„Remarcabilă, inspirato

Un cântec pentru Irene este

camaraderie și cur

Un roman super

Kristin Hannah, autoarea

U

câ

LUIS ALBERTO URREA

Un cântec pentru Irene

Titlul original:

Good Night, Irene

Traducere din limba engleză şi note de NADINA VIŞAN

EDITURA LITERA
Bucureşti 2024

Dedic această carte mamei mele, Phyllis de Urrea (1916-1990), cunoscută sub numele de Phyllis McLaughlin în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, colegă cu Jill Pitts Knappenberger şi Helen Anderson, şoferiţele autobuzului Cheyenne *al Crucii Roşii Americane, care au bătut drumurile şi au vizitat locurile menţionate în acest roman.*

Eroine care merită odihnă şi pomenire eternă.

*

Această carte este scrisă pentru soţia mea, Cinderella, care a călătorit mii de kilometri şi a intrat în multe muzee, magazii, ruine, arhive, ţări şi crematorii împreună cu mine. Şi

care m-a ajutat să le iau interviuri supraviețuitorilor şi experților. Şi care a citit o sută de ciorne ale acestei cărți.

Totul, totdeauna.

„Unii cred că suntem foarte curajoase, dar realitatea e că de fapt nu ne dăm seama de multe lucruri şi de aceea nu ne e frică. Unii cred că suntem nişte copile răsfățate... şi poate că unele dintre noi aşa şi suntem. Unii cred că mai bine am fi rămas acasă, căci acolo era pe vremuri locul femeii... acum două sute de ani. Unii ne privesc lung, clătinând neîncrezători din cap. Unii ne aplaudă, alții strigă şi ne fac cu mâna – toată lumea ne salută. Unii ne fluieră şi ne fac cu ochiul, alții ne venerează, alții ne văd ca pe nişte femei normale, alții dimpotrivă... Noi suntem fetele de la Crucea Roşie. Venim cu bucate şi şarm pe roate. Femei-soldat puse şi pe ceartă, dar şi pe şotii. Sufletul petrecerii."

Scrisoare anonimă din timpul celui de-Al Doilea Război Mondial citată în cartea

Serviciul pe Roți – Crucea Roşie Americană în mijlocul furtunii

„Nu înțeleg cum poate cineva trece
Pe lângă ea fără s-o vadă."
„Irene", Joan Manuel Serrat

PARTEA ÎNTÂI

IATĂ CUM NE ADUCEM AMINTE

1

Atunci Irene Woodward fugi din New York şi plecă la război.

Era începutul lui octombrie 1943. Irene avea douăzeci şi cinci de ani. Îşi puse bine în agendă scrisoarea prin care era acceptată. Până în momentul acela nu mai făcuse niciodată voluntariat. Pe lângă scrisoare, în geantă avea

instrucțiunile să se prezinte la post de îndată ce ajungea la Washington, rezervarea camerei de hotel şi programarea pentru consultul medical şi vaccinurile de la Pentagon. Departamentul de Război nu-i plătise biletul de tren. Nici Crucea Roşie. O parte din documente aveau ştampilate SECRET pe ele. Erau ascunse la fundul genții de umăr, pe care o purta peste valiza legată cu curele, cu catarame bine încheiate. Se simțea ca o creatură eliberată din captivitate şi periculoasă. Nu ştia nimeni că se înrolase, iar de plecat plecase când nu fusese nimeni atent. Era regina evadărilor.

Ținuse totul secret: fuseseră multe interviuri. Nu spusese nimănui că se duce la sediul filialei Atlantic Region pentru a fi verificată. Scrisorile de recomandare şi le adunase pe ascuns, să nu ştie familia ce face. Semnase un contract cu Crucea Roşie Americană. Avea să plece voluntară pe front şi să ridice moralul trupelor. Pe toată durata războiului plus încă şase luni, sau oricât de mult ar fi fost nevoie – asta în cazul în care nu căpăta vreo rană sau nu era concediată. Primise postul şi i se ordonase să execute două săptămâni de instrucție la Universitatea Americană din Washington, D.C.

În dimineața în care plecase spre New York era îndeajuns de răcoare ca să poarte o bluză albă cu mâneci lungi pe sub

puloverul roşu- deschis. Nu era ceva rău, mai ales că nu voia să se holbeze nimeni la brațele ei. Era bucuroasă că nu e nevoită să-şi ascundă fața într-un batic. Se machiase cu mare grijă – se pricepea foarte bine să ascundă vânătăile. Era sigură că n-o să observe nimeni. O să se creadă că plânsese nițel înaintea plecării. Totuşi, pentru orice eventualitate, îşi ridicase pe creştet nişte ochelari de soare pe care prietenele ei îi numeau „ochelarii de camuflaj”. Cu lentile foarte întunecate. Aduceau cu cei pe care-i purta Bette Davis în filme. Dacă era nevoie, hop, şi-i punea pe nas.

Inelul de logodnă îl aruncase în canalul de pe Twenty Eighth Street, la jumătatea distanței dintre Lexington Avenue şi Central Park. De acolo luase taxiul pe întuneric. Probabil că inelul ei se rostogolea acum pe conducta care se vărsa în fluviu.

Înainte să se logodească, Irene plecase din Staten Island la Washington „ca să se descopere pe sine”, cum le spusese apropiaților. Într-o familie în care decana de vârstă a mătuşilor devenise celebră ca prima femeie albă care explorase Amazonul, asta nu era ceva aşa de neobişnuit.

Irene încercase mai multe cariere la Washington, dar fără succes, întrucât n-avea stare şi nu era niciodată mulțumită. Întâi lucrase ca secretară a unui senator. Apoi se apucase să vândă bijuterii la un magazin de lux. Prea mândră ca să ceară familiei bani, încercase să facă şi pe guvernanta într-o familie de vază. Când se trezise însă într-o seară că vinde bilete la un teatru de revistă şi că se gândeşte serios să devină chelneriță într-o cafenea, înțelesese că era timpul să se recunoască înfrântă şi să se întoarcă acasă.

Ultimii trei ani muncise pe rupte în magazinul de antichități al mamei, ajungând să-l administreze când ea era plecată după achiziții. Woodward’s Antiques era marea realizare a mamei sale, şi Irene se bucurase să se alăture

acestei cauze. Pentru familie, numele afişat ca un blazon pe firma magazinului era aproape chiar mai important decât bunurile dinăuntru. Le conferea femeilor un anumit statut în societate, căci nu erau nevoite să depindă financiar de bărbații cu care se căsătoreau. Întotdeauna erau, în primul rând, membre ale familiei Woodward şi, în al doilea rând, importante figuri matriarhale ale oraşului New York.

Însă tocmai în acest magazin îşi întâlnise Irene pretendentul, fiul unei familii politice importante. După câteva întâlniri romantice încântătoare, cu şampanie, cine opulente şi flori dăruite mamei, familia lui Irene decisese că tânărul corespundea perfect criteriilor. Mama îşi începuse campania de convingere, amintindu-i lui Irene că timpul trece, deşi nu avea decât douăzeci şi trei de ani în momentul în care fusese cerută în căsătorie.

Irene ținea la el, dar nu avea în plan să se mărite cu nimeni. Fusese martoră la căsniciile mamei şi hotărâse că nu o tentează să încerce şi ea. Locuia în apartamentul mamei din oraş, situat la etajul doi al unei clădiri de cărămidă, unde mama stătea doar la ocazii speciale sau când venea să caute antichități pentru magazinul ei de pe Broadway. Irene înțelegea că nimeni din familie n-ar fi fost de acord să trăiască împreună cu admiratorul ei. Ar fi fost scandalul secolului. Aşa că nu s-a mutat cu el. Ceea ce, bineînțeles, i-a întărit hotărârea de a-l strecura pe furiş în apartament ori de câte ori putea.

Acceptase cererea în căsătorie numai pentru că fusese îmboldită de familie. Nu banii erau motivul – banii erau, în definitiv, ceva jenant. Nu că averea lui ar fi fost ceva rău, bineînțeles. Doar că asemenea lucruri nu se pomenesc într-o conversație. Problema era diferența socială.

Taică-său, ofițer de marină, avea relații sus-puse, fiind unul dintre consilierii apropiați ai lui Roosevelt. Iar fiul

urma să fie un politician de succes. Familia îşi dorea să se mărite cu el, aşa credea Irene. Cât despre logodnicul ei, acesta avea la rândul lui neamuri pe care să le mulțumească – cu toții aşteptau o nevastă bună, de acelaşi soi cu ei. Irene reuşise să amâne nunta doi ani, iar acum uite ce se întâmplase.

Nu aveau să-i privească cu ochi buni evadarea, şi acest gând îi aduse un zâmbet pe chip în timp ce stătea ascunsă în penumbra taxiului. Aveau să fie revoltați, dar nu surprinşi. Irene era bine-cunoscută pentru evadările ei – odată sărise pe fereastră de la etajul al doilea ca să evite un tată vitreg prea insistent, aterizând în zăpada de pe Staten Island, după care coborâse coasta ca să se refugieze în dumbrava ei secretă. Însă şi mai spectaculoasă fusese următoarea zi de sâmbătă, când, după ce se certase la cuțite cu maică-sa, golise cutia cu bani din cămară şi plecase în oraş, de unde luase avionul până în West Virginia s-o viziteze pe mătuşa Sarah, pe care o sunase de la aeroportul din Charleston la aterizare. Avea treisprezece ani. Nimeni nu observase că lipseşte până ce mătuşa Sarah nu i-a telefonat mamei s-o întrebe câte zile are voie copilul să stea la ea.

Lui Irene îi scăpă un mic hohot de râs.

Călugărițele din Staten Island o îndemnaseră cândva să se autodepăşească. Ce voiau să spună cu asta? Unde să păşească? Nu le luase în seamă. Aşa cum nu luase în seamă nici sfatul de a scrie numele lui Isus pe o bucată de hârtie pe care s-o pună în pantof, astfel încât fiecare pas să-i fie o rugăciune. Ea nici măcar nu era catolică. iat-o acum, depăşindu-se.

Taxiul o purta prin întuneric în timp ce marginile nopții luau foc la răsărit şi începeau să mocnească roşii printre clădiri.

Călătorea în tăcere.

Taximetristul o lăsă pe Seventh Avenue. O luă pe jos până la Penn Station, încercând să arate elegantă în timp ce se lupta cu bagajele, în cele din urmă dădu cu ochii de cele optzeci şi patru de coloane făcute dintr-un granit cu tentă rozalie. În această dimineață, vastul interior, proiectat după modelul băilor romane ale lui Caracalla, răsuna de zgomotul argintiu al paşilor şi vocilor şi al anunțurilor şi al uşilor trântite. Avea să-i lipsească New Yorkul.

Soarele se grăbise să se înalțe pe cer, în spate. Lumina se revărsa din bolțile tavanului, reverberând din pardoseală. Era o atmosferă străveche, de catedrală neştiută. Parcă redevenea copilul de şapte ani când intra acolo. Gara era bântuită de bătrâni şi de băieți care vindeau ziare. Se perindau cu toții prin fața ei: multe pălării şi multe accente şi limbi stranii nemaiauzite. Pe bănci şedeau soldați şi marinari care fumau. Cărucioarele cu bagaje împinse de hamali negri în uniforme ar fi putut trece drept chesoane militare. Privi lung labirintul acela mult îndrăgit. Ce Minotaur îi aținea calea? „Of, Irene, încetează cu prostiile astea pretențioase.” Aşa o mustrase el, cu un dispreț măsurat, în noaptea în care se dusese totul de râpă.

Îi dădu valizele unui hamal în uniformă pe holul principal şi rămase cu geanta de piele pe umăr şi cu poşeta pusă pe acelaşi umăr, una peste alta.

În geantă avea cele mai recente numere din *Vogue* şi *New Yorker* – cel cu ultima povestire a lui John Cheever[1]. Nu-i înțelegea povestirile tot timpul, dar îi provocau o delicioasă melancolie. De asemenea, avea carnete, creioane şi stilouri, o cutiuță cu dropsuri cu zmeură, ruj şi pudră, piepteni,

---

[1] John Cheever (1912-1982), scriitor american, autor al unor romane și volume de nuvele, dintre care *Povestiri. Integrala prozei scurte (The Stories of John Cheever)* a fost distins cu Premiul Pulitzer în 1979.

precum şi romanul lui Papa Hemingway despre război[2]. Geanta era grea. Sub toate aceste obiecte, puse bine la fund, se aflau documentele ei oficiale. Acum o înconjura mirosul de alune prăjite şi de floricele, de cafea şi trabucuri, de pipe, de colonie, de ţigări Chesterfield.

Hamalul o conduse în zona peronului. O voce tunătoare ca a lui Zeus, cu accent de Queens, răsuna din difuzoarele de deasupra: „Trenul 107 trage la linia a treia”. Hamalul îi ridică vânjos valizele şi i le depozită în vagonul de bagaje.

— Mulțumesc foarte mult, spuse Irene şi îi dădu cincizeci de cenți.

Pielea lui era de culoarea nopții. Observă cât de atent fusese să nu-i atingă mâna când ea lăsase să-i cadă monedele în palmă.

— Să vă aibă Domnul în pază, spuse el. Pe dumneavoastră şi America.

Pe un afiş de propagandă lipit de un stâlp din apropiere se vedea un soldat cocoțat pe un pisc, fluturând steagul american. OBLIGAȚIUNI DE RĂZBOI.

— O să-i învingem, răspunse ea.

— Cu siguranță.

— Orice-ar fi.

— Aşa este, spuse hamalul.

Conductorul se apropie de ea cu chipiul lui colorat şi îi oferi brațul, arătând exact ca unchiul ei Will, cu ochelarii lui aurii. O ajută să urce scările vagonului. Ea se grăbi să se aşeze pe un loc la fereastră, pe partea stângă, partea preferată dacă voiai să vezi pădurea şi să priveşti apa în timp ce te îndreptai spre sud. Voia să vadă micul continent care era Staten Island şi să-i spună adio. Satul ei, Richmond, cu clădirile sale bântuite de pe vremea

---

[2] Este vorba de romanul *Pentru cine bat clopotele (For Whom the Bell Tolls),* publicat de Ernest Hemingway în 1940.

Războiului de Independență. Conturul mătăhălos şi neîngrijit al insulei ce parcă ridica dintr-un umăr mai jos de New York îi transmitea întotdeauna un sentiment de confort, ca un bătrân care bea o ceaşcă de cafea pe verandă.

Se gândi bucuroasă la haosul pe care-l lăsase în urmă la apartament. Cheia de sub preş era la locul ei. Nici un bilet de adio. Toate fotografiile scoase din albume. Iar hainele şi pantofii pe care nu-i luase cu ea fuseseră aruncați la ghenă.

El avea să intre şi să simtă că ceva nu e în regulă. Avea să deschidă un sertar. Apoi să se aşeze la masă şi să bea un pahar cu scotch. Acum îşi dădea şi ea seama cât de ridicol era, cât de previzibil. Constatarea că pierduse partida avea să-l înfurie. Urma o perioadă de câteva zile de tăcere, după care o conversație telefonică cu familia Woodward, pe un ton îngrijorat şi în acelaşi timp foarte rezonabil. Avea s-o întrebe pe mama dacă nu cumva o văzuse pe Irene. Şi dacă mama nu era acolo, avea să sune la reşedința lor din Mattituck, din Long Island. Nu se dădea el bătut cu una, cu două. Primele suspiciuni urmau să se îndrepte către familia ei – încredințat că se pusese la cale un complot pentru a-l face de râs. Aici Irene rânji mulțumită. Pentru că nu spusese nimic nici familiei.

Îşi aşeză geanta pe locul de alături, ca să descurajeze atențiile domnilor prea prietenoşi.

Îşi scoase ochelarii de camuflaj din părul întunecat. I se încrețise azi. Nu apucase să-l perie cum se cuvine. Lăsă ochelarii să-i cadă în geantă.

În fața ferestrei, vrăbiile şi porumbeii se perindau pe peron, ciugulind firimituri. Se iscau încăierări pentru alune. Un şobolan înhăță o alună şi pe-aci ți-e drumul. Irene îşi iubea oraşul. Ştia că există riscul să i se rupă inima ca o foaie de hârtie când se va pune în mişcare locomotiva. Ştia că urma un tunel de piatră şi că apoi vor ieşi brusc la lumină, iar razele de soare se vor prelinge printre copaci.

Se auzi clopotul, iar ea îşi privi atent faţa oglindită în geam.

— Ai să te descurci, se adresă cu voce tare reflexiei.

Avea ochi căprui şi se săturase să explice mereu ce culoare e asta.

O trecu un mic fior când îl auzi pe conductor strigând: „Urcaţi în vagoane!” şi trântind uşa vagonului. Apoi se auzi un fluier, şi trenul masiv, opintindu-se ca un animal, porni cu un muget.

Toţi bărbaţii din familia Woodward merseseră pe front. De ce să nu meargă şi o femeie? Pe deasupra, nu era vorba decât de Crucea Roşie. Nu avea să pună mâna pe arme, îndepărtase cu eficienţă moartea din visele ei. Se mândrea cu talentul acesta – ideile neplăcute zburau glonţ afară, asemenea unor pisici nedorite. Nu se făcea să-ţi plângi de milă.

Curând se ivi şi Staten Island în timp ce trenul se legăna pe şine, dar nu apucă să vadă Richmond Town.

În momentul în care trecu graniţa statului, îşi dădu în sfârşit seama că evenimentele se puseseră în mişcare. Îşi imagină alte femei din diverse regiuni plecând şi ele de acasă şi îndreptându-se spre Washington, apropiindu-se inexorabil de ea, aducând cu ele poveştile, emoţiile şi bucuriile lor. Până acum Irene trăise printre matroanele dificile şi cei câţiva bărbaţi ai familiei Woodward. Nu avusese tovarăşi de joacă, cu excepţia zgâmboilor ei de verişori din Long Island. Doamne, ce fiinţe sălbatice! Ce bucurie era să-i vadă năvălind în salopetele lor tăiate sub genunchi şi căţărându-se pe vagoanele părăsite de pe câmp şi conducând şasiul gol al maşinii lui Jack Dashiell, pe care o botezaseră Tărăboanţa, cu scaune şi o canapea veche ca vai de ea! Jack era un pretendent de-al ei care îi făcuse un pic de curte în vara de după liceu. Cumpărase rabla pe câteva parale. Se îmbătau cu toţii cu bourbonul ascuns de unchiul

Will în şopron şi îi fumau ţigările. Ei o învăţaseră să scuipe. O dată nu-şi dăduse cu ruj sau nu purtase fustă cât fusese în gaşca lor. Câştigaseră un aligator mic la un concurs în Coney Island şi, cavaleri, îi dăduseră ei cutia grea. Tot drumul spre casă, Irene auzise biata creatură zgâriind pereţii. Ţinuse micul monstru la ea în cadă până când i-l aruncase maică-sa. De atunci încolo, numele de cod pe care-l primise de la băieţi rămăsese *Aligatoarea.*

Băieţii ăia erau în continuare persoanele ei favorite, în ciuda faptului că se trezise cu un logodnic.

Avusese de gând să se întoarcă la Richmond, la casa lor victoriană elegantă şi ponosită, cu veranda gata să se prăvălească. Era pe aceeaşi stradă cu St. Patrick's. Camera copilăriei era încă acolo, deasupra verandei – Muzeul lui Irene, cu enciclopediile şi cărţile ei vechi de pe rafturi, cu animalele ei de pluş culcate pe pat.

De câteva ori se refugiase acolo de-a lungul anilor. Şi de ce nu? Insula avea vedere la Marea Citadelă de peste ape. Îi plăcea să se plimbe pe ţărm şi să se uite la clădirile ei preferate: Empire State, Chrysler. Feriboturile erau vasele cele mai prietenoase dintre toate. Încă mai rămăsese destul din firea ei copilăroasă ca să spere că sus, pe vârful zgârie-norilor, avea să apară King Kong, alungând avioanele cu laba ca pe muşte. Şi încântarea de a vedea Statuia Libertăţii acolo, mai ales când ploua. Dar nimic nu-i bucura mai tare sufletul decât pădurea de lângă casă.

Începu să-şi pigulească oja de pe unghii cu mişcări leneşe. De fiecare dată când se întorcea acasă, îşi aminti, se furişa în pădure. Exact ca în zilele copilăriei, când se încăpăţâna să nu asculte de povaţa mamei sau a vreunuia din taţii momentului – ultimul dintr-un şir de taţi, un ungur de astă dată – şi se refugia acolo cu o carte favorită. Avea rutina ei. Mai întâi se oprea să privească în camerele bântuite şi în subsolurile caselor abandonate, în timp ce

cobora costişa, îmbrăcată în şort şi sandale. Îşi închipuia că aşa era şi războiul. O veşnică preumblare. Caiete întregi cu gândurile tale. Poate un fuior de fum printre copaci.

În spatele ei, strănutul unui bărbat explodă asemenea unei sirene de raid aerian. Tovarăşul lui zise:

— Ce naiba, măi Benny?

La o răscruce, un convoi de camioane aştepta să treacă trenul; un şir lung de tancuri pe platforme, cât vedea cu ochii. Peste tot domnea războiul. Se întreba cum o să-i arate uniforma.

Şuieratul ascuțit o făcu să deschidă ochii. Trenul încetini, cu scrâşnete şi vaiete groaznice. Depăşeau pe dreapta un orăşel obscur din Jersey, când se ivi conductorul, clătinându-se pe culoar şi compostând bilete. Foşnetul ziarelor se intensifică pe măsură ce bărbați îmbrăcați în costume cafenii se răsfirară pentru a crea o barieră împotriva invaziei, pentru a-şi salva insulele de spațiu de prezența altora. O mare de pălării de fetru.

— E totul în ordine? întrebă conductorul, care avea nişte mustăți albe de morsă.

— Absolut, răspunse ea.

El îi compostă biletul şi îl potrivi în buzunarul scaunului.

— Călătorie cât mai plăcută, zise, apoi îşi continuă turul sprijinindu-se cu genunchii de scaunele de pe marginea culoarului.

Pe fereastră se vedea obişnuita adunătură de indivizi iritați care aşteptau pe peron. Irene sperase că măcar o tovarăşă de arme va lua şi ea trenul spre Washington. Să aibă şi ea cu cine vorbi. Dar nu era nimeni care să-i semene cât de cât.

Era însă un soldat. Mai înalt decât ceilalți bărbați din jurul lui, cu părul tuns scurt, pe care era aşezat şmechereşte un chipiu militar. Îi dădu patruzeci de ani, dar putea avea foarte bine şi douăzeci şi şapte. Pe piept avea

prinse nişte panglici colorate. Când toată turma începu să suie treptele vagonului, ea îşi adună întreaga forță a minții şi o proiectă spre uşă. Unul din verii ei avea obiceiul să spună că Irene avea darul să atragă băieții cu uşurința cu care prindea un somn cu momeală proastă. Îi plăcea nespus să flirteze şi ştia cum să-i facă pe bărbați să se simtă importanți chiar şi atunci când în adâncul sufletului râdea de fapt de ei. Era puterea ei, dar şi o formă de protecție.

Mai greu îi era să determine un bărbat să treacă pe lângă ea, preferabil în tăcere. Unii dintre noii pasageri se opreau în dreptul scaunului ei, privind cu speranță către geantă, aşteptând să le facă loc să se aşeze, apoi trânteau şi bufneau valizele în timp ce se îndepărtau cu paşi târşiți. Nu fuseseră nici măcar respinşi: fuseseră direct ignorați.

„Eşti o ființă imposibilă şi răsfățată”, se dojeni. „Ba nu”, îşi răspunse singură.

Intră şi soldatul, şi îi surprinse privirea. Irene ridică un deget, iar el arătă cu bărbia spre locul de lângă ea. Dădu din cap o singură dată şi îşi scoase boneta, prinzându-şi-o de centură. Şchiopăta şi mergea ajutat de un baston, lucru pe care ea nu-l observase pe peron. Avea o medalie Purple Heart[3] – prinsă de uniformă. În timp ce traversa vagonul, oamenii îl băteau pe umăr şi îi făceau urări la care el încuviința fără un zâmbet. Le strângea mâinile fără să-i privească.

Irene îşi luă geanta, făcându-i loc să se aşeze. Militarul îşi întinse piciorul pe culoar sprijinind bastonul între picioare, de marginea din față a scaunului.

— Mulțumesc, spuse, apoi închise ochii, lăsându-şi capul pe spate.

---

[3] Una dintre cele mai vechi decorații militare americane, acordată soldaților care au fost răniți sau ucişi în luptă.

Irene se trezi că îl fixează cu privirea. Avea nemişcarea unei statui. La coltul ochiului avea o cicatrice. Smalțul unui început de barbă pe mărul lui Adam.

Apăru apoi şi conductorul, care îi dădu un mic ghiont militarului şi îi oferi un ziar.

— Uite presa, domnule sergent. E ziarul *Herald* de azi.

— Vă mulțumesc.

— Nu, nu, eu îți mulțumesc, fiule.

Militarul deschise ziarul.

— Şi cum a fost? întrebă conductorul.

— Cald.

Angajatul căilor ferate îl privea de parcă ar fi aşteptat amănunte.

— În Pacific?

Soldatul încuviință din cap. O singură dată.

— Palmieri, zise.

Conductorul îl bătu pe umăr şi îşi continuă drumul.

Soldatul studia ziarul.

— Aşa deci, spuse Irene, eşti sergent.

Celălalt confirmă în tăcere. Irene simți o aromă de rom şi tutun.

— Urcați în vagoane!

Conductorul se aplecă înspre peron, spânzurat de un braț, îi făcu semn mecanicului şi se trase îndărăt, trântind uşa. Porniră iarăşi la drum.

Irene îl fixă pe soldat cu privirea până când el plecă ochii şi zise:

— Nu vreau să vorbesc despre asta.

— Presupun că toată lumea te întreabă, nu?

— Nu asta faci şi dumneata?

Ea se răsuci spre fereastră.

— Nu asta s-a întâmplat cu piciorul dumitale?

— Ce picior?

Soldatul râse, şi râsul i se duse pe nas, ca un pufnet amar. Se aplecă şi îşi ciocăni piciorul, care scoase un zgomot sec.

— E din metal, preciză.

Irene hotărî să joace cartea îndrăznelii:

— Arată-mi.

Îndrăzneala avea întotdeauna efect.

El se arătă surprins, dar îşi ridică manşeta pantalonului.

— Frumos şi lucios, ce zici? spuse.

Ea îl atinse pe antebraț.

— Îmi pare rău.

Se uită încă o dată la piciorul lui şi îl fixă cu ochii ei căprui.

Omul nu părea sensibil la nuanțe. Se întorsese la ziarul lui, spunând:

— Nu-i mare lucru, drăguțo. Mai am unul de rezervă.

— Te-a durut rău?

Se simți prost că-i pusese o asemenea întrebare.

— Mi-au dat morfină. Hrana zeilor.

Soldatul se cufundă în paginile de sport.

Irene văzu numele lui Spud Chandler şi Stan Musial[4] în titluri. Nu înțelegea nici ea de ce îl tot bombardează cu întrebări. Dar nu se putea abține.

— Îți place baseballul?

El ridică ziarul mai aproape de față.

— Am nevoie de un sfat, insistă ea.

El scoase un sunet morocănos.

— Sunt în drum spre front. Gata. Am mărturisit.

Sergentul lăsă jos ziarul.

— La naiba!

— Asta voiam să-ți spun.

---

[4] Jucători de baseball celebri din acea perioadă.

Acum el fu cel care nu se putu abține să nu întrebe:

— Unde? WAC[5]? WAVES[6]?

— Crucea Roşie.

Păru că se relaxează.

— Ah, trupele de comando care duc ploştile. Nu înseamnă că nu-i treabă grea îngrijirea bolnavilor.

— Nu voi îngriji bolnavi.

— Nu? Atunci ce-ai să faci?

— O să fiu la Serviciul pe Roți.

El se încruntă.

— Asta ce mai e?

— Serviciul pe Roți. Consolare, sprijin moral. Din câte am înțeles eu, ne ducem după trupe pe front. Facem cafea şi gogoşi. În vehicule.

— Poftim?

— Cafea. Şi gogoşi.

El începu să râdă.

— E un serviciu mobil, explică ea. Un fel de Crucea Roşie... pe roți.

— Gogoşi. Militarul continuă să clatine din cap. Numai pe-asta n-o auzisem.

Lui Irene nu-i căzu bine tonul lui.

Din nou, sergentul ridică bariera de hârtie dintre ei.

— Noroc, drăguțo.

Irene se întoarse cu spatele. „Bine, n-ai decât să fii bădăran.” Afară, pe fereastră, defilau curți de case şi gropi

---

[5] Acronim pentru Women's Army Corps, o unitate militară înfiinţată în 1941 pentru a le permite femeilor să se înroleze în armata americană în poziţii necombatante.

[6] Acronim pentru The Women Accepted for Volunteer Service, unitate militară înfiinţată în 1942, care făcea parte din Marina Statelor Unite ale Americii.

de gunoi, docuri, păduri încâlcite şi drumuri înguste, hornuri din care se revărsa fumul. Coline prăvălite. Fabrici împrejmuite de garduri care se prăbuşeau. O frizerie cu obişnuita firmă rotitoare pe o stradă pustie. O mare parte a universului părea să conțină turnuri de apă şi maşini care aşteaptă la semafor.

— Ai vreun sfat să-mi dai?

— Sigur, spuse el. Nu face asta.

— Mersi.

Irene îşi încrucişă brațele.

— Bine, atunci... fii cu ochii în patru. E mai bine?

— îmi pare rău că te-am deranjat.

— Ascultă, nu e un loc potrivit...

— Pentru o femeie?

Militarul abandonă ziarul mototolit cu un gest frustrat.

Irene se întoarse spre el.

— Am de gând să lupt pentru țara mea, îi zise. Asta e singurul lucru care-mi este permis. N-am făcut gogoşi în viața mea. Habar n-am cum se conduce un camion. Iar despre cafeaua făcută de mine, gurile rele spun c-ar putea fi folosită pe post de otravă. Aşa că spune-mi şi mie, domnule sergent, că dumneata eşti expertul. Cum crezi c-o să mă descurc?

El înclină uşor capul.

— De minune. O să te descurci de minune. Trase adânc aer în piept şi răsuflă. Uite care-i treaba, nici nu ştii când te poți trezi cu un glonț. Aşa că fereşte-te din calea lor.

Trenul încetini. Se auzi şuieratul, apoi clopotul şi în cele din urmă apăru şi conductorul strigând numele oraşului. Irene ştia că nu şi-l va aminti niciodată.

Soldatul îşi luă bastonul şi se răsuci pe scaun, încercând să-şi mute piciorul de metal mai încolo.

— Aici cobor eu, spuse. Mă duc acasă s-o văd pe mama.

O copleşi simpatia față de el.

— Noroc, îi zise. Tu nu-mi urezi nimic?

— Ascultă-mă. Dacă ajungi să vii în permisie acasă, n-ai să-ți dai la început seama că ai supraviețuit. Dar odată ce-ți dai seama de asta, ai să începi să înțelegi.

Se împinse în spătarul scaunului din fața lui şi ieşi cu greu pe culoar.

— Ce să înțeleg? întrebă ea.

El îi aruncă o privire lungă şi coborî din tren.

2

Hotelul Blackstone, Seventeenth Street, Washington, D.C.

Irene era înconjurată de alte fete ca ea, de la Serviciul pe Roți; după ce prezentase actele, fusese pusă într-o cameră cu două paturi de la etajul patru, cu vedere la stradă. Se auzea cineva făcând duş. Vânătăile de pe brațe nu i se duseseră încă, deveniseră galben-verzui pe alocuri.

— Arăți ca un cameleon, îşi spuse.

Ştia de unde i se trage obiceiul acesta de a-şi rosti gândurile cu voce tare: de la bunica Effie. Din Mattituck. Effie era modelul ei de pionieră. Irene nu era în nici un fel bucolică, însă fusese atinsă de aripa secolului al XIX-lea. Ca toată lumea, de fapt. Ea se născuse în 1918 – rudelor li se părea că nu-i decât o fetişcană mai înțepată, cu apucături scandaloase. Restul clanului Woodward din New York erau nişte victorieni prăfuiți, iar cei din Mattituck erau descendenți ai Pelerinilor[7] care şi acum mai foloseau pompe manuale pentru a scoate apa rece, cu gust de fier.

---

[7] Părinții Pelerini, colonişti englezi care au întemeiat Colonia Plymouth în America de Nord, puritani fugiți din Anglia în secolul al XVII-lea pentru a scăpa de persecuția religioasă.

Irene se întoarse pe spate şi îşi dădu jos pantofii.

Uşa băii se deschise brusc, eliberând nori de aburi parfumați. Apăru o roşcată desculță, îmbrăcată într-un halat alb, frecându-şi energic părul cu un prosop.

— Bună, scumpo! zise ea.

— Bună, colega.

— Sunt Ellie. Baranski. Din Chicago.

— Irene. Woodward. New York.

— Dar să n-aud de Yankees, o avertiză Ellie.

— Mie îmi plac Cubs[8], răspunse Irene, de parcă ar fi fost expertă în baseball.

— OK, păpuşă. Cred că putem fi prietene.

Dădură mâna. Apoi Ellie o irită pe Irene câteva minute, încercând diverse haine, înainte să se năpustească pe uşă afară, spunând:

— Ne vedem jos!

Irene luă repede o coală de hârtie cu emblema hotelului şi un plic şi începu să scrie.

Scumpă mamă,

Făcu ghemotoc hârtia şi o aruncă în coşul de gunoi. Surprinsă că îi tremură mâna, luă altă coală de hârtie pe care ştia că nu va fi în stare să o umple.

Bună, mamă, probabil că te întrebi...

O rupse şi pe aceasta şi lăsă bucățelele albe ca neaua să se aştearnă în coşul de gunoi.

în drum spre Washington, celelalte voluntare erau, la rândul lor, muncite de îndoieli şi emoții, de hotărâre şi groază. Într-un autobuz al companiei Greyhound care pleca din Indianapolis, pe rândul al treilea din spate, mirosind a

---

[8] The New York Yankees şi The Chicago Cubs – celebre echipe americane de baseball.

păr nespălat şi a sudoare, a parfum ieftin de drogherie, călătorea Dorothy Dunford, care dormea cu o jachetă pe umăr şi pantofii ascunşi sub scaun, cu picioarele umflate de la atâta stat jos şi şezutul tăbăcit de arcurile tari ale scaunului. Colegii de şcoală o porecliseră Dorothy Deşirată. Găliganca. Îi mai spuneau şi Paula, de la pădurarul uriaş din poveste, Paul Bunyan[9]. O necăjeau întrebând-o unde-i este boul albastru. Din cauza țărănoilor ăstora nesimțiți nu purtase ea niciodată pantofi cu toc.

Se trăgea din vikingi. Membrii familiei ei erau danezi evanghelici-luterani, de un calm taciturn care îi ajutase pe vremuri să mâne carele trase de boi de pe Coasta de Est până în pădurile şi preriile din Indiana. Acolo îşi pierduseră avântul, lângă un pârâiaş care se vărsa în râu, la vederea colinelor luminate de întinderea aceea vastă şi galbenă, aproape de pâlcurile de copaci pline de veverițe şi căprioare. Familia vorbea graiul vechi, visa la Copenhaga şi ducea cu ea rezerve de peşte sărat. Plantaseră trei meri şi un nuc american şi îşi construiseră prima cabană cu bucăți din căruță. Tăiaseră un bou şi strânseseră bălegarul de la celălalt pentru a-şi fertiliza mica recoltă. Străbunicul făcuse o afumătoare din nişte ramuri de plop canadian. Acolo uscase carnea boului, pe care o mâncaseră cu ceapă şi cireşe sălbatice. Urmaşii lor nu păstraseră nimic din Copenhaga, cu excepția unei picturi mitice în acuarelă pe care tatăl ei o ținea pe consola căminului.

Purtau haine făcute în casă. Mâncau legume din grădina lor. Veceul era în curte, cu uşa stricată şi ziar pe post de hârtie igienică. Genul acesta de viață continuat vreme de un

---

[9] Personaj din basmele populare istorisite de tăietorii de lemne americani, un pădurar uriaş care umblă însoţit de Babe the Blue Ox, un bou albastru năzdrăvan.

secol o făcuse pe Dorothy să creadă că este o ființă ştearsă, anostă. Că îi lipseşte orice mister.

Iată că acum rămăsese orfană. Dorothy mai avea un an până să termine facultatea în Bloomington când tatăl ei fusese diagnosticat cu cancer la gât. Venise acasă să îl îngrijească, însă moartea lui în anul următor declanşase un potop de necazuri. Nici n-apucase bine să se gândească dacă să se întoarcă la facultate, că Donny, fratele ei mai mare, cadet la marină, repartizat la o bază din Pacific, căzuse la Pearl Harbor. După asta, mama ei fusese doborâtă de depresie. Nici ea şi nici Dorothy nu fuseseră în stare să salveze ferma aşezată în apropiere de râul Maumee. La moartea mamei, primăvara trecută, Dorothy trebuise să accepte că ferma era falită. Bătuse scânduri pe uşă. Mânuise ea însăşi ciocanul. Vânduse şopronul ca lemne de foc, dăduse drumul găinilor, spusese la revedere rândunelelor şi cocorilor, şoimilor, vulturilor şi pelicanilor care veneau din sudul Marilor Lacuri şi lăsase porumbul la îndemâna căprioarelor. Vânduse vacile. Vânduse pământul în pierdere.

Fierbea de furie. Tatăl ei. Ferma. Mama. Donny. Avea nevoie de o scăpare, de o supapă prin care să se dezbare de mânia asta neputincioasă. Avea nevoie să facă ceva. Se hotărâse să plece la război. Doar că nici una din cărările pe care putea păşi o femeie soldat nu-i conveneau. Toate erau plasate în fundal. În bazele militare, în oraşele deja eliberate. Ea nu avea stofă de secretară. Voia să fie în toiul luptei. Când văzuse afişul despre recrutările făcute de Crucea Roşie pentru un nou serviciu care să susțină trupele pe front, unde dorea să ajungă şi ea, se grăbise să se înscrie. Dacă atât se putea, să le dea de mâncare soldaților, atunci asta avea să facă. Să-i hrănească. Cu gogoşi.

Văzuse un pliant despre rablele pe care trebuia să le conducă. Erau nişte hudubăi de două tone şi jumătate care

semănau cu camioneta ei de la fermă, doar că erau mai mari. Ai ei aveau o poreclă pentru camionetă: Teribila Tilly. Pe bătrâna Tilly învățase Dorothy să conducă. Prin urmare, n-avea de ce să-şi facă griji că nu se va pricepe la camioanele acelea militare. Dar ştia sigur că la capitolul servire stătea prost.

Înainte să plece vizitase cimitirul familiei, unde-i odihneau părinții şi unde fusese înmormântat cu onoruri fratele său. Se gândise că poate e ultima dată. Şi bunicii erau îngropați acolo, sub un măr bătrân şi noduros. Mormintele străbunicilor aveau nişte cruci măcinate de vreme, pe care nu se mai desluşeau numele. Dorothy luase un măr zicându-şi că mănâncă din sufletul bunicii. Răsădise o puzderie de lalele şi lăcrămioare pe mormânt. Plânsese nițel înainte să plece, singură pe pământul unde se născuse, jurându-şi că acelea erau ultimele lacrimi pe care le va mai vărsa vreodată.

Undeva în adâncul sufletului, Dorothy spera că viața îi va fi curmată în luptă, de un glonț care s-o doboare şi să-i ofere pacea de pe urmă alături de cei dragi. Aici, unde căprioarele mâncau iarbă şi flori şi unde zburau păsări albastre. Unde licuricii transformau întregul ținut într-o constelație în nopțile de vară. Nu vedea altă cale de a se elibera de mânie decât aceea în care îşi găsea tihna îngropată în pământul acela mănos. Dar mai întâi avea să-l cinstească pe Donny, ducându-i misiunea la bun sfârşit.

Dorothy se odihni prost cât traversă Pennsylvania cu autobuzul. Capul îi plesnea de imagini răzlețe din viața de dinainte. Se săturase de părul ei blond. Se săturase de înălțimea ei de un metru nouăzeci şi de faptul că bărbații de unu şaptezeci se simțeau stânjeniți în fața ei. Umerii, grumazul şi şalele o dureau pentru că stătea mereu cocoşată, sau cu capul plecat, ca să pară un pic mai scundă. Era gata de o viață nouă.

Furioasă, Irene şedea desculță pe podeaua dormitorului, făcând pasiențe cu un pachet de cărți găsit într-un sertar. Nu voia să se gândească la logodnicul ei şi o enerva la culme faptul că nu se putea abține. N-avea nevoie de un tată. Avusese deja destui tați, şi cu asta, basta. N-avea nevoie de un individ care să-i dea lecții. De ce s-ar fi măritat cu unul ca el? Trântea furioasă cărțile pe podea, neputând să se concentreze la joc. Ori de câte ori îi făcuse el „morală", Irene simțise că mânia lui era amestecată cu o undă de plăcere. Jokerii din pachet îi aminteau de el, se gândi în timp ce muta unul într-un colț.

Până una-alta, războiul era teribil de plictisitor. Spera că lucrurile aveau să fie mai interesante după ce părăsea hotelul şi se îndrepta către destinație. Nimeni nu voia să dezvăluie locul cu pricina. Era un mister, precum cele din povestirile cu Doc Savage[10] pe care le citeau verişorii ei. La sosire li se atrăsese atenția că e posibil să fie abordate de agenți FBI care să încerce să le tragă de limbă. Să verifice, adică, cine e în stare să-şi țină gura şi cine nu. Desigur, dacă nu ştii unde te duci, nici n-ai ce secret să păstrezi.

— Sper să fie un loc înfiorător, spuse cu voce tare. O clipă se simți iar ca la treisprezece ani şi şopti: Sper să mor. Podeaua era incomodă. Aruncă pe jos tot pachetul, o ploaie de cărți de joc. Sărăcuța de Irene, ia uite-o cum se alintă, zise.

Îşi puse la loc pantofii şi luă liftul. Voia să coboare în hol, să vadă dacă găseşte nişte colege cu care să stea de vorbă. Liftierul o măsură cu privirea tot drumul. Irene ieşi fără o vorbă. Nu dădu de Baranski din Chicago. Atâta pagubă.

Deasupra tejghelei de la recepție era o pancartă pe care sta scris: O VORBA ARUNCATĂ-N VÂNT POATE UCIDE. Iar

---

[10] Erou din revistele *pulp* americane din anii '30, considerat precursorul supereroilor din revistele cu benzi desenate.

dedesubt, cu litere mai mici, şoptite parcă: *AI GRIJĂ CE SPUI CÂND VORBEŞTI DESPRE RĂZBOI. Î*n apropiere, un afiş mai prietenos spunea: BUN-VENIT CRUCII ROŞII!

La o masă, în spatele unor ghivece cu plante, descoperi trei femei jucând domino.

— Ah, în sfârşit se întâmplă ceva! exclamă.

— Bine-ai venit în cotețul nostru, răspunse una din jucătoare.

— Arăți într-un mare fel, zise alta.

— Mă străduiesc şi eu. Mă primiți la o partidă?

— Păi, hai! spuse prima.

Irene se prezentă. Noile ei tovarăşe – Jill, Phyllis şi Helen – deja îşi terminaseră instrucția şi aşteptau ordinele de misiune. Toate trei sperau să fie repartizate în acelaşi camion şi se arătară încântate să o includă pe Irene în cercul lor.

Nici nu se aşeză bine, că un chelner îi şi puse un gin lângă cot. Ar fi fost păcat să-l refuze.

Toată lumea era foarte boemă. Irene avea senzația că evadase dintr-un film cu Jean Harlow. Cu scrumiere care dădeau pe dinafară. Cu miştocăreală de gagici de gangsteri. Băuturi tari. Bucle prinse cu ace de păr. Vorbe fără perdea. Una din fete avea părul legat cu o bandană roşie. În afară de chelneri, nu era nici un bărbat acolo.

În cealaltă parte a oraşului, Union Station gemea de femei care coborau din trenuri. Potopul de voluntare continuă să se scurgă în oraş până la trei dimineața. Strada roia de taxiuri, care veneau şi plecau asemenea albinelor la stup. Câteva îşi croiră drum şi spre stația de autobuz – taximetriştii ştiau că acolo vor primi un bacşiş mult mai mic, dar măcar nu aveau de aşteptat. Când Dorothy ieşi cu bagajele, se trezi că are de ales dintre trei taxiuri. Şoferul care ieşi primul şi îi luă din mână genții câştigă concursul.

— De unde sunteți de fel, înălțimea Voastră? o luă el peste picior când o văzu instalată în spate.

„Înălțimea Voastră.” Atâta îl ducea capul pe om.

— Indiana, răspunse ea.

— Ce spui! Eu am crescut la Indianapolis.

— Noi stăteam la periferie. La est de Fort Wayne. De fapt, mai aproape de Ohio. Taman lângă curtea noastră era granița.

Doamne sfinte! *Taman?* Aşa vorbea maică-sa. Îşi aprinse o Lucky Strike şi crăpă fereastra.

— Şi e bine acolo? întrebă el.

— Dacă nu te prinde vama, zise ea tărăgănat. Observându-i privirea lungă din retrovizor, preciză: Era o glumă.

— Da, mi-am dat seama, răspunse el prefăcându-se că râde.

Dorothy se uită pe fereastră. Spera să vadă locurile celebre din D.C. Voia să vadă Lincoln Memorial. Şi Monumentul. De Congres parcă nu-i păsa chiar aşa de tare.

— Îți mai dau un dolar dacă îmi faci şi turul oraşului, zise.

— Cum să nu.

Se întreba ce soi de instrucție urmau să primească. Cum să facă gogoşi? Care era procedura? Urma să conducă ea camionul şi apoi să sară în spate şi să fiarbă cafeaua? Spera că nu. Trebuiau să fie şi alte fete care să se ocupe de acea corvoadă minunată. Unchiul Sam să facă bine să nu le trântească vreun soldat la volan. N-avea deloc de gând să meargă la război doar ca să audă iar un bărbat cum îi spune ce-are de făcut.

La hotel se adunase o întreagă armată de femei. Din stradă se auzea un vacarm ca şi cum ar fi avut loc un miting de femei țicnite. Irene îşi stinse țigara şi intră înăuntru. Se

simțea cam amețită la auzul atâtor hohote de râs sănătos, cu toate că şi ginul îşi făcuse datoria.

Taxiul lui Dorothy trase în fața uşilor de sticlă ale hotelului Blackstone; ferestrele erau luminate puternic. Femeile se revărsaseră pe trepte afară, să fumeze şi să facă cunoştință.

La uşă erau postați doi soldați în uniformă.

— Actele, repetau încontinuu, cu voci care sunau foarte masculin.

Dorothy sări afară, îşi luă singură gențile în loc să-l aştepte pe taximetrist şi porni repede în sus pe scări.

— M-am prezentat la datorie, băieți. Am mâinile pline. Dacă vreți să-mi vedeți actele, n- aveți decât să vi le căutați singuri în poşetă.

Lăsă să-i cadă gențile la recepție şi rămase acolo, cu mâinile în şolduri. Femei cât cuprinde. Nu se mai simți obligată să stea cocoşată. Îşi îndreptă spinarea şi rămase dreaptă, ca la defilare. (îşi aminti cum îi spunea mereu tata: „Suge burta, trage umerii, umflă pieptul, sus bărbia”.)

— Dunford, îi spuse hotelierului.

Omulețul îi împinse o cheie pe tejghea şi ea o băgă repede în buzunar, fără să o studieze. Bucățica îngustă de lemn de care era ataşată rămase atârnând afară ca un soi de ceas de buzunar.

între timp, Irene îşi asumase rolul de maestră de ceremonii. Organizase mai multe grupuri de primire, puncte în care se servea cafea, mese cu jocuri de domino şi gin-rummy. Apucase să-l convingă pe recepționer să aducă în hol cărucioare cu gustări, băuturi răcoritoare şi termosuri cu cafea. Fără îndoială că reprezentantele Crucii Roşii, cu carnetele lor în care îşi notau nume şi făceau însemnări, erau de acord cu activitățile ei.

De unde stătea ea, la masa de domino, Irene aruncă o privire şi o zări pe Dorothy la recepție.

— Monumentală, comentă.

Suratele ei izbucniră în râs. Lungana părea pierdută.

Irene sări în picioare şi traversă încăperea cu mâna întinsă.

— Bine ai venit la Crucea Roşie, spuse ea.

Dorothy înhăță mâna oferită şi o strânse. Avea palma uscată. Urmă o strângere zdravănă de mână, ceea ce păru să le mulțumească pe amândouă.

Dorothy observă vânătăile care se ițeau de sub manşeta dreaptă a lui Irene. Îi întoarse mâna cu încheietura în sus şi începu să le studieze. Ridică o sprânceană, dar nu spuse nimic.

Irene îşi trase mâna.

— E o poveste lungă, murmură.

Dorothy îşi vârî mâinile în buzunar.

— Sper că şi-a primit răsplata, spuse ea.

Ochii lui Irene străluciră războinic, şi amândouă izbucniră în râs. Le-o prezentă pe Dorothy lui Phyllis, Jill şi Helen. Urmară strângeri de mână şi zâmbete în jurul mesei.

Erau de ceva vreme acolo, spuse Phyllis – făcuseră parte din primul grup de recruți şi acum aşteptau să vadă unde vor fi trimise. Ca restul lumii, fuseseră avertizate să se aştepte la orice. Lista de obiecte necesare pe care o primiseră sugera că ar trebui să vină cu haine şi provizii potrivite pentru temperaturi scăzute, cum erau cele din Europa, dar şi pentru clima tropicală, cum era în Pacific.

— Mi se pare corect, spuse Jill. Mergem unde ni se spune şi suntem ultimele care află detalii. Minte de bărbați!

— Că tot vorbeai de ei, credeam că vor fi mai multi pe-aici, zise Dorothy.

— Mi-e că va trebui să ne descurcăm singure, spuse Irene.

Dorothy rânji cu jumătate de gură.

— Ce nenorocire. Privi în jur, de parcă ar fi încercat să se orienteze. Spuneți-mi ce e important de ştiut.

— Barul e la subsol, zise Irene. Un început bun.

— Atunci s-o luăm cu începutul, zise Dorothy. Tu prima.

În scurt timp, aflară tot.

Irene şi Dorothy abia îşi terminaseră băuturile când nişte femei îmbrăcate în uniforme apretate şi cu nişte scufii bizare fixate în păr le spuseră să se ducă în sala de bal. Nu multe dintre nou-venite erau deprinse cu uniforma, cu excepția celor care lucraseră la cantina şcolară sau ca agenți de parcare. Surorile medicale îşi găsiseră deja grupul. Se simțeau superioare acestor distribuitoare de cafele improvizate.

O sută cincizeci de potențiale membre ale Serviciului pe Roți şedeau pe şiruri de scaune cu spătar înalt, orientate către o mică scenă pe care se afla un podium flancat de două steaguri americane. Irene şedea în primul rând pentru că voia să nu piardă nimic. Nu suporta să stea în spatele altora mai înalți ca ea. Şi nu-i plăcea să poarte ochelari, aşa că stătea întotdeauna în față, ca să nu fie nevoită să-şi mijească ochii prea tare. Dorothy se aşeză în spate şi îşi întinse picioarele pe culoar. Apărură surori medicale care le distribuiră carnetele cu arc şi creioane. Doi soldați aduseră ventilatoare electrice, dispersând căldura care se formase în sală de la atâtea corpuri. Femeile începură să-i fluiere cu subînțeles pe cei doi, care se grăbiră să se facă nevăzuți, cu obrajii în flăcări. Irene o zări pe Ellie care îi făcea cu mâna şi înclină capul către ea. O mare de femei în mişcare, făcându-şi cu ochiul, făcându-şi semne încurajatoare.

Un soldat subțirel, pistruiat şi roşcovan, intră hotărât în încăpere şi sări pe scenă, moment în care toată lumea îşi ocupă locul.

— E Andy Hardy[11]! se auzi o voce strigând.

Militarul îşi drese glasul.

— Stimate doamne, zise, citind bilețelul pe care-l avea în mână. Sunt caporalul Russell Penney. Cel mai popular din Tennessee. După Jack Daniel's, adicătelea. Rânji şi aşteptă râsetele politicoase din sală, care veniră în număr parcă mai mic decât sperase el. A fost o glumă, explică în timp ce-şi lărgea gulerul cu degetul.

Avea un accent sudic înduioşător. Difuzoarele duduiau de reacțiile femeilor din sală.

— Eu voi fi omul de legătură. Doresc să vă spun bine ați venit şi să vă mulțumesc anticipat pentru eforturile dumneavoastră, scumpe domnițe.

Şoapte şi zâmbete la auzul cuvintelor „scumpe domnițe".

— Sunt pus aici să vă ajut cu orice chestiune de ordin militar. Că e vorba de arme, de echipament, de vehicule. Orice. Aruncă o privire peste notițe. Prin urmare.... Dacă aveți întrebări sau vreo problemă, apelați cu încredere. Vă mulțumesc.

Se grăbi să sară de pe scenă cu mina unui sinucigaş şi ieşi din sală în aplauzele mai mult decât entuziaste ale publicului.

Apoi îşi făcu intrarea o soră medicală cu grad de căpitan. Avea uniformă albă cu trese şi decorații, pantofi albi şi boneta albă specifică aşezată pe părul cărunt. Lui Irene i se păru că femeia are cel puțin o mie de ani. Dură ceva până reuşi să-şi târască picioarele şi să suie pe scenă. Se dădu câțiva paşi înapoi, clătinându-se, îşi ridică brațele de parcă ar fi fost gata să cadă, după care se înclină înainte şi atacă pupitrul, de care se agăță zdravăn.

---

[11] Personaj de ficțiune interpretat de actorul Mickey Rooney într-o serie de filme din anii '30 şi '40.

Sora medicală, care se prezentă şi spuse că numele ei era Marjorie Miller, căpitan, nu pierdu vremea cu politețuri. Nu se uită nici pe vreun bilet. Le fixă pe femeile din public cu privirea şi, fără mare ceremonie, îşi începu cuvântarea.

— Pe loc repaus. Bine ați venit la Serviciul pe Roți. Problema cu care ne confruntăm este războiul. Dacă n-ar fi război, nici una dintre voi n-ar fi aici. Sunteți aici pentru un singur motiv. Este simplu ca bună ziua. Sunteți aici să reprezentați America. Din acest moment, datoria voastră este aceea de a reprezenta națiunea şi tot ce înseamnă ea pentru un soldat tânăr care trebuie să înfrunte teroarea zilnic. Un soldat tânăr care poate că marți a flirtat cu voi şi din care miercuri poate că n-a mai rămas decât o pată roşie. De unde veniți? Care-i povestea voastră? Nu mai contează. Povestea voastră este de acum povestea noastră, şi asta trebuie să fiți de acum încolo. Organizația noastră a fost înființată în 1917, în timpul Primului Război Mondial. Voluntarele de la Armata Salvării au coborât în tranşee împreună cu soldații noştri şi au suferit împreună cu ei în groază şi mizerie. Iar soldații noştri, în suferința lor, le întrebau pe suratele noastre dacă au ceva dulce să le dea de mâncare. O prăjitură, o plăcintă. Şi vă puteți da seama că nu era nici urmă de aşa ceva pe front. Aşa se face că unele din aceste femei au început să se ducă pe la fermele din jur şi să cumpere ouă. Apoi s-au întors şi au făcut aluat din pesmet cu ouă. Au adăugat zahăr şi au umplut căştile militare cu ulei, pe care l-au încins la foc. Şi aşa s-au născut gogoşile noastre. Eu am fost una dintre aceste femei. Şoldul ăsta şubred – spuse ea, făcând un gest spre picior – l-am căpătat într-un accident cu ambulanța în timpul războiului.

Sala izbucni în aplauze, dar ea le făcu semn să înceteze.

— În cele din urmă, operațiunea a fost transferată în camioane. Şi astfel a luat ființă Serviciul pe Roți. Imediat,

lumea a început să le spună femeilor acestora Păpuşelele cu Gogoşelele. Voi însă nu sunteți aşa ceva şi nu trebuie să permiteți nimănui să vă numească astfel.

Pufni din nas în semn de dezaprobare față de noile vremuri. Discursul ei era foarte mişcător. Irene simți un fior de emoție pe şira spinării.

— Voi, dragile mele, sunteți cu toatele mai în vârstă decât soldații pe care îi veți servi. Prin urmare, aveți misiunea de a fi sora mai mare, fata de peste drum, mama sau iubita fiecăruia dintre aceşti băieți de ispravă. Voi le veți aduce aminte de acasă.

Îşi scoase ochelarii, îi şterse, apoi îi puse la loc pe nas, de parcă ar fi ajutat-o să se încrunte mai bine la femeile din public.

— Flăcăii ăştia grozavi vor fi cei mai buni prieteni ai voştri timp de cinci minute. Faceți în aşa fel ca aceste cinci minute să fie memorabile. Fiecare dintre voi va primi un pick-up şi nişte discuri. Muzică, gogoşi şi o ceaşcă de cafea. Aşa veți câştiga războiul pentru Statele Unite. Veți fi, fiecare, la fel de viteze ca soldații noştri.

Femeile din sală începură să murmure şi să-şi arunce priviri şăgalnice, zâmbitoare.

— Linişte, spuse doamna Miller, şi toată lumea amuți. O să aveți un şoc. Probabil vă credeți puternice, vă credeți imposibil de doborât. Credeți că faceți față. Dar nu faceți față. Apoi veți ieşi din starea de şoc. Aşa se întâmplă la război. Întâi eşti în stare de şoc, apoi îți revii şi mergi mai departe. Veți fi în pericol de moarte, alături de soldații noştri. Unele dintre voi veți săvârşi fapte demne de decorații. Amintiți-vă de căpitanul Miller şi de ce v-a spus ea azi. Trase aer în piept şi continuă: Noi suntem Crucea Rosie. *Rosie* pentru că fiecare american, bărbat sau femeie, are sângele de aceeaşi culoare. Veți vedea că până şi sângele duşmanului tot roşu este. În sală sunt femei pe care poate

că în viața obişnuită nu le-ați întâlni. De rase, culturi, accente diferite – unite toate de o singură cauză. Toate sunt surorile voastre, aşa cum soldații vă sunt frați, şi se cuvine să le tratați ca atare. Să câştigați acest război prin decență. Pentru că suntem americani. Şi pentru că aşa se comportă americanii.

Se îndepărtă de microfon, după care reveni.

— Dacă aveți vreo problemă şi vreți să-mi vorbiți, sau vedeți că vreau eu să vă vorbesc, vă rog să nu-mi spuneți nici „doamnă”, nici „doamna Miller”, nici „soră”. Vă rog să vă adresați cu „doamna căpitan”. Şi când vă întreb care este Legea lui Miller, să ştiți să răspundeți: „Nu-i lăsați să vă vadă plângând”. Ați înțeles? Da? Bine. Atât am avut de zis.

Coborî de pe platformă în timp ce femeile se ridicară în picioare şi începură să aplaude, apoi se îndreptă spre uşă fără să întoarcă privirea.

3

Nu se ştie de ce, dar perioada de instrucție nu se dovedi a fi una prea plăcută pentru Irene.

Lucrurile ar fi trebuit să se desfăşoare simplu. Compoziția de aluat venea în săculețe de 9 kilograme: făină, zahăr, condimente, praf de copt, nițică sare. Mottoul pe care trebuia să- 1 ştie pe de rost toată lumea era: APA SE CÂNTĂREŞTE.

Cântărirea apei era, se pare, unul din secretele de bază ale Serviciului pe Roți. Dar cine ar fi putut opri o bătălie doar ca să cântărească nişte apă? se întreba Irene. Era ceva ridicol. Orice bucătar e în stare s-o potrivească din ochi, îşi spunea. Şi aşa şi făcu. Dar, oricât s-ar fi dat de ceasul morții, tot nu se dovedi în stare să producă un aluat care să poată fi transformat în gogoşi. Infailibila maşină de gogoşi scuipa cocoloaşe şi bucăți de cocă mult prea cleioasă pe

care le vărsa în grăsimea încinsă, nişte scârboşenii monstruoase care numai gogoşi nu erau, ci izmene aurii prăjite sau hărți zdrențuite ale unor teritorii străvechi.

Bucătăresele aveau două bețişoare cu care trebuiau să-şi împingă creațiile culinare prin ulei, astfel încât să se prăjească uniform şi în acelaşi timp să împrăştie o spuzeală de stropi minusculi care le ardeau mâinile şi încheieturile. Gogoşile o făcură pe Irene să izbucnească în lacrimi. Azvârli cât colo vergelele acelea absurde şi strigă:

— Ce prostie! Ce prostie! Cu asta ne vom iroşi oare viața de-acum încolo?...

Ca prin miracol, Miller se materializă în bucătărie:

— Ciocu' mic, alteță.

— Dar...

— Gurița!

— Nu înțelegeți că...

— Ssssst! îi întinse o cană lui Irene. Maşina nu face greşeli. Asta se întâmplă doar când nu respecți rețeta. Fii atentă. Cântăreşte apa cum trebuie, spuse ea şi ieşi din bucătărie ca un papă, cu mâna ridicată pentru a-şi binecuvânta enoriaşele.

Prima zi de instrucție fusese complet absurdă. Li se arătase cum să-şi împacheteze lucrurile – două portjartiere şi două perechi de jartiere. Dorothy şi le aruncă pe ale ei. Apoi li se dădură lecții despre jocurile de societate: care erau jocurile mai simple şi mai rapide, pe care să le câştige repede soldații în aşa fel încât să se poată întoarce la treburile lor soldățeşti, în nici un caz poker sau gin-rummy. Irene desenă jocurile în caiet. Li se arătă apoi, cu lux de amănunte ridicole, cum să se machieze, de către nişte țipi care le explicară în termeni birocratici cum să facă ce făceau oricum de o viață, doar că acum ar fi urmat să o facă, vezi Doamne, corect.

Arma lor secretă, aflară ele, era aceea că toate urmau să aibă grad de ofițer. Dacă vreun soldat îndrăznea să fie prea familiar, puteau oricând să-l pună la punct, invocându-şi rangul superior. Dacă erau capturate de duşman, puteau avea anumite avantaje. Irene nici nu voia să se gândească la această eventualitate.

Fură instruite încontinuu despre cum „să-şi amintească să uite tot”. Date, locuri, detalii – nu aveau voie să scrie sau să noteze nimic. Se presupunea că vor opera spontan, cu informații trimise în ultima clipă. La nivel practic, acest lucru însemna că-şi puteau canaliza toate eforturile în direcția servitului, a oamenilor din fața lor, a gogoşilor şi a cafelei. Dar era oricum mai simplu pentru toată lumea dacă femeile nu aveau acces la nici o informație care să poată fi divulgată din greşeală.

În acea seară, Baranski din Chicago dormi buştean. Irene însă stătu toată noaptea trează, chinuită de un potop de griji: că va fi prinsă, că va fi torturată, că nu se va descurca cu maşina de gogoşi, că vor fi spioni peste tot, plus grija că nu va fi capabilă să dea dovadă de curaj când se vor trage focuri de armă.

Veni şi dimineața. O dimineață mult mai dezastruoasă. După trezirea de la 6.00 primiră cafea şi biscuiți, apoi fură urcate de-a valma în camioane – aceeaşi marcă de camioane în care aveau să îşi transporte bucătăriile, deşi la acel moment nici una din ele n-o ştia. Aşezate față în față pe nişte băncuțe tari de lemn sub acoperişurile din foaie de cort, cu genunchii ciocnindu-li-se, se priviră în ochi pe tot drumul până într-o bază militară din Maryland. Sau să fi fost una din Delaware? Dorothy stătea vizavi de Irene. Nu se vedea nimic din ce era afară. În jurul lor era plin de femei adormite.

Când se termină hurducăiala fură mânate afară din camioane precum nişte vite şi se treziră pe pista

aerodromului, lângă nişte clădiri militare posomorâte şi tufişuri pitice de conifere. Peste tot fluturau steaguri. Pe fundal se zăreau vehicule verzi, către care fură împoldite la trap în țipetele unor instructori loviți parcă de apoplexie. Unicul tanc la vedere părea deprimat, cu țeava înclinată melancolic.

În fața lor, la vreo cincizeci de metri, se afla un hangar de metal, o clădire cavernoasă şi cenuşie. Indentațiile metalice ale acoperişului erau încărcate de rugină. Două uşi glisante lăsau să se vadă un interior ca o gură neagră. În fundul încăperii se zăreau mici dreptunghiuri de lumină. Uşile din spate.

Un bărbat cu o portavoce li se adresă: „Bine ați venit la Ziua Iadului”.

Din hangar se revărsară oameni îmbrăcați în salopete albe, ca un roi de insecte, care se aşezară în formațiune de defilare în fața uşilor.

— Nu-mi place deloc ce văd, spuse Dorothy.

Nişte țipi înalți, cu chipiul pe sprânceană şi jachete de piele, ieşiră fălos dintr-o baracă.

Ellie se apropie şi şopti:

— Ăştia-s piloții.

Cel mai înalt din grup îi făcu cu ochiul lui Irene, apoi îşi înclină capul şi rânji.

— Arată exact ca Gary Cooper, oftă emoționată Ellie.

— Sunt piloți militari, le informă unul dintre soldații însărcinați cu paza lor. Din Forțele Aeriene. Sunt pe punctul de a se întoarce în Anglia.

— Au mai fost acolo?

— Mai încape vorbă? Sunt eroi, cu toții. Nu-i vedeți cum se împăunează?

— Şi ăla frumuşel cine-i? întrebă Ellie.

— Nu ştiu la cine vă referiți, doamnă.

Omul se retrase.

— O fi Handyman, adică Meşteru’, zise el de la distanță. Cam face pe deşteptu’. Iar femeile sunt toate leşinate după el, îl cred grozav.

— Și el se crede, spuse un instructor cu constituția unui boiler îndesat, care se apropiase între timp de ei. Hai, n-avem vreme de prostii! Alinierea! Chipiul îi stătea lipit de cap, prins cu o cureluşă la ceafă. La naiba! strigă el. Ce mai e şi asta? Aşa vă aliniați voi, ca nişte mâțe nemâncate, donşoarelor?

Îşi croi drum printre rândurile inegale, împingând şi dându-le coate femeilor, ba chiar lovindu-le ghetele cu piciorul.

— Alinierea, am zis!

Se pare că în gura lui cuvântul „doamne” se transforma în „donşoare”.

— Alinierea! Să vă văd aliniate pe toate corect, donşoarelor!

Făcură o încercare.

— îndreaptă picioru’, fato. Ce-i, ți l-ai rupt cumva?

Continua să zbiere furios la fiecare dovadă de incompetență.

— Sergentu’ are clar nevoie de un hobby, spuse Irene.

Numaidecât se trezi nas în nas cu fața lui roşie şi asudată.

— Vreo problemă, ceva, Albă-ca-Zăpada?

Irene clătină din cap.

— Nu, să trăiți!

— Mie să nu-mi spui „să trăiți”. Io nu-s ofițeru’ matale. Io *muncesc* ca să-mi câştig pâinea, aşa să ştii ‘mneata!

Era în mod clar încântat să răcnească această veche vorbă de duh soldățească. Stropii de salivă cu care o împroşcase nu avură darul de a-i răcori fața înfierbântată. Omul se îndepărtă în grabă, cu brațele tresărindu-i

spasmodic, ca ale unui nebun, şi vocea răsunându-i în toată clădirea.

Ieşirea lui avu efectul scontat înspăimântate, femeile reuşiră să formeze patru linii semidrepte.

În spatele ei, Dorothy şopti:

— Dacă tu eşti Albă-ca-Zăpada, el cine-i? Morocănosu'?

Din rândul paralel, Ellie le fixa cu o mutră uimită.

— Şi tu cine eşti, Prostuțul? se stropşi la ea Dorothy.

Ellie deja o găsea pe Lungană nesuferită – o țărancă de Indiana. „Încearcă tu să vorbeşti aşa în Chicago, țărancă cu pretenții ce eşti", se gândi ea. Îşi feri privirea, cu obrajii îmbujorați de mânie.

Instructorul suflă de trei ori în fluierul care îi atârna de un şnur în jurul gâtului. Ca prin minune, răsăriră nişte cărucioare încărcate cu măşti de gaz.

— Luați câte una, spuseră soldații care împingeau cărucioarele. Câte o mască de persoană.

Cei înşirați în fața hangarului râdeau şi-şi dădeau coate, părând să se distreze foarte tare.

— Donşoarelor! Puneți-vă măştile, zbieră instructorul. Când vă dau ordinul, fugiți în camera de gaz.

— Camera de gaz? repetă Irene.

— Oamenii din fața voastră o să poarte şi ei măşti şi o să stea înăuntru. Voi trebuie să pătrundeți printre ei şi să ajungeți la uşile din spate. Ca la fotbal.

Fotbal? Ce exercițiu de iad mai era şi ăsta?

Sergentul Şarm-pe-Pâine le făcu semn tipilor în costume albe, şi aceştia îşi traseră pe nas ochelarii şi glugile şi trompele şi se retraseră în întunericul clădirii. Se auziră pocnetele buteliilor de gaze lacrimogene. Chiar şi de la distanță, Irene simți că o ustură ochii şi încep să-i lăcrimeze.

Puneți-vă măştile pe față! strigă instructorul.

El, personal, părea imun la gaz.

Irene nu era singura care tremura confuză, cu greu reuşind să-şi stăpânească lacrimile. Ziua se transformase într-un haos. Când îşi trase masca pe față, avu impresia că mai are puțin şi se sufocă. Puțea îngrozitor. Curelele îi acopereau urechile. Acum diatriba instructorului părea să se audă mult mai slab. Se mai țipase la ea. Mulți încercaseră. Nu era nimic nou. Nici una dintre femei nu era aşa de impresionată pe cât crezuse individul acesta că vor fi.

— Strângeți rândurile! N-avem toată ziua la dispoziție. Nu suntem la coafor aici.

Se apucă să le împingă.

— Una aici. Una acolo. Una dincolo. Tare mai sunteți încete.

Plesni din mâini.

— Păpuşelelor, puțin îmi pasă dacă sunteți donşoare sau nu, n-am o problemă să vă trag un şut în fund dacă nu vă aliniați corect. Vi se pare că mă țin de cioace? Hai, alinierea! Ouțe la curuțe!

— Noi n-avem ouțe, strigă Dorothy. Şi mie să nu-mi spui Păpuşică!

Instructorul se întoarse spre ea şi o privi o dată, apoi suflă în fluier.

O luară la fugă. Irene îşi auzea răsuflarea în interiorul măştii. Era un sunet înspăimântător. Masca era largă şi se clătina, iar ea nu vedea mai nimic.

— Nu vă opriți! Nu vă opriți! strigau bărbații din gâtlejul întunecat al hangarului, acum plin de pâcla gazelor lacrimogene.

Ajunseră şi în hangar. Acum Irene se trezi cufundată în întuneric. Se ciocni de un soldat şi aproape că se prăvăli la pământ, dar panica provocată de gazul usturător care începuse să-i pătrundă pe sub mască o ajută să se concentreze ca să identifice uşa şi să alerge mai repede decât alergase vreodată. Ochii o usturau cumplit. Lacrimile

o orbeau. Drumul spre uşă nu era acum decât un dreptunghi apos de lumină. În jurul ei vedea femei căzând în genunchi, strigând de groază. Dorothy trecu de ea – iar când un soldat încercă s-o blocheze, îi dădu un brânci, făcându-l să zboare cât colo. Irene se ținu în spatele ei tot drumul, până ce ieşi pe ușă. Lumina soarelui o lovi în moalele capului. Îşi smulse masca de pe față. Apărură soldați cu sticle de apă şi le ajutară să se clătească pe ochi pe femeile care nu-şi strânseseră masca bine. Dorothy se trântise pe capota unui camion, gâfâind zgomotos. Dar râdea. Ellie stătea aplecată şi îşi sufla nasul. Indivizii în salopete trăgeau victimele afară şi le aşezau într-o linie jalnică în stânga, unde le lăsau să tuşească şi să horcăie.

Instructorul se apropie de supraviețuitoare şi suflă iar în fluier.

— Drepți!

Femeile se ridicară în picioare, gemând.

Se îndreptă spre Dorothy şi o măsură cu privirea.

— Ei, cum e? Ți-au crescut între timp oușele? După care continuă: Masca sus! Runda doi!

— S-a-nțeles! zbieră Dorothy drept răspuns.

Înhăță cureaua măştii lui Irene de la spate şi o smuci, strângându-i-o dureros de tare.

Se auzi din nou fluierul.

— Pas alergător!

O luară la goană în direcția de unde veniseră.

Când ajunseră în cealaltă parte şi se sprijiniră răsuflând greu de maşinile care le aduseseră acolo, îl văzură pe instructor venind spre ele. Acesta aprinse două țigări şi li le oferi.

— Voi două, zise. Voi ați trecut testul.

Luară țigările şi încuviințară din cap.

— Acum probabil că mă-njurați, spuse el. Dar când o să fiți acolo, o să-mi mulțumiți.

Se suiră în camion, sub foaia de cort, şi ieşiră pe poartă; în faţa hangarului nu mai rămase decât sunetul motorului care se îndepărta.

Începeau să simtă că au forţă.

Încet, încet, atât cele care la început se arătaseră vag ironice, cât şi cele extrem de sincere îşi dădură seama cât de serios tratau Crucea Roşie şi Armata acest serviciu. Aşa că începură şi ele să-l trateze cu seriozitate. Nu se mai simţeau ca nişte bucătărese sau ca nişte chelneriţe. Ellie spunea că sunt nişte ţipe „dure rău”, şi celelalte îi dăduseră dreptate. Numai Irene comentase: „Eu mă gândeam mai degrabă că suntem amazoane”. Ellie şi Dorothy se uitaseră lung la ea – timp în care Irene îşi flexase muşchii – şi râseseră.

încercau cu disperare să găsească o soluţie pentru împachetatul lucrurilor. Aveau grămezi de haine şi tot felul de nimicuri nepractice pe pat şi pe podele în jurul lor. Secretul era să reuşeşti să pui în bagaj tot ce era esenţial, dar să laşi loc şi pentru lucrurile plăcute. Excepţie făcea debutanta cu părul pe moaţe din Texas care cărase la instrucţie rochii de seară să-i ajungă pentru o săptămână întreagă. Cu toate sforţările, tot nu reuşi să facă să-i intre în cufăr nici măcar una din rochiile de bal. Doamna căpitan Miller o făcu să plângă atunci când o ironiză şi o puse să-şi arunce rochiţele la gunoi.

— Dacă ai şi diademe, ai grijă să le arunci şi pe alea, îi zise.

Ellie se aplecă spre Irene şi Dorothy şi le şopti:

— Am o bănuială că n-o să treacă.

Fetele de la Serviciul pe Roţi primeau lecţii despre transport, despre divertisment, învăţau diverse trucuri şi ce valoare psihologică urmau să aibă cunoştinţele lor pentru soldaţi, învăţau cât de important era să respecţi toate sărbătorile naţionale şi Codul de Etică Profesională al Crucii Roşii Americane, ba chiar şi cum să-ti dai seama de unde

era de fel fiecare soldat, din ce regiune se trăgea – oraşul de baştină, clima, topografia, chiar şi populația locului. Li se împărtăşeau o mulțime de cunoştințe utile: litografie, xilografie, pictura prin împroşcare, pictura cu degetul. Cum să organizeze sau să dirijeze un joc. La finalul perioadei de instrucție se presupunea că vor avea puteri vrăjitoreşti, menite să le aducă alinare soldatilor în fata suferinței şi a haosului.

Apoi fură împinse în camioane şi expediate la Pentagon pentru examinarea medicală şi diverse vaccinuri care îi produseră lui Irene gâlme roşii şi dureroase pe brațe şi pe fesa dreaptă.

Doamna căpitan Miller afişă rezultatele pe echipe în holul hotelului Blackstone. Era exact ca în perioada sfârşitului de an la liceu când se face public clasamentul. Nu era greu să-ți dai seama că era o cursă contra cronometru.

Într-un colț atârna o listă scurtă şi jalnică, pe care se aflau câteva nume, cu cuvântul RESPINS ştampilat cu litere mari şi roşii pe întreaga pagină. Lista mai lungă cu numele aleselor era pusă la loc de onoare, în centru: şaizeci şi cinci de femei care urmau să li se alăture celorlalte deja repartizate în cele patruzeci de vehicule ce vor împânzi Europa. Fiecare astfel de vehicul avea un nume, exact ca o navă. Purtau numele unor oraşe din America, în virtutea planului lui Eisenhower, care era încredințat că aceste referiri la patrie le vor aduce alinare soldaților.

Irene o trase pe Dorothy de braț spre listă. Amândouă, împreună cu Ellie, fuseseră repartizate în vehiculul *Rapid City.* Cu destinația Anglia.

— Nu-i cel mai rău loc, spuse Dorothy.

Veni şi cina, într-un vârtej de râsete, strigăte şi dezbateri. Îmbrățişări călduroase şi tăceri îmbufnate din partea celor eliminate şi un bufet bogat, cu sendvişuri şi friptură rece de pui, cu salată de cartofi, cu măsline şi brânzeturi, cu

crudități, cu fursecuri şi negrese, cu limonadă şi sticle de vin alb.

Dorothy şi Ellie mergeau în urma lui Irene, punându-şi carne în farfurie. În frapiere erau sticle de vin; Dorothy rechiziționă una, vârând- o sub braț, şi înhăță trei pahare. Irene umplu un şervet de pânză cu prăjituri. Ellie şterpelea cruditățile şi măslinele.

— Mai ia o sticlă, îi ordonă Dorothy lui Ellie.

O luară la trap pe hol, cu bocancii lor grosolani.

— Groaznice mai sunt încălțările astea, spuse Irene. Mi-au ieşit băşici peste bătături deja.

— Eu sunt de mică obişnuită cu ghetele. Nu mă deranjează nici un pic.

— Eu de mică port tocuri, drăguțo.

— Eu, una, mi-aş rupe gâtul dacă aş încerca să merg pe tocuri.

— Nu pot merge la muncă pe tocuri, spuse Ellie. Cum mi-ar sta să vând cârnați pe tocuri, la taraba lui taică-meu din față de la Wrigley?

Uşile liftului se deschiseră şi apăru un tip mărunțel care semăna cu o maimuță albinoasă în costum cu paiete şi cu tichie pe cap, gata să-l acompanieze pe flaşnetar.

— Liftul urcă, spuse el, iar mustăcioara albă îi tremură de parcă ar fi fost o omidă.

— Am de gând să îmi fac rost de un soț în războiul ăsta, zise Ellie. Tare-mi plac bărbații în uniformă.

Uşile liftului se închiseră în urma lor.

— Prezent! se băgă în vorbă maimuța decorată.

4

Se treziră pe un vapor care lăsa o brazdă albă de spumă pe marea întunecată.

A doua zi după ce li se încheie perioada de instrucție, fetele de la Serviciul pe Roți fură împrăştiate care încotro, unele direct la post, altele în aşteptarea unor misiuni. Contingentul cel mai numeros se îndrepta spre frontul din Europa, transportul urmând să fie asigurat de diversele convoaie care traversau Atlanticul. Irene, Dorothy şi Ellie erau într-un grup care luase trenul de la Washington la Brooklyn, unde fură cazate la un hotel vechi de unde nu li se îngăduia să iasă afară decât pentru a servi mâncare la centrele Crucii Roşii. Nu aveau voie să sune acasă. Nu aveau voie decât să aştepte până li se lungeau urechile.

Erau deja săptămâni bune de când Irene fugise, şi impresia ei era că ajunsese de unde plecase. Înapoi la New York. Era vremea să-şi pună cenuşă în cap pentru felul în care dispăruse.

noiembrie 1943

Dragă mamă,

Am atât de multe să-ți povestesc, că nici nu ştiu de unde să încep. Îmi pare rău că nu voi fi acasă de sărbători şi că va dura ceva până ne vom revedea. De îndată ce mi se va da voie să-ți explic amănunțit, sunt sigură că vei fi mândră de mine. M-am înrolat în Crucea Roşie şi am de gând să-mi fac şi eu datoria civică.

Se impunea o schimbare. Îți voi explica negreşit când voi avea posibilitatea.

Cu drag, Irene

Profită de o clipă când nu era nimeni atent şi strecură scrisoarea în cutie.

În săptămâna de dinainte de Ziua Recunoştinței se îmbarcară în port, acompaniate de un milion de soldați tineri. Erau singurele fete de la Serviciul pe Roți pe acest vapor. Irene mai-mai să leşine de bucurie când zări Podul Brooklyn şi îi dădură lacrimi în ochi când îl lăsă în urmă. Dorothy nu mai văzuse în viața ei un loc ca New Yorkul. Ellie n- avea de gând să recunoască faptul că o

impresionase mult, căci asta ar fi însemnat că- şi trădează oraşul, Chicago.

Vaporul naviga pe tăcute, cu luminile stinse, ca să nu fie detectat. Sus, pe coastă, la Portsmouth, urma să se alăture unui convoi de nave. Avea să se îndrepte apoi spre Newfoundland, pentru a face joncțiunea cu alte vase militare, urmând să parcurgă rapid distanța spre Irlanda şi apoi să facă un ocol până la Liverpool. O călătorie în zigzag, menită să evite submarinele. Nouă zile. Vasele foarte rapide, precum *Queen Mary,* urmau traseul direct, ajungând în cinci zile.

Marea era foarte agitată. Valurile de la babord clătinau nava şi doborau pasagerii. Era o adevărată furtună clocotitoare. Când se lăsa întunericul, valurile de la prora aproape că luceau. Un sunet continuu de creste înspumate şi nimicitoare. Motoarele duduiau, dar mai degrabă le simțeai sub picioare decât să le auzi. Norii de fum se întindeau asemenea unor semne vagi de cretă pe apa neagră din spate.

Călătoreau în convoi cu pacheboturile şi vasele militare, cu un submarin şi trei portavioane mici care duceau aparate Corsair F4U, cu aripile strânse precum ale unor pelicani care se odihnesc. Majoritatea navelor nu se zăreau decât ziua. Noaptea li se acopereau hublourile. Radiourile trebuiau să fie date în surdină, nu că ar fi avut cine ştie ce semnal în largul mării. Între vase, comunicarea se făcea în codul Morse cu felinarele sau, în timpul zilei, cu semnalizare prin steaguri. Tuturor le era o frică teribilă de submarine. Lui Irene i se părea că le vede peste tot, cum mişună în apa rece asemenea unor rechini malefici.

Echipajul compus din trei femei al vehiculului *Rapid City* se îmbarcase pe un vas modest de pasageri, *Monarhul Bermudelor.* Acum transporta marinari englezi, însă pe timp de pace dusese turişti din portul New York până pe plajele

roz ale Bermudelor. Echipajul purta uniforme albe apretate, şi punțile gemeau de soldați vârâți în saci de dormit – Irene se distra ori de câte ori îi auzea că se referă la ei ca la *saci de băşit.* Femeile şi ofițerii primiseră cabinele mai luxoase, în timp ce recruții se aciuaseră pe unde putuseră şi ei. Ocupaseră toate cotloanele, până şi holurile.

Dorothy descoperise că al treilea coş de fum al vasului era fals, nefiind decât învelişul gol al unei antene de radio pe care se suiau membrii echipajului ca să se bucure în linişte de pauza de țigară. Abia aştepta să-i povestească lui Irene despre asta, însă Irene avea rău de mare şi îşi vărsa mațele cu zgomot în cabină. Ellie se trezise în rolul de soră medicală.

— Văd că-ți bate norocul la uşă, spuse Dorothy când o văzu pe Irene îngenuncheată în fața unei găleți.

Ca un făcut, la usă se auzi o bătaie scurtă. Ellie deschise.

Un steward păşi înăuntru, cu o tavă de argint pe care odihnea o ceaşcă cu ceai de mentă.

— Doamnele mele, spuse el (deşi suna mai degrabă *duamnlemle).* Asta ar trebui să-i calmeze măruntaiele.

Irene se opinti încă o dată în găleată.

— Scuze, îngăimă.

— Duamna dă la rațe? întrebă el cu blândețe.

Irene nu fu în stare să râdă.

Ziua următoare, convoiul continuă să înainteze cu hotărâre spre nord. Aveau ordine stricte: nici o navă nu avea voie să se oprească sau să încetinească. Dacă erau atacați de vreun submarin si, Doamne fereşte, o navă era scufundată, restul urmau să continue la aceeaşi viteză pentru a micşora posibilitatea unor noi atacuri. Nici unul din vasele civile nu părea să acorde mare atenție acestor ordine, cu excepția căpitanilor lor.

Irene se simțea un pic mai bine în această dimineață. Celor trei prietene li se ordonase să doarmă îmbrăcate şi să lase uşa cabinei întredeschisă în caz că erau loviți de vreo torpilă.

— Că doar nu cre' că duamnelor le-ar plăcea să se înece în cabină, nu? spusese stewardul.

Acum însă se dezbrăcară toate în chiloți şi sutien şi îşi aşezară uniformele frumoase şi noi pe paturi. Nădragi mai subțiri, de vară, şi uniforme mai groase, de iarnă. Unchiul Sam angajase croitori englezi să le facă jachete şi pantaloni albastru-cenuşii pe comandă. Bluze albe. Costaseră ceva, fără doar şi poate. Toate trei se îmbrăcară pentru micul-dejun.

Împreună cu uniformele noi, armata le dotase cu câte un cufăr de metal, verde, cu colțuri întărite şi încuietoare în față. În partea de sus era înscris numele proprietarului: WOODWARD, IRENE. Crucea Roşie îi alocase fiecăreia câte o geantă ticsită cu lenjerie albă de bumbac, ciorapi, chibrituri, o trusă de prim ajutor, tampoane, periuțe de dinți, truse de unghii, aspirină, truse de cusut, bomboane de mentă şi alte obiecte de toaletă şi poțiuni. Prezervative. Bomboane de ciocolată.

— Oh, ia uitați-vă, spuse Irene. Ciorapi de mătase.

Dorothy îi aruncă perechea ei.

— Nu am de gând să mă apuc acum să port d-astea, zise ea.

Se îndreptară spre sufragerie pentru micul-dejun. Sala era doar pentru femei şi pentru ofițeri. Subofițerii şi soldații îşi mâncau rațiile şi uneori se duceau să stea la rând pentru mâncare caldă în cambuză. Pe drum, fetele se ciocniră de soldații care, scuzându-se, se grăbeau să îşi facă loc pe lângă ele.

Irene le spuse „bună dimineața".

— Cum vă simțiți, doamnă?

— Cam stoarsă de puteri, spuse ea strâmbând din nas şi frecându-şi abdomenul.

— Şi Jimbo a pățit-o. Toată noaptea a decartat.

— Pe mă-ta! se zborşi Jimbo către tovarăşul său.

— Ne mai întâlnim noi, spuse Irene. O să funcționez pe *Rapid City,* Serviciul pe Roți.

— Şi o să ne acordați un dans? întrebă un tinerel care ținea în mână un ciorap găurit.

— Cine ştie, răspunse ea, de parcă se gândea foarte serios la această problemă.

Femeile începură să urce pe scară.

— Te pomeneşti că nu trece mult şi-ai să le țeşi şi şosetele, se plânse Dorothy.

— După război, să vii să lucrezi la noi, la taraba de crenvurşti, zise Ellie. Sigur ai face o grămadă de bani din bacşişuri.

Irene şi Dorothy dădură ochii peste cap şi se priviră cu subînțeles.

— Ce drăguț ar fi, răspunse Irene. Pe bune.

Ieşiră pe punte. Lovite de o pală de vânt, închiseră ochii, iar când îi deschiseră din nou, mulțimea navelor adunate laolaltă le lăsă cu gura căscată. Pe fiecare dintre vasele de luptă cenuşii şi pacheboturile albastru cu alb se zărea steagul american. Fuioare lungi şi albe de fum se adunau în spatele lor în timp ce se grăbeau spre nord. Irene se uită la oamenii de pe punțile vaselor alăturate. Le făcu cu mâna. Aceştia îi răspunseră. Pescăruşii pluteau cu aripile drepte, arătând ca nişte zmeie albe pe sfoară.

— Doamne sfinte, exclamă Ellie.

Se agățară de balustradă şi rămaseră acolo să privească.

Sufrageria era plină de bărbați bronzați şi grizonanți în uniforme. Fumul de trabuc îi răscolea lui Irene stomacul.

Stewardul din seara trecută le aşeză la o masă centrală.

— Se mai simte duamna indispusă în această dimineață?

Irene dădu din mână pentru a-i arăta cât de vitejeşte reuşise să-şi revină.

— O nouă zi, spuse ea.

— Minunat, răspunse el aşezându-le în față meniurile. Vă voi aduce ceai şi apă cu lămâie.

Linia maritimă Furness MONARHUL BERMUDELOR
Micul-dejun
Suc de portocale
Grepfrut de la gheață
Compot de fructe
Fulgi de porumb cu lapte
Diverse cereale cu lapte
Limbi şi băşici de cod în sos roşu
Ouă fierte, ochiuri sau jumări
Şuncă la grătar
Piure de cartofi
Chifle fierbinți, pâine prăjită, pesmeciori asortați
Gem şi dulcețuri asortate
Ceai, cafea, cacao

Din motive ştiute numai de ea, Dorothy hotărî, în timp ce studia meniul, că pe steward îl chema Willie.

— Willie, spuse ea când acesta reveni cu ceaiul, ce înseamnă *băşici?*

— Nişte vezicule cu lichid, duamnă, dacă nu mă înşel.

Lui Irene începu să-i fie simpatic Willie.

— Ha, ha, făcu Dorothy. Eşti tare spiritual.

— Probabil de la rom, prea mult dans şi puțin somn la ore târzii, spuse el. Atâta dramă şi distracție are darul să mă bulverseze, din păcate.

Willie îşi tamponă afectat fruntea.

— Cam întinzi coarda, spuse Irene.

— Băşicile, duamnă, continuă el întorcându-se spre Dorothy, sunt delicatese precum pipotele, aş zice. Ca burta din ciorba de burtă, lucruri dezgustătoare de soiul ăsta. Ca plămânii oare? Parcă n-aş îndrăzni să merg chiar pân' acolo.

Deşi la o porție de rinichi n-aş spune nu, ce ziceți? Mie îmi plac în plăcintă.

— Îh, gemu Dorothy.

— Eu nu vreau decât pâine prăjită cu unt şi dulceață, te rog, spuse Irene.

— Prea bine. Şi...? întrebă el, întorcându-se spre Dorothy.

— Ouă, Willie. Patiserie. Cafea.

— Nişte cârnați?

— Hai să trăim pe picior mare.

— Exact filozofia mea de viață, murmură el dulce.

— Şi nişte costiță prăjită.

— Desigur. Dejunul unui iubitor de carne. Duamna este fără îndoială o bună cunoscătoare a propriilor preferințe, dacă-mi permiteți. Şi dumneavoastră? întrebă el, sorbind-o insolent din priviri pe Ellie.

— Willie, o singură viață are omul pe lume, decretă aceasta. Băşici să fie.

Stewardul înclină capul.

— Fără limbi, doamnă?

— Nu de la prima întâlnire.

— S-a notat, spuse el, plecând în mare grabă.

— Ce-a fost asta? mormăi Dorothy.

Irene îşi simțea capul greu. Îi venea să-i ia la palme pe toți din sală.

— Mă aşteptam la mai mult din partea ta, spuse ea pe un ton matern plin de reproş.

— Prefăcuto, o certă Ellie în timp ce-şi punea cuburi de zahăr în ceai.

Fixară masa tustrele şi nici nu ridicară privirea când veni Willie cu farfuriile.

Dorothy şi Irene începeau să n-o mai suporte pe Ellie. Iar Ellie îşi dădea şi ea seama de asta.

Mai târziu, în timpul nopții, când Ellie sforăia şi Irene scotea mici sunete în somn, Dorothy intră în cabină după obişnuitele ei escapade nocturne. O prinse pe Irene de picior s-o trezească.

— Hai cu mine, îi şopti. Şi ia-ți haina.

Irene simți un damf de whisky.

Ieşiră pe hol, iar Dorothy îi spuse:

— Willie şi cu mine stăm la un pahar de vorbă în coşul de fum. Bem licoarea fericirii.

— Tot înainte! spuse Irene, ştergându-şi ochii somnoroşi.

Îşi puseră vestele de salvare peste haine şi le strânseră bine pe corp, căci bătea un vânt înghețat şi bura mării îți pătrundea în oase. Admirară busturile uriaşe pe care le căpătau echipate astfel. Vasele săltau ca bete pe valurile năucitoare. Spuma vag luminiscentă ce ieşea de la prora se împăturea de două, de trei ori, după care dispărea sub puzderia de dantele care stăruiau pe fața de smoală a mării.

Dorothy o conduse pe Irene către o uşă deschisă, de pe o parte a coşului. Urcară pe o scăriță îngustă, zguduite de mare, lovindu-şi şoldurile de metalul curbat al hornului.

— Ia-ți labele de pe posteriorul meu, spuse Irene.

— Păi, dă-i drumul, mişcă-te.

— Dorothy!

— Gata, n-am făcut decât să mă asigur că e bine împănat.

Ajunse sus, îl descoperiră pe Willie răvăşit şi vesel. Ținea în aer o sticlă goală de whisky.

Gura lui deschisă scotea chiote în bătaia vântului. Studia luna prin sticla maronie.

— Rom al dezmățului, spuse el şi aruncă sticla peste bord, după care scoase alta din buzunarul de la spate. Nu mă duci tu pe mine, se cocoşi.

Nici Irene şi nici Dorothy nu ştiau ce voia să spună cu asta, dar nu-l întrebară nimic.

Irene privea spre orizontul invizibil. Trase o duşcă din sticla plată, înecându-se de la băutura care-i ardea gâtlejul. Sticla trecu din mâna lui Dorothy la Willie şi apoi înapoi la Irene. Aceasta mai trase un gât şi tuşi. Privi înainte, simțind cum îi lăcrămează ochiul mai slab. Văzu ceva lucind. O licărire portocalie. Se zărea foarte departe, dar, la viteza vasului lor, n-avea să treacă mult până să ajungă la ea. Lumina părea să apară şi să dispară. Dorothy şi Willie trăncăneau şi râdeau. Irene şi-ar fi dorit să tacă, de parcă aşa ar fi putut să vadă mai bine. Ce să fie oare? O baliză? Un fulger?

— Ce-i aia? întrebă în cele din urmă.

Willie ridică privirea şi se uită în direcția indicată. Se aplecă să vadă mai bine. Îi trecuse beția ca luată cu mâna.

— Caută în dulap, îi spuse lui Dorothy. Dă-mi binoclul să văd.

Dorothy se execută.

Willie cercetă scena din fața ochilor.

— Căcat.

Îi dădu binoclul înapoi lui Dorothy şi se repezi jos pe scări.

Dorothy se uită şi ea prin binoclu şi fluieră încetişor. Se auzi un tunet în jos pe apă. Irene înhăță binoclul din mâna lui Dorothy, dar deja ştia ce urma să vadă.

Când se rostogoliră afară pe uşa hornului, puntea era deja plină de oameni. Irene o pierdu pe Dorothy în mulțime. Îşi făcu loc printre oameni şi se agăță de balustrada de la babord. Se simțea deja miros de petrol arzând. Flăcările de un portocaliu bolnăvicios amestecat cu roşu şi verde se înmulțeau şi apoi se împrăştiau de-a lungul apei negre, acoperite cu petrol. Vasul din fața lor fusese lovit de o torpilă. Se crăpase în două, ambele capete ridicându-se în unghi ascuțit pe măsură ce mijlocul vasului se scufunda în valuri. Muniția de la bord luă foc şi începu să explodeze ca

artificiile, şuierând cumplit prin aer, răspândind o ploaie de scântei, explodând şi trimițând o miriadă de comete mai mărunte în mare.

Căpitanul dădu alarma, şi *Monarhul* săltă precum o balenă uriaşă în timp ce elicele se învârteau cât puteau de tare. În ciuda vitezei sporite, dogoarea de la vasul care ardea ajungea până la ei, înroşindu-le obrajii şi făcându-le să le lăcrimeze ochii. Cu toții îşi întoarseră fețele. Prora vasului începea să se scufunde în ocean, iar marinarii care săreau de pe ea erau înghițiți de ape. Vasul părea minuscul şi imens deopotrivă. Sub apă explodă din nou, emanând o lumină de un verde sinistru, în timp ce marea clocotea tot mai albă.

Ellie apăru deodată lângă Irene şi o luă de mână.

— Nu mai vreau, spuse. Refuz să fac aşa ceva, e prea mult!

Irene îi făcu semn să tacă. Îşi împreunară degetele ca nişte şcolărițe şi începură să plângă pe măsură ce trupurile apăreau în apă cu fața în jos şi dispăreau, lăsate în urmă de vasul lor.

— Nu pot, Irene.

— Trebuie să poți.

Apărură apoi supraviețuitorii. Ținuți la suprafață de vestele de salvare, fluturând din brațe. Țipau după ajutor, iar vocile li se auzeau ca un ecou între explozii, de parcă ar fi fost parte dintr-un vis oribil. Atenuate de imensitatea acelui întreg univers care trecea pe lângă ele, dar îndeajuns de aproape ca Irene să le vadă ochii.

— Doamnă, doamnă! strigau ei, întinzând mâinile spre ea, de parcă s-ar fi aşteptat să-i ridice şi să-i salveze.

— Pentru numele Domnului!

— Aici! Ajutor!

Dispărură atât de repede, că ea se întrebă dacă nu cumva şi-i imaginase.

Victimele îngheţau deja în apa cumplit de rece. Nu dură mult şi fură lăsate în urmă. Aruncate în spatele vasului care se îndepărta, semănau cu nişte păsări marine care se odihnesc pe apă, iar vocile li se făceau din ce în ce mai mici, asemenea celor de la o emisiune radio care este închisă la culcare. Dispărură apoi în spumă şi întuneric.

— Eu îmi bag picioru', spuse Baranski din Chicago.

5

Liverpool se ascundea în spatele unui zid de ceaţă matinală. Trecuseră câteva zile, deşi nimeni n-ar fi ştiut să spună câte. Odată ce universul li se năruise în faţa ochilor, păşiseră într-un timp pe care nu ştiau cum să-l măsoare. Ellie arăta ca o stafie. Părea capabilă să treacă prin ziduri – acum era lângă ele, iar în secunda următoare îşi dădeau seama că dispăruse. În momentul acesta iar lipsea.

Irene şi Dorothy stăteau la balustrada de la babord şi încercau să desluşească ceva în pâcla cenuşie. Simţeau miros de uscat. Mirosea a sare, a petrol, a fum şi a apă stătută. Motoare, peşte, creozot şi iz de prăjeală. Sol. Se auzeau zăngănituri şi voci de bărbaţi estompate de ceaţă. Fluiere, râsete şi zgomotul motoarelor de camionete.

Ştiau că de un an şi jumătate oraşul era devastat sistematic de avioanele nemţeşti. Nici nu voiau să se gândească la ce se ascundea în spatele perdelei cenuşii. Răgetele de dinozaur ale sirenelor vapoarelor păreau să se perpetueze în jur. Armada americană se apropia de ţărm, iar umbrele imense şi întunecate ale navelor din port se desluşeau vag în valurile de pâclă. Pescăruşi invizibili scoteau chiote în timp ce se cufundau pe lângă puntea *Monarhului* şi împroşcau stropi de apă pe care Irene nu-i vedea. Dorothy stătea în picioare şi fuma.

— N-am văzut în viaţa mea aşa ceva, spuse Irene.

— Vorbeşti de treaba aia cu torpila? o chestionă Dorothy, de parcă s-ar fi putut referi la altceva. Când văzu că Irene nu mai spune nimic, îi dădu dreptate: Nu, nici eu.

— Bieții marinari. Nu-mi revin.

— Toți avem aceeaşi senzație. Nu eşti cu nimic diferită, să ştii. În plus, n-ajută la nimic. N-avem altă opțiune decât să ne facem în continuare treaba. Asta e.

— Aşa-i, oftă Irene.

Dorothy îşi aruncă țigara în ceață.

— Scârba asta de port pute ca dracu'. Începuse să vorbească la fel ca soldații.

Irene nu mai reuşea să se odihnească de la atacul torpilei. Visa în fiecare noapte bucăți din vaporul distrus. În fiecare noapte avea acelaşi coşmar. Cerul era negru, marea, neagră. Luna proiecta o şuviță strălucitoare de scântei pe apă, asemenea unui pod lung de monede de argint plutitoare. Şi pe podul de monede stătea un singur marinar înecat. Nu făcea decât să o privească şi să murmure: Irene. Şi să rămână încet, încet în urmă.

— Nu te plăteşte nimeni să te simți nasol, spuse Dorothy.

— Ni se plăteşte ceva?

— O sută cincizeci pe lună şi gogoşi la discreție, fătuco.

— Ah, ai dreptate. Uitasem. O să ne îmbogățim.

Dincolo de ceață se auzeau clopote bătând în tot vacarmul deja existent al macaralelor şi tractoarelor, o adevărată cacofonie metalică. În acel moment, era o lume compusă doar din reverberații sonore şi din mirosuri.

— Nu pot să mănânc nimic, Doro.

Dorothy întoarse capul pentru a zâmbi neobservată la auzul numelui de alint pe care i- 1 dăduse Irene. Ajunseseră la un mare grad de familiaritate. Venise până la mama naibii ca să scape de numele acesta pe care i-l dădeau toți țopârlanii din Indiana, Doro, şi iată ce primea. Tot Doro.

— Ştii ce cred eu, Aligatoareo? Eu cred că asta e, o să avem de pătimit până să ne fie ceva mai bine.

Dedesubt se materializă un remorcher, exact în zona unde ceața mării se desprindea în fâşii. Se vârî cu nasul în pupa lor, frământând apa. Nava începu să se rotească încet. Dorothy era extrem de interesată de tot ce tinea de navigație, căci nu mai fusese în viața ei atât de aproape de o creatură aşa de exotică precum un remorcher.

— Eu, una, sunt rezistentă, spuse Irene.

— Ştiu că eşti.

— Doar că mă îngrijorează Baranski.

— Las-o să facă ce crede de cuviință, zise Dorothy.

Se auzi o voce din difuzoare:

— Pregătiți-vă de andocare. Debarcarea începe la orele 8.00. Mai întâi ofițerii, apoi soldații, urmați de voluntari şi de femei. Vă mulțumim.

Interiorul vasului păru că prinde viață, un iureş de trupuri care se ridicau şi se puneau în mişcare.

Soarele reuşise să iasă din nori la ora la care majoritatea trupelor coborau în port pe pasarele. Ceața subțiată se ridicase asemenea unei perdele pentru a dezvălui imensitatea portului, vasele răsfirate pe apă şi pe cele care aşteptau mai departe pe coastă. Batalioane de cocori se zbânțuiau pe cerul fumuriu. Soldații umplură camion după camion şi se îndepărtară în hurducăieli. Irene privi turnul cu ceas care se înălța deasupra docului. Dorothy şi Ellie se plimbau de-a lungul balustradei, făcându-le cu mâna soldaților care părăseau nava. Irene rămase în loc. Nu-şi putea imagina cum va reuşi să traverseze pasarela. Dacă nu debarca, însemna să se întoarcă acasă. Şi ce explicație ar fi putut da? încă un eşec.

Stătu pironită acolo vreme îndelungată.

Peste o oră şi jumătate, echipajul vehiculului *Rapid City* primi în sfârşit permisiunea să-şi târască în port cuferele

grele. Acum, că furtuna trupelor americane trecuse, docurile păreau goale şi tăcute, în ciuda interminabilului zgomot de motoare. Lui Irene, aerul însuşi i se părea englezesc, deşi n-ar fi ştiut să explice ce înțelegea prin asta. Anglia pur şi simplu nu avea acelaşi miros ca New Yorkul.

De umeri le atârnau gentile de voiaj. Nu rămăsese nici un soldat care să le ajute, iar echipajul *Monarhului* dispăruse. Dincolo de cheiuri erau străzi cu prăvălii şi case solitare printre ruine. Nu toate străzile fuseseră distruse însă. Dezastrul se petrecuse la voia întâmplării, un lucru care te făcea să te cutremuri. Nici una dintre ele nu mai văzuse un oraş bombardat până în momentul acela.

Treceau pe lângă o stradă pe care se înşirau case galbene şi bleu, clădiri de cărămidă roşie – iar următoarea stradă era plină de goluri şi de moloz, de găuri proaspete care se căscau, copaci prăbuşiți, iar peste toate tronau bucățile de lemn carbonizat. Muncitorii se sprijineau în cazmale sau balansau târnăcoape. Pe lângă craterele făcute de bombe se ridicau clădiri acoperite de iederă, cu fum ieşind pe gura hornului. Porumbeii şi pescăruşii se împrăştiau în aer precum confetti. Priveliştea îi provoca lui Irene o durere reală în piept.

Ellie încerca să-şi împingă bagajul cu piciorul încălțat în bocanc. Cufărul scrâşnea pe beton.

— Uite-l, nu se clinteşte, se plânse ea. Şi nici eu.

Nişte magazii lungi formau o barieră între oraş şi docuri. Câteva dintre acestea erau şi ele distruse şi arse. Macaralele ridicau plase doldora de cutii şi valize, iar altele trăgeau camioane şi jeepuri şi tunuri din pântecele aparent fără sfârşit al vaselor. Una din macarale era împodobită cu o cunună jumulită pe care flutura o fundă roşie. Venea şi Crăciunul, după câte se vedea.

Irene nu văzuse maşini blindate decât în filme, iar acum se trezi că trec trei pe lângă ea, lăsând un nor puturos şi

albastru de fum în urmă, ca la o paradă militară. Mitralierele lor Browning de calibru 50 erau îndreptate spre cer. La spate aveau diverse graffitiuri făcute de soldați: *Pe ei, zmeilor!* şi *LIVRARE SPECIALĂ,* şi două săgeți, una spre dreapta, şi alta spre stânga, cu instrucțiunile *Bărbații aici, femeile dincoace.*

Apăru în viteză şi un jeep, din care se auzi o voce familiară strigând: „Care-i treaba?”

Se întoarseră tustrele şi îşi lăsară gențile să cadă peste cuferele recalcitrante.

— Russell Penney! strigă Ellie.

— M-au avansat direct la locotenent!

Nu părea să fie convins că ar avea dreptul să le îmbrățişeze. Tot bâiguia ceva despre ranguri şi protocol, dar nu se împotrivi când ele îl luară în brațe.

— Bună, bună, le spuse. M-au repartizat la voi, aşa că o să ne tot întâlnim. O să mă ocup de partea de logistică pentru voi, fetelor, şi pentru celelalte vehicule din Grupul F.

Ellie scoase un sunet de pisicuță amărâtă.

— Eu vreau acasă.

— N-o asculta, interveni Irene.

Russell scoase şi el un mormăit care poate se dorea încurajator şi spuse pe un ton voit vesel:

— Haideți să vă instalați şi voi.

Fluieră după câțiva soldați care trăgeau un fum lângă magazia cea mai apropiată. Aceştia se grăbiră să le care cuferele la jeepul care trăgea după el o rulotă pe două roți. În mâinile lor, bagajele păreau să fi devenit uşoare ca pana.

La bordul *Monarhului,* Willie rămăsese singur şi părăsit lângă balustradă. Cele trei femei îi făcură cu mâna. El se întoarse şi intră înăuntru.

Dorothy se aşeză în față, lângă Russell, deoarece avea picioarele cele mai lungi. Irene şi Ellie se îngrămădiră pe

bancheta din spate, care era de mărimea unui lighean. Russell coborâse parbrizul şi-l fixase pe capotă.

— Aici, le spuse el, au cuvinte diferite pentru „capotă” şi „parbriz”[12].

— Câtă eleganță, comentă Irene.

— Vrei să spui cât snobism, zise Ellie.

— Şi pe tine ce te roade grija? se stropşi Dorothy.

— Şi la „portbagaj” se spune altfel, le explică Russell entuziasmat.

— Nu toate locurile sunt Chicago, zise Dorothy. E normal să aibă felul lor aparte de a vorbi şi cei de aici.

— Mie îmi place mai mult Berwyn, zise Ellie. Lincoln Park. Acolo toată lumea vorbeşte pe americăneşte.

— Cum? Păi, e vorba tot de limba engleză. Şi de unde crezi că vine engleza? întrebă Irene.

— De la englezi, răspunse Ellie cu o mină scârbită. Nişte nenorociți.

— Doamnele mele, le admonestă delicat Russell, privind atent în jur în timp ce conducea de-a lungul portului.

Începu iar să fluiere cântecele lui Bob Wills[13]. Trase maşina lângă un autobuz vechi londonez, vopsit în oliv.

— Asta e un autobuz englezesc al Serviciului. O să funcționați în el o vreme, apoi veți pleca la Londra să stabiliți o gogoşărie ambulantă şi să serviți la popota ofițerilor.

---

[12] Termenii sunt diferiţi între engleza britanică şi cea americană: pentru capotă, *bonnet* în primul caz şi *hood* în cel de-al doilea, parbrizul este *windscreen,* respectiv *windshield,* iar portbagajul, *boot,* respectiv *trunk.*

[13] James Robert Wills (1905-1975), cântăreţ american de muzică country, părintele unui stil care combină muzica country şi accentele de jazz, cunoscut sub numele de western swing, foarte iubit de dansatorii din acea vreme.

— Gogoşărie ambulantă, auzi tu, repetă Dorothy. Aveți stil, oameni buni!

Urechile lui Russell se înroşiră.

— Ah, să nu uit, în regulament scrie clar că n- aveți voie să le spuneți nici englezoi şi nici ingleji. Să nu cumva să folosiți asemenea vorbe. Mai bine să uităm că vi le-am pomenit.

— Dar ei cum ne zic nouă? întrebă Ellie.

— Yankei, aşa ne zic.

— Am auzit eu vorbe mai grele.

— Câtă dreptate ai, zise Dorothy.

Cele trei femei încuviințară grav din cap. Ieşiră din jeep şi începură să cerceteze autobuzul modificat. După ce urcară toate trei, începură să înțeleagă ce puțin loc vor avea să se mişte. Maşina de gogoşi care trona într-un colț arăta ca un gadget futurist din *Flash Gordon*[14], iar lângă ea, pe tejghea, se afla friteuza. În flecare colț, în spate, erau cafetiere. Acelaşi echipament rudimentar pe care îl aveau şi în State, doar că mai vechi.

— Ale noastre sunt un pic mai spațioase, spuse Russell cu mândrie în glas. Camioanele americane de la mama lor, M35, de două tone şi jumătate. Nu se încurcă el Ike[15] cu hârburi, vă zic eu.

Femeile ridicară sprâncenele auzindu-l cum se umflă în pene şi continuară să examineze rafturile şi bufetul. Mai

---

[14] Benzi desenate de aventuri ştiinţifico-fantastice create de Alex Raymond în 1934.

[15] David Dwight Eisenhower (1890-1969), poreclit Ike, general şi om politic american, preşedinte al Statelor Unite ale Americii între 1953 şi 1961. În perioada 1944-1945, Eisenhower a fost comandantul suprem al armatelor aliate debarcate în vestul Europei.

auziseră propaganda asta cu camioanele de o sută de ori, dar Irene se prefăcu impresionată şi oftă:

— Oohoo!

— Căni de cafea, remarcă Dorothy.

— Nu, li se spune „ceşti de ceai”, o corectă Russell. Dar asta o rezolvăm noi. În camioanele noastre nu-i nici o Anglie, ci Statele Unite ale Americii.

Irene îl bătu pe spate condescendent.

— Eşti simpatic, recunoscu Ellie.

— Eu o să fiu şoferul acestui vehicul? întrebă Dorothy.

— Hm, cred că o să vină un soldat englez şi o să conducă autobuzul când va fi nevoie să vă deplasați. Mi-e că n-au încă încredere să vă dea voie să şofați voi, drăguțelor.

— Ce să-ți povestesc, mormăi Dorothy.

Coborâră, iar Dorothy se întoarse cu spatele la autobuz. În timp ce se îndreptau spre jeep, Russell le povesti că la Comandament se vorbea despre scufundarea unui vapor în timpul traversării. Neprimind nici o replică, îşi drese glasul şi sări în maşină, urmat de cele trei tinere. În clipa următoare, jeepul o luă la goană cu o smucitură. Femeile se țineau de ce apucau, de parcă ar fi fost călărețe de rodeo, aşa de tare se hurducăiau. Russell era un pasionat al artileriei grele. Le duse prin toate cotloanele portului, ca să vadă vehiculele ca nişte monştri gigantici cum se mişcă greoi, scrâşnind din toate încheieturile.

Nu-i mai tăcea gura. Avea entuziasmul unui băietei care ascultă un meci de baseball din World Series la radio:

— Uite, acela este un obuzier M8! Motorizat!

Făcu o curbă între macarale.

— Aici sunt tancuri Sherman, le destăinui. Şi uitați-vă la elefantu’ ăla de-acolo. Autotunul M7 Priest. Ca un tanc, dar nu chiar un tanc.

— Ce spui, murmură dulce Irene.

— M26 Pershing! strigă el. Ce mai matahală, nu-i aşa?

— Şi io cum fac rost de aşa ceva? întrebă Dorothy. Nu glumesc, să ştii.

Se îndreptară spre o cazarmă de la capătul docurilor; bivuacul lor şedea cuibărit în umbra unui rezervor cu apă. Puteau să iasă din port şi să traverseze pe jos drumul ca să ajungă în oraş. Irene nu mai putea de bucurie când văzu o pereche de autobuze roşii cu etaj trecând pe lângă ele. Abia se abținu să nu le arate cu degetul şi să scoată un chiot. „Doar n-ai şapte ani, Irene.”

La cazarmă li se oferi posibilitatea de a alege din douăsprezece paturi supraetajate. Erau primele venite de la Serviciul pe Roți.

— Baia e acolo, în capăt, spuse Russell. Are în jur de douăzeci de closete. Lăsă privirea în jos, roşind. Zece cabine de duş. Prosoape şi săpun la discreție.

Irene era înduioşată de jena lui inocentă când trebuise să pomenească de closete în fața femeilor.

— Mă-ntorc după voi la ora 17.00, pentru masă.

— Pe bune acum, zise Dorothy. Cum pot eu să mă învârt de o plimbare cu M26? Vreau să trag cu el.

— Nici să nu te gândeşti, spuse Irene.

— Asta s-o crezi tu, drăguțo.

Russell râse, se vedea clar că are impresia că Dorothy glumeşte.

— Doamnele mele. Nu execută un salut complet, dar duse un deget la frunte. Apropo, dacă vreți, puteți să-mi spuneți Rusty.

în timp ce se întorcea la jeep, Irene strigă după el:

— Stai puțin! Nu pleca! Nu-mi spune că te cheamă *Rusty Penney*[16]*!*

---

[16] Rusty, prescurtarea numelui Russell, înseamnă şi „ruginit” în limba engleză. Numele de familie al personajului, Penney, este omofon cu

Russell grăbi pasul în timp ce femeile mai- mai să pice pe jos de râs.

Irene găsise o carte poştală cu o imagine alb-negru din Liverpool.

Draga mea mamă,
Pe unde crezi că îşi face veacul copila ta pribeagă?

Cu drag, Irene

La cină mâncară cârnați cu piure, nişte grăsani unsuroşi înecați în grăsime sleită pe farfurii de metal. Cartofii pluteau în unt, iar pesmeciorii nu erau nici ei mai prejos. Singurul care mai tăia din grăsime era ceaiul Earl Grey. Primiră fiecare câte o halbă de bere neagră tare. Era cald.

Se târâră apoi în paturi, simțindu-se cu douăzeci de kile mai grase. După ce stătuseră încarcerate în cabinele lor de pe vapor, cele trei femei se lăfăiau acum în spațiul liber al dormitorului. Ellie se sui în patul suprapus de lângă uşă, iar Dorothy şi Irene îşi adjudecară fiecare patul de jos, în colțuri opuse.

Dorothy râgâia ca un tăietor de lemne.

— Să creşti mare, o gratulă Irene.

— Mersi, spuse Dorothy scoțând încă un râgâit.

— Vai, râgâi cum respiri, susură Ellie.

— Bucătarul ne-a dat la cină *cârnați trandafirii cu cartofiori,* spuse Irene.

— Ce mai poet, pufni Dorothy.

— Sună bine, nu? zise Ellie. Parcă văd firma în Lincoln Park. *Trandafirii lui Baranski.* Chiar lângă Biograph Theater.

---

penny, o monedă englezească şi americană. Prin urmare, numele întreg al personajului, Rusty Penney, înseamnă „monedă ruginită”.

Ştiți unde? Aleea aia unde l-au ciuruit agenții FBI pe Dillinger[17]?

— Da, i-au produs o „intoxicație cu plumbi”, spuse Irene, care era la curent cu dialogurile din filmele cu gangsteri.

Stingerea.

Dorothy se lăudă:

— Pot cânta un cântec întreg dintr-un singur râgâit.

— Te rog, nu, spuse Irene.

— Ba da, zise Ellie.

— Să nu care cumva! spuse Irene.

— Haide, te rog!

Ellie începu să țopăie pe pat. „Irene asta parcă are un băț în fund”, se gândi.

— PRIN PRERIE, COLO-N ZARE! începu să ragă Dorothy.

— Opreşte-te, spuse Irene.

— TRECE-UN ŞIR PRELUNG DE CARE!

— Opreşte-te odată!

— Vaaai, spuse Ellie. Mor de râs. Fac pe mine de râs.

— CU DOI BOI ÎNJUG FIECARE!

Şi aceasta era Echipa *Rapid City,* se gândi Irene.

însă Dorothy se opri brusc din cântecul râgâit:

— Hei. Nu moare nimeni, s-a-nțeles? Nimeni.

— Bun plan, zise Irene.

— S-a-nțeles, spuse Ellie.

— Trei fete cucuiete pornite în lumea largă, şopti Dorothy.

Rămaseră întinse în pat pe întuneric, încercând să adoarmă.

Rusty se înființă la 5.30 în fața cazărmii lor, la volanul autobuzului cu gogoşi. Era acompaniat de pescăruşi țipători şi de motoare diesel care bârâiau, de macarale zăngănitoare

---

[17] John Herbert Dillinger (1903-1934), celebru gangster american din Chicago.

şi de sirene de vapoare însoțite de percuția suprafețelor metalice trântite. Dorothy fu prima care răsări în prag, băgându-şi poalele cămăşii în pantaloni. Ellie pluti adormită spre autobuz. Irene ieşi ultima.

Deasupra capetelor trecu vâjâind un bombardier P-51 care luă o curbă strânsă peste port şi porni glonț spre oraş.

— Ia uite, ăsta tre' să fi fost Meşteru', Handyman. Pe tine te căuta, zise Ellie dându-i un ghiont lui Irene.

— Cine? întrebă Irene, prefăcându-se că nu pricepe.

în uşa deschisă a autobuzului, Dorothy se luase deja la colți cu Rusty.

— Nu ştii, băiete, cum să cuplezi ambreiajul?

— Ba da.

— Nu vezi c-o forțezi? Tragi de schimbătorul ăla de viteze ca un şcolar care abia învață să conducă. Dă-te la o parte.

— Ia mai lasă-mă în pace. Eu sunt şoferul.

— Nici să nu te gândeşti. Nu cât sunt eu aici.

Rusty apucă volanul cu amândouă mâinile şi privi crunt prin parbriz, de parcă urma să-şi conducă nava prin cea mai groaznică furtună.

Dorothy puse un picior în autobuz.

— Dă-te.

— Nu. Nu astea-s ordinele mele.

— Mişcă-ți fundul de aici, că te faci de râs.

— O să fiu muştruluit.

— Deja te muştruluiesc eu. Mută-ți fundu' de pe scaun.

Russell se dădu jos ruşinat, iar Ellie îl luă de braț.

Dorothy se apucă să umble la mânerul schimbătorului şi la ambreiaj, incorect poziționate, după care spuse:

— Grămada asta de fiare vechi e construită cu fundu-n sus.

Motorul tuşi, apoi îşi dădu drumul.

— Gata, suntem în pâine.

Irene simțea că se sufocă în spațiul acela strâmt. Era şi murdar. Peste tot, făină. Miros de zahăr şi de aluat de gogoşi, de pliculețe vechi de ceai şi de grăsime arsă. Iar hârbul acela de autobuz era ingredientul secret. Şi, ia stai, în colțul acela nu era cumva o pânză de păianjen?

Dorothy parcă gogoşăria ambulantă lângă o gheretă administrativă de pe cheiul principal, în câteva ore, soldații aveau să invadeze platforma de scânduri. Cele trei prietene se puseră pe treabă. Se încinseră cu şorțuri mari şi albe de bumbac, care le acopereau din cap

până în picioare, îşi înfăşurară frunțile cu bentițe. În mâini aveau mături, mopuri şi cârpe de praf.

— Înrolați-vă în Crucea Roşie şi veți vedea întreaga lume, spuse Irene.

— Mai încerc o singură zi, le preveni Ellie.

Ei îi căzuse în grijă cafeaua, iar pregătirea aluatului şi prăjirea gogoşilor îi reveneau lui Irene. Dorothy îşi făcu de lucru cu inspectarea roților şi a radiatorului, cu verificarea uleiului, apoi începu să se preumble pe la docuri şi magazii. Le strigă celorlalte:

— Vedeți că eu mă duc în recunoaştere. Irene, nu uita să cântăreşti apa la gogoşi!

— Du-te învârtindu-te, zise Irene cu voce scăzută.

Ellie rânji:

— N-aş fi zis că Lungana e genul care să fugă de muncă.

— Are ea un plan, se lansă Irene în prima mediere din acel război. M-am lămurit eu cum stă treaba în ce-o priveşte.

Înainte să aibă şansa să ridice oblonul autobuzului pentru a da la iveală tejgheaua, se treziră că englezii făcuseră coadă deja şi că le băteau în tablă.

Docheri. Care băgau nasul pe sub oblon.

— Se poate? întrebă unul din ei.

— Ce să se poată? întrebă Irene cu o expresie imperturbabilă.

Era vremea să dea drumul şarmului şi să strălucească de drăgălăşenie.

Deschiseră ferestruica.

— Nici noi nu ştim prea bine ce facem, dar ne vom da toată silința, îi avertiză Irene.

— Aşa să fie, zise un tip cu față roşie şi favoriți. Mie să-mi dați un ceai.

— Poftim? spuse Irene.

— N-aveți ceai? O ceaşcă de ceai.

— Aoleu, îi şopti Irene lui Ellie. Avem ceai?

Omul băgă mâna pe fereastră şi scoase capacul unei cutii de pe tejghea, de unde pescui un pliculeț cu ceai pe care şi-l trânti într-o cană. Apoi ridică spre ea cana.

— Eu sunt deja de-al casei, vin zilnic aici.

Irene nu înțelegea fiecare accent care i se perinda pe la fereastră; cu toate acestea, era vrăjită. Prima lor misiune cam scârțâia. Mai întâi rămaseră în pană de apă fierbinte. Dar băieților nu părea să le pese. Stăteau în jurul autobuzului, fumând şi flirtând.

— Nu te teme, nu te muşc. Cine muscă de dimineață departe n-ajunge.

— Ce tot spun ei acolo? o întrebă Ellie în şoaptă.

— Îmi place grozav accentul tău, îi spuse unul din ei.

— Credeam că *tu* ai accent, răspunse ea.

Când îşi făcu apariția, enervant de proaspătă şi veselă, Dorothy se sui în autobuz, îşi împinse prietenele la o parte şi le strigă bărbaților adunați acolo:

— Ia să vedem, băieți, aveți chef de nişte bucate adevărate de la noi, de la America?

— Io am chef de amor, spuse cel care se lăudase că nu muscă.

— Măi nebunaticule, făcu Dorothy.

Acesta îi zâmbi extaziat.

— Atunci am să-mi bag degetul în cana ta, ca să îți dau bătăi de inimă, spuse ea. Sunt dulce ca mierea şi de două ori mai tare ca romul.

Băieții traseră un chiuit.

— P-asta de unde a mai învățat-o? şopti Ellie.

— Ia să spuie careva *blimey*[18], le strigă Dorothy. Întotdeauna am vrut să aud cum sună chestia asta.

— *Blimey!* strigară ei la unison.

Ea îi fixă îndelung cu privirea.

— Hm, dezamăgitor, spuse în cele din urmă.

Cu toții scoaseră un hohot de râs, de parcă americanca ar fi tras un gol în poarta echipei adverse.

Bărbații mă adoră, spuse Dorothy, întorcându-se către Irene.

Apoi le făcu cu ochiul.

Cu toții tresăriră când se auzi o sirenă şi dintr-o navă începură să se reverse puhoaie de soldați americani.

— Gata, de-acu'... osu' la treabă, le strigă unul din englezi în timp ce se împrăştiau care încotro, la tractoare şi la camioane, ca să înceapă descărcarea navei care tocmai trăsese în port.

Irene înțelese dintr-odată ce venea pe capul lor şi se simți pentru o clipă năucită.

— Dar restul de colege unde sunt? întrebă ea.

— Cred că nava aia a plecat la Edinburgh, spuse Dorothy.

Sări apoi din autobuz ca să se ducă după apă.

Femeile serviră cu gogoşi mai mult de două sute de soldați americani veniți acolo cu gura mare, îmbrâncindu-

---

[18] *Blimey!* – exclamație specifică englezei britanice, prescurtare a expresiei *God blind me!,* echivalentă cu „să mă trăsnească Dumnezeu!”, folosită pentru a exprima uimire, bucurie etc.

se, scuipând şi înjurând. Din Idaho. Din Nebraska. Din Alaska. Din New Mexico. Navajo. Sioux. Yankei. Polonezi. Negri. Sudişti. Cowboy. Italieni. Portughezi. Din Hawaii. Din Samoa. Din Puerto Rico. Din Brooklyn. Din Salt Lake City. Din Houston. Din Cicero şi Cody şi Helena şi Butte şi Bakersfield şi Bucksnort. Pestoskey şi Chula Vista şi Kankakee. Din Boston: din Southie, din North End, din Concord. Mexicani. Din Frisco şi Deadwood şi Wetumpka. Din El Paso. Valul de umanitate se rostogolea şi spumega în jurul Serviciului pe Roți, în timp ce Irene punea discuri să cânte şi cafeaua se termina. Erau şocate de cât de fulgerător se schimba fața unui soldat cu altă față de soldat.

Păru că durează treizeci de ore. Noroc că după-amiază apăru Russell cu o maşină.

— Cafea, Rusty?

Se minunau şi ele de cât de obosite erau.

El îşi puse chipiul pe cap şi se postă în fața ferestruicii lor.

— E vremea să închideți dugheana, le zise.

— Aşa de repede? se grăbi Irene să-şi şteargă bucuria de pe chip.

— Abia ne intraserăm în ritm, minți şi Ellie.

— Aveți noi ordine. Tocmai au sosit de la Londra. Să ştiți că tot aşa o să fie. O să vă plimbați dintr-un loc în altul, o să vă duceți unde arde mai tare. Trenul soseşte în nouăzeci de minute, continuă el, uitându-se la ceas. N-aveți multă vreme să vă faceți bagajele.

Fetele se grăbiră să iasă afară din autobuz, lepădându-şi şorțurile.

— Mă doare tot corpul, spuse Irene.

6

Trenul arăta parcă scos din paginile unui roman de Dickens. Aştepta în Lime Street Station, cu o mină istovită, scoțând aburi ca şi cum ar fi oftat. Poleiala aurie de pe vagoane se cojise, vopseaua se dusese, iar locomotiva negru-arămie era acoperită de un strat gros de murdărie. Rănile făcute de obuze fuseseră reparate cu chit, lăsând cicatrici oribile pe suprafața vagoanelor.

Pe cadrul locomotivei fuseseră fixate două steaguri ale Regatului Unit. Locomotiva pufăia în timp ce trenul îşi aştepta pasagerii.

Rusty mobiliză câțiva muncitori ca să le urce calabalâcul în vagonul de bagaje. Fiecare vagon de pasageri avea o uşă cu un şir îngrijit de trepte, ducând cu gândul la veranda unei case de vacanță. Înăuntru erau opt compartimente cu două banchete puse față în față şi cu uşi de sticlă ce se deschideau într-un coridor central. La capătul trenului, în locul vagonului de serviciu, se afla un vagon de pază plin ochi cu soldați care-şi scoteau periodic capetele afară asemenea unor câini care merg cu automobilul.

— Doamnelor, spuse Rusty ajutându-le să urce.

Aveau uniforme tare frumoase, dar stofa le înțepa. De cum se văzură în vagon, îşi scoaseră jachetele.

Ellie era obosită. Avea nevoie de un pui de somn, le spuse. Începuseră să înțeleagă că Ellie dormea mult mai mult decât alte ființe umane, îşi tot înăbuşea căscatul şi îl ignora pe bietul Rusty, care părea dornic de o îmbrățişare de adio. Irene îi făcu o bezea, însă era clar că e doar un premiu de consolare.

— Dar cum se face că eşti tot timpul aşa de obosită? o întrebă Dorothy.

— Războiul e obositor, spuse Ellie căscând.

Rusty îşi vârî capul pe uşă.

— Nu uitați. Gara Euston, Londra. Ştiu ei unde să vă trimită când ajungeți. O să vă ducă cu maşina la locul de cazare.

Trânti uşa şi le făcu cu mâna.

Dorothy, abia stăpânindu-şi râsul, flutură către el o batistă, ca o demoazelă din filme.

— Ei, te-am făcut să râzi? o întrebă ea pe Irene.

— Şi încă cum!

— Faci mişto?

— Şi încă cum!

Ellie se făcu ghem pe banchetă şi adormi.

— Ia uite-o, deja sforăie, remarcă Dorothy.

O lăsă pe Irene să se aşeze pe locul de la fereastră şi deschise o carte.

Irene o întrebă ce citeşte.

— *Fluviul galben* de U.R. Inez.

După o clipă, Irene se prinse:

— Ha, ha, m-ai spart.

— Scuze. Glume de şcolari. O ştiu de la frate- meu. Dorothy se uită la copertă. Voiam de fapt să spun că citesc *Vrei să fii budist?* de W.C. Public.

— Pe bune? Câți ani ai? Doişpe?

Irene renunță la subiect pentru o vreme, timp în care o ascultară în tăcere pe Ellie cum sforăie în surdină. Apoi o întrebă din nou:

— Până la urmă, îmi spui ce citeşti, sau nu?

— *N-am ieşit de mult afară* de Cours Uletzu.

— Îmi vine să te strâng de gât.

Se auzi un fluierat şi locomotiva începu să pufăie, aruncând fuioare de nori albi şi o ploaie măruntă de funingine şi cenuşă în timp ce ieşeau din Liverpool, pe lângă craterele şi ruinele fumegânde şi multele macarale şi vase şi vehicule adunate ca într-un furnicar al titanilor.

— Nu ştiu cât am să rezist să fac zilnic pe copila veselă şi fără griji, oftă Dorothy.

— Păi, văd că asta vrea Crucea Roşie de la noi, zise Irene.

— Nu scrie în nici un regulament, spuse şi Ellie, dintr-odată trează. Dar de-asta suntem aici, să fim zglobii, nu?

— Să servim speranță la cană, cu două cuburi de veselie, spuse Irene.

Dorothy îşi încrucişă brațele.

— înainte să moară frate-meu, am apucat să primesc o singură scrisoare de la el. *Căcatul asta în care ne bălăcim,* aşa vorbea despre război. Presupun că făcea pe zglobiul şi el.

Privi mohorâtă pe fereastră.

Numele gărilor şi oraşelor pe lângă care treceau erau acoperite cu vopsea, ca nu cumva să-i sară în ochi duşmanului.

— Nici măcar nu ştim unde ne aflăm, spuse Ellie şi închise ochii.

— Nu ne aflăm nicăieri, îi răspunse Dorothy.

Continuară să privească satele anonime, adăposturile militare şi vacile.

— Mie îmi plac vacile, spuse Dorothy într-un târziu. Când eram copil, aveam vaci acasă.

— Aveați o fermă? întrebă Irene.

— Da. Şi nu-mi doream decât să evadez de acolo.

— Chicago a fost ars de o vacă, interveni Ellie, care avea sentimentul că iarăşi fusese lăsată pe dinafară.

Se uitară lung la ea.

— Şi noi avem o fermă, îi spuse Irene lui Dorothy. Adică mătuşă-mea şi bunică-mea. Şi unchi-meu. Unchi-meu nu mai este, dar uneori îl văd.

Dorothy dădu din cap. Fiecare fermă avea stafia ei.

Trenul îşi continua călătoria.

Irene o luă pe Dorothy de braț.

— După ce se termină războiul, hai să mergem acolo. Avem o casă. Putem să stăm cât avem chef. Nu-i departe de ocean. Putem să mergem cu maşina până la plajă.

După o oră de calm pastoral, se auziră sirenele antiaeriene. Abia coborâse amurgul. Lumina era cenuşie, aproape violetă, iar sirenele se declanşară pe rând, un sunet vast şi prelung care se propaga pe măsură ce veştile călătoreau spre nord, anunțând dezastrul.

Unul dintre soldați se apropie pe culoarul central cu puşca zăngănind. Bătea în uşa fiecărui compartiment şi spunea: „Mergeți la mijlocul vagonului, vă rog”. Apoi repeta instrucțiunile la următorul compartiment. „Nu vă apropiați de ferestre. Stați întinşi. Acoperiți-vă capul.” Dispăru la fel de repede cum apăruse, în pas alert, dar nu alergător.

Irene rămase pironită. Se uita lung pe fereastră, gândindu-se că va vedea avioane nemțeşti în formație. Îşi imagină cârduri de uriaşe ciori de fier, cu svastici pe aripi.

Dorothy o zgâlțâi pe Ellie până o trezi şi-i spuse:

— Alarmă, Ellie. Ieşi din compartiment.

Ellie se făcu nevăzută în doi timpi şi trei mişcări.

— Hai, micuțo, o zori Dorothy pe Irene.

— De-a dracului n-am de gând să mor azi, spuse Irene.

Dorothy o smuci de pe scaun. Se adunară în centrul vagonului, unde se strânseră una în alta, lângă Ellie. Civilii erau acolo, claie peste grămadă. Unii fumători încă trăgeau din țigările lor puturoase, scuturând scrum peste toată lumea. Miroseau a ceapă şi a lână, a prăjituri şi ceai. Străinii se agățau de alți străini, iar bărbații îşi întindeau brațele ca să acopere cât de multe femei puteau.

Tunete. Oare începea să plouă? se întrebă Irene. Nu auzise niciodată bombe explodând. Sigur, văzuse la film, la cinema. Dar eroii din filmele de război nu mureau niciodată în bombardamente. Bombele nu făceau decât să scoată la

iveală munți de pământ. Să dărâme o clădire, două. „Bombele nu pot lovi un tren în mişcare”, îşi spuse.

Zgomotul se întețise. Nu mai suna cum sună bombele din filme. Nici măcar cum sună artificiile de la 4 Iulie.

Se auzea şi mai tare. Trenul se cutremură, de parcă zgomotul însuşi era gata să răstoarne locomotiva. Pe acoperiş ploua cu bulgări de pământ şi pietre. Irene se desprinse din brațele bărbatului care o ținea la podea şi ridică fruntea să se uite afară. Văzu copaci zburând prin aer pe gheizere de flăcări.

— Se duc la Liverpool! strigă cineva.

Trenul acceleră, cu un muget de fiară rănită.

Irene nu vedea bombardierele, iar faptul că nişte monştri invizibili semănau distrugere asupra lor o îngrozea nespus. Simțea, mai degrabă decât auzea, zumzetul lor grav, bâzâitul de viespe al acestor maşinării cumplite, urmat de zbieretul bombelor care cădeau. Iar câmpia care se întuneca fu din nou sfâşiată de erupții negre şi valul exploziei lovi trenul, aproape răsturnându-l de pe şine. Dorothy o trase înapoi pe podea, înainte ca ferestrele să explodeze în cioburi.

Toată lumea se ghemui şi mai tare. Apoi veniră bombardierele în picaj, plonjând din cârdul avioanelor mai mari şi coborând cu un țipăt care escalada în timp ce bombele lansate păreau să le azvârle înapoi pe cer şi motoarele schimbau tonul şi coborau cu o octavă. În vagonul din fața lor, o parte a trenului era cuprinsă de flăcări. Focul părea să se întindă spre ei, fumul începuse să pătrundă prin fereastra spartă. Bărbatul care o acoperea pe Irene ținea închisă uşa vagonului cu piciorul, ca să nu se sufoce. Gloanțele loveau acoperişul.

— Nu!

Irene nu ştia cine țipase. Ea să fi fost oare? Fusese cineva lovit? Fusese oare rănită? Îşi acoperi urechile cu mâinile. Parcă nu-i venea să creadă că este acolo.

Voia să-i spună lui Dorothy că ferma familiei Woodward era în Mattituck. Şi că mergea trenul până acolo. Şi că nu putea să sufere tăiatul porcilor pentru că porcii ştiau că urmează să moară şi țipau ca nişte femei, ca nişte copii, iar Irene se ascundea în dulapul de sub chiuvetă, cu urechile acoperite, ca acum, încă mai avea coşmaruri cu țipetele acelea. Iar unchiul Will avea sticle de whisky pe care le ținea în şopron, ascunse de mătuşa. Şi verii ei cei zgâmboi o luau şi pe Aligatoare să tragă o duşcă, pentru că unchiul Will nu putea să-i pârască mătuşii Eva, aşa că scăpau nepedepsiți. Voia să-i povestească toate astea.

Acum se puse în funcțiune artileria antiaeriană. Tunarii începură să tragă salve în aer. Acestea se pierdeau asemenea unor săgeți în flăcări în fumul şi norii care înghițeau cerul. Avioanele de vânătoare ale Royal Air Force năvăliră să contraatace precum un roi de albine dintr-un stup apropiat.

— Oh, Doaaamne, se auzi o voce strigând. Oh, Doaaaamne!

7

Era întuneric beznă când coborâră pe peron la Gara Euston din Londra. Lui Irene i se părea că-i amorțise creierul de la tornadele de foc. De la copacii care se ridicau în nori. Îşi scutură cioburi de sticlă din păr. Dorothy, Ellie şi Irene erau acoperite de praf, de parcă solul de pe un câmp întreg ar fi fost suflat la ele în vagon.

Pasagerii îşi scuturară hainele unii altora, încruntați, făcând să se ridice norişori cenuşii. Apoi se îndepărtară cu paşi târşiți şi dispărură.

Luftwaffe lovise şi periferia Londrei. Flăcările portocalii care pâlpâiau în depărtare scoteau nişte coloane groase de fum care suiau spre cer. Iar printre ruinele clădirilor se

zăreau focuri licărind. Bisericile din care blitzkriegul nu mai lăsase decât pereții fuseseră transformate în uriaşe lumânări.

Bărbați în uniforme ale Căilor Ferate studiau găurile proaspete care împodobeau laturile locomotivei. Mirosul de cărbune venea de la vagonul ars. Peste tot dansau luminile lanternelor. Câteva reflectoare îşi plimbau razele precum nişte degete printre norii înalți. Sunete de claxon sfâşiau întunericul. Palele de fum care veneau din acea direcție aveau o lucire roz.

Deasupra clădirilor întunecate păreau să plutească nişte peşti graşi. Irene se zgâi la ei gândindu-se pentru a zecea oară că probabil visează. Simțea cum i se scurge praf din ureche.

Un soldat cu o cască militară englezească semănând cu o tigaie se desprinse din mijlocul unui grup care se chinuia să recupereze genții din vagonul de bagaje. Observându-i privirea rătăcită, îi explică:

— Sunt baloane de baraj. Ca să-l încurce pe nenea Hans când vine peste noi cu avionul

Un pic mai încolo, nişte americani din poliția militară împingeau câțiva soldați în cătuşe spre un camion. Erau atât de beți, încât blestemau şi cântau, iar un amărât vomita direct în stradă.

— O ruşine, spuse englezul de lângă ea. Soldații voştri cam au obiceiul să intre în belea.

— Şi de ce, mă rog?

— Nu c-aş vrea să critic, spuse el pe un ton critic, dar unii din yankeii veniți aici nu ştiu să se comporte. Au impresia că sunt veniți în vacanță. Se întoarse cu spatele la arestați şi, prefăcându-se că studiază cerul, adăugă: Ştii ce vorbă umblă.

— Habar n-am.

— Se spune că soldatul american e plătit peste medie, are apetit sexual peste medie şi în general n-are nici o măsură.

Clătină din cap politicos şi plecă mai departe.

Ellie o înghionti în spate pe Irene.

— Eu, una, sunt pa, zise.

— Şi eu.

— Nu. Vreau să zic că sunt pa pe bune. Treaba asta nu-i de mine. Bombe? Ce mama naibii?

Cu aceste cuvinte, Ellie se topi în întuneric.

Camionul cu soldații americani cei nărăvaşi dispăru şi el, huruind. Irene avea impresia că trupul îi fusese umplut cu vată şi rumeguş. Era ca o ființă împăiată prost, care încă putea să se mişte, istovită şi înceată. Dorothy se îndepărtase să inspecteze stricăciunile provocate trenului. Irene nu fusese în stare decât să rămână acolo, în mijlocul haosului, şi să privească. Când Dorothy se întoarse, o găsi exact unde o lăsase, în exact aceeaşi poziție, cu gura căscată, exact ca la început.

O bătu pe Irene pe umăr.

— Ia-o încet, Aligatoareo. E cam devreme să intri în stare de şoc.

— Sunt în şoc?

— Vino-ți în fire, micuțo. Uite, Ellie s-a dus să dea apă la şoricei şi să fie ținută de mânuță de nişte englezoi. O fi stilu' ei, dar nu şi al nostru.

— Zice că îşi dă demisia.

— Ei, mai vedem noi.

Irene se uită în ochii lui Dorothy.

— Pe tine nu te sperie nimic?

— N-am vreme de aşa ceva.

— Nu-i lăsați să vă vadă plângând, parcă aşa era, nu?

— Vezi că ştii? Dorothy îi trase în joacă o palmă peste fund. Hai să mergem.

O extraseră pe Ellie din mijlocul trupei ei de cavaleri şi urcară într-o maşină care o luă pe străzile bombardate, făcând slalom printre clădirile căzute şi focurile răzleţe. Erau urmate de un camion cu cuferele lor. În întunericul camuflajului, şoferii păreau să bâjbâie asemenea unor pisici care-şi găsesc drumul prin pâclă, cu farurile acoperite prin care străbăteau doar câţiva stropi de lumină. Era un iz de fum, de gunoi şi urină, de şi mai mult fum, punctat de scurte răbufneli de miros de prăjeală, asemenea unor mici şi binevenite pauze.

Irene şedea ca şi cum ar fi fost singură, fără să vorbească. Londra. Îşi sprijini capul de geamul rece. Nu vedea decât cenuşiu şi negru.

— Blitzul, ce să-i faci, spuse şoferul. A fost un iad până acum. Asta e mic copil pe lângă ce-am trăit, dacă e să le comparăm.

în timp ce se îndreptau spre Oxford Street, lumina palidă a farului evidenţie pentru o frântură de secundă o clădire care nu mai avea peretele exterior. I se vedeau camerele dinăuntru, de parcă ar fi fost o casă de păpuşi. Irene avu timp să zărească un colţ de mobilă şi nişte paturi ce şedeau de parcă ar fi fost pe scenă. Pe un pătuţ se vedeau încă nişte ursuleţi de pluş care priveau în gol, în întuneric. Era o privelişte nespus de tristă. Care se dizolvă pe măsură ce maşina hurducăia peste cărămizile căzute în stradă.

— Londra va învinge, spuse şoferul. Nici o grijă.

Cocoţate pe marginile a ceva ce părea a fi o fântână, se zăreau nişte siluete umbrite.

— Piccadilly Circus, anunţă şoferul. Un loc foarte plăcut atunci când nenea Hans nu-i prin preajmă şi nu mai plouă cu bombe.

Convoiul compus din două vehicule intră într-un mic labirint de clădiri cu o biserică în ruine, apoi pe o străduţă îngustă care părea nevătămată. Acolo casele erau înşirate

cuminți, însoțite de peluze şi curți miniaturale, în spatele unor garduri de fier forjat întrerupte de porți cu alei şi trepte.

— Seamănă cu New Yorkul, spuse dintr-o suflare Irene, cuprinsă brusc de dorul de casă.

— Gosfield Street, domnişoară, anunță şoferul. Aici sunteți cazate.

Opri maşina, coborî şi le deschise portiera. Dorothy şi Ellie săriră imediat pe trotuar, măsurând cu privirea noua lor locuință. Era o clădire îngustă cu trei etaje, iar la ferestrele de la parter licărea o lumină galbenă de lumânare printre despărțiturile minuscule ale perdelelor de camuflaj.

Irene, încă pe jumătate amețită, coborî şi ea în cele din urmă. Cu siguranță că avea să-şi revină după ce se odihnea puțin. Un pui de somn, şi avea să fie ca nouă.

— Gazda voastră e doamna Bridger, le spuse şoferul.

Soldații se căzniră să dea jos cuferele din camion. Îşi făcură curaj să le care pe scările de la intrare şi apoi la etaj, în dormitoarele de sus.

În mod normal ar fi primit cazare la hotelul Grosvenor House, le explică şoferul, dar acum era plin de ofițeri.

— Dă pe dinafară de yankei hotelul, bată-i să-i bată, nu-i aşa, băieți? Dar nu vă faceți griji, drăguțelor. Cât ați zice peşte, o să vă treziți că lucrați cu mărimile, la clubul ofițerilor.

Irene tocmai se pregătea să-i răspundă, când văzu pe cineva aplecat peste marginea acoperişului.

— Hei! strigă respectivul.

— Bună seara, îi răspunse şoferul.

De sus se mai iți o față.

— Bună, băieți, zise Ellie.

Aceştia replicară cu un fluierat.

— Dacă vreți să le impresionați pe fete, trebuie să ştiți cum să le atrageți atenția, îi sfătui şoferul. Artilerişti de

antiaeriană, îi explică el lui Irene. Sunt postați aici, pe acoperiş, ca să tragă în nenea Hans.

— Ce veseli sunt toți, zise Ellie.

— Păi, ce rost are să stai botos?

Apăru şi doamna Bridger pe verandă. Avea ochelari şi părul cărunt prins în coc.

— Nu vă mai întindeți la vorbă, îi mustră. Trebuie să le cazăm pe fetele astea. Haideți, intrați.

Şoferii ridicară capătul unui cufăr şi îl târâră înăuntru, urmați de cele trei femei.

— Bine-ați venit la noi, spuse un artilerist.

— încântată, răspunse Irene.

Şi, cu toate că avea capul în continuare amețit, chiar aşa se simțea.

După ce făcură trei drumuri pe scări cărându-le bagajele, cei doi şoferi le spuseră că se vor întoarce la 7.00 fix. Şi să fie îmbrăcate în uniforme. De îndată ce plecară soldații, uşa fu ferecată, iar războiul dispăru ca prin minune. Doamna Bridger învârti manivela fonografului şi puse nişte Noel Coward[19].

Lui Irene îi amintea aşa de tare de bunica ei, că-i venea întruna să o strige „Effie”. Doamna Bridger se încinse cu un şorț. Le puse în față o ceaşcă cu ceai de muşețel, o cărăfioară cu lapte, un castronel cu cuburi de zahăr şi nişte prăjiturele uscate cărora le spunea „biscuiți de ceai”.

— N-ai ce face cu rațiile astea, oftă ea. Eşti obligat să fii frugal.

Sufrageria ei era galbenă şi primitoare, plină de lucruşoare vechi: păpuşi de porțelan şi săculețe cu ierburi aromatice. Un perete era acoperit cu fotografiile unui chipeş

---

[19] Sir Noel Peirce Coward (1899-1973), celebru dramaturg, compozitor, cântăreț, actor şi regizor britanic.

ofițer britanic îmbrăcat în uniformă. Decorațiile acestuia erau puse la vedere în casete cu capac de sticlă.

— Tata nu s-a mai întors din război, le explică doamna Bridger cu tristețe, apoi se aşeză la pian şi le cântă câteva cântece.

Fetele se străduiau să-şi ascundă căscatul.

— Gata, spuse doamna Bridger. Mergeți să faceți nani. Apartamentele voastre sunt sus. La etajul doi găsiți o baie, o bucătărie şi un salonaş, iar la etajul trei sunt trei dormitoare. Vedeți şi voi care cum vă cazați.

Nu păru dornică să le îmbrățişeze, aşa că îi urară noapte bună, dând prieteneşte din cap şi bătând-o stângaci pe umeri, după care urcară.

— Zgomotele pe care le auziți nu sunt făcute de stafii, le strigă doamna Bridger. Sunt trăgătorii de pe acoperiş. Şi vă rog să nu fumați la etaj. Şi fără bărbați.

— Sigur că da, spuse Ellie.

— Bărbați! strigă Dorothy. Ce-i aia?

Camera lui Irene era în față, iar fereastra ei dădea în Gosfield Street.

Dorothy rămase în pragul camerei lui Irene.

— M-am culcat cu Willie pe vapor.

Irene se întoarse de la fereastră şi ridică din sprâncene.

— Te-ai culcat cu un steward?

— E război, spuse Dorothy. Avem voie să ne culcăm cu bărbați.

— Scumpo, mie nu-mi stă mintea deloc la ei, îi mărturisi Irene.

Dorothy dădu să plece, dar apoi se opri şi spuse:

— N-a fost cine ştie ce. Mă tot lovea cu creştetul capului în bărbie. Dar nu spun nimic nou.

Irene îi făcu amuzată cu mâna.

De la ea din cameră, Dorothy spuse cu voce tare:

— Englezu' ăla mititel s-a amețit şi a încercat să mă măsoare din cap până în picioare. Mi-a spus: „îmi scuipi semințe în cap".

— Încetează! strigă Ellie.

Râseră o vreme. După ce se mai liniştiră, nu dură mult şi Ellie începu să sforăie.

Irene se aşeză la fereastră. Pe gardul din față patrula o pisică înfăşurată în umbră. Pe strada întunecată dansa un licurici, care apoi se dovedi a fi capătul aprins al țigării unei umbre înalte care se pierdu în întuneric. Ulterior, nici ea nu ştia cum, avea să fie sigură că îl văzuse pe pilotul acela – Handyman – de la instrucția cu gaze lacrimogene de acum o sută de ani, de dincolo de ocean. „Dar şi dacă a fost el", avea ea să-şi spună, aşa cum îi spusese şi lui Dorothy, „n-are nici o importanță."

8

Dragă mamă,

Am văzut un vas lovit de o torpilă scufundându-se în Marea Nordului. Era în flăcări, drept ca o balenă care scoate sunete, cu combustibilul şi muniția explodând şi înălțându-se ca focurile de artificii spre lună. Şi oamenii, mamă. Oamenii strigau după ajutor, dar noi...

Mototoli pagina şi o aruncă în coşul de gunoi, unde li se alătură celorlalte ciorne care fuseseră începute şi abandonate.

Draga mea mamă,

Irene tăie primele cuvinte şi puse foaia lângă ea.

Mamă dragă,

Azi am fost bombardați. Nu te-ai aştepta chiar la aşa ceva când călătoreşti cu trenul de la Liverpool la Londra. Recunosc că, deşi m-am străduit să-mi păstrez aplombul caracteristic unui Woodward, am fost groaznic de speriată. Să vezi cum explodează copacii...

Tot era prea tare. Mototoli şi această pagină şi o adăugă mormanului de ciorne aruncate la coş. Îşi sprijini fruntea de geamul rece al ferestrei din dormitor. Se crăpa de ziuă. Visul cu marinarul în flăcări plutind pe valuri şi privind-o lung o trezise brusc din somn. Pentru a nu ştiu câta oară.

În cele din urmă se lumină de ziuă. Irene deschise fereastra şi auzi peruşii agitându-se în cuşti în clădirea de vizavi. Lătrat de câine. Un claxon. Tuşea artileriştilor de pe acoperiş. Plutea până la ea mirosul țigărilor lor Navy Cut. Viață normală. Ce să-ți doreşti mai mult?

Doamna Bridger hăhăia cu Dorothy când coborâră Irene şi Ellie la prăjituri şi ceai.

— P-asta cât o prăjină o cheamă Dorothy, spuse ea. Iar pe mine Dorothea! Ce spuneți de potriveala asta?

— Două Doro, spuse Dorothy.

— Dorulețe.

— Ce prostii mi-aud urechile? Chiar ai de gând să renunți? o întrebă Dorothy pe Ellie.

— Mă bate gândul.

Era palidă şi avea cearcăne în jurul ochilor. Şi mirosea un pic acru, a sudoare.

Şoferul apăru la timp – la 7.00 –, iar ele îl urmară îmbrăcate în uniformele lor de Crucea Roşie. Irene nu se putea dezbăra de sentimentul că merge la un bal mascat. Se simțea o impostoare şi îşi făcea griji că toată lumea vede cine este ea de fapt, în spatele hainei militare.

— Bună dimineața, frumoaselor! le strigă un trăgător de pe acoperiş.

Ele îi făcură cu mâna de lângă camion, apoi urcară şi trântiră uşa.

O luară cătinel la drum, iar Irene se învioră. Aşa da. Deşi lumina zilei dezvăluia rănile Londrei, hotelul The Grosvenor House din Mayfair era încă în picioare. Şoferul părea să-i

spună *The Gruvna.* Irene sări din maşină din mers şi intră în clădire de parcă era la ea acasă.

Însă Dorothy şi Ellie nu se îndemnau deloc să intre.

— Seamănă cu The Ritz, e foarte luxos, se plânse Ellie.

— Păi, clar nu e Indiana, spuse Dorothy.

Împărţiră o ţigară, încercând să-şi închipuie că portarul nu le fixa cu privirea.

Blitzul nu distrusese verdeaţa din Park Lane. Exteriorul hotelului era protejat de câteva mii de saci de nisip.

Irene reapăru în prag.

— Aici a stat Ducele de Westminster! strigă ea.

Le flutură extravagant din mână, îi făcu un mic semn cu capul portarului îmbrăcat în livrea cu roşu, negru şi auriu, ca a gărzilor regale, şi dispăru din nou în umbrele dinăuntru.

— De unde ştie atâtea chestii? se minună Ellie.

— Date naibii, newyorkezele astea.

În cele din urmă, urcară împreună treptele.

— Doamnelor, le întâmpină portarul ţinându-le uşa.

— Unde este popota ofiţerilor? întrebă Dorothy.

— Drept înainte, apoi la dreapta. În Sala de Bal.

— Ca lumea hăinuţa matale, îi spuse Dorothy portarului în timp ce pătrundeau înăuntru.

Noul lor şef se uita întruna la sala de mese plină. I se învârtea capul de parcă ar fi fost mitralieră antiaeriană.

— Nu v-am adus aici să faceţi pe chelneriţele, le spuse el. Vreau să fie clar de la început. Deci n-are rost să vă aprindeţi. Da, purtaţi şorţuri. Da, le serviţi gogoşi şi cafele băieţilor. Asta ştiu şi eu. Dar nu sunteţi nici servitoare, nici chelneriţe la popotă, e clar?

Sergentul Milburn era Regele Potolului. Iar ele erau servitoare pe domeniile lui. În faţa lor, la mesele lungi, şedeau sute de ofiţeri care mâncau rosbif cu cartofi şi fripturi de curcan şi de pui cu pesmeciori şi cu mazăre.

— Aici se servesc porții mari, ca acasă, în State, continuă el. Aşa le place băieților noştri. Şase mii de mese pe zi, nu-i aşa? Prima-ntâi. Eu mă ocup de popotă, iar sergentul Chipps de brutărie. Drăguț, nu? Că-l cheamă Chipps şi e brutar. Fireşte, aici li se spune *chipsuri* cartofilor prăjiți, iar chipsurilor li se spune *crisps* şi prăjiturilor *biscuiți.*

Dădu din cap de parcă ar fi fost dezamăgit de Regatul Unit.

— Bărbații ăştia, şopti Dorothy.

— Doro, te rog, o mustră Irene.

— Creveți! îi aducem direct din State, se lăudă sergentul. Acilea se mănâncă cel mai bine din Londra. Fiecare porție reprezintă un colțişor de America. Da, dom'le, îi punem pe picioare pe băieți, ca să câştige afurisitu' asta de război. Farfuria aia de pe masă e un teren de baseball din Nebraska, pe cinstea mea. Înțelegeți ce vă spun? E ca şi cum...

— Ca şi cum ai servi o porție de foie gras şi şampanie la L'Aiglon pe Fifty-Fifth Street? zise Irene.

El o privi lung, de parcă i-ar fi vorbit în chineză.

— Colț cu Fifth Avenue? continuă Irene. Manhattan?

— Da, poți s-o iei şi-aşa, spuse el.

încăperea era mare. Nu avea coloane, ceea ce, aflară ele, era unul din detaliile faimoase ale acestei săli de bal. La un capăt era un şir lung de mese, iar uşile batante din spatele lor duceau la bucătăriile labirintice unde trudeau bucătarii americani şi personalul britanic.

Sergentul Milburn îi arătă balconul care împrejmuia primul etaj.

— Acolo-i baru', unde se dedulceşte omu' cu un păhărel.

Tinere englezoaice umblau printre mese cu ibrice mari de cafea.

— Am în spate douăzeci de fete care nu fac altceva decât să curețe cartofi toată ziua. Se arătă aşa de încântat de

această destăinuire, că bătu din palme zdravăn. Voi o să fiți responsabile cu deserturile şi cu pâinea, aici, la capătu' ăsta. E o treabă simplă, ca să vă obişnuiți. După aia vă trec la carne.

Privea cu nesaț cum se ospătează soldații de parcă nu văzuse în viața lui un asemenea spectacol.

— Ne trece la carne, se entuziasmă Ellie.

— Patton[20] însuşi a venit o dată aici, continuă el. Un om cu simțu' umorului. Hemingway a mâncat aici. Un tip masiv. Voia să boxeze cu careva, nu mai ştiu. Uite, acolo a stat. A mâncat peşte. Şi Ernie Pyle[21]. Pe Ernie Pyle îl ştiți? Un scriitor pe cinste, da' nu prea le avea cu mâncarea. Şi ce să faci cu unu' care nu le are cu mâncarea? La noi sunt monitorizați, ştiați? Dacă nu îți cureți farfuria pân' la ultimul dumicat, primeşti o papară de la locotenenții ăştia. Iar Ernie nu voia decât supă. Mamă, ce i- au făcut!

Printre brioşe şi langoşi, Ellie fixa cu privirea o masă direct în fața ei. Era în partea dreaptă a sălii. Stătea şi se uita ca mută. Dorothy îi dădu un cot, arătându-i un castron gol care trebuia reumplut cu fursecuri cu unt şi gheață proaspătă. Dar Ellie se uita ca hipnotizată.

— Oameni de culoare, spuse ea.

Dorothy ridică privirea. Da. Patru negri râdeau în timp ce înfulecau friptură cu cartofi şi sorbeau cafea. Unul o zări şi îi făcu cu mâna. Dorothy îi făcu şi ea cu mâna.

— Şi? zise ea.

— Ce fac ăştia aici? întrebă Ellie.

---

[20] George S. Patton (1885-1945), celebru general al armatei americane din timpul celui de-Al Doilea Război Mondial.

[21] Ernest Taylor Pyle (1900-1945), jurnalist şi corespondent de război, câştigător al Premiului Pulitzer, autor al unor articole despre soldații americani din timpul celui de-Al Doilea Război Mondial.

— Sunt ofițeri, zise Milburn. Aici suntem la popota ofițerilor.

— Da' cum se face că au ajuns ofițeri?

— Donşoară, eu, unul, as renunța la subiect.

— Ce, am zis o prostie? întreb şi eu.

Sergentul o ignoră.

— Şi locuiesc tot aici?

— Nu, răspunse el, vizibil iritat. Stau în hoteluri segregate. Dacă apare Ike p-aici, să mor eu dacă n-am să-l iau la întrebări.

Situația părea să-i provoace supărare sergentului. Îşi încrucişă mâinile la spate şi plecă fără o vorbă, uitându-se urât la restul personalului.

— Nu făceam decât să pun o întrebare, bombăni Ellie.

Privirea lui Irene rătăcea în altă parte. Uşile duble ale sălii de bal se deschiseseră deodată, iar în ele pozau arogant doi aviatori, cu jachete de piele şi chipiurile îndesate nonşalant pe-o sprânceană. Unul era scund, iar celălalt, înalt şi zvelt. Din locul în care stătea, Ellie îi vedea aripile de argint de pe guler.

„Ştiam eu. Ştiam eu."

— Şi pe Gary Cooper cine l-a invitat aici? spuse Dorothy, deja groaznic de plictisită de nesfârşitul proces al distribuirii feliilor de pâine albă sau de pandişpan de parcă erau cărți de joc. O privi pe Irene cu mare plăcere şi neruşinare.

— E mâna destinului, spuse Irene.

Piloții se opriră la diverse mese, tândălind şi glumind, în timp ce oamenii săreau de pe scaun să-i salute.

— Frumuşel mai e, nu? zise Dorothy. Îmi place şi piticu'. Pare italian. Dar lunganu'... Handy Dandy? Parcă aşa îl chema?

Irene refuză să intre în joc.

— Îți place de ăla mai scund pentru că poți să- 1 terorizezi, spuse.

— Să-i scuip semințe în cap, adică? Hopa, uite-i că vin, ține-te bine, Irene.

— Termină.

— Fă-te că ai treabă.

Cei doi piloți traversară încăperea şi stătură rânjind în timp ce femeile de la capul mesei le umpleau farfuriile cu carne, sos şi legume. Dorothy îi dădu lui Irene un ghiont când îi văzu că se apropie. Irene o împinse. Pilotul mai scund se proțăpi în fața lui Dorothy şi o măsură din priviri.

— Ce-i? întrebă ea.

— Parc-am murit şi-am văzut un înger, răspunse el.

— Nu servim morții.

— Mă ia cu fiori când faci pe dura.

— Dacă te mai prosteşti mult, o să-ți aplic un tratament de-o să te ia cu leşin.

— Zău. De cum am pus ochii pe tine, m-am simțit vrăjit.

Ea râse.

— Ia un fursec cu unt, îi zise. Poetule.

— Am să revin.

— Speranța moare ultima.

El dispăru cu farfurie cu tot.

— E trăgător pe turela ventrală, spuse Gary Cooper de cealaltă parte a lui Irene. Aşa le place lor, să facă pe clovnii.

Irene se simțea invizibilă. Dorothy o înghionti şi se apropie de ea.

— Pâine? întrebă Irene.

— Mai bine nu, spuse el. Încerc să mă abțin. Smitty trebuie să fie scund pentru slujba lui, iar eu, slab.

Luă o cană cu cafea.

— De ce? Eşti model?

— Nu, doar pilot militar. Însă dacă o țin tot aşa, n-am să mai încap în carlingă.

Îşi pipăi burta plată.

— De ce faci aşa? întrebă ea.

— Ce?

Irene făcu semn spre capul lui.

— Chestia aia iritantă cu chipiul. Vi-l îndesați cu toții pe cap de parcă ați fi nişte bătăuşi.

— Păi, funcționează ca nişte căşti dacă le îndeşi pe urechi, rânji el. Uneori, când eşti acolo, sus, singur, parcă ai vrea să auzi o voce. Te ajută. Ridică spre ea cana: Apropo, Crăciun fericit, adăugă şi se făcu nevăzut.

Nici n-o băgase în seamă, se gândi ea.

— Frumos, n-am ce zice, spuse Dorothy.

— L-am ignorat.

— Dacă zici tu...

— Nu mă interesează.

Pilotul se îndreptă țanțoş spre masa cu ofițeri de culoare.

— Unde-mi sunt ostaşii Buffalo[22]? Strigă.

— Expresul Mingea de Foc, prezent şi la datorie, răspunse căpitanul lor. Cu fruntea sus, pentru patrie.

— Domnule căpitan Walker! Spuse pilotul luând poziția de drepți şi salutând.

Cei de la masă clătinară din cap şi începură să chicotească.

— Stai jos, băiete, spuse căpitanul Walker.

Cu toții râdeau, iar unul dintre ofițeri lovi prieteneşte palma întinsă a aviatorului.

— Care-i treaba, tinere?

— Treaba e cum nu se poate mai bună. Mai ales când la masa asta şade cel mai bun saxofonist din toată sala, răspunse pilotul aşezându-se între ofițeri.

— Handyman, ți-am mai spus, îl admonestă căpitanul. Nu mai cânta la chitară ca Jimmie Rodgers[23]. Învață şi tu să

---

[22] Regiment al armatei americane înfiinţat în secolul al XIX-lea, compus din soldaţi afro-americani.

cânți muzică adevărată, şi poate te lăsăm să improvizezi cu noi.

— Huddie Ledbetter[24], zise Handyman. Eu ca el vreau să cânt.

— Măi să fie.

— Nu că m-aş ridica la nivelu' lui.

— Aici ai nimerit-o.

Râseră din nou. Handyman îşi scoase chipiul şi se uită pe sub sprâncene la Irene, făcându-i cu ochiul. Gestul o înfurie rău: dovedea că era conştient că îl urmărise tot timpul cu privirea.

După ce terminară serviciul, fetele fură duse la o bază militară pentru lecții de şofat. Camioanele GMC de două tone şi jumătate nu erau ca limuzinele Buick. Primiră şi instrucțiuni de întreținere a vehiculelor – trebuiau să ştie să fie şi mecanici la nevoie. Să schimbi o anvelopă de camion care cântăreşte 20 de kile era ceva nou pentru Ellie sau pentru Irene, deşi Dorothy schimbase destule la viața ei. Cele trei primiră ecusoane cu Zona 5 pe care să le pună pe epoletul stâng. Dovada că urmau să traverseze Canalul ca să ajungă pe continent dacă se declanşa invazia Aliaților.

În noaptea aceea, deşi era frântă, Irene nu izbuti să adoarmă. Scrise la lumina lumânării:

Londra, 21 decembrie 1943
Gosfield Street, numărul 27 ½

Dragă mamă,

---

[23] James Frederick Rodgers (1933-2021), cântăreţ american de muzică pop, foarte la modă în anii '50 şi '60.

[24] Huddie William Ledbetter (1888-1949), cunoscut sub numele Leadbelly, celebru cântăreţ şi chitarist american de blues, care a interpretat într-un mod memorabil cântecul folk *Good Night, Irene* în 1933.

Dacă te întrebi de ce-am plecat şi ce fac aici...
M-a umplut de vânătăi logodnicul meu.
Crăciun fericit, mama.

Noapte bună, Irene

9

În zori se treziră într-o realitate diferită.

Doamna Bridger le înmână un bilet scris pe o coală albastră. Era de la Ellie.

Îmi pare tare rău. Pur şi simplu nu mă simt în stare să continui, Voi v-ați străduit să fiți drăguțe cu mine, Dar nu vreau să mor aici. Şi mi-e şi foarte dor de casă, îmi pare rău că vă abandonez aşa. Să veniți în vizită la Chicago când se termină nebunia.

Cu drag,

Ellie

Irene şi Dorothy citiră biletul împreună, fără să comenteze. La sfârşit, Dorothy strânse biletul în pumn şi îl băgă în buzunarul de la spate.

Doamna Bridger îşi frângea mâinile de parcă ea le-ar fi trădat:

— A chemat un taxi şi a plecat fără să ia micul-dejun.

Îi mulțumiră şi ieşiră afară, unde le aştepta maşina.

— Unde-i...? încercă şoferul să întrebe.

— Şşşş, răspunse Irene.

Se îndreptară în tăcere spre hotel.

— Fuse şi se duse, zise Dorothy în cele din urmă.

Irene se uita la Londra şi atât. Spera să memoreze cât mai multe detalii ale metropolei.

— Întotdeauna mi-am dorit să vizitez locul acesta, spuse ea.

— Eu, una, nici n-am visat aşa ceva. Voiam să văd Chicago. Dar m-am lins pe bot acum. A naibii, să ne părăsească aşa.

Irene o bătu pe genunchi.

— Pentru mine nu mai există, continuă Dorothy. Să nu-i mai pomeneşti numele în faţa mea.

Deşi nu voia s-o recunoască, Irene se simţi dezamăgită când Handyman şi Smitty nu apărură a doua zi şi nici în următoarea. Nu trecu mult şi fură redistribuite.

Mergeau unde li se spunea să meargă. Săptămâni după săptămâni de perindat de la o treabă la alta – înapoi la Liverpool, să întâmpine echipajele de piloţi care poposeau la bazele militare pentru a fi retrimişi în misiune; de aici, la docurile londoneze de la gura Tamisei; şi înapoi la clubul ofiţerilor, cu o după-amiază de servire la gogoşăria lor ambulantă, care nu era foarte departe de Gosfield Street. În timpul liber, împărţeau scrisori şi pachete dintr-un camion.

Oriunde se duceau, erau vedete. Fiecare soldat îşi dorea tratamentul oferit de Păpuşelele cu Gogoşele. Un flirt, acolo. O cucerire de moment. Nişte glume. Un clipit şăgalnic din ochi. Visau cu toţii la un dans. Le sorbeau de pe buze cuvintele cu accent american. Tuturor le era dor de casă, chiar şi acelora care habar n-aveau că le este. Erau stângaci şi aveau omuşoare proeminente şi urechi clăpăuge şi uniforme cu o măsură mai mare sau mai mică şi dinţi mari şi sănătoşi, americani. Englezii erau uimiţi de dinţii aceia. Orice-ar fi făcut femeile, soldaţii le spuneau „drăguţo”, sau „scumpo”, sau „scumpete”, sau mai rău, „iubi”. Ăştia erau tipii care se holbau la pieptul lor sau se lipeau de ele sau rânjeau insolent la orice vorbă de-a lor.

Când nu erau de serviciu, Irene şi Dorothy îşi petreceau timpul cu prietenele lor Phyl, Jill şi Helen (care acum primise de la soldaţi porecla „Sălbatica Helen”). Îşi uneau forţele cu orice alte fete venite din celelalte echipaje care invadaseră oraşul. Era o plăcere să colinzi străzile din Londra şi Liverpool, să faci poze şi să vizitezi toate capelele acelea tainice cunoscute sub numele de puburi. Fuseseră avertizate că unii soldaţi americani îşi pierdeau minţile în

Londra şi umblau în haită pe aleile întunecoase. Se făcuseră aluzii la nişte incidente groaznice în care erau implicate englezoaice, dar nu se menționase nimic explicit. Femeile aveau mare grijă să umble în grup. Jill şi Dorothy aveau fiecare câte un fişic de monede ascuns în pumn. Irene umbla cu un cuțit de bucătărie ascuns la spate.

Ruinele Londrei şi reconstrucția continuă li se păreau ca un film. Nu era total real. Era incomprehensibil, de fapt. La fel ca vehiculele, mereu pe partea greşită a străzii. Dar ce le sărea în ochi erau soldații. Şirurile nesfârşite şi minunate de soldați. Băieții noştri. Irene le urmărea fețele, sperând să învețe să recunoască cine va supraviețui, cine va nu se va mai întoarce. Nu reuşea însă. Refuza să creadă că vreunul dintre ei era un om rău. Nu exista nici o modalitate prin care să-şi dea seama ce-i era destinat fiecăruia. Nu se zărea pe chipul lor nici o umbră. Nici o lumină. Doar zâmbete şi râs, de parcă nici unul nu era conştient de ce-i aşteaptă.

Primiră noi ordine într-o seară, iar în zori Rusty Penney îşi făcu apariția cu două jeepuri pe Gosfield Street. Când femeile coborâră, le adresă un salut care suna ca un disc zgâriat care nu se mai opreşte: „Mă bucur să vă văd, mă bucur să vă văd, mă bucur să vă văd”.

Venise să le transporte la noul lor cămin, le spuse. La o bază militară de aviație a Companiei a 457-a de bombardament, în Glatton, Cambridgeshire, la nord de Londra, un drum de două ore de mers cu maşina. De- acum se obişnuiseră să fie mutate. Deja nu le mai mira nimic.

Doamna Bridger veni şi îşi luă la revedere cu lacrimi în ochi. Le ură noroc. Se îmbrățişară, iar ele îi strecurară cartelele lor de rații în mână.

Rusty le dădu hârtiile oficiale.

— Îmi pare rău de Roşcată. Că a plecat acasă aşa.

În jeep, Irene îi şopti cuvântul „Roşcata” lui Dorothy, care chicoti malițios.

Era o zi frumoasă. Aveau părul strâns în eşarfe. Dacă n-ar fi ştiut că în jurul lor se desfăşoară un război, ai fi zis că sunt în vacanță. Irene era departe de acel apartament newyorkez înăbuşitor. Şi asta era tot ce conta.

Irene întrebă cum era la Glatton, iar Rusty îi strigă în vacarmul drumului că era brici, cea mai nouă bază militară din Regatul Unit. În mijloc avea un sat şi o fermă. În spatele porților militare. Satului i se spunea de fapt Conington, le explică el, dar englezilor le era teamă că yankeii nu-i vor înțelege denumirea pronunțată cu accent britanic. Sau o aiureală de acest gen. Aşa că îl denumiseră Glatton după un orăşel de pe drum. Iată unde aveau să locuiască Irene şi Dorothy.

— Extraordinar, Russell, spuse Irene trăgându-şi masca pe ochi.

Americanii se apucaseră, se pare, să recondiționeze şi să lărgească o bază aeriană regală. Aveau un club cu muzică şi dansuri, un bar. Şi, desigur, o grămadă de avioane care să bage spaima în duşman.

Rusty viră brusc şi ocoli un camion.

— Bazele astea răsar ca ciupercile după ploaie. Englezilor nu le vine să creadă ce sunt în stare să facă o mână de flăcăi de-ai noştri şi câteva tractoare.

— Aşa se câştigă războiul! strigă Dorothy.

— Că bine zici, spuse el încuviințând din cap.

Drumul parcă era mai uşor dacă-l petreceai glumind.

— În Glatton este şi un pub, strigă Rusty. Asta în caz că rămâneți fără alcool pe drumul dintre bază şi locuința voastră.

— Eu, una, mai am puțin şi o iau razna, îl minți Dorothy.

— Lasă că vă găsim noi altă tovarăşă, le promise Rusty.

— De fapt, mă cam plictisesc, spuse Dorothy. Hai să jucăm un joc. Russell, hai să vedem dacă eşti în stare să-mi

înşiri maşinile de război pe care le avem aici. În ordine alfabetică.

— Cum să nu, Dunford. Mai întâi sunt vehicule de debarcare, ca Alligator, Ambiance, Beachmaster.

Dacă o ținea aşa, sigur avea s-o facă să adoarmă, se gândi Irene.

— Ia să vedem, continuă Rusty. Mai e şi Chaffee. E un tanc mai uşor, de talie mai mică. Dar ştiu deja că astea te interesează pe tine mai puțin. Ție îți place artileria grea!

— Pe capul tău să cadă, îi şopti Irene lui Dorothy.

— Ce alt tanc mai avem... Ah, unul mai ciudat, Crabul. Nu glumesc. Apoi, unul cu nume de ogar, Greyhound... e o semişeniletă... Dar să nu uităm LST-urile! Sunt navele de debarcare pentru tancuri!

Dorothy îşi puse pe nas ochelarii de soare şi zâmbi senin.

— Desigur, continuă Rusty entuziasmat, nu putem să lăsăm deoparte Rățoiul!

— Rățoiul, îi aminti Irene lui Dorothy.

— Bine ați venit în Midlands, partea centrală a Angliei, anunță ghidul lor, Rusty, când se apropiară de Glatton, după ce parcurseseră încă vreo sută de kilometri. Tot drumul o încântase pe Irene arătându-i vestigiile unui vechi drum roman care era acum parțial acoperit de un drum de țară. Era ca şi cum călătoreau în timp.

Auziră avioanele încă înainte să zărească baza. Fură lăsați să treacă de doi paznici dintr-o gheretă. Peste tot fluturau în vânt steagurile americane şi stindardele Companiei 457. Complexul era situat într-o mare de câmpuri, pe un teren agricol care fusese abandonat pistelor de aterizare, hangarelor şi mirosului de combustibil. S-ar fi zis că o invazie militară din viitor aterizase în secolul al XVII-lea. Hangarele avioanelor aveau guri negre, căscate. Uriaşul turn de apă şi turnul bisericii din Glatton le serveau piloților ca puncte de reper, în dreapta era Clubul

Aviatorilor. Primul fluture sălta ca beat peste florile de câmp care abia înfloreau. Nu departe se ițeau uriaşele bombardiere Bl 7, însoțite de avioanele Hurricane şi Mustang, ca nişte şoimi mari, şi de un P-38 înfricoşător, cu coada despicată. Aducătoare de moarte, cu toatele, în afară de aparatele de transport C-47, oneste şi corpolente, de la capătul complexului.

— Astea aterizează pe o roată de coadă, cu nasul pe sol, le explică Rusty.

Mai încolo, într-o enclavă proprie, se afla un buncăr misterios cu un C-47 care nu era marcat.

— *OSS,* le destăinui el. Biroul de Servicii Strategice. Cei mai secreți dintre secreți. Nu le vezi niciodată fața. Dacă eşti verificat de FBI şi primeşti autorizație, poți să te duci să lucrezi la ei.

— Deci noi facem gogoşi pentru spioni, se entuziasmă Irene.

— Numai să nu le spuneți „spioni” când e FBI-ul pe aici, le avertiză Rusty.

Nimic nu le captase atenția ca bombardierele, care erau aşa de mari, încât, pe lângă ele, oamenii în salopete care mişunau prin preajmă păreau nişte pitici. Erau pâlcuri întregi de astfel de avioane în câmpurile galbene din vestul, estul şi nordul complexurilor în care se aflau buncărul şi hangarele.

— Vedeți însemnele de pe coadă? Cercul acela cu un U înăuntru? întrebă Rusty. Asta este semnul nostru.

Un tractor kaki se îndrepta spre ei, trăgând o serie de platforme pline cu bombe. Pe bombe se hlizeau băieți din echipajul de sol şi soldați în uniformă. Călăreau pe bombe fără teamă, ca nişte copii care se dau în carusel la bâlci. Unul din ei le văzu pe fete şi strigă:

— Hei, scumpo, hai la bord! Hai cu mine la galop!

Urmară râsete şi chiuituri de la tovarăşii lui.

Dorothy băgă în gură două degete şi scoase cel mai tare fluierat din lume.

— Ce-mi place când trece parada! răcni ea.

O luă la goană şi sări la bord în ovațiile băieților, dispărând cu ei în hangar.

— E o țipă şi jumătate, spuse Irene.

Rusty îi făcu un semn de dojană şi îşi aprinse o țigară, preferând să nu comenteze.

Bombardierele însă... Bombardierele erau cel mai grozav lucru. Pe Irene o şi încântau, dar o şi înfiorau. Păreau vii. În adâncul ființei ei, ştia că reacționează astfel pentru că le simte forța de netăgăduit. Pericolul splendid pe care-l reprezentau aceste maşini de război. Carlinga avioanelor B-17 avea ştergătoare negre de parbriz care o duceau cu gândul la nişte ochi ce o priveau rece, asemenea unui dragon. Iar ea era o vrăbiuță care stătea acolo.

Dorothy se îndreptă spre ei fluierând.

— A fost distractiv să fac o cursă cu crăcănații ăştia, le spuse.

Dincolo de şirul de bombardiere în stare de repaus, un al doilea şir de monştri, gata de a pleca în misiune, tuşeau fum din motoarele imense, iar elicele lor începeau să se rotească. Cărucioarele şi camioanele din jurul lor se grăbeau să se retragă pe măsură ce flapsurile aripilor uriaşe se ridicau şi coborau, iar coada avionului se mişca. Cozile lor! Erau înalte cât un bloc. Bărbați în salopete, cu căşti groase la urechi, le făceau piloților semne cu bastoane colorate ridicate în aer. În față, la stânga, la dreapta. Mai încet.

Zgomotul motoarelor care se puneau în funcțiune o făcu pe Irene să tresară de frică la început. Avioanele scoteau rotocoale de fum care rătăceau în vânt asemenea unor oi negre care zboară. Mânecile de vânt stăteau drepte pe stâlpii de susținere. Se iviră oameni la ferestre şi în porturile deschise ale mitralierelor de pe laturile avioanelor. Nu era

greu să-ți dai seama de ce se numeau Fortărețe Zburătoare. Aceste maşini erau ca nişte castele; aveau pe laturi metereze cu arcaşi puşi să tragă cu mitraliere mai degrabă decât cu arcuri şi săgeți. Spatele era prevăzut cu două mitraliere care semănau cu acul unei albine. Sub fiecare se afla o turelă ventrală care se rotea. Oare Smitty se afla şi el într-una din ele?

Părea imposibil ca una din aceste maşinării infernale să se poată ridica în aer. Un trăgător de pe o latură îi făcu lui Irene cu mâna. Ea îi răspunse strigând o încurajare, deşi nici Dorothy, care era aproape de ea, nu o mai putea auzi acum. Membrii echipajului de la sol smuceau piedicile de sub roțile uriaşe, retrăgându-se unul câte unul din spațiile unde fuseseră parcate avioanele. Fiecare dintre cele patru elice ale bombardierelor erau acum vârtejuri amețitoare de metal.

Nu erau castele, de fapt, se gândi, ci dragoni; unele aparate erau vopsite în verdele şi kakiul militarilor, altele într-un argintiu intens, care reflecta albastrul cerului şi galbenul şi verdele câmpurilor; cele argintii o orbeau cu reflectarea fluidă a soarelui care tremura şi părea să se reverse ca mercurul pe flancurile lor. Şi sigur că echipajul ar fi trebuit să stea călare pe aceste creaturi. Apoi fiecare avion, cu tot cu oamenii, cu bombele şi gloanțele din burta lui, se opri la gura pistei şi se întoarse, asemenea unei creaturi vii care se uită în jur, până când motoarele îşi schimbară sunetul şi volumul – oh, volumul lor! –, iar aeronava se avântă pe pistă, în timp ce Irene îşi punea degetele în urechi, şi luă în stăpânire cerul.

Avioanele de vânătoare se treziră şi ele la viață în acest vacarm şi urmară şirul bombardierelor. Unul câte unul, uriaşii monştri din fața lor alergară pe pistă, îşi făcură vânt şi săriră. Saltul deveni o plutire, drept spre copacii îndepărtați. Huruitul motoarelor se transformă în ton

muzical, zumzetul zborului cataclismic al unui roi de albine de fier sus, în înalt. Toate aceste motoare răsunau în armonie, creând o linie melodică ce se întindea pe tot cerul. Fiecare bombardier se alătura acestui zbor în timp ce restul se roteau deasupra, aşteptându-şi consortul de vânătoare, cu o viteză nebunească şi propriile ace de oțel.

Era lucrul cel mai spectaculos pe care-l văzuse Irene vreodată. Şocul pe care-l avusese când se scufundase vasul, bombardarea trenului... nu. Experiența asta era aproape religioasă. Până şi Dorothy părea să fi rămas cu gura căscată. Urmau să salveze întreaga lume.

Nota lungă a motoarelor continua să-i vibreze lui Irene în burtă, şi avea impresia că simte fiori în fiecare părticică a corpului. Armada zburătoare păru să umple întreg cerul, apoi se întoarse spre est şi se îndepărtă, deopotrivă întunecată şi argintie, până când nu mai rămase nimic în urma sa decât un albastru brăzdat de dâre şi plin de hărmălaia ciorilor.

Irene se clătina pe picioare, îmbătată de înălțimea nemăsurată a aerului. Se redresă, sprijinindu-se de Dorothy, şi se duse să se aşeze în jeep.

— Doamne, Dumnezeule, murmură.

Şuieratul vântului se întoarse, asemenea sunetului un țărm îndepărtat. Îşi trecu mâinile prin păr şi şi-l dădu de pe frunte. La oarecare distanță, o cale de rulare conecta două piste lungi de aterizare. Fu uimită să observe o căsuță mică şi albă, cu un şopron, pe un petic triunghiular de pământ dintre ele. Două vaci rumegau în spatele unui gard. Şi pe câmp se vedea un fermier pe un tractor roşu străvechi.

Russell răsări lângă jeep.

— N-a vrut să îşi vândă pământul. Explicația i se păru teribil de nostimă. Un arțăgos, dar face brânză bună.

„Russell, tembelule.”

— O, ce lume minunată, spuse ea.

Vehiculul pe care îl primiră era un alt autobuz londonez vechi negociat de Statele Unite prin Legea de împrumut şi închiriere[25].

Era vopsit în cenuşiu-închis şi parcat în bălăriile gălbui de lângă Clubul Aviatorilor, staționând aproape de clădirile de unde echipajele îşi primeau ordinele şi hărțile strict secrete, precum şi planurile de zbor. Pe ferestrele Clubului Aviatorilor ieşea fum. Femeile simțiră aromă de friptură. Voci de bărbați şi hohote de râs grave se revărsau prin uşile deschise. Un miros de combustibil puternic ca acela de tămâie plutea în aer, alături de mirosul de fân cosit şi de trifoi.

— Vă prezentați la datorie mâine, le spuse Rusty, pe un ton brusc oficial. La prima oră. La primul minut din prima oră. Suntem în aşteptarea echipajelor care abia au plecat.

— Mi se pare mie, sau simt miros de hamburger? întrebă Dorothy.

— Da, miroase aşa toată ziua.

— Iu-huuu!

Înainte să se repeadă în sala de mese, Dorothy îl înhață pe Rusty de braț.

— Care-i treaba cu autobuzul ăla vechi? Unde- i autobuzul meu? Vreau autobuzul meu.

— Nu-ți face griji, a 29-a o să vă aducă autobuze pentru toate. Direct de pe vas.

Intră în club înainte ca ea să-i răspundă. Dorothy clătină din cap şi îl urmă înăuntru.

Irene nu fusese atentă. Se uita dincolo de baza uriaşă – acel deşert de beton cu acoperiş negru, cu piste mânjite de

---

[25] Legea de împrumut şi închiriere, promulgată de preşedintele Roosevelt în 1941, permitea împrumutarea, închirierea şi vânzarea oricăror mijloace militare ţărilor cu care erau aliate Statele Unite.

smoală neagră de la miile de aterizări care avuseseră loc acolo. Acele garduri de piatră. Acele sătucuri îndepărtate. Acele pâlcuri de copaci zburătăciți. Acea iarbă neagră. Acele coline molcome. Acea pajişte imensă. Îşi legă eşarfa la loc pe frunte, îşi puse ochelarii de camuflaj şi trase adânc aer în piept. În apropiere erau câteva biciclete sprijinite de un zid. Se sui pe una şi o luă în jos pe pistă. Nu dădu nimeni alarma în urma ei.

Aerul englezesc îi pătrundea prin haine. Dădu vârtos din pedale şi ajunse până în capăt, unde se făcea prima cotitură. Luă curba cu aplomb şi se ridică în picioare în timp ce pedala, ca să prindă şi mai multă viteză. Îşi imagină cum ar fi fost dacă ar fi decolat. Auzea motorul tractorului şi câinele fermierului lătrând în timp ce alerga pe lângă gard. Îi făcu semn cu mâna fermierului, dar acesta o ignoră. Din hornul casei se înălța fum.

Rusty se întorsese să vadă ce-i cu ea şi rămăsese în fața Clubului, cu mâinile în şolduri şi țigara în colțul gurii, privind-o şi, fără îndoială, gândindu-se că a luat-o razna.

Ea pedală zgomotos, sleită de puteri, cu fața roşie, iar în cele din urmă sări de pe şa.

— Mi-e o foame de lup, Russell!

Lăsă jos bicicleta şi se grăbi să intre înăuntru.

Rusty se frecă la ochi şi trase un fum.

— Femei, ce să le faci, suspină el ridicând bicicleta şi sprijinind-o de perete.

După cină, Rusty le conduse afară din bază, printre copaci, vreo trei kilometri.

— Bine ați venit la Glatton, le spuse.

Merseră pe nişte străduțe înguste până la localul pe care-l pomenise el, care era vopsit în alb şi unde se vedeau alte biciclete sprijinite de zid. Câini leneşi dădeau din coadă şi se plimbau printre vehicule. Trecură de o altă biserică de piatră: un alt punct de reper pentru piloți. Curtea bisericii,

străjuită de turlă, era plină de pietre de mormânt acoperite de muşchi. Casele, albe ca localul, aveau acoperişuri de paie şi garduri vii, cu trandafiri care se cățărau pe spaliere.

— Ce minunat, spuse Irene.

Parcară lângă o clădire prelungă, al cărei umăr se întorcea la colțul străzii. Rusty trase frâna de mână. În tăcerea care se lăsase se auzeau sunete de lemn tăiat, lătrături de câine, cotcodăcit de găină. Cineva părea să exerseze la cornul francez. De mai departe se auzea mârâitul de *basso profundo* al motoarelor comasate. De sub local se strecura susurul tabagic al unui acordeon. Streşinile de paie arătau ca nişte aripi.

— Bine-ați venit, spuse Rusty.

Intrară în curtea din spate, unde un cocker mititel alb cu negru se repezi la ei şi li se prăbuşi la picioare, dând din coadă şi lovindu-le gleznele cu lăbuțele din spate. Toți trei fură cuceriți pe dată.

— N-am locuit niciodată într-o casă cu acoperiş de paie, spuse Irene în timp ce vrăbiuțele furau bucățele minuscule din acoperiş şi zburau cu ele în copaci.

Spalierele formau bolți la capătul dalelor şi erau încărcate de trandafiri trecuți, care fuseseră învolți, dar acum se ofiliseră şi ajunseseră de mărimea bobocilor din primăvară. Casa şedea lângă o pădure mică şi o livadă.

— Patria a închiriat-o pentru voi, spuse Rusty.

— Îmi place mult, zise Irene.

Proprietarul a lăsat o hârtie în care vă previne să nu umblați la foaia de cort pusă în tavan. Are menirea să adune şobolanii şi veveriițele care intră în paiele acoperişului. Altfel, riscați să vă cadă în cap.

Irene găsi acest avertisment foarte amuzant.

— Nu aveți electricitate, adăugă Rusty. Lămpi cu gaz şi lumânări.

— Las’ că fur eu un generator şi schimb situația, promise Dorothy.

Ferestrele erau înguste şi acoperite cu perdele albe. Irene era încântată de ferestruicile rotunde de la etaj, care se vedeau prin acoperiş asemenea unor sprâncene ridicate a mirare.

— Asta-i al meu, spuse arătând spre un balcon mic de deasupra uşii din față, pe stânga.

Lui Dorothy nu-i păsa – vedea deja că balconul camerei ei era mai bun.

Un singur avion militar american trecu cu muget deasupra lor, ocoli clopotnița şi lunecă spre bază.

— O să vă obişnuiți, spuse el.

Irene se îndrăgosti de casa din Glatton şi şi- ar fi dorit să rămână pentru totdeauna acolo. Inițial fuseseră două căsuțe care se măriseră de-a lungul secolelor până când fuseseră nevoite să se unească într-o casă țărănească lungă, în formă de T. Când nu era la baza militară, Irene începu să colinde prin curtea bisericii de vizavi. Se preumblă şi prin pădurice, unde găsi arici şi iepuri, de parcă ar fi avut iar zece ani. Pârâiaşul din spatele proprietății avea plevuşcă şi salamandre, broscuțe şi libelule. Viespile îşi construiau cuiburile lor de noroi pe maluri, iar în lavandă se ascundeau albine grase şi volubile. O pereche de rățuşte o ignoră până ce începu să le hrănească cu chiflele ei de la micul-dejun. După aceea i se transformară în prietene fidele, chiar dacă temporare. Ciorile îşi făceau obişnuitul traseu şi păreau să o insulte. Erau prea timide ca să aterizeze. Asta o amuza. O vacă rătăcită se plimba pe lângă pârâu – avea prinsă o talangă la gât. Irene era nespus de bucuroasă când auzea muzica aceea ruginită. Nu ştia dacă nu cumva nu se răzlețise din regatul mohorât al fermierului. Îi mânca iarbă şi flori din mână.

Acasă găsise o antologie veche cu poeziile lui John Clare[26]. Zbuciumatul poet din secolul al XIX-lea bătuse de nenumărate ori aceleaşi meleaguri. După aceea fusese închis la balamuc. Ea îl adora. Îi atingea sufletul de parcă ar fi fost fratele pe care nu-l avusese niciodată. Lua mereu cartea în peregrinările ei. I se părea că în acest fel îl eliberează din nou.

Stătea şi citea versuri printre copaci. Le declama copacilor. Şi păsărilor, iepurilor, căprioarelor care, credea ea, se ascundeau prin preajmă.

Într-o zi, Dorothy o urmări de la fereastra dormitorului. „Irene a luat-o razna”, se gândi ea, când îşi auzi prietena recitându-le păsărilor:

Dor mi-e de locul unde omul nicicând piciorul n-a pus,
Un loc unde femeia niciodată nu a plâns şi nu a zâmbit,
Acolo să rămân cu Făcătorul Dumnezeul meu,
Să dorm cum în copilărie dulce am dormit,
Netulburând pe nimeni şi netulburat în aşternutu-mi.
Cu iarba dedesubt, deasupra crugul cerului.[27]

Dorothy deschise larg fereastra.

— Hei, Lady Shakespeare! zbieră ea. Eşti în căutarea lui Romeo?

Irene se întoarse să o privească, apoi sări peste pârâiaş şi se făcu nevăzută printre trunchiurile albe ale mestecenilor. Dorothy trânti fereastra la loc.

Jurnalele secrete ale lui Irene ascundeau schițe austere ale unor ziduri de piatră, morminte, o ciocârlie care se

---

[26] John Clare (1793-1864), poet britanic redescoperit în secolul XX și considerat unul dintre poeții importanți ai Angliei secolului al XIX-lea.

[27] Strofă din poezia „I Am”, din antologia *Poeme* de John Clare, Editura Institutul European din Iaşi, 2007, p. 115, traducere de Mihai Stroe.

înstăpânise pe balustrada balconului ei şi mici explozii de text în jurul desenelor. Schițe în creion ale soldaților care ridicau privirea spre ea în timp

ce-i servea de la ferestruica autobuzului. Ulterior adăugă următorul titlu pe prima pagină a primului volum al jurnalelor ei de călătorie: O *femeie liberă ca pasărea cerului – fericitele mele peregrinări.*

10

Soşi şi poşta, chiar şi în acel colțişor uitat de lume. Soldații puneau ca adresă „echipajul *Rapid City”,* cu specificația *Crucea Roşie Americană* sau *Armata SUA* pe plic, iar scrisorile reuşeau să-şi găsească drumul spre ele.

— Inițial am crezut că serviciul nostru e o prostie, recunoscu Dorothy. Până când am văzut scrisorile astea.

— Dar ce-ți imaginai c-o să faci? zise Irene; ținea în mână scrisoarea pe care tocmai i-o arătase lui Dorothy.

— Să omor nazişti.

E drept că de omorât nu omorau nazişti, dar scrisoarea le dădea motive să creadă că totuşi contribuiau şi ele cu ceva.

Dragile mele Irene, Ellie şi Dorothy,

Foarte probabil că nu v-aduceți aminte de mine, dar eu, unul, n-am să vă uit niciodată. Am coborât de pe nava care ne-a adus la Liverpool înspăimântat peste măsură. Nu credeam că sunt în stare nici măcar să debarc, darămite să merg la război. Încercam să-mi ascund groaza de camarazi, dar nu puteam decât să mă gândesc la căminul meu. Îmi tremurau mâinile. Şi apoi v-am văzut pe voi. V-am văzut fețele prietenoase. Şi ați fost atât de bune cu mine, atât de ospitaliere, îmi dau seama că nu eram decât un chip între atâtea alte chipuri, însă m-ați privit în ochi şi mi-ați dat o cafea şi m-ați făcut să râd. Şi vreau să ştiți că de-atunci vă port în suflet pretutindeni. De câte ori văd un Serviciu pe Roți, sper că sunteți acolo.

Cu recunoştință,

Un soldat (Bradley)

Îşi începeau treaba la ora 8.00 în fiecare dimineață. Russell venea cu jeepul, sau se duceau ele cu bicicleta. Era

o bucurie să te laşi în voia drumului, să cobori coasta lină. Ajunse la autobuz, îl deschideau, îl conectau la electricitate pentru a face cafeaua, dădeau drumul la plită şi începeau să cântărească blestemata de apă.

Îşi făceau datoria într-o atmosferă de hilaritate controlată. Echipajele de zbor, piloții, trăgătorii şi echipajele de la sol erau cei mai fericiți oameni pe care-i întâlniseră vreodată. Ofițerii aveau prea multe pe cap şi n-aveau timp să stea să glumească, mai ales că majoritatea evitau gogoşile pentru a-şi păstra silueta, dar se repezeau ca ulii la cafea. Trăgătorii pe turela ventrală erau de talie mai mică şi mestecau gumă încontinuu. Mâncau mai multe gogoşi decât piloții. Irene începea să creadă că unii din ei sperau să se îngraşe, ca să nu mai încapă în băşicile acelea de metal ca nişte cuşti ale morții care atârnau din burțile

bombardierelor.

— Şi cum vă faceți nevoile acolo? îi întrebă într-o zi Dorothy.

— Într-o sticlă.

— Mai bine nu întrebam.

Rose, o tânără de la Crucea Roşie britanică pe care o întâlniseră la club, le ajuta să care sacii de zahăr şi făină, de praf de copt, ulcioarele de apă la automate. Irene era tare bucuroasă că autobuzul avea maşini care făceau gogoşi şi nu dispozitivele manuale cu manivelă atât de frustrante pe care le folosise în perioada de instrucție.

Încet, încet, adoptară vocabularul celor din Crucea Roşie. Bineînțeles că gogoşile erau „ghiulele”. Iar cutiile de lapte erau „vaci de oțel” sau „vaci de tablă”. Fereastra la care serveau avea obloane pe care Păpuşelele mai versate şi care se adaptaseră la jargon o numeau „trapă”. Locul era foarte îngust – Irene şi Dorothy învățaseră repede cum să se mişte. Trapele erau la babordul autobuzului, unde era şi tejgheaua. Cafetierele erau aşezate longitudinal. În spatele

lor se afla o chiuvetă, în fiecare colț şi sub fiecare tejghea erau rafturi şi suporturi. Autobuzul avea un generator, ca să nu se irosească benzina.

Nouăzeci şi nouă la sută din clienții lor erau băieți americani, cu câțiva mecanici şi şoferi britanici pe lângă. Dorothy îi punea să se alinieze de-a lungul tejghelei şi să se mişte repede. Nu putea suferi haosul unei cozi dezorganizate.

Echipajele bombardierelor erau vedete. Până şi cel mai nețesălat trăgător de la Canarsie sau Sheboygan era un erou. Şi cu toții ştiau că fetele de la Serviciul pe Roți puteau fi ultimul chip de femeie pe care-l vedeau, ceea ce îi făcea să se oprească şi să stea la poveşti cu ele, răpindu-le din timpul care era şi-aşa scurt.

Echipajele bombardierelor îşi spuneau Escadronul Minge de Foc, însă nu pentru că ar fi fost cine ştie ce luptători feroce, cum crezuseră Dorothy şi Irene la început, ci pentru că băutura neoficială a bazei militare era Mingea de Foc, o combinație stranie şi delicioasă de whisky cu octan scăzut şi ulei de scorțişoară. Mecanicii le beau, Clubul Aviatorilor le vindea, iar administratorii pistelor țineau ascunse sticle cu aşa ceva în birouri. Irene şi Dorothy acceptau amândouă păhărel după păhărel până când ajungeau să se lovească una de alta şi să înjure ca nişte birjari şi să gătească nişte mutanți de aluat crocant în loc de gogoşi. Dar, după ce se făceau îndeajuns de multe toasturi, nimănui nu-i mai păsa, nimeni nu se mai sinchisea.

Orele se scurgeau cât ai clipi pentru că nu exista moment să nu ai ceva de făcut. Şi când chiar se întâmpla aşa ceva, se iscau încăierări. Baza avea o echipă de filmare care făcea poze promoționale întruna. Zeci de astfel de poze le erau trimise părinților şi bunicilor, prietenilor şi nevestelor. Erau prezente şi echipe de la Hollywood care foloseau role întregi de film pentru ştirile care aveau să

ajungă în cinematografele de acasă, din State. Cel mai adesea, când se vedea vreo cameră de filmare prin preajmă, băieții voiau să pozeze cu ele pentru că erau ceva neobişnuit. Irene şezuse pe sute de genunchi militari la Club, în atelierul lor fotografic provizoriu. Dorothy mormăia:

— Sunt ca nişte copii care vor să se tragă în poză cu Moş Crăciun la magazin.

Şi mulți soldați furau câte o sărutare. Ea nu le răspundea la sărut, oricât ar fi implorat-o.

Cu peste cincizeci de baze aeriene împrăştiate pe teritoriul Regatului Unit, cele câteva echipaje ale Serviciului pe Roți nu făceau față. Nu exista mai mult de un echipaj la o bază, iar femeile erau adesea redistribuite în ultima clipă, când apărea un jeep şi le lua. Şi se nimerise ca *Rapid City* să fie singurul echipaj asociat cu clubul ofițerilor din Londra, motiv pentru care cel puțin una dintre ele era trimisă frecvent să le servească ofițerilor o porție zdravănă de bună dispoziție.

Autobuzul *Cheyenne* fusese trimis pe un câmp din vecinătate, la Polebrook. Când Jill îi spuse lui Irene că acolo staționa şi Clark Gable, Irene o sili pe Dorothy să se ofere să facă de serviciu în fiecare luni. În ziua respectivă, după ce îşi îndeplineau îndatoririle la Glatton, Dorothy rechiziționa un jeep şi se grăbeau spre porțile bazei Polebrook, în timp ce-şi împrospătau grăbite machiajul. Odată ajunse acolo, încercau să arate normal şi încântător în timp ce ajutau echipajul *Cheyenne* şi se uitau cu aviditate la fețele soldaților care stăteau la coadă, sperând să zărească vedeta de cinema.

După câteva săptămâni de normă dublă, Phyl o luă pe Irene deoparte într-o după-amiază şi-i spuse:

— Să ştii că nu ne vizitează niciodată.

Din celălalt capăt al autobuzului se auzi râsul lui Jill:

— Ei, e vedetă de cinema, trebuie să fie atent să nu pună pe el!

— Asta primeşti când vrei să dai o mână de ajutor, spuse Irene înțepată, şi toate începură să râdă.

La scurt timp după ce sosiseră la baza aeriană Glatton, lui Dorothy i se ordonă să se prezinte la Londra şi să înceapă un curs de şofat de două săptămâni, ca să fie în stare să conducă un autobuz. Cât lipsise ea, colegele de la *Cheyenne* se înființaseră şi se aliniaseră ca nişte elefanți de circ, umăr la umăr. Irene era aşa de invidioasă pentru că aveau un autobuz GMC frumos, cu o bucătărie vopsită în gri în spate, încât îi venea să tropăie de draci. Dar erau şi două avantaje: autobuzul lor avea şi un pickup, iar Phyllis punea discuri cu swing la difuzor, în timp ce Jill venea s-o ajute pe Irene la autobuzul celălalt, ceea ce însemna că nu trebuia să se descurce singură cu toate. Erau zile când iarna nu voia deloc să cedeze. Afară începea să ningă, şi câmpurile şi tot ce se vedea în jur păreau cenuşii. Dar înăuntrul autobuzelor Crucii Roşii era cald şi lumină. Chiar dacă ceilalți detestau frigul, lui Irene îi plăcea de fapt acest interludiu iernatic – faptul că avea nevoie de un pardesiu şi de mănuşi îi amintea de New York.

Odată cu intensificarea misiunilor aeriene, ziua de lucru tipică ajunsese să înceapă înainte de ivirea zorilor, cu un autobuz curat şi o porție bună de cafea pe foc. Friteuzele trebuiau conectate la electricitate imediat, pentru a avea timp să se topească grăsimea congelată, ca apoi să poată prăji prima tranşă de gogoşi. Sperau să aibă câteva duzini gata şi puse la scurs înainte să sosească primele echipaje de zbor. N-aveau nevoie de chiar atât de multe gogoşi, pentru că băieții matinali îşi înfulecaseră deja ouăle jumări şi cârnații. Cafeaua era principalul punct de atracție. Dar cele mai importante erau statul la poveşti, flirtul, avertismentul jucăuş: „Ai grijă, că tot aici ne găseşti când te-ntorci!”

Momentul în care plecau echipajele de zbor depindea de o logistică pe care Irene şi Jill n- aveau cum s-o ştie. Dar nu le luă mai mult de două săptămâni să înțeleagă care era rutina bazei şi să ghicească despre ce tip de misiune era vorba. Auziseră îndeajuns de multe poveşti de la piloți şi de la echipaje ca să fie în stare să interpreteze corect situația. Un număr mare de piloți însemna o misiune extrem de periculoasă. O decolare în zori sugera o țintă foarte îndepărtată. O decolare la prânz însemna ori un zbor mai scurt, ori, dimpotrivă, un traseu foarte lung, care necesita ca avioanele să zboare ocrotite de întuneric. Echipa de la

Serviciul pe Roți trebuia să-şi ajusteze zilele şi nopțile potrivit acestor parametri.

Pe la nouă-zece dimineața terminau cu primul val. Curățau bucătăria, aruncau cafeaua rece, dădeau bineț camionului cu apă care le umplea rezervoarele, trăgeau o fugă la club ca să savureze un sendviş sau o plăcintă cu muşchi şi rinichi. Dorothy era mulțumită că se servea Moxie, sucul ei preferat, care pentru Irene avea gust de sirop de tuse. În zilele în care se plictiseau una de alta, şedeau în colțurile opuse ale încăperii. Apoi luau un căruț şi se duceau cu cafea şi ghiulele la centrul de comandă al ofițerilor. Mecanicii apăreau în fața trapelor de servire pe la prânz, când le vizitau şi câțiva piloți de pe bombardiere sau apărea echipajul unui avion de transport. Una din ele trăgea un pui de somn, în timp ce cealaltă se descurca cu ce avea deja pregătit.

Partea cea mai dificilă începea după-amiaza, când toată lumea monitoriza întoarcerea avioanelor plecate în misiune. Baza devenea un loc tensionat, tăcut, ochii tuturor erau pironiți pe cer, în vreme ce toată lumea aştepta să vadă cine nu se mai întoarce acasă. Cercetau cerul să vadă semnale de fum, care ar fi indicat avioane B-17 avariate. Avioanele astea erau ceva nemaipomenit. Erau în stare să zboare cu

găuri uriaşe în fuzelaj. Zburau şi cu jumătate de coadă. Zburau şi cu aripi din care lipseau bucăți. Toată lumea auzise legenda Fortăreței care traversase Canalul Mânecii fără carlingă – practic fără partea din față. Avionul-fantomă. Şi umbla vorba că aterizase singur.

Cu toții aşteptau până noaptea târziu. Se întâmplase de mai multe ori ca Irene şi Dorothy nici să nu ajungă la locuința lor. Preferau să aştepte zorii şi să înceapă servirea de dimineață. În acele zile, în ciuda eforturilor de a se impulsiona una pe alta, reuşeau să se ardă, să se opărească şi înjurau, dar continuau să li se adreseze soldaților cu „dragule”, „scumpule” sau „frumosule”. La prânz se prăbuşeau şi dormeau direct pe podea.

Nu le luase mult după ce sosiseră la Glatton să-şi dea seama că serviciul nu consta de fapt în distribuirea de gogoşi şi cafele. Văzuseră îndeajuns de multi soldați nemaiîntorcându-se după un zbor din zori. Adevăratul serviciu era acela că fețele şi vocile lor, cuvintele lor de încurajare erau ultima binecuvântare de acasă pentru unii dintre aceşti tineri piloți. Cu fiece zi care trecea, enorma responsabilitate pe care o presupunea această muncă aparent banală le era din ce în ce mai clară.

Regizorul de film John Ford, celebru deja pentru *Diligența* şi *Fructele mâniei,* trimisese o mică echipă de filmare care să stationeze la Glatton – locuiau la parterul casei lui Irene şi Dorothy. Femeile îşi imaginau ziua în care avea să vină acolo John Ford însuşi, dar el nici gând n-avea să apară.

Echipa de filmare transformase parterul într-un bar unde se fuma permanent şi se bea whisky. Nu-i interesau nici rațele, nici copacii. Veniseră să filmeze războiul. Pe podea stăteau înşirați ciorapi, ghete şi sticle goale. Nici Irene şi nici Dorothy nu aveau intenția să facă curat după ei. Prin oraş umblau şi alți cameramani, dornici să prindă în cadru

avioanele mari şi chipeşele lor echipaje. Casa devenise un centru de petrecere neoficial, în care se adunau ofițeri, oaspeți, vecini, chiar şi celebrul autor John Beverley Nichols[28], care locuia pe aceeaşi stradă. Era un loc de refugiu plăcut pentru oricine era în stare să urce dealul cu bicicleta de la baza militară.

Unul dintre veşnicii petrecăreți era Gilbert B. Peek, un fotograf de la *Los Angeles Times* care sosise în primăvară. Acesta făcu nişte poze cu el şi Irene, cu trandafirii şi turla bisericii. În timp ce Dorothy găsea că fascinația lui Irene pentru vechile morminte normande era morbidă, lui i se păruse ceva încântător. Irene simțea că pietrele tombale de pe care secolele de ploaie şi vânt şterseseră numele celor care odihneau acolo reprezentau un soi de contact cu viața de apoi. Putea să converseze în şoaptă, în grădina tăcută, cu cei pe veci cufundați în uitare. Era convinsă că le învățase limba în vis. Gilbert o surprinse într-o poză de un romantism straniu, cu mâna pe o dată din secolul al XVIII-lea şi capul plecat, astfel încât profilul îi era ascuns de părul negru, numai bine de lung. Doar obrazul palid i se ițea printre şuvițe. Ai fi zis că ea însăşi e o stafie, sau o fecioară dintr-un vechi poem. Poza apăru apoi într-o revistă americană şi, pentru scurtă vreme, făcu furori.

La sfârşitul zilei, Irene şi Dorothy luau bicicleta şi făceau până acasă un drum de vreo cinci kilometri. Deasupra lor se roteau ciorile. Femeile sporovăiau şi zburătăceau găinile, adunând o ceată de câini pe post de paznici. Nu era noapte în care să nu se oprească în fața pubului pentru un joc de darts şi o şedință de bârfă, uneori şi pentru o plăcintă cu rinichi sau o budincă cu carne. În zilele bune mâncau peşte cu cartofi prăjiți. Dorothy făcuse rost de o salopetă de la

---

[28] John Beverley Nichols (1898-1983), scriitor, dramaturg şi orator britanic, autor a peste 60 de cărți şi piese.

bază şi o purta zi şi noapte, cu o cârpă legată în jurul capului sau o eşarfă la gât. Irene prefera pantaloni închişi la culoare şi bluze albe, peste care arunca un pulover de lână cu sigla Crucii Roşii când era mai frig.

Ori de câte ori avea loc un control înaintea unui zbor, venea după ele cineva cu un jeep. Ora la care începeau treaba în astfel de ocazii era 4.00 dimineața, şi ieşea din discuție să meargă cu bicicleta pe întuneric. Mahmure sau nu, fetele trebuiau să fie la bordul autobuzului lor şi să-i dea bice să servească echipajele care îşi primiseră ordinele de zbor pentru misiunile lor secrete. Cafeaua trebuia să fie fierbinte până la ora 5.00. Şi nu trebuiau să lipsească ghiulelele.

Dorothy începuse să numească astfel de dimineți „slujbe”, pentru că exact acest sentiment ti-l dădeau, cu soldații care se îndreptau spre pericol, urmând să facă lucruri aducătoare de moarte, în condițiile în care toată lumea ştia, dar nu voia să recunoască faptul că s-ar putea să nu se mai întoarcă niciodată. În astfel de dimineți încetau voia bună şi râsul. Toată lumea avea o mină serioasă, deşi unii soldați tot mai reuşeau să facă cu ochiul.

Intrau cu toții în camera de informare cu cănile de cafea aburindă şi ieşeau cu o mină sumbră şi tăcută. Piloții şi copiloții erau adesea preocupați şi aproape ursuzi. Dar ele nu le-o luau în nume de rău. De fapt, în astfel de săptămâni, Irene şi Dorothy se chinuiau adesea, ținându-şi cu greu plânsul, să-şi facă datoria cât mai bine. „Ştiind că s-ar putea să nu le mai revedem fețele vreodată”, dar trebuiau să se oprească la mijlocul propoziției şi nu îndrăzneau să se mai uite la pagina aceea.

Trăgătorii erau nițel mai veseli. Nu le lua mult să le stârnească râsul. Echipajele de la sol veneau întotdeauna cu gura mare şi reuşeau să le irite pe Irene şi Dorothy, care nu ştiau cum să facă să se ocupe mai repede de următorul

serviciu pentru echipajele de zbor, în vreme ce puturoşii ăştia întârziau peste program şi căutau orice ocazie să scape de responsabilități. Dorothy îi botezase „zurbagiii”.

Venea apoi sumbrul ritual în care toată lumea se ducea la marginea pistei ca să privească decolarea. De fiecare dată se lăsa cu lacrimi. Probabil din cauza zgomotului avioanelor. A dramei plecării. Dar şi a nemaipomenit de mişcătoarei privelişti a tinerilor care urcau la bord. Care le făceau semne de încurajare pe sub trapele de acces din burta avioanelor, după care se aplecau şi, dintr-odată, plonjau în fuzelaj ca nişte atleți. Uneori avea loc şi câte o scurtă îmbrățişare. Îşi ridicau un genunchi ca un escadron de fotbalişti gata să fie pozați, cu chipiurile de piloți pe cap şi cu căciulile de lână, jachetele şi mănuşile de piele, măştile de oxigen şi zâmbetele largi în atmosfera mohorâtă. Piloții bombardierelor plecau spre avioanele lor solitari, bătându-i pe spate sau pe umăr pe membrii echipajului de la bord şi urcând în carlingă după ce se cățăraseră pe o aripă. Fiecare dintre aceşti oameni le făcea cu ochiul şi dădea din cap, ba chiar le trimitea câte o bezea. Fiecare dintre ei dându-se peste cap să pară neînfricat.

După misiuni, cei vătămați şi cei morți erau coborâți din avion cu tandrețe, în timp ce sângele negru se prelingea pe pietriş.

Scumpe surioare de pe autobuzul Rapid City,

Am ajuns acasă. Am primit acea rană epocală de care se tot vorbeşte. Presupun că mi-au aruncat în aer piciorul, dar eu, unul, nu-mi aduc aminte. Excentric, nu? Eram cu Păpuşa Iadului într-o ieşire la Bremen, şi chiar înainte de acel zbor, voi, doamnele mele, ați avut mare grijă de mine. Mi-aduc aminte de voi toate şi mă rog pentru voi în fiecare duminică, deşi nu pot spune că sunt cine ştie ce mare priceput la aşa ceva. Voiam doar să vă spun că sunt OK şi că mă gândesc la voi cu recunoştință.

Cu mult drag – un trăgător

P.S. Mai ales la tine, Lungano.

Aceste zile erau îngrozitor de lungi. Poate că era din cauza grijilor. Măcar ele văzuseră feţele fiecărui om din fiecare avion. Văzuseră bombardierele zdrenţuite şchiopătând înapoi pe cer. Văzuseră cum erau scoşi răniţii şi puşi în ambulanţe. Văzuseră avionul care se întorsese cuprins de flăcări şi explodase pe iarbă. Nimeni nu trebuia să le spună cum era acolo, sus. Şi nimeni n-ar fi făcut aşa ceva. Era o tăcere pe care toată lumea o împărtăşea, iar Păpuşelele, la fel ca şi surorile medicale, considerau că nu se cuvenea să încerce să o rupă.

De îndată ce avioanele plecau, femeile aveau parte de ore lungi de aşteptare. Timp în care îşi imaginau ce-i mai rău. Şi îi serveau pe zurbagii şi pe ofiţeri cu cafele şi ghiulele. Le interpretau feţele celor din echipa de control, ca să-şi dea seama dacă veştile erau bune sau rele. Se întindeau până noaptea târziu. Mai făceau treabă la Clubul Aviatorilor sau la infirmerie, unde dădeau o mână de ajutor la curăţenie, la pregătirea bandajelor. Îşi spălau autobuzul. Ar fi putut să pedaleze înapoi în sat – se găsea întotdeauna o bicicletă. Ar fi avut cum să afle când se întorceau bombardierele, pentru că acestea se auzeau de departe. Însă timpul lor liber era un timp agitat, şi deseori preferau să nu se întoarcă în camera lor. Toată baza era învăluită într-un nor de îngrijorare. Dacă avioanele nu se întorceau până la miezul nopţii, toată lumea era la datorie, aşteptând ore în şir, privind cerul şi ciulind urechile, temându-se ca nu cumva „fortăreţele” să fi fost făcute fărâme.

Cele două fete de la *Rapid City* se instalau în baraca în care se dădea primul raport. Aşterneau acolo o masă pe care o încărcau cu ghiulele şi cafetiere cu cafea fierbinte, însoţite adesea de o îmbrăţişare sau o pupătură, pentru aviatorii care scăpau de paraşute şi intrau în încăperea mare ca să dea raportul ofiţerilor de la OSS.

Veni şi vremea ca Irene şi Dorothy să primească undă verde. Agenții FBI le găsiră acolo, în baraca aceea. Fură chemate pe rând în biroul cel mic şi bombardate cu întrebări. Pe cine ştiau, ce păreri politice aveau, ce familie, de câte ori votaseră, afilieri, credințe religioase. Tot felul de nimicuri notate pe o foaie. O grămadă de țigări. Când primiră OK-ul, li se permise accesul în complexul secret. După aceea ajunseră să ducă o cafetieră şi câteva duzini de gogoşi acolo în fiecare dimineață, pe lângă celelalte îndatoriri ale lor. Nu ştiau niciodată dacă se va găsi cineva în complex sau dacă vor interacționa în vreun fel cu posibilii membri ai personalului.

La sfârşitul primăverii umbla vorba că se pregăteşte ceva important. Nu că le-ar fi informat cineva pe ele despre aşa ceva. În nici un caz piloții. Vara bătea la uşă. Statele Unite erau în război de mai bine de doi ani. La radio se auzea încontinuu vocea gâjâită şi stăruitoare a lui Churchill. Deasupra bazei, cerul era plin. Docurile fremătau de valurile recruților abia sosiți care se revărsau din vapoare. Din Africa şi Italia soseau zilnic vesti. Fiecare ființă din Anglia se gândea la ce se află dincolo de Canal.

Fetele fură solicitate de mai multe ori să-şi facă datoria în porturi. Dorothy şi Irene simțeau un soi de vibrație în marea rețea a războiului care îi cuprindea pe toți. Echipajele înfrățite de pe insule o simțeau şi ele, unde mai pui că umblau diverse zvonuri. Irene nu-şi dădea seama ce e bârfa şi ce nu e. Piloții îi povesteau despre lumini stranii, fantomatice, care îi urmăreau în timpul zborului şi li se aşezau pe aripi.

Ca să mai scape de tensiunea pe care o simțeau cu toții, Irene decretă că aveau nevoie de un concurs de talente. Imediat se erijă în Organizator Feroce, o persoană pe care Dorothy nu o mai văzuse până atunci, cu atât mai puțin la ele în autobuz. Întrucât se prinsese cum funcționa sistemul

militar, Irene se duse mai întâi la şefii echipajelor de la sol, apoi la intendenții clubului şi ai popotei, apoi la asistente şi la medici. După ce fură cu toții cuprinşi de entuziasm, Irene îi abordă pe trăgători şi pe navigatori. Şi, în cele din urmă, pe piloți şi pe comandantul bazei. Era vorba despre moralul întregului personal; ar fi avut efect terapeutic pentru cei răniți, le explică ea. Proiectul fu aprobat şi anunțat în buletinul bazei în dimineața următoare.

— *Voilă!* exclamă ea triumfător, lovind fluturaşul cu degetul înainte să sară afară din bucătăria autobuzului şi să se grăbească să-şi facă rondul de director artistic.

— Micuța le dă clasă la toți, îi spuse Dorothy lui Rose, care rămăsese să le ajute, spre bucuria lor, deoarece era prea multă muncă pentru doar două persoane. Acum măturau şi frecau prin autobuz.

— Mi se pare grozavă, spuse Rose.

— Zi înainte, că le zici bine.

Rose râse:

— Parc-aş asculta un cowboy din filme. Îmi place mult.

— Şi? Te bagi?

— Poftim?

— La concursul de talente.

— Păi, cred că un dans, acolo, pot şi eu să fac pentru băieți.

Pe Dorothy n-o interesa deloc subiectul, dar îşi păstră criticile pentru sine, mormăind în barbă.

— Sunt a treia fată din echipa *Rapid City,* nu? spuse Rose. Trebuie să mă comport ca atare.

Şi în ziua aceea se născu o nouă categorie: A Treia Fată din Echipă.

Întoarse la Glatton în acea după-amiază, fetele observară o săgeată argintie care venea duduind deasupra capetelor lor. Un Mustang P-51 de la Londra, dacă era să se ia după direcția din care sosea.

— I-auzi ce muzică frumoasă. Dorothy sări din autobuz şi înclină capul ca să vadă mai bine dâra lăsată în urmă de avionul de vânătoare ce se îndrepta spre Conington. Rolls-Royce, doişpe cilindri! strigă ea.

Irene era amuzată că dintre toate lucrurile pe care le-ar fi putut sărbători Dorothy, tot un motor o făcuse să exclame entuziasmată.

Avionul bâzâi pe lângă turla bisericii şi se întoarse, coborî şi se înclină lateral, apoi urcă în aer cu un țipăt.

— Se dă rotund, spuse Rose. Nu aşa spuneți voi, americanii?

— Nu în cazul ăsta, se mândri Irene.

Sus, tot mai sus, avionul se înclină spre dreapta şi coborî. Trenul de aterizare începu să-i răsară dintre aripi. Se cutremură de două ori şi apoi se lansă într-o aterizare delicată, cu roțile scoțând două ciripeli şi mici rotocoale de fum în spate. Fetele aplaudară frenetic.

Avionul rulă de pe pistă şi coti într-un spațiu de parcare de dincolo de hangare. Nişte membri din echipajul de la sol se grăbiră spre el şi puseră piedici roților. Lamele celor patru elice începură să se rotească din ce în ce mai lent, până când rămaseră nemişcate. Se deschise imediat cabina. I se ataşă o scară, însă pilotul se cățără singur afară şi sări pe aripă.

— E iubitul tău, zise Dorothy. Bagă repede o bomboană cu mentă în gură.

Irene o ignoră, dar apoi pilotul îi zâmbi din depărtare. Chiar şi de la distanță i se vedeau dinții de o albeață imposibilă. Se părea că omul nu rata niciodată o țintă.

— Păzea, că vine, spuse Dorothy.

Se îndepărtă agale fluierând. Şi ea şi Rose îşi reluară poziția în autobuz.

Irene le urmări cu privirea, iar când se întoarse, dădu cu ochii de pilot.

— Bună, bună! spuse el.

— Te cunosc de undeva?

El îşi frecă bărbia cu mâna. Miji ochii către ea.

— Nu din cauza ta m-am ales cu o toxiinfecție alimentară la Londra? Duse un deget la frunte şi o salută, apoi trecu pe lângă ea, oprindu-se o clipă şi spunându-i peste umăr: Umblă vorba că pui la cale un spectacol. Am de gând să particip şi eu.

Fără să-i mai arunce vreo privire, intră țanțoş în popotă.

Dorothy şi Rose îşi făceau de lucru în autobuz. Când Irene se sui şi ea înăuntru, le spuse:

— Ia mai tacă-vă fleanca!

Echipajul *Cheyenne* soşi şi el cu autobuzul. Phyl, Jill şi Sălbatica Helen urmau să li se alăture lui Irene şi lui Dorothy în căsuța lor cu acoperiş de paie, unde urmau să se înghesuie în cămăruța din pod, ceea ce nu le împiedica să se bucure grozav că vor locui cu cei mai pricepuți cameramani de la Hollywood.

Aceştia le pregătiră nesfârşite rânduri de cocktailuri improvizate şi le regalară cu poveşti despre staruri şi starlete şi comportamentul lor necuviincios. („Clark Gabie? Ce spui! Dacă ți- aş povesti ce face Clark Gabie...”)

Curtea era plină de râsete, chiar şi atunci când repetau figurile de dans. Rose venea şi ea cu bicicleta. Erau cinci fete, căci Dorothy nici nu voia să audă de dansuri. Singura ei concesie era să privească numerele, dar bombănea încontinuu: „Vă arătați copanele nesimțiților ălora”, remarca ea în timp ce sorbea un cocktail Manhattan improvizat într-o gamelă.

Într-o seară, după repetiții, Irene îşi aruncă într-o geantă de pânză jurnalul, şterpeli o bicicletă şi pedală până la cârciumă. Voia să-şi adune gândurile înainte de marele spectacol. Când ajunse în fața uşii, identifică cu uşurință bicicletele care veniseră de la bază, pentru că partea din față

era îndreptată spre oraş. Se ştia că localnicii şi le lăsau cu ghidonul orientat către bază. Nu era greu să înveți să citeşti limba fiecărui loc, observație pe care se opri s- o noteze în carnet.

Intră şi îşi luă un pahar de vin alb, cu care se aşeză la o măsuță dintr-un colț, unde continuă să scrie: *Fiecare loc de pe pământ are limba lui. O limbă cu accente şi umbre, cu păsări şi câini care latră noaptea. Fiecare alee, am descoperit eu, vorbeşte cu notele discordante ale mieunăturilor pisicilor sale. Cu culoarea zidurilor şi a viței de pe pietrele de mormânt. Viețile noastre se scriu cu râsete şi biciclete.* Nu avea nimic de-a face cu concursul ei de talente, dar era în regulă.

În clipa următoare uşa se dădu de perete şi apăru şi pilotul ei militar, cu spatele luminat de amurg, ca într-o scenă de film de mâna a doua. Era însoțit de prietenii lui negri din Grosvenor, Londra.

— Faceți loc pentru Expresul de Mingea de Foc! strigară ei.

— Nu-i asculta pe camionagiii ăştia, spuse pilotul. Înaintea ta se află un adevărat as al Americii.

Soldații americani îl salutară reglementar. Cei britanici continuară să vorbească între ei şi să arunce darts.

— Băieți, li se adresă aviatorul. Vi-l prezint pe căpitanul „Honeyman” Walker, cel mai tare saxofonist din acest război.

„Măi să fie”, îşi spuse Irene în sinea ei. Vârî creionul în buzunar şi închise carnetul.

— Tocmai m-am întors din Belgia, fraților! strigă pilotul. Eram aproape pe zero cu combustibilul. A trebuit să mă târăsc pe o aripă ca să traversez Canalul şi să torn whisky în rezervor!

Căpitanul Walker trase un hohot de râs, scuturând din cap.

— Dacă puneți botul la aşa ceva, chiar că sunteți mai proşti decât păreți.

— Ce de aiureli, spuse barmanul.

Englezii se opriră din jocul de darts şi strigară:

— Du-te acasă, măi amărâtule!

Irene îşi sorbea vinul, încercând să se ascundă înapoia paharului.

— Arăți de parcă nu ți-ar strica o bere, îi zise barmanul pilotului.

— Pune-mi o bere neagră, zise el. Mă găseşti la masa unde e domnişorica aia.

„Oh, nu.” Iată că nu trecuse neobservată.

Aviatorul trase un scaun şi se aşeză în fața ei, întinzându-şi picioarele pe podea. Îşi lăsă chipiul să-i cadă pe masă.

— Ți-a fost dor de mine? o întrebă.

— Nu cred că ne cunoaştem, minți ea.

Barmanul puse berea pe masă şi îl bătu pe pilot pe umăr.

Acesta spuse, în timp ce se apleca spre ea:

— Mi-a fost aşa de dor de tine!

Ea scoase un râset nazal, menit să-i dea de înțeles că-l disprețuieşte.

— Ce să-ți povestesc! pufni, sorbind strategic din vin. Alta mai bună n-ai?

El îşi scărpină bărbia, o privi cu ochii mijiți, apoi luă o gură zdravănă de bere.

— Ştii bine că ți-a fost dor de mine, drăguțo. Nu-ți bate joc de un erou de război.

Oare cu replica asta încerca el să le ia mințile femeilor din lumea largă? Cu un aer dramatic, Irene îşi înăbuşi un căscat cu dosul palmei. El o studia din spatele halbei.

— Te-ai mânjit cu ruj pe dinții din față, îi spuse. Vrei să te şterg eu?

Ea se strâmbă şi îşi şterse gura cu şervetul. Îl văzu cum zâmbeşte cu nasul în bere. „La naiba.” Cedase un punct fără măcar să-l joace.

— Auzisem că voi, fetele astea care vindeți gogoşi, sunteți sufletul petrecerii pe-aici.

Ea sorbi din vin cu un aer de plictiseală profundă.

— Fată o fi prietena ta de-acasă. Aici ai de-a face cu o amazoană de la Crucea Roşie, băiete.

— Să trăiț’, săru’ mânuța, coniță! zise el, făcând acum pe țărănoiul. Nu mai țin minte cum mi-ai spus că te cheamă când eram la Londra.

— Nu ți-am spus.

Pilotul scoase un sunet slab, gâtuit, interpretat de ea ca semn de aprobare, apoi îşi scoase o țigară argintie subțire din tabacheră. Râse scurt şi îi indică şi ei tabachera, ridicând din sprâncene.

— Oh, nu, mulțumesc frumos, spuse ea şi mai luă o gură de vin.

— Sigur de-astea n-ai mai fumat, pun rămăşag pe zece dolari. Sunt din Europa, cu aromă de lavandă şi rom. Mă simt ca o fetişcană de câte ori aprind una.

— Păi, ce să zic? Ai gene lungi. Te duci la un coafor anume?

— Gata cu gluma.

Îi oferi tabachera deschisă, iar ea luă o țigară. Luă şi el una, după care deschise capacul unei brichete Zippo şi îi aprinse ei prima țigara.

— Sunt un adevărat domn, nu-i aşa?

— Domnii adevărați nu se laudă. Dar hai, ti-o trec pe asta cu vederea. Eşti la început.

El savura țigara cu gust dulce, de bomboană grețoasă. Irene se uită la gâtul lui, cu mărul lui Adam proeminent.

— Mă cheamă Hans, apropo.

— Ce nume mai e şi ăsta? Halal nume de pilot american!

El se întinse şi suflă un colac de fum deasupra capului.

— Asta e.

— Irene. Irene Woodward, înclină ea din cap.

— Hans Michael Henricus Vanderwey, dădu el din umeri. Mă trag din vechii colonişti. Mi se mai spune Hands. Şi Handyman[29].

— Din cauză că eşti pilot? întrebă ea.

Conversația nu era exact spumoasă. Dar modul în care o privea fix în ochi...

— Probabil pentru că am mâini pricepute. Vrei rezultate, apelezi la mine.

— Îmi faci cumva un apropou?

Pe fața lui se întipări o expresie de mare mulțumire de sine.

— *Handyman,* spuse ea. Un nume atât de ... masculin.

Îi surâse cu nepăsare studiată. Zâmbetul acesta avea darul să-i scoată din sărite pe bărbați. Apoi îşi flexă bicepsul şi se prefăcu că mârâie.

El îşi privi lung mâinile.

— Câte avioane doborâte? întrebă ea, deja un pic amețită de vin.

— Treisprezece, spuse el, privind fix masa.

Părea mai degrabă interesat să îşi contemple mâinile.

— îmi pare rău, spuse ea. N-am vrut să te fac să te simți jenat.

— Nu-s decât un tip care zboară şi omoară nişte amărâți care vor la rândul lor să mă omoare.

Irene avu un scurt moment de şovăială.

— Nu-mi spune că-ți pare rău de ei.

— Irene, în aer suntem toți la fel. E greu de explicat.

---

[29] Cuvântul *hands,* „mâini”, sună asemănător cu numele lui, Hans. În engleză, *Handyman,* înseamnă „om priceput, meşter, bun la toate”.

Handyman se aplecă şi luă o înghițitură de bere. Lăsă spuma să se scurgă în pahar şi să-i pătrundă în gură. Îşi şterse buzele cu dosul palmei.

— Când eşti sus, în aer, eşti singur, spuse încet, pe un ton care sugera că şi-ar fi dorit să fie în altă parte. Şi ştii că şi duşmanul tău este la fel de singur. Şi că în jur nimic nu ți-este prieten.

Îşi fixă iarăşi mâinile aşezate pe masă.

Irene observă că îi evita privirea în mod intenționat.

— Ştii, când mă întorc aici, la bază, întotdeauna mă uit după turla bisericii. Parcă mi-ar spune că sunt în siguranță, că sunt acasă. Că pot să aterizez şi să părăsesc cerul.

Pe nesimțite, atmosfera devenise sumbră. Irene arboră instinctiv obişnuita ei mină de animatoare a Serviciului pe Roți.

— Dar tu eşti un adevărat as acolo, sus, Handyman. Exact ca-n filme, nu?

— Domnişoară Irene, mă comport cât de bine pot. Nu mi-s decât un biet cowboy din Oregon.

Duetul acesta părea să-i satisfacă pe amândoi.

— Chiar asta eşti? Un cowboy? întrebă ea.

— Din tată-n fiu.

— N-ai deloc aerul unui cowboy.

— Îl am numai când vreau eu. Matale însă eşti o cuconiță de la oraş şi ai exact aerul uneia.

— Chiar aşa o fi? Nu prea cred eu că sunt cuconiță.

Lui păru să-i placă răspunsul ei.

— De unde eşti? o întrebă.

— New York. Nu se vede?

El scutură din cap.

— Nu, n-am fost niciodată acolo. Dar mi-am închipuit eu că trebuie să fii de prin vreun loc d-ăsta cu fițe.

Ea îşi termină vinul.

— Dar dacă aş fi ştiut că de acolo eşti, adăugă el, te-aş fi căutat mai demult.

Ea îşi încrucişă picioarele.

— O să-mi dai bătăi de cap, îi spuse, stingând țigara aceea îngrozitoare.

El părea că încearcă să-i distingă culoarea ochilor. Ridică un deget către barman, apoi îl îndreptă spre Irene şi îl mişcă de parcă ar fi vrut să sugereze că e cazul să-i fie umplut paharul. Ea încercă să zică nu, dar Handyman continua să zâmbească. Când zâmbea arăta de şaisprezece ani.

— Domnişoară Irene? spuse el. Atunci, la Londra? În dimineața aia? Nu te-am uitat.

— Handyman, oftă ea. Cred că e cazul să te străduieşti un picuşor mai mult.

El încuviință din cap şi fixă iarăşi masa.

— O să mă străduiesc, îi promise.

Pe nesimțite, soarele care începea să apună când intrase el se făcuse nevăzut. Acum trebuia să se întoarcă în dormitor, la bază, îi spuse el lui Irene. Îi dădu barmanului câteva bancnote englezeşti.

— Vezi ce faci cu nemții ăia, spuse acesta.

— Am eu grijă de ei, îi răspunse el şi îi făcu cu mâna lui Honeyman Walker, care îi făcea harcea-parcea pe localnici la darts.

Apoi el şi Irene ieşiră împreună afară şi se îmbrățişară. Nu fu un crescendo romantic. Handyman era numai fibră şi coaste. Când o ridică în vârful picioarelor şi încercă s-o sărute, ea întoarse brusc capul, aşa că nu reuşi să-i sărute decât colțul gurii.

— Îmi pare rău, zise el şi lovi cu piciorul un bulgăre de pământ. Tânjeam după o sărutare.

Ea dădu din cap compătimitor şi făcu o mutră plină de jale.

— Da, e tare trist. Dar uite ce-ți promit eu: îți promit să-ți spun când o să tânjesc eu după una.

Pilotul îşi puse chipiul pe cap şi spuse „Domnişoară!”, încălecă o bicicletă oarecare şi se îndepărtă clătinându-se. Ea era sigură că o să tragă o buşitură.

— N-am nevoie de eroi, îi strigă din urmă.

El se îndreptă în şa şi întoarse capul:

— S-ar putea însă să am eu nevoie.

Ridică mâna să-şi ia la revedere, dar aproape că se prăbuşi.

Irene se sui pe bicicleta ei şi pedală înapoi spre casă, întâmpinată cu lătrături de câine, cu inima bătându-i năvalnic.

11

Înăuntru era un fum să-l tai cu cuțitul.

Dorothy şedea în Clubul Aviatorilor. Savura o ceaşcă de ceai, pentru că îşi jurase să nu se mai atingă de cafea după ce servise mii şi mii de litri la autobuz. Un trăgător îi turnă în ceaşcă o măsură de whisky irlandez din plosca lui. Ceea ce îmbunătăți mult gustul ceaiului.

Pe un suport stătea un afiş de carton pe care, în culori țipătoare, era scris: VENIȚI LA SPECTACOL!!! De unde oare făcuseră rost de sclipici? se întrebă Dorothy.

„Talentele” se foiau prin fața scenei şi şedeau ca pe ghimpi pe scaunele rabatabile, de parcă ar fi fost nişte şcolari. Formația de la Clubul Aviatorilor se postase în fața scenei şi încerca să se pună de acord asupra unor şlagăre mai vioaie. Frumuşelul cu mutră de Gary Cooper era şi el acolo, făcând băşcălie cu băieții jazz- meni de la Expresul Mingea de Foc. Lui Dorothy îi făcea plăcere să se uite la asul Americii cum se duelează verbal cu tovarăşii lui de culoare, aşa cum făcuse şi la popota ofițerilor din Londra. Se părea

că îi aduseseră o chitară. Şi, acu' să te ții!, o pălărie de cowboy.

Luminile se stinseră şi scena, atâta câtă se vedea, se aprinse, iar formația se îndepărtă zgomotos. Atunci apăru Irene, cu trupa ei de Iubițele cu Gogoşele. Lui Dorothy nu-i plăcuse numele. Dar Aligatoarea era drăgălaşă foc, fără doar şi poate. „Premiu-ntâi la drăgălăşenie!", le spuse ritos Dorothy soldaților care şedeau lângă ea. Ei însă nici n-o auzeau, atât de absorbiți erau deja de spectacol.

Cumva, nu se ştie cum, Irene îşi îmbrăcase toate Iubițelele în pantaloni scurți şi ciorapi de plasă. Întâi venea Irene, apoi Rose – încântată că se pusese la țol de vampă –, pe urmă Phyllis şi Sălbatica Helen din echipa *Cheyenne.* Şi, aoleu, uite-o şi pe Jill. Lui Dorothy nu-i venea să-şi creadă ochilor. Şoferița n-ar fi trebuit să apară aici îmbrăcată sumar. Începură să facă paşi de step ca fetele de la The Rockettes[30]. Erau toate date cu acelaşi ruj roşu aprins. Aveau un zâmbet tâmp, de manechine, şi se mişcau la unison, câte doi paşi. Fiecare avea câte o pancartă albă pe piept. La momentul potrivit, se opriră din tropăit şi se aliniară în aşa fel încât pancartele lor să formeze un cuvânt: HELLO.

Sala izbucni în fluierături, strigăte şi chiote de bucurie. Patru Iubițele din cele cinci se învălmăşiră să iasă afară de pe scenă, iar Irene luă microfonul şi strigă: „Hello, dragi eroi!", ținând sus brațul, ale cărui degete se mişcau încurajator. Băieții se ridicară într-o suflare de pe scaune. Dorothy îşi băgă degetele în gură şi trase un fluierat. Fața i se lățise într-un zâmbet. Fireşte, îi dădea curaj şi whiskyul din ceaşcă. Dă-le naibii de griji – îşi ridică sprâncenele către

---

[30] Trupă americană fondată în 1925, formată din dansatoare care interpretează numere de varieteu.

Nenea cu Plosca şi acesta îi mai turnă un rând. Probabil că nici nu avea să-şi mai amintească spectacolul.

— Cât despre primul număr din această seară, răcni Irene, vi-i prezint pe comicii Biff şi Ralphie!

Doi ţipi cu scufii mititele şi nişte salopete care atârnau pe ei urcară pe scenă ca să interpreteze un scheci celebru de-al lui Abbot şi Costello[31]. Avură mare succes, căci soldaţii şi piloţii hohoteau şi le strigau replicile celor doi de pe scenă.

Irene apăru din nou şi îl prezentă pe minunatul dansator de step Tăticu' Zborurilor Bob Cutare, care îşi făcu numărul pe muzica unui disc zgâriat (însoţit de fluierături şi câteva râsete). Le plăcu însă când acesta se apucă să alerge pe loc, cu o privire dementă şi un rânjet care îi dezvelea dinţii.

Spectacolul continuă astfel vreo patruzeci de minute. Aveau şi juriu, care fusese înşirat pe lângă peretele vestic şi care, pe măsură ce se scurgea timpul, părea din ce în ce mai puţin treaz. O fată dintr-un sat învecinat barmaniţă la pub, cu năframă şi o fustă albă cu şorţ – cântă un „Ave Maria" pe o voce tremurată. Soldaţii nu ştiau dacă să se holbeze la picioarele ei sau să plângă din cauza cântecului, despre care până şi Dorothy recunoscu că suna angelic.

Cele mai multe aplauze fură rezervate pentru un trăgător pe turelă ventrală care se autointitulase Führerul Furorii. Smitty! Îl servise la Londra. Şi micul nemernic se dovedi aşa de grozav, că mai că-i venea să şi-l ia acasă într-un buzunar.

Năvăli pe scenă îmbrăcat ca Hitler, cu un păr cănit şi unsuros şi o mustăcioară făcută din cremă de ghete. Soldaţii din sală îl huiduiau, îl ocărau în fel şi chip. Smitty zbiera „Şvain!"[32] cu un accent comic şi mărşăluia pe scenă

---

[31] Duo american de comedie, foarte cunoscut în perioada 1940-1950.

[32] *Schwein,* „porc" în germană.

vorbind păsăreşte şi ținând mâna dreaptă în aer. Cu toții începură să râdă. Se prăpădeau de râs. Cădeau de pe scaune. Era o prostie, dar nu le păsa. Aproape că începură să arunce cu scaune. Se târau pe jos, ținându-se de burtă. Râdeau aşa de tare, că nu mai puteau respira. În semn de apreciere, aruncau cu gunoaie în Smitty. Comandantul bazei dădu semne de jenă când băieții începură să strige „Rahatler! Rahatler!” Când Smitty părăşi în cele din urmă scena, dură cincisprezece minute până se potoli tărăboiul.

Irene apăru în lumina reflectoarelor şi-i aşteptă să se liniştească. În cele din urmă, spuse:

— Ce mai casă de nebuni!

Se porni din nou vacarmul. Ea acoperi microfonul şi râse spre cineva din culise, apoi se întoarse spre public, îşi puse mâinile în şolduri şi se încruntă amarnic.

— Măi băieți, chiar vreți să vă pun la colț? Fluierături.

— Sau poate vreți să vă bat la fund?

Cine ştie ce nefericit strigă:

— Da, iubi, te rog!

Ceea ce stârni alt val de ovații. Dorothy era înclinată într-o rână acum. O cam luase valul.

— Gura, măgarilor! le porunci Irene.

Când văzu că încep să se potolească, se aplecă asupra microfonului.

— Ultimul număr al spectacolului este o combinație de melodii pline de antren. Un as al zborului şi nişte camionagii eroici. Care cu siguranță se vor dovedi cei mai tari pe scenă. Scoase un cartonaş de la brâu şi se uită lung la el. Se numesc... Vai de mine! spuse ea râzând şi clătinând din cap. Mor!

Formația intrase deja pe scenă.

— Aplauze ca la noi la Glatton pentru... Handyman şi Biluțele lui de Foc!

Fugi apoi de pe scenă.

Le luă un minut să se instaleze pe scenă. Unul dintre ei avea o tobă mică, un taburet şi două perii. Un basist în picioare. Căpitanul Walker la saxofon. Şi Handyman la chitară, zdrăngănind în microfon.

— Bună, spuse el. Mă cheamă Bob Wills şi aceştia sunt Băieţaşii mei. De câte ori ies la vânătoare să împuşc nemţălăi, băieţaşii ăştia îmi dau tot ce-mi trebuie la timp şi în bună stare. Aplauze pentru Băieţaşii mei!

Întreaga sală răsună de ovaţii.

Biluţele de Foc rezistară să cânte două melodii country, după care Honeyman Walker înhăţă microfonul şi spuse:

— Şi-acum, un cântec pe care nici un alb nu-i în stare să-l cânte. L-am scris eu cu mâna mea. Se cheamă Blues-ul Mâncării de Pui. Îşi umflă pieptul şi se lansă într-un cântec răguşit:

M-am dus în bucătărie să-mi fac de mâncare
Şi m-am dus în bucătărie să-mi fac de mâncare
Şi i-am zis iubitei mele
Adu-mi nişte pui, scumpo, adu-mi fidea şi gheare.

După aceea se lăsă cu piese din ce în ce mai grele.

Şi, exact aşa cum se preconizase, Handyman şi Biluţele lui de Foc câştigară premiul cel mare.

La sfârşitul spectacolului, orchestra bazei se trezi din nou la viaţă şi Iubiţelele cu Gogoşele veniră înapoi în pas de dans cu pancartele lor, dar când veni vremea să-şi dezvăluie iar mesajul, se schimbaseră nişte litere. Acum pancartele formau mesajul: AOLEO.

12

După două zile soşi şi noul lor vehicul, chiar înainte să se crape de ziuă. Făcea aşa de mult zgomot, că întreg satul îl auzise: huruitul motorului, scrâşnetul schimbătorului de viteze când şoferul încerca să cotească pe străduţele

strâmte, bicicletele răsturnate, lătratul înnebunit al câinilor. Echipa de filmare era după beție, deci nu fusese în stare să se trezească. Coborâră însă Irene şi Dorothy. Irene era desculță şi în halat. Vehiculul era imens. De o frumusețe hidoasă. Avea cabina gri-verzui, iar partea din spate era înaltă şi de un cenuşiu întunecat, dădea aproape în negru.

— Măiculiță! spuse Dorothy, folosind expresia preferată a tatălui ei, de fel din Indiana.

Şoferul opri şi sări pe caldarâm. Flutură o mapă cu documente care trebuiau semnate şi le întinse un pix.

— Crucea Roşie, *Rapid City,* spuse el. Semnați aici.

Dorothy semnă.

Le făcu semn spre scara din spate a vehiculului.

— Şi-acum hai să facem turul cel mare. Doamnele mai întâi. Se cățărară în bucătăria curată şi îl auziră scârțâind în spate.

Are aproape cinci metri lungime, le zise. La tribord aveți fereastra de servire. Tejgheaua are două cafetiere, de fiecare parte a ferestrei. Aveți loc amândouă, una lângă alta. Sus aveți rafturi. Lângă cafetiere, rafturile pentru gogoşi. Unul de fiecare parte.

Le arătă colțul din dreapta, apoi continuă să le indice cu mâna:

— Rezervorul de apă. Dedesubt, boilerul şi plita. Sub tejghea, dulapuri şi sertare. Şi încă două cafetiere.

închiseră şi deschiseră uşile.

— Locul unde se pune marfa de contrabandă, glumi Irene.

Fără s-o bage în seamă, şoferul îşi continuă monologul.

— Babord. În față: chiuvetă şi dulapuri. Sus: rezervorul cu apă. Dulapuri. Lângă chestia asta grozavă aveți stocurile de zahăr şi făină. În spate: fereastra unde vindeți. Maşina de gogoşi. Electrică. Raftul pentru gogoşi şi coşul de gunoi lângă ele. Lângă uşa din spate aveți plita. Un Primus, cu

acces printr-o priză în afara bucătăriei. Mai sus, gura de aerisire, pe unde dați afară fumul şi aburul de la gătit. În zona de lângă uşa din spate, lângă plită, aveți pick-upul. Se conectează la difuzorul de pe acoperiş. Deasupra lui, rafturile cu discuri. Discurile sunt prinse cu benzi albastre, ca să nu cadă de pe raft când sunteți în mişcare. Iar manivelele din tavan? Alea trei? Alea desfac supapele din acoperiş.

Se extaziară la vederea acestor minunății.

— E limpede?

— Limpede ca bună ziua, spuse Dorothy.

— Să fie cu noroc, fătucilor.

Le salută în fugă şi sări afară din vehicul, apoi se grăbi să se suie înapoi în jeepul care rămăsese în spate şi dispăru.

Irene şi Dorothy coborâră treptele metalice şi trântiră uşa. Apoi se apucară să înconjoare „autobuzul” de parcă se pregăteau să-l cumpere.

Dorothy îi arătă încărcătoarele de lângă uşi.

— Sunt încărcătoare de puşcă, zise ea. Puse la îndemână. S-ar putea să ne pice bine dacă trebuie să omorâm nişte nemți.

Făcură inventarul bestiei: un GMC de două tone jumătate cu osie dublă în spate. Botul era marcat cu o stea albă americană desenată într-un cerc alb. Uşile aveau şi ele steaua, într-un cerc roşu aprins. Şi numere. Pe laturile compartimentului motorului erau fixate lopeți vopsite într-un verde militar, iar în spate erau faruri suplimentare, pe lângă farurile mari din față. Uriaşa bară de protecție avea un troliu cu cablu metalic, al cărui cârlig era ataşat la bază. Patru canistre cu benzină se aflau în jurul troliului în suporturi încorporate în bara de protecție.

— E clar că nu există riscul să rămâi pe zero, îi spuse Dorothy namilei.

Partea de sus a bucătăriei se întindea deasupra cabinei şoferului, un spațiu în plus.

— Aş putea încăpea să dorm acolo, îşi spuse Dorothy sieşi, dar şi autobuzului.

Se sui pe treaptă să se uite înăuntru: mirosul acela sănătos de maşină în bună stare, ulei, gaze de eşapament, pielea scaunelor. Lună, totul. În față erau o banchetă divizată, un parbriz dublu cu bară verticală, un volan uriaş şi un schimbător cu nici mai mult, nici mai puțin de cinci viteze.

— La naiba, Irene, e ditamai căsoiul!

Imediat începu să viseze la peregrinări nesfârşite. Dimineți petrecute la Marele Canion. Opriri în prerie, înconjurată de bizoni. Viața Secretă a lui Dorothy.

Irene tresări când Dorothy trase de lanțul claxonului şi bombardă întregul oraş cu un sunet exploziv de goarnă. Monstrul ocupa aproape toată străduța, de la zidul grădinii până la jumătate de metru de porțile curții bisericii de vizavi.

— Până acum n-am avut parte de aşa o minunăție, spuse Dorothy. Nici nu-ți trebuie chei pentru namila asta. Nu trebuie decât să apeşi pe un buton şi să pompezi benzină până se trezeşte.

— E ca un mic iaht, zise Irene, cântându-i în strună.

Vă scriu pe fugă să vă mulțumesc. Nu m-am simțit în viața mea aşa de speriat şi de singur ca aici. Voi însă m-ați ajutat să ies din starea asta. Nu ştiu cuvinte mari, dar am vrut să vă spun ca să ştiți. Aş lua pe oricare din voi de nevastă în secunda doi. Nu tre' decât să-mi scrieți, şi sunt omul vostru.

Un tânăr care vă scrie din iad

Smiley

Corabia Speranței *Rapid City* fu întâmpinată cu mare vuiet la bază. Fu ciocănită cu degetul şi bătută pe umăr. Soldații i se cățărară pe trepte în timp ce rula pe stradă, iar când se opri, îi dezveliră măruntaiele, să se uite la motorul

imens din Detroit. Dorothy le spuse tuturor poveşti despre cum vehiculul lor crăpa caldarâmul în oraş şi speria oile. Se prinseră cum să facă legătura dintre pick-up şi baterie, apoi şi cu difuzorul de pe acoperiş. Avură o dimineață excelentă datorită lui Benny Goodman[33].

Cineva strigă:

— Asta-i gogoşărie-bombardier!

O autocisternă cu apă proaspătă se îndreptă greoi spre ei şi pompă apă în diversele orificii ale autobuzului, umplând rezervoarele şi făcând amortizoarele să geamă aproape imperceptibil. Înăuntru, farfuriile şi ceştile de pe rafturi scoteau un clinchet slab de clopoțel de argint.

— Propriul nostru dormitor pe roți, se entuziasmă Rose.

Primul serviciu merse uns, de parcă făceau asta de când lumea. Sold la sold, flirtând cu neobrăzare, schimbând țigări şi dulciuri cu soldații. Din când în când, îşi mai dădeau una alteia câte un cot din greşeală. Li se trimiteau sărutări, li se făceau propuneri îndrăznețe, ba li se oferi chiar un buchet improvizat din floricele albastre şi galbene, nişte plante rezistente care creşteau între pistele bazei. După o vreme apărură şi mărimile să „inspecteze”, chipurile, vehiculul. Refuzară cafeaua şi gogoşile, pipăindu-şi ostentativ burțile plate, cu pălăriile înclinate şmechereşte, ca la Hollywood.

— Mi se pare mie, sau ăştia au tot timpul o oglindă imaginară în care se admiră? şopti Dorothy.

La sfârşitul zilei fură invitate să se alăture unui convoi spre Cambridge. Băieții se îndreptau cu toții către nu ştiu ce „bombă” considerată atracția principală de către toate echipajele din împrejurimi. Fireşte că atunci când fură avertizate că „se cam lasă cu chef şi poate că n-o să vreți să mergeți acolo”, imediat li se trezi pofta să meargă. Piloții şi

---

[33] Benjamin David Goodman (1909-1986), celebru dirijor şi clarinetist american, cunoscut sub numele de „Regele Swingului”.

echipajele care se întorceau din misiune mergeau la barul acesta ca să danseze, să zbiere, să stea de vorbă şi să se bată.

Rapid City fu încărcat cu petrecăreți, iar Dorothy se luă după jeepuri până în oraş. Rose şedea pe genunchii unui pilot. Irene se aşezase în față pe scaunul copilotului, ținându-se zdravăn în timp ce autobuzul se hurducăia. În clubul din Cambridge era fum şi zgomot, exact cum li se spusese că o să fie, plin de lume care dansa. Irene se tot uita după cowboy, dar el nu era acolo. Nu-l mai văzuse de la spectacol. Rose dansă până n-o mai ținură picioarele. Irene fu surprinsă şezând pe genunchii unui pilot. Dorothy petrecu vreme îndelungată aplecată peste masă şi explicând încontinuu: „Intrăm cu monstrul ăla pe roți direct în luptă şi împărțim cafea şi gogoşi”. Iar soldații trotilați clătinau din cap şi ziceau: „Pe bune?”

Tavanul alb era celebru pentru graffiti. De vreo doi ani, piloții şi echipajele îşi lăsau inițialele pe var, arzându-le cu brichetele. Oricine era îndeajuns de treaz încât să poată sta în picioare pe o masă lua o brichetă Zippo şi îşi grava acolo inițialele. Un cor de hohote o făcu pe Dorothy să se întoarcă. Iat-o pe Irene, sus pe bar, cu nişte țipi îndatoritori care o țineau zdravăn de picioare ca să nu cadă, în timp ce ea stătea ridicată pe vârfuri. Se apucase să-şi imortalizeze trecerea pe acolo cu un ruj primit de la Crucea Roşie. Literele roşii formau două rânduri tremurate, care arătau ca nişte dungi roşii ale steagului național în bătaia vântului: *Crucea Roşie, Rapid City! Doro, Irene şi Fata a Treia!*

— Gata, s-a făcut, zise Dorothy. E oficial.

În dimineața următoare, tipii care vopsiseră şi boturile bombardierelor împodobiră *Rapid City* cu tot felul de embleme în două culori, însă avură atâta minte încât să nu folosească diminutivul „Doro”. Numai Irene avea voie să-l pronunțe.

CRUCEA ROŞIE AMERICANĂ SERVICIUL PE ROȚI
RAPID *CITY*
Cu
DOROTHY! IRENE!
Şi
A TREIA FATĂ DIN ECHIPĂ!

Când fetele se târâră înapoi la slujbă, mahmure şi istovite, observară că cine ştie ce tembel adăugase deja un desen cu Kilroy[34] exact în spatele cabinei. Până şi Dorothy schiță un zâmbet văzându-l.

13

La sfârşitul lunii mai, Glatton era mai animat ca oricând. Avioanele de vânătoare veneau şi plecau ca nişte bărzăuni, pe lângă turn. Veniră noi echipaje la sol care să dea o mână de ajutor. Erau şi mult mai multe jeepuri cu ofițeri. Veniră până şi patru noi oameni de la OSS în costumele lor negre, care se încuiară în complex cu ceilalți spioni. Autobuzul *Cheyenne* veni greoi de la Polebrook pentru a le ajuta să facă față noilor clienți, arătând uzat față de vehiculul nou-nouț şi strălucitor.

Când apăru Expresul Mingea de Foc şi îşi lăsă camionul lângă vehiculul fetelor de la *Rapid City,* căpitanul Walker se duse la Irene.

— L-ai mai văzut pe Handyman?

Irene se arătă uimită.

— Nu. Nu asta-i baza lui.

---

[34] Un omuleț cu nasul în jos care se ține cu mâinile de un zid, o figură populară din graffitiurile americane din Al Doilea Război Mondial.

Walker o privi un moment, apoi spuse cu o mutră imperturbabilă:

— Ei, nu se ştie niciodată.

Îi făcu cu ochiul, urcă înapoi în camion şi se îndreptă spre poartă.

Băieții care-l recunoscuseră pe Walker de la concursul de talente strigară după el şi aplaudară când îl văzură trecând, iar el le făcu cu mâna.

Serviciul pe Roți era activ de mai bine de o săptămână, şi fetele erau epuizate. Ori de câte ori reuşeau să ajungă pe acasă, Dorothy şi Irene se prăbuşeau în pat fără să se mai dezbrace de uniforme şi adormeau pe loc.

Într-o seară târzie şi caldă de iunie, Irene veni, îşi aruncă pantofii din picioare şi deschise larg uşile balconului. Se aşeză pe cuvertură, ascultând sunetele greierilor şi broaştelor şi ultimele avioane care veneau înapoi din misiune. Cele mai ciudate sunete. Apoi urmă un trosnet puternic.

Se duse la balcon şi se aplecă peste balustradă. Handyman, cu chitara în mână, arunca pietricele în fereastra ei.

— Handyman? Ce naiba?...

El lăsă să-i cadă restul de pietricele şi-i oferi un rânjet nonşalant.

— Bună, donşoară Irene. Tre' să plec undeva. Da' înainte de asta, m-am gândit să-ți fac o serenadă.

Doi cameramani, atraşi de tărăboi, ieşiră la uşa din față, cu paharele în mână. Se uitară lung la Handyman, apoi priviră în sus la balcon şi o zăriră pe Irene. Înțelegând că era un moment intim, ridicară paharele către cuplu, intrară în casă şi închiseră uşa.

Handyman îşi acorda chitara ostentativ.

— Ai de gând să cânți iar unul din cântecele alea fără perdea? întrebă Irene.

El râse.

— Nu, doar că plec în misiune la 3.00, aşa că n-o să te pot vedea de dimineață. Aşa că m-am suit pe bicicletă şi am venit aici pentru că ți-am scris un cântec. Încă nu i-am compus textul, dar vreau să-l asculți. Poți să ştii ce se mai întâmplă? Am zis că mai bine să apuc să-ți las melodia asta.

Irene se aplecă pe balustradă, privind modul în care luna întindea umbra lui Handyman pe gard. El începu să cânte o melodie cu accente vag spaniole, vag clasice, ceva ce ea nu mai ascultase – o piesă lirică, ridicându-se şi împrăştiindu-i-se în minte precum fluturii. Avea impresia că zboară şi că îi lasă sufletului timp să se înalțe. Când isprăvi, avea lacrimi în ochi. Un cântec aşa de frumos, iar el îl compusese anume pentru ea. Pentru prima dată în viață, Irene rămăsese fără grai.

Handyman împinse chitara la spate. Ridică privirea şi dădu din cap.

— Sper că ți-a plăcut, zise în timp ce-şi lua bicicleta din curte.

— Aşteaptă! strigă Irene. Ce nume îi pui?

Handyman urcă în şa şi îi zâmbi:

— Am să-i spun „Neprețuita perlă”.

Irene rămase privind lung după el, în întuneric.

Nu trecu mult şi se ivi şi motivul pentru care se agitase toată lumea: Ziua Z. Debarcarea în Normandia. Cu o zi înainte, Glatton se transformase într-un adevărat vârtej. Nimeni nu ştia exact detalii sau ce avea să se întâmple. Veneau şi plecau avioane încontinuu. Apăreau şi dispăreau grupuri stranii de soldați. Toate aparatele de radio erau deschise. Radio Şanț nu mai prididea, în schimb ofițerii n-aveau nimic de raportat.

Pe 6 iunie, nici nu se crăpase bine de ziuă, că fetele se găseau la datorie, servind cafele şi gogoşi echipajelor şi piloților lor tensionați. Pe la 4.30, majoritatea

bombardierelor se ridicaseră în aer. Peste câteva ore se întoarseră toate, nevătămate, aviatorii neavând nimic să le povestească îngrijoratelor fete. Spuneau doar că fusese foarte înnorat când ajunseseră deasupra țintei şi că nu văzuseră nimic când dăduseră drumul proiectilelor. N-aveau nici cea mai mică idee ce se întâmpla acolo, jos.

Însă şuvoiul de soldați, a căror misiune fusese ultrasecretă, punea presiune asupra operațiunilor Crucii Roşii din Londra. Era nevoie să revină cineva de la *Rapid City* şi să sprijine Păpuşelele care funcționau deja acolo. La Glatton primiră ordine ca cineva din echipă să se prezinte pentru servirea micului-dejun la popotă, la Grosvenor. Cele două fete care rămâneau la Glatton aveau să se descurce cu echipajele de zbor mărite, precum şi cu cele de la avioanele noi. Dura câteva zile până să sosească noile voluntare de la Crucea Roşie care însoțeau trupele americane peste hotare.

În ultimele săptămâni, Rose îl descoperise pe Rusty Penney, iar vorbirea lui tărăgănată de Tennessee se combina într-un mod surprinzător şi incitant cu accentul ei englezesc. Între timp, Dorothy începuse, în mod neaşteptat, să iasă cu prietenul cel scund al lui Handyman pe care-l cunoscuseră la Londra, Smitty, trăgătorul pe turelă ventrală care făcuse furori cu numărul în care-l imita pe Hitler. Adevărul este că pe Dorothy o interesa mult mai tare să-i dea de capăt noului autobuz decât o interesa Smitty. Dar o amuza să aibă la dispoziție un tip pe care să-l care după ea de colo-colo.

Nici ea şi nici Rose nu voiau să se întoarcă la popota ofițerilor din Londra. Dorothy abia aştepta să ajungă în Franța, nu să se întoarcă în sala de mese.

— Trebuie neapărat să pornim cu el la drum, începuse ea să spună.

Cât despre Rose, în ciuda faptului că făcuse o pasiune pentru Rusty, nu renunțase la visul de a se reuni cu unitatea ei de la Crucea Roşie Britanică.

Irene înțelesese din prima clipă că ea era cea care avea să se ducă la Londra. O enerva că trebuie să-şi părăsească pădurea, e drept. Mai ales că umbla zvonul că urmau să fie transportați cu toții în Franța. Se întreba dacă va mai vedea vreodată baza Glatton sau satul Connington. Însă hotelul luxos din Londra îi rezervase şi ei o cameră. Era o consolare. Poate că, în fond, asta îi trebuia – un pic de lux. O fărâmă de strălucire. Cocktailuri servite de chelneri. Căzi de porțelan şi cearşafuri foşnitoare. Room-service. Se îmbărbătă. Cineva trebuia să se sacrifice, n-avea ce face.

La Londra, un taxi negru o culese de la Gara St. Pancras şi o depuse în fața hotelului Grosvenor House. Nu era îmbrăcată în uniformă, ci purta o pereche de pantaloni şi o bluză albă, o eşarfă de mătase şi mult iubiții ochelari de camuflaj. Era o zi luminoasă de iunie. Copacii de pe stradă păreau moi, de parcă ar fi fost acoperiți de pene verzi. Soldații şi camioanele militare împânzeau cartierul. Avioanele zumzăiau deasupra lor. Străzile clocoteau de activitate.

Bărbatul în livrea care păzea uşa o salută, spunându-i:

— Ce mă bucur că ați revenit, domnişoară.

Ea trecu în grabă pe lângă el şi i se păru că aude un refren, poate că ceva de Count Basie[35] şi orchestra lui. Ceva cu accente de swing. În holul hotelului parcă pierise şi cea mai mică urmă a războiului, dacă nu puneai la socoteală uniformele. Irene îşi feri fața, privind în altă parte decât spre uşile duble ale sălii mari. Pur şi simplu nu avea dispoziția

---

[35] William James Basie (1904-1984), supranumit Count Basie („Contele Basie”), pianist şi compozitor de jazz, conducătorul celebrei The Count Basie Orchestra, cu care a activat mai bine de jumătate de secol.

necesară să le servească altora cina. N-aveau decât să aştepte până a doua zi.

închise ochii în lift şi respiră aerul parfumat. Holul părea izolat de zgomote, cu flori ce se revărsau din vazele de pe măsuțele joase. Camera ei era tot ce-şi dorise vreodată de la viață. Pereții erau alb-sidefiu, tapetul era satinat. Draperiile erau de un mov odihnitor. Patul era extra-larg şi încărcat de perne. Cada era încăpătoare. Şi îndeajuns de adâncă încât să poată pluti în ea.

După ce se lăfăi în cadă, învelită într-un halat alb ca zăpada, se prăbuşi în pat şi citi nişte poezii din volumul de John Clare. Era sfârşitul după-amiezii. Ceru ziarul *The Times* şi, la cină, o friptură în sânge cu legume, o ceaşcă de supă- cremă de roşii, un cartof copt, o sticlă de vin roşu şi o sticluță de coniac. Plăcintă de mere cu înghețată de vanilie. „Mai are importanță dacă sunt cât o casă şi am tras la măsea?”, îşi spuse. Şi poate că vorbea cu voce tare.

La radio, Churchill le oferea onoruri şi triumfuri pentru că reuşiseră să invadeze Normandia.

Era deja 13 iunie. Aliații ajunseseră pe continent de o săptămână. Toată lumea era în stare de alertă. Întreaga Londră urmărea cerul, aşteptând represalii.

Prima bombă zumzăitoare[36] ajunse deasupra hotelului când Irene stătea întinsă în cadă printre nori de abur, cu paharul de vin pe marginea căzii şi privirea pe fereastra înaltă şi îngustă. Torpila care traversa cerul era atât de bizară, că nici nu îşi dădu seama ce este. Simpla imagine o umplu de groază. Parcă ar fi venit de pe altă planetă, de undeva din viitor. Ar fi putut fi un rechin zburător.

O auzi înainte să apuce s-o vadă. Urmă un sunet ciudat, asemenea unuia făcut de o maşină veche care dă rateuri şi

---

[36] *Buzz bomb* – denumirea dată de Aliaţi rachetei germane V-1.

horcăie. Dar care şi duduie. Un zgomot care se amplifică. Apoi, zgomotul crescu în intensitate. Un stol de porumbei se înălță peste acoperiş, iar bomba apăru în spatele lor, de parcă i-ar fi urmărit. Irene scoase un țipăt şi zvâcni din picioare, împroşcând apă în toate părțile. Bomba de un cenuşiu mat avea forma unui rechin, cu o structură asemănătoare unei bazooka în capăt, care vomita fuioare negre de fum şi scuipa un con lung de flăcări portocalii; puteai să juri că din orificiile ei izvorau scântei. Pe coada proiectilului era gravată o svastică.

Irene se ridică goală din cadă, plină de clăbuci, care i se scurgeau pe spate şi pe picioare. Continuă să privească de sus, de la fereastra înaltă. Era profund conştientă, în momentul în care monstrul de fier răgea în ceruri, că nu e decât un trup vulnerabil de carne. Peste o clipă, motorul infernal tăcu. Un colac final de fum îi răsări din coadă, proiectilul se mai târî un metru, doi, apoi căzu. La câteva străzi distanță. Căzu. Nu căzu repede, ci ca o piatră sau un trunchi de copac desprins şi rostogolindu-se de pe o stâncă.

Dispăru în spatele şirului de case de dincolo de hotel. Când se declanşă explozia şi geamurile crăpară şi se auzi bubuitul, Irene se aruncă înapoi în apă, care se revărsă peste marginea căzii pe podea. O femeie din altă cameră urlă, iar sirenele antiaeriene se treziră la viață şi începură să se vaite.

— Sunt complet singură, spuse vocea lui Irene.

Un fum dogoritor astupa fâşia minusculă de cer de la fereastra ei. Apoi o flacără unsuroasă scoase capul prin fum. Nu ştia ce să facă. Mai urma oare o explozie? Aveau o țintă? Voiau să lovească palatul regal? Hotelul?

Cineva bătea cu pumnii în uşă. Sergentul Milburn.

— Bombe! Haide, Woodward! Au reuşit să lovească clubul militarilor! Trebuie să ne grăbim!

O luă la goană pe hol, strigând în timp ce alerga.

Vraja se rupse: Irene nu mai stătu pe gânduri. Țâşni afară din apă şi se şterse pe apucate, azvârlind prosoapele în timp ce trăgea de uşa şifonierului ca să-şi ia uniforma. Aruncă pantalonii pe ea şi îşi puse repede o bluză albă. Apucase să-şi pună un sutien şi îşi luă jacheta în trecere, dar îşi uită chipiul. Îşi vârî picioarele desculțe în pantofi şi o luă la fugă pe hol, împreună cu restul de oameni care alergau cu toții în direcția scărilor. Apoi, afară în stradă, unde nişte soldați englezi o băgară în camioneta lor şi se topiră cu ea în haos.

— Grove Road! îi strigară şoferului. Mile End. În centru!

Maşinile de pompieri se poticneau în nebunia aceea. Fumul răspândea un iz înecăcios pe măsură ce se apropiau de locul unde căzuse bomba. Coloana de beznă şi foc era o stradă mai încolo. Apoi camioneta se opri. Soldații săriră jos. Irene îi urmă, făcându-şi loc prin mulțime. Sirenele scoteau un zgomot asurzitor acum. Oamenii se grăbeau să intre la metrou, de frica bombelor. Părea că întreaga lume se simte neputincioasă în fața căderii metalului. Pentru prima dată în viață, avea impresia că e făcută din puf de păpădie. Iar din păr îi curgea încă apă pe spate în timp ce alerga spre foc.

Distrugerea avea o putoare a ei. În interior, se simțea mirosul de carne arsă. Din depărtare se auzeau claxoanele pompierilor care se grăbeau să ajungă la locul dezastrului. Când ocoli un colț de casă, dădu peste o puzderie de maşini cu roțile în sus şi anvelopele arzânde. Erau numai cioburi pe o alee lată unde zări o căruță în flăcări şi un cal mort, cu măruntaiele sfârtecate revărsându-i-se în stradă. Sânge de cal în rigole.

Irene vedea totul cu intermitentă. Gâfâia. I se păruse la început că vede o boccea roşie de cârpe sub căruță, dar apoi îşi dădu seama că era căruțaşul, făcut bucăți. Şi sub căruță şi pe toată strada. Ce ciudat, se miră ea, că poți fi în două

locuri deodată. Fumul o învălui şi, orbită, începu să se sufoce. Îşi aminti brusc de instrucția cu măşti de gaze, care părea să se fi petrecut cu ani în urmă, dar iată că acum n-avea nici o mască.

— Cui trebuie să-i dau ajutor? strigă ea. Unde sunteți?

Zgomotul o împingea din toate părțile. Pompierii trecură repede pe lângă ea şi dispărură în fum. O parte a unei clădiri se prăbuşi. Ea sări într-o parte când văzu cărămizile căzându-i la picioare, în timp ce tuşea praf roşu şi îşi rănea gleznele în țăndări. Auzi un urlet cumplit şi îşi şterse ochii. O mică umbră se înfiripă în fumul cenuşiu, negru, alb şi maro. O pisică arsă se târî spre ea țipând după ajutor. Irene îşi duse mâinile la urechi şi fugi.

Nu avu timp să se mai gândească la ce se întâmplase. În fața ei se ivi un soldat rănit, încerca să-şi stăvilească sângele care îi curgea în pumni din frunte de parcă s-ar fi rugat, asudând sânge. Îngenunche. Ea se lăsă să cadă în genunchi lângă el şi rupse o fâşie din bluză pe care i-o înfăşură în jurul capului. Uniforma lui distrusă fumega. Fața îi era un mozaic de aşchii într-un câmp roşu. Părul îi fusese pârlit aproape de rădăcină, nu mai avea decât nişte cioturi de cenuşă care fumegau la rândul lor. Irene se uita la el cu o fascinație îngrozită.

— Ce să fac? continua să întrebe. Ce să fac?

— Mulțumesc, domnişoară, spuse soldatul.

Însă acum el era altundeva. Şedea pe bordură.

— Nu cumva să mori, om bun.

— N-am nimic, murmură el. Nu vreau decât... să mă întind...

Era prea mult. Pur şi simplu era prea mult. Irene se ridică şi se dădu câțiva paşi îndărăt. Îi tremurau rău mâinile.

Soldatul trăgea aer în piept ca un peşte pe uscat.

— Fata cu florile, zise el.

— Ce?

— Fata. Am flirtat. Ea a plecat apoi. Cea mai frumoasă fată pe care am văzut-o vreodată. Acolo s-a dus.

— Unde?

— Acolo. Cu florile în brațe. Mi-a spus că le ia. Să le vândă. Şi apoi a mers mai departe. A sărit în aer. Ajut-o. Închise ochii. O bulă roşie de aer i se formă la buze, apoi se sparse. Direct în foc s-a dus, bolborosi.

Deschise ochii şi se sprijini de un stâlp de felinar. Cu mâinile în buzunare, îşi încrucişă gleznele.

— E ca atunci când aştepți autobuzul, spuse, şi ochii i se închiseră din nou.

Când văzu că nu mai spune nimic, Irene se întrebă dacă murise sau doar îşi pierduse cunoştința. Zgomotul din jurul ei era atât de puternic acum – atâția soldați englezi şi soldați americani, poliție, trecători, pompieri, voci, focul care duduia –, că avea impresia că surzise. Totuşi, se îndreptă către ruinele care fumegau.

— Fato? strigă ea. Fata care vinde flori!

O usturau ochii, şi când tuşea scuipa bulgări cleioşi în mirosul acela de ars. O țeavă spartă azvârlea în aer gheizere sărbătoreşti, răcoritoare. Apa o udase leoarcă, o orbea. Bluza i se lipea de piele. Îşi dădu seama că îi este sete şi deschise gura să înghită. Apa avea gust de cenuşă. Când se îndepărtă de gheizer, picioarele i se afundară în obiecte moi la care nu vru să se uite.

Reuşi să ajungă dincolo de magazinele bombardate, strigând: „Fata care vinde flori! Fata care vinde flori! Ia-te după sunetul vocii mele!” – moment în care apăru în fața ei o umbră care se clătina.

Atunci se auzi o voce de bărbat strigând din spatele ei. O voce americană. Oare o strigase pe nume? Pentru o clipă i se păru că a venit după ea unchiul Will. Apoi vocea se pierdu în vacarm.

Nu se simțea curajoasă, deşi alergase prin flăcările iscate de un bombardament. Se întâmplase să fie acolo. Iar silueta fantomatică din fața ei, care se mişca straniu prin fum, o înspăimânta. Dar îşi făcu curaj şi se îndreptă spre ea.

— Aici, spuse. Vino la mine.

Irene se simțea ca beată, totul o năucea. Umbra din fața ei, din fum, de pildă. Nu se putea să fie altceva decât o fantomă. O umbră precum cea din *Poveste de Crăciun*[37]. În definitiv, cădea zăpadă. O zăpadă cenuşie. Nu, nu era zăpadă, ci cenuşă. Care aproape că o orbea.

Stafia se apropie, cu mers târşâit, iar bărbatul din spatele lui Irene se grăbi şi el să înainteze. Şi amândoi țipau. Nu, stafia se tânguia, nu țipa. Când o pală de vânt împrăştie fumul, Irene încetă să mai respire sau să se mai mişte şi încercă să nu mai vadă: o femeie în zdrențe, cu ochii goi, cu gura cu buze negre deschisă, trimițând vite de oroare în aer. Într-o mână îşi ținea cealaltă mână, de parcă s-ar fi dus singură la plimbare într-un muzeu; restul brațului îi atârna, iar ciotul i se țâra pe cărămizi, lăsând în urmă o dâră lungă de sânge. Avea flori de sânge pe picioare.

— Ajutor, spuse femeia şi căzu cu fața în jos.

La ceafă avea un crater. Muri pe loc, de parcă trupul ei ar fi avut nevoie doar de o clipă de odihnă ca să-şi abandoneze lupta istovită.

Irene căzu şi ea în genunchi şi o atinse pe fata care vindea flori. Nemişcarea ei era oribil, cumplit de solidă. În păr îi rămăseseră bucăți de petale. Avea petale şi în craniu. Brațul îi căzuse, abandonat. Irene îşi imagină că poate cineva l-ar fi vrut. Cineva avea cu siguranță să-i adune toate părțile corpului. „Trebuie să existe un serviciu care să te

---

[37] Poveste celebră scrisă de Charles Dickens în 1843, în care personajul principal, avarul Ebenezer Scrooge, e vizitat de stafia fostului partener de afaceri şi de spiritele Crăciunului.

coasă la loc”, îşi zise. O instituție. Strânse brațul femeii la piept şi se ridică. Membrele erau prea importante ca să le arunce pur şi simplu într-un coş de gunoi. Mâna fetei care vindea flori avea un inel mic de aur cu o piatră verde. Mâna era caldă. Încă flexibilă. De parcă ar fi luat pulsul lumii înconjurătoare independent de trupul fetei. Irene începu să se teamă c-o s-o apuce de mână şi o să i-o strângă.

Auzi zgomot de paşi pe cărămizile aleii, ghetele bărbatului care o strigase din umbră. Acesta o prinse şi o luă în brațe. Două brațe. Două brațe nevătămate.

— Domnişoară Irene, spuse el.

Ea încercă să scape din îmbrățişarea lui.

— Eu sunt, spuse el.

Irene se întoarse şi se trezi că se uită în ochii pilotului ei.

— Hans?

— Eu sunt.

— Dar cum se poate?

— Te-am găsit. N-ai pățit nimic. Hai să punem asta aici, jos. Nu o să i se întâmple nimic. Hai. Te ajut eu. Îi luă din mână brațul femeii şi, cu blândețe, îl aşeză pe caldarâm. Nu te mai gândi la nimic, îi spuse.

Îi înconjurase mijlocul cu brațul şi o ajuta să iasă afară din zona bombardată.

— Ziua Z a trecut. Acum sunt doar nişte răbufniri de final. Ai să vezi.

— Tu eşti, îngăimă ea.

— Da, eu sunt. Lasă-mă să te ajut, domnişoară Irene. Am trecut de mai multe ori prin aşa ceva. Hai să plecăm de aici, să lăsăm echipele de salvare să-şi facă treaba.

O ajută să se întoarcă la stradă.

Nu-şi amintea cum ajunseseră la hotel. El o ținea pe după talie, sprijinind-o în timp ce mergeau. Era foarte jenant. Personalul stătea tăcut şi îi urmărea cum intră.

— O sticlă de gin şi apă tonică, nişte limete, le strigă Hans în timp ce o îndruma spre lift. La ce etaj? Irene. La ce etaj?

— Cinci.

— Dă-mi cheia. Cheia. Mulțumesc.

Când ajunseră pe coridor, o ajută să intre şi o împinse spre pat.

— N-am nimic, protestă ea. Chiar n-am nimic.

— Sigur că da, spuse el.

Avea grijă să nu ridice tonul, vorbindu-i de parcă ar fi fost un cal speriat.

Se aşeză la capul patului ei şi o ajută să-şi dea jos pantofii mizerabili, pe care-i aruncă într-un colț. Avea sânge pe gleznele dezgolite. Pe piele erau urme de cenuşă. Picioarele îi puțeau a piele udă şi fum. El aduse o cârpă udă de la baie şi îi curăță picioarele. Irene îl privea fără să aibă nici o reacție. El îi acoperi picioarele cu un pled pe care-l luă de pe canapeluța de lângă fereastră.

— Ai mai văzut aşa ceva? întrebă ea.

— Da, din păcate.

— Şi nu te afectează?

El plecă privirea şi dădu din umeri, ceea ce o înfurie. Acum o înfuria şi cel mai mărunt lucru.

— Fir-ai tu să fii. Spune ceva!

Din fericire, se auzi un ciocănit la uşă. El se duse, luă căruciorul cu băuturi şi îl împinse în cameră.

— Eu..., spuse ea şi începu să tremure violent, îmi pare rău. Nu ştiu ce-i cu mine.

Pilotul nu se grăbi să vină lângă ea. Irene aprecie faptul că nu încercase s-o îmbrățişeze sau să o liniştească.

— Este ceva normal, zise el. Crede-mă pe cuvânt. Apoi se îndreptă spre pat şi o privi. Nu te teme.

— Trebuie să mă ridic, spuse ea tremurând. Trebuie să spăl asta de pe mine.

— Ai încredere în mine?

— Nici măcar nu te cunosc.

— Dar ai încredere în mine?

Ea tremura de parcă ar fi fost atinsă de o boală cumplită.

— Ar trebui oare?

— În clipa de față, da.

Îi întinse mâna s-o ajute să se ridice, apoi o împinse spre baie, sprijinind-o. O aşeză pe capacul de la closet şi se aplecă spre mânerele robinetelor căzii pe jumătate pline. Dădu drumul la apă.

— Doar nu crezi că..., spuse ea.

— N-am de gând să stau cu tine, zise pilotul în timp ce turna în apă sare de baie dintr-un recipient violet. N-am să trag cu ochiul, îi promise. Am trei surori. Băgă mâna în apă, să verifice temperatura. Poți intra singură înăuntru?

— Nu sunt invalidă.

— Nu mă deranjează să te pun eu în apă.

— Pune-ți pofta în cui.

El închise uşa aproape de tot, dar o lăsă crăpată, să audă dacă avea nevoie de ceva. Prepară băuturile şi se duse cu paharele reci şi asudate până la uşa băii, unde se sprijini de perete, fără să încerce să privească prin deschizătura uşii. Cel puțin nu mai încolo de picioarele ei, de sub robinet.

— Vrei să vin să te săpunesc pe spate? o întrebă.

— În nici un caz.

Irene era acum aplecată în spumă, nu i se vedea decât spatele lucios. Şi umerii. Şi părul ei negru. Îşi adunase brațele în jurul corpului în aşa fel încât degetele i se odihneau pe umeri; părea că se îmbrățişează strâns.

— Am adus băutură, anunță pilotul.

— Las-o lângă uşă.

— Gata, spuse el, după care se aşeză cu picioarele încrucişate pe podea.

— Mersi.

— O să te simți mai bine.

— Ce spui!

— Irene, nu-s cel mai deştept om, aşa că n-am de gând să-ți dau sfaturi. Dar am fost de câteva ori la strâmtoare. Şi ce îmi spun de fiecare dată este: „Ai reuşit să ieşi de acolo. Ai mai primit o zi. Ai învins”.

Ea se cufundă în spumă.

— N-am să te mint, continuă el. Cele mai rele sunt perioadele de linişte. Eu încerc să mă țin tot timpul ocupat. Dar voi, fetele, aveți ceva ce noi n-avem. Voi puteți oricând pleca acasă.

— N-am de gând să plec.

— Ştiu.

— A fost aşa de...

— Da. El se ridică în picioare. Crezi că e OK dacă te las singură un minut?

O auzi cum dă drumul la apă. Robinetul scoase un scrâşnet când îl răsuci. Apa se puse în mişcare. Auzi un pleoscăit pe podea.

— Un minut, spuse el. Vreau să aduc ceva, închise uşa şi se grăbi să iasă din camera ei.

Când Hans se întoarse, se făcuse întuneric de tot în spatele ferestrelor. În cameră era linişte, cu excepția unui clipocit care se auzea de câte ori se mişca Irene în cadă. El se aşeză turceşte afară, lângă uşa băii. Era încă crăpată îndeajuns încât să lase să se reverse o fâşie de lumină şi nişte abur, mirosul apei parfumate.

Îşi adusese chitara din cameră. Era o Gibson J-45, dintre cele mai bune, cu trandafiri încrustați pe gât. Începu să ciupească o coardă şi o auzi cum se ridică în capul oaselor în cadă.

— Cowboy? spuse ea.

— Ți-am adus o serenadă, orăşeanco. Începu să cânte încet, într-o măsură de %.

— O piesă de Huddie Ledbetter, o informă. Am rearanjat-o.

Apoi începu să cânte:

Irene, noapte bună,
Irene, noapte bună,
Noapte bună, Irene, noapte bună, Irene,
Am să te văd în vis.

Ultimul vers suna aproape ca o şoaptă.

Nu auzise niciodată piesa cântată astfel. Avea o voce care o liniştea. Simțea cum i se închid ochii. La sfârşit, îi spuse:

— Încă o dată.

Şi el îi cântă.

În timp ce Hans repeta o frântură din melodie pentru a lungi cântecul, o auzi cum se ridică din cadă. Uşa se deschise. O văzu în picioare, înfăşurată într-un prosop. Din păr şi genunchi i se prelingeau firicele de apă. Stătea în picioare şi îl privea. Tremura, dar de data asta tremura de frig, nu de frică.

Se îndreptă spre el, dădu deoparte chitara şi i se aşeză pe genunchi, cu picioarele adunate pe o parte. Se ghemui la pieptul lui.

Acum era şi el ud, dar nu-i păsa. Părul ei rece şi umed îi atingea bărbia.

— Gata, gata, eşti cu mine, murmură.

— Strânge-mă în brațe o clipă.

Probabil că adormiseră aşa, sprijiniți de o latură a patului, încă îmbrățişați. Se treziră în acelaşi timp şi rămaseră cu ochii pironiți unul la altul vreme îndelungată, în lumina zorilor care mijeau.

Înapoi la Glatton, Irene le povesti lui Dorothy şi lui Rose tot ce-şi mai amintea din bombardament, inclusiv cum fusese salvată de Hans, dar le scoase din minți pentru că nu

vru să le dea amănunte. Serenada era a ei şi numai a ei. Pentru totdeauna.

Oricum, nu era timp de stat la poveşti. Totul se întâmpla atât de repede şi de constant, că nici nu-şi dădură seama când trecu o săptămână, apoi două. Nu avură timp nici măcar să-şi ia la revedere de la drăguța de Rose, care în sfârşit avu parte de reunirea cu Crucea Roşie Britanică pe care şi-o dorise.

La câteva săptămâni după ce se întorsese Irene la Glatton, *Rapid City* şi echipajul său fură trimişi la Southampton, pentru a fi transportați la Utah Beach.

Când Dorothy ieşi cu autobuzul pe poarta bazei aeriene, mecanicii şi echipajul de la sol luară poziția de drepți asemenea unei gărzi de onoare şi le strigară:

— Noroc, Păpuşelelor!

La unison, femeile strigară şi ele:

— Nu ne mai spuneți Păpuşele!

Dorothy apăsă pe claxon în uralele soldaților.

Ajuns la Southampton, autobuzul fu încărcat pe un LST[38], un vas cu aspect bizar, iar fetele fură înghesuite într-un transportor de trupe plin ochi. Odată ajunşi lângă țărmul francez, marinarii lăsară să cadă plase de frânghie groasă de fiecare latură a navei. Femeile îşi puseră căşti militare şi se cățărară pe balustradă, căznindu-se să coboare pe acele plase. Irene încasă o lovitură, ciocnindu-se de coca navei când aceasta săltă pe valuri. În burta vasului se aflau camioane şi autobuzele Serviciului pe Roți. (Toată lumea ştia că LST era o prescurtare pentru Lent Şi Tont.) Deşi țărmul nu mai era o zonă de conflict, Normandia era încă marcată de coroane de fum de-a lungul apei. Avioanele

---

[38] Acronim pentru *Landing Ship, Tank,* nave de debarcare fabricate de englezi şi americani în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial pentru transportarea pe uscat a tancurilor, vehiculelor şi trupelor.

înțesau cerul ca un stol de ciori. Uriaşe maşini militare cutreierau plaja.

Irene era sigură că aveau să moară cu toții. Se ruga încontinuu: „Binecuvântează-mă, Doamne, căci am păcătuit”. Dar mintea ei se înțepenise în acea bucată de rugăciune şi nu mai voia să-i dea drumul – nici către Dumnezeu, nici către Dorothy –, astfel că nu făcea decât să repete la nesfârşit aceste cuvinte.

Începu huietul avioanelor militare. Poate că Handyman se uita în jos chiar atunci. N-avea cum şti. Dar nu era momentul pentru astfel de gânduri. Chiar şi după acea noapte de la Londra, Irene tot nu voia să admită cât de mult o impresiona. Mai erau trei metri până la puntea vasului care se zgâlțâia. Camioanele se cutremurau şi scârțâiau amarnic, iar ceştile de cafea şi farfuriile zăngăneau în interiorul autobuzului lor.

— Sari! îi strigă Dorothy.

Îşi luară avânt şi se rostogoliră pe puntea navei. Ținându-se de latura autobuzului, îşi croiră drum spre cabina şoferului şi se cățărară înăuntru. Motoarele uriaşe ale navei porniră şi vasul o luă spre țărm, începând să taie valurile. Li se părea că şofează pe apă. Autobuzul lor sălta şi se smucea, scârțâind din toate încheieturile. Buzele lui Irene păreau să tremure ca piftia.

Se auzi un fluier, şi toate motoarele camioanelor din jur se treziră la viață. Dorothy îl porni şi pe al lor. Autobuzul se cutremura. În bătaia puternică a valurilor, partea din față a navei coborî formând o rampă. Bărbați cu fluiere zbierau şi îşi fluturau brațele, strigând:

— Gata, coborârea!

Dorothy băgă autobuzul în viteză, iar acesta se opinti o dată, apoi rulă pe rampă şi coborî în apa care îi ajungea până deasupra barei. Nu se ştie de ce, în apă săltau

portocale putrezite. În fața lor se aşternea, distrusă, Utah Beach.

PARTEA A DOUA

SUFLETUL PETRECERII

14

Viața lor de până acum se isprăvise.

Trecuse o lună de la Ziua Z, iar Comandamentul debarasase în sfârşit plaja şi autorizase debarcarea vehiculelor de serviciu. Când *Rapid City* ajunse la Utah Beach, echipajului său i se ordonă să parcurgă opt kilometri până la zona de tranzit unde urma să petreacă noaptea. Era prima lor experiență de acest gen, să conducă autobuzul printr-o zonă de război. Soldați iritați le făceau semn să înainteze, strigând: „Avansați! Avansați!” Se simțeau foarte expuse în timp ce Dorothy se chinuia să manevreze autobuzul pe nisip şi pe drumeagul care urca printre stânci. Dinspre dealuri se auzeau focuri de arme.

Când ajunseră pe vârful stâncilor, se treziră flancate de două mitraliere înconjurate de saci de nisip, aşezate de ambele părți ale drumului. Soldații puşi acolo să elimine eventualii lunetişti le făcură semn şi strigară după ele, dar femeile erau prea nervoase ca să le răspundă şi sperau că se vor mulțumi cu zâmbetele lor căznite. Zgomotul, haosul, zborul constant al avioanelor le țineau încătuşate toate simțurile. Nici ele nu ştiau dacă asudă de frică sau de căldură.

Fură interceptate de un sergent lângă o stație de comandă radio înconjurată de saci de nisip şi plasă de camuflaj.

— Mergeți după convoaiele alea cu provizii, le spuse el arătând în direcția corectă. Vă aşteaptă. Şi, hei, puneți-vă naibii căştile!

Pentru prima dată, Irene şi Dorothy înțelegeau ce înseamnă să fii în bătaia gloanțelor. Amândouă căutară căştile sub scaun, şi le puseră şi le strânseră bine sub bărbie. Drumul era avariat, iar câmpurile pe lângă care treceau erau semănate cu cratere. Văzură camioane distruse, clădiri explodate, copaci arşi şi terenuri agricole care încă fumegau în depărtare. Deasupra capului vuiau două avioane de vânătoare care se retraseră înspre colinele joase din nord şi declanşară un torent de focuri de mitralieră în copaci înainte să se retragă.

Pentru Dorothy, era o tortură să urmărească acele camioane care înaintau ca melcul. Mai mult decât orice şi-ar fi dorit să apese pe pedală şi să o şteargă cât mai repede de acolo. Mergeau îngrozitor de încet, fiind astfel vulnerabile în fața oricărui pericol.

— Asta ne-a trebuit, asta am primit, Doro, spuse Irene pe un firicel de voce.

— Mda, răspunse Dorothy. Lasă că le arătăm noi. O să ne descurcăm.

Acel drum de opt kilometri li se păru de cincizeci amândurora.

A doua zi, dis-de-dimineață, se alăturară celei de-a VIII-a companii la Montmartin-sur-Mer, un orăşel din Bretania, peninsula de la sud-est de Normandia. *Rapid City* era însoțit de opt autobuze, toate în slujba Serviciului pe Roți – *Cheyenne, Annapolis, Albany, Boise, Atlanta, Empire State* şi *Wolverine* – din grupul F. Aceste autobuze şi echipajele lor

făceau ture între diviziile ataşate – a cincea, a opta, a douăzeci şi şaptea, a douăzeci şi noua –, precum şi între spitalul de campanie şi forțele de rezervă din Bretania.

Echipele lucrau în regim de foc continuu şi se asigurau că nu le lipsesc cafeaua şi gogoşile proaspăt pregătite. Aveau întotdeauna o vorbă bună, un zâmbet, o glumă pentru soldați. Oricât de istovite ar fi fost, ştiau că datoria lor era să fie disponibile ori de câte ori unui soldat îi era dor de casă.

— Până la urmă, frumos ne-ar sta să-i înşelăm omului aşteptările, spuse Dorothy când se adunară într-o seară, târziu, cu o sticlă de gin dobândită prin cine ştie ce mijloace.

Nu mai era timp să observe câmpul ars de soare, biserica de piatră, aleea pietruită – erau toate o apă şi un pământ. Irene nici nu mai încercase să scoată caietul în care îşi făcea schițele. N-aveau vreme de aşa ceva. Soldații le arătau atâta recunoştință pentru atenția acordată, că li se rupea pur şi simplu inima. Asta le făcea şi mai hotărâte să-şi facă până la capăt datoria.

Adesea dormeau la umbra autobuzului sau în autobuz, sau chiar pe autobuz. Uneori acceptau să se aciueze într-o casă părăsită sau într-un hotel în care puteau şi ele să profite de paturi adevărate, ba chiar să profite de o mult dorită baie. Dar oriunde se iveau cu autobuzul lor, soldații abia aşteptau să le ajute să care apă sau să îşi sape latrina. Uneori, soldații le pofteau să doarmă în buncărele lor din saci de nisip. Nopțile în care se strângeau în jurul unui foc încropit din te miri ce, laolaltă cu soldații – cântau cântece, spuneau poveşti, treceau o sticlă, două de la o persoană la alta –, erau cu adevărat de neuitat.

Restul lunii iulie trecu astfel, iar în august fură mutate în oraşul Morlaix, care fusese ales ca sediu principal pentru Crucea Roşie. Aici li se ofereau îngrijiri trupelor care eliberau oraşul Brest, aflat la celălalt capăt al Bretaniei. Comandamentul ocupase o clădire veche părăsită de nemți.

Pereții ei erau acoperiți de graffiti în germană, pe care nu le înțelegea nimeni. O svastică trasată cu linii nesigure ocupa un perete întreg.

Irene şi Dorothy primiră ordin să tragă autobuzul sus, pe colină, lângă nişte garduri vii. Din cauza asta, se simțeau ca nişte ținte umblătoare. Irene le punea soldaților discuri la pick-upul din autobuz. Deasupra lor se auzea zumzetul bombardierelor, în care se distingea bâzâitul de viespe al avioanelor de vânătoare.

Morlaix era un oraş străvechi, cu străzi pietruite şi un golf alimentat de un râu. Chiar şi acum, în golf pluteau multe bărci vechi de pescuit. Dar locul preferat al lui Irene era viaductul înalt ce traversa întreaga vale în care stătea pitită localitatea.

Păpuşelele purtau pantaloni soldățeşti şi căşti, exact ca bărbații. Dacă îşi aduceau aminte, îşi puneau şi şorțuri albe, care le acopereau până la genunchi şi care le împiedicau să fie mânjite de făină. Li se dădea o canistră de apă pe zi pentru a-şi spăla rufele. Dar asta ajungea doar pentru lenjeria intimă. Ce rămânea turnau în căşti, ca să se spele pe corp.

— Dă la scobituri, îi zise Dorothy prima dată.

— Până la urmă am să prind şpilul, spuse Irene, dar zău că tot nu m-am lămurit cum aş putea băga genunchiul în cască.

Dorothy îi trase o palmă la fund. Continuară să râdă. Că atât se putea.

Autobuzul *Cheyenne* era parcat vizavi, iar Jill descoperi la poalele colinei un pârâiaş şi le propuse să se spele acolo.

Irene le arătă cu degetul un grup de soldați care jucau baseball pe un câmp din apropiere.

— Eu ştiu? zise. N-aş vrea să agităm prea rău spiritele.

— Nu-i cazul să te consideri zeița frumuseții.

— Pentru barbarii ăştia, cred că şi bunică-mea ar trece drept zeița frumuseții, i-o întoarse Dorothy.

Curând, lui Dorothy îi trecu pe la urechi planul de a trimite toate autobuzele Serviciului pe Roți la Spitalul de Evacuare numărul 102. Suna aşa de nobil – să întrerupi programul obişnuit şi să te duci să-i înveseleşti pe bieții soldați răniți care urmează să fie trimişi înapoi în Anglia, poate chiar şi acasă. Dar punctul principal de atracție îl constituia zvonul că asistentele de acolo s-ar putea să le permită să facă duş cu apă caldă. Nu mai făcuseră o baie adevărată de opt zile, şi miroseau la fel de urât ca soldații din jur. Hotărâră să plece înaintea convoiului, impulsionate de visul la un duş cu apă caldă după pofta inimii.

— Găsim noi o explicație dacă ne întreabă cineva, spuse Dorothy. Tre' să fie o lipsă în stocuri pe care să dăm vina, nu?

Ajunseră, aşadar, la spital, unde fură întâmpinate de o hoardă de pacienți încântați care începură să fluiere şi să zbiere ca nişte maimuțe la vederea autobuzelor. Fetele plătiră din greu pentru păcatul de a fi jinduit la un duş, căci fură nevoite să-i servească pe soldați mai întâi, iar la final trebuiră să se întoarcă pe un drum periculos, prin întuneric. Dar săpunul şi apa fierbinte şi şamponul fură o răsplată care li se păru cu adevărat dumnezeiască. Irene se minuna privind apa murdară care îi şiroia pe trup şi se ducea în gura de scurgere. Ziceai că e cacao. Când ieşi din cabină, picurând, o găsi pe Dorothy acolo, goală.

— Dacă te-ai vedea! spuse Irene.

— Dacă te-ai vedea şi tu!

— Ei, gata, nu mai avem nici un secret.

— Eu zic că mi-au mai rămas vreo două, zise Dorothy.

Irene înhăță un prosop.

— Şi mie.

— Nu te-ntreb nimic dacă nu mă-ntrebi nimic.

— S-a făcut!

În septembrie li se ordonă să plece. Armata a Treia, a generalului Patton, se punea în mişcare, că să profite de eliberarea Parisului datorată lui de Gaulle. De acolo, Patton intenționa să-i urmărească pe nemți până în Belgia. Serviciul pe Roți din Bretania urma să însoțească acest convoi, mutându-se de la servirea ariergărzii la trupele de pe linia frontului. Era exact ceea ce speraseră fetele, sau cel puțin Dorothy: în sfârşit urma să aibă parte de ceva acțiune.

Din momentul în care fetele puseseră piciorul în Europa – pe acel pământ străvechi şi îmbibat de sânge –, se schimbase totul. Prima victimă de război fusese pretenția lor de a fi femei civilizate. Nu mai era loc să se arate ofensate, cu atât mai puțin una față de cealaltă. Nu aveau taine, nu aveau grețuri. Se judecau şi pe ele şi pe ceilalți după nivelul de nonşalanță demnă cu care făceau față haosului. Se întrebau şi ele dacă aveau să mai primească o A Treia Fată, deşi între timp deveniseră o adevărată maşină de gogoşi plus cafea. Munceau mai mult, sigur, dar nu mai erau nevoite să aibă de-a face cu o a treia persoană. Nu le surâdea absolut deloc ideea de a instrui cine ştie ce biată ființă în regulile autobuzului.

Războiul le putea. De altfel, şi ele puțeau. Soldații puțeau şi ei. Interiorul tancurilor puțea rău. Civilii puțeau. Puțeau şi morții. Masa informă care trecea drept carne din rațiile lor puțea. Noroiul, ruinele, craterele lăsate de obuze, tranşeele, adăposturile, latrinele, gunoaiele puse pe foc, toate puțeau de-ți mutau nasul din loc. Până şi mirosul de gogoşi era ceva insuportabil de-acum. Dar măcar reuşea să ascundă izul de canal care părea să însoțească fiecare tabără.

Ne rostogolim pe drum ca nişte țestoase, scrise Irene în jurnalul ei. Deşi uneori erau ca nişte iepuri, alergând de mama focului pe drumurile acelea crăpate, în trombe de

praf sau noroi azvârlit în toate direcțiile. În ultimele luni văzuseră incendii şi refugiați, conflagrații şi biserici distruse, animale de fermă masacrate. Femei cu capete rase – colaboraționistele – îngenunchind într-o piață, lovite cu piciorul şi bombardate cu varză stricată. Întregul şir de trupuri omeneşti strivite, uitate în urmă, pe pământ, cele vechi fiind ca nişte bucăți de zdrențe sau bucăți de carne puse la uscat pe bucăți de stative de lemn.

Învățaseră că surprizele războiului veneau când te aşteptai mai puțin. Nu puteai decât să ai grijă să ții pline rezervoarele de apă, deşi acestea pleoscăiau îngrozitor şi uneori greutatea lor amenința să răstoarne autobuzul la curbele mai strânse. Apa era esențială, însă mai erau şi alte lucruri importante: să ai tot timpul provizii în bucătărie şi combustibil în rezervor; să nu mergi niciodată pe câmp, din cauza minelor; să ai un şorț curat, dătător de speranță.

În acea primă zi, după ce supraviețuiseră drumului nebunesc care le purtase de la Utah Beach în interiorul continentului, Patton însuşi apăruse la *Rapid City* pentru o ceaşcă de cafea şi o ghiulea. Le făcuse cu ochiul fiecăreia dintre ele şi le spusese:

— Sunteți mai tari decât oricare dintre băieții ăştia duri.

De acea zi îşi aminteau încă în vise, deşi li se părea o închipuire. Irene consemnase episodul în jurnal, dar nu îndrăznise să-i ceară generalului un autograf. Altminteri nu dădeau ochii cu mărimile, doar cu pleava.

— „Bătrânul Sânge şi Măruntaie”[39], îi zisese unui soldat după plecarea generalului.

---

[39] Poreclă dată generalului Patton, cunoscut în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial pentru atitudinea tranşantă faţă de inamici şi pentru discursul lui categoric: „Voi conduce această divizie la Berlin şi când vom ajunge acolo, mă aştept ca fiecare dintre voi să aibă în urma sa putoarea sângelui şi măruntaielor nemților”, (aprilie 1941).

— Sângele nostru şi curajul din măruntaiele lui, răspunsese un tinerel.

Era una din obişnuitele replici ale soldaților, avea să afle apoi.

Tot ce avuseseră drag pe lume înainte să ajungă acolo li se părea acum naiv şi prostesc dacă nu le umplea de emoție. Pentru a compensa, îşi întocmiseră un set de porunci proprii:

Continuă să mergi pe drum.
Nimic nu înseamnă nimic.
Nu te uita îndărăt.
Nu-ți cere scuze.
Nu face concesii.
Nu-i lăsa să te vadă plângând.
Rapid City e pe primul plan.
Nu te preda niciodată.

Trecuseră zile de când părăsiseră Bretania, şi tot pe drum erau. Se aflau pe undeva pe lângă Troyes, la sud-est de Paris. Oamenii din Armata Victoriei, eroii de la Omaha Beach care îl ajutaseră apoi pe de Gaulle să elibereze Parisul, erau în mişcare. Era Blitzul Americii – acum le plăteau cu aceeaşi monedă nemților şi înaintau adânc în Franța, lăsând în urmă dezastru. Tancurile germane, asemenea unor zimbri înfuriați, se ascundeau în păduri şi după gardurile vii, aşteptând să apară cu un răget, în timp ce lunetiştii stăteau ascunşi în clopotnițele bisericilor, în adăposturi săpate, în spatele unor ziduri de saci cu nisip. Întreaga armată a Statelor Unite, se părea, alerga pe tot cuprinsul țării ca să-i elimine pe inamici.

— Nu mai ştiu încotro mergem, spuse Dorothy.

— Credeam că ai o hartă, îi zise Irene.

Se treziseră în acea dimineață la 4.30 şi ieşiseră de sub burta vehiculului. Plouase. Când aveau noroc, armata

rechiziționa câte o casă de țară sau câte un han unde să poată dormi noaptea. Dar în ajun fuseseră prea obosite ca să-şi mai bată capul cu asta şi preferaseră să-şi întindă sacii de dormit sub bestia mare şi cenuşie. Întotdeauna puteau conta pe faptul că nici un glonț nu avea să pătrundă prin Jimmy al lor.

Pe la 5.30 erau deja pe drum. Dar un jeep se prăbuşise într-un şanț inundat, şi restul de soldați din jur încercau să-l ridice. Dorothy nu stătuse pe gânduri şi îi ocolise repede, plecând mai departe. N-avea vreme de aşa ceva. Condusese aşa de repede, că se îndepărtase de companie fără să îşi dea seama.

Dorothy se chinuia să stăpânească volanul acum. Părea că e viu, o creatură circulară care îi opunea rezistență. Era el recalcitrant oricum, dar drumul acesta părea să scoată ce era mai rău din autobuzul lor. Era încăpățânat ca un catâr.

— Dar n-ar trebui să ştii unde suntem? întrebă Irene.

— Tu vorbeşti, care nu conduci niciodată?

Pe Dorothy o dureau spatele şi noada. Piciorul stâng îi înțepenise de atâta apăsat pe pedala aceea îndărătnică. Avea un gust de acru. O dureau şi umerii, iar hurducăiala aceea continuă îi dăduse o durere de cap înfiorătoare, ca o piatră ascuțită în creier. N-avea nevoie de discuții de-astea acum.

— Nici nu mai văd bine, spuse ea.

Irene se ținea de burtă şi dusese o mână la gută.

— Suntem obosite, atâta tot.

— Obosite. Cum zici tu.

Aceste Surori de pe *City,* cum le spuneau în glumă băieții, se opriseră să servească de trei ori pe zi. În fața lor se înşiraseră fețe după fețe – chipuri aliniate în fața ferestrei, privindu-le. Fețe care păreau identice dacă Surorile nu făceau un efort să le distingă. Le durea tot corpul. Le durea până şi să stea jos după o zi întreagă de lucru, pentru

că ştiau cât le vor chinui picioarele obosite când va veni vremea să se ridice. Camionetele veneau şi plecau, încărcate cu nenorocitul acela de aluat de gogoşi, cu boabe de cafea, cu zahăr, cu grăsime, cu saci de scrisori pe care trebuiau să le distribuie, cu dulciuri şi gumă de mestecat, cu reviste şi ţigări vechi, cu cutii de lapte condensat şi, când erau cu adevărat norocoase, cu discuri pentru Victrola lor. Uneori se simțeau bine când stocau proviziile în autobuz, pentru că era un mod de a încheia ziua care nu presupunea veşnicul zâmbet pe buze din cauza căruia le dureau fețele.

Pe mâna dreaptă, ambele femei aveau inele de aluminiu făcute de soldați din metalul avioanelor nemțeşti doborâte care se găseau peste tot prin jur. Mici dovezi de dragoste. Fiecare se simțea ca o mireasă care trimite la război câteva mii de soți.

Unul din lucrurile care le făceau plăcere era obsesia soldaților pentru registrul cu care era prevăzut fiecare autobuz. În tomul acela greu, sub numele fiecărui stat, se afla o listă cu numele şi locul de baştină, precum şi divizia militară a fiecăruia dintre aceşti oameni. Chiar mai mult decât gogoşile, mai mult decât flirtul, aceşti oameni îşi doreau să vadă cine era înscris în aceste volume imense. Plângeau când studiau paginile. Scena avea frumusețea ei stranie. Însă şi mai frumos fu când un locotenent care nu credea că aceste doamne ar trebui să se afle într-un câmp fără protecție îi strecură lui Dorothy un pistol automat şi un holster, împreună cu o cutie plină cu gloanțe rubiconde. Şi nici măcar nu-i fură o sărutare.

Pe măsură ce înaintau în inima Franței, era tot mai clar că aveau de îndeplinit o treabă pentru care nu fuseseră instruite. În majoritatea serilor se trezeau că ascultă confesiuni. După ce terminau serviciul, femeile se aşezau pe treptele din spate ale autobuzului, fumând o țigară sau

sorbind din ce băutură se găsea în seara respectivă. Acolo le găseau soldații. Aveau nevoie să stea de vorbă, iar ele învățaseră să fie tăcute, receptive şi să nu critice niciodată coşmarurile şi ruşinea pe care veneau unii dintre ei să le mărturisească în secret. Era Marea Destăinuire. Promiteau că nu vor dezvălui niciodată aceste secrete nimănui – deşi vorbeau despre ele în şoaptă când erau singure noaptea, şi astfel ajungeau să poarte în suflet amarul atâtor străini.

Unul dintre ei omorâse în bătaie un civil şi nu ştia de ce. Altul se ascunsese sub un şopron prăbuşit în timpul unui schimb de focuri, plângând de frică, fără să tragă măcar un glonț. Şi soldatul voia să se împuşte pentru că nu reuşea să-şi oprească mâinile din tremurat şi nu se putea opri din vomitat şi nu putea să doarmă. Altul îşi sărutase colegul şi acum îi era frică de el. Un căpitan le adusese scrisoarea de despărțire pe care i-o trimisese nevastă-sa din San Francisco şi îşi frânsese mâinile tot timpul cât o citiseră. Scrisoarea mirosea a Chanel 5, ceea ce Irene şi Dorothy găsiseră că era de o cruzime ieşită din comun.

Cu câteva zile în urmă fuseseră reținute la Caen, baza lor cea mai recentă, din cauza numărului mare de scrisori pe care trebuiau să le distribuie trupelor. Strigaseră numele de parcă erau la o tombolă cu premii. Soldați înfrigurați se înghesuiau să vină în față şi să-şi culeagă misiva prețioasă, tuturor fiindu-le groază de tăcerea care urma când nu răspundea nimeni unui nume strigat. Fusese o plăcere să distribuie scrisori, dar durase aşa de mult, că divizia plecase fără ele şi *Rapid City* trebuise să o prindă ulterior din urmă.

În timp ce spălau şi împachetau totul în ultima lor zi la Caen, cetățenii încă mai ieşeau din vastele mine de sub oraş, unde aşteptaseră să se termine bombardamentul. Sute de oameni, clipind de la lumina neaşteptată. Irene le distribui ghiulelele rămase nevândute. Dorothy şi Phyl, de la *Cheyenne,* le dădură bomboane de ciocolată şi țigări.

Conduceau de multă vreme în această dimineață, fără să fi văzut pe nimeni.

— Mi-ar plăcea să fi primit mai multe scrisori, spuse Irene, deşi nu-i mărturişi lui Dorothy că de fapt se gândea la Handyman.

Ascunsese într-unul din saci o scrisoare către Hans în care nu-i spunea decât că se gândeşte la el, că urmăreşte fiecare avion de vânătoare care-i trece pe deasupra capului pentru că-şi imaginează că s-ar putea să fie el. Nu riscase prea mult, cu excepția momentului în care îşi semnase scrisoarea *Cu gânduri bune şi Good night, Irene.*

— N-am primit nici un fel de poştă, zise Dorothy ieşind din transă la volan. Unde dracu' suntem?

Deşi se învățase să conducă şi atunci când îi zburau gândurile, era un obicei prost, o ştia. Era ca şi cum ar fi condus după ce băuse. Visau fiecare la ale ei. Irene privea fix, compunând probabil poezii. Una din problemele pe care le poți avea atunci când conduci mecanic, îşi dădea Dorothy seama, e momentul când ieşi din transă şi-ți dai seama că nu ştii unde te afli şi habar n-ai pe ce drum ai luat-o şi te trezeşti că te uiți lung după convoiul militar care ți-a fost tovarăş constant de drum, dar pe care ia-l de unde nu-i.

— Cred că am greşit direcția, recunoscu Dorothy.

Drumul era din ce în ce mai anevoios, cu denivelări şi cratere. Era plin de rugi de mure, iar în locurile mai înguste crengile copacilor zgâriau autobuzul de parcă ar fi încercat să-l sfâşie. Corbi croncănitori erau deranjați pe coclauri de nişte păsări mici şi cafenii care se învârteau precum nişte frunze în vânt.

Irene încercă să nu alunece de pe scaun pe podea.

— Drumul nostru de țară, îngăimă.

Volanul se smuci din mâna lui Dorothy spre stânga. Al naibii, parcă avea pe dracu' în el. Însă tânăra femeie reuşi să-şi stăpânească iritarea şi să nu dea dovadă de slăbiciune.

În schimb, înclină capul şi cercetă tufişurile de-a lungul drumului. Nu mai văzuse nici un soldat pe ultima bucată de drum de vreo 30 de kilometri, îşi dădu seama.

— Ce zi de rahat, bombăni ea.

— Ştii cum zic englezii, îi spuse Irene. Tre' să faci din rahat bici şi să te descurci.

— Asta cine ți-a mai spus-o? Credeam că tu eşti aia mai cuconoasă dintre noi.

Irene însă refuză să-i întoarcă vorba. Se uita la copacii care i se perindau prin fața ochilor la babordul camionului.

— Cea mai mare cucoană mă simt atunci când nu trage nimeni în mine, anunță ea.

— N-am chef să dau din clanță, zise Dorothy, încerc să conduc.

— Baba-Cloanța ce eşti.

Dorothy scrâşni din dinți.

Irene arboră un aer de mare doamnă la fereastră. Ştia întotdeauna cum arată – de parcă o cameră ascunsă se grăbea s-o filmeze din prim-plan. Uniforma însă, în mod neaşteptat, îi era în neorânduială. Amândouă purtau uniformă, sau un soi de uniformă. Bluzele lor albe erau acum murdare şi galbene la subsuori, pantalonii albaştri aveau pete cenuşii la genunchi după ce în ultimele nopți dormiseră sub autobuz. Iar ghetele erau ca vai de ele.

Irene îşi aprinse o țigară şi îşi înfăşură o şuviță de păr în jurul unui deget, după care făcu un balon de gumă şi-l sparse în cel mai enervant mod. Din gura aia obraznică i se revărsa fum. Uneori făcea baloane de gumă pline de fum şi le spărgea cu limba ca pe nişte proiectile de mortier.

Dorothy tuşi teatral, exprimându-şi dezaprobarea. În ultima vreme o irita aproape orice. Ea era cea care conducea *Rapid City,* libertate care n-o mai încânta chiar ca la început, dar dacă domniței zurlii de lângă ea i- ar fi dat prin cap să conducă, sigur s-ar fi răsturnat într-un sânt. Nu

reuşea să se concentreze la nimic deoarece o deranjau baloanele lui Irene, şi, colac peste pupăză, se aflau pe un drum vechi, complet singure pe un teritoriu necunoscut.

— Unde-ai învățat, mă rog, trucul ăsta cu fumul? întrebă ea. La bordel?

Pe Irene o apucară dracii.

— Ia mai du-te-n..., îi răspunse în cele din urmă.

Dorothy îşi desfăşură harta personală peste volan. N-avea loc s-o desfacă cum trebuie, încerca s-o studieze în timp ce conducea.

Irene nu mai rezistă. Nu mai suporta să vadă aşa ceva. Sigur aveau să moară amândouă într-un accident.

Autobuzul trecu peste o colină. Ceştile de cafea din stative începură să zăngănească muzical şi sacii de scrisori se trântiră unii peste alții. Irene se înfipse mai tare în scaun.

„Fir-ar să fie”, îşi tot spunea Dorothy ca într-o litanie, cu mâinile tremurânde.

În ciuda hurducăielii interminabile, Irene continua să atârne cu capul pe fereastră, cu ochii închişi, lăsându-şi părul castaniu în voia vântului.

„Suntem o pereche minunată”, se gândi Dorothy.

— Micuțo, zise în cele din urmă. Tu întotdeauna arăți ca o vedetă de cinema. Indiferent că se filmează sau nu. Dar dacă nu bagi capul înapoi, rămâi fără el, şi pun pariu că n-are să-ti convină.

Aşa sunau multe din conversațiile lor. Începeau un subiect, îl abandonau vreo cincisprezece kilometri, apoi reveneau brusc la el, de parcă numai despre asta vorbiseră până atunci. Odată, Irene reuşise s-o zăpăcească pe Dorothy când anunțase din senin:

— Oricum, zisese, după care reluase o poveste pe care o începuse cu două zile mai înainte – o trăsnaie despre porecla ei, „Aligatoarea”, pe care Dorothy o mai auzise de douăzeci de ori. O bazaconie.

— Dragă, spuse Irene întorcând-o ca la New York, un lucru pe care tovarăşa ei îl găsea interesant, dar şi exasperant. Cum aş putea oare să arăt ca o vedetă? Nu vezi că port bocanci militari în picioare?

Ridică cracul pantalonului ca demonstrație.

Dorothy apăsă dublul ambreiaj, posomorâtă. Mecanicii îl porecliseră „dublul clacaj”. Se gândea că s-ar fi potrivit şi ca titlu pentru memoriile ei, dacă se hotăra să le scrie vreodată.

Amândouă simțeau că le plesneşte vezica, lucru pe care îl semnală Irene mai întâi:

— Tre’ să fac pipi, zise. Neprimind răspuns, adăugă: Zău, nu mai pot să mă țin.

Dorothy nu opri însă, şi Irene avu un moment în care îi veni s-o strângă de gât.

În aer plutea o miasmă de vite moarte. Spera că asta erau, vaci moarte. Mirosea şi a fum – cărbune ars. Se vedeau şi flori galbene, şi printre ele, pălării de floarea-soarelui, atât de iubite de Irene, care scoteau un foşnet sec. Şi păsărelele supărate care îşi făceau de lucru ciugulind din fețele pline de semințe ale florii- soarelui.

Irene avea dreptate în legătură cu un aspect important. Nu trăsese nimeni în ele în acea zi. Nu se auzea nici măcar artilerie în depărtare, acel sunet al unor zei care s-au împiedicat, beți, pe creasta colinelor. Drumul rămăsese însă plin de primejdii. Din când în când, uitau de asta, căci plictiseala le dăruise o nonşalanță vecină cu inconştiența. Adevărul este că nici uneia nu-i convenea să i se reamintească în fiece clipă că moartea stătea la pândă.

După o curbă zăriră un amărât care semăna cu un personaj din desenele animate şi care mergea fără nici un chef pe drum. Puşca îi atârna într-o doară şi i se lovea de şold ori de câte ori păşea. Soldatul tortura o muzicuță.

— Răcan la babord, anunță Dorothy.

Dorothy schimbă viteza, iar soldatul se întoarse pe călcâie, apucându-şi puşca. Când văzu semnul Crucii Roşii pe botul vehiculului, începu să zâmbească. Avea dinți lungi şi galbeni, pe o față murdară şi acoperită de nişte peri aspri.

Dorothy trase de frână şi coborî fereastra.

— Hei, fratele meu, cât mai e până la Hoboken?

— Măi să fie, zise el.

— Da, ai nimerit-o. E un autobuz plin de dame. Ai ceva împotrivă?

— Ce mai întâmplare!

— Da, ştiu. E un şoc.

Omul îşi tot lungea gâtul, ca o girafă, iar Surorile începuseră să-i facă cu mâna.

— Bună, frumosule, îl salută Irene pe un ton îmbietor.

— Al dracului să fiu eu!

Dorothy pocni din degete, iar Irene scoase cutia cu gogoşi vechi pe care o pusese la păstrare sub scaun, lângă pistolul pe care-l primise de la locotenent.

— Vrei o gogoaşă? întrebă Dorothy.

— Vrei, calule, ovăz?

Omul sui pe treaptă. Doamne, ce mai putea!

— O țigară ai, păpuşă?

Dorothy îi dădu pachetul ei de Lucky Strike numai ca să-l vadă coborât de pe trepte şi îi spuse să nu i se mai adreseze aşa.

— Crezi că suntem pe drumul cel bun? îl întrebă Irene.

— Nu şi dacă vreți să ajungeți la Hoboken, răspunse el.

Dorothy îi făcu un semn că totul este în regulă şi mări viteza.

— Nu plecați! strigă soldatul după ele.

— Pa şi pusi, i-o întoarse ea călcând accelerația.

Merseră în tăcere câteva minute, până când Dorothy spuse cu răutate, fără să-i arunce lui Irene nici măcar o privire: „Bună, frumosule!”

— Nu ştiu ce vrei. Îmi fac datoria, aşa cum ni s-a spus. N-ai decât să mori de ciudă.

Irene îşi încrucişă braţele la piept şi îi întoarse spatele, studiind drumul, unde toate pancartele îţi atrăgeau atenţia că sunt lunetişti în jur.

Surorile se simţeau în siguranţă. Cine ar fi îndrăznit să tragă în ele? Vehiculul avea însemnele Crucii Roşii pe spate, pe partea din faţă, pe laturi. Bucătăria mare din spate dădea autobuzului un aspect de ambulanţă expandată. Cu hornuri. Cine ar fi tras într-o ambulanţă? Era ca şi cum ar fi umblat pe drum cu o pancartă pe care scria: NU TRAGEŢI.

Se apropiară de un grup de civili în haine zdrenţuite, care le făcură cu mâna. Nu era prima oară când dădeau cu ochii de oameni istoviţi mergând de-a lungul drumului distrus şi uitându-se lung după ele. Mulţi erau îmbrăcaţi în zdrenţe şi arătau ca nişte somnambuli. Uneori, agitau nişte steaguri mici, iar copiii lor alergau pe lângă autobuz. Echipajul avea rezerve de ciocolată Hershey şi de gumă de mestecat Beeman, pe care li le aruncau pe fereastră.

Era un miracol că mai era cineva în viaţă. Sat după sat, impresia era că un vulcan explodase în centru, iar pământul fusese denivelat de explozie. Din multe cartiere nu rămăseseră decât cărămizi înşirate şi pete pestriţe de zgură. Pe unele câmpuri, bucăţi de ziduri se înălţau ca nişte pietre de mormânt colosale, iar în centrul unora dintre acestea se mai căsca încă un cadru gol de uşă. Ai fi zis că au o mie de ani. Fiecare groapă de obuz era plină cu apă stătută şi murdară, în care de multe ori plutea câte o mortăciune, vreun câine sau vreun porc. De pe felinare, asemenea unor rufe desperecheate, atârnau cadavre. Putoarea pătrundea până şi prin ferestrele închise. Peste tot pe unde te uitai, erau ciori. Se pare că ciorile apreciau războiul.

Un jeep care venea din direcţia opusă le făcu semn din faruri, iar un tip cu o cască cu dungi albe, care şedea pe

locul de lângă şofer, se agățase de parbriz şi le făcea semn cu brațul rămas liber.

— Mă gândesc că totuşi suntem pe drumul cel bun, zise Dorothy.

Trase autobuzul pe margine.

Jeepul îşi continuă drumul. De după cotitura din față apăru un şir de vehicule care se grăbi spre ele. Ambulanțe. Irene şi Dorothy ieşiră iute din autobuz să le privească. Trei ambulanțe mari de la Crucea Roşie, urmate de una militară, deplasându-se cu repeziciune. Ambulanțele trecură, cu sirenele urlând, în timp ce dinăuntru se revărsau țipete şi gemete. Pe platforma din spate a unora dintre vehicule stăteau infirmiere.

— Fugiți! le strigă una.

Avea fața albă ca varul şi cearcăne negre în jurul ochilor. Vântul îi răvăşise părul, care acum arăta ca o coroană blestemată. Gura îi era deschisă. Arăta ca şi cum scăpase dintr-o furtună cu trăsnete îngrozitoare.

De îndată ce trecură ambulanțele, sirenele îşi coborâră volumul şi tonul. Irene îşi ținea încă mâinile la urechi.

În urma convoiului apăru un al doilea jeep, care se opri în dreptul lor. La volan era un soldat, dar lângă el se afla o soră medicală, a cărei bonetă albă se desprinsese şi i se mai ținea în doar câteva ace de păr.

— Salutare, spuse şoferul.

La început, Surorile nu fură în stare să spună nimic, ci doar să încuviințeze din cap. Apoi Irene mărturişi că se rătăciseră.

— Mergeți drept înainte, le zise el. O să ştiți când ați ajuns pe front.

— Presupun că aşa o fi, spuse Irene.

— E de rău, nu? o întrebă Dorothy pe asistentă.

Aceasta le privi lung.

— Păi, unde e de bine?

— Vedeți că urmează să apară pe drum nişte prizonieri de război, le avertiză şoferul. Poate reuşiți să-i călcați cu autobuzul.

Dorothy privi în jos şi scuipă.

— Nemțălăi. O să-mi dau silința.

Asistenta continua să le privească lung, de parcă nu mai văzuse ființe omeneşti.

— Păpuşelele cu gogoşelele, spuse ea în cele din urmă.

— Nu-mi spune păpuşică, zise Dorothy.

— Gata, gagici, spuse soldatul. Tre' s-o şterg. Țineți capu' la cutie.

— Vezi ce faci, îi răspunse Dorothy.

— *Au revoir.*

Şoferul puse jeepul în viteză şi se grăbi să ajungă din urmă ambulanțele.

Nu apucară să meargă mai mult de vreun kilometru, când drumul fu invadat de un grup de bărbați cu spinarea fluorescentă, care arătau ca nişte radiografii umblătoare. Dorothy puse frână. Un tip care se vedea că e din poliția militară făcu un pas înainte, arătă cu degetul spre ele şi le făcu semn să se dea deoparte. Dorothy trase pe margine şi stinse motorul. *Rapid City* tremura ca un cal de curse.

— Ăştia să fie prizonierii? strigă Dorothy.

— Ăştia sunt, lua-i-ar gaia, răspunse polițistul.

Irene lungi gâtul. Mai mulți soldați făcuseră un semicerc în jurul a patru nemți bătuți, în uniforme rupte. Americanii îşi țineau armele ațintite spre prizonieri. Neamțul cel mai înalt se uita urât şi rânjea cu dispreț la ei.

— Majoritatea nu-s decât nişte copii, spuse soldatul. Nişte amărâți de la munca de jos, ca şi noi. Clătină din cap înainte să continue: Însă scârbele alea de SS-işti... Uite, ăla de acolo. Ăla e diavolu' în persoană.

— Nici nu-i pasă că puteți să-l împuşcați, observă Dorothy. Avem voie să ne uităm şi noi la „rasa superioară”?

— N-aveți decât, spuse polițistul şi plecă de acolo.

Fetele coborâră din autobuz şi începură să cerceteze ciudatele creaturi. Ca toți bărbații, prizonierii îşi îndreptară umerii când apărură femeile. Tipul înalt le adresă un rânjet, măsurându-le cu privirea din cap până în picioare.

Dorothy începu să adulmece aerul.

— Miroase a rahat de porc.

Prizonierul se înroşi, dar rânjetul nu i se şterse de pe față. Apoi se lăsă tăcerea – nu se auzeau decât câțiva greieri prin buruieni, un cârâit de ciori departe. Bocancii prizonierilor scoteau un hârşâit în contact cu pietrişul de pe drum. Carevasăzică, ăştia erau războinicii Reich-ului Milenar. Surorile dădură ocol acestor ființe zdrențăroase, având grijă să se țină în spatele soldaților.

— N-arată chiar aşa de duri, observă Dorothy.

— Cu excepția maimuțoiului ăla, spuse şi Irene.

Nemții erau îngrozitor de murdari. Aveau uniformele rupte. Singurul care se ținea bățos era namila blondă care privea cum americanii agitați îi flutură puştile pe sub nas. Când făcu un pas înainte, aceştia se dădură îndărăt.

— Vă e frică? râse el. Heil Hitler.

Când rosti aceste vorbe, fața i se lumină într-un zâmbet ce fu urmat de un salut leneş.

— Se vede că se simte tare bine, şopti Irene.

Ceilalți trei prizonieri erau doar nişte țângăi, aşa cum spusese şi polițistul militar. Cu toții încercau să le privească în ochi pe femei. Muştele li se băgau în nări şi încercau să-i pişte. Băieții dădeau din mâini, încet, ca într-o transă. Unul îi spuse lui Irene:

— *Bitte.*

— Şi-asta ce mai înseamnă? întrebă Dorothy.

— „Te rog”, o lămuri Irene.

— *Bitte,* zise din nou băiatul, ducându-şi mâna spre gură.

— Vezi că acu' primeşti un glonț în cap, se răsti un soldat.

Prizonierul ridică amândouă mâinile la gură.

— *Wasser,* zise el. *Bitte.*

— Vrea apă, explică Irene.

— Bietul micuț, mârâi Dorothy.

O luă înapoi spre autobuz şi se sui în el. Irene rămase unde era, neştiind ce să facă. Dorothy porni motorul, care scoase un muget. Irene tot nu se mişca. Dorothy băgă în viteză şi împroşcă pietrişul. Irene trebui să alerge şi să se apuce de mânerul uşii, ca să se poată cățăra pe treaptă. Dorothy scoase pe fereastră mâna şi îi arătă degetul mijlociu soldatului care o implorase.

Într-o secundă scena se topi, ca şi cum nu s- ar fi petrecut niciodată.

După încă trei cotituri şi un câmp înnegrit dădură de o familie care şedea pe marginea drumului, cu o capră legată cu o sfoară.

— Civilii ăia se uită la noi, spuse Dorothy.

Irene se întinse peste ea şi aruncă dulciuri şi pachete cu gumă de mestecat pe fereastră. Familia nu se grăbi să se mişte din loc, uitându-se când la darurile împrăştiate pe jos, când în sus, la ele. Capra scăpă din laț şi mâncă pachetele de Beeman.

Un camion plin cu soldați trecu pe lângă ele într-un nor de fum de țigară, însoțit de un cor de fluierături şi ovații când o văzură pe Irene cum, dintr-o simplă postură relaxată, ajunge să pozeze ca un adevărat model, cu mâinile ridicate lângă fața întoarsă spre razele de soare ce pătrundeau prin frunziş. Irene le făcu semn cu mâna şi strigă spre unul dintre soldații cățărați în spatele camionului.

— Potoleşte-te, spuse Dorothy. O să creadă toți că te prăpădeşti după bărbații în uniformă.

Irene făcu o mutră acră.

— Toată lumea o iubeşte pe Irene, oftă Dorothy, deşi era conştientă că şi ea căzuse sub vraja prietenei sale.

Mai aveau patru ore până să ajungă la locul bătăliei, deşi n-aveau de unde şti acest lucru. Nu existase nici un indiciu. Nu primiseră nici un semn de la vreo divinitate. Plictiseala şi toamna timpurie le încetiniseră parcă simțurile. Cine şi-ar fi putut imagina altceva decât linişte şi pace într-o zi de toamnă timpurie?

Văzură un soldat stingher pe marginea drumului.

— Hei, soldățelule, îl interpelă Irene. Cum e?

— E groasă. Te bagi?

Ea îl admonestă, făcându-i un semn de reproş cu degetul.

— Măi, ce neruşinat eşti! strigă.

Toamna era anotimpul ei favorit – până şi cuvântul „toamnă” îi trezea amintiri îmbrăcate într-o lumină tristă, cu un soare rece pătrunzând prin vitraliul frunzişului. Frunze ruginii, ale căror culori parcă reflectau apele copilăriei ei, acele oglinzi pline de iluzia unei văpăi, ca nişte monede uriaşe presărate printre arțarii şi stejarii dintre papură şi trestii. Ce dor îi era de casă!

Aici, pe meleagurile Franței, zăreai vehicule arse în şanțuri. Un avion scheletic, cu botul îngropat în pământ, stătea în mijlocul unui câmp, înconjurat de un cerc negru de iarbă carbonizată. Vaci lipsite de orice curiozitate smulgeau ierburile galbene din afara zonei pârjolite. În depărtare, spre răsărit, se vedeau fuioare subțiri de fum înălțându-se din spatele unor tufişuri de cucută. O biserică dărâmată şedea de una singură, expulzând din când în când câte un stol de porumbei din clopotnița distrusă.

Irene ieşi cu greu din reverie şi o auzi pe Dorothy plângându-se.

— Friteuza aia nenorocită a început să dea rateuri, să ştii. Alaltăieri a făcut ca toate alea. Mă mir că n-a sărit în aer.

Ridicară amândouă privirea la un avion care traversa cerul. N-aveai de unde şti dacă nu cumva era un Stuka[40], aşa că Dorothy încetini şi opri autobuzul sub ramurile dese ale unui stejar.

Irene aprinse o țigară. Când Dorothy pocni din degete şi continuă să stea cu ele desfăcute, Irene puse țigara aprinsă între degetele lungi ale Lunganei şi îşi aprinse sieşi alta.

— Cred că mă las, oftă.

— Vezi să nu, zise Dorothy scoțând un colac de fum. O fi iubitu' tău acolo, sus, continuă ea.

Irene afişă o mutră indiferentă, deşi întotdeauna se uita la cer când auzea un avion de vânătoare, căutând cu privirea Mustangul lui Hans. Şi acum se întreba dacă nu cumva e avionul lui.

— De ce i-or fi spunând Hands?

— Presupun că din cauză că ştie să mânuiască bine maneta, zise Irene cu subînțeles, ceea ce aproape că o şocă pe Dorothy.

— Vai, Irene!

încă mai râdeau în timp ce scrutau avionul de pe cer. Era un Spitfire[41]. Deci nu era al lui.

Dorothy opri motorul, se întinse şi anunță:

— Pauză!

— Ce idee bună, zise Irene. Hai să facem un picnic.

---

[40] Bombardier în picaj german din perioada celui de-Al Doilea Război Mondial.

[41] Avion de vânătoare britanic conceput în 1936, întrebuinţat de Aliaţi cu succes în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial.

Scoase o conservă de piersici din rațiile puse bine în spatele autobuzului.

Dorothy se lungise deja sub un copac. Îşi dăduse jos bocancii şi îşi pusese mâinile sub cap, bucurându-se de soarele care pătrundea printre frunze şi de cele câteva minute de pace. Irene se aşeză jos lângă ea şi desfăcu cutia de conserve. Sorbi o parte din sirop în timp ce sugea o felie de piersică, apoi îi trecu cutia lui Dorothy, care o termină.

— Parcă nu e niciodată de ajuns, spuse ea. După un moment, adăugă: Te gândeşti mult la el, nu-i aşa? La Handyman al tău.

— Tu nu te gândeşti la Smitty?

— Smitty?

— Hai că v-am văzut pe amândoi flirtând. Ți-a cam căzut cu tronc, recunoaşte, o împunse Irene.

Dorothy se ridică în capul oaselor, fixând-o cu privirea.

— Nu, nu mă gândesc la Smitty. Nu de asta am venit aici şi nu de asta ai venit nici tu. Cine ştie, poate că Smitty e mort deja.

Irene se gândi o vreme la vorbele acestea, într-un moment de luciditate, spuse abătută:

— Cine ştie, poate Handyman e însurat.

Dorothy pufni disprețuitor.

— Mi se pare mie, sau rețeta ta de gogoşi are cam prea mult zahăr? Eu zic să-ți vii în fire, că n-ai timp de aiureli. Nu suntem la cinema, Aligatoareo. Avem o treabă de făcut.

Pe drum trecu în viteză un camion, iar soldații începură să strige după ele şi să le fluiere în timp ce le depăşiră. Cele două femei le făcură automat cu mâna, fără să le arunce nici o privire.

— Ia ascultă, amândouă avem tot interesul să începem o viață nouă, spuse Dorothy. Tu abia ai reuşit să-ți mai revii după animalul ăla care te-a bătut. Maică-ta tot nu ți-a

răspuns la scrisoare. Cine ştie ce alte probleme mai ai şi nu zici.

Îmbujorată, Irene îşi feri privirea. Sinceritatea prietenei ei o durea.

— Iar eu mi-am pierdut întreaga familie, continuă Dorothy. Mi-am pierdut căminul părintesc. L-am pierdut pe frate-meu în războiul ăsta. Aşa că uite că nu mă gândesc la Smitty. Prefer să mă gândesc la treaba mea de aici şi la Donny. Se întoarse la Irene şi îi luă mâinile într-ale ei, privind-o adânc în ochi. Şi mă gândesc la tine. Nu ne avem decât una pe alta în momentul ăsta. Tu şi cu mine. Nu mă gândesc decât cum să supraviețuim. La ce bun să începem acum să ne gândim la cine ştie ce individ care oricum s-ar putea să fie doborât în luptă? N-o să mai fii bună de nimic. Eu aş trece prin foc de dragul tău. Am nevoie să ştiu că şi tu, la rândul tău, ai face acelaşi lucru pentru mine.

Irene o trase spre ea şi îi culcă capul pe mâinile lor împreunate. Dorothy îşi simțea lacrimile prelingându-i-se printre degete.

— Irene, tu eşti familia mea acum. Sper că înțelegi ce-ți spun. Asta e povestea *noastră*.

Irene întinse brațele şi o strânse la piept. Rămaseră multă vreme astfel. Deşi Irene ar fi vrut să spună ceva, nu fu în stare. Nu-şi înțelegea vorbele. Dar înțelegea că Dorothy ştie bine care este adevărul.

Alte două camioane trecură în trombă pe drum, împroşcând cu pietricele şi bulgări de pământ, reamintindu-le amândurora că trebuiau să se mobilizeze pentru războiul care le aştepta.

Irene se ridică şi îşi scutură pantalonii cu mâna, apoi dădu s-o ajute pe Dorothy să se ridice în picioare.

— Mersi, Aligatoareo, zise Dorothy pe un ton care se voia serios.

Irene îi făcu o plecăciune.

— Plăcerea este de partea mea, domnişoară.

Urcară înapoi în autobuz şi Dorothy porni din nou motorul.

— Înapoi la treabă, zise Irene punându-şi ochelarii de soare.

Dorothy avu mare grijă să nu facă zgomot când demară. În timp ce se îndepărtau, văzu reclamele false pentru crema de ras Burma-Shave[42] pe care soldații le atârnaseră în copaci:

AN-TAN-TIN,
HITLER I-UN CRETIN,
MUSSOLINI-O ARE MICĂ
CÂT O RĂMURICĂ.
BURMA-SHAVE!

15

După-amiaza devreme. Trei ore şi jumătate până la bătălie.

Arcurile scaunului scârțâiau fără oprire, iar Irene trebuia să se agate cu mâna de acoperişul cabinei ca să nu-şi lovească din greşeală capul de atâta hurducăială. „Asta-i viața ostăşească!”, îşi zise. Întâlneau pe drum din ce în ce mai mulți soldați jigăriți, care abia mergeau. Se vedea că le e greu. Şi lor, şi întregii armate. Picioare grele. Spinări încovoiate. Poveri grele. Puşti grele. Jumătate dintre ei aveau pântecăraie. Le atârnau căştile pe frunte, iar marginile acestora li se loveau de nasuri. Arătau jalnic,

---

[42] Cremă de ras americană, celebră pentru modul în care i se făcea reclamă Pancartele roşii cu poezioare despre Burma Shave împânzeau drumurile Statelor Unite în anii ‘30 şi ‘40.

aveau aerul unor cai storşi de puteri care au tras în jug toată ziua. Nu degeaba li se spunea *tălpaşi.*

Mulți ridicau mâna în speranța că vor fi luați de *Rapid City,* râzând a pagubă. Când o vedeau pe Irene la geam, adică o femeie în locul unui soldat, se opreau şi scoteau exclamații de uimire. Apoi îşi desfăceau larg brațele.

Irene deschise fereastra şi le trimise câteva sărutări.

— Hai să tragem pe margine, spuse ea. Să le dăm o tratație băieților ăstora.

Dorothy nici nu vru să audă.

— Să ne facem treaba, continuă Irene. Doar de asta suntem aici.

înainte ca Dorothy să apuce s-o oprească, se aplecă din nou pe fereastră.

— Domnii mei! strigă. Ce-ați zice de o tratație de la Serviciul pe Roți? Vreți o cafeluță şi nişte gogoşi fierbinți şi proaspete?

Îşi împreună degetele sub bărbie şi flutură şăgalnic din gene, bucurându-se de entuziasmul stârnit în rândul soldaților.

Aceştia grăbiră numaidecât pasul şi se îndreptară spre ele, cu echipamentul târându-se în urma lor şi zăngănind. Sunetul scos de bocancii lor semăna cu tropotul copitelor vacilor care se întorc seara acasă. Căştile prea largi le cădeau pe umeri. Formau o gardă de onoare mirositoare, cum veneau aşa, cu puştile în bandulieră.

„S-a zis cu restul zilei”, se gândi Dorothy. Trase autobuzul într-o dumbravă de pini şi stejari şi puse frâna. Acoperişul autobuzului era ascuns pe jumătate între ramuri, numai bine cât să nu fie zărit de avioanele nemțeşti şi să stea la umbră. Bucătăria lor se încălzea foarte repede, ceea ce era plăcut când ziua era rece şi umedă, dar nu trecea mult şi se transforma într-o adevărată saună. Ce noroc pe ele că aveau ghiulele în plus, rămase de ieri.

Dorothy n-avea nici cea mai mică intenție să bucătărească azi.

În fața autobuzului, băieții deja făceau zarvă şi frământau noroiul în picioare.

— Tu ai vrut-o, îi spuse Dorothy lui Irene. Acum ridică obloanele. Dă drumul şi la muzică.

Ambele femei săriră din autobuz. Soldații le prinseră în brațe şi le învârtiră de parcă le-ar fi luat la dans şi ar fi avut iar şaisprezece ani cu toții. Irene îşi făcu loc prin mulțime. Se alese cu trei pişcături pe fund în timp ce-şi croia drum, plesnind mâinile întinse ca pe muşte.

— Gata, bagabonților! le strigă Dorothy soldaților. Ajutați-ne să întindem foaia de cort. Doar vreți şi voi să vă puneți la adăpost. N-o să aibă nici un haz dacă stați în ploaie. Şi mai țineți-vă mâinile acasă, puişori. Asta dacă nu cumva vreți să vă tragă mama o chelfăneală.

Soldații se grăbiră să dea o mână de ajutor.

— Ia spune, cum stai cu manierele? îl întrebă Dorothy pe unul dintre soldații mai copți.

Acesta se scărpină pe bărbie, îşi împinse pe spate casca şi spuse:

— Io ştiu?... Zic că bine.

— Minunat.

Irene deschise energic cele două obloane de pe una din laturile autobuzului. Scoase zahărul, după care deschise două cutii de lapte condensat şi le aşeză lângă zaharnițe.

— Am adus şi lăptăria, îi anunță. Pentru ăştia care-s mai delicați şi vor lapte în cafea. Aveți şi zahăr.

— Cafea cu lapte şi zahăr, exclamă un soldat. Un desert adevărat, nu jucărie.

Alții erau deja sprijiniți de tejghea, cerând cafea, poşta, bomboane de ciocolată, țigări Chesterfield. Şi conversație. Irene se gândi la zgâmboii ei de veri. Toți băieții ăştia cu fața soioasă, însingurați, care se întreceau să îndruge aceleaşi

vorbe: „De unde eşti, scumpo?/ Eşti măritată?/ Cum îți place la război?/ Ai văzut vreun neamț?/ Ai prieten?/ Nişte ştiri din sport n-ai?/ Domnişoară, n-aveți cumva o carte?”

Adevărul este că aveau nişte cărți şi nişte numere din revista *Life.* Irene se duse să le caute la capătul bucătăriei. Băieții începură să se bulucească în uşa deschisă.

Alte întrebări puse una peste alta: „Cu ce să te ajut? Eşti necăsătorită?/ Ai vreo treabă de făcut?/ Nu ne-am văzut şi în Normandia?/ Ala de colo nu-i un pick-up?”

— Nu sunt măritată deocamdată, dragii mei, le zise. Imediat vă spun cu ce să mă ajutați. Da, e posibil să ne fi văzut în Normandia. Şi, da, ăsta e un pick-up. Hai la dans.

Ultima replică fu întâmpinată cu urale, în timp ce îşi dădeau cu toții coate, în speranța că vor avea întâietate.

Între timp, Dorothy se dusese în bucătărie, dăduse drumul la plită şi deschisese cutiile cu gogoşile rămase din ziua anterioară. Umpluse cafetierele şi pusese cafea măcinată în ele. Apoi coborâse din autobuz în timp ce Irene încerca să aleagă un disc cu swing.

— Care din voi, amețiților, se pricepe să-i tragă un dans adevărat? îi provocă ea.

Soldații se luară de un băiat care stătuse până atunci ascuns:

— Schmidt nu ştie să danseze!

— Ba ştiu, se oțărî Schmidt, cu o față roşie ca racul. Poftim!

Irene băgă Victrola în priză. Răsuci piulițele fluture. Coborî brațul pick-upului, eliberându-l de unde era fixat. Autobuzul lor era un mini B- 17. Toate erau la locul lor. Tone de gogoşi pe rafturi, aşezate pe verticală, abia aşteptând să fie livrate.

— Vă place muzica? vru să ştie.

— Mai întrebi?

— Ai nişte muzică country, păpuşă?

— Din păcate, n-am, puişor.

— Pune nişte cântece de dragoste, drăguță.

— Aoleo, reacționă un altul, o să te-apuci să boceşti ca o fată.

Irene era mai în vârstă decât ei. Încărcă mai multe discuri în aparat. „I'll Be with You in Apple Blossom Time", „Cow-Cow Boogie", „It Had to Be You", „G.I. Jive"[43].

— Schmidt, zise ea sărind jos şi întinzându-i mâna.

Acesta se grăbi să-şi ia tălpăşița, spre marele amuzament al colegilor. Irene dădu din umeri cu afectare şi îşi şterse o lacrimă imaginară din colțul ochiului înainte să se strecoare pe lângă un soldat care şedea pe trepte şi să se suie înapoi în autobuz.

— Surorile Andrews, oftă soldatul, cu spatele la ea.

— Ai nimerit-o, drăguță.

Bărbatul îşi scosese casca de pe cap. Grumazul îi era roşu şi subțire. În pliurile pielii se vedeau dâre de jeg. Avea părul ciufulit, iar în spatele urechilor i se prelingeau sudoare şi grăsime. Avea umerii căzuți, iar coatele i se odihneau pe genunchi. Mâneca îi era pătată de sânge uscat.

— O mai puneți o dată, vă rog?

— Sigur, drăguță.

Irene aşeză acul la începutul discului pentru a doua oară, şi bucata instrumentală de la începutul cântecului fu înlocuită de armoniile vocale ale Surorilor Andrews.

— Sunt frânt, spuse el şi îşi coborî fruntea.

Mâna lui Irene se ridică fără să vrea, gata să atingă spatele anonim. Dar se opri la timp şi se întoarse, apoi se duse în spatele tejghelei. Afară, Dorothy le dădea indicații răstite soldaților, în timp ce aceştia se chinuiau cu stâlpii de

---

[43] Melodii populare americane de la începutul secolului XX. Unele dintre acestea fuseseră compuse în anii '20, deci erau mai vechi.

aluminiu care trebuiau montați pentru a susține copertina verde.

Pe Irene o usturau degetele. Erau acoperite de mici tăieturi roşii, asemenea celor cu care te alegi când te tai cu o coală de hârtie. Atât ea, cât şi Dorothy aveau mâini aspre acum. Aveau sticluțe cu loțiune în autobuz, dar nu ajuta la nimic. Lacul de pe unghii li se cojise. Se dădeau cu kile de apă de toaletă, dar tot a prăjeală miroseau. într-un mod inexplicabil, Irene se simțea copleşită de o dragoste generală ori de câte ori se uita la mâini.

Se duse la rafturile cu ghiulele şi le deschise, eliberând gogoşile. Sigur, erau vechi deja, dar cui îi păsa? N-avea să treacă mult şi vor pune în funcțiune friteuza, de unde se vor revărsa gogoşi proaspete şi lucioase de grăsime. Cafetiera deja scotea un şuierat. Urma să producă nouăzeci de litri în după-amiaza aceea, şi totul pentru că se hotărâse să oprească pe nepusă masă. Dacă n-aveau grijă, puteau să rămână cu rezervoarele de apă goale.

După ce soldații montară copertina, Dorothy se dădu îndărăt şi făcu câteva poze artistice cu *Rapid City,* cu vechiul ei aparat Kodak. Una cu Aligatoarea, făcându-i cu mâna de la fereastră. Dorothy apăsă de şase ori pe buton. Irene turnând cafea în cana de tinichea a unui soldat: încă două cadre. „Mai bine pe capu' tău decât pe al meu”, se gândi Dorothy. Nu fusese niciodată un as al bucătăriei, oricât de mult încercase maică-sa să o învețe. Întotdeauna preferase să pescuiască decât să curețe cartofi sau să prăjească vreun pui pe care fusese nevoită să-l taie.

Pe drum veneau camioane, care parcau şi ele care pe unde puteau, neavând încotro. O cisternă cu apă îşi făcu pomană şi le împrospătă rezervele, plecând apoi fără surle şi tobe. Un vehicul tare ciudat, care căra secțiuni de poduri mobile, reuşi şi el să se strecoare în urma cisternei.

Irene n-avea idee încotro se îndrepta convoiul. Nu voia decât să-l prindă din urmă, în speranța că se îndreaptă spre un oraş, unde să poată şi ea dormi într-un pat adevărat, să mănânce mâncare adevărată, să şadă pe un closet adevărat. Să facă o baie. Da, o baie bună. Apoi să bea o sticloanță cu ceva delicios, închisă singură în cameră. Să deschidă o fereastră şi să lase toate mărturisirile secrete culese de la soldați să se piardă în aer ca nişte fluturi trişti.

În bucătărie, cafeaua proaspătă era aproape gata. Irene era deja la al doilea rând. Incapabilă să-şi prindă cum trebuie părul de pe față, îşi legase o bandană în jurul capului. Îşi legăna şoldurile pentru a-şi dezmorți spinarea şi continua să muncească. Băieții îşi ridicau gamelele ca să primească în ele gogoşi. Irene le turna cafea în căni şi le împingea prin ferestruică. Dorothy avea grijă să ghideze coada. Veni şi rândul discului cu „În the Mood”. Urmă apoi „Rockin’ in Rhythm” al lui Duke Ellington.

— Oo, asta e de demult, spuse un soldat.

— Şi eu sunt antică şi de demult, zise Irene.

— Nu s-ar zice!

— Spinarea mea te-ar contrazice.

— Avansează, băiete, zise Dorothy. Nu suntem la grădina zoologică. Nu te holba.

— Păi, dacă sunteți frumoase!

— Frumoase, nefrumoase, gata cu vorbăria! i-o întoarse Dorothy. Următorul!

— Dați-vă mai în stânga, băieți, le ceru Irene, în dreapta voastră, adică. Nu blocați fereastra.

— Z-ul din Ziua Z vine de fapt de la Zeițele Gogoşilor! urlă un nerod fericit.

Apoi apăru un soldat zvelt şi oacheş, fără cască şi cu o mustăcioară neagră şi o bărbuță firavă. Ceilalți i se adresau cu *Zoot* şi *Zoot Suit*[44], dar şi cu *Garsha*[45].

— Faceți loc pentru Suedez! îşi anunță prezența un soldat roşcovan, cât un poloboc, care se băgă primul în față. Garcia, i se adresă el colegului lui mai mărunțel, n-oi fi vun tuciuriu mexican, hm?

La început, Irene avu impresia că tipul încearcă să glumească – obişnuitele înțepături prieteneşti între camarazi.

Suedezu' scoase o țigară din buzunar, o aprinse, apoi se uită la Irene cu ochii mijiți din cauza fumului.

— Dă-mi dracu' o cafea, i se adresă, pocnind din degete.

Ceilalți soldați din spate îi găsiră foarte amuzantă replica.

Fără nici un avertisment, Garcia îl pocni în spate cu patul puştii şi îl doborî la pământ. Apoi păşi peste bărbatul prăvălit şi se postă în fața ferestrei, zâmbindu-i lui Irene. Vorbi peste umăr către matahala căzută la pământ:

— Scuze, amice. Mi s-a clătinat puşca.

Suedezu' se ridică, roşu la față, strângând din fălci, cu pumnii încleştați la piept. Ceilalți soldați, mirosind o încăierare, eliberară locul.

Garcia se întoarse pe călcâie spre Suedez.

— *Tuciuriu mexican?* Ce vrei să spui cu asta? Am mai auzit vorba asta pe undeva. Din gura unui bou. I-am băgat

---

[44] Costum purtat iniţial de artiştii afro-americani ai anilor '30, preluat apoi de americanii mexicani (cunoscuţi şi sub numele de *Pachuco),* un semn al eleganţei şi apartenenţei la un anume tip de cultură urbană, cum este în acest caz cultura latino-americanilor.

[45] Numele personajului, de origine mexicană, este Garcia, dar soldaţii îl pronunţă stâlcit. Personajul apare şi în primul roman al scriitorului Louis Alberto Urrea, *În Search of Snow,* publicat în 1994.

cuțitu-n burtă ca să învețe ce-i aia respect. Se întoarse apoi cu spatele la Suedez şi ridică privirea spre Irene. Vă rog, domnişoară, mi-ați putea da două gogoşi?

Îşi puse cana de tablă pe tejghea.

Suedezu' arăta de parcă scotea fum pe urechi, exact ca un taur înfuriat din desenele animate ale lui Tex Avery[46].

— Auzi, bă țară, îi spuse Garcia Suedezului, abia mişcându-şi capul. Eu sunt boxer, categoria semiuşoară. Din treişpe meciuri, n-am pierdut decât unu'. Tu cu ce te lauzi?

Irene îi turnă o cafea lui Garcia, care luă şi trei gogoşi. Suedezu' se dăduse nițel îndărăt după ce auzise partea cu boxatul.

— Care-i problema ta? îi mai aruncă Garcia în timp ce trecea agale pe lângă el.

Se prefăcu că-i trage un pumn în joacă, şi Suedezu' băgă speriat capul între umeri.

Următorul soldat se băgă şi el în fața matahalei.

— Mie să-mi dați două gogoşi şi o cafea cu lapte şi zahăr, zise el cu voce tare. Se întoarse apoi spre Suedez şi îi spuse: Eu sunt „jidan", după care se îndepărtă.

Suedezu' arăta de-acum îngrozit când apăru şi un bărbat de culoare. Ceilalți soldați râdeau pe față de el.

— Ia ghici ce sunt eu, îi zise celălalt.

Dorothy se duse la Suedez.

— Ascultă aici de la mă-ta. A venit momentu' ăla în care îți muți fundu' gras de-aici şi îi laşi în pace pe colegii tăi să

---

[46] Frederick Bean Avery (1908-1980), realizator de desene animate care face parte din epoca de aur a animației de la Hollywood, creatorul unor personaje celebre şi îndrăgite, precum Daffy Duck, Bugs Bunny, Droopy etc. A revoluționat modul de concepere a personajelor de desene animate, distanțându-se de stilul în care erau concepute personajele din animația lui Disney.

se bucure de ghiulelele lor. Eşti liber să dai apă la şoricei în latrină.

Suedezu' o luă la picior, dându-i deoparte pe soldații din jur, iar Dorothy îi făcu cu ochiul lui Irene. Nu-şi aducea aminte să fi fost într-o adunare mai mare de soldați şi să nu fi apărut vreunul rău intenționat. Genul acela de violență părea să predomine în grupurile de bărbați, dar şi în cele de femei pe care le cunoscuse ea. Nu avea de gând să permită aşa ceva în jurul lui Irene, prin urmare, era hotărâtă să fie cu ochii în patru.

Unii soldați stăteau deoparte, la o țigară. Aveau acea privire hăituită, ochii goi şi cufundați în orbite. Irene şi Dorothy o porecliseră „privirea kilometrică". Aceşti soldați nu râdeau niciodată. Nimic nu-i putea convinge să vină să flirteze un pic sau să bea o cafea. Dorothy îi ținea sub supraveghere. Se vedea pe fețele lor că mulți dintre ei erau exact ca Suedezul.

În poiană apăru un jeep care opri scrâşnind din roți şi împroşcând cu rămurele şi bulgări de pământ, obligându-i pe oameni să sară în lături. Dorothy întoarse aparatul foto către şofer. Acesta avea trese de locotenent. Când îşi scoase casca, dădu la iveală un păr mai roşu chiar decât frunzele ruginii.

— Ține-mă, Doamne! Russell Penney în carne şi oase!

Rusty se îmbujoră imediat.

— Care-i treaba, vericule? zise Dorothy.

— Domnişoară, spuse el în timp ce cobora din vehicul.

— Cafea, Russell?

— într-o secundă, domnişoară Dorothy. Se uită la soldați şi întrebă: Cine-a blocat drumul cu vehiculele astea?

Se ridicară câteva mâini.

— Ştiți cu toții de avioanele nemțeşti, nu? Ruşinați, băieții plecară ochii în pământ.

— Hai să remediem situația rapid. Deblocați drumul. Executarea!

Şoferii se grăbiră la camioane.

— Scuze, dom' locotenent, strigă unul dintre ei. Ne-au luat mințile Păpuşelele.

— Nu-mi mai spune păpuşă, repetă Dorothy pentru a nu ştiu câta oară.

— Băgați camioanele lângă copacii ăia, le strigă Rusty.

De-a lungul drumului se auziră motoarele tuşind. Dorothy se rezemă de bara autobuzului lor. Scoase din pachet o țigară şi apoi îi întinse pachetul lui Rusty, care veni lângă ea şi luă şi el una. Ea i-o aprinse.

— Tre' să mă las, zise el.

— Şi io.

— Cât de curând.

— Da' nu azi.

— Dracu' s-o ia de viață de soldat.

— Zi mersi că nu eşti în locu' nostru. Bucătărim nonstop.

— Aia nu mă pricep să fac, spuse el. Dar ziceți şi voi că ați văzut lumea.

— Căăă-caaat, răspunse ea, exact cum ar fi spus-o fratesău – cu capul plecat, săpând în noroi cu botul bocancului.

Suflară fumul fiecare în altă direcție.

— Şi domnişoara Irene? Cum se descurcă?

— Grozav, răspunse Dorothy făcând cu bărbia un semn către *Rapid City.*

— Mi se pare mie, sau e mai ocupată decât o mâță care încearcă să îngroape ceva sub o pardoseală de marmură?

— Haios, zise Dorothy fără să râdă. Hai c-a fost bună.

Continuară să fumeze, cu un aer filozofic. În spatele lor, cănile zăngăneau, soldații flirtau şi gogoşile se revărsau.

— Du-te şi zi şi tu ceva drăguț, îl îndemnă Dorothy.

Americanii nu ştiau însă că erau urmăriți cu binoclul de nişte bărbați în uniforme cenuşii, aşezați pe burtă în

pădure. Era o patrulă plecată în recunoaştere, desprinsă dintr-o trupă aflată la câțiva kilometri mai încolo. Îşi lăsaseră căştile pe jos, lângă ei. Pe o caschetă neagră se vedea un craniu argintiu. Îşi închiseseră transmițătoarele. Nu vorbea nici unul. Comunicau numai pe muteşte. Puştile le erau înfăşurate în cârpe de camuflaj. Trupele Wehrmachtului din spatele lor se deplasau înspre vest.

Russell se băgă în față fără măcar să se obosească să-şi ceară scuze. Restul soldaților nu puteau suferi când ofițerii profitau de rangul lor, dar n-aveau încotro. Erai soldat, inevitabil cineva se căca în capul tău. Se dădură cu un pas înapoi şi începură să-i facă mutre pe la spate.

— Domnule locotenent! exclamă Irene. Ce mă bucur!

— Bună, donşoară Irene.

— Cum e, Russell?

— Mi-e aşa de foame, că nu ştiu de mine.

Irene îi umplu o farfurie cu ghiulele şi îi dădu şi o cană cu cafea fără zahăr, aburindă. Se duse să mai pună discuri, apoi înhăță un şorț curat din cutie şi şi-l puse. Dorothy se tot învârtea, prefăcându-se că vrea să treacă ea la servit. Dar per total nu fusese chiar aşa de rău. Nu fuseseră decât vreo sută de soldați. Durase cam două ore. Ajunseseră să bată recordul, aşa de rapide deveniseră. Din fericire, ghiulelele rămase din ajun le scutiseră de jumătate din comenzi.

Dorothy meşterea la firele friteuzei, în timp ce Irene cără cafetiera jos, unde fu preluată de câțiva soldați. Nu mai rămăseseră decât vreo două degete de cafea, cu care udară un pom.

Irene se aşeză pe treptele din spate ale autobuzului şi începu să viseze. Se făcea că e cu Handyman şi că se plimbă pe câmp, până ajung la pâlcul de arțari şi la stejarul mare de la capul proprietății familiei Woodward din Mattituck. Apoi îşi imagină ceva şi mai frumos, o altă zi în care

Handyman o ducea să vadă munții lui din Oregon. În capul ei, aceştia arătau ca piscurile înzăpezite din Himalaya.

Dorothy verifica anvelopele când ieşi şi Rusty din pădure, trăgându-şi fermoarul la pantaloni.

— Doamnele mele, sunteți gata să încălcați nişte ordine?

— Ce ordine? întrebă Dorothy.

— Nişte ordine primite de mine.

— Russell Penney, spuse dojenitor Irene. Acu' ce ți-a mai trecut prin cap?

— Nu e ceva de speriat. Nu-i mare lucru. Nu facem decât să fentăm nişte ordine primite de mine. Adică, fiindcă voi sunteți voluntare – înseamnă că nu sunteți exact în armată, corect? Şi ordinele mele nu-s şi ordinele voastre. Am dreptate?

— Mda, spuse Dorothy.

— La vreo patruşcinci de minute distanță e un târguşor. Poate n-ar fi rău s-o luați pe acolo.

— Ce să luăm? zise Irene exasperată.

Rusty se uită în jur, ca să se asigure că nu-l aude nici unul dintre soldați.

— Ieri ni s-a spus să încetăm să mai „eliberăm" lucruri din case şi din hoteluri.

Le conduse pe amândouă la jeepul lui, unde le arătă o pereche de cutii acoperite cu un sac de iută, ascunse în spatele scaunelor din față. Trase pânza de pe ele, dădu capacele deoparte şi scoase la iveală nişte sticle prăfuite.

— Brandy, zise. L-am găbjit din bucătăria unui hotel unde trăseseră nemții. Am şi nişte rom.

Cele două femei se aplecară asupra sticlelor de parcă erau la cumpărături.

— Nu-i ca şi cum ar fi aur, Doamne, iartă-mă, zise Rusty.

— Apa vieții, suspină Dorothy.

— N-aş zice nu la o duşcă, recunoscu şi Irene.

— Dau pe gât orice, mai puțin cafea, zise Dorothy.

Rusty băgă mâinile în buzunare şi înclină capul.

— Ştiu şi eu că e singura voastră bucurie, spuse, de parcă încerca să ducă muncă de lămurire. Şi-aveți şi loc să le ascundeți în măgăoaia voastră. Bine, acolo poți ascunde şi- un bou dacă vrei. Sunt o grămadă de cotlonaşe unde puteți dosi marfă de contrabandă. Vă găsesc eu mai încolo şi îi tragem un chef, ce ziceți?

Păi, bine, domnule, de ce nu spusese aşa de la început? Cât ai zice peşte, băuturica fu pitită într-un dulap de sub tejghea, în spatele unor saci cu amestec pentru gogoşi şi al unui mic afiş pe care sta scris: APA SE CÂNTĂREŞTE.

Russell sări în jeep şi se grăbi să se facă nevăzut.

Între timp, trupele nemțeşti se dispuseseră ca o lamă de seceră în jurul perimetrului vestic şi nordic al târguşorului francez din față. Nemții nu făceau decât să aştepte lăsarea întunericului pentru a-l reocupa. Iar de această dată erau hotărâți să lovească fără cruțare.

16

O oră până la bătălie.

Dorothy n-avea chef de vorbă. Nici Irene. Nu voiau decât să se îmbete, să se îmbăieze şi să se ducă la culcare. Nu le deranja să tacă din gură.

La vreun kilometru şi jumătate distanță de târg, dădură peste nişte maşini nemțeşti arse, înăuntru se vedeau efigiile carbonizate ale unor bărbați cu nişte rânjete largi şi albe, înțepeniți în nişte poziții straniu de fireşti. Deşi majoritatea stâlpilor de telefon erau încă în picioare, liniile fuseseră tăiate. Era plin de cabluri pe drum.

Autobuzul despică un cârd de oi şi îşi făcu intrarea în orăşelul care şedea într-o vale înconjurată pe trei laturi de păduri întunecoase. Irene şi Dorothy nu ştiau cum se numeşte. Saint Cutare. În mijlocul distrugerii se vedeau

clopotnițe. În lumina după-amiezii, piața din centru părea festivă, în completă discordanță cu ororile abia văzute. Clopotele bisericii băteau de şase. Casele aveau pereți de un galben palid şi țigle roşii, mici statuete pe piedestale şi steaguri de bun-venit atârnate la ferestrele de sus. Câțiva oameni fluturau steaguri americane. În contrapunct cu gloanțele ce tiveau pereții; cu ferestrele cu geamuri sparte; cu turnul bisericii sfârtecat de rafalele unui tun. Peste tot domnea obişnuitul miros de fum.

— Sper că avem noroc şi găsim un restaurant deschis, spuse Irene. Ar fi tare frumos să ne răsfățăm nițel.

Dorothy ocoli o groapă înconjurată de grămezi de cărămizi şi de pământ de culoarea sângelui uscat. Unele clădiri rămăseseră fără acoperiş. La umbră se vedeau soldați americani, scărpinând după urechi nişte mâțe şantajiste. Le făcură cu mâna, ca nişte vedete de cinema. Dorothy conducea autobuzul printre ziduri şi stâlpi de telefon. Câinii lansau atacuri sinucigaşe asupra cauciucurilor lor.

Până şi clădirile păreau istovite şi demoralizate. Caroseria unei maşini nemțeşti carbonizate trona ca un schelet de dinozaur într-o baie de cenuşă pe strada principală. Un jeep american prevăzut cu o mitralieră Browning şedea la câțiva metri mai încolo. Localnicii se târau cu privirea în pământ, de parcă n-aveau energie să ridice ochii atunci când ovaționau vecinii lor mai veseli.

Dorothy opri pentru o clipă autobuzul şi scoase cotul pe fereastră, închizând ochii şi ridicându-şi chipul spre soarele care apunea.

— Când vor fi femeile la putere, zise, o să fie războaie mult mai deştepte.

Irene se înclină în față şi privi universul prin parbrizul presărat cu gâze strivite. Unicul frasin înalt din spatele unei bisericuțe nu-şi pierduse încă frunzele, deşi acestea sclipeau

roşu-galbene pe cerul albastru ca porțelanul, care se întuneca.

Într-o intersecție unde strada principală mai întâlnea trei drumuri, statuia Sfântului Gheorghe împungea cu o suliță strâmbă într-un balaur tragic. Fântâna pe care erau aşezate cele două figuri era secată.

— Amărâții ăştia au nevoie de o gogoaşă, spuse Irene.

Pereții galbeni aveau cu toții uşi albastre şi roşii. Obloanele negre erau deschise pentru a lăsa înăuntru lumina tot mai slabă. Un alt târg european care se întreba ce s-a întâmplat cu această lume. Pe pereți se zăreau lovituri de gloanțe mari cât farfurioarele dintr-un serviciu de ceai. Dar în piață erau mese pătrate pe care fuseseră aşternute fețe de masă şi farfurii cu pâine albă şi cârnați, de parcă războiul n-ar fi fost decât o poveste îndepărtată. Localnicii sorbeau vin şi priveau neîncrezători la cerul brusc eliberat de pericol. Înclinară capul la vederea autobuzului care trecu gemând. Nişte chelneri ursuzi traseră scaunele din drum ca să-i facă loc.

— Hai, fruntea sus, strigă Dorothy. Sunteți liberi.

Chelnerii nici nu ridicară privirea.

— Ăştia au văzut multe la viața lor, spuse Irene.

Dorothy schimbă viteza, apăsând pe ambreiajul îndărătnic cu piciorul stâng. Autobuzul hurui pe lângă ultima cafenea recalcitrantă şi intră în zona rezidențială. Dorothy fuma fără să-şi atingă țigara cu degetele. Unele străzi erau blocate de oameni zdrențăroşi care făceau cu mâna. Civilii care vedeau semnul Crucii Roşii pe autobuz se gândeau probabil că sunt asistente sosite cu medicamente. Dorothy şi Irene se opriră să admire capetele unor cai de piatră care ieşeau în mod misterios din pereții unei clădiri cu două etaje. Sculpturile păreau vii, ziceai că bidiviii le privesc curioşi. Soldații fumau, îşi curățau puştile şi strigau la ele: „Hei, păpuşilor”. Dorothy le făcu semnul victoriei.

Casele cele mai vechi – acele locuințe mititele şi cenuşii, țărăneşti, făcute din pietre puse una peste alta, care stătuseră neschimbate sute de ani – se transformaseră pretutindeni în mici mormane de moloz. Mirosul de pâine proaspătă se întrecea cu putoarea atotstăpânitoare a gunoiului. Soarele care sta să apună îşi aşternea ultimele acuarele galbene şi portocalii pe pereți. O senzație insuportabilă.

— O baie şi un pat, spuse Irene.

— Un somn bun, completă Dorothy.

— O sticlă cu rom.

— Două.

Dorothy, ignorând tumultul, căuta încă un loc mai adăpostit în care să parcheze. Nu era naivă. Ştia că nu exista loc sigur în nici un colț al Europei. Bloomington era un loc sigur. Indianapolis era un loc sigur. Oraşu' ăsta? Trase un scuipat pe fereastră. Era frumuşel, nu-i vorbă, dar nu era nevoie decât de un singur bombardier ca să distrugă autobuzul şi tot ce era în jurul lui.

Se aflau deja la periferie când dădu de un mic hambar uşor înclinat, de parcă îşi pierduse centrul de greutate. Era gol, cu fâşii arămii de lumină piezişă printre umbre. Praf şi neghină pluteau aproape albe între grinzile înguste. Dincolo de hambar se întindeau câmpurile şi un soi de mlaştină. De acolo n-aveau cum să țâşnească nenorociții de nemți. Reuşi să introducă autobuzul în hambar cu mâna sigură a unui căpitan de vas.

— Bravo, spuse Irene.

Autobuzul se cutremură când Dorothy stinse motorul, care mai hurui o clipă, de parcă n-ar fi vrut să se oprească. Odată ce se potoli, fetele auziră notele îndepărtate ale unei fanfare ce cânta fără tragere de inimă în piață. Înainte să deschidă portiera, Irene întinse mâna după pistol şi-l vârî în toc. Nişte capre pitice se apucară să adulmece anvelopele

uriaşe ale autobuzului şi se lipiră de picioarele femeilor când acestea coborâră, lovindu-şi genunchii în timp ce ieşeau din hambar în ultimele minute de lumină din acea zi. Creaturile mărunte începură să salte în aer, aterizând pe treptele vehiculului, după care se îndepărtară.

— Haidem, zise Dorothy. Vreau neapărat ceva de mâncare.

Se îndreptară spre oraş.

— Numai morții au văzut sfârşitul războiului, murmură Irene.

După câțiva paşi, Dorothy zise:

— Ce aiureli spui acolo?

— George Santayana[47].

Dorothy pritoci răspunsul o vreme.

— La naiba, Aligatoareo, spuse într-un târziu. Cine dracu' mai e şi ăsta? Şi ce-ai de eşti aşa morbidă?

Când dădură colțul, fură acostate de o familie zdrențăroasă. O fetiță slăbănoagă, cu ochi mari, şi o femeie uscățivă lângă ea. La început crezu că sunt nişte cerşetori. Rochița rămasă prea mică a copilei îi transforma trupuşorul într-un triunghi roşu cu două bețe la bază. În jurul umerilor avea înfăşurat un şal. Adulții aveau amândoi haine negre. A tatălui era ruptă la umăr. În jurul capului avea înfăşurat un bandaj, iar un ochi îi era acoperit cu un îngrozitor petic negru. Mâinile îi erau şi ele înfăşurate în bandaje soioase.

Dorothy îi oferi o țigară. El culese una cu buzele direct din pachet, şi Irene i-o aprinse.

Bărbatul închise ochiul sănătos şi ținu fumul în piept o clipă.

---

[47] George Santayana (1863-1952), filosof, eseist, poet şi romancier hispano-american. Celebru pentru aforismele sale, precum: „Cei care au uitat trecutul sunt condamnaţi să-l repete” sau: „Numai morţii au văzut sfârşitul războiului”.

— Mulțumesc, zise.

— Pentru puțin, spuse Dorothy.

— Am fost primar, spuse el, surprinzându-le pe femei atât cu engleza pe care o vorbea, cât şi cu fosta lui funcție.

Se uitară unii la alții.

— Ştiu, ştiu, zise el ştergându-şi haina jalnică, înainte. Acum nu mai sunt şarmant.

— Bună seara, *monsieur,* zise Irene. Din păcate, ne grăbim. Cu ce vă putem ajuta?

— Vă rog, spuse omul.

— N-avem bani, spuse Dorothy. Îmi pare rău.

— Au distrus mâinile mele, înțelegeți.

— Cine? întrebă Irene.

— Nemții. Au luat şi ochi, continuă el.

Femeia mai în vârstă se cutremură şi îşi feri privirea.

— Cu lingura, spuse bărbatul.

Femeia îi acoperi fetiței urechile.

— Doamne, gemu Irene.

— Vă rog, zise el.

— Ce vă trebuie? întrebă Irene.

— Ei vin iar.

— Nu, spuse Dorothy.

— Nu, nu, zise şi Irene. I-am bătut, gata.

îi zâmbi încurajator.

Fetița izbucni dintr-odată în plâns şi îşi ascunse fața după fustele mamei.

— Vin iar, insistă bărbatul.

— Nu, repetă Dorothy. N-o să vină înapoi.

Încercă să-l bată pe umăr, dar el îşi trase brațul.

— Nu! Ei vin iar. Omoară pe mine. Omoară familie mea.

Îşi cuprinse cu mâinile nevasta şi fiica.

Ultimele raze de soare le atinseră fețele. Undeva în depărtare se auzea o trompetă. În pomi se auzea larma ciorilor.

— Omoară familie, tot, tot. *Totenkopf,* da?

Ele nu ştiau cuvântul.

Arătă cu mâna distrusă spre familia lui.

— Uitați, vă rog, la Lily mea. La Lina mea.

Ele nu voiau să se uite.

— Vin iar. Înapoi. După noi. Uitați. Îşi mişcă brațul de parcă ar fi vrut să înconjoare cu el tot oraşul acela bătut. Omoară pe noi toți.

— Nu vă faceți griji, spuse Irene, ştiind că vorbele ei sunau ridicol.

— Nu fiți naive, zise el. Salvați pe Lily mea.

Fetița ridică privirea şi le cercetă fețele cu ochii ei foarte negri.

— Domnule, spuse Irene.

— Voi luați pe Lily. Luați, vă rog. Salvați copilul nostru. Luați în Belgia. Paris. America.

Mama acoperi fața fetiței cu mâinile.

Irene şi Dorothy începură să se scuze. Regulamentul nu le permitea aşa ceva. Nu aveau nici instruirea, nici pregătirea necesară s-o salveze pe Lily, oricât de drăgălaşă ar fi fost. Familia trebuia să aibă încredere în soldații americani. Armata americană n-avea să-i abandoneze. George S. Patton era eliberatorul lor şi avea să-i ocrotească. A doua zi de dimineață aveau să capete cafea şi gogoşi. Ştiau ce sunt gogoşile?

Nu mai voiră să asculte restul de rugăminți şi îi dăruiră lui Lily un baton de ciocolată Hershey, după care se grăbiră să plece, de parcă încercau să fugă de propria lor conştiință.

După colț dădură nas în nas cu iadul.

17

Se lăsase întunericul şi, în timp ce coteau spre piața principală, fură izbite de un val de sunete. Oamenii deja fugeau care încotro, orbiți, cu gurile deschise.

În clipa următoare, totul se transformă într-o explozie. Într-un foc. Fără preambul, pământul păru că se sfărâmă. Turla unei biserici explodă. Tancuri cenuşii care scuipau nori negri de gaze de eşapament pătrunseră cu brutalitate printre magaziile aflate la vreo sută de metri depărtare, vomitând valuri de foc din boturi. Flăcările portocalii scuipau şi picurau, aruncând umbre tremurate de un întuneric cumplit, aproape audibil când maşinăriile îşi făceau loc printre clădiri şi pe străzi şi creau locuințe fantomatice, negre ca smoala, şi arătări prelungi care jucau pe pereți.

Irene traversă în fugă piața care ardea. N-o slăbea din ochi pe Dorothy, de parcă imaginea acesteia era un fel de frânghie care ar fi putut s-o extragă de acolo. Dorothy alerga cât o țineau picioarele, şi Irene se gândi că avea să se prăbuşească înainte ca prietena ei să dispară în noapte şi s-o abandoneze. Nu voia să rămână singură. Îşi forță picioarele să se mişte mai repede. Avea răsuflarea întretăiată şi încerca din răsputeri să tragă aer în piept prin nodul care i se pusese în gât.

Reuşi să scoată un strigăt din străfunduri.

— Nu mai vorbi. Aleargă! țipă Dorothy.

Nu se aveau decât una pe alta. Nu era loc de gândit, doar teroare. Doar ochi sălbatici de- acum, în panica lor, priviri animalice, înnebunite, încercând să scape cu orice preț.

Dorothy se uită iar după Irene şi îi făcu semn să înainteze. Irene alerga cât o țineau picioarele. Nu mai conta nimic în afară de acest lucru: dorea să trăiască. Mai mult decât orice pe lumea asta, dorea viață. Cu orice preț. Era

gata să se bucure dacă civilii din jurul ei erau doborâți, pentru că asta însemna că ea ar mai fi trăit un minut în plus.

— *Mişcă!* strigă Dorothy din nou.

Cât de sălbatic ardea centrul oraşului! Cât de rapid se aprinsese! Scânteile deja îşi făceau drum, urcând în ceruri. Alte detonări. Irene simțea o bătaie ritmică în piept de la focul armelor. Fiecare sunet era un asalt asupra simțurilor: urletul unei conflagrații; trosnetul colosal al clădirilor vechi; țiglele de pe acoperişul care se năruia explodând asemenea unor bombe mici; ferestrele care se făceau țăndări; pocnetul puştilor în perdeaua de fum. Motoarele huruiau mai tare decât mulțimea de civili care erau goniți pe ulițe şi pe alei. Tropotul bocancilor grei care o luau la fugă pe străzi, vocile de bărbați care țipau – erau înconjurate de acest haos.

Alte trupuri se ciocniră de ele, iar mâini şi coate le dădură deoparte cu violență. Femeile se desprinseră din mulțime, încercând să se refugieze într-un cotlon întunecat din față. Flăcările le urmăriră şi după ce cotiră pe altă stradă, aprinzând mestecenii şi arțarii care erau deja înflăcărați de la culorile toamnei îndrăgite de Irene. Toți câinii fugiseră în pădure, unde urlau şi se tânguiau adânciți în umbre. Scânduri aprinse zburau de la obuzele din jur, târând fum după ele ca nişte rachete.

Nu mai credeau că vor trăi ani lungi de-acum încolo. Cât de repede fuseseră spulberate aceste iluzii – nu le rămăsese decât supraviețuirea. Nu mai departe de după-amiaza aceasta glumiseră cu nişte soldați soioşi, cu care fumaseră şi sporovăiseră despre echipa de baseball Dodgers. Acum însă, dragoni care înviaseră cu strigăt groaznic şi care săriseră şi sfârtecaseră pădurea aruncau în aer cafenelele şi magazinele de pe bulevardul principal. Oamenii înşişi explodau asemenea unor căsuțe lovite de bombe. Irene se

trezi împroşcată cu sânge cald în față şi începu să țipe, crezând că fusese împuşcată.

Un soldat îi strigă: „Fugi!”, în timp ce trăgea în tancurile nemțeşti.

Căzuseră din realitatea pe care credeau că o cunosc într-un loc fragmentat. O lume în care ploua cu cărămizi. În care acoperişurile se dezmembrau dintr-odată, ca nişte frunze zburate de un vânt potrivnic. Unde zgomotul era atât de agresiv, că nici nu-l mai percepeau.

Un singur gând le anima: să fugă.

— Irene, capul jos!

Irene căzu în genunchi. Peste capul ei trecu un vârtej de piatră şi var. Dorothy o trase de acolo de poalele bluzei.

— Fugi, fugi! țipă ea.

Focurile păreau nişte fulgere joase jucând între zidurile clădirilor vechi, dar nu erau însoțite şi de tunet. Motoarele însă... Motoarele. Motoarele tancurilor care avansau sunau de parcă asupra lor urmau să se abată nişte monştri vii. Iar exploziile nu conteneau: fiecare bubuit răsuna când ricoşa de zidurile oraşului.

Sunetele păreau să reverbereze şi în carnea lui Irene. Îşi simțea măruntaiele jucând ca o piftie. În oase simțea cum i se înfiripă sfârşitul întregului univers. Bocancii din picioare le făceau să se împiedice şi, oricât încercau să fugă, simțeau că paşii le încetinesc, de parcă s- ar fi găsit într-un vis care îi apăsa pe suflet celui care visa până ce-l trezea, sufocându-l.

Dorothy se postă în spatele lui Irene şi începu s-o împingă.

— Încerc! Strigă Irene.

— Încearcă mai tare!

Soldații li se alăturau, apoi se răsuceau pe călcâie şi îngenuncheau ca să tragă. Dorothy începuse să strige din

nou, dar Irene n-o mai auzea şi nu avea curaj să se întoarcă, de teamă să nu se împiedice şi să cadă.

Apoi o auzi pe Dorothy urlând:

— Mişcă!

Continuară să alerge. Gloanțele nemților le pocneau deasupra capetelor, nişte breşe sonice cumplite în aer, formând vacuumuri şi explodând invizibil în atmosferă. *Poc! Poc!* Salve care treceau iute şi din ce în ce mai jos, pe lângă urechi, ca nişte viespi care zbierau în marele întuneric: *Zzzzzz!* Soldații se prăbuşeau în dreapta şi în stânga lor.

Se bazau pe ce învățaseră la instrucție: alergau aplecate, în zigzag. Încălcau protocolul pentru că se țineau de mână. Fumul le înăbuşea. Alergară până dădură colțul şi se treziră în aer liber. Aerul era respirabil aici. De parcă s-ar fi transportat într-un alt oraş. Până şi zgomotul era diminuat.

Încetiniră pasul ca să-şi tragă nițel sufletul. Dorothy se ținea cu mâna de coaste şi mergea strâmb. Irene voia să se aplece şi să-şi pună mâinile pe genunchi.

— Doamne, Dumnezeule, icni Irene. Doamne. Continua să se târască, respirând sacadat.

Aleile înguste erau ca un labirint cenuşiu. Era suficient s-o ia pe străduța greşită ca să plătească cu viața. Pe pereți se vedeau pisici ca nişte umbre negre. *Poc! Poc! Poc!* Sunetul putea veni din orice direcție. Fără să bage în seamă şobolanii care se revărsau din gurile de canal, Surorile de pe *Rapid City* o luară iar la picior.

Nu aveau idee unde se află. Nu făceau decât să sară peste orice obstacol li se ivea în drum. Un scaun rupt. O grămadă de cărămizi ce fusese odată un horn. O baltă cu apă neagră. Iar deasupra lor geamurile explodau într-o ploaie de țăndări.

în spatele lor răsunau voci de bărbați împroşcând obscenități şi ordine guturale într-o limbă necunoscută.

— Hai mai repede, Dorothy! strigă Irene, care o luase înainte.

— Da’ ce crezi că-ncerc să fac?

Dorothy o înhăță şi o aruncă peste un zid năruit, plonjând în urma ei exact în momentul în care gloanțele duşmanului punctară o linie diagonală de flori de praf.

Glasurile civililor răsunau asemenea unor spirite sepulcrale când treceau pe lângă zid. În urma lor veneau bocanci şi glasuri.

— Oare o să ne descopere? întrebă Irene, cu fața lipită de pământul negru şi acru.

— Şşşş-

— Doro...

— Taci din gură acum.

Rămaseră cu fața la pământ, proptită între mâini.

Dintre toate sunetele acelei nopți, cel mai cumplite li se păreau țipetele. Irene nu mai putea suporta zgomotul acela ascuțit. O trimitea înapoi în timp, la ferma familiei, când se tăiau porcii, exact cum pățise în trenul spre Londra, când auzise urletele acelea înfiorătoare. Stătea în genunchi în țărână, cu degetele în urechi. Avea țărână şi în gură. Îşi apăsa fruntea de pământ şi gemea.

Dorothy, întinsă cât era de lungă lângă ea, îi şopti:

— O să fie bine, Aligatoareo, ai să vezi.

Se întinseră şi îşi dădură mâna. Zidul acela jos era tot ce le despărțea de tancurile Panzer. Unul dintre acestea tocmai distrugea o casă câțiva metri mai încolo. Zgomotul era asurzitor. Tancul se răsuci şi se retrase prin peretele casei, după care se îndepărtă huruind.

Nu trecuseră douăzeci de minute de când tancurile sfârtecaseră pădurea şi pătrunseseră în oraş, dar lor li se părea că se scurseseră ceasuri întregi. În grădină ploua cu aşchii de lemn şi cu cărămizi, în cascade de praf. Miasma frunzelor putrede şi a solului producea un miros aproape

exotic. Femeile simțeau corpurile fleşcăite ale rădăcinoaselor sub degete şi frunzele putrezite într-un compost vegetal care le supura sub genunchi. În curte se vedea o magazie în formă de trunchi de piramidă, pe jumătate distrusă, iar din ea, o gâscă disperată gâgâia de zor.

— Doro, şopti Irene. Pe-acolo.

Îi făcu semn cu bărbia către casa de la capătul curții înguste, unde uşa bucătăriei stătea deschisă.

— Haidem, spuse Dorothy.

— Haidem, spuse şi Irene şi o luă târâş în direcția aceea.

— Irene! îi şopti Dorothy. Fundu' jos!

Irene se lovi de uşa într-o rână şi se rostogoli pe un umăr într-o bucătărie întunecoasă.

Dorothy se rostogoli greoi în spatele ei, se întoarse pe spate şi închise uşa cu piciorul. Uşa se trânti, dar se deschise la loc.

— Lua-te-ar dracu'! se răsti, trântind-o din nou.

Cerul zărit prin ferestre lumina când roşu, când galben. Fetele rămăseseră întinse pe spate, ca şi cum ar fi fost crucificate, atât de sleite erau de puteri. Răsuflau greu, încercând să inspire cât mai mult aer. Dorothy avea un genunchi ridicat. Irene îşi pusese mâinile sub cap şi îşi încrucişase gleznele. Pieptul i se ridică şi coborî vreme îndelungată. Păreau că se simt absurd de confortabil. Trupul lui Irene părea să aibă o voință proprie. Se cutremura din cap până în picioare, iar tălpile i se scuturau în spasme.

— Doamne sfinte, oftă Dorothy.

Fețele le erau scăldate într-o sudoare lucioasă. Continuară să gâfâie până când pieptul încetă să le mai şuiere.

Dorothy întoarse capul şi scuipă țărâna din gură.

— Aproape c-am făcut pe mine de frică, zise.

În noaptea fără fund, erau izolate, oarbe, la doar câteva străzi departe de inima dezastrului. Se simțeau ca şi cum alergaseră zeci şi zeci de metri. Depozitele de pe strada principală luaseră foc, şi acum clădirile îşi începeau prăbuşirea agonizantă. Lumina uleioasă şi portocalie se prelingea în susul şi în josul străzilor, în flux şi reflux. Toate casele din jur se clătinau în această lumină pârjolitoare.

Rafalele părură să înceteze pentru o clipă. Dorothy se ridică în genunchi ca să tragă cu ochiul peste pervaz, cu mare grijă, ca să nu se taie în cioburile ca nişte pumnale zimțate ce rămăseseră în cadrul ferestrei. Apoi măsură cu privirea camera întunecată în care se aflau. Din câte se vedea, locuitorii casei găsiseră cu cale să stingă toate lămpile din bucătărie înainte să fugă. Lumina care pâlpâia de la focurile de afară scălda totul într-o lucire murdară în tonuri de ocru. Încăperea mirosea a varză.

Într-un colț, lângă nişte rafturi goale, se aflau înghesuite o măsuță ponosită şi trei scaune. Irene, ridicându-se la rândul ei în genunchi, zări nişte farfurii pe masă, în pâclă. Cina, abandonată. Se prăbuşi la loc pe podea. În spatele ei era soba de fier, rece şi densă. Lângă lighean erau o pompă şi o găleată. Apă de puț. Se întrebă o secundă dacă asta era casa primarului. Bărbatul cu un singur ochi. Şi cum o chema oare pe fetiță, pe fiica lui? Lily? Lina?

— Hei, Aligatoareo, îi şopti Dorothy. Simt miros de pâine. E pâine pe masa aia?

— Nu simt decât miros de fum.

— Pe masă.

Irene se târî spre masă, ridică mâna şi începu să bâjbâie.

— Hei, exclamă înhățând o pâine neagră din care cineva muşcase. Apoi coborî şi o farfurie. Brânză, anunță.

Brânza era moale şi grasă, puțin iute. Irene îşi linse degetele. Dorothy se căzni să se ridice şi ea în genunchi.

Stăteau acum pe vine ca nişte femei ale cavernelor şi rupeau din pâine cu dinții.

Dorothy încercă să zică ceva, dar cum avea gura plină, nu se înțelese decât:

— Mârrr, mârr.

Irene râse, moment în care un fragment de geam căzu şi se sparse. Se auzi un *clic* metalic, urmat de un fâşâit de mânecă pe pervaz, în spatele lor, care le făcu să reacționeze instantaneu. Dorothy se aruncă la pământ şi-şi acoperi capul cu mâinile. Irene dădu să apuce pistolul, dar ia-l de unde nu-i. Un soldat neamț le fixa cu privirea, aplecat prin deschizătura unde fuseseră cioburile, cu puşca îndreptată spre cameră. O privi în ochi pe Irene. Nu mai avea cască pe cap. Zâmbi, şi degetul îi plecă spre trăgaci.

— *Nein! Nein! Nein!* zbieră Dorothy. *Nein,* lua-te-ar dracii, *nein!*

Soldatul se uită la ele, închise un ochi şi ținti teatral.

— *Nein!* spuse Irene. *Nein! Nein!* Crucea Roşie! *Bitte.*

El se uită peste umăr la apocalipsa ce nimicea oraşul, apoi se întoarse la ele.

— *Bitte!* repetă Irene.

— *Français?* întrebă el.

Ea clătină din cap.

— *Beige?*

— Americani, dracu' să te ia, spuse Dorothy.

Soldatul scoase un rânjet.

— Evreice? întrebă el în engleză.

— Prezbiteriene, nenorocitule. Îți arde de glume.

El continua să le privească.

— Doro, spuse Irene, tensionată.

— *Rotes Kreuz*[48]*?* zise el.

---

[48] Crucea Roşie (în limba germană în original).

— *Ja! Ja!*

În teroarea ei, Irene începuse s-o rupă pe nemțeşte. Continua să-i arate ecusonul.

— *Rotes Kreuz.*

Ridică mâinile în față, ca un soi de scut împotriva gloanțelor.

Soldatul căscă.

— *Jawoh,* murmură el, cu degetul pe trăgaci.

N-avea să-i uite niciodată chipul, se gândi Irene – cât de obosit părea. Cât de tare semăna cu tatăl cuiva. Un tată recent smuls de la ziarul şi ceaşca lui de cafea, după o zi lungă la muncă. Dar nu părea să aibă mai mult de douăzeci şi cinci de ani. Rânjea complet plictisit. Mai văzuse de o mie de ori privirea asta. Fiecare soldat care se aşeza la rând pentru o cană de cafea în fața autobuzului lor avea expresia asta. O față plină de amuzament dezgustat. Dacă 1- ar fi văzut umblând aşa pe stradă în State, nici nu s-ar fi uitat la el. Iar acum acest om urma să le ucidă.

Dorothy deschise şi ea brațele larg, de parcă era gata să prindă gloanțele când acestea aveau să vină.

— Haide, omule, îl imploră ea.

Tipul clipi încet din ochi, somnoros.

Începură iar să-şi atingă ecusoanele cu degetul.

— Da? spuseră ele. OK?

Soldatul îşi înăbuşi un căscat. Într-o engleză cu un puternic accent nemțesc, spuse:

— Da, dar nu-mi pasă.

Din fereastră mai căzu un ciob care se sfărâmă melodios când atinse podeaua.

Soldatul privi în jos de parcă ar fi fost uşor surprins.

— Omor femei, observă el, de parcă s-ar fi scuzat, apoi dădu uşor din umeri. Mai clipi o dată, lung. Zâmbi, de parcă ar fi fost copleşit de timiditate pentru că omora femei. N-o să doară, adăugă.

Părea că molfăie ceva între dinți cu vârful limbii, iar gaura imensă a țevii puştii levită o vreme în fața chipurilor lor.

— Surori medicale? zise peste câteva clipe. Irene clătină din cap.

— Nu. *Nein.* Nu.

El luă o mână de pe puşcă şi se frecă la ochi.

— Atunci? *Zen vott?*[49]

— Gogoşi! strigară ele. Cafea! Facem cafea!

Omul înclină curios capul.

— *Was ist das?*[50] întrebă, mişcând puşca înainte şi înapoi.

Dorothy mimă pe cineva care bea cafea din ceaşcă.

— Nu soră?

— Nu.

Irene îşi stoarse creierii şi reuşi să recupereze o frântură din germana învățată în liceu, în Staten Island:

— *Kr...*, începu să zică, ducându-şi pumnul la frunte. *Krapfen*[51]*!*

— Şi cafea, adăugă Dorothy.

Irene continuă să bea dintr-o ceaşcă invizibilă.

— Da, întări Dorothy.

Probabil că tipul credea că îi spune *Ja,* îşi dădu ea seama. Probabil că arăta ca o nemțoaică din punctul lui de vedere.

— *Ihr machen Kaffee?*[52] zise el.

---

[49] Pronunţie stâlcită pentru cuvintele englezeşti: *Then what?* („atunci ce?”).

[50] Ce-i asta? (în limba germană în original).

[51] Gogoşi (în limba germană în original).

[52] Faceţi cafea? (în limba germană în original).

— *Oui!* îi scăpă lui Irene.

Omul scoase un hohot de râs.

— *Scheisse*[53]*,* zise.

Expresia lui sugera că acum le văzuse chiar pe toate, de parcă ridicolul vieții tocmai îi reamintise cât de fără rost e totul. Probabil că avea şi el o iubită în Bavaria care arăta ca Dorothy. Poate că obişnuia să-i citească Novalis şi Rilke în piața oraşului, în timp ce se delectau cu *Stollen* cu marțipan şi sorbeau căni cu *Kaffee.* Totul era absurd, spunea fața lui. Nu existau cuvinte pentru aşa ceva.

— *Albern*[54]*,* zise şi coborî puşca.

Le făcu semn cu mâna liberă: *jos, jos, stați culcate.*

— Vin să vă iau mai târziu.

Apoi se avântă în întuneric.

18

Le mai veni inima la loc.

Schimbul de focuri se auzea acum în depărtare. În altă parte a oraşului. Puştile şi mitralierele sunau fals, artificial. Nu se mai auzeau bocanci alergând pe alee. Nu mai auzeau motoarele acelea îngrozitoare. Amândurora le venea să vomite.

— Îmi venea să-i trag una, se lăudă Dorothy.

— După război, multi viteji se-arată.

Se dădeau mai americane decât erau: nimeni nu le putea sta în cale! în jurul ascunzişului lor era tăcere, nu se mai auzeau decât trosnetul focului şi amărâta aia de gâscă şi gâgâiturile ei de afară, din magazie.

— S-a terminat? întrebă Irene.

---

[53] La naiba! (în limba germană în original).

[54] Prostii (în limba germană în original).

— Eu, una, nu m-aş grăbi să mă duc să văd.

— Îmi pare rău c-am pierdut pistolul, dragă.

— Ia mai încetează cu dulcegării d-astea. O să creadă lumea că suntem împreună.

Chicotiră cu ochii lucind de adrenalină.

— De fapt, nu pot să te sufăr, spuse Irene.

— Nici eu pe tine, replică Dorothy.

Scotoci în buzunarul de la piept după un pachet mototolit de țigări, îndreptă o țigară, şi- o înfipse între buze, apoi lovi un chibrit de podea şi ocroti flacăra cu mâna liberă, ca nu cumva să le descopere vreun lunetist.

— Mă las, promise.

— N-am vrut să pierd pistolul, spuse Irene.

— Cred, spuse Dorothy, iar răspunsul ei pluti pe un nor albastru de fum.

— Nu-i ca şi cum intenționasem să-l pierd, spuse Irene.

— Cred.

Mâinile lui Dorothy tremurau aşa cum se întâmplase şi mai devreme, în timpul zilei, când şofa.

— Nu sunt bună de nimic! strigă Irene. Dorothy o privi lung.

Irene pocni din degete.

— Dă-mi şi mie o țigară.

Dorothy îi aruncă pachetul.

— Dragă Doro, spuse Irene. Tu culcă-te. Eu o să stau de veghe.

Dorothy nici nu încercă să obiecteze. Se răsuci pe o parte şi îşi culcă pe braț capul. Lui Irene i se părea o poziție foarte incomodă. Dar nu dură mult şi Drăguța de Doro fu doborâtă de oboseală şi începu să sforăie.

Irene se târî sub masă, de teamă să nu apară neamțul din nou. Mâncă ultimul rest de pâine cu brânză.

— Stai trează, Irene, îşi şopti.

Era vigilentă. Noaptea devenea vâscoasă, curgea leneş ca aluatul care se prelinge dintr- un castron. Aerul era umed, cleios. La fereastră zări valuri de ceață strecurându-se în curte. Timpul începea să se închege. O oră părea ca o zi. Lumea obosită foşnea pretutindeni în jur. Se făcu şi ea ghem sub masă şi se culcă cu capul pe brațele încrucişate, ca un copil, privind corpul întins al lui Dorothy, ascultând-o cum doarme. Dar nu avea stare. Se târî până la fereastră şi privi din nou. Nu se vedeau decât licăriri şi fum în toate direcțiile. Huruieli grave când edificii şubrezite se prăbuşeau. Un capac dens de cenuşiu fixat peste realitate. Aerul avea mirosul urât al unei bătălii. Praf de puşcă, miros de ars. Putoare râncedă de trupuri. Carne. Prin nori şi fum venea sunetul motoarelor pulsânde.

Îşi trase fața de lângă cioburile de sticlă, se duse târâş spre uşa deschisă care dădea spre restul casei şi se uită în spațiul de lângă bucătărie. Fu uimită să vadă scări umbrite care duceau spre o cameră la etaj. Nici una dintre ele nu observase că mai există un nivel.

Simți cum o învăluie un soi de vis, căci vis trebuie să fi fost momentul când îngenunche. Camera de la etaj era luminată – era primăvară sau vară. Camera aceea era singurul refugiu din calea războiului, înțelese ea. Avea magia ei, era vrăjită. Acolo nu era niciodată întuneric sau periculos. Dar când se visă urcând în fugă scările şi ajungând în cameră, aceasta se dovedi plină de schelete, toate privind pe fereastră cu găuri negre în loc de ochi... Tresări şi se deşteptă în încăperea de la capătul scărilor.

Camera din fața ei, aflată la primul cat, fusese pe jumătate demolată de mitraliere. Perdelele albe şi subțiri de la ferestre arseseră de la dogoarea gloanțelor. Zdrențele rămase se mişcau în puțina lumină care răzbătea înăuntru. Podeaua era acoperită de bucăți de sticlă şi de perete. Într-o

parte a camerei se afla un birou masiv, cu scaunul răsturnat, iar peretele opus era acoperit cu rafturi cu cărți.

Se târî în această bibliotecă, atentă să nu-şi vatăme genunchii şi mâinile din cauza aşchiilor. Cărțile fuseseră masacrate. Acum zăceau împrăştiate pe podea, iar coperțile le erau desfăcute ca nişte aripi rupte. Flori de hârtie îşi înălțau capetele dintre paginile perforate. Trase câteva volume spre sine. Goethe. Voltaire. În cazul fiecăreia avusese loc un asasinat. Shakespeare fusese lovit de un glonț în inimă. Nu exista rană pe unde să fi ieşit glonțul. Deschise volumul greu şi dădu toate paginile până ajunse la glonț, cuibărit în mijlocul piesei *Romeo şi Julieta. Î*l scoase de acolo ca pe un dinte stricat. Lipsit de puteri şi urât, şedea la ea în palmă, la fel de neimpresionant în moarte cum e un vierme de grădină. Îl vârî în buzunar.

Se întoarse în bucătărie, sub masă, şi ascultă iar cum doarme Dorothy în apropiere. Încet, încet începură să i se închidă şi ei ochii. Tresări şi se trezi. Dorothy sforăia acum mai tare, îşi trăgea nasul şi dădea din picioare. Irene aruncă un pled pe ea.

Ochii i se închideau... nu!... din nou.

Visă. Se făcea că era înainte de atacul asupra târgului. După ce Dorothy îşi parcase maşina, amândouă o luaseră fără tragere de inimă spre orăşelul franțuzesc de parcă se aflau în Jersey, plimbându-se spre Cape May într-o după-amiază de vară. În ciuda fumului care încă se ridica la periferie, în ciuda turnului de biserică prăvălit, războiul părea departe. Soldații moțăiau la umbra zidurilor, sub copăceii cu trunchiuri văruite. Ele le dădeau pachete de gumă acestor soldați. Cei morți nu voiau să le ia.

— Stafiile nu mestecă, le explică un spirit.

Femeile continuară să glăsuiască pe un ton cântat, de parcă ar fi fost păsări strălucitoare, albastre şi aurii.

Apoi, dintr-odată, visul se transformă. Se trezi în vechiul cămin părintesc din Mattituck. Goat's Neck Beach nu era departe. La nord era Greenport, cu docurile sale mărunțele de lemn, pe jumătate scufundate, cu bărcile de sub apă potopite de alge verzi unduitoare, pline de peştişori. Se preumblă singură printre atelierele pe jumătate prăvălite ale constructorilor de bărci şi printre magaziile bătute de vreme, ticsite cu acte netrebuincioase, inclusiv cecuri de salariu.

Se uită pe uşă şi, venind printre copaci în culorile strălucitoare ale frunzelor de toamnă, îl văzu pe Handyman apropiindu-se cu chitara în mână şi chipiul aşezat şmechereşte pe-o sprânceană. Când îşi ridică mâna să o salute, din cer căzu un B-17 în flăcări.

Se trezi şi sări în sus, lovindu-se cu capul de tăblia mesei. Zgomotul o îngrozi. Dorothy continua să sforăie. Nemții ar fi auzit-o dacă dădeau peste ele. Oare ce o trezise din vis? se întrebă Irene. Miji ochii şi înclină capul; ascultă mai mult decât privi, căci, nefiind lângă fereastră, tot nu putea zări mare lucru pe întuneric. Dincolo de zidul grădinii se auzi zgomot de bocanci. Zăngănit şi zornăit de metal. Bărbați care strigau, dar nu în engleză.

Sări de sub masă până în locul unde era Dorothy întinsă pe podea şi îşi încleştă palma pe gura prietenei sale. Dorothy se trezi numaidecât, iar Irene îi şopti: „Şşşş, Dorothy, şşş". Împreună, se târâră pe burtă înapoi la adăpostul mesei. Îşi acoperiră una alteia gurile cu mâna. Zgomotul, ca un potop, le lovi: motoare, ciocniri, înjurături. Femei țipând. „Of, Doamne. Au prins şi femei", se gândi Irene.

Un avion multimotor trecu foarte aproape, iar figurinele de pe etajera de lângă sobă zdrăngăniră. Irene şi Dorothy îşi ținură amândouă răsuflarea, aşteptând să cadă bombele. Deasupra lor, hăt departe, profilate pe norii într-un amestec de cenuşiu şi portocaliu intens care se vedeau pe fereastră,

runde de trasor întâmplătoare descriau traiectorii de un roşu aprins prin aer. Cerul părea să plesnească, iar dincolo de el nu exista raiul – numai iadul, arzând pentru eternitate.

— N-am să mai zic niciodată ceva de rău despre Indiana, spuse Dorothy.

Irene avea ochii mari de groaza visului. Fără să vrea, izbucni în râs.

— Şşşşş, zănatico. Doamne! Dorothy trase de ea să lase capul în jos. Gata, gata, spuse. Nu-i nimic.

Şi din nou, afară, țipetele.

19

în bucătărie, Surorile se țineau de stomac, care le durea de frică. Le venea să râgâie, pentru că măruntaiele lor nu mai erau în stare să proceseze nici un dram în plus de violență. Măruntaiele lor voiau să vomite pâinea şi brânza aceea grasă. Închiseră ochii, de parcă acest lucru le-ar fi putut ajuta să nu mai înțeleagă ce se întâmplă afară. Îşi acoperiră urechile cu mâinile.

Ecoul unei rafale.

— Şşş, făcu Dorothy.

De afară pluti până la ele un geamăt de femeie. Irene şi Dorothy îşi înfipseră unghiile în palmă. Geamătul urca şi cobora. Se desfăcea în hohote. Căpăta aripi şi zbura, transformându-se în răcnet. Apoi: încă un glonț.

— Nu, spuse Irene.

Dorothy îi întoarse fața spre a ei.

— Irene. Nu. Noi. Da?

Cu fața încă în strânsoarea mâinii lui Dorothy, Irene încuviință din cap.

— OK, zise.

Dar când auziră şi copii urlând, Dorothy cedă. Plecă fruntea. Începu să plângă pe tăcute.

Irene o trase sub masă până când se lipiră amândouă de zidul aspru de piatră.

— Doro, nu ştii? şopti ea, înăbuşindu-şi propriile lacrimi. Numai mimozele plâng.

— Nu vreau să mor, spuse Dorothy tremurând.

Irene nu-şi imaginase în viața ei că o va vedea în halul ăsta pe neînfricata ei prietenă. Îi mângâie părul cu mâini tremurătoare, încercând s-o aline cum încercaseră pe vremuri mătuşa Eva şi bunica Effie.

— Irene e aici, o linişti. Ține-te de mine.

Dincolo de zidul lor se auzeau voci de nemți care înjurau. Pe caldarâm răsunau sec cărămizi trântite. Motoarele hârâiau, se sforțau să pornească. Plăcile de oțel ale şenilelor tancului urlau în timp ce făceau cărămizile una cu pământul, strivindu-le de pietrele unsuroase, făcându-le pulbere, distrugând tencuiala ruinelor într-un ritm marțial – absurd, persuasiv, vast.

În depărtare, glasul tânguitor al unui copil fu amuțit. Irene începu să se roage: „Dumnezeule Atotputernic, nu copiii. Nu copiii”. Ar fi dorit să se ofere ea în loc, dar în acel moment îşi dădu seama că era laşă. S-ar fi oferit să sufere ea în locul acestor copii dacă ar fi fost la ea acasă, la biserică, însă aici nu ar fi făcut-o. Nu acum. În loc de asta, se damnă singură pe vecie prin rugăciunea abominabilă pe care o rostea: „Ajută-i, Doamne. Dar lasă-ne în viață şi pe noi. Ține soldații ocupați. Nu-i lăsa să mă găsească”.

Din întuneric, din toate direcțiile, ca un cutremur, reîncepu simfonia bătăliei în toi. Crezuseră că le ajunsese soldaților, dar se înşelaseră. Zgomotul crescu – dintr-o frecvență joasă haotică la o frecvență înaltă devastatoare, de la devastare la foc de armă, de la foc de armă la explozii înfundate. Nu avură timp să se mişte. N-aveau loc să se mişte şi dear fi vrut. Încercară, aşadar, să se facă mici.

Uşa se dădu de perete şi o matahală făcu o tumbă pe podea, rostogolind bocanci şi cască şi centură şi armă spre ele. Aterizând în genunchi, namila le zări, ținti puşca spre ele şi zise:

— Măiculiță! Apoi îşi coborî pistolul-mitralieră. Fetelor!

— Crucea Roşie! țipă Dorothy.

— Nu vrei să ştii ce ne bucurăm că te vedem, spuse Irene.

Soldatul îşi şterse fața cu o mână.

— Ați pățit ceva?

Avea umbre întunecate în jurul ochilor.

Ele clătinară din cap.

— Armata a Opta, spuse el.

Îndreptă țeava puşcociului aceluia ciudat din care ieşea încă fum în altă direcție, spre tavan. Se uită peste umăr, la uşă, la focuri, şi reîncărcă arma.

— Treizeci de gloanțe în încărcător, se lăudă. Hei, mi-ați tras o sperietură zdravănă. Mai-mai să vă împuşc.

— Aproape că am pățit-o cu un soldat neamț, spuse Irene.

El le privi lung.

Zgomotul de paşi alergând se apropie de ele. Cei trei se lungiră pe burtă la pământ şi îşi acoperiră capetele ca nişte copii. Cu toții începură să-şi facă semne să tacă.

— Da, spuse apoi soldatul. Nici pe mine nu mă au la suflet nemții. Se ridică într-un genunchi. Aveți şi voi o armă?

— Irene a pierdut-o pe a noastră.

— Bravo, măi Irene! o dojeni el.

— Îmi pare aşa de rău!

Soldatul îşi trase din toc pistolul ca să înlocuiască arma pe care le-o dăduse locotenentul. Irene îl luă, iar mâna i se lăsă imediat din cauza greutății.

— Hei, Crucea Roşie. Nu pui întrebări. Tragi. Apoi fugi mâncând pământul.

— Am înțeles, zise ea.

— Păstrează-mi şi mie nişte gogoşi, spuse el întorcându-se să plece, sprijinit încă într-un genunchi. Vreți un sfat? Ar trebui să topiți ciocolata aia de-o aveți în autobuz. Să faceți glazură pentru gogoşi din ea. Poate vă gândiți la asta. Făcu câțiva paşi spre uşa aceea şubredă şi adăugă: O să-i atrag. Voi stați aici până e drumul liber, apoi o ştergeți, e clar? Într-acolo o luăm cu toții, zise indicând o direcție cu degetul.

Le salută cu un gest relaxat şi se năpusti pe uşă afară.

Le venea să plângă. „Aşteaptă! Întoarce-te!”, ar fi vrut să-i spună, dar se făcuse nevăzut.

Irene îi dădu lui Dorothy pistolul greu, în timp ce se furişară în bibliotecă să privească de la fereastră cum soldatul mergea în zigzag prin curtea în pantă. Apoi acesta dispăru în şopronul de lemn. Gâscă albă ieşi furibundă dinăuntru, cu aripile deschise. Făcu un salt în aer exact când reîncepu focul armelor şi explodă brusc într-un foc de artificii din pene şi sânge. Apoi, rafală după rafală, şopronul fu făcut bucăți.

Irene şi Dorothy se târâră în firida strâmtă a mesei grele din stejar. Inhalară mirosul reconfortant de tutun de pipă.

— Crezi c-a scăpat? întrebă Irene.

— Sper.

— Eu sunt sigură c-a scăpat.

— Da, părea că ştie ce face.

Camera era rece.

— Există şi etaj, şopti Irene.

— Haidem.

Se târâră de parcă ar fi fost o trupă de comando, traversând podeaua şi urcând scările întunecate. Dormitorul pe care-l descoperiră mirosea a săculețe cu levănțică. Se întinseră pe patul prăvălit.

— Irene, eu nu ştiu dacă sunt în stare să mă mai mişc.

— Ba poți, ai să vezi că poți.

Între ele țineau pistolul. Era ca o icoană, plin de puteri divine. Prietenul lor cel mai drag. Pe care îl iubeau. La care se rugau. Despre care credeau cu fervoare că le va mântui.

Pe podea erau păpuşi privind în gol. Arătau ca cele mai neajutorate creaturi pe care le văzuse Irene în viața ei. Era mai rău decât în cazul cărților rănite. Înhăță o păpuşică de porțelan într-o rochiță albastră şi o băgă în sân. Poate, cine ştie, dădea iar ochii cu fetița chinuită a primarului. A doua zi dimineață. Nu mai ținea minte cum o cheamă pe fetiță, dar măcar avea o păpuşă să-i dea.

— N-o să pățim nimic, şopti. Doro, ai să vezi.

— Da, nu-i aşa? Aproape am scăpat, nu-i aşa?

— Sigur că da. Sigur. Nu te teme.

Din cel mai întunecat colț al holului se auzi un zgomot, mişcare. Se dădură jos din pat încercând să nu scoată nici cel mai mic zgomot şi se aplecară în prag, încercând să distingă ce se întâmplă. Dorothy țintea pistolul spre umbre. Apoi mai urmă un zgomot, ca un fel de arc care zbârnâie. Dorothy îndreptă pistolul spre sunet, ținându-l strâns cu ambele mâini.

Deodată, prinse viață un ceas cu cuc. Acum îl distingeau printre umbre. Lanțurile care atârnau sub el începură să suie, ridicând nişte conuri de pin din fier. Apoi uşițele ceasului se deschiseră, şi două siluete bondoace apărură şi făcură o plecăciune. Irene şi Dorothy rămăseseră cu gura deschisă. O a treia uşiță se deschise, şi cucul țâşni afară şi începu să chirăie în delir. Era miezul nopții.

Dorothy coborî pistolul.

Se uitară una la alta şi izbucniră în râs. Se țineau una de cealaltă şi se zguduiau de râs. Hohoteau. Urmă un icnet când un Panzer răbufni prin zidul grădinii şi se trânti într-un colț al casei. Pereții exteriori se prăbuşiră, dar nimeni nu

le auzi țipetele, căci se prăbuşiră şi acoperişul şi podelele, şi femeile fură purtate în biblioteca întunecată, apoi, prin podea, plonjară în pivnița neagră.

20

După prăbuşirea dormitorului, rafturile din biblioteca de dedesubt se prăvăliră şi ele, împingând un stol de cărți în haos ca pe nişte porumbei înspăimântați care le urmăriră pe femei până jos, în timp ce acestea continuau să țipe. Podeaua parterului se fisură şi apoi cedă, trimițând totul în pivniță.

Irene şi Dorothy zăceau acum pe saltea, prinsă sub masa din bibliotecă, iar rafturile de cărți aterizaseră deasupra mesei. Patul făcuse o jumătate de rotație când căzuse şi ajunsese cu arcurile în sus. Cea mai mare parte a molozului se adunase peste spatele rafturilor, făcându-le să plesnească. Dar rafturile ținuseră. Tot lemnul acela combinat cu molozul forma un mic buncăr. În jurul lui, o mică avalanşă, întunericul era acum plin de praf.

Surorile zăceau una peste alta într-un colț mic fără aer, tuşind şi sufocându-se.

— Te-ai lovit? întrebă Irene.

— Nu cred.

Panzerul de deasupra, ajuns în casă, începu să ambaleze motorul. Se sufocau acum şi de la gazele de eşapament. Apoi tancul băgă viteză, iar şenilele îi scrâşniră asurzitor pe ruinele gardului şi pe dalele străzii când dădu îndărăt şi se răsuci.

Nu ştiau dacă între timp locul fusese invadat de soldați. Nu ştiau nici dacă mai rămăsese în picioare vreo parte din casă. Nu auzeau decât răpăiala înnebunită a mitralierei. Nu puteau respira. Îşi întoarseră fețele una de la cealaltă şi se aplecară pe podeaua rece a pivniței, inspirând puținul aer

care mai era acolo. Puțea înfiorător a gaze de eşapament şi a cartofi putrezi.

Tancul plecă, iar mişcarea lui greoaie zgudui întreaga fundație, revărsând pământ şi alte valuri de tencuială în groapă. Dorothy era acum pe burtă, iar Irene, pe spatele ei.

— Dă-te de pe mine, spuse Dorothy.

— Nu pot.

— Femeie, dă-te de pe mine în secunda asta.

Irene se chinui să se dea deoparte. Întinse mâna să se apuce de ceva pe întuneric, dar înaintarea îi fu blocată.

— Îmi pare rău.

— Dacă te tot foieşti pe mine, poate e căzu' să-mi cumperi flori.

Irene pipăi în spate cu vârful bocancului. Acolo era liber.

— Cred că reuşesc acum, spuse.

Se chinui să se dea jos de pe spinarea lui Dorothy şi reuşi să se pună în genunchi pe podea, deşi nu putea sta dreaptă. Continuă să țină capul plecat în timp ce se îndepărta de bocancii lui Dorothy.

Dorothy se căzni să se întoarcă pe spate, icnind de efort. Îi trase un picior în cap lui Irene.

— Îmi pare rău.

— Asta să-mi fie problema, spuse Irene, încrucişând brațele şi odihnindu-le pe gleznele prietenei sale.

— Nu ți-ai rupt nimic, Aligatoareo?

— Cred că sunt întreagă. Tu?

— Probabil că am un ochi vânăt.

— Iar eu probabil sângerez nițel, spuse Irene. Am simțit cum m-a zgâriat un cui pe cap.

— Eşti amețită?

— Nu.

— Ei, atunci probabil că n-ai nimic.

Greutatea de deasupra lor se mişcă. Amândouă se crispară, aşteptând să li se prăbuşească totul în cap. Îşi

țineau respirația, de parcă răsuflarea lor ar fi putut cauza o ultimă prăbuşire a casei. Rafturile de lemn se liniştiră – se mai auzeau mici trosnete, nişte bufnituri mărunte, dar nu o avalanşă.

— Doamne, oftă Dorothy.

Irene se lăsă pe partea stângă şi se făcu covrig în jurul gambelor ei.

— Poate ce-i mai rău a trecut, zise.

— N-aş pune rămăşag.

Măcar începuse să se mai limpezească aerul. Simțeau că respiră un pic mai bine. Dădură la o parte praful de moloz şi mizeria din nări.

Dorothy se chinui să găsească o poziție mai confortabilă în locul acela strâmt.

— Eu, una, votez să rămânem aici. Să ne odihnim. Să-i lăsăm pe căcănarii ăştia să plece din oraş.

— Nu e ca şi cum avem unde pleca, spuse Irene.

Erau stoarse de puteri. Nu aveau idee de trecerea timpului. Dacă muriseră deja şi nici nu ştiau? Dacă nu le mai găsea nimeni? Dacă le rămâneau acolo trupurile, ca la Pompeii?... Irene nu reuşea să-şi potolească noianul de întrebări. Dorothy se gândea la ferma ei din Indiana.

Într-un mod complet absurd, ceasul cu cuc se porni din nou să cânte.

— Ei, dă-mă dracu', bombăni Irene.

Moțăiră o vreme. Apoi, Irene o trezi pe Dorothy, trăgând-o de un picior.

— Nemții? fu primul lucru pe care-l spuse aceasta.

— Nu. Eu sunt.

— Ce-i?

— Nu mă pot obişnui cu un lucru.

— Cu ce?

— Portjartierul ăsta. Mă termină.

Dorothy rămase mută o clipă, după care explodă:

— Adică vrei să spui că porți portjartier?

Să tot fi trecut zece minute... sau poate o oră. Dar acum un alt sunet părea să se propage, începuse ca un fel de vibrație în pământ, care gâdila uşor urechile. Era diferit de zgomotul tancurilor şi al camioanelor. Şi creştea. Să fi fost oare un cutremur? Dacă n-ar fi fost îngropate la aproape patru metri sub pământ, ar fi recunoscut, poate, armonia disonantă a avioanelor.

Când bombardierele nemțeşti îşi lepădară încărcătura, întreaga lume asurzi de la zgomotul colosal. Totul se clătină. Între scândurile şi cărămizile de deasupra izbucniră flăcări. Se îndoi crusta pământului. Totul se ridică, până şi pivnița. Şi praful. Dacă ar fi fost lumină, ar fi văzut aerul gros şi cenuşiu. Fumul. Apoi, istovit, pământul se reaşeză şi căzu amorțit. Iar vuietul nesfârşit păru să se îndepărteze.

Când erupseră țevile de sub caldarâm, strada fu acoperită de o apă neagră, care pătrunse şi în grădină şi se scurse peste buza micului canion unde Surorile zăceau prizoniere. Acestea se treziră izbite de apă, apoi cufundate complet sub o cataractă neagră.

Într-o clipă, îşi dădură seama că se îneacă, întrucât apa le acoperise capetele.

Dorothy dădu din picioare cu atâta putere, că aproape o lăsă fără cunoştință pe Irene. Zbătându-se, se lovi de tăblia mesei pe care stăteau rafturile din lemn şi cărămizile. Respiră şi apa îi intră pe nas, aşa că se panică, începând să lovească disperată cu mâinile tavanul improvizat.

Irene îi auzea țipetele sub apă. Ea însă era un copil al apelor. Lacurile şi plajele din Staten Island, bălțile şi mlaştinile din Mattituck, brațul de mare Long Island şi golfurile. Nu avea de gând să-şi lase prietena să moară sub ochii ei. Lovi din picioare şi se ridică la suprafață, până ce atinse tavanul crăpat şi podeaua, apoi pipăi de-a lungul

barierei până ce găsi un spațiu liber deasupra. Îşi băgă fața într-unul din triunghiurile de lemn uscat deschis deasupra apei şi luă o gură de aer, apoi făcu o tumbă în apă şi o luă înapoi după Dorothy.

Irene ajunse în întunericul inundat de sub rafturi, unde acum cărțile pluteau ca nişte peşti, şi îi prinse brațele lui Dorothy. Corpul acesteia deja era inert. Irene îşi propti picioarele de podea şi trase, sforțându-se până când reuşi să-şi extragă prietena, ca pe un molar uriaş, din falca pivniței. O împinse pe Dorothy până la bucata de moloz de deasupra şi îi potrivi fața în breşa aceea miraculoasă. O înconjură cu brațele din spate şi o strânse cu putere, iar Dorothy scuipă apă, vomită şi începu să lovească din picioare.

Apoi Irene urcă la suprafață lângă ea şi mai luă o gură de aer.

— Stai liniştită, că nu mori, îi spuse pe o voce răguşită, de parcă țipase ore în şir. Propteşte-te în picioare şi împinge.

Cascada de apă care se revărsa în pivniță le lovea cu putere capetele.

— Împinge în lemn. Am spus să împingi!

Împinseră amândouă, cu ultimele puteri. Se opintiră atât de tare, că simțeau cum li se rup spinările, şi în cele din urmă greutatea de deasupra se mişcă.

Dorothy întinse mâna şi pipăi deasupra capului, în întuneric.

— O gaură, spuse. S-a făcut o gaură.

— Ieşi! zise Irene.

Dorothy se strecură prin crăpătura mică. Nu era mult spațiu, dar se întoarse şi o trase pe Irene peste moloz, rupându-i uniforma în timp ce o trăgea peste cărămizile ude şi peste cărțile umflate, peste mâncarea putredă. Genunchiul lui Irene sparse o farfurie. Amândouă tremurau din toate mădularele. Aveau răsuflarea şuierătoare. Şuvoiul

de apă începea să se subțieze, iar cataractele dispăreau încet, încet. Dorothy bâjbâi după Irene şi îi găsi umărul cu mâna.

Pielea lor era înghețată, de parcă ar fi fost moarte şi îngropate.

Adormiseră din nou când din sistemul de canalizare dădu năvală un potop de şobolani. Aproape invizibili în întunericul acela, transportau putoarea secolelor. Chițăiau, iar picioruşele lor zgrepțănau fiecare suprafață, inclusiv trupurile şi fețele celor două tinere.

Rozătoarele fugiseră de fumul şi distrugerea de deasupra ca să nimerească în apa murdară de dedesubt. Se zvârcoleau şi săreau, cățărându-se pe pereți, pe lemn. Era o panică animalică. Se cățărară şi pe Irene şi Dorothy. Le sfâşiară pielea, înfigându-şi ghearele în spinările lor, muşcându-le peste tot, pe corp, pe fețe.

Dorothy îşi smulse un şobolan de pe gât şi dădu cu el de perete. Irene era atacată de alții, îi simțea pe lângă urechi, cum îşi înfig ghearele în părul ei. Încercau să se suie pe crăcii pantalonilor, zgâriindu-i coapsele.

— Mişcă, mişcă! strigă Dorothy. Suie-te!

Începu să împingă din răsputeri, iar lemnul şi resturile de podea de deasupra se mişcară, lăsând să pătrundă o lumină cenuşie.

— Pe aici! spuse Dorothy.

— Dă-te, zise Irene şi se cățără pe prietena ei de parcă Dorothy ar fi fost un copac, iar ea unul dintre şobolani.

Afară, dimineața se anunța prin marea de fum, folosindu-se de vocile păsărilor cântătoare şi ale corbilor pentru a-şi face simțită prezența. Câinii care se furişau afară din ascunzişurile lor contribuiau şi ei cu lătrături. Unicul cocoş supraviețuitor cârâia în voie.

Din aşa-zisul lor mormânt, Irene şi Dorothy fură împinse în sus de ivirea zorilor. De picioare aveau agățați şobolani. La suprafață, pentru oricine se întâmpla să le privească, primul semn al învierii lor ar fi fost bocancul lui Dorothy lovind cu sete o grindă căzută din acoperiş, care scârțâi şi se despică asemenea unei falei, cu un sir de cuie ce aduceau întocmai cu dinții strâmbi ai unei baracude. Se auziră țigle căzând cu zgomot. Piciorul lui Dorothy se întinse, împingând marginea grinzii în sus. Dorothy slobozi un răget, urletul sfidător al unei creaturi a pădurii. Al doilea picior, negru în umbră, se ridică şi se alătură tovarăşului său, împingând şi mai tare.

Apoi, din hău se iți fața lui Irene. Era albă de la varul tencuielii, iar ochii îi semănau cu nişte mici oaze întunecate. Un pârâiaş de sânge negru îi traversa fruntea, în forma unui trăsnet care se sfârşea lângă urechea stângă. Pe obraji avea urme sângerii de muşcături de şobolan.

Vocea înăbuşită a lui Dorothy spuse ceva din adâncuri.

— Încerc, spuse Irene.

Se agăță de marginea treptei din față şi se trase în sus. Când bocancul cel mare o înghionti, zbură afară şi ateriză pe burtă în țărână. Nu mai avea bluză. Era într-un maiou mizer, care nu mai era alb de mult. În spatele ei, acoperişul înclinat se trânti şi astupă deschizătura. Irene se duse spre el şi îşi băgă degetele pe sub margine, opintindu-se să-l ridice. Când reuşi să-l salte un deget, strigă:

— Împinge!

Marginea acoperişului scoase un scrâşnet şi căzu în spate într-o mişcare lentă. Apăru o siluetă întunecată. Umbra care era Dorothy se avântă în sus cu o forță de nestăvilit, cu spatele încovoiat, cu picioarele ei lungi proptite de ruinele de dedesubt. Irene se aplecă înspre ea, o înhăță de mână şi o trase cu putere afară.

Se pipăiră să vadă dacă sunt tefere. Din corpurile lor ieşeau nori uriaşi de praf. De pe picioare li se cojeau cruste de noroi negru. Aveau vânătăi şi mustăți de sânge şi tăieturi pe brațe. Irene scuipă ca un cowboy. Se uitară la ce mai rămăsese din casă, apoi una la alta. În jurul lor era fum. Doar vreo doi copaci într-o parte. O spoială de ruine ceva mai încolo. Nişte focuri miniaturale. Se aşezară amândouă pe pământ.

— La dracu', spuse Irene, începură să râdă ca proastele.

— Unde a dispărut totu'? întrebă Dorothy.

21

Fumul era albastru. Mirosea ca şi cum ardeau kilometri întregi în jur. Dorothy găsi o țigară în buzunarul bluzei, se uită la ea, o puse la loc. Erau dincolo de uimire, dincolo de mirare, ba chiar dincolo de frică. Briza despărțea perdelele de fum în fața lor. Se mai vedea un horn în picioare, ca şi când clădirile care fuseseră stăpânele acestor hornuri erau acum invizibile. Câini costelivi patrulau ca nişte şacali, agățându-se cu colții de bucăți de cârpe care ieşeau dintre ruine.

— Aăăă, ziseră ele, nefiind capabile de vorbe, ci doar de mormăieli, sunete ancestrale dintr-o eră ce preceda limbajul.

Se simțeau ca şi cum fuseseră împachetate în vată. Erau cenuşii, negre, maro, lipsite de luciu. Capetele li se roteau, iar ochii vedeau, dar n-aveau nici o părere.

În depărtare, aplatizate de distanță, pocniturile şi bufniturile abia dacă mai reuşeau să mişte aerul pentru a fi auzite. Ah, bătălia. Soldați care alergau prin pădure, ascunzându-se în spatele copacilor şi trăgând în alți soldați. Poc, poc! Pac, pac! Unii erau buni, îşi aminti Irene, iar ceilalți erau răi.

Dorothy înclină bărbia indicând dreapta, apoi stânga, după care se uită întrebător la Irene.

Irene înclină capul spre stânga. Înapoi în piață.

Se ridicară şi păşiră prin zidul prăbuşit al grădinii. Marii artişti ai haosului lăsaseră în urmă capodopere. Un jilț aflat într-o rază de lumină ocrotea o oală de aramă îndoită, plină cu orez. Doi pantofi se odihneau înaintea acestui tablou de parcă ar fi fost recent aruncați acolo de către un orăşean între două vârste. Mai era şi un os. Care se prea poate să fi fost al lui, dar la fel de bine ar fi putut fi osul unei vaci. Mai bine să păşească peste el.

Irene voia să-i povestească lui Doro despre picturile lui Yves Tanguy. Cum petrecuse ore întregi la Galeria Pierre Matisse, pe East Fifty- Seventh Avenue, privind în melancolia profundă a acestor pânze la surele şi austerele peisaje de ceață în fața cărora înțepeniseră pentru totdeauna mănunchiuri de forme şi obiecte abandonate. Nu-i povesti nimic, cine ştie de ce, dar tare ar fi vrut să-i dezvăluie lui Dorothy toate amintirile ei secrete.

Lumea din jur era acum un deşert de cenuşă. Plină de dărâmături, de mormane, de zgură, de cărămidă şi piatră de râu, de şipci şi şindrilă. Gheizere de apă de canal erupeau în depărtare. Cârcei de fum urcau în rotocoale în cerul murdar sau se întindeau leneş în ceața albastră care îmbrățişa pământul şi care le dădea senzația că levitează. Frânturi de zid şi aşchii de biserică. Un Isus fără brațe, ale cărui mâini de piatră amputate îi zăceau în față. Peste tot în jur muştele împărățeau deja, chitite pe vestigiile de carne parțial îngropate.

Surorile fără grai se îndreptară în direcția pieței, sau în ceea ce credeau ele că ar fi direcția pieței. Din când în când se iveau clădiri prin fum. Nemții păreau să fi împins periferia oraşului. Erau ecouri de foc de puşcă şi inconfundabilul huruit vag al tancurilor. Păşeau pe haine

goale. Ici şi colo ieşea din moloz câte un braț sau câte un picior. Irene rămase fascinată de o pereche de picioare încălțate în nişte ghete care ardeau.

Tăcerea îmbia în mod straniu la meditație. Se bucurau de tăcere. Puştile descărcate de pe jos erau tăcute, deci acceptabile. Numai gâlceava păsărelelor pătrundea prin imensa linişte.

Nu parcurseră decât câteva străzi, măsurabile doar prin gropile în moloz care le delimitau, şi îşi dădură seama că erau epuizate. Să te deplasezi într-un astfel de deşert presupunea un veşnic suiş şi coborâş. Fumul şi apa cea neagră umpluseră complet străzile. Ochii le ardeau. Dacă vreuna din ele ar fi căzut, cu siguranță s-ar fi spart în bucăți şi s-ar fi scurs în noroi.

Dorothy scotoci după pachetul ei boțit de țigări în bluza murdară de la Crucea Roşie.

— La naiba, spuse şi îi oferi pachetul lui Irene, care făcu pe fata cuminte.

Dorothy aprinse totuşi două țigări şi îi dădu una prietenei sale.

— Poate că visăm.

— Oh, Doamne.

Irene ridică un umăr – cel puțin erau încă în viață. Culese un fir de tutun de pe vârful limbii.

Dorothy strânse din buze:

— Nu-s ei în stare să ne omoare.

Irene se uita la ceva din spatele lor.

— Ce-o mai fi şi aia?

Dorothy se întoarse să privească şi ea.

— Uite acolo, spuse Irene. Chiar acolo.

Ar fi putut fi un dog german. Sau un măgăruş. Era ceva care se agita, răsturnând scândurile arse a ceea ce fusese cândva un şopron. Apoi ființa se ridică. Un corp masculin. Două treimi din el erau arse. Brațul şi umărul stâng,

precum şi jumătate din față îi rămăseseră albe. Ochiul drept dispăruse. Dinții îi străluceau aprig. Ochiul stâng le fixa furios.

Mâna nearsă ridică o baionetă.

— *Ihr seids!*[55] strigă creatura. *Ihr seids! Krapfen!* Crucea Roşie!

Nu se putea aşa ceva. Era el!

Îşi aruncară cât colo țigările şi o luară la fugă. Soldatul se luă după ele, tăcut, cu excepția respirației şuierătoare. Irene se uită îndărăt. Mergea greu din cauza arsurilor cumplite, dar continua să vină, balansând lama în mâna stângă. Mormăia ca un animal greoi. Bocancii lor scrâşneau prin molozul mărunțit în timp ce alergau.

— Vreau *Kaffee!* țipa el pe un ton ascuțit. Vreau *Krapfen!*

Doamne sfinte! Se împiedicară, căzură în genunchi, sfâşiindu-şi pantalonii. Se ridicară cu chiu, cu vai şi o luară iar la fugă. Dar nu aveau unde se ascunde. Când priviră în spate, văzură că asupritorul lor se apropiase. Nu era posibil. Dar iată că el venea bocănind, iar ghetele păreau să-l care automat, ca o maşinărie necontrolată care prindea viteză.

— *Krapfen.* Vreau *Krapfen.*

Avea să le omoare. Supraviețuiseră întregii catastrofe, iar acum el era acela care urma să le facă felul. Absurditatea asta le scotea din fire.

În față ardea un foculeț. Era imposibil de crezut, dar se auzea muzică – exact în mijlocul unei fundături pe jumătate debarasate. Sunetul venea de la un pian aflat încă în picioare, care ardea vesel. Pianul cânta blues.

Un bărbat cu părul negru şi o mustăcioară neagră, cu o bărbuță mititică, se ridică din spatele clapelor. Purta un

---

[55] Voi sunteți! (în limba germană în original).

tricou fără mâneci. Se uită lung la ele, apoi la neamțul din spatele lor.

— Culcat! strigă el.

Irene şi Dorothy se aruncară pe jos, iar pianistul înhăță o puşcă Ml şi trase o rafală. Irene privi îndărăt exact în timp ce se descărca puşca. Un norişor, ca de praf, răsări din pieptul neamțului. Acesta se opri şi ridică mâinile nițel, coborî baioneta, se aşeză jos şi muri.

— Îmi pare rău, nene, spuse pianistul. Sper că îți place iadul. Privi în jos către Irene şi Dorothy şi se prezentă: Armata americană.

Irene se ridică în genunchi. Soldatul îi făcu semn cu capul prin fumul pianului, lăsă puşca jos şi se aşeză înapoi pe scăunel. Ele se adunară în fata lui. Nimeni nu simțea nimic în legătură cu nimic, după câte se vedea. Soldatul cânta o melodie sprințară, de local. Căldura era plăcută, asemenea unui şemineu ticsit cu butuci aromați de cedru şi pin.

— Improvizațiile mele sunt aşa de grozave, că s-a înfierbântat pianul, spuse el.

Pianul începuse să sune dezacordat pe măsură ce mocnea, iar corzile îi plesneau în interior. Tăblițele metalice de identificare de la gâtul soldatului zăngăneau în ton cu muzica în timp ce el se legăna pe scaun. Arăta exact ca lupul din desenele animate.

— Hei, spuse Irene.

— *Que te pasa, calabaza?*[56]

— Tu eşti Garcia. Tipul de ieri.

— Eu să fiu oare?

— Credeam că le-am văzut pe toate, prietene, zise Dorothy.

---

[56] Care-i treaba? (în limba spaniolă în original).

Garcia se concentra pe digitație. Ea observă că are tatuată o cruciuliță albastră între degetul mare şi cel arătător.

— Ce mai noapte, nu-i aşa? spuse el.

— Ea e Irene, zise Dorothy. Mie mi se spune Lungana. Mulțumesc pentru că ne-ai salvat.

— Mie mi se spune Zoot. Toate bune şi frumoase.

— Poftim?

Avea un aer neaşteptat de plictisit. Cântă câteva linii de jazz până când, în cele din urmă, pianul se nărui şi mecanismul dinăuntru se prăbuşi scuipând o galaxie de scântei. Tipul ridică mâinile şi-l lăsă să cadă.

— Aveți grijă, *locas*[57], le atenționă el.

Fetele săriră mai încolo.

Zoot avea mici arsuri pe crăcii pantalonilor de uniformă. Trânti scăunelul în foc şi îşi luă puşca.

— Hai s-o întindem, spuse el şi îşi trânti casca pe creştet, lăsându-i curelele să se bălăngănească sub bărbie.

— Încotro? întrebă Dorothy.

— Credeam că voi ştiți.

Irene adormise stând în picioare. Dorothy o apucă de cot şi o duse în spatele lui Zoot, care îşi balansa puşca în față şi în spate, în caz că s- ar fi găsit vreun *pendejo*[58] care să-i atace. În mare parte însă nu văzură decât câini şi pisici.

în cele din urmă se trezi şi Irene, cu corpul îndreptat în direcția pieței principale. Parcă ar fi ştiut că mergeau în direcția greşită. Nu pricepeau cum de ştie aşa ceva, dar ea se uita exact la locul unde ar fi trebuit să se înalțe turnul clopotniței. Îşi dădu seama că în toată nebunia aia pierduse păpuşa. Păpuşa pe care avea de gând să i-o dea fetiței

---

[57] Nebunelor (în limba spaniolă în original).

[58] Idiot (în limba spaniolă în original).

tăcute, fiicei primarului. În schimb, înfipse mâna în buzunar, scoase de acolo glonțul german şi i-l dărui lui Zoot.

— *Firme*[59], spuse el, lăsând să cadă glonțul în buzunar.

Piața era neagră. Copacii erau acum carbonizați. Între pătratele goale în care fuseseră nişte clădiri stăteau cele care rămăseseră în picioare. O pensiune avea încă la uşă o copertină roşu cu alb. Altminteri, totul era război. Aceeaşi poveste. Copaci arzând mai încolo. Un pac-pac-pac distant. Turnuri de fum într-o rână, înclinate spre est.

— Am surori, spuse Zoot.

— Da, zise Dorothy. Pe noi.

Continuară să meargă. Arătau ca nişte haimanale, zdrențăroşi şi soioşi cum erau.

Nu mai era nimic de văzut, spuse Zoot. Cu excepția chestiei ăleia de acolo.

Arătă în depărtare cu degetul, şi ele se întoarseră. *Rapid City* le aştepta într-o întindere fumurie de cenuşă.

— Cineva mi-a furat autobuzul! țipă Dorothy.

22

Dincolo de autobuzul lor, capătul acela de oraş era încă în picioare. Încet, încet, începură să apară oameni printre clădiri şi printre ruinele care se înşirau în josul pantei ce ducea spre câmpuri şi spre acel drum pe care veniseră Surorile de pe *Rapid City.*

Garcia încă-şi mai ținea puşca aproape de corp, dar începuse să se relaxeze.

— Tu de unde eşti, Zoot? întrebă Irene.

— Clifton, Arizona.

---

[59] Tare (în limba spaniolă în original).

— Super.

Dorothy îşi făcu de lucru pe lângă cabina şoferului, apăsă pedala de accelerație de trei ori şi îi dădu drumul. Urmară nişte colaci de fum negru şi un scrâşnet uriaş de fiare de Detroit care se trezesc la viață. Oamenii dintre dărâmături plecară capetele şi se împrăştiară. Garcia le făcu cu mâna, parcă spunându-le: „Nu vă speriați, totul e în regulă”.

Irene se apropie şi îşi lipi fruntea de capota masivă a autobuzului. Lângă ochii ei se vedea o urmă de glonț. Arăta ca o peşteră, ca un tunel. O privi lung, şi vibrațiile motorului o făcură să se prăbuşească în acel tunel. De cealaltă parte îşi găsi ferma familiei din pădurile de lângă Mattituck, unde privi un cocor cum se înalță ca un zmeu făcut din bețigaşe şi hârtie.

Dorothy sări jos din autobuz, îi puse lui Garcia în mână o sticlă cu pileală şi începu să meargă de la o roată la alta.

— *Orale*[60], spuse el, admirând băutura. P-asta de unde-o mai ai?

— Contrabandă.

— *Chingona!*[61]

— De ce le-ar trebui autobuzul meu, Zoot?

— De nazişti ce sunt, spuse el.

Luă un gât de tărie din sticlă, apoi o înghionti pe Irene, care stătea aplecată peste capotă, şi îi dădu sticla. Ea trase o duşcă, tuşi, se şterse la gură. Dorothy veni să tragă şi ea un gât şi îi trecu sticla lui Garcia, care de data asta bău vârtos. Sticla continuă să treacă de la unul la altul până ce se goli.

---

[60] Grozav! (în limba spaniolă în original).

[61] Marfa! (în limba spaniolă în original).

Garcia o ridică în aer şi picură ultimele trei picături aurii în gură, apoi o aruncă.

— Ah, făcu expirând zgomotos, ca într-o rugăciune sibaritică.

Lui Dorothy iar îi tremura mâna. Şi-o băgă repede în buzunar.

— Ți-e rău? întrebă Irene.

Dorothy făcu semn spre bucătărie.

— Faci nişte cafea?

Irene încuviință din cap şi amândouă se duseră în spatele autobuzului.

— Vrei o gogoaşă? îl întrebă Irene pe Garcia.

— Mai întrebi?

Dorothy strigă:

— Zoot, tu eşti mecanic, nu-i aşa?

— *Claro que* da.

Dorothy vedea că romul începuse să-şi facă efectul.

— Poți să mă înveți să conduc un tanc?

El se aşeză pe treptele din spate ale autobuzului.

— Sigur.

Garcia purta un crucifix pe acelaşi lanț cu tăblițele metalice.

— Am văzut eu altele mai ciudate decât asta, continuă peste câteva clipe; sunetele din bucătărie îi aduceau aminte de acasă. Ori mă înrolam, ori mă băgau la închisoare. Mai bine alegeam închisoarea. Şi voi?

— Ți-am spus. Eu am vrut să învăț să conduc un tanc.

Dorothy îi întinse o sticlă cu coniac de piersici.

— Bună şi-asta.

— Vezi că nu-i bine să le amesteci, îl avertiză Irene.

— Parc-o să mai conteze când o să fiu luat în freză?

Dorothy porni încă o dată autobuzul. Mergea în gol, dar generatorul funcționa. Pe lângă apa din rezervor, aveau şi muzică. Fruntaşul Garcia umplu cafetierele. Irene turnă cu

lingura cafea râşnită în coşulețele de tinichea. Ghiulelele puse la scurs erau uscate şi prăfuite, dar nu-i păsa nimănui.

Dorothy apăsă comutatorul friteuzei, evitând punctul care te curenta. Nu se gândise în viața ei că va ajunge să simtă afecțiune pentru bucătărioara asta. Asta simțea oare? îi venea să plângă. Nu, nu simțea asta. Sau poate că da.

Irene dădu drumul Victrolei şi îngenunche să încarce discurile. Acestea se topiseră până ajunseseră un fel de farfurie uriaşă şi groasă, care nu mai avea şănțulețe pe o parte. Nu era nimic – măcar funcționa o parte, Edith Piaf cu melodia „L'Accordeoniste". Dorothy trecu pe lângă ea, iar Irene îi atinse genunchiul în treacăt.

Irene se duse la cabina şoferului şi dădu drumul difuzorului. Acesta scoase un țipăt, şi supraviețuitorii o luară la sănătoasa din nou. Dar curând tonurile lui Edith Piaf se strecurară până la ei. Şi mirosul de cafea. Începură să se cațăre pe cărămizile zidurilor explodate. Ea le făcu un semn încurajator cu degetul mare şi se întoarse la treabă.

Garcia se duse mai încolo, într-un loc unde roiau muştele.

Lui Irene îi era frică de acel moment când avea să scape de amorțeala care o cuprinsese, când avea să resimtă avalanşa zilei şi nopții în care nu făcuse decât să se agațe de viață. Nu voia să mai trăiască asemenea nopți cum trăise după bombardamentul de la Londra. Era ca şi cum o entitate înfiorătoare îi fura somnul, apăsându-i pieptul şi hăpăindu-i-l cu lăcomie. Apucă mânerul friteuzei şi îl zgâlțâi cu furie.

Gogoşile ieşiră perfecte.

Garcia îngenunche lângă un poncho aşternut pe drum, lângă muşte. Se întinse să apuce mâna ale cărei degete erau înşirate pe cărămizi de parcă mortul încă mai încerca să atingă o clapă de pe claviatură. Mâna era sloi, dar încă

flexibilă, ieşind din manşeta unei uniforme militare americane.

Garcia luă mâna între mâinile lui şi se aplecă spre mort.

— Hei, camarade, şopti.

Îi luă ceva vreme să spună tot ce avea de spus.

Când isprăvi, făcu semnul crucii, în stil mexican, sărutându-şi degetul mare. Apoi pipăi sub copertină şi vârî mâna în budinca rece a pieptului rănit până găsi tăblițele metalice, pe care le trase afară. Baxter. Îşi şterse mâinile de mâneca soldatului şi vârî mâna mortului sub acoperământ, după care puse una din tăblițe în buzunar şi o lăsă pe cealaltă lângă mort, ca să fie uşor de identificat. Se ridică şi vărsă o picătură de coniac pe pământ lângă soldat.

— Respect, spuse. Am făcut tot ce-am putut, frate.

Şirul de supraviețuitori nu era nici vesel, nici încruntat. Ochii lor însă... Irene nu-şi imaginase ce profundă recunoştință poate transmite privirea cuiva pentru o amărâtă de cafea apoasă. Dacă exista un motiv pentru care toți aceşti oameni erau bucuroşi, acesta era faptul că încă mai stăteau în picioare. Se uitau în sus la Irene, mulțumindu-i cu zâmbete vagi, iar ea îi privea la rândul ei. Păreau să se bucure când degetele ei le atingeau pe ale lor. Poate că lăcrimau din cauza fumului. Copiii erau mai gălăgioşi decât bătrânii. De mai multe ori încercară să sară spre ea, s-o atingă. Ea le cerceta fețele, sperând să dea de fetița din noaptea trecută. Nina? Lila? O căuta pe mama fetiței. Pe tată. O sută de fețe, şi nici una cunoscută.

— Primarul? întrebă ea. Pe primar l-ați văzut? Oamenii o priviră lung.

— Primarul. Primarul oraşului vostru?

Nu-şi amintea cuvântul din franceză. Îşi acoperi un ochi cu mâna.

— *L'oeil?* Chior?

Oamenii dădură din umeri şi clătinară din cap. Întinseră mâinile spre gogoşi.

Singurul moment de emoție avu loc atunci când un pâlc de luptători francezi din Rezistență intrară la pas în oraş. Păreau magnific de nonşalanți: uzi şi plini de noroi, vreo doi dintre ei fără cămăşi, câțiva purtând berete. Aveau brâie de frânghie în care erau înfipte revolvere, iar pe umăr le atârnau puşti vechi de vânătoare şi mitraliere furate de la nemți. Fumau fără să ducă mâna la țigară. Îi îmbrățişară pe orăşeni cu o mână, sărutându-i pe mulți dintre ei, bătându-i pe umeri pe bătrâni. Dădură pe gât cafele cu zahăr şi lapte şi înfulecară toate ghiulelele pe care putură să pună mâna. Nemernicii îi făceau cu ochiul lui Dorothy. Unul îi dădu lui Zoot un pumnal nemțesc, pe care acesta şi-l înfipse în centură.

Între ei era o femeie întunecată ca o furtună. Avea pe umăr o mitralieră care îi atârna la spate. Când femeia se mişca, se mişca şi mitraliera. Purta pe cap o beretă roşie. Dorothy sări din bucătărie şi se duse drept la ea. Îi dădu războinicei o țigară. Se măsurară din priviri, dând scurt din cap.

— Dorothy.

— Colette.

— Mi-ar plăcea să fiu ca tine, îndrăzni Dorothy.

— Nu, nu ți-ar plăcea, îi răspunse Colette în engleză.

— Vino să bei cafea.

— Vreau coniac.

— Am şi de-ăla.

Colette zâmbi. O bătu pe Dorothy pe umăr.

— *Bon,* zise.

Se întoarseră la *Rapid* cu sticla de coniac.

Colette inspectă autobuzul şi se uită apoi la Dorothy, în uniforma ei murdărită şi arsă.

— Bună treabă.

Dorothy roşi. Şezură în tăcere o vreme, trecându-şi una alteia coniacul. Dorothy încerca să găsească un mod de a întreba ce voia să afle.

— Ce faci cu ei? întrebă în cele din urmă. As vrea să contribui şi eu, continuă, ridicând o gogoaşă şi arătându-i-o. Asta nu e destul.

— Ce fac cu cine?

— Cu porcii ăştia de nazişti.

Colette nu ezită.

— Îi atrag pe alei întunecoase. Le spun că am o vorbă cu ei.

— Şi apoi?

— Apoi îi omor.

O sărută pe Dorothy pe amândoi obrajii şi se grăbi să-şi ajungă din urmă camarazii.

Apărură şi jeepurile americane.

În primul se afla un fotograf care sări din vehicul înainte ca acesta să se oprească şi se apucă să le facă fotografii învingătorilor.

— De la ziarul *Stars and Stripes',* strigă el. *Stars and Stripes'.*

Curând, jeepurile şi tancurile americane împânziră periferia oraşului, umplând drumurile. Apărură trupe, care se răspândiră pe câmpuri. Stolurile de porumbei se ridicau în fața lor ca nişte nori înspăimântați. Maşinile mergeau în față şi îşi croiau drum prin mulțimea soldaților. Suiră peste grămezile de moloz, şi nu dură mult până ce încercuiră vehiculul de la Serviciul pe Roți. Civilii se dădură îndărăt ca să privească spectacolul.

Un ofițer păşi în față, iar Garcia îl salută.

— Băiete, tu eşti cel care a eliberat acest oraş? întrebă ofițerul. Dacă tu eşti acela, vei primi o decorație.

— Nu, să trăiți. Îi înmână ofițerului tăblița de identificare a lui Baxter şi spuse: El este autorul.

Ofițerul studie tăblița sumbru. Garcia se îndepărtă de el.

Un colonel se ridică în picioare într-o maşină militară decapotabilă şi declară asediul o victorie importantă. Funcționari în uniforme curate, cu trese şi decorații lucitoare prinse la rever, începură să le distribuie stegulețe americane cetățenilor zdrențăroşi în timp ce maşina mergea la pas. Fotograful începu iar să facă poze.

— Ah, nu, nici nu mă gândesc! spuse Dorothy, închide prăvălia, Aligatoareo.

Fetele trântiră obloanele şi răsuciră mânerele. Nici una din ele n-avea de gând să petreacă încă opt ore în bucătărie, hrănind infanterişti şi ofițeri din ariergardă. Irene smulse discul cu Piaf din aparat – melodia fusese pusă de prea multe ori deja. O pereche de avioane de vânătoare americane trecură pe deasupra lor, iar ea le făcu cu mâna, aşa, pentru siguranță.

Rusty Penney îşi făcu brusc apariția şi se grăbi să vină la autobuzul lor.

— Ați pățit ceva?

— Nu, spuse Dorothy. N-am pățit nimic. Suntem vii şi nevătămate.

— Doar că cineva a tras în autobuzul nostru, spuse Irene.

Dorothy îl măsură cu privirea. Uniforma lui era imaculată.

— Te-ai spetit luptând, hm? remarcă ea.

— Am fost în ariergardă, explică Rusty, deşi se vedea că nu-i cade bine tonul ei. Am ajutat la coordonare.

— Coordonarea cui?

— Cum ai reuşit să scapi cu viață? îl întrebă Irene.

Garcia veni înapoi cu o sticlă de rachiu. Trase o duşcă bună, goli sticla şi o azvârli pe nişte pietre. Le aruncă un zâmbet de prădător.

— Sunt mangă, le mărturisi.

— Ai băut tot? întrebă Rusty, nevenindu-i să creadă.

Dorothy îşi termină ţigara. Aruncă mucul, scoase o lamelă de gumă din buzunarul pantalonilor, o desfăcu şi o puse în gură. Puse o altă lamelă şi în gura lui Irene. Irene începu să mestece cu gura deschisă, ca o fetişcană. Garcia deschise gura şi primi şi el gumă de la Dorothy.

— Te cunosc de undeva? întrebă Rusty.

Garcia făcu un balon. Continua să-l fixeze pe Rusty cu privirea.

— Nu înțeleg atitudinea asta, spuse Rusty. Ce- aveți?

Cei trei golani dădură din umeri, aproape la unison. Dorothy pocni guma între măsele.

— Ce s-avem? spuse Irene.

Simțea soarele de toamnă pe față. Ar fi crezut că o s-o facă să se simtă bine, dar îşi dădu seama că o enerva cumplit. Era mult prea strălucitor.

— Tipul ăsta, spuse ea arătând cu capul către Garcia, ne-a salvat viața în ultimul moment.

— Şi mai şi cântă grozav la pian, completă Dorothy.

— Dar noi am luptat contra nemților cu mâinile goale, zise Irene.

— Toată noaptea.

Dorothy făcu guma să pocnească din nou.

Un ofițer cu o țigară într-un portțigaret lung se apropie de autobuzul cu obloanele trase şi spuse:

— Îmi dai o ceaşcă de cafea, drăguțo?

— Sigur, răspunse Dorothy.

— Te-aştept acolo. Fără zahăr, te rog.

— Numaidecât, domnule.

Îl priviră cum se duce mai încolo.

— Hai să plecăm, spuse Dorothy. Hai, Garcia, te luăm cu noi.

Garcia râse. Era aşa de beat, că plutea deasupra unei lumi a cărei suprafață dansa şi se unduia.

— Pa, scumpete, spuse el, împungând arătătorul ca pe un pistol în direcția lui Rusty.

— Domnişoară Dorothy, spuse Rusty, tabăra noastră este în direcția aceea, la vreo zece kilometri distanță. Îi arătă cu mâna: Pe acolo.

Rosti numele oraşului, dar nu-l înțeleseră. Se pare că era la ordinea zilei să nu ştie unde se află.

— N-aveți cum s-o ratați, continuă el. O să vedeți tunurile şi tancurile.

— Camere avem? întrebă ea.

— Da. Aveți camere la hotelul Le Singe Bleu.

Se duseră agale să se suie în autobuz.

Fără nici o legătură, Dorothy îi strigă lui Rusty:

— Irene are portjartier!

Acestea fiind spuse, se pregătiră de plecare. Irene se aşeză pe scaunul din față. Dorothy deschise uşa şoferului, dar rămase în picioare.

Garcia îi recunoscu privirea. Se duse până la ea şi îi puse mâna pe umăr.

— Sunt... aşa de obosită, reuşi ea să spună.

Garcia ştia bine că şi el se va prăbuşi mai târziu, dar Dorothy avea nevoie să se prăbuşească acum. Îşi scutură capul cu putere, ca să şi-l limpezească.

Stai liniştită. Conduc eu până la următoarea.

Dorothy îl lăsă pe Garcia s-o sprijine până la uşa de pe cealaltă parte şi s-o aşeze lângă Irene. Dorothy îşi rezemă capul de fereastră în timp ce autobuzul pornea la drum.

PARTEA A TREIA

DRUMUL TOAMNEI

23

Surorile ar fi dormit un an de zile dacă ar fi putut. Dar le era groază de vise. Armata făcu un lucru înțelept şi le trimise la un hotel micuț şi confortabil într-un teritoriu ocupat şi sigur, în care să-şi refacă forțele şi să-şi tragă sufletul. Urmau să se odihnească vreo două zile, însă apoi li se dăduse ordin să deschidă o gogoşărie în holul hotelului. Cu aceleaşi servicii excelente, dar pentru mult mai mulți soldați. Şi să folosească autobuzul pe post de bucătărie secundară, dacă era nevoie.

Le Singe Bleu – Maimuța Albastră – era un hotel mic şi curățel cu două etaje într-o piață cu sens giratoriu care avea o fântână de piatră secată în centru. De-o parte şi de alta a porții stăteau de strajă doi lei de piatră, din care unul îşi pierduse nasul într-un schimb de focuri. Hotelul, la rândul lui, fusese supus umilinței de a purta pe zidul dinspre stradă alte urme de gloanțe. Fusese construit în secolul al XIX-lea, ceea ce însemna că era aproape nou după standardele franțuzeşti.

Avea şase camere la fiecare etaj, câte trei pe fiecare latură a unui hol îngust care scârțâia asemenea unei corăbii de pirați. Camerele erau micuțe şi aveau pereții capitonați şi acoperiți cu pânză. Camera lui Irene era de un albastru intens, cu un model de crini albi separați de nişte funde verticale portocaliu-deschis. Fiecare avea patul ei, cu câte cinci perne şi o cuvertură groasă, başca baie proprie, cu cadă şi un alarmant bideu. La început Dorothy spusese ritos că n-are de gând să se aşeze pe chestia aia, dar ulterior mărturisi că îl călărise „ca pe un ponei”.

Irene se simțea net superioară. Despre lucrurile astea mai citise în cărți. O toaletă *tres chic.* Hotelul îi dădea ocazia să-şi imagineze că este o eroină literară care trăieşte în stil european, cum nu şi-ar fi putut închipui prietena ei lipsită

de rafinament. Umplu paginile jurnalului cu absolut toate detaliile, mai puțin ultimele zile înfiorătoare. Hotărâse să nu lase acea experiență să-i stăruie în gând. Trebuia să existe o modalitate de a se dezbăra de aceste amintiri. Preferă să scrie despre plăcerea de a-şi putea da hainele la spălat. Despre minunea umeraşelor capitonate şi parfumate din dulap, despre luxul hainelor şi lenjeriei intime frumos mirositoare. Despre momentele perfecte din noul ei cuib. Despre sticlele cu vin.

Camerele lor dădeau spre fântâna scoasă din uz şi spre drumul scurt spre oraş, mărginit de plopi. Îşi puteau privi pe fereastră bătrânul şi iubitul autobuz, care se ițea din spatele unui leu. La scurtă vreme după ce sosiseră, Irene văzuse o cisternă cu combustibil, vopsită în culori de camuflaj pe laturi, trăgând lângă *Rapid City.* Din ea săriseră doi soldați în salopetă care desfăcuseră buşonul de la rezervor şi ataşaseră un furtun de la cisternă. După aceea apăsaseră un comutator şi pompaseră zeci de litri gâlgâitori în rezervorul lor. În câteva minute inversaseră mişcările, desfăcuseră furtunul şi închiseseră robinetele, apoi săriseră în cisternă şi se făcuseră nevăzuți.

Diverşi ofițeri şi chiar şi un capelan aveau camere la etajul inferior. Jeepurile lor erau parcate chiar lângă *Rapid.* Irene se întreba dacă soldații aveau şi ei bideu în baie.

Dorothy îi ciocăni la uşă în prima dimineață. Când Irene deschise, se trezi pe nepusă masă cu pistolul automat în brațe.

— Ar fi trebuit să-l omorâm pe neamțul ăla scârbos cu mâna noastră, spuse Dorothy. L-am lăsat pe Zoot să ne salveze.

Mâna lui Irene se lăsase sub greutatea pistolului.

— Dar eu nu ştiu cum.

— Vom rezolva problema asta chiar azi.

— Dar...

— Haidem.

Copleşită de avântul năprasnicei Dorothy, Irene încercă să spună în timp ce coborau:

— Dar nici alte fete din grup nu împuşcă pe nimeni.

— Noi nu suntem alte fete.

Portăreasa ridică din sprâncene când o văzu pe Irene cu pistolul în mână.

— Nu pune degetul pe trăgaci dacă n-ai de gând să împuşti pe cineva, îi spuse Dorothy, intrată deja în rolul de sergent.

Irene se consolă repetându-şi: „Nu durează decât câteva minute”. Plănuise să nu facă nimic altceva în această dimineață decât să mănânce croasante şi să facă o baie. Poate să savureze un espresso.

Trecură prin piața cu sensul giratoriu şi apoi traversară pâlcul de copaci de dincolo de drum. Dorothy strigă la soldații de pe şosea că aveau de gând să tragă la țintă. Prin urmare, toată lumea fusese avertizată. O trase pe Irene în soare şi îi arătă un stejar singuratic. Se duse la trunchiul lui şi îşi fixă acolo batista, apoi se întoarse în pas soldățesc, balansând brațele. Când pocni din degete şi întinse mâna, Irene vru să-i dea pistolul.

— Nu! se răsti Dorothy. Nu ținti spre mine, îmi dai arma cu patul înainte.

Iritată, Irene întoarse arma şi i-o întinse conform instrucțiunilor.

Dorothy o inspectă teatral, glisând una, apăsând alta.

— Ai văzut cum se face?

— Sigur.

— Eşti gata? Pot să trag? Undă verde?

— Cam albastră, rânji Irene, amuzându-se de propria-i glumă.

Dorothy se postă pe direcția stejarului, ridică pistolul şi trase. În batistă apăru o gaură neagră. Îi înmână monstrul fumegând prietenei sale.

Irene ridică pistolul, miji ochii, apoi îi închise şi apăsă pe trăgaci. Reculul ridică arma, pocnind-o în frunte. Se trezi pe jos.

— Ai ratat, comentă Dorothy. O înhăță de încheietura mâinii şi o smuci în picioare. Acum, spune cu ce-ai greşit.

— Că m-am născut?

— Ai încercat să ținteşti. N-ai timp să ținteşti cum trebuie. Totul e intuitiv. Iar acum ai aflat şi că arma are recul. Deci trebuie să te adaptezi. O aşeză în aşa fel încât postura de tragere să fie din profil. În felul ăsta riscul de a fi nimerită e mai mic, îi explică.

Dorothy se postă în spatele ei şi îi apucă mâna cu care ținea pistolul, acoperindu-i degetele cu ale sale. Ridicară pistolul împreună.

— Ține ochii deschişi, spuse Dorothy.

— S-a-nțeles!

— Nu ținti. Ține-l drept, ca şi cum ai vrea să arăți cu el o casă, un tren sau o pasăre.

— Bine.

— Şi gândeşte-te la el.

— La cine?

— La nenorocitu' ala din New York.

— Dar eu n-am...

— Bagă-i un glonț. Şi nu smuci trăgaciul. Apasă-l încet. Împuşcă-l pe bou.

Irene procedă cum i se spusese. Lovi copacul.

— Ei, aşa mai vii de-acasă, spuse Dorothy.

Irene îi dădu arma, cu patul îndreptat spre ea.

— Acum vii să mâncăm un croasant?

Se întoarseră la Maimuța Albastră.

Dorothy reuşi însă să-i strice micul-dejun pentru că făcuse rost de buletinul de ştiri şi-i spunea ce divizie luptă şi ce oraşe au fost cucerite. Şi nici măcar nu îşi puse dulceață pe croasant.

Irene voise şi ea măcar o secundă în care să nu ştie nimic din toate astea.

De la şosea pornea o stradă pietruită care ocolea hotelul şi apoi o lua spre oraş. Era o stradă largă, acesta fiind motivul pentru care comandamentul alesese localitatea: era destul loc să treacă tancurile, camioanele şi semişenilata, care devenise un fel de mascotă. Zoot Garcia şi trupele porecliseră acest vehicul Porcu' Ucigaş. În spatele oraşului se întindeau câmpuri bune pentru corturi şi o pistă de aterizare pe care nemții fuseseră serviabili şi o lăsaseră intactă când plecaseră.

Mai târziu în acea dimineață, Dorothy ieşi pe drum, căutându-l pe Garcia. Pentru că se bucura de nemaivăzutul lux de a avea câteva ore libere în care nu voia nimeni nimic de la ea, se gândise să vadă ce face. Ținea mâna băgată în buzunarul de la jachetă. De când cu asediul, observase că are un uşor tremur. Poate, se gândi ea, Garcia era unica persoană pe care se simțea în stare s-o întrebe. El nu era genul s-o judece şi s-o creadă fragilă.

Trecu de corturi şi ajunse în piața unde se afla stația radio, înconjurată de saci de nisip, lângă biserică. Două garaje, un şopron şi un teren de fotbal îi adăposteau pe şoferi şi pe mecanici – tancuri, jeepuri, camioane lovite, camionete stricate, o decapotabilă şi vreo două vehicule nemțeşti, inclusiv o ciudățenie de maşină, jumătate motocicletă, jumătate tanc, pe care Garcia şi-o adjudecase. Acasă în Arizona avea o motocicletă Indian din 1936, le spunea el tuturor. Avea până şi ataş pentru motorul ăla. Dar nimeni nu mai văzuse un asemenea monstru. Ar fi fost grozav dacă ar fi reuşit să-l repună în funcțiune şi să-l

aducă acasă pentru excursii prin deşert. Şi, cine ştie, să arunce în aer un şopron, două.

Garcia parcase drăcia în fața locuinței lui, clădirea abandonată a unei scoli. Aceasta avea o gaură de obuz în acoperiş. Nu-l deranjau porumbeii care îşi făcuseră adăpostul printre căpriori. Şezură acolo amândoi, fumând şi povestind toată după-amiaza, asemenea unor elevi de-a zecea care trag chiulul. Dorothy observă că tremurul din mână i se oprise. Poate de aşa ceva avusese nevoie, se gândi.

Garcia era şocat că lui Dorothy îi plăcea să croşeteze, exact ca mamei lui. Nu avu rețineri în a-i destăinui că şi lui i-ar plăcea să învețe. Ea nu râse de el.

— Te-nvăț eu, nici o grijă.

— Bun, bun. Când ne vom căsători, vom putea să le facem împreună hăinuțe copiilor.

— O să-ți croşetez nişte izmene speciale. Excelente pentru căldura din deşert.

Închinară.

— Da' n-ai de gând să mă înşeli, sper! spuse el.

— Ba s-ar putea. Mda. Îmi pare rău.

— Oh. Hm. Şi mie.

Şi se mai cinstiră cu un rând.

— Suntem nişte păcătoşi, zise Dorothy.

— Nu mi-aş fi imaginat că voi reuşi să fentez moartea, spuse Irene. Tot retrăiesc momentele acelea.

— Eşti o femeie de oțel, spuse Dorothy din spatele unui nor de fum.

Stăteau întinse în patul lui Irene.

— Şi tu eşti, zise Irene.

Dorothy stătu să cugete.

— Presupun că şi eu sunt.

— Ştiu că lumea se aşteaptă de la noi să fim veşnic vesele. Dar eu, una, mă simt cam pleoştită.

— Veselia ne este meseria.

Irene râse.

Dorothy continuă să predice:

— Uită-te la Bob Hope[62]. Pun pariu că bea de stinge în fiecare seară după ce termină cu spectacolul USO şi că-şi spune că ar putea realiza lucruri mai însemnate decât să-i facă pe soldați să râdă. Însă omul e de neoprit. Îşi ține tristețea şi nemulțumirile pentru sine.

— E un erou. Ridică moralul trupelor.

— Păi, nu asta spuneam şi eu, Aligatoareo?

Dorothy puse picioarele pe podea şi o bătu pe umăr, după care o luă în jos pe scări. Ieşi în soarele perfect şi inhală minunatul miros de pomi şi plante, ascultă ciorile şi vrăbiile, găinile şi rațele cele prostuțe din heleşteu în timp ce parcurgea acel drum încântător din piatră pentru a-şi vedea protejații.

Profita cât putea să petreacă timp cu şoferii. Asta îi amintea de zilele când lucra la fermă cu frate-său. Când trăgea la țintă în cutii de conservă cu taică-său. Când stătea lângă el în tractor şi arau terenul ca să planteze porumb. Îi plăceau mirosurile locului, benzină şi unsoare. Când meşterea cu o cheie la motor, îşi imagina că este şi ea soldat la război. Până şi pokerul pe gloanțe sau pe alune îi plăcea. Nu se compara cu prăjitul afurisitelor de gogoşi.

Nimeni nu-şi dădea seama cât de timidă era de fapt, cum i se îmbujorau obrajii şi i se strângea stomacul când trebuia să stea într-un colț şi să încerce să arate ca altcineva, sau să toarne sute de ceşti de cafea de parcă ar fi fost chelneriță în vreun local din South Bend. Se simțea o impostoare. Nu

---

[62] Leslie Townes Hope (1903-2003), actor şi comediant american de origine britanică, bine-cunoscut pentru numeroasele participări la tururile USO (United Service Organizations), spectacole organizate pentru a ridica moralul soldaţilor.

ca amărâții ăştia care ştiau care-i adevărata treabă. Pentru că ei erau cei care trebuiau să se ducă la luptă.

Faptul că stătea zi şi noapte prin preajma lui Irene îi retrezea cele mai groaznice temeri din adolescență. Orice-ar fi făcut, ea era întotdeauna fata prea înaltă, prea băiețoasă, singura care ştia să conducă un camion. Până şi faptul că-i plăcea să conducă autobuzul o făcea să se jeneze. N-ar fi recunoscut în ruptul capului, însă tânjea să aibă şi ea măcar o câtime din clasa lui Irene. Chiar dacă Irene s-ar fi grăbit să-i explice că oamenii care chiar aveau clasă n-ar fi folosit niciodată cuvântul acesta, „clasă”. Naiba s-o ia! Uneori era suficient să se gândească la o astfel de remarcă de-a lui Irene şi să-i vină să râdă, deşi nu ştia nici ea ce e aşa de amuzant.

Simțea că n-are stare. După primul weekend era deja plictisită de hotel. Totul era fru-fru, parfumat. Nu putea să respire. Hotelul avea o firmă simpatică afară, cu o maimuță albastră. Şi făcea bucătărie „provensală”, ce-o mai fi fost şi aia. Ouă de prepeliță cu melci.

În spate, pe câmp, erau mormane de lucruri abandonate de nazişti prin care îi plăcea să scotocească. Steaguri cu svastica. Pe acestea le şterpeli pe toate şi le tăie în aşa fel încât să păstreze peticele roşii. Voia să-şi facă o rochiță din mătase roşie din steagurile alea, că n-ar fi avut bani să-şi facă una adevărată. Cine ştie, poate chiar o rochie de nuntă. Nu-i convenea să recunoască, dar îşi dorea una – parcă mai mult decât îşi dorea un soț. Găsi o baionetă şi o înhăță şi pe aceea. Cutii cu muniție, centuri, pardesie. Nenorociții ăia de nazişti aveau haine de bună calitate, aveau gust, trebuia să recunoască asta. Unele lucruri aveau sânge închegat pe ele. Semiautomate Luger, puşti. Probabil că fugiseră ca iepurii.

În ultima vreme începuse să scrâşnească noaptea din dinți – se trezea cu durere de cap şi de falcă. Se gândea la America. N-ar fi recunoscut că îi este dor. Însă ar fi apreciat

o bere de ghimbir, un hotdog, nişte vată de zahăr şi chiar şi o petrecere cu dans şi muzică country unde nimeni nu s-ar fi uitat aiurea la ea. Locul care-i aducea cât de cât aminte de acasă era garajul.

Cantina fusese amplasată în biserica din oraş, iar acolo aveau mâncare adevărată: piure de cartofi, ouă jumări, burgeri, fasole. Cola. Până şi vită tocată cu smântână pe pâine prăjită, o specialitate pe care nu putea s-o sufere, dar pe care acum o înfuleca şi din care mai cerea şi supliment. Nici nu se compara cu mâncarea fandosită de la hotel.

Cât despre garaj şi şoferi, acolo era rost de înjurături, de fumat, de miştocăreală. Din momentul în care schimbase uleiul unui jeep în timp ce băieții se holbau admirativ, nu mai trebuise să-şi ceară scuze sau să treacă teste. Garajul era clubul ei. Veneau acolo tot felul de soldați pentru un fum sau o berică, chiar şi unii dintre aceia hăituiți, cu ochii goi.

Nu avea probleme să se ia de ei zilnic: „Zoot, eşti aşa de nătărău, că până şi o bucşă vorbeşte mai bine ca tine”. Următoarea victimă: „Dacă creierul ar fi benzină, nu cred că ți-ar ajunge nici de o cursă pân’ la budă, băiete”. Totuşi, în a treia după-amiază recunoscu:

— Nu ştiu, băieți, dar mă cam mănâncă...

— Şi pe mine, zise un mecanic mai şmecher. Vrei să ne scărpinăm împreună?

Râseră cu toții. Simpatică, Lungana.

— Nu, n-am eu treabă cu jucărica ta mititică, tembelule.

Se râse din nou, se dădură pumni în glumă.

— Ce-i aşa amuzant? întrebă ea.

Se opriră cu toții şi o priviră mai atent.

Stătea în fața lor, cu brațele atârnând. Se uita la podeaua unsuroasă, clătinând încet din cap.

— Nu vreau decât... nu vreau decât să... să fac un pic de scandal, io ştiu...

— Adică cum? întrebă Zoot.

Dorothy trase adânc aer în piept, de parcă ar fi vrut să se asigure că e în stare să respire.

— Sunt aşa de furioasă. Cu frate-meu. Toată panarama asta. Nenorociții ăştia de nemți. Vreau să...

Vocea i se pierdu.

Bărbații o priveau tulburați.

— Vreau să le-o plătesc, spuse ea. Asta vreau.

Mărturisirea îi zăpăci – ce să răspunzi la aşa ceva? Aici nu mai mergea cu o vorbă de duh, o glumă, un flirt.

— Hei, Lungano, zise Garcia în cele din urmă. Dacă vorbeşti serios, te rezolvăm noi.

Nu trecuseră nici trei zile de când *Rapid City* fusese dezafectat, şi părea că amândouă o luaseră razna. Irene dormea până târziu în fiecare zi. Dorothy era furioasă pe ea. Când era trează, se fâțâia răsfoind numere vechi din *Vogue,* cu moațe în păr, cu cremă franțuzească pe față, cu uşa închisă. Bea cafele toată ziua şi apoi trecea la vin alb seara. Cel mai ineficient Serviciu pe Roți din timpul războiului.

Drăguța de Doro părea să fi renunțat complet şi la ea şi la *Rapid City,* observă Irene. Când vorbea de el, îi zicea „autobuzul ala vechi”. Irene era jignită în numele lui. Era ca şi cum Doro se transformase în soldat. Purta un pistol la centură, de parcă ar fi fost Billy the Kid[63]. Nu-şi mai lega şireturile bocancilor. Spusese răspicat că ea n-are de gând să bage mătura, găleata, cârpa sau buretele în autobuz. Venea seara târziu, mirosind a benzină, țigări şi băutură.

Irene nu-şi mai putea permite să se scufunde în melancolie. Îşi pieptăna părul până îi lucea în lumină ca mătasea. Îşi dădea cu ruj, îşi făcea manichiura, se dădea cu

---

[63] Nelegiuit american, pistolar renumit din Vestul Sălbatic, despre care se spune că ar fi ucis 21 de oameni până să fie, la rândul lui, împuşcat, la vârsta de 21 de ani.

No. 5 ca să miroasă şi ea ca o ființă omenească. Purta o bluză țărănească frumoasă, pe care şi-o cumpărase la Londra. Se simțea ca o tânără eroină din romanele lui Thomas Hardy, care îşi aşteaptă păstorul s-o ia la plimbare pe dealurile îndepărtate.

Irene ştia una şi bună: nu mai voia să se nimerească în toiul bătăliei. Le scrise scrisori lui Handyman şi mătuşii Eva. Nu le povesti ce groază trăise, dar îşi imagină că Handyman îi înțelegea sentimentele. Numai lui îi dezvăluise unele detalii – neştiind oricum dacă nu cumva cenzura avea să le taie, dar crezând cu naivitate că el avea să intuiască şi fără pasajele respective.

În absența lui Dorothy, Irene dăduse drumul la standul cu gogoşi din holul hotelului. Personalul mutase câteva mese şi nişte scaune în aşa fel încât să existe un loc în care să se poată sta la poveşti. Însă pentru a putea folosi autobuzul ca pe o a doua bucătărie era nevoie de o curățenie zdravănă, iar Irene se decise să se apuce singură de ea.

Mai întâi dădu cu mătura. Strânse gunoiul, făina şi zahărul vărsate, precum şi bucățile de noroi închegat şi ghiulelele strivite. Strânse frunzele care zburaseră înăuntru şi cocoloaşele de hârtie cerată, ziarele şi şervețelele, pe care le adună în două hârdaie. Grădinarul hotelului le duse în spatele clădirii şi arse totul.

Frecă apoi tejghelele şi plita. Spălă atent farfuriile şi ceştile murdare. Vărsă zațul din cafetiere pe ferestruici (de unde să fi ştiut că zațul vechi se umple de mucegai şi pluteşte în apă ca o insulă?). Le făcu lună. Puse discurile în ordine alfabetică. Ba chiar apucă să şteargă şi praful de pe acul pick-upului.

Reuşi să scoată dopul friteuzei şi să verse uleiul rânced într-o găleată, apoi se chinui să umple cu ulei proaspăt burta maşinăriei. Fu dezgustată să descopere gogoloaie

negre de cocă şi muşte prăjite pe fund. Îşi reaminti jurământul de a nu pune gura pe gogoşi câte zile o mai avea. Apoi mătură din cabina şoferului mucurile de țigară şi ambalajele de dulciuri, pe lângă cele douăzeci de kile de noroi. În viața ei nu făcuse pe gospodina ca acum.

— În New York aveam fată în casă, îi explică ea autobuzului.

Înjura printre dinți şi făcea petiții în gând, afurisindu-i pe toți, ca o adolescentă căreia i s- au dat prea multe teme. Nu era cinstit. De ce să facă ea totul? Numai ea trebuia să fie responsabilă? Dar universul nu-i răspunse la aceste întrebări.

Fața i se îmbujora de stânjeneală când îşi amintea de torționarul ei, cel din apartamentul din New York. De noaptea când se dusese totul pe apa sâmbetei. Când ea plângea după încă un episod neplăcut. Iar el bea scotch cu gheață. Şi făcea pe calmul. Ştia bine ce o calcă pe nervi. Scena i se derula în minte încontinuu: clinchetul cuburilor de gheață din pahar, sunetul sorbiturii, al înghițiturii – ajunsese să le deteste pe toate. Vocea lui plictisită: „Vai, Irene, mai încetează cu fandoselile astea”.

Aruncă un burete găsit în cabina şoferului, „lată-mă pe front. Ți se pare că mă fandosesc?”

Fără ştirea ei, Dorothy se apropiase de autobuz şi rămăsese afară, în întuneric, ascultând.

Irene era epuizată. Urcă pe bara de protecție cu o cârpă în mână şi şterse crusta de mizerie şi gâze moarte de pe parbriz. Totul era scăldat într-o lumină portocalie de la felinarele din fața hotelului.

Dorothy făcu un pas înainte, materializându-se din pâclă, o arătare cu bocancii descheiați, cu paşi târşiți, făcând pietrişul să scrâşnească. Se rezemă de bara de protecție paralelă cu cea pe care stătea Irene.

— Ne facem gigea? zise.

Irene nu-i răspunse.

— Pe mine mă înjurai aşa? întrebă Dorothy.

Irene o ignoră.

— Eşti supărată pe mine, Aligatoareo?

Irene se întoarse spre ea.

— Nu te înjuram pe tine, spuse, după care îşi reluă activitatea.

— Probabil că te-am enervat de nenumărate ori.

— Aşa e.

Dorothy oftă. Un oftat amestecat cu un geamăt. Irene se prefăcea în continuare că n-o vede.

— Of, Irene, spuse Dorothy într-un târziu. Nu fi rea.

— Rea? Să fim serioşi.

— Am avut nişte zile mai proaste, asta-i tot.

Dorothy se frecă la ochi cu degetul mare şi cu arătătorul.

Irene tăcea.

— Hei! făcu Dorothy. N-ai nimic de spus?

— Draga mea, eu am fost toată ziua aici. La datorie. Irene arătă spre autobuz cu un gest maiestuos. Zi după zi.

— Adică te-ai ascuns, spuse Dorothy.

Irene îi întoarse spatele, jignită.

— Cum faci tu la garaj?

Tăcerea ce urmă părea să-i spună că ultimele cuvinte nu fuseseră prea generoase.

— Şi măcar ți-ai revenit, Dorothy? întrebă ea în cele din urmă.

— Ceva trebuia să fac.

— Ce vrei să spui?

— Să fac ceva... să scap.

— Nu înțeleg, Doro.

— Sunt... sunt aşa de... Înțelegi tu. Tu nu simți la fel?

Cu spatele la prietena ei, Irene spuse:

— Nu ştiu la ce te referi.

— Sunt aşa de... furioasă.

Irene se întoarse spre ea gata să dea drumul unui puhoi de vorbe, dar Dorothy se îndepărtase deja şi fusese înghițită de întunericul hotelului.

În dimineața următoare, la ora 7.00, căpitanul Martha Levin, de la Crucea Roşie Americană, apăru la hotel cu un şofer din Armata a Opta. Jeepul opri cu scrâşnet, într-o ploaie de pietriş. Căpitanul îl trimise pe şofer în hotel. Acesta îi ceru recepționerei să le trezească pe fete. La etaj, recepționera le spuse Surorilor să i se prezinte căpitanului pentru raport.

În cele din urmă, cele două îşi făcură apariția, poticnindu-se şi mimând graba. Căpitanul Levin făcea ture cu mâinile la spate, imitându-l parcă pe Eisenhower în momentele lui de nerăbdare. Şoferul le salută imediat, dar ele nu ştiau dacă e cazul să-i răspundă la salut sau nu.

— Echipa de şoc, mormăi căpitanul Levin.

Alcătuiau o pereche insolită. Irene era bine îmbrăcată, deşi n-apucase să îşi completeze ținuta şi era desculță. Dar avea unghiile de la picioare făcute. Vizibil mahmură, Dorothy era încă îmbrăcată în salopeta murdară de ieri, cu pete de benzină pe genunchi. Îşi legase o cârpă în jurul părului semivertical.

— Şi a treia? întrebă căpitanul Levin.

— N-avem, anunță Dorothy.

Şoferul îşi notă într-un carnet.

— Bine, atunci. Cum ne simțim astăzi, doamnelor?

Irene îi zâmbi cu drăgălăşenie.

— Nu arătați prea grozav, observă căpitanul Levin.

— A fost o săptămână complicată, mărturisi Irene.

— Aşa am auzit. Martha căută în jeep. Asta poate c-o să conteze la ceva, spuse ea scoțând o scrisoare. Direct de la Comandament. Mai- marii noştri sunt la curent cu faptele voastre de eroism din ultima bătălie.

Cele două începură să-şi dea coate.

— Mențiunile vor fi adăugate dosarelor voastre şi trimise la sediul central al Crucii Roşii din State. Ați făcut treabă bună. Ați ținut steagul sus, ca adevărate membre ale Crucii Roşii. Le strânse mâna pe rând, apoi spuse: Doamnele mele, ascultați-mă. Aveți pe deplin dreptul la O şi R.

Căpitanul Levin observă fața prostită a lui Irene.

— E un termen militar, explică ea. Odihnă şi Recuperare. Grupul B ni se va alătura aici curând, şi fetele din acel grup împreună cu personalul de pe *Cheyenne* vă vor înlocui săptămâna următoare.

— O săptămână, oftă Irene.

— Doamnă căpitan? zise Dorothy. Ştiți unde ne trimit?

— Ştiu. A se lua cunoştință: o săptămână pe Riviera. La Cannes. Pe plajă. A se lua cunoştință: va fi şi alcool. Orice se va întâmpla, nu mă priveşte.

— Măi să fie, spuse Dorothy.

— Mda. Va veni un avion să vă ia mâine- dimineață. Să fiți la pistă. Ora 6.00. Să fiți gata de plecare.

Fetele schițară primul lor salut, apoi o luară la goană sus pe scări.

24

A doua zi, în drum spre avion, Surorile simțeau războiul îndepărtându-se de ele ca un vis urât care se topeşte în văzduh. Era ca şi cum războiul lua şi el vacanță. Irene îi auzise pe soldați vorbind despre lucrurile astea – cum războiul te mănâncă cu fulgi cu tot, cum ucide totul în jur, cum îți distruge nervii, cum te face să suferi şi apoi... pur şi simplu ia pauză. Se retrage exact ca mareea. Apoi vin zorile. Şi tot felul de lucruri magice încep să se întâmple în jurul tău. Însă funcționează numai dacă nu încerci să te gândeşti la ce se întâmplă câțiva kilometri mai încolo.

Îi spuseseră lucrurile astea în timp ce stăteau la coadă în fața autobuzului. Cum va veni o dimineață perfectă. Cum va apărea dintr-odată în fața ei o casă goală plină de mâncare şi de vin. Cum un prieten pe care nu l-ai văzut din Normandia şi despre care erai sigur că a murit îşi va face apariția în tabăra ta cu o patrulă. Cum o fată din împrejurimi şi un loc liniştit în care te poți refugia cu ea îți vor rămâne în suflet pentru totdeauna. Băieții aveau un milion de astfel de exemple.

Grație divină să fi fost oare? Acesta să fi fost cuvântul pe care-l căuta? Îi era teamă de un asemenea cuvânt. Se temea ca nu cumva să însemne doar o acalmie, o perioadă scurtă de linişte. Cât să-ți tragi un pic răsuflarea, de parcă războiul ar lua pauză pentru a se reculege pentru un nou atac. O ultimă clipă de bucurie înainte să-ți explodeze capul. Irene se gândea că deja exista pe undeva un glonț cu numele ei.

Adeseori se trezea noaptea auzind țipătul: „Vreau *Kaffee!”,* simțind apa neagră şi murdară cum se prăvăleşte peste ea în întuneric. Simțea la capul patului prezența copilului pe care îl refuzaseră. Se trezea brusc, otrăvită de vinovăție, ruşinată că nu-şi putea aminti nici măcar numele fetiței. Odată ce visele urâte o trăgeau afară din pat, năvăleau peste ea grijile. Când închidea ochii avea impresia că vede lumini prin perdea. Dar când se ridica în capul oaselor şi se uita, noaptea era neagră şi plină de cântec de greieri.

Poate cel mai groaznic era gândul că războiul nu-i făcuse tot răul pe care i-l putea face. Venise neavând nici o idee despre câte i se puteau întâmpla, îşi dădea acum seama. Şi-l amintea pe soldatul acela şchiop din trenul spre Washington. Ar fi vrut să-i spună că acum înțelegea câte ceva din ce încercase el să-i spună.

„A sosit timpul să repar răul făcut”, îşi spuse. „Prima este Doro.”

— Cum te simți, Doro? o întrebă.

— Ştiu şi eu, parcă aş zice că vacanța asta schimbă lucrurile, spuse Dorothy în timp ce se apropiau de avion.

— N-are ce să ne strice.

— Doar că va trebui să preiei comanda. Eu, una, nu-s deloc obişnuită cu viața de huzur.

— Voi fi generalul tău.

— Ei, să nu exagerăm.

Călătoria până la Cannes fu un coşmar. Şezură pe băncile aflate de-a lungul pereților unui avion C-47. Dorothy începu să râdă văzând oroarea de pe chipul lui Irene – îi făcu poză după poză în timp ce aceasta se ruga –, până ce îşi aduse aminte că oricând puteau fi nimeriți. Apoi înălță şi ea o rugăciune practică, prezbiteriană, proprie: „Doamne sfinte – a se vedea ce-a spus generalul”.

Duduitul motoarelor le împiedica să vorbească, iar fuzelajul gemea şi scârțâia în timp ce săltau pe cer. Irene şi-l imagină pe Handyman în nori lângă ea, ocrotind-o. Îi trimisese o scrisoare în ultima secundă ieri, după ce primise veştile despre O şi R de la căpitanul Levin, să-i spună unde se duceau. Ridicol. Ştia că scrisoarea nu va ajunge la timp. Şi chiar dacă ajungea, cu siguranță că omul n- avea cum să lase totul baltă ca să-şi facă apariția pe plajă. Dar de-aia existau pe lumea asta dorințe.

Odată ce aterizară şi se grăbiră să iasă clătinându-se, Irene îşi ținu respirația întocmai ca o şcolăriță, sperând că va fi şi el acolo, deşi ştia prea bine că era imposibil. Îşi ascunse fața roşie, să n-o vadă Dorothy, pentru că se simțea ca ultima proastă, cu atât mai mult cu cât era imposibil ca el s-o aştepte. Nu-i spusese nimic despre această mică dramă romantică, deşi Dorothy intuise exact ce se întâmplă cu prietena ei.

Îşi târâră bagajele de-a lungul aerodromului franțuzesc către un taxi care le aştepta. I se părea că trecuse un

deceniu de când nu mai văzuse un taxi. Arăta mult mai bine şi mai elegant decât un jeep. I se părea că sunt nişte nababi – aveau buzunarele doldora de franci de la căpitanul Levin. „Cheltuiți-i pe toți în acelaşi loc”, le spusese ea făcându-le cu ochiul.

— Ai nevoie de-o beretă, îi spuse Irene lui Dorothy.

— Vreau una.

— O să-ți fac rost!

— Una roşie, ca a lui Colette.

— Cine?

— Partizana aia...

— Ce partizană?

Lui Dorothy nu-i venea să creadă că Irene nu- şi amintea de luptătorii pentru libertate. Colette nu schimbase nimic în sufletul lui Irene, iar Dorothy nu voia să-i explice că pentru ea totul se schimbase când o văzuse pe Colette.

— E ceva ce-am văzut într-un film, minți ea. Ție o să-ți fac rost de o beretă neagră.

— *Tres chic!* ciripi Irene.

În august, Operațiunea Dragoon debarcase pe plaja de lângă Cannes şi înaintase în Provence, revărsând trupele aliate în sudul Franței şi decimând forțele germane luate prin surprindere, alungându-le până la Munții Vosgi, la câteva sute de kilometri spre nord.

În timp ce mergeau cu taxiul, şoferul repeta încontinuu: „Iubesc America!” Le sperie pentru că îşi lua întruna mâinile de pe volan şi le flutura în timp ce taxiul mergea de unul singur şi el striga: „America e numărul unu!”

Irene şi Dorothy aveau, iată, ocazia să culeagă roadele faptelor săvârşite de armata lor. Pe străzi, soldații erau opriți de copii care le dădeau flori şi dulciuri.

— Vom sărbători de-acum în fiecare an, spuse taximetristul.

Surorile le făceau cu mâna tuturor.

— Ce zi fericită, se bucură Irene.

— Aşa e în fiecare zi, întări şoferul.

— E ca şi cum am fi la o paradă, spuse Dorothy.

Riviera! strigă el. Antibes!

Le conduse sus pe deal ca să vadă marea învolburată lovindu-se de metereze şi turnuri, culorile vii. Verde şi albastru.

— Cactuşi! exclamă Irene, dându-şi seama că nu văzuse niciodată cactuşi înalți cât un copac. De fapt, nu-şi amintea să fi văzut aşa ceva în afara muzeelor. Aceştia semănau cu cactuşii mari din Arizona pe care-i vedeai în filme. „Garcia s-ar simți ca acasă aici”, se gândi ea.

— *Oui,* desigur, spuse şoferul, fără prea mare interes. Sunt celebri.

Irene îşi deschise micul ei jurnal şi scrise „cactus celebru” în dreptul unei schițe tremurate.

— *Voilà,* anunță şoferul când luară o curbă şi văzură priveliştea de dedesubt.

Erau orbite de lumina soarelui, de domul de porțelan al cerului, de linia fină şi sinuoasă a coastei. Era extraordinar – o călătorie pe o altă planetă. Dealuri de catifea verde. Ziduri albe, pescăruşi albi, vele albe. Ziduri albastre, ziduri de piatră, ziduri de sticlă, steaguri, cărămidă roşie, piatră galbenă, ocean strălucitor şi, în depărtare, siguranța cenuşie a navelor militare.

Irene şi Dorothy se prinseră de mâini fără să- şi dea seama. Şoferul parcă.

Dorothy sări afară din maşină.

— Palmieri! strigă ea.

Începu să bată din palme.

Irene n-o mai văzuse aşa de entuziasmantă. Ieşi din taxi şi fu alarmată când o zări țopăind ca un copil.

Şoferul li se alătură, se sprijini de maşină şi îşi încrucişă gleznele.

— De obicei *c'est blanc.* Docurile. Sunt albe de atâtea vase. Iahturi. Bărci cu pânze. Bărci de pescuit. O să se întoarcă toate.

Se vârâră înapoi în maşină, iar Irene îl bătu pe umăr pe şofer.

— *Monsieur? Bérets, s'il vous plaît?*[64]

— Ah! răspunse el. Ştiu exact magazinul care vă trebuie!

Reacțiile vânzătoarelor la sosirea taximetristului îi făcură lui Irene impresia că magazinul îi aparținea surorii sau mătuşii lui. Găsiră exact ce îşi doreau, iar vânzătoarele le dădură nişte pachete foarte frumoase.

După această scurtă escală, urcară înapoi în taxi şi îşi începură coborârea pe serpentine spre hotel.

— N-aş fi crezut că o să am ocazia să văd astfel de locuri, zise Dorothy. După război tot ce vreau e să călătoresc.

— Ce bun plan, spuse şoferul. Unde vreți să mergeți?

— În Africa! într-un safari. Lei. Elefanți.

— Să trageți în ei?

— Să-i trag în poză. Fără arme.

El încuviință înțelept din cap.

— *D'accord.* Arme! spuse el, răsuflând adânc. Stupide.

Dorothy îşi puse ochelarii de soare. Arăta exact ca Hepburn.

— Cum te mai simți? o întrebă Irene.

— Încă mai am vise urâte.

— Şi eu.

— Nu-mi plac deloc.

— Nici mie.

— Cannes o să vă ajute, o să vedeți, spuse şoferul.

---

[64] Berete, vă rog? (în limba franceză în original).

Se enervă dintr-odată din cauza unei căruțe trase de un măgar şi apăsă pe claxon de parcă ar fi fost îngrozit că o scenă atât de lipsită de rafinament ar putea distruge vraja pe care o crea el pentru noile lui *amies americaines.*

— Rămâneți la noi, le rugă. Aici aveți lumea întreagă, *voilà.*

Şoferul le lăsă pe o stradă pustie, în fața hotelului Carlton, cu faimoasele sale domuri create, se pare, pentru a celebra sânii unei vestite curtezane.

— Au şi piscină! se entuziasmă Dorothy.

Irene nu avusese până acum prilejul să facă cunoştință cu versiunea de şaisprezece ani a Lunganei.

După ce intrară şi semnară în registru, îşi luară doar cumpărăturile şi-l lăsară pe băiatul de serviciu să le ducă bagajele în camerele lor de la etajul întâi. Ajunsă în cameră, Irene avu mare grijă să-şi potrivească bereta pe o sprânceană, înclinată spre stânga, ultimul răcnet. I se părea că arată exact ca o actriță din filmele franțuzeşti.

Când ieşi din cameră, o descoperi pe Dorothy pe hol, purtându-şi deja bereta roşie. Irene îşi stăpâni cu greu râsul – Drăguța de Doro îşi tuflise bereta pe cap ca pe o căciulă, trasă până la urechi, care îi ieşeau în evidență ca ale unei maimuțe. Se grăbiră să coboare scările, să meargă în recunoaştere să vadă bistroul şi să spioneze trupurile aurii din jurul piscinei turcoaz.

Ieşiră entuziasmate în primele ore ale după- amiezii şi se preumblară pe străzi, braț la braț. Se gătiseră în pantaloni largi şi bluze albe şi-şi cumpăraseră eşarfe diafane, de culoarea şerbetului. Femeile din jur purtau fuste plisate de un alb strălucitor, care le jucau în jurul picioarelor când se mişcau. Nasturi negri, curele negre. Pantofi fără toc, comozi şi moderni. Irene şi Dorothy se uitară la vitrine şi adulmecară mirosul de pâine. Îşi folosiră douăzeci la sută

din alocația primită pentru a- şi cumpăra sticluțe minuscule cu parfum. Irene îşi cumpără şi sare de baie cu lavandă.

— Sunt moartă de oboseală, se plânse Dorothy.

— Nu-i de mirare. Am umblat kilometri întregi.

Irene indică un bistrou alb cu albastru, pe ai cărui pereți laterali erau pictate cununi de muşcate, cu mese albe din fier forjat aşezate pe trotuar sub o copertină cu dungi portocalii.

— Hai acolo, spuse ea.

Epuizate, se prăbuşiră la o masă. La Bistro Antibes.

— Parcă îmi ies aburi din pantofi, spuse Dorothy.

Începură cu ceai şi o cafea spumoasă, cu multă frişcă.

Édouard, chelnerul lor flegmatic, le presără scorțişoară şi nucşoară pe frişcă şi le puse dinainte o farfurioară încărcată cu cuburi de zahăr şi un cleştişor de argint.

— *Américaines.* Bun, observă el. Ne place.

Se holbară la fundul chelnerului în timp ce acesta se îndepărta.

— Popou. Buun, observă Dorothy.

— Şşşş!

„Probabil că omul e balerin sau dansator de tango”, se gândi Dorothy.

— Cred că e în stare să spargă nuci cu poponețul ăla.

— Dor o!

Édouard le aduse apoi un borcan cu apă şi un singur trandafir galben, rezemat voluptuos de buza vasului. Nu le displăcea nici cum arăta chelnerul din față. Când le puse trandafirul pe masă, acesta îşi flutură genele, țuguie buzele şi ridică din sprâncene.

— Acum, mâncăm? le întrebă.

— Dorim un platou *cu jambon et fromage,* spuse Irene, torturând cuvintele franțuzeşti. Oh, şi vin roşu. Hm, *un vin rouge?*

Chelnerul înclină imperceptibil capul.

— Şi pâine! adăugă ea.

— Oh, da. Desigur. Franța şi pâinea – e dragoste pusă pe limbă. O baghetă proaspătă.

îşi sărută vârful degetelor. Turiştii adorau asta, ştia bine, deşi nemților nu se grăbise să le ofere astfel de tratații.

— Perfect, spuse Irene.

— *Oui.*

După ce dispăru, Dorothy îi spuse:

— Cred că te place.

— Aşa mă plac pe mine toți.

— Am văzut.

— Pe tine te place, draga mea.

— Aş vrea s-o văd şi p-asta.

Édouard puse pe masă bagheta cuibărită într- o pânză roşie, într-un coş lung de paie.

— Bun cu *fromage,* rosti el foarte solemn. Acum vă torn vinul.

Intră înapoi în local ca să aducă sticla şi paharele.

— Îmi place un bărbat care istoriseşte fiecare moment din ziua lui, spuse Irene, rupând un colț de pâine.

— N-are nici un sens, hm? zise Dorothy. Acum o săptămână era să dăm ortul popii. Şi acum aşa ceva... Ai vreun cuvânt să descrii aşa ceva?

— Suprarealist, propuse Irene.

— Şi asta ce înseamnă?

— Exact ce ai spus tu. E ca o pictură cu ceasuri care se topesc[65].

Dorothy încruntă din sprâncene în timp ce cugeta la asta.

---

[65] *La persistencia de la memoria (Persistenţa memoriei* sau *Ceasurile topite),* celebră pictură suprarealistă a lui Salvador Dali, realizată în 1931.

Stranietatea viselor, continuă Irene. Transformată în realitate.

— Şi asta am spus eu?

Când se întoarse Édouard, îşi mai exersară franceza barbară pe socoteala lui.

Chelnerul le deschise sticla şi le turnă vinul, apoi le luă farfuriile, şterse masa şi le aprinse o lumânare.

— Se face noapte foarte repede, explică el dând din umeri, cu un gest diferit şi neobişnuit de înțelept.

Dispăru înăuntru şi reapăru cu un clopot de sticlă pe un cărucior, ceva ce nu mai văzuseră până atunci. Un dom de sticlă care adăpostea două rafturi din sticlă cu brânzeturi.

— Gratis, special pentru voi, le spuse. Băieții au trimis. *Américains. Libération. Merci,* dragilor. Apoi se încruntă nițel şi arătă un gogoloi revărsat, dintr-un material incert, pe unul din rafturile de sticlă. Nu pe ăsta. *Américains* nu mănâncă asta.

— Dar ce e? întrebă Irene.

— Micuți, hmm, cum se zice, viermi în *fromage.*

— Aoleo! strigară ele.

Când rămaseră singure, Dorothy îi propuse lui Irene cincizeci de franci dacă mănâncă brânza viermănoasă. Irene refuză categoric. Nu ştiau de diversele arome ale brânzei. Brânza palidă şi moale învelită în frunze de castan le plăcu la nebunie. Curând se bucurau de a doua sticlă de vin, iar minunata privelişte începea să se încline pe măsură ce se întuneca. Când ridicară privirea, dădură cu ochii de Édouard.

— Ne-am cherchelit, mărturisi Irene.

— E bun, nu?

Le oferi țigări Gauloises şi li le aprinse, apoi se aşeză la masă, pozând ca în reviste. Îi făcu cu ochiul lui Dorothy. O atinse cu piciorul pe sub masă.

Aceasta se simțea încântată că reuşise să-i sufle lui Irene un bărbat.

După câteva minute de tăcere şi meditație asupra apusului, Édouard se ridică asemenea unui motan vagabond şi intră înăuntru, întorcându-se cu „deseeeertul”. Crêpes Suzette pentru Dorothy şi clafoutis pentru Irene. Şi două păhărele de coniac.

Dorothy reuşi să spună:

— Ne chemi şi ambulanța să ne ducă înapoi la hotel?

— Da, da! strigă el, aşezând nota pe masă.

Intră în local şi le aduse câte o dalie şi o bomboană de mentă pentru fiecare.

După ce plătiră, unul dintre bucătari apăru de după colț cu un Fiat obosit. O maşină nemțească rechiziționată, le spuse când fetele se înghesuiră înăuntru. Nu avea frâne, explică el, însă anvelopele legate în jurul botului maşinii erau puse acolo tocmai pentru eventualitatea în care s-ar fi ciocnit de ceva. Păstră maşina în viteza întâi, cu degetele încleştate pe frâna de mână. Ajunseră cu mare încetineală la hotelul care era la vreo patru străzi mai sus, pe deal.

— Treaba asta franțuzească s-ar putea să mă mai îmbuneze, îi spuse Dorothy lui Irene când se revărsară afară din maşină.

În hotel, urcară până la camerele lor într-un lift ca o colivie.

25

De dimineață se întoarseră la bistrou, purtând costumele de baie pe sub pantaloni şi bluze. Mâncară *pain et beurre* cu *confiture et café*[66].

---

[66] Pâine cu unt, dulceață şi cafea (în limba franceză în original).

Édouard lăsă să cadă câteva bilete de un franc pe masă şi le făcu cu degetul, dar fără să le privească.

— Ați dat prea mult noaptea trecută, le certă.

— Ți-am lăsat bacşiş, îi explică Irene.

— Ce-i aia? făcu el, îndepărtându-se.

Mâncară dulceață de căpşune şi de portocale. Untul apăru ca un bulgăre de aur aşezat într-un vas alb cu albastru. Dimineața avea o adiere cu miros de Mediterană. Sare, mâncare, vânt african. În mintea lor se vedeau ca pe nişte adevărate franțuzoaice.

Édouard reveni.

— Cald, spuse oftând. Avea ochii roşii şi mirosea vag a alcool. Édouard, afirmă el cu tristețe, e întotdeauna la post.

— Am vrea să mergem la plajă, spuse Irene.

Le îndrumă într-acolo.

— Simplu, nu? mormăi el filozofic.

Lăsară pe masă fostul bacşiş ca plată pentru micul-dejun, apoi se grăbiră spre plajă ca nişte cuceritoare, oprindu-se pe drum să atace un chioşc unde serveau nişte *jeunes hommes* cu alură de nomazi îmbrăcați în haine dungate. Aceştia le închinară două şezlonguri rabatabile şi o umbrelă galben-aprins. De la hotel împrumutaseră prosoape albastre. Édouard le dăduse o frapieră cu *bière de garde* rece la sticlă şi un desfăcător.

— Asta-i viața care-mi place, spuse Irene.

— Da. În sfârşit trăiesc şi eu ca tine.

— Ei, şi tu acu'...

— Spune dacă n-am dreptate.

Irene îşi trecu ambele mâini prin păr şi lăsă vântul să-i aşeze coafura.

— Trăiască libertatea, zise, vârând mâna în frapieră.

Ciocniră sticlele. Dădură pe gât licoarea acidulată şi râgâiră, ceea ce le amuză nespus. Pe toată plaja erau culcate pe prosoape trupurile albe ca brânza ale ofițerilor

americani; fiecare dintre ei se întreba cum să facă să nu se mai întoarcă pe front. Ocupate cum erau cu contemplarea, Irene şi Dorothy nu-i văzură pe Handyman şi pe amicul lui, Smitty, înaintând pe plajă.

Băieții erau amândoi în slipuri negre şi purtau pălării caraghioase de pai, deşi le trecuse totuşi prin cap să-şi scoată şosetele înainte să se încalțe în sandale. Tot lungeau gâtul, uitându-se în jur.

Irene simți prezența masculină cu obişnuitul ei radar şi se întoarse să admire abdomenul celui mai înalt. Apoi îşi dădu seama cine este.

— Ce!? bâigui.

— Ce? întrebă Dorothy.

— Uite. Nu se poate.

Dorothy aruncă o privire.

— Suprarealist, spuse ea rânjind.

Smitty, la cei o sută şaizeci şi şapte de centimetri ai lui, se grăbi spre ele şi se insinuă în poala lui Dorothy.

— Bună, mămicule, zise el drăgăstos.

Dorothy nici nu clipi. Îşi puse brațele în jurul lui şi-l strânse la sân.

— Ce ți-a luat atât? Ia d-aici o bere.

Irene făcea fețe-fețe.

Handyman se apropie de ea.

— Domnişoară Irene.

Îi întinse mâna. Ea i-o luă. Se uită la Dorothy, roşind, cu un mic hohot de râs, dar Dorothy o ignoră. Handyman o trase în picioare. Ea i se prăbuşi la piept.

— Mă bucur să te văd, şopti el.

— Dar cum...?

— Ți-am spus. Sunt pretutindeni.

Se uitară lung unul la celălalt.

— Vino, îi spuse el.

Se plimbară de-a lungul plajei, urmând linia apei, iar râsul lui Irene se împletea cu țipetele pescăruşilor şi zgomotul valurilor.

Dorothy se trezi, pentru a doua oară, privind vrăjită cum Irene şi Gary Cooper al ei plutesc pe aripile unei poveşti de dragoste ca în filme. Entuziasmul nestăvilit al lui Smitty o readuse la realitate. Omul părea că a căpătat o a doua pereche de mâini, pe care le folosea ca să o aducă aproape de el, ca s-o sărute. Şezlongul gemea sub asaltul celor doi.

Nu că s-ar fi opus zbenguielii, dar era mai interesată de Irene şi plimbarea ei pe plajă. Dorothy se întoarse de la Smitty şi se aplecă peste marginea şezlongului ca să vadă cuplul chipeş din depărtare. Arătau ca o pictură dintr-un muzeu. Două umbre prelungi şi subțiri, cu spumă albă la picioare. Păreau că râd. Irene îşi aplecase capul pe umărul pilotului ei, iar el o învăluise într-un soi de îmbrățişare.

Smitty îşi făcea de lucru pe la gâtul lui Dorothy. Ea râse şi îl împinse nițel, deşi până la urmă îl lăsă să-şi exprime afecțiunea. Peste câteva minute, când ridică fața să respire, îşi puse mâna stângă pe pieptul lui şi îl împinse iar, ca să vadă ce se întâmplă cu ceilalți îndrăgostiți. La capătul plajei, Hans o luase pe Irene în brațe şi o ținea într-o poziție înclinată. Ea îşi întinsese piciorul dramatic, ridicându-l spre cer.

— Nu pot să cred aşa ceva, mormăi Dorothy.

Hans îi ținea capul în palmă şi o săruta pe gât. Dorothy ştia că Irene îşi imagina că e într-un film şi că în cap îi cânta muzica preferată. Era sigură de asta.

Smitty mai deschise o sticlă de bere şi mormăi ceva. Dorothy se întoarse către el. Nu voia să-i rănească sentimentele, dar după câteva clipe se ridică şi îi căută iar cu privirea pe Hans şi pe Irene, profilați pe albastrul şi verdele mării.

Şi iată-i acolo, mai departe de ea. Dansau. Handyman o învârti pe Irene o dată şi apoi o strânse la piept. Picioarele ei se desprinseră din nisip, şi îndrăgostiții se rotiră îmbrățişați.

— Ai dansat vreodată fără muzică? îl întrebă Dorothy pe Smitty.

— N-am dansat niciodată, îi mărturişi el isprăvindu-şi berea.

— Poate o să te învăț, îi spuse ea, întorcându-se cu spatele la cei doi îndrăgostiți. Hai să plecăm de-aici.

— Îmi dai mâna? zise Smitty întinzându-se spre ea.

Dorothy îl smuci în picioare şi îl trase afară de pe plajă.

Mai târziu, cele două cupluri se întâlniră în barul de la parterul hotelului. Un rând rapid de băuturi. Dorothy descoperi cocktailul daiquiri. Când cuplurile se despărțiră, Irene îşi trase deoparte prietena şi-i strecură câteva prezervative, din dotarea armatei.

— Mare vagaboandă eşti, îi şopti Dorothy.

Irene îi făcu cu ochiul şi îşi ciocăni tâmpla cu degetul.

— Doar suntem fete deştepte, spuse ea.

Irene se întinse languros.

Era goală într-un pat mare şi alb, iar briza marină plăcută şi caldă ridica perdelele albe ale căror umbre păreau aripi de înger pe pereții albi. Unul din colțurile cearşafului de satin îi acoperea coapsa dreaptă, aproape ascunzându-i partea inferioară a corpului, iar vântul îi răvăşea, impertinent, părul pubian. Părea lipsită de griji, neobrăzată. Era delicios. Avea încă gust de şampanie în gură.

Iubitul ei, la fel de gol ca şi ea, era tolănit alături, sforăind încetişor, cu un picior peste al ei, iar trupul lui îşi dezvăluia toate secretele în lumina caldă şi arămie. Razele de soare îi învăluiau trunchiul, iar abdomenul plat strălucea încă de sudoare în timp ce lumina umplea gropițele coastelor. Avea brațele larg desfăcute, ca nişte aripi. Mirosul trupurilor lor se amesteca cu cel al valurilor. Marea

Mediterană se zărea într-o fâşie subțirică dintre perdele, prin care pătrundeau sunetele pescăruşilor şi sirena unui vas. Avusese gust de sărat.

Irene voia să râdă. Era ca şi cum aceste momente de pe Riviera fuseseră deja scrise. De parcă unul din romanele ei favorite îi permisese să pătrundă în lumea sa preț de câteva pagini. Mâna lungă şi misterioasă a Destinului. Căci cum altfel ar fi putut explica o asemenea întorsătură a evenimentelor?

Se întinse şi îl cuprinse pe Hans în strânsoarea mâinii. El se mişcă, oftă un pic, şi ea îl simți trezindu-se. Îi vedea inima bătându-i în coşul pieptului, îi simțea pulsul în palmă. Propria inimă îi bătea nebuneşte.

Hans deschise ochii, îşi privi trupul, apoi se uită la ea. Îşi plimbă un deget pe sânul ei. O măsură cu privirea. Ea îşi strânse coapsele, încercând să se ascundă.

— Nu, te rog. Eşti aşa de frumoasă!

Irene se întinse la loc. El se aplecă să o guste din nou.

— Mai poți? întrebă ea. Aşa de repede?

— Of, bine. Dacă n-am încotro...

Râzând, se întoarseră unul spre altul.

Mai târziu, el îi turnă câteva picături de vin alb pe pântec şi le linse.

— Ai o limbă tare iscusită, îi spuse ea.

El răspunse cu zgomote înăbuşite. Îi sorbi câteva picături din buric. O mirosi.

— Ce-ai să faci după război, Hans?

El se întinse la loc pe spate, îşi puse mâinile sub cap, îşi încrucişă gleznele. „Tom Sawyer al meu”, se gândi ea, „Wild Bill[67] al meu.”

---

[67] James Butler Hicock (1837-1876), supranumit şi „Wild Bill” Hicock, erou popular din Vestul Sălbatic, cunoscut pentru calităţile sale de pistolar şi cercetaş, precum şi pentru reputația sa de om al legii.

— Mi-ar plăcea să continui să pilotez avioane. Aud că angajează piloți la Continental. Salariul e bun. Deşi aş fi gata să le dau eu bani, numai să pot zbura. Se uită la ea şi rânji. E mult mai plăcut când nu încearcă nimeni să tragă în tine.

Ea îl mângâia leneş pe burtă, trecându-şi degetele prin firicelele de păr.

— Dar tu? o întrebă.

Irene dădu din umeri. Sânii îi săltară, dar ei puțin îi păsa. Sentimentul libertății era îmbătător.

— Păi, eu ştiu?... Poate c-o să mă întorc la New York şi voi continua să fac pe mondena.

Râseră amândoi.

— Chiar nu ştiu, recunoscu ea.

— Cel mai important e să scapi întreg din războiul ăsta, zise el. După aia, e floare la ureche.

— Asta sună a promisiune.

— De ce te-as minți?

Ea se întinse la loc şi fixă tavanul. Ventilatorul lor se învârtea leneş. Desigur că îi amintea de avionul lui.

— Nici nu te cunosc măcar, spuse. Serios. Ai fi în stare să mă minți?

— Sper că nu.

— Nu-mi datorezi nimic, Hans.

El stătea întins şi zâmbea larg.

— Ba-ți datorez ceva. Clipa asta de acum. Pentru că, ştii ce? Asta-i tot ce avem la dispoziție.

— Este?

— Mâine putem să nu mai fim.

— Eu am nevoie de ziua de mâine.

— Într-o zi se va termina şi războiul ăsta. Sper că vom ajunge să sărbătorim. Şi să putem să ne gândim şi la acel mâine de care vorbeşti tu.

Hans continua să rânjească.

— Capul nu te doare, nu-i aşa? N-ai nici o grijă.

— Irene! De ce vrei să strici momentul ăsta perfect?

Ea îl privi vreme îndelungată.

— Eşti aşa de aerian.

— Şi tu eşti, iubire. Sigur, ai nişte îndatoriri. De pildă, trebuie să decizi dacă vrei o baie cu spumă. Şi dacă vrei baie, trebuie să te decizi dacă vrei să intru şi eu în cadă cu tine. Visez la asta de când ne-am întâlnit la Londra.

— Eşti un păcătos.

— Normal. Şi sunt şi deştept pe deasupra. Nu mai suci totul în minte, relaxează-te. O să ne facem destule griji când o să plecăm de-aici. Dar asta e părerea mea, bineînțeles... Nu pot să îți spun eu ce să faci.

Irene se dădu mai aproape de el şi îşi puse capul pe pieptul lui. Ascultă cum îi toarce motorul trupului.

— Aş vrea să fac baie cu tine.

El zâmbi către tavan.

— Să ştii că asta e ziua cea mai frumoasă din viața mea.

Se cufundară în spumă, față în față. Ea îşi pusese picioarele pe pieptul lui. El îi apucă piciorul drept şi începu să i-l maseze. Avea spumă în păr. Îi sărută degetele.

— Poate într-o zi ai să te sui în avionul meu şi vom zbura până la Paris. E posibil, ce zici? Şi ne-am întâlni chiar la debarcare. Ar ploua. Eu mi-aş deschide umbrela şi aş ține-o deasupra capului tău, apoi am putea traversa în fugă aeroportul până la un taxi şi am călători în el toată noaptea, privind luminile de pe stradă. Ce zici?

— Vino încoace, spuse ea.

Un şuvoi de apă se prelinse pe podea când el se grăbi să-i facă pe plac.

Irene îi lipi capul de pieptul ei şi se rugă ca timpul să încetinească – nu să stea în loc, ci doar să încetinească. O după-amiază mai lungă. O noapte mai lungă. O mică insulă

a momentului de acum, al întâlnirii lor. Atâta cerea, o mică favoare.

— Suntem oare îndrăgostiți? întrebă ea.

— Nu pare să fie chiar ceva imposibil.

Nici unul nu si-ar fi dorit să mai adoarmă vreodată.

26

Era ca o transă. Transă cu romanță în frumoasa Franță, scrise ea în jurnal. Apoi tăie cu o line, ruşinată. Însă doar o linie subțirică, pentru că ştia că o să vrea să recitească acele cuvinte când va fi bătrână şi gârbovită.

După-amiezi cu şampanie la piscină în costumele lor de baie noi. Irene observă că Dorothy avea un corp foarte frumos şi îşi aminti de momentul acela când o văzuse dezbrăcată la dus. Extraordinar ce schimbată arăta când reuşea să iasă din obişnuita ei salopetă. Handyman era palid şi musculos. Smitty era păros ca o maimuță.

Băieții le făcură o surpriză într-o dimineață, când se înfățişară în maşina intendenței confiscată de la nazişti, în acel Fiat, pe care îl împrumutaseră sau îl închiriaseră – căci nu voiră să le spună. Hans, ca un pilot care se respectă, era la volan. Smitty şi Dorothy se înghesuiră în spate, iar Irene se puse pe locul de lângă şofer. O luară – cu mare grijă, e drept – spre Nisa.

Irene era uimită de înfățişarea lui Dorothy. Prietena ei purta o minunată rochie albastră, evazată de la genunchi în jos, cu falduri care îi înconjurau picioarele ca o perdea de apă. Era încinsă cu o centură neagră. Îşi lăsase părul liber şi purta ochelari franțuzeşti de soare, noi. Irene se simțea cenuşie şi banală pe lângă această valkirie. Handyman nu părea să gândească astfel, deşi la un moment dat îi şoptise: „Ia te uită ce picioare are Doro”, iar Irene îi trăsese una.

Îşi încercară norocul în cazinouri. Băură cocktailuri sidecar şi 1789. Pe Smitty îl apucă pofta de eclere, aşa că străbătură oraşe întregi la o viteză de unşpe kilometri pe oră în căutarea unei patiserii. Izbutiră să se întoarcă întregi, deşi minunea tehnicii fără frâne buşi vreo doi stâlpi de iluminat şi avu un mic incident cu un camion şi mai lent decât ea.

În noaptea aceea Irene dormi cu capul pe pieptul lui Handyman. Când se trezi, văzu că îi lăsase bale pe piept şi speră din suflet ca el să nu fi băgat de seamă.

A doua zi, cei patru se despărțiră în perechi. Irene şi Hans se treziră colindând pe lângă un complex zgomotos de docuri pitoreşti, departe de bulevardele pline de soldați. Admirară pescarii nonşalanți care scoteau din bărci exemplare de cod şi rechin, în nişte cărucioare cu gheață. Ton roşu şi peşte-cu-spadă. Nici vorbă de *haute couture* aici, deşi erau acolo iubitori de fructe de mare înstăriți, care se târguiau de-a lungul cheiului.

Vasele erau la fel de nonconformiste ca şi echipajele, tolănite la debarcader, cu odgoane aruncate neglijent pe tangon ca nişte jachete azvârlite pe umăr. Cele câteva steaguri luceau în soare, iar coca se înclina spre stânga odată cu fluxul, în timp ce catargele se legănau metronomic deasupra. Oceanul din spate exploda de hilaritatea scânteilor.

Întreaga privelişte o ducea pe Irene cu gândul la un poster de Raoul Dufy[68].

— Când vii la New York, îi spuse lui Hans, mi- ar plăcea să te duc prin muzee.

---

[68] Raoul Dufy (1877-1953), pictor francez cu un stil viu şi plin de culoare, aparţinând curentului fauvist.

— Şi mie mi-ar plăcea. Aud că aveți o grădină zoologică excelentă. Vreau să văd rinocerii.

La care ea îşi spuse în gând: „Are unsprezece ani”.

Hans o conduse spre un cărucior plin cu gheață în care stăteau cuibărite nişte stridii grăsuțe şi frumoase. Traseră două scăunaşe cu trei picioare lângă tarabă şi comandară o duzină.

— În dimineața asta le-au cules, spuse tarabagiul. Proaspete şi bune, nu-i aşa?

Maestrul scoicilor avea o țigară în colțul gurii şi prepară stridiile cu ochii la Irene. Puse o duzină pe platouri şi aşeză frumos lămâie şi sosuri şi furculițe de fildeş cu două brațe, apoi le zâmbi cu bunăvoință când îi văzu dând pe gât moluştele. Se simțeau îmbătați de savoarea lor, de parcă gustul mării era cel mai fin coniac.

În timp ce mâncau, Irene îi aruncă o privire lui Hans.

— Nu ți-e frică atunci când eşti acolo, sus?

— De ce să-mi fie frică?

— De moarte?

El mai luă o stridie, apoi îşi şterse buzele.

— Nu ne gândim la asta. Dacă începi să gândeşti aşa, ajungi să nu mai fii în stare să zbori. Ajungi să te gândeşti încontinuu numai la asta şi nu mai eşti bun de nimic. Am văzut cu ochii mei. Tipi care sunt îngroziți să suie în avion. Şi poate o să zici că-s nebun, dar să ştii că avionul simte.

Irene îşi şterse şi ea buzele.

— Nu cred că eşti nebun.

— Autobuzul vostru n-are mintea lui?

— Oh, ba da. Se gândeşte mereu: „Ia s-o pun pe Irene să mai facă nişte gogoşi”.

Maestrul scoicilor li se alătură şi începu şi el să râdă, deşi nu vorbea aproape deloc englezeşte şi probabil nici nu-l interesa să învețe.

Handyman mai comandă o duzină. Irene se împotrivi, zicând: „Nu cred că mai intră!”, deşi ştiau toți trei că nu era aşa. Maestrul n-avea nevoie să ştie engleza ca să înțeleagă şaradele romantice ale cuplurilor. Femeia asta era în stare să mănânce zdravăn, însă dorea să-şi impresioneze iubitul cu delicatețea ei. Le zâmbi benign şi le aduse două păhărele de coniac cu noua porție de stridii.

Sarea şi algele şi fumul dădeau culoare aerului. Pescăruşii şi pelicanii de pe stâlpii docurilor arătau ca nişte filozofi.

— Simți mirosul Spaniei? întrebă Handyman, făcând pe poetul pentru doamna sa. Simți mirosul Africii?

Irene nu putu să nu se arate impresionată.

Braț la braț, colindară prin port.

— Irene, dacă dezertez, vii cu mine? Putem să ne ascundem într-un castel dărăpănat pe lângă vreun câmp cu lavandă din Provence. Aud că-i aproape la fel de frumos ca-n Oregon. Tu ai putea să-mi citeşti poezii, iar eu ți-aş cânta blues-uri de-ale lui Lead Belly. Am trăi numai cu stridii şi struguri. Eu aş pilota un avion de poştă şi aş purta scrisori de dragoste prin toată Franța.

— Sună ca o propunere de căsătorie.

Hans zâmbi, îi luă mâna şi îi sărută vârful degetelor.

— Neprețuită Perlă, îi spuse, luându-i brațul şi trecându-i-l pe sub al lui.

Continuară să se plimbe. Pe docul cel mai îndepărtat, departe de orice suflare, cu excepția unor bătrâni lupi de mare în cizme de cauciuc, găsiră un morman de lăzi. Când Irene se aplecă să privească într-una, se ivi un tentacul care îi atinse fața. Irene se sperie şi sări cât colo. Caracatița îşi întinse brațul cât putu de tare. Brațul îi tremura în aer.

— Văd că ți-ai făcut prieteni, spuse Hans.

Ea întinse degetul, iar ventuzele caracatiței se lipiră de el.

— Vrea să trăiască. Odată ce vorbele îi ieşiră din gură, îşi dădu seama cât de tare o măcina acest gând. Nu putem s-o salvăm? întrebă.

Caracatița îi ținea cu delicatețe degetul prizonier. Handyman nu mai pierdu vremea, îşi scoase portofelul şi se târgui cu pescarul. Apoi, triumfător şi fără o para chioară, se întoarse la Irene şi luă în brațe cutia. Pescarii râdeau şi arătau spre ei. Era cel mai stupid lucru pe care-l văzuseră, dar era din dragoste, deci eroic.

— Ce-ai făcut? întrebă Irene.

— Am cumpărat-o.

— Ai cumpărat caracatița mea?

— Toată cutia.

Din cutie se iviră tentacule care-i cercetau cămaşa.

— Haide, scumpo, zise el.

Se îndreptară spre un dig acoperit de lipitori. Handyman icni. Era un mod interesant de a face gimnastică să cari treişpe kile de caracatițe speriate. Puse cutia jos pe pietre şi îşi scoase briceagul din buzunarul de la spate, apoi se căzni să-i deschidă capacul. Irene îşi ținea mâinile ridicate la obraji pentru că nu ştia cum să reacționeze. Nu cumva caracatițele aveau să năvălească din cutie în apă ca nişte confetti?

— Păzea, spuse Hans şi desfăcu brusc capacul, trăgându-se repede îndărăt.

Dinăuntru începu să răsară un vârtej uleios de trupuri, apoi de brațe.

— Libertate pentru caracatițe! urlă el.

Caracatița şi tovarăşele ei ieşiră în grup şi se trântiră plescăind pe pietre. Ştiau bine încotro s-o ia. Se revărsară ca un şuvoi gros de apă printre pietre şi pe sub alge, iar Handyman şi Irene stătură să le privească şi să alunge pescăruşii curioşi.

În timp ce mergeau, Irene îl luă de braț şi spuse:

— Stranie galanterie.

— Mersi, spuse el. Dar... acum o să fiu nevoit să împrumut bani pentru taxi ca să avem cu ce ne întoarce.

În noaptea aceea, în cameră, ea îl rugă să-i cânte iarăşi piesa. El nu credea că merge fără chitară, dar îi făcu pe plac. Vocea îi suna ca a unui băiat, uşor tremurată. Lui Irene îi dădură lacrimile.

Înainte să adoarmă, el îi şopti:

— Aşa o să-mi numesc avionul: *Good Night, Irene.*

Ea adormi cu acest gând, iar a doua zi se întrebă dacă nu cumva visase. Oare chiar murmurase: „Ce minciună frumoasă, iubitule!” în timp ce o fura somnul?

Cu toții se treziră în zori, să prindă avionul. Handyman şi Smitty traseră maşina fără frâne în fața hotelului. Bărbații erau amândoi în jachete de piele şi chipie, pregătiți să se întoarcă pe front după o repriză prea scurtă de O şi R. Într-o încercare de a mai înveseli atmosfera, Irene şi Dorothy îşi puseseră pe cap beretele. Călătoria până la aerodrom fu însă tăcută. Irene îşi ținea capul pe umărul lui Handyman în timp ce acesta conducea maşina, iar Smitty şi Dorothy se țineau de mână pe bancheta din spate. Avionul C-47 îi aştepta deja. După ce coborâră din maşină, Dorothy îl luă pe Smitty de braț şi îl duse mai încolo.

Irene şi Handyman se ținură în brațe încă un moment. Când se despărțiră, Hans încercă să spună ceva, dar Irene îşi ridică mâinile spre fața lui şi i-o luă în palme.

— Nu-ți lua rămas-bun. Nu-ți lua niciodată rămas-bun de la mine.

El o privi lung, de parcă ar fi încercat să se lase absorbit în adâncurile ochilor ei căprui.

— Nu sunt în stare să-ți spun rămas-bun. Nu ştii asta?

Îşi luă chipiul de pe cap şi se aplecă s-o sărute.

Când se termină sărutul, Irene avea ochii în lacrimi. Băgă mâna în buzunar şi scoase un obiect mic, ținându-l

strâns în pumn. Cu un zâmbet larg şi poznaş, ridică mâna şi îl vârî în buzunarul jachetei lui Handyman, după care se îndreptă spre avion.

În cele din urmă, Handyman căută în buzunar. Simți mătasea pe care o lăsase ea acolo şi îşi dădu imediat seama despre ce era vorba. Rânji şi roşi nițel.

Smitty se apropie de el după ce o instală pe Dorothy în avion.

— Handyman, te simți bine?

Pilotul pipăi lenjeria de mătase ascunsă în buzunar şi rânji iar:

— Da. O să fie bine.

Surorile nu vorbiră mai deloc în timpul zborului. Din când în când mai chicoteau, îşi mai dădeau coate. Se priveau una pe alta şi-şi tot ziceau: „Ce spui!”

— N-am mai întâlnit pe nimeni ca el, spuse Irene.

— Sunt sigură că şi el spune la fel despre tine.

— Crezi?

— Sigur.

— I-am văzut ouțele. Ştiai că lunecă pe sub piele? îi mărturisi Irene.

— Ouțele, pufni Dorothy.

— Şi ale lui Smitty fac la fel?

— Scumpă prietenă, spuse Dorothy pe un ton cât se poate de afectat, o doamnă nu vorbeşte despre astfel de lucruri.

— Potoleşte-te.

Dorothy se înmuie.

— Bietul Smitty. L-a bufnit plânsul. I-am spus să înceteze cu copilăriile.

— Ştiai că o să apară aici?

— Drăguțo, eu l-am invitat.

Irene făcu ochii mari.

— Ne scriem constant, zise Dorothy, de parcă ar fi fost evident.

— N-am ştiut nimic, se plânse Irene.

— Ei, asta-i bună. Toţi avem secrete.

În tăcere, priviră coasta dispărând pe fereastră.

— Mi-e teamă, se destăinui Irene. Dacă-l pierd? Dacă asta a fost tot?

— Dorothy spune: Dacă-l pierzi, treci la următorul. Şi ce, n-a fost de ajuns? Mergi mai departe, Irene. Mergi mai departe. Continuă. Nu te uita înapoi.

Când ajunseră la hotelul Maimuţa Albastră, după ceea ce li se păru a fi o călătorie interminabilă cu un alt C-47 masiv, descoperiră şezând în *Rapid City* o femeie cu un aer sever, îmbrăcată într-o uniformă nouă, apretată.

— Mă cheamă Holly, zise ea. Sunt noua voastră parteneră. Tocmai m-au transferat în Grupul F. Apoi se aplecă spre ele şi le şopti: Eu şi Rusty urmează să ne căsătorim.

Vorbea cu exact acelaşi accent din sud.

27

Nunta apropiată urma să fie marele eveniment al hotelului Maimuţa Albastră, îndrăgostiţii erau în mare grabă. Nimeni nu ştia dacă apucă ziua de mâine. Putea să se întâmple orice. Handyman încercase să-i explice lucrul acesta, se gândi Irene.

Când Rusty îşi făcu apariţia la hotel, Irene şi Dorothy îl luară deoparte, lângă autobuzul lor.

— Nu vreau să ne înţelegi greşit, spuse Irene. Suntem foarte bucuroase că avem iar o a treia fată în echipă. Dar ce dracu', Russell? Te însori?

— Şi cine-i tipa, mă rog? întrebă Dorothy.

Russell îşi ridică brațele în semn de apărare, de parcă ar fi vrut să blocheze un atac frontal, uitându-se jenat în jur ca să se asigure că nu-l mai vede şi altcineva.

— Mai uşor, fetelor! Sunt îndrăgostit de Holly de la cinşpe ani! Nici nu ştiți cât m-am chinuit până am reuşit să o aduc aici, la *Rapid City.*

Deodată, lui Irene şi Dorothy le pică fisa că ele duseseră în spate şi munca unei a treia persoane în tot răstimpul ăsta numai ca să-şi aducă Russell iubițica aproape. Şi că era foarte probabil ca venirea ei să fie temporară.

— N-are nici un sens, zise Irene. De ce s-o aduci la noi pe fata pe care o iubeşti? Doar ştii bine încotro mergem. Adică vrei să spui că-ți vei trimite proaspăta soție pe front? Ai fost acolo să vezi cum e?

Rusty îşi vârî capul între umeri.

— Uite ce-i, nu sunteți singurele femei care vor să contribuie, se răsti peste câteva clipe. Şi Holly şi-a dorit să facă parte din echipă, iar eu vreau s-o ştiu în siguranță, aşa că o trimit cu voi.

Planul, de care Holly n-avea habar, era s-o trimită acasă odată ce se căsătoreau. Ea s-ar fi întors ca nevastă de ofițer, iar el ar fi fost liniştit că ea va fi în siguranță, orice s-ar întâmpla.

Disperarea care i se putea citi pe față le topi inima celor două femei.

El scoase un pachet de țigări şi le oferi fiecăreia câte una.

— Am senzația că nu mai am prea mult timp, le spuse încetişor. Nu mă puteți ajuta? Nu sunt eu prietenul vostru, Rusty Penney?

Era un strigăt de ajutor care le copleşi pe amândouă. Băiatul acesta slăbănog, stângaci, cu urechi clăpăuge şi pistrui, îşi dădu seama Irene, era simbolul fiecărui soldat pe care şi ea şi Dorothy juraseră să-l ajute şi să-l susțină. În fond, cu toții erau nişte băieți singuri şi speriați, pierduți

într-o lume pe care n-o creaseră ei, încercând din răsputeri să fie bărbați, adesea distruşi de orori inimaginabile. Uneori, singura lor alinare era un zâmbet blând, o ceaşcă de cafea, o gogoaşă.

— Of, Rusty, spuse Irene îmbrățişându-l strâns. Bineînțeles c-o să te ajutăm.

Dorothy se împotrivi un moment, dar apoi cedă impulsului şi se alătură îmbrățişării, sărutându-l pe Rusty pe creştet.

— Dar să ştii că tot ne datorezi o a treia fată, una grozavă, îi şopti ea la ureche.

Holly şi Rusty îşi doreau să se cunune chiar acolo, la hotel, înainte să le sosească ordinele de plecare. Patton şi Eisenhower n-aveau stare, îi chema frontul de vest: îl urmăreau pe Adolf înapoi în vizuina de unde răsărise şi nu era timp de romantism. Se preconiza o luptă cumplită. Aşa că cei doi iubiți îl abordară pe capelan, şi acesta fu de acord să-i căsătorească. De ce nu? Piloții militari erau şi ei acolo, pentru a le oferi confort şi susținere spirituală.

Irene se alătură echipajelor celorlalte două autobuze, inclusiv *Cheyenne,* pentru a forma un perimetru frumos şi o bucătărie de recepție în jurul intersecției. Femeile erau încântate de ideea unui tort de nuntă în formă de ghiulea şi petrecură ore întregi plănuind această minune culinară. Bucătarul hotelului avea de gând să facă o glazură de cremă de unt.

Deşi Dorothy avea propriile visuri despre o rochie de nuntă, ca de obicei, nu vădea nici un interes pentru treburile astea femeieşti. Îşi lăsă suratele păpuşele la hotel şi o şterse în căutarea unui ingredient care să transforme această nuntă de teren într-o adevărată legendă.

Între timp, binecuvântarea Armatei a Opta sosi sub forma unei scrisori.

ÎN ATENȚIA SOLICITANȚILOR:

Nu există obiecții militare la căsătoria lui Russell Penney şi Holly White.
Comandant, Unitatea de Luptă Interarme
Şeful serviciului de Personal

Irene era în holul hotelului cu echipa de organizare a nunții. Aveau schițe şi note împrăştiate peste tot.

Administratorul hotelului, care găsea acest lucru amuzant, le aproviziona cu cafea încontinuu. O consecință a războiului era aceea că omul ajunsese să urască plictiseala. Da, Ocupația fusese o operă a stupidității, cu ticăloşi care răgeau şi aruncau priviri disprețuitoare, cu izbucniri de revoltă şi muțenii de lebădă, cu sirene şi explozii, cu lipsuri, cu lăzi cu sticle de vin bine ascunse. Execuții şi luptători de gherilă care împuşcau şi îngropau ofițeri nazişti. Apoi nebunii de americani împânziseră țara şi, printre alte explozii şi urlete de motoare, îşi instalaseră patosul şi clovneria de *Paiațe* în locul recentei mohoreli wagneriene. El tânjise după pace şi încetarea focului, dar constatase că, dacă nu se întâmpla mereu câte ceva, avea senzația că se prăbuşeşte. Amuzamentul era bun şi el, însă se plictisea de moarte. Avea senzația că o luaseră cu toții razna.

El fu primul care auzi motorul. Se apropia dinspre oraş, huruind şi mârâind. Trăncăneala ritmică a şenilelor răsuna în aer. Fugi în grabă la recepție şi se ghemui în spatele tejghelei.

Irene ridică privirea de pe note. Nu era neobişnuit ca tancurile să se perinde pe drum, ştia asta, dar teroarea trăită la ultima bătălie îi intrase în oase, în stomac, era ceva irațional. Când îl văzu pe administrator adăpostindu-se după tejghea, sări şi ea de pe scaun, cu un țipăt.

Celelalte femei tăcură.

— Ce s-a întâmplat? strigă Holly.

— Tancuri! şopti Irene.

Tancul huruia afară. Irene era la doi paşi de fereastra unde imensul vehicul schimbă viteza, se poticni şi râgâi în

timp ce rula, cu şenilele scrâşnind pe pietrele drumului. Ieşi de pe drum şi se îndreptă spre hotel. Obiectele de pe tejghea începură să vibreze şi să danseze.

Irene se lipi de fereastră şi rămase cu ochii pironiți la el. Era un tanc Sherman, protectorul lor, nu un Panzer. Celelalte femei se înghesuiră şi ele în spatele ei.

— E tanc american! strigă Irene.

Administratorul se ridică şi încercă să afişeze din nou o mină imperturbabilă.

— Ce naiba! spuse Holly.

— De unde să ştiu? răspunse Irene.

Tancul trecu în spatele autobuzului *Rapid City* şi se duse într-o parte a hotelului, făcându-se nevăzut. Îl auzeau cum rupe ramurile copacilor. Pământul se clătina pe unde trecea el. Femeile plecară de la fereastra din față şi se grăbiră să se posteze la cele din spate.

Veni şi administratorul lângă ele.

— *Mon Dieu,* gemu.

Fiecare încerca să-şi facă loc. Deodată, tancul reapăru. Se răsuci spre dreapta, o luă pe lângă hotel şi urlă în spatele proprietății. Găinile o luară la goană, panicate. Unicul curcan pe care nemții n-apucaseră să-l mănânce se supără rău şi îşi umflă pieptul, târându-şi vârful aripilor prin praf, apoi lansă noului inamic o provocare la luptă. Ignorând pasărea, tancul îşi continuă drumul huruind, o coti la dreapta şi se reîntoarse în fața hotelului.

Însoțite de administrator, femeile se grăbiră să iasă pe verandă şi se ascunseră una în spatele celeilalte ca să se uite cum maşinăria masivă dă colțul şi se îndreaptă greoi spre ele. Tancul trase în fața treptelor. Motorul se opri brusc, iar tăcerea ce urmă fu resimțită ca un pumn în stomac. Dintr-odată, turela se roti spre ele. Tunul fu coborât până ce ajunse chiar în dreptul fețelor lor. Holly fugi înapoi înăuntru. Administratorul se piti după Irene.

Trapa de sus se deschise. Apărură două mâini pe marginea deschizăturii, iar din adâncul tancului se ridică încet Dorothy. Incapabilă să- şi înăbuşe un zâmbet cu gura până la urechi, strigă:

— A comandat careva un taxi?

Ziua nunții se dovedi înnorată, dar nimănui nu-i păsa. Holly, evitând cu diplomație animozitățile care ar fi rezultat dacă ar fi ales una din cele două tovarăşe noi, rugă o fată din Grupul B să-i fie domnişoară de onoare. Irene şi Dorothy urmau să poarte coşurile cu flori. Rusty se îmbrăcase cu uniforma de paradă, iar Holly îşi pusese uniforma de la Crucea Roşie, inclusiv boneta pe care nu putea s-o sufere.

Garcia puse Porcu' Ucigaş de-a curmezişul pe alee, astfel încât să nu poată pătrunde alte vehicule. Geamănul său din spate se muta când în stânga, când în dreapta. Un contingent mic de muzicieni (majoritatea goarne şi tube) se adunaseră şi interpretau versiuni marțiale ale unor şlagăre sentimentale. Nu suna rău. De undeva, nu se ştie de unde, răsărise o patrulă de australieni în uniforme şi pălării naționale, care imediat le făcu cinste tuturor cu bere.

Patru tancuri staționau în fața hotelului, două câte două. Turelele lor erau întoarse una către alta, iar mitralierele erau ridicate şi încrucişate în vârf, formând un soi de boltă festivă pe care Surorile o decoraseră cu fanioane. Cuplul păşi pe dedesubt.

Fetele de la Serviciul pe Roți care erau prezente începură să plângă – nu se puteau abține. Plângea şi Rusty.

Capelanul nu trebuise să vină de departe. Coborâse de la etajul doi, unde-şi avea camera, pe jumătate murat în sherry, căci fără îndoială se răsplătise cu o libație la care nu s-ar fi gândit acasă, în sudul Bostonului. Avea fața roşie şi zâmbea larg la adunare. Când îi declară pe Russell şi Holly

căsătoriți, uralele şi focurile de arme speriară porumbeii de sub streşini.

Ordinele de plecare veniră chiar în acea noapte. Era exact aşa cum bănuiseră: destinația Belgia, la prima oră a dimineții. Împreună cu ordinele sosi şi o scrisoare de la Handyman, deja deschisă şi citită de cenzori. Irene râse când le văzu opera:

XXXXXXXXX
XXXXXX, XXXXX

Dragă Perlă,
Sunt XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX.
Dar nu-ți fie teamă, sper să te văd curând XXXXXXXXX.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXh N-ar fi grozav?
Cu drag, XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

28

În dimineața aceea, Holly şedea înghesuită între Irene şi Dorothy pe bancheta din față a autobuzului *Rapid City.* Nu se simțea chiar confortabil, cum se simțeau tovarăşele ei, pentru care autobuzul era un fel de al doilea cămin.

— Problema ta, Irene, este că îți pasă ce gândesc bărbații.

— Normal că-mi pasă.

— Poate ar fi bine să nu-ți mai pese.

Lui Holly i se părea interminabilă ciondăneala asta dintre Irene şi Dorothy. Îşi dădea seama că nimerise în mijlocul unei discuții care dura de luni de zile. Era între două sentimente contradictorii: pe de o parte, emoțiile care răbufneau acum, după nuntă; pe de alta, plictiseala acestui convoi nesfârşit care se îndrepta spre Bastogne.

Ce le irita pe toate era că aveau să treacă prin Paris. Irene mai ales si-ar fi dorit o idilă pariziană, însă convoiul ocolise oraşul.

Iarna era încă departe, dar gheața se instalase deja pe munți şi dealuri, şi Dorothy trebuia să fie foarte atentă când conducea autobuzul, mai cu seamă în curbe. Avea grijă să se țină în spatele autobuzului *Cheyenne* şi al unei maşini cu o echipă de filmare.

Mesele le luau afară – îşi puneau pe bara de protecție rațiile şi mâncau cu băieții din compania a 35-a, de la Servicii Speciale. Irene trimise o scrisoare acasă:

> *Dragă mamă,*
>
> *Suntem mereu în drum spre o misiune. Vremea e rece şi foarte ploioasă.*
>
> *Te-ar amuza cum luăm masa, pentru că mâncăm afară. Plouă atât de tare, că trebuie să înfulecăm în viteză, ca să nu ni se umple farfuria cu apă şi să ne distrugă rațiile.*
>
> *Duc dorul cinelor noastre elegante de Ziua Recunoştinței din Richmond Village. Înțeleg că probabil eşti prea ocupată ca să-mi răspunzi, dar doream să îți spun că rămân*
>
> *A ta pentru totdeauna, Irene*

În timp ce rulau pe drumul toamnei, ploile torențiale transformau câmpurile în adevărate mlaştini. Era cea mai urâtă misiune de care avuseseră parte. Holly rămăsese într-o zi înfiptă în noroi până la genunchi. Îşi pierduse bocancii în clisă şi nu-i mai putuseră recupera. Un intendent militar din convoi îi găsise nişte bocanci bărbăteşti de mărime mică în spatele camionului, dar tot trebuia să-şi pună trei perechi de şosete ca să nu-i zboare din picioare.

După o săptămână parcară la marginea unei mlaştini pestilențiale şi cumplit de înghețate, care fusese înainte un câmp arat. La vreo sută de metri mai încolo opri *Cheyenne,* care căra după el o remorcă cu provizii. Aceasta se scufundă imediat în noroi, ca o amărâtă de bărcuță spartă care ia apă. Soldații formară două linii şerpuitoare la fiecare capăt al mlaştinii, pe scânduri trântite în noroi, aşteptându-şi rândul la cafea.

De vreme ce noroiul nu le permitea să traverseze câmpul, cele două echipe comunicau prin nişte stații de emisie-recepție pe care le şterpeliseră de la tehnicieni.

— Nu-mi spune mie că nu suntem eroine, îi transmise Irene lui Phyllis.

— Spune „recepție”.

— Ce?

— Spune „recepție”, Irene, când ai terminat de vorbit. În felul acesta, ştim că ai încheiat transmisiunea. Recepție.

— Mă simt ca o proastă.

— Mă simt ca o proastă, recepție, o corectă Phyllis.

— Păi, da, tuturor ni se pare că eşti proastă. Dar nu te mai frământa, Phyl. Ne eşti dragă oricum. Recepție.

Irene îi scria lui Handyman cât de des putea. Ştia că pilotează în misiuni secrete, misiuni foarte periculoase. Că ar fi vrut să-i scrie, se mângâia ea cu gândul, dar nu putea. Îşi imagina însă zâmbetul de pe fața lui ori de câte ori primea câte o scrisoare. Strecura câte una în fiecare sac de corespondență care trecea pe acolo. Avea sentimentul că scrisul o ținea cu picioarele pe pământ.

Căpătase obiceiul de a-şi păstra cea mai recentă misivă de la el în sutien, lângă inimă. Nu erau niciodată lungi, doar câteva vorbe, ca să-i aducă aminte că se gândea la ea.

Dragă Perlă,

Nici nu ştiu unde o să fii când vei primi scrisoarea mea. Dar nu ştiu nici eu unde mă aflu, dacă e s-o spunem pe-aia dreaptă. Parcă am fi pretutindeni. Şi pretutindeni te şi caut. Ştiu că de fiecare dată când XXXXXXXXXX trece pe cer, ridici privirea.

Ce să-i faci dacă-i război... Şi am o bănuială că lucrurile vor fi şi mai interesante până să ajungem la capăt. Chiar dacă nu primim veşti unul de la altul, o să ne reîntâlnim când se va termina.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxy şi voi face şi eu la fel.

Noapte bună, Irene
HMan

Timpul era un concept lunecos pentru echipajul autobuzului *Rapid City.* Kilometrul 320 al călătoriei se transformă cât ai clipi în Kilometrul 600. Săptămânile treceau dintr-una într-alta, şi nu dură mult şi se făcu noiembrie. Dar nu era decât o singură zi nesfârşită cu prea

puțin somn, rații înfulecate în grabă, serviciu epuizant. Le dureau picioarele şi spinările; aveau umerii şi mâinile amorțite. La sfârşitul serviciului vorbeau împleticit, ca bețivii, şi aveau senzația că se vor prăbuşi pe loc. În zori aveau impresia că nici nu apucaseră bine să închidă ochii, că şi fuseseră deşteptate ca s-o pornească din nou la drum.

Irene se spăla pe dinți în cabina şoferului, îşi clătea gura cu apă din ploscă şi o scuipa pe fereastră.

— Azi văd că nu te mai dichiseşti, Aligatoareo, remarcă Dorothy.

Holly se băgase în mormanul de saci de dormit de la capătul autobuzului. Pretindea că în felul acesta are mai mult loc, dar Dorothy şi Irene ştiau că de fapt rămăsese acolo ca să mai doarmă.

La o oprire în fața unui spital de campanie, Holly şi Irene serveau la bucătărie, ca de obicei, în timp ce Dorothy stătea afară de vorbă cu ostaşii. Irene se gândea că Holly e o fată a treia de milioane. Însă în dimineața aceea Holly îşi tot ducea mâna la burtă şi gemea, înclinându-se nițel.

Irene o întrebă ce-a pățit.

— Mi-a venit bucuria.

Irene se întoarse spre ea.

— Ca să vezi! Şi mie!

— Mă taie, icni Holly.

Deodată, fața lui Dorothy apăru în dreptul ferestrei.

— V-am auzit. Şi mie la fel!

— La dracu', spuse Holly.

Dorothy se grăbi să li se alăture, închiseră obloanele şi începură să râdă ca nişte nebune, ignorându-i pe soldații de afară. Când isprăviră, traseră din răsputeri de ele să termine de servit, apoi se puseră iarăşi în mişcare.

Era din ce în ce mai frig. Pârâiaşele de pe lângă drum începuseră să înghețe şi ningea aproape zilnic. Trebuiau să râcâie gheața de pe parbriz în fiecare dimineață, uneori

chiar şi în timpul zilei. Creştea mereu un țurțure mare sub bara de protecție din față, iar uşile de la bucătărie, din spate, înghețau şi nu se mai puteau deschide. Erau nevoite să lovească cu picioarele în uşă ca s-o deblocheze. Irene era recunoscătoare că acum avea câteva perechi de şosete pe care şi le putea pune una peste alta, şi tustrele optară pentru izmene pe sub uniforme. Încercară să servească cu mănuşi, însă se dovedi aproape imposibil. În sfârşit se simțeau recunoscătoare pentru dogoarea din bucătărioara lor.

Trupele suportau frigul cum puteau. De oprit nu se opriră. Soldații se descurcau în orice condiții. Când frigul începu să muşte, iar ploaia se transformă în lapoviță şi interveniră epuizarea, infecțiile stomacale şi picioarele murate, sutele de fețe deveniră o singură față. Fiecare sfânt în haine kaki le privea pe femei cu ochii unui bărbat care trăise un milion de ani.

Într-o dimineață, găsiră o gaură de glonț în tabla autobuzului. Se înfuriară cumplit. Era ca şi cum cineva ar fi încălcat Convenția de la Geneva.

Dorothy nu mai scotea decât cuvinte monosilabice zile în şir, şi începu să dispară după amurg în unele nopți. Umbla vorba că se apucase să colinde prin ținut cu un grup de flăcăi. Care erau un fel de comando, se şoptea. Li se spunea Stafiile Cenuşii. Nimeni nu ştia dacă exista cu adevărat, sau dacă Dorothy chiar era în grupul lor. Alții ziceau că Lungana juca poker şi bea cu tălpaşii. Ambele variante erau posibile. Nici Holly şi nici Irene nu voiau să ştie adevărul. Nu îndrăzneau nici măcar s-o întrebe pe Doro ce punea la cale. Erau amândouă speriate. Se prefăceau că sunt binedispuse şi se hlizeau ca de obicei, sperând că în felul acesta îi oferă lui Doro o portiță prin care să poată reveni în sânul lor dacă dăduse de belea.

Frivolitatea de la Cannes părea să facă parte dintr-o viață trecută.

Când în sfârşit Dorothy se prăbuşi de oboseală într-o zi şi nu mai fu în stare să conducă, Zoot fu nevoit să-i ia locul la volan. Ea se întinse în spate, pe sacii de dormit, şi începu să sforăie de zor, anesteziată.

Zoot era mai răbdător decât Dorothy, aşa că o ajută pe Irene să-şi aducă aminte cum se schimbă vitezele. Ei i se părea că trecuseră zece ani de când învățase să conducă autobuzul ăla. Iar doamna Penney nu părea deloc interesată să învețe. Deja se gândea doar la viitorul ei domestic – o căsuță în Tennessee, lângă lacuri. Şi calcula câți copii îşi vor permite să aibă şi când.

— Problema ta, îi spuse Zoot lui Irene, este că încerci să ajungi la pedale.

Începu să râdă cu râsul acela al lui, scârțâit, din colțul gurii.

Se presupunea că Bastogne le va oferi un răgaz. Că este un loc civilizat, cunoscut sub numele de zonă cu foc minim. O mulțime de trupe erau adunate lângă Linia Siegfrid, care se întindea de-a lungul frontului de vest, fie îngropată în Codrii Ardenilor, fie mărginind-o. Oraşul era aproape de această linie, deşi se credea că nu este decât un post pentru soldații fără experiență sau pentru trupele greu încercate care trebuiau să-şi tragă sufletul.

Comandamentul ariergărzii era la câțiva kilometri spre vest. Cu toții credeau că nemții sunt în retragere, şi toată lumea avea nevoie de o cafea Mocha Java, de ghiulele, de o vorbă prietenoasă, poate de un disc cu Sinatra.

Când femeile aveau zi liberă, se puteau duce cu maşina la Bruxelles, pentru socializare şi cultură. Sau la Luxemburg. Ajunse acolo, treceau chiar într-o porțiune eliberată a Germaniei, la un magazin anume. Erau în

provincia din extremitatea sudică a Belgiei, iar şoseaua ducea atât către comandament, cât şi către restul graniței dintre Belgia şi Germania. Numeroasele drumuri care se intersectau în acea zonă erau un motiv important pentru care nemții aveau interes s-o atace. Serviciul pe Roți avea multe autobuze acolo, nu numai *Rapid City,* ci şi amicii lor mai vechi, *Cheyenne, Miami, New Haven, Albany, Boise, Atlanta.* Nu apucau să se vadă unele cu altele, e drept, pentru că deserveau zone vaste, de la Comandament şi Luxemburg până la tabere şi sate răzlețe. Trebuiau să acopere terenul până la Bruxelles, spre vest, şi să ajungă şi la avanposturi precum Charleville-Mézières, peste graniță, în nordul Franței, şi la Wiltz, Clervaux, şi Ettelbruck din Luxemburg. De la Divizia 106, amplasată la St. Vith, până la centrul de odihnă din Arlon, repartizat Corpului al VIII-lea al armatei americane.

Martha Levin, loialul lor căpitan din Grupul F, încerca să fie prezentă peste tot. Jeepul ei căpătase numele de Marea Martha. Maşina umbla cu capota coborâtă, pentru că vremea între timp se schimbase, dar acoperământul din pânză de cort nu reuşea să stăvilească zăpada. Era un chin să umbli cu jeepul acela, însă căpitanul avea o treabă de făcut.

Inspecta autobuzele, îşi băga nasul în vehiculele cu provizii. La fel ca restul Păpuşelelor, purta izmene şi o jachetă de piele matlasată, o căciulă de lână cu urechi, şi tot tremura de frig. Se zgribulea lângă fereastra bucătăriei lui *Rapid City,* care îşi deschisese obloanele pentru a lăsa aerul cald din bucătărie să-i încălzească pe soldații înghețați. Toată lumea care se aduna acolo avea fruntea asudată şi picioarele sloi.

Căpitanul Levin stătea cu un soldat pe nume Manuel, care spunea că e în drum spre Linia Maginot, spre vest. Era faimoasa barieră de blocuri şi ziduri şi capcane pentru

tancuri şi cazemate despre care se spunea că îi ținuse la respect pe nemți. Se întindea pe aproape 500 de kilometri, plus alți o sută prin Pădurea Ardenilor sau în jurul ei.

— Azi suntem la regim, îi spuse căpitanul Levin lui Manuel. Un zâmbet de fiecare client.

— Bii-iine! râse acesta.

Căpitanul Levin lovi prieteneşte tabla autobuzului şi spuse:

— Ați făcut o treabă bună, echipa *Rapid City!* Dati-i înainte.

Apoi se grăbi să pornească în căutarea autobuzelor *Cheyenne* şi *Miami,*

Era deja decembrie, şi ningea tot mai tare. Copertina care acoperea zona de servire începea să se lase. Dorothy trebuia din când în când s-o ridice cu coada unei mături ca să lase zăpada să alunece. Dacă nu era atentă, zăpada cădea în capul soldaților de la coadă. Aceştia săreau cât colo, scoțând aburi pe nări, înjurând printre dinți.

Unul dintre aceştia se băgă sub copertină şi îşi scutură zăpada de pe creştet. Se opri când o văzu pe Irene:

— Măi, dar frumoasă mai eşti!

Ea râse când îl auzi.

— Dar şi tu te pricepi să faci complimente!

— Am lipici la fetele frumoase, zise el rânjind.

Irene luă un creion şi îl flutură cochet spre el.

— Dacă nu eşti cuminte, îți fac raport pentru că flirtezi.

Ceilalți soldați strânşi în jurul autobuzului începură să râdă.

— Mă cheamă Jerry, zise el. Jerry Bregstein. N-ai decât să-mi faci raport dacă vrei. În felu' ăsta, când o să iau Decorația de Onoare, o să-ți amintesti de mine.

— Ah, Jerry, îi zise ea dându-i o gogoaşă în plus, cum oare aş putea să te uit? Vei fi întotdeauna eroul meu.

Acesta era tonul frivol, pe care le venea din ce în ce mai greu să-l folosească. Cum să ai inima uşoară când simțeai cum vine înghețul din nordul cel întunecat, direct din Rusia? Era ca un vuiet care se ascunde în inima pădurii. Pământul negru se chircea, apa trosnea de gheață.

— Nu vă faceți griji, băieți! striga Irene. Vă încălzim noi. Contați pe noi!

Reținea fiecare ceaşcă aburindă o secundă în plus, în speranța că-şi va încălzi mâinile.

29

Soldații ar fi vrut să-şi petreacă zilnic timpul la Serviciul pe Roți. Trăiau într-o tensiune continuă – armata germană era pe undeva pe acolo, în est. Întreaga națiune germană. Linia Siegfried. Codrii cei întunecați. Unde se puteau ascunde monştri. Întrucât copacii erau plantați în linii drepte, asemenea unui câmp de porumb uriaş, pădurea era o adevărată capcană a morții. N-aveai unde te ascunde. Obuzele puteau ajunge direct între copaci.

Mulți dintre ei făceau corvezi cumplite în pădurea aceea. Construiau baricade din saci de nisip care erau atât de înghețați, că păreau nişte cărămizi uriaşe şi deformate care scoteau un zgomot puternic când cădeau una peste alta. Curățau terenul de puieți pentru a crea coridoare de tragere. Săpau latrine şi încercau să ardă blocuri înghețate de fecale. Pentru asta trebuiau să se folosească de furci. Când Irene îl auzi pe un soldat vorbind despre „furca descăcării”, o pufni râsul.

Un arc larg de tranşee fu extins cu târnăcoapele şi cu înjurături care vădeau o măiestrie oratorică spectaculoasă. Lopețile scrâşneau când se loveau de pietrele înghețate din pământ. Cel mai bine era să încropească nişte cadre de lemn pe care să fixeze mantale, ca să țină departe ploaia,

grindina şi zăpada. Trupele îşi înveleau picioarele în pânză de sac ca să nu înghețe. Unii soldați îşi înfăşurau chiar şi ziare în jurul bocancilor, peste care puneau straturi peste straturi de pânză de sac, ca într-un proces de mumificare. Nimeni nu putea alerga repede încălțat aşa, dar era mai bine decât să-ți degere degetele sau chiar laba piciorului. Amabili, îi făcură şi lui Irene un asemenea înveliş. Probabil că degetele îi erau vinete în mormintele lor din pânză de sac, se gândea.

Cu toții purtau mănuşi de lână. Şi ciorapi groşi peste mănuşi. Cei care aveau fulare îşi înfăşurau capul cu ele şi-şi lăsau doar ochii la vedere. Nu dura mult şi se trezeau cu țurțuri în păr şi lacrimi înghețate în ochi. Cei care nu reuşeau cu nici un chip să se încălzească se

duceau în oraş şi îşi cumpărau pături, pe care le tăiau în fâşii, ca să nu le degere obrajii, nasurile şi urechile. Îşi puneau bucăți de pătură în căşti, şi când se lăsa ceața arătau ca nişte vrăjitori sau ca nişte vikingi. Ceața, pe de altă parte, era ca o ploaie de ace. Căştile se acopereau de țurțuri minusculi care se formau de la respirație. Când păşeau, pământul trosnea, iar copacii păreau înveşmântați în sticlă. Clinchetul de crengi şi rămurele pe întuneric era deosebit de lugubru.

Se simțeau abandonați, dar nu erau singuri. Din când în când se auzeau strigătele soldaților nemți din depărtările cenuşii: „Vă e frig?”

Soldații strigau şi ei: „Nu, pentru că ne ține mă-ta de cald!”

Apoi se auzea bâzâitul ocazional al unei salve care suna ca o viespe de gheață. Fuseseră avertizați să nu răspundă. Să nu-şi trimită aiurea insultele în pustiu. Să nu replice cu foc, ca să nu-şi trădeze poziția. Să nu irosească muniția. Dar, din când în când, câte o echipă îşi pierdea răbdarea şi se răcorea cum putea mai bine. „Trage-le-o!” După astfel de

erupții, pădurea se cufunda într-o tăcere şi mai cumplită, şi mai lugubră. Rămurelele înghețate pe care le atinseseră cădeau cu clinchet în jurul lor. Dar țevile puştilor le erau reconfortant de fierbinți.

Toată lumea o luase rău razna. Mai ales fetele de la Serviciul pe Roți. Avură însă şocul vieții lor când Jill de pe *Cheyenne* se trezi cu o durere de dinți şi făcu autostopul până la Paris, mai mult de trei sute de kilometri, ca să se ducă la dentist. Dorothy murea de ciudă că Jill reuşise s-o întreacă în nebunie.

Deşi luptele nu durau mult şi se petreceau aproape sub pământ, tot mureau soldați. Un glonț rătăcit putea să te trăsnească înainte să auzi zgomotul puştii. Un obuz putea să zboare un braț de soldat când te aşteptai mai puțin.

Pământul era aşa de înghețat, că nu se mai puteau îngropa morții. Sângele forma mici patinoare pe jos. Capelanii şi brancardierii ridicau trupurile care deveneau imediat rigide şi le duceau în mici luminişuri sau în spațiile deschise de lângă drum, unde le depuneau unele lângă altele, ca pe buşteni, doar că trupurile erau învelite în pelerine şi aveau picioarele în aceeaşi direcție. Un ultim gest de tandrețe.

Construiau cadre triunghiulare din lemn pentru a ocroti somnul de veci al fraților lor. Când treceau pe lângă aceste mausolee, îşi fereau privirea, ruşinați că îşi depozitaseră astfel camarazii şi-i abandonaseră stihiilor. Locul părea a fi dominat de o prezență străveche. Parcă ar fi ținut evidența acestor sacrificii. Parcă le-ar fi colecționat. Era ceva străin, în nici un fel american. Soldații nu credeau în stafii. Sau nu recunoşteau că ar crede în aşa ceva. Dar când se făcea ora trei noaptea, nu exista om care să nu fie convins că e bântuit de un spirit răuvoitor.

Surorile de pe *City* erau cazate la Auberge Bastogne, unde împărțeau o cameră mobilată rudimentar. Armata rechiziționase hotelul şi alte câteva clădiri din centrul oraşului. Dacă deschideai uşa, vedeai o boltă de piatră şi un părculeț. Vehiculele militare şi soldații patrulau pe străzi. Holul abandonat şi gol al hotelului era folosit ca depozit pentru sacii cu amestec pentru gogoşi, cu zahăr, pentru cutiile de lapte. Cutiile de cafea măcinată formau o piramidă în spatele sacilor cu nisip care acopereau ferestrele din față. Dar hotelul avea apă curentă şi boilere care funcționau. Un closet cu apă şi o baie erau tot ce-şi puteau dori în acel moment.

— Împărăția noastră, îi plăcea lui Dorothy să spună.

Cele trei femei erau cazate la etajul doi. Camerele de acolo aveau şemineu, cum de altfel avea şi parterul hotelului, iar soldații erau generoşi cu lemnul, scândurile şi bucățile de mobilă. Focurile erau reconfortante, vesele. Unii băieți – cei mai deştepți şi mai ambițioşi – îşi construiau colibe în spatele tranşeelor. Nu vedeau de ce ar trebui să sufere. Ridicau adăposturile şi făceau şeminee din pietre, în care puteau să pună vreascuri şi să aprindă focul pentru a-şi încălzi picioarele. Căsuțele acelea erau nemaipomenit de simpatice. Ori de câte ori dădeai cu ochii de una, nu te puteai abține să nu râzi. Proprietarii lor le aduceau butuci la hotel şi rămâneau la cafea. Uneori erau chiar amuzanți băieții.

Holly plângea uneori noaptea de dorul lui Rusty şi de griji.

— E la Comandament, pufnea Dorothy. Bea cafeluță fierbinte cu coniac.

De fapt, atât Irene, cât şi Dorothy erau terifiate ori de câte ori auzeau scândurile duşumelei vechi scârțâind. În ciuda faptului că murea de grija lui Rusty, Holly n-avea asemenea frici. Era o fire prea practică şi nu era în stare să-

şi imagineze că o să se prăbuşească peste ele clădirea aşa, din senin. Dar Holly nu păţise ce păţiseră ele. Nu petrecuse o noapte întreagă într-un subsol inundat, sub dărâmături. Lui Irene îi era groază că va rămâne cu teama asta veşnic. Teama că oricând poate ceda sub ea podeaua. Era una din marile ei gogorițe, care-i trezea un junghi de panică şi îi tulbura somnul.

Atât ea, cât şi Dorothy se crispau ori de câte ori auzeau un scârțâit sau un trosnet de pereți, sau când cădea vreun obuz în afara oraşului. Pământul se cutremura şi din tavan cădea var, iar ele o rupeau la fugă şi se trezeau afară înainte să-şi dea seama ce făcuseră. Mai devreme sau mai târziu, vocea caldă şi galbenă a şemineului le chema înapoi înăuntru.

Focul. Cel mai grozav lucru de pe lume. Chiar şi când o lua razna şi ardea cămine şi oraşe şi păduri. Focul era mai bătrân decât oamenii şi nu le datora explicații, credea Irene. Dorothy şi Holly i-ar fi spus că filozofează prea mult. Dar focul era prietenul tuturor – n-aveau cum să nu recunoască asta după ce mâncau o masă caldă, beau o ceaşcă fierbinte, trăgeau un gât de tărie sau se încălzeau după ger. Focul, drăguțul de el. Plin de culoare în locul acela alb şi cenuşiu. Trosnind vesel şi sfârâind în tăcerea aceea aiuritoare, focul colcăia de chipuri, forme, fantome şi mirosuri. În el vibra copilăria trecută. În el se adăpostea casa părintească. Focul făcea legătura între oameni şi timp. Bunicile văzuseră aceleaşi forme, simțiseră aceeaşi dogoare. Cel mai îndepărtat strămoş cunoscuse aceeaşi flacără pe care o cunoşteau acum în Bastogne. Irene se gândea că era acelaşi foc, de fapt. Că, nu se ştie cum, el călătorea cu oamenii şi că acesta venise tocmai din Staten Island cu ea. Focul era opusul acestei ierni veşnice.

În holul hotelului era un şemineu uriaş de piatră, iar soldații care veneau în vizită se aşezau în bătaia focului şi se

încălzeau acolo îndelung. Cel mai prețios lucru din acele zile imposibile de la Bastogne era lemnul de foc.

Fiecare soldat le mulțumea pentru cafele şi gogoşi aducându-le lemne. Autobuzul era parcat în fața hotelului cu bucătăria şi radiatoarele deschise, iar Irene punea pe hol tăvi cu ghiulele şi o cafetieră plină. Era un soi de serviciu dublu – şi la *Rapid,* dar şi la gogoşăria din hotel. Cine voia venea afară şi mânca în picioare, sau se ducea să stea jos înăuntru. Irene făcea drumuri până la autobuz ca să schimbe discurile. Holly servea din autobuz, la ferestruica înghețată, şi îşi închipuia că se află acasă, la localul din Nashville al lui taică-său. Suferea de dorul soțului. Între timp, Dorothy avea grijă să țină motorul în funcțiune şi să nu le lipsească proviziile, să îi îmbărbăteze pe soldați. Ajunseseră o echipă perfectă a Serviciului pe Roți, o adevărată trupă de comando.

Soldații şi-ar fi dat şi cămaşa de pe ei pentru un şemineu şi o podea uscată. Nici în cea mai largă tranşee nu era loc să te întinzi. Trebuiau să iasă de acolo ca să facă aşa ceva. Dormeau în şezut, cu mâna pe armă. Deseori se trezeau pentru că îi lovea cineva cu piciorul şi gemeau în timp ce îşi ocupau postul de pază, iar tovarăşul de suferință cădea într-un somn istovit, cu dureri de spate şi fundul învinețit. Câțiva deja îşi pierduseră lobii urechilor din cauza gerului.

Tranşeele mai mari suportau să faci câte un foc. În cele mai înguste se făcea focul în nişte cutii mici de conserve, care puțeau a alcool. Nu dădeau căldură, dar lumina flăcărilor îi linişteа pe soldați. Îşi mai dezmorțeau degetele, mai făceau o cană de ceai, mai încălzeau nişte rom. Îşi mai frigeau bucăți de carne misterioasă din rații. Astea erau plăcerile vieții aici.

Pietrele, pământul tare şi înghețat, sacii cu nisip şi trunchiurile de copaci formau baricade în partea dinspre est a tranşeelor, ca nu cumva vreun lunetist să zărească lucirea

focului sau flacăra unui chibrit care aprinde o țigară. Ştiau că duşmanul lor invizibil zărea firicelele de fum care se strecurau printre copacii desfrunziți. Dar veşnicul pericol din acest frig necruțător devenea enervant. Ştiau că nici blestemaților de nemți nu le era uşor. Dacă se făcea pace, era posibil fie să sară unii la gâtul celorlalți, fie să împartă o sticlă şi să-şi arate unii altora pozele cu iubitele şi să se întrebe ce naiba a mai fost şi oroarea asta.

În ciuda atmosferei sumbre, lui Irene îi plăcea să alerge printre copaci. În fond, era copilul dumbrăvilor umbroase. Nici măcar noaptea de iad petrecută cu Dorothy în acel orăşel francez al cărui nume nici nu şi-l mai amintea nu reuşise s-o învețe că lucrurile rele chiar puteau să însemne sfârşitul. Nu sărise ea în Staten Island pe o fereastră de la etaj numai ca să scape de un nedorit ciocănit la uşă? Tăcerea acelor stejari o adăpostise. Contase mereu pe ocrotirea copacilor. Cu cât războiul era mai urât, cu atât descoperea mai mulți prieteni pe lume – păsări, focuri de tabără, apă, arbori. Erau mai de nădejde decât orice om, cu excepția lui Handyman şi a lui Dorothy – prima ei prietenă adevărată.

Nu şi-ar fi putut închipui că lunetiştii nemți o spionau de după tufele de dincolo de perimetru. Nu era ținta lor – ei aşteptau vreun nefericit de soldat american care să zăbovească prea mult acolo –, însă o cunoşteau cu toții.

O urmăreau cu binoclul şi luneta. Îi fascina. O numeau Căprioara sau Căprița. Un tip din Warnemünde încercase s-o împuşte, însă tovarăşii lui îi împinseseră arma cât colo şi apoi fusese certat rău, interzicându-i-se să o urmărească prin lunetă. Era prea amuzantă ca să fie ucisă. Era iubita lor. Era ca una din acele strofe de Goethe pe care îi obligau pe vremuri profesorii să le învețe pe de rost. Uite-o cum aleargă de la un copac la altul, cu ochii ei mari şi plini de

poftă de viață. Căprioara. În plus, momentele în care o priveau erau singurele care aduceau a sex din ultimele luni.

Irene se afla în pădure şi ca să-şi facă datoria: le aducea poşta şi dulciuri şi ghiulele celor staționați acolo. Nu dură mult şi o recrută şi pe Holly, care fusese în liceu în echipa de cros. Ridicau în spinare nişte genți grele şi alergau cât de tare puteau de la un copac la altul, de la un post din față la o tranşee, apoi la o stație radio înconjurată de saci de nisip. Ascultau zâzâitul ascuțit care le spunea că tocmai a trecut pe lângă ele glonțul unui lunetist şi păcănitul care le spunea că tocmai trăsese cineva cu arma în depărtare.

Aveau o hartă ultrasecretă cu fiecare tranşee şi poziție de observație. Pe hartă erau scrise numele băieților din fiecare groapă. Dacă ar fi ştiut, poate că nemții s-ar fi hotărât s-o omoare, doar ca să pună mâna pe alcoolul şi rațiile în plus pe care le-ar fi primit de la comandanții lor pentru o astfel de listă.

Irene sortase scrisorile conform informațiilor din harta strategică. Făcuse pachete legate cu sfoară şi le băgase în genți în funcție de distanță, cu pachetul de la postul cel mai apropiat la suprafață. Ea şi Holly îşi împărțeau scrisorile şi erau atente să pună etichete pe cutiile cu prăjituri şi fursecuri vechi trimise de mamele sau soțiile de acasă. Holly ducea pachetele sub braț ca pe o minge de fotbal american.

Nu era ceva neobişnuit să fie invitate în gropile rău mirositoare ca să guste o felie de prăjitură sau unul din acele fursecuri obosite. Prăjitura cu fructe servită cu vârful baionetei devenise o delicatesă la ordinea zilei. Purtau cu ele două ploşti pline cu cafea fierbinte, dar acestea se terminau cu mult înainte să ajungă la ultima tranşee.

Cele două Surori se întorceau istovite la căldură şi adăpost, târşâindu-şi picioarele tremurânde, răguşite de la aerul îngrozitor de rece. Dar înviorate. Pline de o dragoste greu de definit. Adesea apăreau la hotel ținându-se de

umeri. Cine ştie de ce, treaba asta o irita pe Dorothy. „Ca nişte marinari beți”, mormăia ea când intrau împiedicându-se pe uşă.

Femeile se lăsau trase în poze. Zeci de poze. Părea că fiecare soldat avea în rucsac un aparat foto. Îşi imaginau apoi cum călătoresc imaginile cu ele în sute de cămine, în sute de oraşe, în albume care aveau să stea cuminți într-un dulap sau într-un sertar zeci de ani. Îşi imaginau cum, mult după ce vor fi pierit soldații cu pricina, poate chiar după ce ele însele vor fi plecat pe lumea cealaltă, avea să se găsească cineva care să se minuneze şi să se întrebe cine erau acele femei care țineau în mână o puşcă sau o mitralieră sau gogoşi şi râdeau cu bunicul lor în fața autobuzului ăluia mare şi negru.

30

Nu mai rămăsese mult până la Crăciun, şi Dorothy îi sugeră lui Irene să se ocupe ea de gogoşăria de la Bastogne, din oraş, cât timp ea şi Holly trăgeau o fugă până la Vielsalm. Voiau neapărat să facă rost de nişte tratații festive pentru băieți. Prăjituri şi bomboane de ciocolată. Cârnați proaspeți. Aveau nevoie şi să-i cumpere cadouri Sălbaticei Helen de pe *Cheyenne,* căci era ziua ei de naştere, dar şi nişte ingrediente speciale pentru o masă de Crăciun la hotel şi podoabe pentru pomul pe care-l tăiaseră soldații pentru ele. Iar Holly voia să-i ia un cadou de Crăciun lui Rusty. Urmau să fie plecate doar câteva zile.

Pe Irene n-o deranja să rămână singură. Afară erau stocate îndeajuns de multe provizii într-o remorcă şi, cu toate că n-avea plită pentru ghiulele, Dorothy şi Holly îi lăsaseră o grămadă de gogoşi gata preparate şi destulă cafea să scufunde o navă de luptă. Nu-i strica nişte timp în care să-şi adune gândurile.

În noaptea de dinainte ca fetele să plece în mica lor călătorie avu loc cel mai aiuritor moment de până atunci. Se abătu asupra lor ca un potop. Nici una nu ştia exact ce îl declanşase. O poantă. Un comentariu năstruşnic. Dintr-odată, Surorile se treziră pe podea, toate trei, râzând atât de tare, că le dădură lacrimile. Căzură pe spate, dând din picioare. Se târâră apoi una către cealaltă, cu respirația întretăiată, implorând: „Nu mai poooot! Mor!” Abia mai puteau vorbi din cauza icnetelor şi hohotelor de râs.

A doua zi, Irene luă prânzul cu ofițerii de la Corpul al VIII-lea de armată. Comandamentul ariergărzii de la Bastogne. Ce uşurare – supă de mazăre, şuncă şi bame, legume, salată. De unde făcuseră oare rost de salată? Budincă de rom. Bere. Pâinea cu unt i se părea cel mai grozav lucru de pe lume.

A doua zi, după ce *Cheyenne* plecă şi el din oraş cu treabă, Irene încropi la hotel un serviciu de gogoşi cu o singură persoană în echipă. Apelă la învățăturile mătuşii Eva şi sacrifică nişte cutii de lapte condensat, nişte pungi de zahăr şi nişte amestec de praf de ouă luate din rațiile soldaților, plus o sticlă cu esență de vanilie pe care o descoperise în autobuz. La foc mic, amestecând încontinuu, reuşi să inventeze o cremă de ouă. Sau o budincă de cremă de ouă. Topi şi carameliză zahăr într-o oală şi apoi îl turnă peste desertul galben-deschis.

Băieții luară din acest dulce în cănile lor de metal şi îl băgară în zăpadă până îngheță. Se bucurau ca nişte copii. Presărau bucăți de ciocolată peste el. Îl stropeau cu rom şi cu whisky. Fărâmițau gogoşi vechi pe deasupra. Se perindau de colo-colo cu burta plină. Toată lumea din hol şi din vechea sală de mese era veselă şi nițel afumată, încercând să alunge aburii alcoolului cu cafea.

— Domnişoară Irene, eşti cel mai grozav camarad din lume, îi mărturisi un soldat căruia mai că-i dăduseră lacrimile.

Era 18 decembrie. A doua zi, când nemții îi surprinseră străpungând liniile inamice, Bastogne se trezi sub asediu. Începuse Ofensiva din Ardeni[69]. Irene rămăsese singură, abandonată de Surorile ei, care n-avuseseră de unde bănui ce urma să se întâmple.

Toată lumea din Bastogne era prinsă în cursă. Irene îşi dădea seama că în jurul lor au loc evenimente tumultuoase. Din colțişorul ei îngust, nu putea decât întrezări scurte scene: exploziile reci şi din ce în ce mai rapide, țipete, sângerări, foc continuu înspre inamic. Cerul era jos şi greu de nori, iar sprijinul aerian nu putea să ajungă până acolo. Nu puteau nici să-i bombardeze sau să-i mitralieze pe nemți. Neştiind dacă obuzele care loveau strada nu aveau să lovească şi remorca parcată în fața hotelului, Irene cără tot ce se putea căra în hol. Desigur, nici hotelul nu era scutit de bombe, dar în altă parte nu avea unde să se refugieze, îşi spuse rugăciunile şi îşi târî lucrurile în subsol, cel mai bun adăpost, mai ales că această clădire, spre deosebire de căsuța şubredă în care ea şi Dorothy aproape că fuseseră îngropate, era făcută din piatră. Subsolul avea să fie ca un fort. Continuă să pună lemne pe foc. La câte clădiri erau distruse în jur, nu ducea lipsă de combustibil.

Se ruga des să nu pățească nimic prietenele ei din oraş. Se ruga pentru *Rapid.* Se ruga pentru Nebuna de Doro şi Drăguța de Holly. Se ruga mereu pentru Handyman. Se ruga pentru Patton şi Statele Unite şi pentru soldații din

---

[69] Ofensiva din Ardeni, cunoscută şi ca Ofensiva Von Rundstedt (16 decembrie 1944 – 25 ianuarie 1945), a fost ultima ofensivă iniţiată de Germania pe frontul de vest.

pădure şi pentru infirmiere şi toți cei care se ocupau de îngrijirile medicale. „Şi, Doamne, dacă nu eşti prea ocupat, cruță-mă a doua oară. Ştiu, ştiu... ai fost mai mult decât generos până acum. Dar... se mai poate încă o dată?”

Surorile îi lipseau teribil. Parcă ar fi fost despământată, dacă exista asemenea cuvânt. Pierdea legătura cu realitatea, nu mai ştia ce e adevărat şi ce nu. Ştia că visul de noaptea trecută, cu mătuşa şi mama care îi puneau o cărămidă fierbinte sub pături, să-şi încălzească picioarele, nu fusese decât un vis. Dar în mintea ei semăna mai degrabă cu o amintire, de parcă mătuşa şi mama tocmai plecaseră de dimineață, după ce petrecuseră o noapte cu ea. Nu. Era prea de tot.

Dar profesorul belgian cu joben şi pardesiu? Stătuseră oare de vorbă în ceață, pe ninsoare? Cu toate obuzele căzând peste oraş? Cu armele păcănind umed ca nişte artificii neaprinse complet în depărtare. Cu mâinile în buzunare, ea purtându-şi haina militară greoaie, iar el în costumul lui profesoral, cu pălăria aceea luxoasă. Îi oferise o țigară, iar ea o luase de dragul de a interacționa cu o ființă omenească. El i-o aprinsese cu un chibrit – pe care îl ținuse prea aproape de țigară, aşa că simțise gust de sulf în tutun. Nu aşa se întâmplase? Şi ar fi putut muri în orice clipă, cu mare uşurință, pentru că ceața era groasă, s-o tai cu cuțitul. Ar fi putut fi nemți chiar lângă ei, la un pas. Nu auziseră un fluierat şi apoi nu zburase o cărămidă şi nu se spărsese chiar lângă ei, pe caldarâm, aruncată cine ştie de unde?

Irene se simțea ca beată. Ori de epuizare, ori de foame, ori de prea multă frică.

Profesorul îi vorbise în engleză, dar cine să mai ştie ce-i spusese? Ea îi tot repeta: „Poftim?” şi îi zâmbea jenată, iar el continua să vorbească. Părea să spună câte în lună şi în

stele, că orice se putea într-o lume de haos, unde haosul era norma şi normalitatea era o aberație.

Şi nu apăruse exact în momentul acela un urs? Nu ieşise el din bârlogul său iernatic, din cauza luptelor din Ardeni? Erau oare urşi în Belgia? Da, profesorul îi spusese: „Germania are urşi, uite chiar acolo”. Îşi amintea cum ursului nici că-i păsase de ei. Alerga pe stradă, cu capul plecat, tăcut în ceață, iar din blană i se ridica fum, răspândind un val de miros în timp ce trecea pe lângă ei. Era sigură că profesorul îi spusese: „Vedeți, *madame,* orice e posibil acum. Totul este haos”. Era sigură că îşi dusese degetul la frunte înainte să plece şi spusese: „Totul este aici, înăuntru. Nimic nu este adevărat”.

De câte zile dura asediul oare? Cinci? Aşa i se părea ei.

Pe 23 decembrie, cu o zi înainte, cerul se limpezise şi avioanele americane fuseseră în sfârşit în stare să decoleze şi să le arunce provizii. Compania Fox a Regimentului 327 de Planoare apăru cu ajutoare şi întăriri. Echipajele fiecărui Serviciu pe Roți din Grupul F – *Cheyenne, Atlanta, Miami, New Haven, Boise, Albany* şi *Rapid City* – ieşiseră pe teren sau plecaseră departe de Bastogne. Numai Irene rămăsese să servească la bordul navei *Subsolul,* cum îi plăcea ei să-i spună.

Oare soldatul de peste drum îi făcea cu mâna? îl auzise spunând ceva prin fereastra spartă a holului? Văzuse oare lucirea şemineului?

— Păpuşico!

Pe ea o striga oare?

— Păpuşico, mă auzi?

Înseamnă că soldatul era real.

— Ce-i, soldat?

— Am nevoie de ajutor.

— Hai încoace.

— Nu pot.
— Haide odată. Mişcă-te.
— Am făcut pe mine.
— Poftim?
— Sunt un laş. Mi-a fost aşa de frică, încât...
— Nu eşti laş deloc. Tuturor ne este frică.
Oare chiar ea era cea care ieşea pe stradă?
— Haide înăuntru, spuse. E prea frig afară, soldat.
— M-am căcat pe mine, nu pot.
— Asta-i bună. Oricui i se poate întâmpla. Chiar şi cucoanelor, zise, pregătindu-se sufleteşte. Mai ales cucoanelor! Ce crezi, băiete, că mie nu mi s-a întâmplat?
— Chiar aşa?
— Mă duc s-aduc o găleată cu apă caldă. Tu du-te în sala de mese. E goală. N-o să te vadă nimeni. Hai, că nu suntem decât noi doi. Îți spăl nădragii şi-i pun la uscat pe cămin şi n-o să ştie nimeni nimic.
Era ultimul lucru pe care şi-l dorea, bineînțeles, însă în timp ce soldatul se ascundea în mult încercatul closet public al hotelului, Irene se ținu de nas şi îi frecă pantalonii, apoi îi puse la uscat în fața căminului şi-i aruncă tânărului una din salopetele lui Doro.
Era Ajunul Crăciunului, îşi dădu ea seama.
Noaptea nu se terminase însă. Nişte soldați se iviră din pădure cu un pui de pin. Iar alții doi veneau cu brațele încărcate de ilice.
— Ți-am adus Crăciunul! strigară ei. Nu vrem să petrecem Crăciunul în tranşee!
Mama Irene îi primi înăuntru şi-i conduse la subsol. Aşezară pomul într-un colț şi îl decorară cu fâşii de staniol, panglici de decorații militare, cartuşe de obuze, lână colorată. Până la urmă se adunară nouăsprezece tipi, plus soldatul care făcuse pe el şi purta salopeta lui Doro. Îşi desfăcură cu toții sacii de dormit şi rațiile. Aduseră apă şi

lemne pe scări şi făcură un foc zdravăn în şemineu. Apoi se întâmplă un mic miracol de Crăciun – căpitanul Dick Withers şi sergentul lor preferat, Taylor, făcură curse nebuneşti de la un adăpost la altul, prin gloanțe, cu mâncare caldă, în aşa fel încât fiecare soldat să aibă parte de o cină de Crăciun.

— Sunteți o adevărată legendă, domnule căpitan, îi spuse Irene când se întoarseră la hotel.

— Ei, Doamne, iartă-mă, legenda eşti tu, i-o întoarse el.

— N-aş merita un pupic înainte să cad la datorie? zise şi sergentul.

De data asta, în mod excepțional, Irene îl sărută. Cei doi dispărură cu aceeaşi iuțeală cu care apăruseră.

Băiatul care făcuse pe el, mult mai vesel acum decât fusese cu două ore înainte, strigă şi el:

— Cine era mascatul[70]?

Ceilalți soldați îl botezară Kemosabe[71], poreclă cu care rămase pe toată durata războiului.

Acesta fusese primul bărbat sărutat de Irene de când se despărțise de Handyman. Şi gustul lui Hans îi răsări în minte, nechemat, un gust de sare.

De fiecare dată când se auzea o salvă de artilerie, hotelul plângea cu lacrimi de praf pe creştetele lor. Soldații erau melancolici. Cei care primiseră pachete de Crăciun le

---

[70] The Masked Man („Mascatul”), una din poreclele personajului The Lone Ranger (Călăreţul Singuratic), care purta o mască şi se lupta cu nelegiuiții. Serialul al cărui erou principal era acest îndrăgit personaj a debutat la radio în 1933, iar apoi a fost transformat într-un serial de televiziune foarte popular (1949-1957).

[71] Nume de origine nativ-americană, unul dintre numele sub care era cunoscut The Lone Ranger.

împărțeau cu camarazii. Aveau mare grijă să pună deoparte hârtia de împachetat, ca s-o refolosească la împodobit pomul. O batistă parfumată trecea din mână în mână, de la un nas la altul. Fursecurile, bomboanele, prăjitura cu fructe îmbibată în rom circulau prin tot subsolul. Camera era întunecată ca la judecata de apoi, căci unica lumină venea de la flăcările portocalii şi mişcătoare ale focului.

Un băiat scoase o chitară.

— Unde-ai ținut-o ascunsă? îl tachină Irene.

El le cântă câteva balade şi trei cântece de Crăciun. Corul zdrențăros care îl acompania cântând fals era cel mai mişcător lucru pe care- 1 auzise vreodată. Toți oamenii aceştia, tati şi fii şi nepoți, jucători de baseball şi fermieri, tineri care abandonaseră liceul, un profesor de liceu, ucigaşi cu sânge-rece şi pămpălăi, băieți caraghioşi, băieți flegmatici, deținuți şi studenți, cântau pe voci tremurate de băieți de altar, jenați să se dea în spectacol unii în fața altora, dar neputând să se abțină. Toată lumea de acolo abia scăpase ca prin urechile acului de rănire sau de moarte, toți îşi văzuseră prietenii căzând seceraţi în zăpadă, şi, neştiind dacă vor avea zile să apuce următoarea sărbătoare a anului, luaseră hotărârea să cânte. Indiferent de cât de bine sau de prost cântau, cântau cu toții. Irene se ascunse într-un colt întunecat şi plânse, pentru ei, pentru ea.

Într-un târziu, toată lumea tăcu. Durerea lor îngreuna atmosfera. Stăteau cocoşați, cu focul la spate, cu brațele în jurul genunchilor sau pe după umerii unui camarad, cu capetele plecate. Zgomotele răzlețe din întuneric sugerau că unii plângeau.

Irene făcu un pas. Trecu printre ei încet. Mâinile ei mângâiau creştete, răvăşindu-le părul ca o adiere noptatică. Soldații miroseau ca nişte cai de povară după o zi grea, deşi se dăduseră din belşug cu colonie. Nu le desluşea decât

siluetele şi profilurile. Se întoarse cu fața la ei. Nimeni nu scoase un sunet. Irene îşi drese glasul. Îşi ridică un pic capul. În umbrele dense din spatele subsolului simți prezența mamei şi pe a bunicii Effie, din acele Crăciunuri petrecute la Mattituck.

Îşi împreună degetele, închise ochii şi începu să cânte: *O, noapte binecuvântată, cu stele strălucind...*

Doar vocea ei. Şi lemnul trosnind.

Când termină, băieții o implorară:

— Încă o dată. Te rog.

În dimineața următoare, Irene luă din amestecul de gogoşi şi, împreună cu doi soldați, se apucară de pregătit clătitele de Crăciun. Făcură siropul din zahărul rămas de la budinca din ajun. Clătitele lor erau mici şi diforme şi aveau pete de cenuşă de la căminul unde le găteau în farfuriile de la rații, dar nu conta. Irene avu grijă să primească toată lumea. Apoi, când toți îşi puseră căştile şi îşi înhățară armele ca să se întoarcă la război, Irene îmbrățişă fiecare soldat care păşea afară din hotel.

Zorii zilei. Trei zile mai târziu.

Americanii reuşiseră în cele din urmă să străpungă rândurile nemților care îi încercuiseră la Bastogne, iar *Rapid City* apăru cu vuiet în oraş s-o salveze pe Irene. Erau nenumărate istorii care meritau acum povestite. Lucruri incredibile. Distrugeri şi salvări spectaculoase, execuții pe drum şi tot ce se întâmplase în perioada în care Dorothy şi Holly se chinuiseră să se întoarcă la Bastogne. Irene îşi aruncă lucrurile în autobuz şi se băgă între ele. Aliații îi băteau pe nemți şi îi împingeau peste Linia Siegfried. Întregul teritoriu al Ardenilor era plin de atrocități. Dar ea era iar alături de Surorile ei. Îndreptându-se spre est, urmându-l pe Patton şi pe războinicii acestuia în inima imperiului lui Hitler.

31

Într-o îndepărtată zi de marți, neobservată şi neconsemnată de nimeni, o oglindă răzleață plonjează din soare în jos. Dedesubt, pădurile încă ard. Maşini distruse, ca nişte bucăți carbonizate, aruncă fuioare de fum pe câmpurile albe. Copaci asasinați stau prăbuşiți asemenea unor săgeți aleatorii, aruncate din greşeală în zăpadă. Totul se învârte.

Oglinda se răsuceşte în cădere, producând scânteieri argintii. Nu există nori care s-o ascundă, numai domul de ceramică al cerului la est de Bastogne. Cerul este aproape violet în apropierea soarelui şi se decolorează până ajunge de un albastru metalic aproape de albeața pământului înghețat. Vântul vâjâie în jurul oglinzii care se prăbuşeşte. Oglinda îi răspunde vântului: țipă, iar cei doisprezece cilindri ai motorului sunt forțați până la limită. Un Rolls-Royce țipător, ca un mustang sălbatic, călărit pe ceruri de către Handyman.

Patru avioane ale Luftwaffe zboară în formație dedesubt – nişte Messerschmitt-uri cenuşii care se îndreaptă spre Aliații din vest, venite de departe, de la München, un dreptunghi larg, cu spații mari între aparate. Handyman scrâşneşte din dinți, înviorat de zbor, dar şi pe jumătate terifiat de nebunia sa. Are de gând să le doboare pe toate patru. Cel mai vechi truc din războiul aerian. Strălucirea soarelui îl ascunde pe atacator, astfel că țintele sale habar n-au ce le aşteaptă. El este ca un fulger gata să lovească pe cerul senin.

Ca toți piloții militari, se poate privi din afara carlingii, de parcă ar fi un actor care joacă într-un film de acțiune, un om la comandă, un agent al furiei, un artist şi un războinic cu inimă de piatră, un spirit de temut care face imposibilul.

Mâna judecății. În spatele măştii are dinții rânjiți, de parcă singurul lucru care menține avionul pe cer şi-l păstrează întreg este propria lui voință.

Accelerează, sporind gravitația şi depăşindu-şi recordul de viteză, scrâşnind din dinți, cu un rânjet cumplit. Oglinda plonjează în deschiderea dintre cele patru avioane. În carlingă, genunchii lui Handyman se lovesc de pereții strâmți, iar vederea periferică i se întunecă în timp ce coboară în vrie. Nu e vreme să îşi şteargă sudoarea usturătoare din ochi sau să-şi bată capul cu adrenalina şi presiunea din vezică. Îşi smulge masca şi înşfacă din nou maneta. Are un mârâit animalic, cu dinții dezveliți în soare, care pare să se rotească în jurul lui. Soarele apare şi dispare de câteva ori. O lumină intermitentă îi sclipeşte în față, hipnotizându-l.

— Irene, spune el.

Asta este litania lui. Vorbeşte încontinuu cu Irene, chiar şi atunci când nu ştie că o face.

Îşi linge sudoarea de pe buze. Deja i se pare că se prăbuşeşte de o oră, dar în fapt nu e pe această traiectorie decât de treizeci şi şapte de secunde. Însemnele albe naziste de pe avioanele nemtesti îl irită. Avionul lui se opinteşte şi se cutremură, la fel de mânios pe cât este şi pilotul la vederea zburătoarelor ăstora care au îndrăzneala să încerce să-i ucidă camarazii.

— N-o să ştii ce te-a lovit, Fritz.

Se calmează brusc, refugiindu-se într-un ungher necunoscut de nimeni în afară de el: totul încetineşte, totul este minunat şi teribil, totul este doar al lui. Cerul întreg îi aparține, îi aparțin ultimele momente ale vieților acestor nemți, iar degetele îi alunecă pe trăgaciul roşu, pe maneta care vibrează şi se împotriveşte. O trage cu putere în jos şi o roteşte într-o parte, silind avionul să se răsucească.

Drumurile de jos se învârtejesc de parcă ele ar fi elicele care împing pământul către Handyman.

Nu este încă vizibil în soare, deşi reflexiile razelor pe aripile avionului continuă să-i arunce sclipiri în față. Mijeşte ochii. Maneta este împinsă într-o poziție verticală, propulsându-l înainte ca o rachetă de artificii. Gloanțele, când le va da drumul, vor porni în spirală în jos şi se vor împrăştia.

— Întâi o să lovim două, o informează el pe Irene, a cărei lenjerie dantelată se află încă în buzunarul hainei lui. Mă bag între doi dintre nenorociții ăştia.

Plonjează în jos trei mii de metri. Frigul îi arde nările. Simte mirosul igrasios al carlingii, al motorului, al corpului său. Îi lăcrimează ochii, dar clipeşte şi îşi fixează încăpățânat țintele. Jacheta de piele aproape că-i ține de cald. Şi iată-i.

Se îndreaptă spre deschizătura dintre avioanele nemțeşti şi apasă trăgaciul, iar mitralierele lui scuipă gloanțe din fiecare aripă, distrugând aripa unui inamic şi găurind fuzelajul celuilalt.

Piloții nemți n-au idee ce s-a întâmplat, iar el a dispărut deja.

Rămas fără aripă, primul Messerschmitt se răsuceşte lipsit de control şi cade în flăcări, lăsând în urmă o coloană de fum negru care se dispersează.

Handyman însă n-are timp să-l urmărească. A zbughit-o dedesubt, la mare depărtare, ca un rechin care se scufundă în adâncuri, după care reapare la suprafață, într-un țipăt vertical care copiază primul atac. Trupul lui scoate un vaiet neintenționat în momentul în care este izbit de forțele gravitației.

Celălalt avion rănit de deasupra se clatină pe cer, scuipă râuri cenuşii şi se îndepărtează, încercând să scape. Cele două rămase întregi măresc viteza. El intră printre ele,

suind, într-un extaz de putere. O cursă pe viață şi pe moarte.

Face o buclă scurtă ca să se strecoare în spatele celor două avioane rămase, dar acestea se ridică brusc, de parcă ar intenționa să reintre în soarele deschis care l-a zvârlit pe el afară. Vede o paraşută: avionul pe care l-a atins în fuzelaj se prăbuşeşte aproape cu încetinitorul, iar pilotul pare să păşească şi el pe cer, deasupra.

Furia îl îndeamnă pe Handyman să tragă în omul care cade din ceruri, dar n-are timp de pierdut. Nimeni din această luptă crâncenă nu- şi face iluzii: totul se reduce la instinct şi pricepere. Se mişcă automat, ca maşinile. Dar nu-şi pierd o clipă stilul. Mişcările grațioase de dans. Vorbesc cu toții acelaşi limbaj aerian.

Handyman suie pe urmele celor două avioane. Nu pot urca pe cât şi-ar dori – riscă să leşine dacă nu sunt atenți. Cu toții au aceleaşi limite.

— Hai, spune el, du-te să faci nani, Wolfgang.

Piloții nemți suie mai sus decât ar face-o de obicei. Iar americanul îi urmează. Este îndeajuns de departe ca să nu poată trage în el. Pipăie trăgaciul şi ținteşte spre spatele avionului care e mai aproape. Coada acestuia se sfărâmă, şi avionul dispare ca prin farmec din raza vizuală.

Handyman chiuie, lovind aerul cu pumnul. Însă e doar un scurt moment de celebrare. Ştie că trebuie să fie atent. Pentru că, iată, când îl caută, îşi dă seama că cel de-al doilea Messerschmitt s-a făcut nevăzut. Înjură cu năduf. Dintr-odată, îl apucă nevoia de a urina. Lungeşte gâtul în toate direcțiile, dar ia-l pe neamț de unde nu-i.

într-un țipăt ascuțit şi o scânteiere. Trec unul pe lângă celălalt, Messerschmitt-ul pregătindu-se deja să se bage în spatele lui. Chiar şi la această viteză, Handyman îi zăreşte o clipă mutra jocheului de la Luftwaffe care îl priveşte înainte de a dispărea.

„Elegantă mişcare”, se gândeşte Handyman, moment în care îşi dă seama că a pierdut.

Plonjează iar, dar neamțul i-o ia înainte şi reuşeşte să se posteze în spatele lui. Handyman dă pinteni Mustangului, clătinând avionul dintr-o aripă în alta, ca pe o plută prinsă în curentul cel mai puternic. Pe lângă el țiuie gloanțele. Nu este decât zgomot de motor şi de vânt în jur, oricât ar striga. E atât de puternic, că nu aude nimic altceva – nici măcar mitralierele din spate.

În acea clipă, Handyman îşi dă seama că are o soluție şi îşi imaginează mişcarea care l-ar putea şoca pe neamț: să se oprească şi să cadă deodată sub el, ca un submarin, să-l lase să zboare deasupra şi, până să riposteze, să se avânte brusc în spatele lui şi să-l depăşească. Dar, chiar în momentul în care îşi imaginează scena, se întâmplă cel mai groaznic lucru. Un gigant pare a-i lovi coada avionului, şi capătul aripii stângi dispare.

Este uimit de jetul de sânge care se răspândeşte în interiorul carlingii. Fereastra curată se înroşeşte brusc. Nu ştie unde a fost lovit. Probabil că este rănit. Dar nu simte. Se chinuie atât de tare cu maneta, că n-are timp să se pipăie. Ştie că e de rău pentru că în loc să se paraşuteze, încearcă să piloteze în continuare avionul.

— Haide, îşi spune, doar ştii ce-ai de făcut.

Dar o parte din el este dezorientată de zvârcolirea violentă a avionului. E un mister pe care nu-l poate rezolva.

E nițel amețit. Acum tremură. Da, e de rău. Sau destul de rău.

— Hai, Irene, spune el, năuc acum. Nu mă lăsa să adorm.

Ochelarii îi sunt mânjiți cu roşu. Oh, se prăbuşeşte, ce ciudat.

Trage de manetă şi cabina se deschide, iar plămânii i se golesc de aer. Se apropie rotindu-se cu iuțeală de pământ. Şi

se întoarce cu susul în jos. În jurul lui plouă cu gloanțe. Apasă butonul de pe cureaua scaunului. Este împins cu putere în scaun şi în acelaşi timp se simte ca şi cum ar fi propulsat în spațiu.

Dintr-odată, îl săgetează o durere cumplită. Nu poate mişca picioarele. Ar fi aşa bine dacă ar putea să se întindă acolo, pe câmp, se gândeşte. Îşi şterge ochelarii, mânjindu-i şi mai tare, şi urmăreşte cum se apropie pământul prin lentilele lor. Cu ultimele puteri, se împinge afară din scaun.

— Oh, Doamne, spune Hans.

Cade pentru totdeauna.

PARTEA A PATRA

IATĂ CUM VINE UITAREA

32

Irene îndesă o scrisoare pentru Handyman în sacul de poştă şi scoase o scrisoare de la un soldat din plicul subțire, cu timbre internaționale. Citi:

Dragă Irene,

S-ar putea să nu-ți amintesti de mine, dar eu cu siguranță te țin minte. Am fost în echipa de piloți ai maiorului Ellis. Sunt sigură că pe el îl ții minte. Ştiai că e dat dispărut? Ce om deosebit.

După ce mi-am îndeplinit cota de misiuni, am fost lăsat la vatră. Nu-i rău deloc. O duc bine aici, în Albany. Şi eu, şi părinții. Mi-am reluat postul de profesor la clasa a V-a şi sunt şi antrenorul echipei de baseball în weekenduri. Doar pentru asta am luptat din greu, nu?

Însă țin să-ți spun că am impresia că plecam la luptă doar cu gândul că mă voi întoarce şi voi mânca o gogoaşă cu cafea (şi whisky). Şi asta din cauza ochilor tăi frumoşi. Şi că veni vorba de asta – tot cu pilotul acela militar eşti? Pentru că suntem vreo două mii care trăim cu speranța că ne vei băga în seamă. Ei, iată că trebuie să plec – sună clopoțelul. Încă o scrisoare de la un

fan care îți mulțumeşte. Într-o zi se va termina şi războiul, şi ştiu că vei avea o viață minunată.

Billy G.

Rămase fără provizii, echipajele de la Serviciul pe Roți trebuiră să se regrupeze şi să- şi refacă stocurile înainte să se alăture trupelor care porneau spre Germania. Se retraseră vreo sută de kilometri la vest, ca să petreacă noaptea în splendidul oraş Fumay, pe fluviul Meuse. Acesta nu fusese bombardat şi stătea cuibărit între nişte dealuri golaşe, păzit de o biserică străveche cu o turlă înaltă. Civilizație neatinsă de război. Ele însă fură trimise la poalele dealului, în dreapta bisericii, într-o casă atât de murdară, că nu le veni să-şi desfacă sacii de dormit în ea. Nu aveau nici mâncare, nici apă şi nici closet. Holly propuse în glumă să le facă o tocană de şoareci. Se duseră să doarmă tot în autobuz.

De dimineață, lucrurile arătau mai bine, chiar dacă se simțeau cam nețesălate. Mai dădeai cu nişte parfum şi te descurcai. Iar baticurile le ascundeau părul care se ciufulise în timpul nopții. Se spălară pe dinți cu apă din ploscă şi o scuipară pe jos ca nişte marinari. Arătau ca trei ursoaice, îmbrăcate cum erau în mantalele lor groase.

— Chiar dacă nu e o zi ideală, anunță Dorothy în timp ce se hurducăiau cu autobuzul pe drumul noroios, e o zi care promite!

— Da, încă o zi la suprafață, îi dădu dreptate Irene.

— Cum să nu te bucuri de o excursie cu maşina? adăugă Holly, prea înghețată ca să găsească o replică mai izbutită, dar străduindu-se să participe la sărbătoare în timp ce gândul îi zbura la voiajul de nuntă din State, pe Route 66, cu Rusty la volan.

„Noroc că-mi place să merg cu maşina”, se gândi Irene, „pentru că mi se pare că nu facem altceva decât să conducem în dreapta şi-n stânga, încolo şi încoace, în jurul

graniței ăsteia nenorocite. Franța, Belgia, Franța, Belgia.” întrucât se pierduse legătura cu Corpul al VIII- lea de armată şi nimeni nu ştia exact unde se aflau trupele, *Rapid City* fusese distribuit unei alte divizii trimise în acea zonă. Bombardate de avioanele nemțeşti Stuka în timpul nopții, tot se trezeau înainte să mijească de ziuă ca să dea drumul la plită, să aştepte să se topească grăsimea închegată, să prepare ghiulelele, să fiarbă cafeaua, să deschidă fereastra de servire a autobuzului sau gogoşăria înjghebată în grabă şi să-i întâmpine pe soldații obosiți. Toate astea pe nedormite, pe nemâncate, după kilometri de drumuri noroioase pline de vehicule militare.

— Nu uita, Holly, spuse Irene. Zâmbetul pe buze.

— Că bine zici, spuse Holly.

Dorothy nu comentă nimic.

La începutul lui ianuarie, tot Grupul F se adună într-un convoi şi porni spre Charleville-Mézières, în Franța, unde *Rapid City* se reuni în sfârşit cu Corpul al VUI-lea. În acea noapte, amurgul se lăsă ca o ceață, covârşit apoi de un noian de întuneric. Dorothy le duse printre tancuri prin beznă la un adăpost construit de artilerie la capătul unui câmp, unde poposiră. Nu avuseseră şansa să sărbătorească Ajunul Anului Nou, aşa că Dorothy ținea într-o mână o sticlă de şampanie de pe piața neagră. Câtă vreme Holly şi Irene se arătau înfricoşate, băgând capul între umeri ori de câte ori auzeau vreo bubuitură, Dorothy umbla țanțoş, ca generalul Custer[72]. Avea un şarm supranatural, o aură invincibilă.

Tunarii arătau ca nişte stafii în pâcla aceea străluminată de mici focuri şi de lanterne. Bubuiturile tunului lor erau asurzitoare. Era un Dragon Negru, un obuzier Ml cu calibrul

---

[72] George Armstrong Custer (1839-1876), ofiţer american care a luptat în Războiul de Secesiune şi în Războaiele Amerindiene.

de 240 mm. Cine nu purta căşti de protecție la urechi se întorcea cu spatele şi băga degetele în urechi. Focul lumina fețele bărbaților aplecați, ca în nişte frize rapide.

Când ajunseră la poziția de tragere, Dorothy desfăcu dopul şi puse repede gura la gâtul sticlei când începu să se reverse şampania. Băieții traseră de sfoara care declanşa focul încă o dată – bum! – şi întinseră mâna după sticlă. Dorothy țipă şi flutură sticla spre Irene, care dădu din umeri şi i-o luă din mână, trăgând o duşcă. Pământul se cutremura când salvele de tun vuiau spre liniile inamice, iar zgomotul suna ca un pumn greu în stomac. Irene îi dădu sticla lui Holly, care închină şi spuse nişte vorbe pe care nu reuşiră să le audă.

De-a lungul pajiştilor vaste, mingi de foc despicau copacii.

— Ei, ce spuneți? strigă un tunar.

— Bieții pomi! țipă Irene.

— Să vedeți acu' ce-o să se mai dea nemții de ceasu' morții. Că doar am îndrăznit să le atacăm Patria Mumă! S-aveți grijă!

— Cum să nu! strigară şi ele.

Soldații mai băgară un obuz în tun şi îi dădură lui Dorothy sfoara să tragă.

— Ei, aşa da, spuse ea.

— Când dau semnalul, zise un tunar, trage cu putere de aia.

— Sunt gata.

Omul ridică pumnul. Irene şi Holly îşi băgară degetele în urechi. El lăsă să-i cadă brațul. Dorothy trase de sfoară şi lansă proiectilul în aer. Îl auziră țiuind în timp ce zbura în boltă spre un punct îndepărtat şi izbucniră în urale când explodă. Tunarii înhățară sticla şi traseră câte un gât, iar spuma le udă buzele de parcă ar fi fost nişte animale turbate. Continuară să treacă sticla de la unul la altul până

se goli, după care unul din ei o aruncă în direcția în care trimiteau bombele.

Tunarul o arătă pe Irene cu degetul.

— E rândul tău, Aligatoareo, spuse Dorothy.

Irene se simțea amețită.

— Mamă, ți se suie la cap, zise ea. O simt.

Un tun amețit, se gândi atingându-l. Îşi trase însă repede brațul. Era ca şi cum ai fi pus mâna pe un fier încins.

— Hopa, făcu, scuturându-şi mâna şi suflând pe ea.

Tunarii începură să râdă tare, iar ea chicoti cherchelită.

— Vai, ce amuzant! se entuziasmă ea, gata să sară de gâtul soldaților.

— Păi, nu? răspunse un tip. Fete şi bombe.

Echipa de tunari ridică tunul şi îl roti spre nord.

Un soldat telefonă şi vorbi cu cineva, apoi dădu din cap de parcă interlocutorul l-ar fi văzut.

— S-a înțeles, spuse el.

Apoi îi dădu lui Irene şnurul şi îi explică ce are de făcut.

Ea se simțea nesigură, speriată să nu greşească. Dar Dragonul Negru era făcut să scuipe foc. Şi nu era greu de manevrat. Bubuitura o zgudui din cap până în picioare.

— Mai vreau una! strigă ea.

— O adevărată tigroaică! spuse soldatul bătând-o pe spate.

Ea trase un gât din altă sticlă.

— Gata? o întrebă tunarul.

— Hai la dans! strigă ea şi trase din nou de şnur.

— Artificii! țipă Holly.

Irene abătu o ploaie de foc asupra orizontului îndepărtat. I se părea că vede clădiri mici care se aprind. Eforturile îi fură răsplătite cu urale şi chiuituri din toate părțile.

Unul din tunari îi trase un pumn amical în braț.

— Drăguțo, cred c-ai doborât vreo douăzeci.

— Ce spui? se miră ea.

— Cu siguranță, spuse şi Dorothy. Irene le-a pus foc sub coadă tuturor nemților de-acolo.

Irene se uita la flăcări. Fumul se ridica pe cerul învăpăiat. Până acum nu-i trecuse aşa ceva prin cap. Nu voise să ucidă pe nimeni. Se clătină pe picioare, încercând să-şi şteargă rânjetul mirat de pe față.

— Ce-am făcut? îngăimă.

Umbrele din jurul ei jucau aprig. Se trase îndărăt, iar Holly se grăbi să-i ia locul. Toată lumea râdea. Soldații din spatele ei trăgeau în cer. Întâmpinau cu urale noul an, anul triumfului lor. Îl simțeau cu toții aproape.

Irene îşi acoperi urechile şi fugi la autobuz.

33

Era uimitor că ajunseseră la jumătatea lui ianuarie fără să ştie nici ele cum. Erau mult prea obosite şi prea îngrijorate şi prea murdare ca să mai țină socoteala. Şi înghețate până în măduva oaselor. Sătule de atâta frig, degerături, picioare înfăşurate, pojghiță de gheață în cafea. Până şi *Rapid City* părea pleoştit. Se concentrau numai pe soldați. Asta conta acum, îşi spuneau ele.

Irene încercă să-şi ascundă disperarea când *Rapid City* se înapoie la Bastogne şi ea îşi dădu seama că hotelul unde fuseseră inițial cazate fusese complet pulverizat. Locul acela sacru, în care avusese grijă de subsolul plin de soldați înfricoşați, dispăruse pentru totdeauna. Fusese şters de pe fața pământului. Se simțea ca şi cum ar fi fost singura supraviețuitoare care-şi mai amintea de noaptea aceea.

Dorothy trase autobuzul într-o parte şi stătură un moment acolo, încercând să înțeleagă ce li se aşternea în fața ochilor. Păşiră apoi peste molozul împrăştiat în toate părțile, căci doar atât mai rămăsese din acea parte de Bastogne. În cele din urmă se îndreptară spre cazarma

veche, bombardată din Belgia, unde fuseseră repartizate. Fiindcă străzile fuseseră distruse şi nu se putea circula din cauza noroiului, cele trei femei organizară o gogoşărie la comandamentul Corpului al VIII- lea, pentru cei care reuşeau să ajungă acolo.

Din momentul în care trupele îşi începuseră ofensiva, eliberând şi cucerind teritorii, sărbătorind şi ucigând în acelaşi timp, se simțeau singure în autobuzul lor. Şi expuse pericolelor – fiecare cotitură a drumului putea fi la doi paşi de un schimb de focuri, de obuze care explodau, de un bombardament, de o ambuscadă, de un atac al genişţilor care cărau mine de contact, de un val de tancuri prădătoare. Fiecare trunchi de copac prăbuşit putea ascunde un loc în care să fie amplasată o mitralieră – şi erau multe astfel de trunchiuri căzute pe jos. Sau drumul putea conduce către un alt câmp roind de tălpaşi istoviți, cu căştile căzute în țărână, cu puştile împrăştiate ca nişte bețe – şi către ore întregi de servire, în care treaba lor era să afişeze zâmbete dulci şi să pună la foc cafeluțe cu un strop de bucurie. Serveau până se lăsa întunericul şi apoi se prăbuşeau de oboseală.

Erau acolo şi Neînfricații din Divizia 101 Aeropurtată. Tanchişti. Camionagii. Poliție militară. Şoferi din convoiul Expresul Mingea de Foc. Dar nici unul dintre aceştia nu mai ştia nimic de Handyman. Cu ei veneau şi ambulanțe. Rămăşițele vehiculelor nemțeşti zăceau abandonate pe dealuri ca ruinele mohorâte ale unor temple străvechi, iar pe lângă ele se târau grupuri de prizonieri nemți posaci şi vlăguiți. Îi văzură trecând de câteva ori, în direcția opusă, privind în pământ, iar unii dintre ei şchiopătau.

Era o perioadă de lupte aprige, urmată de mutări rapide, urmate de aşteptare şi plictiseală fără astâmpăr. Tot ce era neaşteptat era aşteptat. Pe Irene încă o tulbura gândul la noaptea de iad petrecută în acel orăşel francez fără nume şi

la asediul de la Bastogne. Se tot uita după Garcia, însă trupa acestuia fusese înghițită de fluxul de soldați care se îndreptau spre est.

Irene era aşa de obosită, că nu mai pozase de zile întregi. Dar pe măsură ce epuizarea se instala, ostaşii se arătau din ce în ce mai îndrăzneți. Surorile petreceau minute întregi încercând să evite un răspuns la aluziile porcoase şi manevrele romantice. Îşi iroseau energia zâmbind fals la propunerile pe care le auzeau pentru că nu puteau fi altfel decât drăguțe şi prevenitoare. Irene scrise în jurnal: *Cu cât suntem mai murdare şi mai urâte, cu cât suntem mai jigărite, cu atât parcă suntem mai fluierate şi mai tachinate. Până şi cei mai sinceri dintre ei, cei cu ochi blânzi şi înlăcrimați, ne scot din minți. Pentru noi nu este prevăzut un umăr pe care să ne putem sprijini capul.*

Era expertă în subterfugii. Brațele pe lângă corp, pentru a bloca orice tentativă de pipăială. Un salt rapid ori de câte ori simțea mişcare în dreptul fundului. Un zâmbet fix şi un pas sprințar, câteva replici spirituale. În unele nopți, aliații lor de încredere îşi ridicau cortul lângă autobuz, ca un fel de paznici neoficiali.

— Vă jur, le spuse Dorothy în timp ce conducea, dacă mai îndrăzneşte vreun țopârlan să mă pişte de fund, îi aplic manevra Pearl Harbor.

Asediată atât de nemți, cât şi de propriii lor soldați, ea se refugiase în dragostea pentru autobuz. În dragostea pentru Surorile ei.

Îi puse în mână lui Irene ultimul buletin de ştiri pe care-l aşezase pe bord. Data: sâmbătă, miezul nopții. Era atât de mult material de citit prin jur, că ştiau că nu vor duce niciodată lipsă de hârtie la closet. Favoritele Serviciului pe Roți erau, de bună seamă, *Ghiuleaua* şi *Ghiuleaua Junioară*. Unde se publicau ştiri ale Crucii Roşii Americane şi tot felul de bârfe. Scrise amândouă de fete de-ale lor. *Femeia de pe*

front era un fel de *Jurnal al doamnelor* pentru femeile care se înrolaseră.

Dorothy dorea ca Irene să vadă anunțul de deasupra titlului principal: TOȚI NEMȚII SE FAC VINOVAȚI DE TERORISM, AGRESIUNE ŞI RĂZBOI PENTRU CĂ I-AU TOLERAT PE NAZIŞTI TIMP DE 14 ANI. NU FRATERNIZAȚI.

Nici o milă, spuse ea.

Sacii de poştă continuau să le găsească. Întruna dintre rarele scrisori dactilografiate putură citi:

> *Dragă Lungano,*
> *Miaduc aminte de tabăra aia de la Brest unde miai arătat cum s-ă dansez. Nai vroit să ştie nimeni da io nu uit aşa ceva scumpico. Teaştept la noi la Indiana! Scriem cîndpoț.*
> *Henry B. Niles, sergent*

În oraşe şi în sate întâlneau nenumărați nemți care nu mai aveau nici un fel de aşteptări, erau pregătiți de orice şi încercau să supraviețuiască şi să se descurce cu ce le rezerva viața în acel moment. Mai erau şi unii care le făceau cu mâna şi le zâmbeau. Unii chiar sărbătoreau, ovaționând şi fluturând steaguri, dar Irene şi Dorothy nu se lăsau înduioşate. Soldații americani erau singura lor preocupare. Şi, bineînțeles, le păsa una de cealaltă. Această atenție îngustată le elibera, într-un mod neaşteptat. Le împiedica să se mai gândească la întoarcerea acasă.

Momentele în care râdeau erau acelea în care le zăreau pe fetele de la *Cheyenne* sau orice alt Serviciu pe Roți pe bucata lor de şosea şi se dădeau jos să sporovăiască. Sau când un profesor neamț le spusese: „Germania a început un război doar pentru a cuceri o țară în care nu plouă tot timpul”. Altfel, n-aveau parte decât de corvezile obişnuite. Probabil că aveau să servească gogoşi până ajungeau la Moscova.

Într-o zi totuşi, ceva întrerupse obişnuita monotonie.

Holly primea rar scrisori, cu excepția câte unei misive trimise de Rusty de oriunde se întâmpla să fie comandamentul lor, însă în dimineața aceea, când poşta aduse un teanc de plicuri la ele în bucătărie, primi o scrisoare oficială pe o hârtie grea de atâtea ştampile pe colțul din stânga sus. Fața i se înroşi, apoi i se albi în timp ce o citea. O trânti pe masă şi apoi o luă din nou în mână. Irene şi Dorothy îi tot aruncau priviri piezişe.

— Fir-ar să fie, zise Holly.

Irene îi luă scrisoarea. Era de la comandamentul Crucii Roşii. Se părea că, deoarece se căsătorise cu un ofițer din armata activă, încălcase contractul şi nu avea să-şi mai primească banii săptămânali, de vreme ce acum se considera că se află în grija acestuia. Crucea Roşie o lăuda pentru serviciile aduse şi îi mulțumea în avans că avea să continue să servească fără plată. *Cele bune, Betty Cutare, Washington, D.C.*

— *No bueno,* comentă Aligatoarea, epuizându-şi repertoriul de cuvinte din limba spaniolă.

Dorothy înhăță scrisoarea şi se chiorî la ea.

— Ne-am dat dracului.

Nu râse nimeni.

— Şi ce-ai de gând să faci? întrebă Irene.

— Îi dau naibii. Plec acasă.

Şi dusă a fost. Se treziră fără Holly.

— Nu se poate! Iar? se plânse Irene.

— A treia A Treia Fată. Alta care ne lasă cu fundu-n baltă.

Rapid City li se părea acum un oraş-fantomă.

— Poate ar fi trebuit să ne purtăm mai frumos, spuse Irene.

— Ei, pe dracu'. Ne-am purtat cât de frumos am putut. Oricum n-ar fi contat. Nu noi suntem problema, ci Crucea Roşie.

— Era fată bună.

— Mda, nu era rea.

Se îndreptau spre Weimar, unde urmau să organizeze o gogoşărie. Drumurile erau perfecte. Tancuri pe *Autobahn.* Irene îşi dorise întotdeauna să viziteze Weimarul şi casele personalităților care trăiseră acolo – Goethe era unul dintre favoriți. Pentru asta merita să bată atâta drum. Dorothy era îndrăgostită de şoseaua netedă. Umbla zvonul că americanii erau pe cale să câştige războiul.

între timp, pe toți îi lovise iar pântecăraia. Şi asta era o belea care le mânca toată energia. Numai de război nu le ardea acum. Toate bătăliile şi încăierările şi podurile aruncate în aer şi asalturile pe râu se contopeau într-o singură amintire explozivă. Era ca un nod pe care n-aveau niciodată să fie în stare să-l dezlege.

— Fiecare zi e exact la fel, se plânse Irene.

Dorothy scoase un soi de mârâit.

Lumini şi bubuituri şi gheizere de pietre şi pământ şi orizonturi cu vuiet de maşini şi execuții despre care se şoptea şi care apoi se dovedeau adevărate. Le îngrozea când pătrundeau în pădure: labirinturi de moarte şi haos în fiecare colt. Somnul era un soi de ațipeală prin cine ştie ce cotlon, sub autobuz, cu Porcu' Ucigaş stând de pază aproape. Soldații din monstrul acela primeau uneori comanda să „bage capul la cutie", ceea ce însemna să sape o tranşee în care să-şi ascundă vehiculul. Băieții numeau această activitate „construirea unui fort", plus alte epitete colorate, acompaniate de zgomot de lopeți şi înjurături la marea artă. Iar ele erau acolo, lângă ei, mulțumind cerului că *Rapid City* nu trebuia să se ciucească şi el în vreo groapă.

Când apăru capelanul catolic, Irene îl rugă să stropească autobuzul cu apă sfințită. Se adunară cu toții în jurul lui şi îşi scoaseră căştile, aplecând capetele. Apoi se făcu iar timpul ghiulelelor. Le trebuia tot curajul din lume să

prepare cafea şi gogoşi cu gloanțele plouând deasupra capului, cu salvele mortierelor şi obuzele tunurilor zburând şi căzând în jur. Şi soldaților le trebuia curaj să stea acolo la coadă. nici nu mai plecau capul, deşi, dacă totuşi un obuz şuiera îndreptându-se spre ei, aveau îndeajuns de multă minte cât să se culce cu fața la pământ. Până şi Irene şi Dorothy procedau aşa la ele în bucătărie. Aveau cu toții o nonşalanță de mult întărită. Eroismul epuizării.

Nu dură mult şi uitară până şi numele de familie al lui Holly, sau cum arăta, deşi nu-i uitară accentul de fată din sud.

Într-o zi de februarie avură parte de o pauză de la frig. Era o zi care promitea, cum îi plăcea lui Dorothy să spună. Aceasta se simțea ca un căpitan de vas care navighează pe o mare calmă – nori ce se dispersau sub lumina untoasă a soarelui, nici un glonț, maşinării de război minunate în jur. Era una din rarele clipe binecuvântate.

— Irene, ia tu volanul câțiva kilometri. E un moment bun să exersezi.

— Chiar trebuie?

— Da.

Dorothy râse şi trase autobuzul pe marginea drumului. Lăsă motorul să meargă şi sări din cabină, întinzându-se, scuturându-şi picioarele, scoțându-şi turul salopetei din fund. O irita că transpiră. Şi îi tremurau iar mâinile. Şi le ascunse.

Irene coborî greoi pe uşa înaltă şi ocoli vehiculul ca să ajungă pe partea şoferului.

— S-a hodorogit maşinuța asta de tot, zise ea, bătând cu afecțiune botul autobuzului.

— Vreau să încerc s-o cumpăr după ce câştigăm războiul ăsta, spuse Dorothy. Aş putea deschide o gogoşărie ambulantă. Să umblu cu ea prin toată țara. Aş face câțiva

dolari muncind cu ziua, ca să cumpăr benzină şi haleală. M-aş tot duce.

— Dar ție nu-ți place cafeaua, şi nici să serveşti gogoşi.

— Păi, aveam de gând să te angajez pe tine pentru asta.

— Pentru că mă iubeşti.

— Te suport, Irene. Te suport. Dorothy întinse mâna şi îi deschise uşa. Hai, că se conduce uşor, zise. Hitler ți-a construit o şosea pe cinste.

— Ce drăguț din partea lui.

— Încet şi cu grijă, scumpo. O bagi în viteză şi o laşi să meargă.

— Nu pot suferi ambreiajul.

— Nici el pe tine. Aşa că sunteți chit.

Irene sui în cabină de parcă s-ar fi cățărat pe o coastă abruptă; Dorothy se grăbi să înconjoare autobuzul şi sări sprintenă la locul ei. Arcurile protestară şi scârțâiră cât se foi ea pe scaun.

— Nu-mi spune că te-ai dat cu parfum, zise Irene.

— E posibil.

Irene apăsă pedala recalcitrantă a ambreiajului cât de tare putu, apoi se luptă cu unul dintre schimbătoarele de viteze, sperând că l-a nimerit pe ăla care trebuie, până găsi viteza întâi. Autobuzul gemu şi se lamentă.

— Hei, Aligatoareo. Uşurel.

— Îți dau eu un uşurel de să nu-l poți duce, fato!

„Aoleo, acu' se crede gangsteriță”, se gândi Dorothy.

— Nu atinge nimic din ce nu ai voie, o avertiză.

— Nici o problemă. Nu-i greu deloc, se lăudă Irene cu jumătate de gură.

— Nu-l zgâlțâi pe bietul Jimmy când muți într-a doua, te rog.

— Da' cine te crezi? Maică-mea?

Dorothy observă că mâinile prietenei sale erau încleştate pe volan. Aprecie faptul că Irene învățase să facă pe grozava

ca să-şi mascheze frica. Dacă te dai mare la greu, tot mare ai să fii, îi spunea taică-său pe vremuri.

Irene trase de lanțul claxonului ca să-şi facă loc prin convoi.

— Bravo, dragă, aşa! se entuziasmă Dorothy. Bagă mare!

— Mă descurc. Deşi n-aud ce tot spui tu acolo.

Dorothy pufni şi se uită pe fereastră, preluând poziția obişnuită a lui Irene. Se aşeză pe mâini, ca să le domolească tremurul. Începu să bâțâie din picior.

— La dracu', zise ea tărăgănat, nu-i deloc rău să stai pe locu' ăsta. Poate mă dau drept tine şi trântesc şi o poezie.

Irene începu să facă şi ea haz de propria persoană.

Trecuse poate o oră, sau poate doar zece minute, sau, poate, cine ştie, era deja următoarea zi: pe Irene o dureau brațele de cât de tare strângea volanul. Era atât de îngrijorată de toate vehiculele din jur, că îşi încleştase dinții până când începuse s-o doară falca. Ambreiajul îi lovea piciorul stâng. Schimbă viteza cu un scrâşnet.

— Pardon, mormăi ea.

Pătrunseseră în inima Germaniei. Inamicul aruncase podurile în aer. Adeseori nimereau în blocaje şi trebuiau să aştepte până când genieştii reparau podul. Maşini uriaşe care ridicau bucăți de pod cutremurau pământul. Porcu' Ucigaş şi alte vehicule mari îşi aținteau armele în depărtare, aşteptându-se la un atac din clipă în clipă. Soldații se foloseau de *Rapid City* ca de un fort pe roți, sprijinindu-se pe el, privind din spatele barelor de protecție, ascunzându-se. Irene le împărțea gogoşi pe fereastră.

— Omorâți-i până la unul, îi spusese Dorothy unui soldat de jos.

— O să-i bată Dumnezeu pe toți, răspunsese el.

Podurile care nu fuseseră distruse de nemți trebuiau examinate, căci puteau avea exploziv. De multe ori

descopereau muniție ascunsă acolo. Umbla vorba că existau mormane de morți. Rasa superioară lăsase în urmă tranşee întregi cu civili ucişi.

— Cum e posibil ca un loc atât de frumos să producă o asemenea urâțenie? se întreba cu voce tare Irene în timp ce aşteptau să se construiască alt pod.

Nimeni nu avea un răspuns. Pentru că nu exista un răspuns. Şi nici ea nu aştepta unul.

Irene şi Dorothy erau ca un cuplu căsătorit de multă vreme, cu ieşirile lor, cu întrebările lor retorice prin care comunicau. Îşi construiseră un cuibuşor unde se simțeau în siguranță. La fel cum făcuseră şi soldații, cărora nu le mai tăcea gura. Cei din tranşee erau în stare să se laude şi să bodogănească ore în sir.

Irene se gândea că ingredientul secret al războiului consta tocmai în aceste vorbe goale, îşi masă pulpele, bucuroasă că stăteau pe loc. Îşi flexă mâinile. O durea tot corpul.

— Mi-a amorțit piciorul, îi spuse lui Dorothy.

— Atunci dă-te jos, vin eu înapoi.

— Eşti sigură?

— Oricum, numai eu mă pricep să conduc pe pod, se lăudă Dorothy.

— Ei, dacă insişti...

Dorothy o surprinse răspunzându-i cu un „Indubitabil”, rostit cu un accent britanic aristocratic.

Nici una din ele nu era pregătită pentru frumusețea acelor meleaguri. Aveau doar imagini ale hidoşeniei şi distrugerii naziste în minte. Pelicule întregi alb-negru cu hoarde devastatoare care mărşăluiesc la lumina lanternelor. Prin vâlcelele împădurite, înconjurate de piscuri, erau rămăşițele oraşelor lovite de război, pustiite, dar încă populate de civili ascunşi. Dorothy şi Irene aflaseră de-acum de devastarea oraşului Dresda. De ce făcuseră

bombardierele americane acolo. Nu că ar fi făcut ceva greşit, se gândeau ele. Sau sperau. Dar aceste păduri şi câmpii – aceste sătucuri cu turle albe de biserici ce se ridicau dintre copacii negri – erau o adevărată surpriză.

De-a lungul drumului primeau obişnuitele scrisori şi pachete cu ciorapi. O bucată fosilizată de prăjitură cu fructe pentru Irene din Mattituck. O înmuiară în cafea, deşi Dorothy ar fi preferat s-o roadă aşa cum era decât să simtă gustul cafelei. Ea primise o notă pe o hârtie albastră de la Smitty – i-o trimisese la Bastogne înainte de asediu, iar armata i-o redirecționase acolo.

La fundul sacului, pătat şi hărtănit, se afla un plic gros de la Handyman, pentru Irene. Când îl deschise, Irene observă că scrisoarea n-avea dată şi nu fusese cenzurată la fel de tare ca de obicei.

Dragă Irene,

Mă surprind vorbindu-ți, dar, bineînțeles, tu nu eşti aici. Nu ştiu unde eşti. Iar tu n-ai cum şti unde sunt eu. Nu-mi place asta. Aş vrea să ştiu unde eşti în fiecare clipă. A fost mâna destinului, nu crezi? Dintre toate bazele aeriene, să mă nimeresc tocmai în aia unde erai şi tu. Ca să fiu sincer, zburasem la XXXXXX numai pentru spectacolul acela. Dar de îndată ce te-am văzut, mi-am dat seama că nu de aia zburasem la XXXXXX. De îndată ce am coborât din avion, te-am văzut pe tine. Şi mă gândesc la tine încontinuu de atunci. Sper că nu te copleşesc cu vorbele astea. Vreau să ştii că aş vrea să te găsesc după ce se termină nebunia asta şi să te iau cu mine acasă.

Nu îți fac nici o cerere în căsătorie, dar să ştii că ar însemna foarte mult pentru mine dacă ai veni cu mine pe malul lacului Wallowa. Nici nu ştii cât de frumos este în munții ăia, să vezi toți plopii ăia, să miroşi florile sălbatice şi ierburile, să vezi fumul din coşurile cabanelor şi rânduirilor. Nu ştiu dacă pescuieşti, dar, scumpo, trebuie neapărat să guşti nişte păstrăv prăjit în untură, făcut la foc de tabără. Am putea călări până la morenă şi apoi să continuăm să urcăm. Nu-ți fie teamă, eu sunt XXXXXXXX – n-am să las nici un urs să te prindă! Ei, ce spui?

Hai să ne întâlnim în XXXXXXXXXXX la Londra după ce-l învingem pe Hitler. O să mă recunoşti după pălăria de cowboy.

Apropo, cred că am terminat cântecul tău. Abia aştept să ți-l cânt, Neprețuita mea Perlă. Ai grijă de tine, te rog. Vreau neapărat să ne revedem.

Totul, totdeauna, Hans

După obiceiul ei, Irene împături scrisoarea într-un pătrățel minuscul şi o strecură în sutien. Îşi duse mâna la piept şi o apăsă pe scrisoare, ştiind că o va citi şi reciti până o s-o învețe pe de rost.

34

Pădurarul ducea în mână o țârâitoare. Era o jucărie de copil în formă de greier şi pictată ca să arate exact ca un greier. Puteai cumpăra trei cu un penny la Woolworth's. Rămăsese de la Ziua Z, când piloții nocturni şi paraşutiştii le întrebuințaseră în timpul invaziei să îşi trimită semnale pe întuneric, ca să nu folosească radioul şi nici să nu se dea de gol vorbind tare.

Ceasul arăta doişpe fără un sfert, ca să folosească limbajul civililor. Nu era lună, puțina lumină care exista era ascunsă de petele uleioase ale norilor. În locul acela, Pădurarul era şeful – propriul său general. Se mişca în tăcere. Puşca cu lunetă era învelită într-o pânză de camuflaj şi îi atârna pe spate, cu țeava în jos, pe dreapta.

Înaintă în umbră printre vehiculele parcate pe timpul nopții. Sentinelele nu-l văzură trecând. Auzea sforăituri şi mormăieli. Se vedeau corturi împrăştiate şi forme omeneşti dormind sub autobuze. Țârâi cu greierul de trei ori, se opri, mai țârâi de trei ori.

Dorothy se târî afară de sub autobuzul lor, îmbrăcată şi încălțată, pregătită. Se aplecă, iar el îi trecu un dop ars pe față – mânjindu-i obrajii, fruntea şi bărbia –, apoi îi dădu un fes negru de schi pe care ea şi-l trase pe cap ca să- şi ascundă părul. El arătă cu capul spre pădure, se ridică, iar ea îl urmă, ieşind de pe câmp.

Când ajunseră la marginea pădurii, îl văzură pe Garcia ițindu-se dintre copaci, împreună cu celelalte Stafii Cenuşii.

Avea mâna căuş în jurul capătului roz al ţigării, din care se ridica un fum ca o ceaţă.

Dorothy avu un şoc. Nu-l mai văzuse pe Garcia de dinainte de Bastogne.

— Credeam c-ai dispărut, spuse ea.

— Nu, am fost pe-aici. Tu ce-ai mai făcut, Lungano?

— M-am luptat cu războiul ăsta.

— Parcă ai fi Irene când vorbeşti asa.

Dorothy mai ieşise la vânătoare cu Stafiile Cenuşii, văzuse una din operaţiunile lor. Dar până ce Pădurarul nu îşi dădea aprobarea să participe şi ea, nu putea fi decât observator. Ceea ce era în sine o onoare. Dar în seara asta, pentru prima dată, urma să devină membru plin.

— Eşti prima femeie care face asta, spuse Zoot. Sunt mândru de tine.

Ceilalţi băieţi din echipă înclinară din cap. Pădurarul îi oferi o puşcă lungă, cu lunetă. Ca toate celelalte puşti, era înfăşurată în pânză. Fiecare lucru din metal, orice ar fi putut să facă zgomot, să zdrăngănească, era ori legat, ori înfăşurat cu ceva. Cataramele centurilor, plăcuţele de metal, chiar şi feţele ceasurilor de la mână erau acoperite.

— Şir indian, spuse Pădurarul. Mergem spre nord. Zece kilometri. Zoot, eşti primul. Lungana la mijloc, cu mine. Brewer, închei şirul. Sergent Brown, stai cu ochii pe musafira noastră.

— Sigur, spuse sergentul.

Pădurarul ridică degetul şi îl îndreptă înainte. Zoot îşi desfăcu ţigara şi lăsă tutunul să se împrăştie în vânt. Echipa se mişca în acelaşi timp, în şir indian, lung ca un şarpe făcut din umbre.

— Noi suntem cei care n-au fost pe-aici, zise Zoot.

— Şi eu, zise Dorothy.

— Mai ales tu.

— Agent secret, zise Brown, mergând în urma ei.

— Ai auzit ceva? spuse Dorothy. A zis cineva ceva? Că eu n-am auzit nimic.

— Pen' că nu-i nimeni aici, d-aia, spuse Brewer de la spatele şirului.

— Terminați cu vrăjeala, le şopti Pădurarul.

Amuțiră cu toții, păşind în tăcere, fără să-i simtă nici vântul, nici pământul.

Dorothy se simțea clocotind de viață. Mirosul ei obişnuit era acela de gogoşi, prăjeală, sudoare, dar acum toți membrii echipei se spălaseră cu mare grijă, ca să nu se dea de gol. Orice urmă de miros de bucătărie pe care l-ar mai fi avut se risipise în timpul mersului. Respira greu în timp ce urcau valurile de pământ şi coborau în depresiunile cețoase, printre copacii negri care murmurau de atâtea păsări de noapte. Era atentă să respire regulat. Fără oftaturi. Fără icnete.

Puşca grea pe care o ducea în mâini i se părea ca o sabie uriaşă. Sau ca o lance. Ar fi putut ucide pe oricine ar fi îndrăznit s-o amenințe. Stârnea cu ea tunetul. Şi-ar fi dorit să poată s-o ia cu ea pretutindeni. Nu era nici gogoşărească, nici bucătărească, nici şoferiță. Era acolo să le-o plătească naziştilor, îşi spuse din nou. Sânge pentru sânge. Era acolo să salveze America, şi nu era vorbă în vânt. Era acolo să-i plătească inamicului pentru noaptea pe care o petrecuse sub pământ.

Pădurarul era un învățător din Urbana, Illinois. Îşi făcuse ucenicia la Fort Chaffee, Arkansas, unde culegeai căpuşele cu zecile de pe glezne. Brewer era un indian lakota din rezervația Pine Ridge, din South Dakota, specializat în misiunile de recunoaştere. Avea pe umărul drept un cerc de urme de răni de la sacrificiile făcute, iar pe piept avea două cicatrici urâte de la curelele băgate prin piele în care fusese atârnat în timpul Dansului Soarelui. Brown era radiofonist în viața reală, în armată, fiind de fel din Munții Apalaşi.

Taică-său luptase în Primul Război Mondial, iar înainte de asta, bunicu-său fusese înrolat într-o brigadă de negri în armata unionistă pe vremea Războiului Civil. Zoot era fiul unui luptător de gherilă care îl însoțise pe Pancho Villa până în New Mexico. Şi toți activau de când debarcaseră în Normandia, care părea că se întâmplase acum un car de ani.

„Ne-a tunat şi ne-a adunat”, se gândi Dorothy. „Noi suntem America.”

Greierul lui Zoot țârâi de două ori.

Se opriră, ieşiră repede de pe cărare şi îşi ținură răsuflarea. Pădurarul o atinse pe Dorothy pe braț şi îi făcu un semn să se tragă în spate. Ea se băgă mai adânc în tufe, scoțând un foşnet slab, ca un iepure care se pitea în vizuină. Întreaga echipă se făcuse nevăzută. Auziră râsete masculine. Apoi un trosnet al unui focuşor. Tonalități neamericane. Doi oameni.

Brewer îi atinse bocancul lui Dorothy, semn că se apropie de ea din spate. Se târî doar pe vârful degetelor, fără să atingă cu burta pământul.

— Nemțălăi, şopti în timp ce se prelingea ca o umbră pe lângă ea.

Nevăzuți de Dorothy, el şi Zoot îşi scoaseră cuțitele din tecile de la picior şi se strecurară spre focul de tabără. Totul se termină într-o secundă. Un țipăt înfundat de alarmă şi nişte mormăieli groaznice, apoi sunete de ființă care se înăbuşă. Se mai auzea doar focul trosnind, cu mirosul lui familiar.

Trei țârâituri de greier şi o porniră iar.

Dorothy era surprinsă că nu o şocase imaginea soldaților morți. Însă, ce-i drept e drept, nu erau primii morți pe care-i zărea în această mică vacantă. Nu încercă totuşi să se uite prea atent. Îşi ținea ochii pironiți pe silueta Pădurarului.

Când se împiedică, Brown o apucă de braț şi o ajută să rămână în picioare.
— Pas cu pas, îi şopti el.
Şi iată-i aproape de centrul de comandă radio al nemților, câteva adăposturi săpate în pământ, cu saci de nisip în jur şi pânză de cort deasupra, plus două vehicule. Luna risipise norii şi, deşi nu era lună plină, lumina cu raze de un cenuşiu violet. Ochii li se obişnuiseră aşa de bine cu întunericul, că li se părea că totul luceşte. Corpul lui Dorothy era crispat, avea muşchii încordați şi pielea de găină. Stăteau cu toții culcați pe burtă, cu armele în față, țintite către complex.
— Ținta e un tip înalt ca tine, şopti Brewer.
— Am înțeles, spuse Dorothy.
— E în cortul principal. Pătratul acela mare din mijloc. Centrul radio.
— Am priceput.
— Nu te grăbi.
— Bine.
— Brewer are aceeaşi țintă ca tine, spuse Pădurarul. Nu te îngrijora. Zoot şi cu mine ne ocupăm de restul corturilor.
Pocni din degete.
Brown scoase cuiul unei grenade şi o aruncă tare. Când aceasta căzu între corturi, se dezlănțui haosul. Complexul arăta ca un muşuroi care începuse să roiască.
Dorothy primise informații despre ținta ei, un colonel neamț despre care se spunea că dăduse ordinul să fie jupuiți doi piloți americani. Acesta era, se pare, unul din milioanele de secrete al celui de-al Treilea Reich – linşarea piloților americani. Colonelul îi lăsase să atârne în copaci, ca să fie descoperiți de patrulele americane. Din acest buncăr se transmiteau ordinele de bombardare şi coordonatele artileriei.
„Ține-ți firea”, se gândi ea. „Ține-ți firea.”

Nemții trăgeau acum în toate direcțiile – nu ştiau de unde vine atacul. Dorothy se simțea în siguranță. Nu puteau vedea unde este. Patul puştii i se odihnea pe umăr, iar degetul, pe trăgaci. Mirosea plăcut, a unsoare de puşcă. Îşi roti ochii peste soldații care alergau încoace şi încolo, țintindu-i. Era ca şi cum ar fi vânat curcani sălbatici, îşi spuse ea. Însă mâna tot îi tremura.

„Nu te pierde cu firea, fato. Stai calmă."

„Uite-l." Da, era înalt. Nu în izmene, ca restul. Nici fără cămaşă. Îmbrăcat în uniformă, cu chipiul negru pe cap. Scrutând pădurea.

Toți cinci deschiseră focul, secerând trupele şi lovindu-le vehiculele. Ofițerul ridică privirea şi îşi înălță pistolul.

— Pa, pa, spuse Dorothy.

Şi ea şi Brewer traseră aproape în acelaşi moment. N-avea niciodată să ştie care din ei îl nimerise. Colonelul se făcu mic precum o rufă împăturită şi se prăbuşi la pământ.

Era vremea s-o ia la picior. Brown mai aruncă trei grenade în haosul creat şi se topiră din nou în întuneric.

Irene se rostogoli afară din patul aşternut sub *Rapid City.* Era un culcuş bun. Nu se temea de bombardierele Stuka şi putea dormi în aer liber. Toată combinația de mirosuri, ghiulele, benzină, noroi îți cam muta nasul din loc. Lui Irene îi plăcea să viziteze taberele soldaților şi să le ofere un pic de voie bună. Sau să-şi ofere şi ei un pic de voie bună, râzând nițel sau trăgând un gât de tărie dintr-o ploscă. Parcă se simțeau şi mai singure pe întuneric acolo, pe teritoriu inamic.

Observă un foc aprins la capătul pajiştii şi se îndreptă înspre locul de unde veneau râsetele. Poate aveau o gură de băutură şi pentru ea, se gândi cu speranță. Simți miros de fum pe măsură ce se apropia. Zări nişte bărbați aplecați sau întinşi pe iarbă. Şi pe Dorothy, cu fața plină de dâre negre.

Stătea în picioare, lângă ei, cu o sticlă în mână, gesticulând de zor, în timp ce ei râdeau. Flacăra o transformase într-o siluetă roşu-portocalie. Umbra îi era cernită şi prelungă şi se smucea nebuneşte pe pământ, în spatele ei. Focul îi lumina părul, care se transformase într-o cunună învăpăiată.

Ceva din scena aceasta o înspăimântă pe Irene. Se trase îndărăt, apoi se grăbi înapoi la autobuz, sui repede şi se adăposti în bucătărie, închizând fără zgomot uşa.

35

Era martie şi fiecare zi părea absolut la fel, asta dacă nu cumva aveai norocul să fii cazat pe undeva unde exista apă caldă şi timp să faci o baie. *Rapid City* se mutase din două în două zile şi colindase prin toată Germania, trecând de la o divizie la alta, de la un târg la altul, de la o gogoşărie la alta, până ce ajunse la Idstein, lângă Frankfurt, chiar înainte de Duminica Paştelui.

Fetele le lansară soldaților o provocare: să îşi acopere capul de Paşte cu ce aveau ei mai bun. În scopul acestei cauze fură rechiziționate strecurători, coşuri de răchită, toate panglicile pe care le putură găsi. Irene şi Dorothy se dichisiră cu beretele lor franțuzeşti, pe care prinseseră flori de primăvară culese din oraş. Dorothy găsise chiar o pană zdrențuită de porumbel pe care o înfipsese fericită în spatele urechii.

Când văzură cât de eleganți şi frumoşi erau soldații cu pălăriile lor de primăvară, Irene şi Dorothy hotărâră că meritau un serviciu special cu gogoşi. De vreme ce purtau berete, găsiră de cuviință să dea întregului eveniment o notă franțuzească, deşi nici una dintre ele nu ştia limba.

— *Messieurs!* răcni Irene. Vă invităm la *beignets et le café!*

— *Oui, oui!* adăugă Dorothy, cu o cutie de lapte în mână. Şi *le* muu-muuu!

Irene se întoarse către Dorothy:

— *Oh là là, très bien!*

Un soldat cu o pălărie făcută dintr-o cutie de scrisori răsturnată şi nişte umbreluțe de cocktail se sprijini cu coatele pe tejghea şi spuse:

— *Meidmoazel! Donemoa cafe ole, sil vuplez!*

Distracția continuă o vreme pe acest ton. Improvizară chiar o linie de cancan cu soldații. Irene era fericită să vadă că Dorothy ieşise din starea aceea de mohoreală ciudată, chiar dacă era doar pentru o zi.

De când cu noaptea în care ieşise cu Stafiile Cenuşii, Dorothy se înfăşurase într-un cocon de tăcere. Ce făcuse? îşi dorise răzbunare, să le-o plătească nenorociților pentru grozăviile văzute în acest război. Voise să dea o lovitură armatei nemțeşti. Dar era oare bine ce făcuse? Nu reuşise de fapt să-şi facă rău tot ei? Se gândise că o să se simtă eliberată. Că o să simtă uşurare. Că o să aibă impresia că a ajutat şi ea, cât de puțin. Dar rezultatul era că se simțea tulburată. Avea senzația că se prăbuşeşte. Că stomacul şi inima i se prăbuşeau. Ea, care crezuse că Irene – cu poeziile şi lacrimile ei – era aia sensibilă. Săvârşise oare un păcat? La volan, încerca să se uite la realitatea din jur în timp ce conducea şi trăgea cât de mult aer în piept putea. Ar fi vrut să i se destăinuie lui Irene.

Trecuseră primele zile din luna aprilie, şi pădurile începeau să strălucească de verde crud, de frunze proaspete care arătau ca primele frunze de pe pământ. Copacii formau adevărate tunele, iar umbrele lor, o podea. Deschizăturile spre şosea erau luminate ca nişte felinare uriaşe care străluceau îmbietor spre autobuz. Când apunea soarele, colinele străluminate de amurg se înnegreau încet, iar

copacii de pe creastă păreau nişte lumânări. Norii care veneau de la răsărit se abăteau asupra lor, dându-le un aspect straniu, neregulat. Dârele lăsate pe cer de bombardierele americane marcau cruci lucitoare deasupra orizontului. Numele oraşelor erau nefamiliare: Edersleben, Voigtstedt, Eisenach, Bad Berka. Pe harta lui Dorothy găsiră şi nume de locuri care păreau luate din mitologie, precum Turingia. Îşi imaginară coifuri cu coarne şi topoare de luptă uriaşe.

Dorothy îşi dorise întotdeauna să călătorească. Ar fi trebuit să fie mai atentă la privelişti, îşi spuse, pentru că, iată, călătorea. Dar ea era prea ocupată să-şi alunge gândurile negre. „Poartă-te ca şi cum”, se gândi.

— Totul e bine, zise.

— Da, Doro. Bineînțeles. Totul e bine.

Într-un orăşel cu un nume imposibil de pronunțat, Schvangenschvan-van-schaise, sau cum i-o fi spus, văzură nişte bărbați în *Lederhosen.* O mică paradă, organizată fără un motiv vizibil – tube, tobe şi cai care trăgeau un car plin de femei îmbrăcate în rochii de Heidi –, ieşi din oraş şi mărşălui afară spre câmpuri. Munții violeți se uitau la ei din depărtare. Toată lumea făcea cu mâna. Le făcură şi ei cu mâna. Surorile insistară, ca o formă de ironie, deşi nimic nu sugera că oamenii aceia ar fi fost ironici.

— Vreau şi eu pantaloni scurți din piele, anunță Dorothy.

În apropiere de Weimar, şoseaua începea să urce printre dealuri. O vale frumoasă se întindea dedesubt, în stânga. O linie de cale ferată mergea acum în paralel cu drumul, în dreapta, tăind prin păduri şi urcând pe Ettersberg, după care dispărea. Se alăturară vehiculelor care coborau dealul pentru a intra în oraş. În direcția aceea mergea altă linie de cale ferată, pe care erau împrăştiate haine şi gunoaie, un lucru neobişnuit pentru Germania, chiar şi pe timp de război. Se ajungea la o intersecție cu două indicatoare, unul

arătând către Weimar, iar celălalt în susul dealului, către un loc numit Buchenwald. În lemn erau înfipte gloanțe.

Linia de soldați eliberatori se mişca foarte încet. Motociclete militare cu ataş. Camioane verzi şi ostenite, în care se îngrămădeau soldați verzi şi osteniți. Mai jos, vehicule uriaşe care arătau ca de jucărie. O maşină de poliție nemțească apăru în susul dealului claxonând şi depăşindu-i. Dădu colțul în grabă, în dreptul indicatoarelor, şi o luă pe deal.- Interesant, spuse Dorothy. Nu ştiam că mai există aici polițişti.

Linia se opri. Motoarele tăcură, şi Dorothy stinse şi ea motorul lui Jimmy al lor. Când Irene sări jos să-şi dezmorțească picioarele, i se alătură. Băieții aprindeau o țigară, privind în depărtare. Un şofer sări din camionul lui şi pur şi simplu o luă aiurea pe deal.

Dorothy îl înjură printre dinți.

— Treabă bună e asta, băiete?

Un motociclist trase lângă ele, îşi ridică ochelarii de pe ochi şi-i propti pe frunte.

— Am gustat din gogoşile voastre când eram în Franța. Mulțumesc, fetelor.

— Pentru puțin, spuse Irene.

— Care-i treaba cu oraşul ăsta? întrebă Dorothy.

— Nici o treabă, zise el. Are vreo cincizeci de mii de locuitori. Îl conduce colonelul Costello acum, după ce *Bürgermeister-ul* a semnat un tratat şi i-a predat oraşul. Nu că ar fi fost totul simplu. Câțiva ostaşi de-ai noştri plecați în patrulă au dat de un cuib de nazişti ascunşi în suburbii. I-au făcut bucăți.

— Chiar aşa?

— Băieții noştri n-au chef de glume. Au chemat tancurile şi avioanele şi au distrus vreo şapte străzi. O să vedeți când intrați în oraş. Peste tot sunt ascunşi ofițeri nemți, aşa că fiți cu ochii în patru. Profesorul ăla în costum şifonat poate

fi un gestapovist, n-ai de unde şti. Soldatul coborî ochelarii pe nas şi îşi reporni motorul cu piciorul. Pa, fetelor.

Dispăru în trombă, aplecându-se la curbă, apoi luând-o în jos pe deal.

Dorothy îşi duse mâinile la şale şi se întinse, simțind cum îi încălzesc razele soarelui fața. „Nu mă mai pot întoarce acasă”, se gândi ea.

Pe munte era plin de ciori. Irene îşi duse mâna la ochi, ferindu-se de soare, ca să le vadă mai bine. Ştia foarte bine ce păsări vesele şi şmechere erau ciorile – doar hrănise nenumărate astfel de zburătoare în Mattituck –, dar ciorile astea arătau ca nişte cobe profilate pe norii viorii. Era o atmosferă rău prevestitoare pe dealurile acelea masive. O scenă ca de operă, grea de tensiune.

— Dar aşa de frumoasă, murmură.

— Ce? zise Dorothy.

— Of, iar vorbesc de una singură.

Dorothy se rezemă de bara de protecție, cu mâinile în buzunare.

— Ai dreptate, Aligatoareo. Locul ăsta zici că-i o pictură.

— Ai atâta grijă de mine, Doro.

— Zău?

Irene ieşi de pe drum şi se îndreptă spre linia ferată. Printre buruienile galbene, o lăcustă se apucă să țopăie până ajunse pe pietrişul căii ferate. Peste tot se vedeau furnici, exact ca în Mattituck. Văzu şi o cană de metal deformată, o jachetă de stofă murdară şi ruptă, un pantof stricat. Haina puțea, chiar şi acolo, în aer liber. Când calea ferată începu să vibreze şi se auzi zgomot de tren, Irene se întoarse la *Rapid City.*

— Gata, am venit, spuse ea cu o veselie forțată.

— E totul în regulă? o întrebă Dorothy.

— E o atmosferă bizară.

— Poate-o fi din cauza mea. N-am făcut de mult baie.

— Am senzația că Germania m-a înfuriat rău. Chiar şi când îmi place ceva sau sunt încântată, mă gândesc: „Măi nenorociților”.

— Te uiți la locurile astea frumoase şi te întrebi de unde atâta rău.

Dorothy se gândi: „Nu-i mai tace gura”.

— Ce zeu al răului a ieşit din munții şi din pădurile astea.

— De dimineață, spuse Dorothy, am râgâit şi am scos pe gură ce mâncasem la micul-dejun. De unde-a răsărit zeul ăla rău din burta mea?

Irene îşi încrucişă brațele.

— Bine. Uită ce-am spus.

— încerc, dar văd că nu mai conteneşti.

O pasăre aurie de mărimea unui avion de hârtie pluti spre ele.

Iar pe un indicator scria: AUSFAHRT[73].

Lui Dorothy i se păru foarte amuzant. În timpul ăsta, Irene fierbea, într-o tăcere înghețată.

Deodată: Weimar. O berărie alb-negru. Culori şi hoteluri şi statui.

— Grozav! se entuziasmă Dorothy.

Era singurul mod în care ştia să-şi ceară scuze. Nu era în stare să recunoască faptul că în ultima vreme nu fusese în apele ei.

Străzile distruse de la periferie dezvăluiră câini şi oameni aplecați care săpau printre dărâmături. Toate clădirile din jurul focului erau înnegrite, cu arsuri şi lovituri de gloanțe, cu spărturi în fațade.

— Aceeaşi poveste, spuse Dorothy.

---

[73] Ieşire (în limba germană în original).

Fură amândouă uimite s-o vadă pe Phyl de la *Cheyenne* mergând pe stradă în uniforma ei de Crucea Roşie.

— Hei, domnişoară! o strigă Irene de la fereastră.

Phyllis le făcu cu mâna.

— Suntem cazate la hotelul Elefant! strigă ea. Am primit ordine să punem pe picioare o gogoşărie în oraş! Ne vedem mai încolo la hotel!

— Vreau un şnițel! strigă Dorothy.

— Ai venit în locul potrivit.

îşi făcură cu mâna şi porniră mai departe.

— Drăguța de Phyl, spuse Dorothy, încercând s-o atragă pe Irene în conversație.

— Da.

Irene nu mai continuă, dar tot era ceva. La naiba, se gândi Dorothy, veşnicele frecuşuri.

— E o tăcere de mormânt aici, mormăi ea.

— Lasă, poate o să vorbească Phyllis cu tine.

Turingia, notă Irene în jurnal. Totul suna wagnerian aici. *Weimar. Goethe, Bach, Martin Luther, Bauhaus. Cum s-a adunat atâta geniu aici? Şi uite, în hotelul acesta vechi şi maiestuos, Haus Elefant, aici a stat Hitler. La un etaj sub noi. A stat aici, la balcon, urlându-şi grozăviile. Respir acelaşi aer pe care l-a respirat el. Şi totuşi, nu departe de noi, se înalță statuia lui Bach la gura unei alei pietruite. Cum e posibil oare? Cum?* Completă cu o schiță a unei fântâni. Două pisici.

Surorile erau bucuroase să ia o pauză. Dorothy plecă pe jos să găsească gogoşăria, pe care o poreclise Gogomănia. Avea la brâu pistolul.

Irene, bineînțeles, făcu mai întâi o baie fierbinte şi îşi turnă toată sarea de baie pe care o găsi, până ce apa căpătă o tentă albastră. Rufele murdare fură strânse de personalul hotelului într-un coş pe roți, iar ea îşi puse ultima bluză

curată pe care o avea de la Crucea Roşie, ultimii pantaloni curați şi boneta. Fuseseră avertizate că bonetele lor arătau exact ca nişte chipiuri de ofițer neamț şi puteau fi uşor confundate de un lunetist pe întuneric, dar acum era lumină. Se simțea invincibilă.

Coborî şi descoperi o carte de vizită de la Clubul Ofițerilor la recepție. Era ştampilată cu cuvântul OFICIAL.

WEIMAR, GERMANIA
NUME: IRENE WOODWARD
GRAD: CRA

Se pare că ea reprezenta Crucea Roşie. Strecură cartonaşul în buzunar şi ieşi pe stradă, îşi puse ochelarii de soare de pe Riviera şi se lăsă furată de un fior romantic. Oraşul părea că o întâmpină cu bucurie – bolțile lui păreau ca nişte brațe deschise. După colț o aştepta secolul al XVII-lea. Dar pe străzi umblau soldați americani vigilenți, cu puştile pregătite. Poliția militară patrula cu jeepuri, cu puşti şi stații radio. Era în siguranță, sub ochii lor.

Colindă pe alei, atingând cu mâna zidurile de piatră vopsite în galben. Îl atinse pe Bach, pe piedestalul lui, iar când îl găsi şi pe Luther, îndrăzni să-l pişte poznaş.

Albergo Giancarlo avea şi o cafenea drăguță pe trotuar, unde serveau chelneri italieni care vorbeau tare şi se agitau. Irene era şi încântată, dar şi suspicioasă – doar erau aliații nemților, însă ei îşi fluturau şervetele albe ca pe nişte cape de toreadori, fluierăturile lor răsunau pe Strasse, chemându-i pe amicii şi pe colegii din celelalte clădiri. Nişte camioane nemțeşti urâte şi îndesate aduseră nişte roti de caşcaval şi şiruri lungi de cârnați.

Irene se aşeză la o masă, iar chelnerii continuară să facă pe atenții, ignorând-o complet în acelaşi timp. Nu se ştie de ce, o încânta să urmărească fasonul lor de dive care joacă într-o producție proprie. Îi aduseră brânză şi fructe, ceşcuțe

mici de cafea letală, un pahar de vin roşu şi o farfurie cu şniţel aproape la fel de mare cât statul New Jersey.

— Aoleu, dar nu pot mânca atât, se lamentă Irene, după care mâncă tot.

Când îi aduseră cannoli, îi mâncă şi pe aceia.

Gogoşăria Crucii Roşii era pe marginea Theaterplatz, amplasată într-o clădire abandonată care fusese brutărie şi cafenea. Autobuzele erau parcate după colţ şi puteau fi folosite ca bucătării mobile, dacă era nevoie. De la fereastră se vedeau nişte clădiri Art Nouveau care fuseseră pe vremuri Bauhaus. Nici una, nici două, se trezi că îndeplineşte rutina obişnuită a Serviciului pe Roţi, doar că de astă dată avea parte de un loc curat, luminos, cu mese acoperite de feţe de masă. Prietenele ei de la celelalte autobuze apărură şi ele. Fiecare echipaj se simţea uşurat că mai sunt şi alte colege pe care să se poată baza. Sporovăiau încontinuu şi râsul lor te asurzea. Iar bărbaţii se lansau în adevărate tirade, lăudându-se, agitându-se, răcnind, flirtând. Autobuzele produseră oceane întregi de cafea americană – băieţii nu voiau să bea ceşcuţele acelea de cafea mâloasă europeană – şi mormane de gogoşi americane.

— Cu cine am de-a face, băieţi? îi întrebă Dorothy.

— Locotenentul Blume.

— Bună, frumosule.

— George Vincent Warren!

— Eşti sigur că nu eşti din os domnesc, cu un nume ca ăsta?

— E un rege! strigă Blume.

— Haideţi, mă, zise Warren.

Toată lumea râse şi cu toţii uitară, pentru o clipă, de războiul de afară.

Piaţa gemea de americani. Locuitorii din Weimar păreau şocaţi de acest lucru. Nu păreau să ştie ce ar putea face cu

aceşti invadatori. Reichul Milenar se destrăma sub ochii lor, iar adepții lui, cei care probabil ştiau că scârțâie, dar sperau, fireşte, în secret că vor fi salvați, alegeau să se comporte ca şi cum americanii erau invizibili. Îşi vedeau de treabă şi de interese şi de afacerile lor de parcă era încă anul 1939.

Deja în a doua zi de serviciu bonomia din rândul americanilor începea să dispară. Soldații deveniseră posaci – speriați, tăcuți. Umblau zvonuri că sus, în munți, era ceva îngrozitor. Nu văzuse încă nimeni ce anume. Serviciile secrete refuzau să vorbească despre asta. Oamenii susțineau că fostul vicecancelar nazist Franz von Papen fusese descoperit ascuns într-o casă şi era interogat. Generalul McBride, învingătorul din Ardeni, era şi el în birourile Serviciilor Secrete, împreună cu Patton. *Parcă ar fi liniştea dinaintea furtunii,* îşi notă Irene în caiet.

Soldații vorbeau între ei despre Buchenwald, „Pădurea de Mesteceni”, care se afla la câțiva kilometri mai încolo. Irene găsea tare frumos numele acesta. Citise că Goethe vizitase de multe ori un copac mult îndrăgit de acolo şi că scrisese la umbra lui, ca un poet melancolic ce era. De parcă ar fi fost într-un parteneriat.

A doua zi, la gogoşărie era o atmosferă mohorâtă. Umbla vorba că preşedintele Roosevelt murise în ajun. Unele din fete plângeau, iar soldații care făceau coadă la uşă erau sumbri.

În secunda următoare, poliția militară apăru cu maşinile în Theaterplatz şi blocă una din intrările pieței. Apărură soldați în uniforme călcate, cu puşti strălucitoare în mâini.

— Mi se pare mie, sau am înnebunit? spuse Dorothy. Ce mai e acum?

Irene, care lungea gâtul să vadă mai bine, nu o auzi.

O maşină oficială, flancată de motociclete, apăru de pe o stradă lăturalnică, claxonând strident şi îndreptându-se în

grabă spre uşa lor. Nemții din piață înghețară – ultima dată când se treziseră în centru cu astfel de vehicule ostentative, pe bancheta din spate şedeau Hitler sau Goring. Maşina asta mare avea capota lăsată şi steaguri montate pe bara din față. În spate se vedeau două căşti, una din ele argintie.

Surorile se buluciseră la ferestrele gogoşăriei. Dorothy îşi încrucişase brațele în față şi se uita la podea. Se trezi întrebându-se dacă Adolf păşise vreodată pe acolo. Umbra lui mârşavă părea să bântuie prin toate ungherele, ca un demon.

Maşina oficială se opri în fața uşii lor. Apărură gărzi înarmate, şi şoferul sări pe caldarâm. Era o tăcere deplină. Şoferul deschise uşa din spate, iar din maşină apăru generalul Patton însuşi, care se uită în jur la mulțime.

Se întoarse apoi către celălalt ofițer.

— Domnule general? îl auziră spunând.

Îl recunoscură pe interlocutorul lui. Era McBride.

— Nu, George, replică acesta. Prefer să stau aici, la soare. Du-te tu.

Patton încuviință din cap şi se îndepărtă de vehicul.

— Ooo, are pistoalele acelea cu mâner de fildeş, şopti Irene. Apoi strigă: Ia stai, Doro! Uite-l că vine încoace!

Se traseră repede de la ferestre, iar Dorothy se îndreptă de spate şi afişă un zâmbet radios.

— Nu mai e vreme de nimic, nu se mai poate face nici o îmbunătățire în localul ăsta, zise ea. Fruntea sus, băieți.

— Atențiune! strigă şeful poliției militare din usă.

Cei care erau deja în poziție de drepți se încordară şi mai tare. Patton avea cu el o biciuşcă pe care o duse la frunte în chip de salut. Bătrânul „Sânge şi Măruntaie” se opri în prag şi privi iute în dreapta şi în stânga, apoi păşi în gogoşărie. Femeile înțepeniseră unde se aflau. Bărbații săriseră cu zgomot să ia poziția de drepți. Un soldat îşi scăpase arma pe jos. Apoi se lăsase o tăcere deplină.

— Pe loc repaus, spuse Patton.

Îşi scoase casca şi îi fixă pe toți cu privirea. Păru că le recunoaşte pe Irene şi pe Dorothy şi schiță un zâmbet care aducea mai degrabă a grimasă.

Sperau din tot sufletul că nu se aflau în cine ştie ce bucluc – probabil exact acelaşi gând le umbla şi soldaților prin cap.

— Bună ziua, doamnelor, spuse el. Mă bucur să vă revăd.

— Domnule general, răspunseră ele într-un glas.

Urmă un moment de stânjeneală, după care Irene se scăpă şi zise:

— Domnule general, ne pare aşa de rău de domnul preşedinte...

Patton o privi stoic.

— Da, spuse el, e o mare pierdere pentru noi toți. După care se întoarse spre cei din spatele lui. Dar vom izbândi, nu-i aşa?

— Da, să trăiți! răspunseră în cor soldații, care stăteau nemişcați ca nişte statui.

— Băieți, zise Patton, puteți să ne lăsați singuri?

Nu era o rugăminte. Soldații se grăbiră să iasă pe uşă, bulucindu-se, salutând în grabă pe măsură ce părăseau încăperea.

Patton îi măsura rând pe rând cu privirea lui necruțătoare. Păru să se relaxeze nițel după ce dispărură. Îşi puse casca şi biciuşca pe tejghea.

— Umblă vorba că se bea o cafea bună aici, zise.

Jill şi Phyllis se grăbiră la cafetieră.

— O beau neagră, spuse el.

— O gogoaşă, domnule? îi propuse Dorothy.

El clătină din cap.

— Ați auzit ce se vorbeşte peste tot? V-au spus soldații?

— Nu, domnule general, răspunse Irene.

El puse cana pe masă.

— Nu minți, drăguțo. Privi lung pe fereastră, ca un monument grecesc. Când se întoarse spre ele, spuse: Trebuie să vă cer ajutorul în zilele următoare. E vorba de ceva greu de crezut.

— Domnule general? zise Dorothy.

— Am văzut multe la viața mea, spuse el şi mai sorbi o gură de cafea. Am nevoie să faceți ceva foarte dificil.

— Orice, domnule general, îi răspunse Dorothy, abținându-se cu greu să-l salute milităreşte.

El încuviință aproape imperceptibil din cap.

— Am descoperit ceva ieri. Ceva groaznic. Sus, pe deal, în pădurea Buchenwald. Este un... Făcu o pauză, apoi reluă: Este un lagăr de prizonieri, cel puțin aşa s-ar zice. Dar... e ceva cu totul diferit.

Irene şi Dorothy îşi aruncau priviri nedumerite.

— Am solicitat ca atât *Cheyenne,* cât şi *Rapid City* să vină cu noi mâine la prima oră, continuă el. Am impresia că oamenii mei nu ştiu cum să se acomodeze cu ce au găsit acolo. Au văzut şi ei cu ce ne luptăm. V-aş ruga însă pe voi să le reamintiți şi pentru ce luptăm. Nu e un ordin, dar de fapt este un ordin.

— Da, să trăiți! strigară fetele din cele două echipaje într-un glas.

Patton îşi luă casca.

— Plecarea este la ora 6.00. Să aveți grijă să fiți odihnite. Se opri la uşă şi se întoarse iar ca să adauge: Fără gogoşi. Nu e locul potrivit pentru aşa ceva. Însă cu toții vom avea nevoie de cafea. Îmi cer scuze anticipat, ştiu cât de ocupate sunteți. Oh, şi puneți-vă uniforma.

Acestea fiind zise, ieşi, urcă înapoi în maşină şi se aşeză lângă McBride. Ridică o mână spre ele în semn de salut şi dispăru.

36

A doua zi, înainte să mijească zorii, Irene şi Dorothy stăteau la Irene în cameră, îmbărbătându-se.

— Apoi, cât de rău poate să fie? zise Dorothy.

— Mi-e frică, recunoscu Irene.

Îşi luară repede jachetele, iar Irene împrumută aparatul de fotografiat al lui Dorothy şi coborâră pe scări, ieşind pe uşa din spate de la Haus Elefant, unde un soldat le aştepta deja aşezat pe scaunul şoferului în *Rapid City,* cu motorul pornit, ceea ce lui Dorothy nu-i plăcu deloc. Se suiră lângă el, cu Irene la mijloc. Se vedea şi *Cheyenne* în spate, în lumina viorie, cu motorul pornit. De astă dată, până şi Dorothy rămăsese fără cuvinte. Soldatul băgă în viteză şi autobuzul se puse în mişcare.

— Bătrânul „Sânge şi Măruntaie” m-a trimis să vă fiu ghid, le explică şoferul.

— Nu le aruncă nici măcar o singură ocheadă în timp ce traversau oraşul.

— Dar ce-i acolo? întrebă Irene.

— Surioară, să fiu al naibii dacă pricep. Dorothy şi Irene schimbară o privire.

Şoferul schimba vitezele pe măsură ce ieşeau din oraş şi luă o curbă strânsă la intersecție.

— Să aveți grijă, le spuse. Pentru că încă umblă nemți prin pădure. Laşii ăştia au şters-o când au auzit că venim. Se ascund pe toată suprafața muntelui. Avem pază în jurul lagărului, dar aveți grijă.

Strânse din fălci. În păr îi străluceau stropi de sudoare, deşi aerul era rece.

Dorothy parcă-i văzu oglindindu-se pe chipul lui pe toți soldații din Indiana strângând din fălci. Nu îndrăzni să-l întrebe pe ce poziție jucase în echipa de fotbal. Sigur jucase într-o echipă de fotbal. Ştia însă că şi ea e speriată – pentru

că nu-şi putea aduna gândurile. Se întinse şi o luă de mână pe Irene.

Până la lagăr mai erau vreo nouă kilometri. Se vedea Weimarul în stânga, mult mai jos, printre mesteceni şi pini. În față aveau o ambulanță şi două camioane pline cu soldați, în copaci, păsărelele făceau larmă în timp ce lumina viorie a zorilor începea să se răsfire. În autobuz, Irene strângea în tăcere brațul lui Dorothy ca pe un colac de salvare. Dorothy stătea țeapănă în scaun.

Ajunşi pe culmea dealului înalt, virară brusc la dreapta şi intrară într-o poiană uriaşă, în mijlocul pădurii aceleia splendide. Fură salutați de alți soldați americani. Spre pădure stăteau amplasate din loc în loc mitraliere, iar de-a lungul drumului erau aliniate jeepuri şi camioane, precum şi alte vehicule, lângă nişte şiruri de clădiri cu două etaje pictate în nuanțe de şerbet. Peste tot înfloreau trandafirii.

Soldatul parcă autobuzul.

— Locuințele ofițerilor SS, spuse el când coborâră. Căcaturi cu fițe, scuzați limbajul.

Printre pomi se vedeau nişte case de țară încântătoare.

Soldatul dădu din cap înspre casa cea mai arătoasă, cu fațada sculptată în lemn.

— Asta era a comandantului. Apoi arătă cu brațul în dreapta: Aici era terenul de joacă al copiilor lui.

Scuipă pe jos, ca să-şi exprime scârba supremă la acest gând.

— Vă plac urşii? le întrebă. Vă place să mângâiați căprioarele? Şi-au construit şi o grădină zoologică.

Vântul îşi schimbă cursul, şi mirosul o făcu pe Irene să tresară dezgustată.

— Da, spuse el, continuând să meargă. Ala e primul miros pe care-l simți de la grădina zoo. Nu-i chiar aşa groaznic. Dar când se schimbă direcția vântului, ați simțit

mirosul acela ciudat? Ei, ăla e de la lagăr. Am nişte camarazi care zic că aşa miros câinii. Dar eu n-am mai mirosit aşa ceva în viața mea, atâta ştiu.

Irene şi Dorothy se țineau aproape de el.

— După aia, parcă şi nasul îți amorțeşte. Dar la început duhoarea ți-l mută din loc.

Trecură de maşina oficială a lui Patton, care era goală. Soldații stăteau pe treptele camioanelor şi se sprijineau de barele de protecție, majoritatea fumând. Nu scotea nimeni nici o vorbă.

— Hei, uite Păpuşelele, spuse un tânăr, apoi făcu un pas înainte şi o îmbrățişă pe Dorothy.

Ea rămase acolo, lăsându-l să o strângă la piept, după care îşi petrecu şi ea un braț pe după umerii lui şi îl bătu pe spate. Omul se întoarse la bara lui de protecție şi îşi studie puşca.

— Lagărul e în direcția aia, le arătă soldatul. Eu vin cu autobuzul, iar voi mergeți pe drumul ăsta.

O luară agale prin reşedința SS, încetinind treptat pasul. Simțeau în pădure o tensiune care parcă le împresura. Era ca şi cum o barieră invizibilă le împiedica să intre. Ajunseră la o cale ferată cu o gară de beton, mică şi urâtă. Pe jos era plin de cartuşe goale. Pe şine stătea înțepenită o locomotivă, iar în spatele ei se înşirau vagoane goale, mirosind a fecale. Peroane cu trepte abrupte duceau spre nişte cărări care coborau spre lagăr. Deşi Irene ducea aparatul foto al lui Dorothy, nu făcuse încă nici o fotografie. Femeile se agățau una de cealaltă. Intuiau că se află pe buza unei prăpăstii foarte adânci, un hău negru şi plin de umbre.

Cheyenne trăsese şi el pe aproape, iar soldații îl îndrumau acum spre porțile pe unde intrau vehiculele, mai încolo de intrarea principală care se zărea în față. Era o construcție mare şi urâtă, cu două părți unite deasupra de

ceea ce crezură ele că erau birouri. Scrâşnetul pietrişului de sub bocanci li se părea că răsună îngrozitor de tare.

Un tunel pătrat trecea prin centrul acestei construcții, iar de fiecare parte se întindeau nişte aripi cu un singur etaj. Gardurile de sârmă şi stâlpii lor golaşi de beton o luau în ambele direcții. În extrema dreaptă se înălța un horn inert, deasupra unei alte construcții urâte şi îndesate, care părea să aibă un soi de magazie sau de birouri în spate. Lagărul era plin de şiruri de nenumărate barăci. Pe un teren mare din mijloc se vedea o mare de forme omeneşti, atât soldați, cât şi prizonieri eliberați, care se preumblau agale. Erau şi ambulanțe parcate care pe unde putuse. Un buldozer al armatei americane se mişca în spatele unei construcții masive din dreapta.

Irene se opri locului. Dorothy o înhăță şi încercă s-o tragă după ea, dar Irene se împotrivi. Înțelesese instinctiv că dacă trecea de poartă, traversa o graniță invizibilă şi pătrundea într-un loc de unde era posibil să nu se mai poată întoarce.

Dorothy îi înconjură umerii cu brațul.

— Te simți rău, Aligatoareo?

— Da.

Lângă ele, un soldat se oprise într-un pâlc de copaci jalnici, sub care se adunaseră trei fantome. Tocmai întindea țigări către două dintre ele. Cea de-a treia fantomă era un băiat. Erau cu toții îmbrăcați în nişte pijamale vărgate mizere, zdrențuite. Arătau ca nişte schelete. Băiețelul avea o bască pe cap. Fețele le erau cenuşii, iar orbitele ochilor, negre. Îşi întoarseră capul spre Surori şi le fixară cu privirea. Copilul îşi ridică basca. Bărbații îşi aprinseră țigările.

— Nu pot, Doro. Pur şi simplu nu pot.

— Ba poți, Irene. Ai să vezi că poți. Dacă n-ai încotro, n-ai încotro, vorba tatei.

Intrară pe poartă. Ca să intri în lagăr trebuia să treci de clădirea principală. Aripile care se lățeau pe fiecare parte aveau ferestre cu gratii şi obloane, acum deschise. Uşile erau pe partea interioară a bolții pătrățoase. Nişte uşi metalice, căscate larg.

Aerul părea să devină din ce în ce mai greu de respirat pe măsură ce se apropiau de poartă. Săpate în drugii de fier de deasupra erau următoarele cuvinte:

JEDEM DAS SEINE

O santinelă înarmată, care şedea pleoştită lângă zid, veni şi le deschise. Irene îl întrebă dacă ştie ce înseamnă cuvintele acelea.

— Un prizonier mi-a explicat ce înseamnă: „Capeți ce meriți”, zise el.

Irene şi Dorothy intrară. Peste tot se zăreau prizonieri care se holbau la ele. Arătau ca nişte mănunchiuri de vreascuri învelite în zdrențe. Majoritatea păreau năuciți. Unii zâmbeau, ba chiar îşi scoteau basca, dacă purtau aşa ceva. Pe zdrențele din spinarea unora se vedeau pete maronii.

Unul dintre aceste spectre se îndreptă spre ele şi le spuse „Mulțumesc” în engleză.

Nu un spectru, se corectă Irene, un om. Se simți ruşinată. Pur şi simplu pentru că se afla acolo. Bine hrănită. Curată. Ştia deja că nu are voie nici să plângă şi nici să se tragă speriată îndărăt, sau să ezite. Strânse mâinile care i se ofereau. Işi dădu seama că încă mai tinea în mână aparatul de fotografiat al lui Dorothy şi se uită lung la el.

— Da, spuse un bărbat. Fă. Fă. Foto. Le făcu semn câtorva camarazi să se apropie. Fă.

Deşi fără tragere de inimă, Irene le făcu o poză.

— Sunt şi doamne aici? întrebă ea.

— Doamne, repetă cel care le ceruse să facă poze.

Bărbații murmurară ceva între ei.

— Ah, femei. Nu, femei nu.

Pozară, cu fețe grave, iar Irene apăsă din nou pe buton.

Dorothy se simțea înfuriată că Irene face poze. Nu reuşea să-şi exprime mânia, dar simțea că fierbe. Nu, nu era mânie. Era o furie cumplită. La naiba. Se întoarse şi plecă de una singură.

Era o dimineață strălucitoare, luminoasă, cu un soare proaspăt. Dar totul din interiorul gardului de sârmă era cenuşiu. Toată culoarea fusese stoarsă din acest pătrat vast de cenuşă, de execuție, de scrum. Peste tot erau oameni numai piele şi os, sprijinindu-se sau aplecându-se peste garduri, fără să le pese de sârma ghimpată. Alții şedeau pe treptele de lemn ale barăcilor, cu brațele scheletice pe genunchi şi palmele desfăcute, inerte. Alții şedeau întinşi pe pământ, sau umblau aiurea, sau vorbeau cu soldații, cu capelanii, cu surorile medicale. Medicii făceau ture între trupurile lungite pe jos.

Un alt prizonier se apropie de Irene şi făcu un gest larg.

— Mii, spuse atingându-şi pieptul. Noi. Mii. Dar mai mulți înainte, continuă el începând să plângă. Morți. Toți.

— Da, spuse Irene, năucită. Vă mulțumesc.

Nu ştia nici ea pentru ce îi mulțumeşte. Şi unde dispăruse Doro? Avea nevoie de Doro.

Bărbatul încuviință încet din cap şi se îndepărtă studiindu-şi picioarele, punându-le pe pământ cu mare grijă.

Impresia cea mai vie a lui Irene, care avea să-i tulbure nopțile mai târziu, era legată de acel buldozer militar, de un verde şters, a cărui țeavă scuipa nori negri în timp ce lama imensă din față împingea nişte trunchiuri albe de mesteceni spre o groapă uriaşă.

— Dar de ce să îngroape toți copacii ăia? întrebă ea cu voce tare.

Ridică aparatul de fotografiat, apoi îl coborî. Aia nu erau copaci. Nu erau copaci.

— Doamne sfinte, şopti ea.

Trupurile se rostogoleau într-un mormânt uriaş.

Medicii şi soldații încuviințară din cap spre ea, ba chiar o bătură pe spate. Toată lumea părea să aibă ceva important de făcut, ceva omenesc de îndeplinit. Irene se simțea atât de inutilă.

— Unde trebuie să mă duc? o întrebă pe o soră medicală. De unde să încep?

— La ce te pricepi?

Când Irene clătină din cap, incapabilă să dea un răspuns, femeia îşi continuă drumul. Nu avea timp de ea.

Un prizonier – un avocat din Cracovia, după cum îi explică el – i se alătură lui Irene pe teren. Mirosea destul de tare. Ea se simți îngrozitor de prost pentru că gândise asta. Îi trecuse prin cap să aducă două pachete de țigări, imaginându-şi că soldații s-ar putea să aibă nevoie să fumeze.

— Vreți o țigară? îl întrebă pe bărbat, oferindu-i un pachet.

— Da. Mulțumesc.

Îi aprinse țigara.

— Ce s-a întâmplat aici?

— Aici? Aici stăm în picioare. Aici suntem forțați să stăm în picioare ore întregi. Toată noaptea, toată ziua. Mai ales în zăpadă. Oamenii mor. Copiii mor. Câinii omoară oameni aici. Se opri şi trase din țigară, îngândurat. Aici râd paznicii, adăugă trăgând cu sete din țigară şi scuzându-se când fumul o luă spre ea. Ziua, noaptea, tot timpul. Ne obligă să stăm în picioare. Dacă adormi, te bat. Dacă cazi, te

împuşcă. Ne uităm cum ne spânzură. Ne uităm cum ne bat cu biciul. Cum ne lovesc cu picioarele. Râd mult paznicii.

— Câți? se auzi ea întrebând.

— Sute. Sute. Omul răsuflă adânc, şuierând printre buze. Sute, multe, multe sute. Suntem toți morți. Nimeni nu poate să numere firele de nisip de pe țărm. Îşi duse degetul la ureche şi arătă spre pădurea deasă ridicând din sprâncene. Ascultăm. Păsările. Frumos, nu? Noi ascultăm păsările în timp ce ei ne omoară.

Irene lăsă capul în jos, iar lacrimile începură să-i picure pe pământ. Îşi feri privirea şi-şi şterse ochii, să n-o vadă omul cum plânge. Era obişnuită să asculte poveşti îngrozitoare de la soldați şi de obicei ea era cea care îi consola pe ei. Acum nu ştia cum să se poarte, căci îi venise ei rândul să fie consolată.

Bărbatul continua să-şi fumeze țigara şi s-o privească pasiv.

— Aici însă nu sunt păsări, spuse privind gardurile acum inutile, gata să se prăvălească, lipsite de sens. Păsările ştiu, zboară departe. Arătă spre restul lagărului. Eşti ascultător. Nu eşti ascultător. Nu are importanță, pentru că oricum eşti mort.

Avocatul o împinse uşurel, cu bunătate.

— Du-te să vezi, o încurajă el. Acolo. O rugăciune, poate. Eu nu mai pot să mă rog.

Îşi ridică țigara, zâmbi, mulțumi încă o dată şi-i făcu semn să se ducă.

Irene trecu de barăcile cu bolnavi. Afară erau mormane de morți, pe jumătate acoperiți cu foi de cort. Se gândi că probabil respiră germeni de tifos. Purtă un dialog cu sine, apoi îşi luă inima în dinți şi ridică aparatul de fotografiat ca să facă o poză. Fața îi era îmbujorată de ruşine. Privi în jur, să vadă dacă o observă cineva, dacă o blestemă, însă nimănui nu părea să-i pese de ce făcea ea.

Încercă să nu se uite nici în dreapta şi nici în stânga în timp ce se poticnea prin lagăr, sperând s-o găsească pe Dorothy. Peste tot erau cadavre. Iar ea se mişca printre ele. Un turist în Gheena.

Un traducător al Corpului al VIII-lea de armată, pe nume Freedman, crezu că se rătăcise şi o întrebă dacă ştia unde trebuie să se ducă.

— Să mă duc undeva?

— Păi, nu eşti soră medicală?

— Sunt gogoşărească.

— Ce spui? făcu Freedman. Hm. Bine atunci, continuă el făcând un gest larg spre locul din spatele gardului. Acolo e grădina zoologică, la doar câțiva metri distanță. Prizonierii ne-au povestit cum bestiile de nemți le dădeau de mâncare animalelor în fața lor, în timp ce ei mureau de foame.

Irene făcu poze şi grădinii zoologice, pentru că pur şi simplu nu ştia ce să facă. Apoi puse aparatul deoparte şi se întoarse către soldat.

— Ai văzut pe undeva o femeie înaltă, îmbrăcată ca mine?

— Nu, dar e posibil să fie acolo, spuse el arătând spre o clădire de lângă grădina zoologică. Vezi că e o uşă de cealaltă parte.

De fiecare parte a uşii respective erau căruțe pline cu cadavre. Irene avea un presentiment groaznic. Păşi prin acel portal dintre lumi şi intră într-o cameră mare, cu scurgere în podea. Şase cuptoare uriaşe şedeau cu uşile deschise. Fiecare era îndesat cu rămăşițe omeneşti, oase, cenuşă. Lângă ele, nişte căruțe goale, cu laturi înalte.

„Lua-te-ar să te ia, Doro. De ce m-ai lăsat singură? La dracu’ şi cu aparatul foto. Trăsni-i-ar Dumnezeu pe blestemații care au putut să conceapă şi să facă aşa ceva.”

Nu mai putea. I se tăiase respirația, aşa că se grăbi să iasă afară, în lumină. Dar afară nu era aer proaspăt. Nu trăgea aer în piept, ci fantome.

În gardul de sârmă ghimpată era o spărtură, iar Irene nu voia decât să iasă pe acolo. Se strecură prin deschizătură şi se aşeză pentru o clipă pe zidul împrejmuirii unde fuseseră ținuți urşii. Auzi deodată un țipăt jalnic. Cineva hohotea de plâns în cealaltă parte. Înconjură locul şi, spre uimirea ei, îl văzu acolo pe Garcia. Ce făcea el oare acolo? Şi de ce plângea? Era ghemuit, cu fața lipită de zid, plângând de sălta cămeşa de pe el.

— Zoot, spuse fugind spre el. Haide, potoleşte-te.

El se întoarse şi îşi lipi fața de umărul ei.

— I-Irene.

— Hai, măi, Zoot. Gata. Gata.

— L-am omorât. L-am omorât!

Bocea la pieptul ei. Ea îşi trecu degetele prin părul lui.

— Pe cine? Pe cine ai omorât?

El o strânse în brațe, disperat.

— Pe Valentin. L-am omorât pe Valentin.

Irene se aşeză pe pământ, lângă el, şi îi luă capul în poală.

— Spune-mi. Te ascult.

Garcia şi tovarăşii lui intraseră într-o baracă şi găsiseră priciurile oribile pe care dormeau prizonierii, fără pături sau saltele, unul peste altul, unele încă ocupate de morți. Fusese şocat de mirosul acela pe care nu-l mai simțise până atunci – mirosul bolii. Şi nu înțelesese ce-i pocnea sub tălpi până nu-şi dăduse seama că erau păduchi, părăsind corpurile care se răceau.

Un prizonier întinsese spre el o mână tremurândă. Brațul lui ca un vreasc se ridicase, şi omul îi şoptise ceva cu ultimele puteri. Garcia se dusese la el şi îşi deschisese plosca, dându-i omului să bea o gură de apă.

— Ai grijă, Zoot, îl avertizase un camarad. Să nu-i faci mai rău.

Garcia luase prizonierul în brațe şi îl cărase afară. Omul era la fel de uşor ca o mână de vreascuri şi la fel de uscat. Garcia îl aşezase la soare, şi omul îi spusese că îl cheamă Valentin. Mâna lui ca o gheară de pasăre o ținuse pe a lui Garcia, iar omul plânsese că vede iar lumina soarelui. Garcia încercase să-l aline. Să facă ceva, orice. Tovarăşii lui îi tot spuneau: „Lasă-l, Zoot, nu vezi că-i pe moarte?” Dar Garcia îşi aducea aminte de bunicu-său, care murise de cancer într-un ranch părăsit, lângă Gila Bend. Şi îşi săvârşise păcatul.

Doar ştia că nu trebuie. Cât de prost putea să fie, Doamne? Doar asistentele îi spuseseră să nu le dea nimic de mâncare prizonierilor. „Stomacul lor nu e în stare să suporte hrana”, îi avertizaseră ele. Dar Garcia voia atât de mult să ajute. Voia să-i arate omului un strop de dragoste. Scosese din buzunarul de la piept o ciocolată, o desfăcuse, rupsese o bucățică şi i-o băgase lui Valentin între buzele crăpate. Nu durase mult şi omul se învinețise, începuse să se înăbuşe, iar firicelul de viață care încă îi mai pâlpâia în trup se stinsese.

Acum Garcia nu se mai putea opri din plâns.

Irene şezu cu el o vreme, mângâindu-l pe spate, pe cap, până când el căzu într-un somn cu sughițuri de copil. Omul acesta, care ucidea fără să clipească. Omul care o salvase pe ea. *Pachuco y que?*[74], cum ar fi zis el. Nu erau decât două ființe care încercau să păstreze ce mai era viu în sufletul lor.

Când în sfârşit Zoot se opri din plâns, Irene îi promise că nu va povesti nimic nimănui. Îl îmbrățişă încă o dată, îl sărută pe cap şi plecă să caute *Rapid City.*

---

[74] Care Zoot? (în limba spaniolă în original).

Dorothy o părăsise pe Irene pentru că nu voia să se holbeze la morți. Era un lucru obscen. Avea nevoie să găsească un loc liniştit în care să se refugieze şi să se adune. În cele din urmă se dusese în clădirea mare din spatele crematoriului. În depozit, unde erau haine şi obiecte personale.

Înăuntru descoperi mormane de valize. O încăpere plină până în tavan cu ochelari. Jucăriile, cârjele şi protezele, picioarele de lemn – toate astea erau deja prea mult. Dar ce o cutremura era ceva inexplicabil. O durere fără margini pe care ştia că o va visa tot restul vieții. Camera mare ticsită cu pantofi. Mormane de pantofi. O piramidă de pantofi. În pantofi se vedeau urmele picioarelor, petele de sudoare, pielea decolorată. Dorothy plecă fruntea în acel spațiu al umbrelor – unde n- avea cine s-o vadă – şi se lăsă scuturată de hohote de plâns.

Apoi îşi veni în fire şi spuse:

— Gata acum.

Când se întoarse în locul unde erau parcate *Rapid City* şi *Cheyenne,* Jill, Phyll şi Helen puseseră deja de cafea. Dorothy umplea cafetierele când apăru şi Irene, care imediat se apucă s-o ajute în tăcere. Soldații epuizați, recunoscători pentru mirosul de cafea proaspătă, începură să se adune în jurul autobuzelor.

Era primul lor serviciu făcut în tăcere deplină, de la începutul războiului şi până în acel moment. Fără glume, fără flirturi, fără conversație. Nici măcar nu se priveau în ochi. Bărbații îşi puneau în tăcere cănile de tablă pe tejghea şi acceptau cafeaua. Irene era nevoită să întrebe dacă vor lapte sau zahăr. Ei încuviințau sau clătinau din cap, îşi luau cănile şi plecau să-şi bea cafeaua în singurătate.

Dorothy căută sub tejghea după o carafa.

— Pentru general, spuse ea.

Irene găsi una şi amândouă se îndreptară spre o curte mică, îngrădită, unde Patton gesticula furios lângă două mese lungi încărcate cu nişte obiecte înfiorătoare, adunate din biroul comandantului. Patton îşi agita biciuşca în aer. Pusese casca pe masă, iar părul lui alb părea să ardă soarele. În jurul capului i se înălța un potop de blesteme. Blestemății şi nenorociții de nemți şi scârbele naibii – toate aceste vorbe îi zburau din gură.

Generalul se răsuci pe călcâie şi le văzu pe Surorile cu gogoşi acolo.

— N-am dreptate? strigă el.

— Ba bine că nu! răspunse Dorothy.

— Ba da, domnule general, adăugă şi Irene.

El încuviință din cap şi se întoarse iute, lovind masa cu cravaşa. Îşi adună personalul şi- 1 trimise în diverse direcții, cu instrucțiuni. Apoi pocni din degete către Surori şi le chemă la el cu degetul arătător.

— Ia uitați-vă aici, le spuse. La abajururile astea. Se apropie de masă împreună cu ele. O să-i strivesc pe nenorociții ăştia de nemți ca pe nişte păduchi, jur pe ce am mai sfânt!

Se aşeză greoi într-un scaun de la celălalt capăt al mesei.

Dorothy şi Irene veniră cu cafeaua şi i-o turnară într-o cană.

Patton le zâmbi recunoscător şi luă cana, multumindu-le.

— Să ştiți că am comis o greşeală. Şi vreau să vă cer scuze. Credeam că dacă vă chem aici, flăcăii noştri o să aibă parte de un pic de alinare, căci mare nevoie avem de asa ceva în momentul ăsta, continuă el, arătând cu un gest larg spre întreg lagărul. Dar a fost naiv din partea mea să cred aşa ceva. V-am pus într-o situație imposibilă, şi vreau să vă spun că sunteți libere să plecați. Trupele înaintează spre

Miinchen, şi sunt multe de făcut. Mâine- dimineață plecați să vă alăturați lor.

— Da, să trăiți, răspunseră ele.

Patton se ridică în picioare şi le strânse mâinile. În timp ce se îndepărtau, Irene întoarse capul şi-l privi cum stătea acolo, cu cana în mână, uitându-se lung la masa atrocităților. *9*

Nici una din ele nu fu în stare să înghită nimic în acea seară. Când le potopi somnul, nu văzură decât un ocean de fețe palide şi mâini care se ridicau spre ele.

A doua zi, la cinci dimineața, Dorothy intră în baie şi, cu un cuțit pe care îl luase de la masa de seară, îşi tăie părul. Irene nu spuse nimic când văzu ce făcuse prietena ei. Era deja 6.30 şi se aflau de acum în autobuz, pe urmele micului convoi. Autobuzele şi jeepurile mergeau pe lungul drum care ieşea din Weimar, iar când ajunseră la răscruce o cotiră în grabă spre München.

37

Mergeau de vreo două ore în tăcere. Nu era ceva neobişnuit, însă astăzi era o atmosferă diferită, se gândea Irene. Îi arunca priviri furişe lui Dorothy, care conducea cu încrâncenare.

În cele din urmă, nu se mai putu abține şi întrebă:

— Şi... nu-mi spui? Ce-ți veni să-ți tai părul?

Dorothy îşi trecu degetele prin noua ei frizură, răvăşind smocurile de păr tăiate inegal.

— Ce vrei să-ți spun? Ce, nu-ți e pe plac?

Vocea ei era seacă, iar tonul o supără pe Irene.

— Pur şi simplu nu înțeleg, Doro. Asta-i tot.

Dorothy strânse din dinți.

— Am avut de ales: să-mi tai părul, sau să mă dau cu capul de pereți. Tu ce crezi, Aligatoareo? Crezi că am avut

încotro? Dacă nu făceam ceva, înnebuneam. N-ai văzut că n- am fost bune de nimic acolo? Mi-e silă. Atâția oameni morți în jur, iar noi n-am fost în stare decât să facem nişte blestemate de cafele.

Irene simțea că i se deschide pământul sub picioare.

— Doro, am făcut şi noi ce-am putut. Suntem aici ca să-i susținem pe băieți şi să le oferim alinare, să fim locul unde se refugiază pentru a- şi trage sufletul. Ce altceva am putea face?

Dorothy pufni necruțătoare.

— Ah, un port în mijlocul furtunii! Uite, vezi, Aligatoareo, mie nu mi-e de ajuns. Nu mi-a fost niciodată de ajuns. Şi tu ştii asta. Ştii foarte bine cu ce mă ocup şi te prefaci că nu ştii şi mă laşi să fac asta şi în numele tău.

Irene se simțea de parcă ar fi primit o palmă, îşi feri privirea şi se concentră pe imaginile care i se perindau prin fața ochilor pe fereastră.

— Nu-i corect, Doro, spuse după o vreme. Dar dacă tu crezi că am ceva cu tine, poate că ar fi cazul să opreşti şi să mă laşi să cobor chiar acum.

Dorothy scoase o exclamație de dispreț.

— Asta e tot ce ai de zis? Ia nu mai face pe prințesa. Uită-te şi tu în jur. Suntem în spatele frontului. Suntem părtaşe.

Dorothy încetini brusc, şi Irene ridică privirea. În fața lor se afla un militar care le făcea semn să oprească. Îi indică lui Dorothy să deschidă fereastra şi îi arătă un drum noroios printre copaci.

— Crucea Roşie! spuse el. Avem acolo un spital de campanie şi e nevoie de oameni. Sunt o grămadă de răniți care au nevoie de ajutor.

În loc să-i explice că ele erau fetele cu cafeaua şi gogoşile, nu surori medicale, Dorothy viră pe drumul indicat, spre spital.

— OK, Irene. Nu cred că azi o să împărțim cafele. Hai să vedem ce-o să facem.

Când se apropiară de spital, nişte asistente le făcură semn. Dorothy parcă autobuzul în noroi şi sări afară. Irene venea imediat în urma ei. Alergară în cort şi fură imediat înfăşurate în halate şi măşti.

— Nu suntem calificate, încercă Irene să explice.

— Nu-mi pasă ce sunteți, le răspunse o femeie care se vedea că e epuizată. Avem nevoie de ajutor şi o să vă descurcați. Faceți cum vă spun eu.

Era plin de răniți. Trebuiau sortați după gravitatea rănilor – unii plângeau sau țipau de durere, alții nici nu-şi mai recăpătau cunoştința. Nu era timp de gânduri sau de sentimente. Îi apucau pe soldați de mâini, ajutau să le fie imobilizate picioarele, le întorceau capul de la incizii şi răni. Irene ajută să fie îngrijit un soldat care fusese pur şi simplu ciuruit de o mitralieră nemțească. Dorothy îl ținu de mână pe un altul în timp ce chirurgii îi extrăgeau schije din celălalt braț. Când se termină perioada de vârf, goliră autobuzul de gumă de mestecat, de țigări şi dulciuri şi le împărțiră răniților.

Surorile se întoarseră la *Rapid City* cu o sticlă de Bordeaux primită de la asistentele recunoscătoare. Nici una nu se simțea în stare să se suie imediat înapoi în autobuz, aşa că se aşezară pe trepte, sprijinindu-se de uşa bucătăriei. Irene scoase dopul sticlei şi trase o duşcă zdravănă.

Dorothy întinse mâna dreaptă către ea. Tremura vizibil.

— Tot se mai zgâlțâie, oftă.

Irene se întoarse şi-i luă mâna în a ei, domolind-o.

— Ştiu, Doro, spuse ea. Ştiu.

Nu dură mult, şi *Rapid City* prinse din urmă convoiul. Era o lumină dulce care stăruia după ce soarele apusese. În ciuda bătăliilor care avuseseră loc, păsările zburau pe cer şi

se cuibăreau în copacii care mai rămăseseră pe lângă râuri. În mod incredibil, irațional, florile se revărsau peste tot în jur. Era ca şi cum o lume dispărută şi uitată îşi făcea iar simțită prezența, renăscând peste ruinele lumii apuse.

Când Irene îi atrase atenția lui Dorothy că umblau cu Serviciul pe Roți de aproape un an, Dorothy nu făcu decât să clatine din cap.

— Parcă am umbla cu autobuzul ăsta de-o viață, nu-i aşa, Aligatoareo? spuse ea. Nici nu mai țin minte cum era înainte.

Rapid City era împodobit cu un brâu de graffiti, suvenire de la multele locuri unde serviseră Surorile, desene, nume. Se vedea că trecuse prin multe bătrânelul lor. Iar juliturile şi zgârieturile lui erau semne de noblețe în ochii tuturor. Urmele de gloanțe – una în capotă, una pe o latură – erau apreciate de toți soldații, ori de câte ori se opreau să servească undeva. Soldații îi dăduseră şi o poreclă: „Decoratul”.

Şi chiar dacă munca era prea multă pentru doar două femei – căci Crucea Roşie le dădea de făcut cât pentru trei, după cum învățaseră din amară experiență –, făceau tot ce puteau ca să amâne venirea unei a treia persoane. Sigur, se plângeau că au prea multe pe cap. Dar aveau propriul lor sistem de manevră în spațiul strâmt al bucătăriei – „sunt în spatele tău”, „la stânga”, „la dreapta” – şi nu credeau că altcineva ar fi fost în stare să se integreze în acest balet.

Aliații se concentrau acum pe un ultim efort pentru a elibera Germania. Hitler dispăruse şi se zvonea că s-a ascuns în munții de lângă München. Pentru echipa vlăguită de la *Rapid City,* asta însemna în fiecare zi servire, servire şi iar servire. N-aveau timp nici să gândească. Era clar că războiul accelera spre un punct culminant şi că toată lumea stătea ca pe ace.

Irene nu îndrăznea să dea frâu liber grijilor pentru Handyman şi să se gândească la tăcerea lui prelungită. Acum poşta parcă venea şi mai rar, iar ea nu avusese timp să-i scrie scrisori, aşa că nu era greu să-şi imagineze că nici el n- avea când să-i scrie. Se consola cu promisiunile pe care şi le făcuseră, să se întâlnească la Londra după război. Visa la acea clipă când îi va revedea fața, cum o să colinde amândoi prin

Paris, cum se vor duce la lacul acela din Oregon.

Ce o îngrijora cu adevărat era Dorothy. La suprafață, partenera ei era ca de obicei, responsabilă, mereu gata să-i încânte pe soldați, iute când servea cafea şi replici în doi peri. Dar Irene ştia că, pentru prima dată de când se întorseseră de la Cannes, Dorothy avea iar coşmaruri. O trezise de câteva ori cu țipetele şi gemetele ei, cu zvârcolelile ei. Până acum, prietena ei dormise liniştit, chiar dacă sforăia.

Coşmarurile o îngrozeau pe Dorothy. Iar acum le avea în fiecare noapte. Tancuri şi foc. Zgomot de paşi alergând în spatele ei. Corpuri goale şi albe pe pământul înnegrit. Era lipsită complet de apărare. Dorothy se temea că o ia razna, însă se hotărâse să nu se plângă nimănui. Nici măcar lui Irene.

Parcurseseră jumătate din drum până la Füssen când se opriră pentru serviciul de noapte. Îi luase convoiului aproape o săptămână să traverseze acei aproape 250 de kilometri. Luptele fuseseră aprige şi nimeni nu voia să facă greşeli.

Era acea oră când amurgul se îngână cu noaptea. Linia de lumină ce stăruia la orizont căpăta o culoare violetă. Zeci de soldați trecuseră deja. Trecuse şi camionul care făcea aprovizionarea. Înnoiseră şi proviziile de apă de la rezervorul cisternei. Până şi camionul murdar cu benzină trecuse pe la

ele şi pompase nişte viață în *Rapid.* Se opriseră din prăjitul gogoşilor pentru că totul începea să miroasă şi să aibă gust de benzină ori de câte ori gâlgâia din furtun în rezervorul lor.

Irene făcea curățenie, iar Dorothy stătea sprijinită de tejghea lângă chiuvetă, cu şoldul rezemat de uşile dulapului de jos. Soldații de afară spuneau aceleaşi lucruri ca de obicei. Dorothy se pricepea grozav să le dea replica. „Eu? Eu sunt din Indiana! Tu?” „Ce frumos, întotdeauna mi-am dorit să vizitez locul acela – aud că fetele sunt drăguțe şi berea este rece.” „Vai, mulțumesc, dar chiar nu mă simt drăguță în salopeta asta.” „Păi, eu prefer fotbalul, Irene e cu baseballul.” „M-ai mai văzut undeva? Ah, da, mi-aduc aminte de tine.” „Nu, n-am fost niciodată căsătorită, dar poți să dai un semn când s-o termina toată nebunia asta.” „Sigur că fac o fotografie cu tine.” Arătau cu toții ca nişte cercetaşi, murdari şi trecuți prin multe, cu fețele ridicate scăldate de lumina portocalie a bucătăriei lor. Ziceai că e un târg, un circ ambulant, luminat de beculețe de Crăciun. Irene contribuia cu muzica de la credinciosul lor pick-up Victrola. Nu le mai lipseau decât un meci şi nişte hotdogi.

În mijlocul acestui proces de lichidare apăru Suedezul. Cu toții îl ştiau după acest nume. Altul nu auziseră. Cei mai mulți soldați îl ocoleau. Era un soi de gangster, şopteau ei pe la spate. Făcea afaceri cu băutură furată şi țigări şterpelite. Se zvonea că găsise o modalitate prin care să scoată aur din Europa. Era un bătăuş lipsit de milă. Unii soldați mai slabi şi fără căpătâi contau pe protecția lui şi făceau tot ce le spunea el. Singurul pe care-l văzuseră Irene şi Dorothy că îndrăznise să-i țină piept era Garcia, în ziua aceea în care Suedezul îi vorbise urât.

Suedezul avansă încet, fără cască pe cap, mestecând ciotul unui trabuc, cu capul sus şi înclinat într-o parte, cu o expresie pe față care sugera o criză de indigestie. Dar în

jurul trabucului acela hărtănit avea un rânjet rânced, îi împinse pe soldații adunați acolo cu pieptul şi cu burta lui masivă.

— Suedezule! Hei, Suedezule, strigă cineva.

El se opri la marginea cercului de lumină proiectat de becurile bucătăriei şi îşi încrucişă brațele, aruncând autobuzului priviri piezişe.

— O minunăție de animal de două tone juma, zise pe o voce tunătoare. Maşina perfectă. Şi să-ți bați joc de ea transformând-o într-o troacă de bucătărie.

Se auziră râsete.

— Şi s-o mai umpli şi cu fufe, adăugă el.

Dorothy se ridică de unde stătea sprijinită şi se întinse peste tejghea, ca să vadă cine-i marțafoiul ăla.

— Ah, trebuia să mă fi gândit că e vorba de tine, zise ea cu o privire mânioasă. Ce cauți aici?

— Am venit să văd ce se oferă p-aici în materie de tipe. Apoi Suedezul se întoarse către oamenii din jur, cu un rânjet lățit pe față: Mă mir că ți se dă voie în clubul pipițelor cu o tunsoare ca asta.

— Ai vreo obiecție, băiete? se răsti Dorothy. Irene se iți din spatele ei.

— Ce mai tembel, spuse Dorothy.

— Ignoră-l, Doro. Nu-i decât un bătăuş.

Suedezul mai făcu un pas spre ele.

— Cafeaua voastră e un pişvaser, iar gogoşile voastre parcă-s rahat de câine. Nu că țin să fiu bădăran, dar cineva trebuia să v-o zică.

— Ia stai puțin, îi răspunse Dorothy, pocnind din degete. Ştii că ai dreptate? E adevărat c-am tras un pipi în cana ta cu cafea. Ce să fac dacă nu mă mai puteam ține? Da', sincer, m-am gândit că n-o să te deranjeze.

Soldații izbucniră în râs. Suedezul se întunecă la față.

Irene îşi duse mâna la gură şi se retrase din lumină.

— Dorothy! Zău aşa!

Suedezul se dădu mai aproape.

— Auzi, ţâţe, eu zic să fii atentă ce scoţi pe gură.

Dorothy scoase un hohot sec de râs.

— Chiar ai senzaţia că replica asta m-a pus cu botul pe labe? Îşi culcă bărbia pe pumn şi începu să fluture din gene: Ce, nu ţi-a dat mămica să sugi destul, cocoşelule?

Suedezul făcu un salt spre fereastră şi încercă să-i tragă una. Irene veni repede lângă Dorothy, cu pumnii ridicaţi.

— Vai de capul nostru, zise el. Acu' sare la bătaie şi grăsana.

— Cum i-ai spus? întrebă Dorothy.

Înainte ca Irene să poată înţelege ce se întâmplă, Dorothy dispăruse. Urmă o explozie, o învălmăşeală de zgomote cauzate de săritura lui Dorothy pe fereastră. Ceşti de cafea şi ghiulele zburau în toate părţile în interiorul autobuzului. Nori de zahăr şi făină. Ultimul lucru pe care-l zări Irene fu tălpile bocancilor lui Dorothy. Iar de afară se auziră răgetele soldaţilor.

Irene începu să zbiere:

— Doro! Doro! Doro!

Sări afară pe uşa din spate a bucătăriei şi ocoli în goană autobuzul, pătrunzând în cercul de oameni care strigau şi se înghesuiau în jurul lui Dorothy, care stătea călare pe Suedez şi îl pocnea cu capul de pământ. El era cu bocancii în aer şi îi căra pumni în coaste lui Dorothy.

— Doro! strigă Irene. Ce naiba?...

— Vaca dracu', icnea el. Vaca dracu'.

Irene îi împinse pe soldaţi spre ei.

— Ajutaţi-o! strigă.

— S-o ajutăm? spuse un soldat. Păi, cum s-o ajutăm? Nu vezi că-l bate măr?

Aşa era, îşi dădu Irene seama. Lui Dorothy îi curgea sânge din nas şi era clar că a doua zi o să se trezească cu

un ochi vânăt de toată frumusețea şi cu coastele învinețite pe partea dreaptă. Dar Suedezul îşi înghițise, se pare, trabucul. Iar nasul arăta ca şi cum îi fusese spart. Dorothy îi căra pumni în urechi. El încetase s-o mai lovească şi încerca să se apere.

— Cinci dolari pe Lungană, zise un soldat.

Dorothy începuse să plângă. Irene păşi în cerc şi îşi puse mâna pe umărul prietenei ei. Aceasta tremura ca un cal sălbatic.

— Gata, scumpo. Hai, lasă-l să plece.

— Te omor, nenorocitule! strigă Dorothy scuipându-l în ochi. Dacă mai îndrăzneşti vreodată să te iei de noi!...

El mormăi ceva, înfricoşat.

— M-am. Săturat. De. Bărbați. Proşti! zise ea, trăgându-i o ultimă scatoalcă.

— Nebuna naibii, îngăimă el.

— Habar n-ai cât de nebună.

— Hai, Doro, şopti Irene. S-a sfârşit.

Reuşi s-o tragă pe Dorothy de pe Suedez.

Dorothy rămase în picioare, privindu-l crunt. – Nu se sfârşeşte niciodată, spuse ea.

Plecă de lângă el, sui în bucătărie şi trânti uşa autobuzului.

Cu toții priviră cum coboară obloanele şi ascultară sunetul sec al zăvoarelor.

Suedezul se ridică gemând în genunchi, apoi se căzni să se ridice în picioare, tremurând din toate încheieturile. Nimeni nu-i oferi o mână.

Individul se aplecă şi îşi propti mâinile pe şolduri, scuipând sânge. Se uită la Irene şi îi spuse:

— Nu scapă ea aşa uşor.

— Băi omule, zise un soldat. Nu ți se pare c-a scăpat deja?

Suedezul nu îndrăzni să privească pe nimeni în ochi. Înainte să fie înghițit de întunericul care se lăsase, mârâi:

— Zi-i nebunei că n-am terminat cu ea.

— Dar ea a terminat cu tine, îi strigă Irene în urmă.

După ce Suedezul dispăru, Irene îi întrebă pe băieți:

— Chiar credeți că sunt grasă?

Ei o pocniră pe spate şi începură să-i dea coate, apoi îi oferiră țigări de parcă ea ar fi fost cea care-l snopise în bătaie pe malac. Adevărul este că tuturor le era acum un pic frică de Dorothy. Până şi lui Irene.

A doua zi de dimineață, când deschiseră ferestrele să lase să intre înăuntru lumina soarelui, descoperiră că soldații înconjuraseră autobuzul cu flori şi tot felul de alte daruri: sticle cu vin, bomboane, prăjiturele de acasă. Cineva le lăsase până şi o pungă cu jeleuri.

Pe Dorothy o durea corpul aşa de tare, că o lăsă pe Irene să conducă.

38

— Nu puteam să-l las să îți vorbească aşa, spuse Dorothy.

Irene ajunsese în acel stadiu în care aproape că îi făcea plăcere să conducă bestia – o ajuta să nu se mai gândească la lucrurile întunecate care-i umblau prin cap.

— A fost un spectacol pe cinste, zise. Ce mai bătaie! Ai fost ca o leoaică.

Dorothy îşi puse un şervet umed pe ochi.

— Mi-ar plăcea să fiu şi eu în stare de aşa ceva, continuă Irene.

— Păi, primul ochi vânăt mi l-am încasat în clasa a patra, spuse Dorothy.

— Ai bătut şi atunci un băiat?

— Frate-meu mi-a aruncat mingea prea tare.

— Văru-meu Arthur mi-a scos un dinte din față, zise Irene.

— Măgarii ăştia de bărbați, răspunse Dorothy.

Irene se întoarse spre ea. Drumul era gol şi luminos.

— Dar te simți bine, Doro?

Dorothy privi pe fereastră la imaginile care i se perindau prin fața ochilor.

— Nu cred c-o să mă mai simt cu adevărat bine vreodată, zise ea cu un tremur în voce.

— Nici eu.

— Poate om reuşi să ne refugiem la ferma ta şi să ne ascundem acolo.

Irene zâmbi cu jumătate de gură:

— Sau la a ta.

Dorothy tăcu, iar Irene se hotărî să n-o mai întrebe nimic. În clipa aceea, auziră sirenele.

Văzură două jeepuri care se îndreptau furtunos spre ele. Căştile albe ale militarilor indicau că făceau parte din Poliția Militară.

— Vin spre noi nişte ghiocei, spuse Irene.

Dorothy întinse gâtul să-i vadă.

Jeepurile avansau în sunete de sirenă, încetinind când ajunseră în fața lor. În fiecare vehicul erau doi polițişti. Unul le făcu cu mâna şi le arătă marginea drumului.

— Ce naiba, mormăi Irene, virând repede spre dreapta.

Întotdeauna se gândea la volanul acela mare şi greu de controlat ca la cârma unei corăbii de pirați.

Amândouă intuiau că probabil era vorba de incidentul din ajun, cu Suedezul.

Jeepurile se postară în fața autobuzului, ca şi cum ar fi fost gata să-l blocheze dacă Irene se hotăra să o şteargă. Apoi coborâră toți ghioceii. Unul din ei avea la îndemână o mitralieră poreclită „pârâitoare”. Toți aveau pistoale la centură.

— N-o să-i las pe sticleții ăştia să mă prindă vie, spuse Dorothy calm, o glumă lipsită de haz.

Şeful poliţiştilor îi făcu semn lui Irene să închidă motorul. Irene se execută. Fură invitate să coboare, iar ele se conformară.

— Actele dumneavoastră, doamnelor. Şoferul?

— Irene Woodward.

— Pasagera?

— Dorothy Dunford.

— Arătați ca şi cum ați avut parte de o noapte grea, domnişoară Dunford.

— Asta pentru că nu l-ați văzut pe adversarul meu.

— Tocmai că l-am văzut, spuse el, cu aceeaşi mutră impasibilă. Indică spre Irene. Domnişoară Woodward, puteți să mergeți înapoi în maşină. Nu dați, vă rog, drumul la motor.

— Da, să trăiți.

— Aveți un grad mai mare decât mine, domnişoară.

Ea schiță un zâmbet. Era poate cea mai ciudată scenă la care asistase.

— Dar ce-am făcut, mergeam prea repede?

— Nu, domnişoară. Avem ceva de discutat cu domnişoara Dunford.

— Tu eşti OK, Doro?

— Nu-i nici o problemă, Aligatoareo.

Vă rog, nu comunicați între dumneavoastră, spuse şeful poliţiştilor.

Irene se duse înapoi în autobuz. Lăsă fereastra deschisă ca să asculte.

Poliţiştii se adunară în jurul lui Dorothy.

Şeful lor îi înmână un teanc de hârtii.

— Vrei să ne povesteşti despre Suedezul Olsson?

— El a deschis gura aia spurcată, şi eu i-am băgat pumnul pe gât.

Cu toții începură să râdă, apoi îi aprinseră o țigară lui Dorothy.

— Urmează o investigație. Din păcate.

Dorothy studie în tăcere foile.

— Crucea Roşie nu va fi deloc încântată, spuse ea în final.

— Nu, domnişoară, cred că nu va fi.

— Mă vor aresta?

— Nu imediat.

— Înțeleg. Va avea loc un proces?

— E complicat. Nu primim astfel de plângeri în fiecare zi. În care o duduie îl snopeşte în bătaie pe un soldat.

Ea îi aruncă o privire încruntată.

Omul ridică mâinile, de parcă ar fi vrut să stăvilească un atac.

— Scuze c-am spus „duduie”.

— M-am topit de râs, răspunse ea trăgând din țigară.

— E posibil să decidă să te trimită acasă. O să vină cineva să facă o investigație. Probabil că o să facă un dosar, dacă nu altceva. Suedezul ăla te-a încondeiat bine.

Dorothy îşi aruncă țigara şi păru dintr-odată că se face mică.

— N-ai mai comis şi altele, sper? întrebă polițistul.

Fără să răspundă, se uită lung la el. Polițiştii îşi aruncară priviri grăitoare.

— Bine, spuse şeful inspirând adânc. Pune-ți treburile în ordine. Nu-mi dau seama în ce bucluc ai mai intrat pe lângă asta. Dar cu siguranță că o să se afle.

— Mai bine să nu ştiți.

— Mai bine. Mie mi s-a dat ordin să vin să pun întrebări şi m-am executat. Făcu un gest ca şi cum s-ar fi şters pe mâini. Şi gata. Ai grijă, domnişoară Dunford. Nu vrem să venim după dumneata a doua oară. Dacă ai nevoie de psiholog, armata îți va oferi unul. Sau Crucea Roşie. Dar,

orice s-ar întâmpla, sfatul meu este ori să pleci acasă de bunăvoie, ori să te aştepți la o investigație. Însă nu dezerta, te rog.

— Nu sunt soldat, spuse ea. Chiar credeți c-ar putea să mă acuze de dezertare?

— Mai bine să nu ajungem acolo.

Polițiştii se întoarseră la jeepuri şi porniră în trombă înapoi de unde veniseră.

Dorothy se sui în autobuz şi se prăbuşi în scaun.

— Las' c-o să se rezolve, îi spuse Irene.

— Nu prea cred.

Rămaseră aşa vreme îndelungată, privind la norii care se mişcau pe cer.

A doua seară după de-acum legendara încăierare, tocmai îşi terminaseră treaba şi îşi ridicau corturile lângă autobuz – doreau să se bucure de un somn în aer liber –, când apăru pe nepusă masă Rusty Penney.

— Russell! strigă Irene, gata să-i dea o îmbrățişare.

Dar Russell se feri.

— Domnişoară Irene, spuse el. Apoi întoarse privirea spre Dorothy cu admirație belicoasă. Ai comis-o de data asta, domnişoară Dorothy.

— Recunosc.

— Nu-i o situație ideală.

— Nu.

— I-am promis doamnei căpitan că trec pe-aici. Că o să-ți trag un perdaf. Nu-i cazul de mai mult tam-tam.

— Sunt la capătul nervilor, Russell.

— Nu cred însă că Crucea Roşie îți va aprecia prestația de boxer.

— Mă gândesc că Washingtonul înțelege cum stau lucrurile, spuse Irene.

— Abia aştept să se termine odată cu războiul ăsta, oftă Rusty. Să mă duc cu nevasta la pescuit. Am eu o baltă la care merg.

— Şi Holly ştie să pescuiască?

— Care fată din sud nu ştie? Şi nu-i nevoie neapărat să pescuiască ea. Dacă vrea, poate să stea şi să-şi vadă de frumusețe. Peştele i-l prind eu.

— Tu eşti Tarzan, spuse Dorothy. Ea, bucătăreasa.

Rusty îşi încrucişă brațele.

— Chiar e nevoie să stau să te țin de mână, Dorothy? Pot să sper că veți fi capabile să nu mai intrați şi în alte belele?

— O să fim, spuse Dorothy.

— Acum îmi sparg creierii încercând să găsesc o cale să vă scot din beleaua asta, domnişoară Dorothy. Rusty îşi vârî mâinile în buzunar şi adăugă: îmi închipui că i-ai tras băiatului ăluia o bătaie soră cu moartea.

— Nu zic nu.

Rusty dădu din cap şi avu intenția să mai spună ceva, dar renunță. Nu făcu decât să tragă un oftat adânc şi să se topească în întuneric.

Mai târziu, după ce se băgaseră în pat, Irene se trezi şi îşi dădu seama că Dorothy dispăruse.

Când Dorothy apăru spre dimineață, ai fi zis că are mințile rătăcite. Părul ciumpăvit îi era plin de puf şi paie. Era acompaniată de doi soldați, de Garcia şi un alt tovarăş înalt şi tăcut. Aveau cu ei un pachețel înfăşurat într-o pânză neagră, pe care încercau să-l ascundă de privirile lui Irene. Dorothy ducea şi o geantă lungă ce părea plină atât de haine, cât şi de obiecte de metal care zăngăneau. Geanta fu ascunsă în burta autobuzului.

— Hai s-o ştergem, îi spuse lui Irene. Haide. Avem ceva de mers.

Cei doi soldați se alăturară genții ascunse în bucătărie, cu tot cu pachețelul lor. Dorothy îi încuie acolo.

— Ce-i asta? întrebă Irene. Ce-i cu Zoot?

— Pentru siguranță.

— Doro?

— Hai. Tre' să ajungem la Alpi până la căderea serii.

Sări în scaunul şoferului şi dădu drumul motorului.

— Irene, haide odată.

Irene se uita lung la bucătăria încuiată, neştiind ce se mai abate asupra ei. Dar urcă lângă Dorothy.

— Îi lăsăm mai încolo pe băieți, de îndată ce părăsim zona asta.

— Bine, Doro. Cum spui tu.

Autobuzul începu să împrăştie pietricelele de pe drum pe măsură ce căpăta viteză. Dorothy apăsa vârtos pe ambreiaj, aplecându-se peste volan. Îi aruncă lui Irene faimoasa ei hartă.

— Pune-o tu bine, da? îi spuse.

Arăta ca şi cum o ilumina ceva dinăuntru. Irene avea senzația că din prietena ei se revarsă valuri de căldură. Luă harta împăturită şi o îndesă în săculețul de la picioare.

— Spune-mi ce se petrece, o rugă.

Dorothy continuă să conducă, fără nici un răspuns. Irene se gândi că poate n-o auzise:

— Doro, spune-mi...

— Ho, că te-am auzit, îi zise ea, întorcându-se şi aruncându-i lui Irene o privire golită de orice emoție. Suedezu', reluă peste câteva clipe. Ştie.

— Ce să ştie?

— Ştii tu ce.

— Tocmai că nu ştiu.

— S-a apucat să tragă pe toată lumea de limbă, Aligatoareo. E pe urmele mele.

— Ce tot spui tu acolo?

— Vorbesc de Stafiile Cenuşii. Haide, măi. Doar ştii ce spun. A descoperit c-am ieşit cu ei. Şi c-am făcut diverse lucruri. Dorothy schimbă viteza. Băieții sunt pe post de paznici. Mergem la Füssen.

— Ce să facem acolo?

— Tre' să ajung în munți. Mi-au aranjat băieții să mă întâlnesc cu cineva.

— Pentru ce?

Dorothy rânji.

— Am de gând să fug. Să iau bebeluşul şi s-o întind. Mă gândesc că n-o să mă recunoască nimeni, o să mă creadă refugiată de război.

— Ce bebeluş?! țipă Irene, începând să plângă – de teamă, de uimire, de mânie. Refugiați? Dorothy, pentru numele Domnului, ce tot spui acolo?

Dorothy opri într-o poiană în afara drumului, îi făcu lui Irene semn să se dea jos, apoi ieşi şi ea şi se duse la spatele autobuzului, descuind uşa. Soldații şedeau pe podea, cu sacii de dormit sub ei şi armele pe podea. Fiecare avea câte o ghiulea în mână. Iar pachețelul pe care-l observase Irene se tot mişca în brațele lui Garcia, scoțând un scâncet jalnic.

— Îi e foame, spuse el.

— Nu se poate aşa ceva, spuse Irene.

— Domnişoară Irene, spuse Garcia. Asta-i Brewer.

— Prietena dumitale e o adevărată luptătoare, spuse Brewer.

— E indian, zise Garcia. Aşa vorbesc ei.

— Încetați odată! strigă Irene. Ce se întâmplă?

Garcia folosise o cutie de lapte condensat şi un pic de apă ca să încropească un biberon pentru micuță. Adăugase şi un picuşor de zahăr. Dorothy căută prin geantă şi scoase un biberon. Făcu o tetină tăind un deget de la o mănuşă de cauciuc.

— În familia mea sunt nenumărați bebeluşi, le informă Garcia. Mă pricep.

Reuşi să convingă pruncul să bage tetina în gură şi să înceapă să sugă.

— Ați înnebunit de tot? întrebă Irene, neştiind nici ea cui i se adresează.

Soldații coborâră, îi dădură bebeluşul lui Dorothy şi se afundară în pădure să urineze. Se întoarseră, îşi luară lucrurile şi îşi aruncară puştile pe umăr.

— Gata, am scăpat de Suedez, spuse Brewer. Nu uita ce ți-am zis. Füssen. Drumul care o ia spre răsărit printre dealuri. Mergi zece kilometri. O să vezi un foc pe stânga drumului. Oamenii de acolo o să te conducă la Salzburg. Iar de-acolo o să găseşti tu cu ce să mergi mai departe.

— Rețeaua lor funcționează, spuse Garcia. O să te descurci. Doar că acolo sunt bombardamente, aşa că ai mare grijă. Încă mai umblă nemții pe dealuri. Dacă n-ai ajuns la Füssen până diseară, o să trebuiască să-ți acoperi farurile – din cauza regulilor de camuflaj.

— N-am mai fost pe acolo, adăugă Brewer. Îi dăduse mai devreme lui Dorothy o jachetă de piele, de pilot de vânătoare, mult prea largă. O să încapă şi fetița în haina asta, îi zise. Ai grijă de ea.

Cu toții îi strânseră mâna lui Dorothy, înclinară din cap spre Irene şi o luară la picior.

Dorothy începu să legene fetița şi s-o bată pe spate ca să râgâie.

— Ai luat-o razna de tot, spuse Irene.

Dorothy continuă să legene copilul, cântându-i încetişor şi sărutându-i puful negru de pe creştet.

— Câte luni are? întrebă Irene.

— Nu ştiu.

— Ai salvat-o.

— Da, aşa este.

Irene se uită la fetiță.

— La ce foamete e în vremurile astea, spuse Dorothy, n-am cum să-mi dau seama: ar putea fi nou-născută, sau să aibă un an deja. Cine ştie?

Vorbele ei îi frângeau inima lui Irene.

— Irene, zise Dorothy. Copila asta e A Treia Fată din Autobuz. Trebuie s-o ajutăm.

Irene, aflată la volan, conducea încet.

Dorothy ținea fetița în brațe. Bebeluşul era foarte cuminte. Irene trebuia să recunoască acest lucru. Era o ființă micuță şi liniştită, cu o față de maimuțică un pic supărată. Dorothy îşi desfăcu jacheta de pilot şi vârî copila în sân, cu fața aceea micuță lipită de pieptul ei, după care trase fermoarul aproape de tot. Arăta ca şi cum ar fi fost însărcinată.

— N-am avut ce să fac, a trebuit s-o iau de acolo, zise. Ascultă-mă, să-ți spun toată povestea. Ştii că am ieşit cu băieții ăştia.

— Da, ştiam.

— M-am gândit eu că probabil ştii. Dar am zis că-i mai bine să nu ştii sigur. Ca să nu fii trasă la răspundere dacă se întâmplă ceva. Şi vezi ce s-a întâmplat?

— Ce s-a întâmplat?

Dorothy trase adânc aer în piept şi îl expiră într-un târziu.

— Războiul ăsta. Toată distrugerea asta... moarte... fețele băieților ăstora. Oamenii care au pierdut totul. M-am săturat. Sunt furioasă. Tu nu? o întrebă sfidător pe Irene. Vreau să zic, schimbă tot ce reprezint eu. Mă simt fără speranță, neajutorată, când de fapt lucrul de care am eu nevoie este să simt că există şi dreptate pe lumea asta. Am vrut să omor duşmani. Să iau viețile unui milion de astfel de oameni răi. Să le-o plătesc. Iar Stafiile Cenuşii – nu eram

sigură cu ce se ocupă, dar ştiam că fac ceva – m-au lăsat să vin cu ei.

— Şi?

— Şi mi-am depăşit atribuțiile, asta am făcut. Am ucis un ofițer neamț. Dorothy îşi puse mâna pe căpşorul copilului. Am început să patrulez noaptea cu băieții. Şi am distrus un centru de comandă al nemților.

— Doamne sfinte, Dorothy. M-ai lăsat fără grai.

— Atunci taci şi ascultă. După ce am fost la lagărul acela al morții, cred că m-am stricat la cap de tot. Deja mă simțeam rău. Aşa de rău. Aşa de groaznic de rău. Şi apoi să merg acolo şi să văd că nu sunt în stare să fac nimic – că nu-s în stare să ajut măcar o singură persoană... Doar că noaptea trecută am găsit bebeluşul. Toată lumea era moartă în vagonul ăla de marfă. Dar am auzit-o scâncind. Nu-nțelegi, Irene? Nu poate fi vorba numai de omorât. Trebuie să fie vorba şi despre trăit. Despre salvarea de vieți. În lagărul acela m-am simțit aşa de neajutorată. Nu eram decât o simplă turistă. Dar pe copilul ăsta, pe el îl pot ajuta. Şi nu pot să las pe nimeni să mi-l ia acum. Ea este modul în care mă pot răscumpăra, nu-nțelegi?

Irene o privi.

— Deci, în loc de o moarte pentru o moarte, o viață pentru o moarte?

Dorothy strânse fetița la piept şi îi zâmbi recunoscătoare în timp ce Irene se lupta cu volanul. Fetița scânci, şi Dorothy începu s-o legene cum stătea cuibărită în jachetă.

— Ce ciudat că nu uităm niciodată asemenea lucruri, spuse ea. Pe vremuri îngrijeam bebeluşi la biserică. Îmi plăcea nespus să mă ocup de ei.

Urmă o tăcere stânjenitoare. Irene se simțea prinsă într-o situație care nu era în regulă. De parcă ar fi fost Dorothy, prinsă într-unul din înfierbântatele ei coşmaruri. Le ducea pe amândouă pe un drum înspăimântător. Nu înțelegea

deloc ce se petrece, dar continua să meargă într-acolo de dragul lui Doro, şi în acelaşi timp se chinuia să găsească argumentul care ar fi putut-o convinge pe prietena ei să-şi revină în simțiri, să se întoarcă, să înfrunte orice necaz ar fi crezut ea că urma să se întâmple.

— Vrei să afli toată povestea, sau nu? o întrebă Dorothy.

— Vreau.

39

Multi oameni de acolo ştiau despre legătura dintre ea şi Stafiile Cenuşii, îi explică Dorothy. Umblau zvonuri de luni întregi. Dar toți cei care aflaseră o ocroteau, spunând că-şi petrecea nopțile la poker, pentru că era o jucătoare împătimită. Nimănui nu-i păsa de fapt ce se întâmplă. Se ştia că umblă tot felul de zvonuri şi că gura lumii e slobodă. Fiecare tabără avea zvonurile şi istoriile ei, unele neadevărate, care circulau libere, de la o tabără la alta, de la un batalion la altul, de la o trupă la alta. Poveşti cu stafii, cu arătări, poveşti de mare bravură militară, ciocniri cu cei mai fioroşi naziști, peripeții cu contrabandă sau isprăvi amoroase. Scornelile erau la ordinea zilei. Dar după încăierarea care avusese loc se găsise un individ – Suedezul – căruia să-i pese dintr-odată de toate astea.

Stafiile Cenuşii veniseră s-o vadă în ultima noapte, când se îndrepta spre un oraş la câțiva kilometri mai la sud. Voiau să vadă dacă se simte bine, să afle dacă poliția militară le pomenise numele când o căutaseră.

Nu, spusese ea, şi cu toții răsuflaseră uşurați.

Îngenuncheaseră la ceva distanță de Irene şi de ceilalți care sforăiau lângă tovarăşii lor de adăpost. Îi spuseseră lui Dorothy că erau în drum spre un oraş în care nişte femei erau ținute prizoniere de un primar colaboraționist. Nu se duceau acolo ca să-l execute. Însă trebuia să fie adus la

comandament până în zori. Conducerea armatei americane îşi dădea bine seama că războiul urma să se sfârşească în curând – victoria americană părea sigură. Iar forțele americane făceau tot felul de manevre clandestine ca să aresteze cât de mulți trădători se putea înainte ca aceştia să-şi dea seama că sunt vizați. Se credea că primarul acesta deține informații importante despre alți trădători ca el, mult mai ticăloşi.

Dorothy se oferise imediat să participe.

Pădurarul clătinase din cap. Se stârnise prea multă vâlvă în jurul ei, spusese el. Însă restul Stafiilor îi ținuseră partea, aşa că în cele din urmă Pădurarul cedase.

Primarul sforăia, mort de beat. Nevastă-sa fugise din dormitor, goală-puşcă. Ei o înhățaseră şi îi puseseră un căluş. Jumătate din trupă îl scosese pe primar rapid din casă şi-l dusese în pădure, unde urma să se facă joncțiunea cu un camion care aştepta la câțiva kilometri distanță. Dorothy plecase cu Brewer şi cu Garcia la depou. Paznicii dispăruseră deja. Toată lumea ştia ce urmează să se întâmple. Deveniseră cu toții iar civili şi fugeau în Polonia sau în Austria, ori se făceau nevăzuți în mulțimile din Hamburg şi München, unde aveau să jure pentru tot restul vieții că nu fuseseră niciodată soldați.

Femeile din vagoanele încuiate țipau, tuşeau şi bocăneau în uşi. Soldații începuseră să ridice mânerele uşilor şi să le deschidă. Din vagoane se revărsaseră cadavre. Erau însă şi supraviețuitori, care abia aşteptau să scape de acolo şi care țâşniseră afară şi se topiseră în întuneric.

Femeia cu copilul era în al treilea vagon. Când deschiseseră uşile, răbufnise o putoare îngrozitoare. Urină, vomă, lucruri şi mai groaznice. Vagonul era cumplit de tăcut. Garcia începuse să cerceteze interiorul cu lanterna – s-ar fi zis că înăuntru sunt mormane de haine vechi. Dorothy şi Brewer urcaseră şi ei în vagon, cutremurându-se

din cauza fluidelor înghețate în care îngenuncheau. Nu se auzise decât un sunet, unicul sunet, din colțul în care zăcea femeia, cu fața lipită de lemnul aspru.

Dorothy se dusese la femeie, dar o găsise fără suflare.

— Dar am auzit ceva, spusese Brewer.

Garcia, care stătea cu spatele la uşă, îşi fluturase puşca înainte şi înapoi în întuneric.

— Haideți odată, le zisese.

— Stai puțin, îl oprise Brewer.

Întorsese trupul femeii spre ei.

Bebeluşul era învelit într-un şal. Se auzea cum încearcă să respire.

— Bună, micuțo, îi spusese Brewer.

Ridicase copilul şi încercase să i-l dea lui Dorothy.

— Nu, nu pot, zisese ea clătinând din cap. Nu mi-l da mie.

— Dar trebuie s-o iei.

Capul mamei moarte era ras. Dorothy îi acoperi fața cu şalul murdar în care fusese înfăşurat bebeluşul.

— Hai, măi Lungano, o rugase Brewer. O salvăm, sau o lăsăm aici. Tu decizi.

Îşi acoperise apoi lanterna, lăsând doar o rază care să lumineze copilaşul. Avea nişte mâini atât de micuțe! Şi foarte mult păr pe cap, pentru un bebeluş. Pe şal era brodat şi un nume.

Dorothy se clătina pe picioare când ieşise cu copilul în brațe, legănându-l, privind fața mică şi albă, ochişorii aceia care se uitau în sus la ea, ca şi cum ar fi fost uimiți. Brewer o ajutase să coboare din vagon.

Garcia se întorsese spre ea.

— Ce-ați găsit acolo?

Ea îi arătase în timp ce Brewer sărea şi el jos din vagon.

— *Mira no mas,* spusese Garcia. Şi iată-te mămică, *loca.*

— Ce mă fac?

— Până una-alta, tre' să ne luăm tălpăşița de- aici. Eu, unul, aş băga micuța în sân. Tre' s-o ştergem înainte să apară paznicii nemți.

Cei trei erau ciudat de relaxați în timp ce se întorceau la tabăra lor, povestind una, alta despre bebeluşii de acasă.

Când fetița începuse să scâncească la Dorothy în sân, Brewer o luase în mâinile lui uriaşe.

— Mie să-mi spui unchiul Duane, îi murmurase, iar zgomotul gros şi monoton al vocii lui o adormise pe micuță.

40

Irene şi Dorothy călătoriseră toată ziua pe drumuri cotite, îndepărtându-se din ce în ce mai tare de tabăra lor, trecând pe lângă Nürnberg şi Augsburg. În cele din urmă ajunseseră la poalele Alpilor. Se lăsa întunericul şi nu mai aveau cine ştie ce benzină, aşa că Irene trase autobuzul pe marginea drumului. Lăsară bebeluşul înfăşat în scutece pe podeaua autobuzului şi ieşiră afară să toarne combustibil în rezervor, din canistrele depozitate în față. Autobuzul absorbi trei.

— Parc-ar fi bebeluşul tău, spuse Irene.

Dorothy ştia că prietena ei încerca să se arate vitează şi aprecia mult acest lucru.

— Vrea şi ea să supraviețuiască.

Când terminară cu alimentarea autobuzului, Dorothy se apucă să acopere farurile, astfel încât să nu mai răzbată decât o geană de lumină.

— O să fiu ca oarbă dacă o să conduc aşa, se plânse Irene.

— L-ai auzit pe Garcia. Mai bine aşa decât să ne trezim împuşcate de un lunetist.

Se urcară în vehicul, iar Dorothy luă fetița şi o băgă la loc în sân.

— Trebuie să fac asta, spuse. Ştii bine că n-am încotro.

— Ba ai încotro.

— Nu pot să merg la închisoare. Nu pot şi pace.

— Dar de ce crezi că ai să ajungi la închisoare?

— Nu pot. Dacă mă închid, ce se întâmplă cu mititica?

— Doro, ştii bine că se va găsi cineva care să aibă grijă de ea. Şi îmi pare rău că trebuie să spun asta, dar mie mi se pare că arată mai mult moartă decât vie. Poate ar fi mai bine s-o duci la spital.

— Du-te la naiba, Irene.

Drumul de munte era abrupt. Înspăimântată, Irene se rezema cât de tare putea de volan, încercând să pătrundă întunericul cu privirea.

— Nu văd nimic, se plânse.

— Caută lumina unui foc pe stânga, spuse Dorothy. Şi ai grijă cum parchezi. M-au avertizat că e exact pe buza unei pante.

— Dar ce ai de gând să faci?

— Chiar vrei să ştii?

— Da.

— Dacă te prind? Nu-i mai bine să nu ştii nimic?

Irene, concentrându-se la drumul întunecat, nu-i răspunse. *Rapid City* se zgâlțâia din toate încheieturile, hurducăindu-se pe hârtoapele drumului neasfaltat. În jurul lor erau pini care păreau nişte creaturi uriaşe şi întunecate.

— Bine, spuse Dorothy. Există un ghid din Mişcarea de Rezistență. El e cel care le spune Stafiilor Cenuşii unde să se ducă şi pe cine să viziteze. Probabil că omul ştie cel mai bine cine merită lichidat. El e cel care ajută oamenii să scape peste graniță. Până acum îi ajuta să fugă de nemți. Sigur o să ne ajute să fugim şi pe noi. Pe mine şi pe fetiță.

— Aşa, hop-țop.

— Altceva mai bun n-am la dispoziție.

— Doro, e o nebunie.

— Nu-s proastă. Ştiu şi eu că va fi foarte greu. Dar micuța asta şi cu mine putem să fugim. Pot să ajung acasă cu ea. Şi promit c-am să te caut. Nu-ți spun adio. Long Island, nu? Ferma aceea mică de care povesteai.

— E cea mai nebunească idee şi cea mai...

Acestea fură ultimele cuvinte pe care le rosti.

Se auzi o lovitură asurzitoare care făcu autobuzul să se ridice de trei ori pe roțile din stânga. Irene lovise un crater făcut de o bombă. Se chinui să controleze volanul. Dorothy țipă o dată. Ultima clătinare a autobuzului le proiectase în aer – şi când coborâră, marginea drumului se surpă, iar ele se prăbuşiră în gol.

Rapid City se propti într-un pin bătrân. Dorothy se făcuse covrig şi o îmbrățişase pe fetiță, încercând s-o protejeze cu corpul ei. Simți cum o loveşte ceva în cap şi nu mai auzi nimic. Bucătăria explodă şi începu să se reverse pe pantă. Autobuzul se rostogoli în aer. Irene zbură afară pe uşă. Autobuzul se lovi iar de pământ şi explodă. Teii şi stejarii se transformară în torțe. Vârtejurile de fum uleios începură să se ridice în aer după ce luară foc cauciucurile.

41

Irene se trezi în țipete.

Ce straniu, stătea în patru labe pe jos. În noroi. Era oare în Mattituck? Şi cine țipa aşa? Simți deodată o durere cumplită şi îşi dădu seama că ea este cea care țipă. Se afla într-o baltă rece de sânge, sângele ei.

Nu reuşea să-şi revină. Să se oprească din țipat. Dar îşi dădea seama că trebuie să se uite în sus, către drumul de unde se vedeau coborând lanterne spre ea. Nu ştia cât stătuse aşa, fără cunoştință. Auzi vocile unor bărbați care se pregăteau să coboare, le auzi echipamentul care zăngănea. Şi tot nu izbutea să se oprească din țipat. Poate că în felul

ăsta îşi semna condamnarea la moarte, alertând posibili asasini, dar corpul ei refuza să tacă. Abia când soldații se apropiară îndeajuns încât lanternele lor o orbiră, reuşi să-şi încleşteze dinții.

— Ai de capu' meu, spuse unul din ei, e într-o râpă.

Irene simți că se relaxează. New York. După accent, erau din New York şi veniseră s-o salveze.

Bărbații nu ştiau nici ei ce să facă şi cum s-o ajute. Se îmbulziră în jurul ei s-o privească.

— Doamne, spuse un tinerel. E franjuri.

— Drăguță, linişteşte-te. Da? Ne ocupăm noi de tine. Nu-ți face griji. Nu te lăsăm noi aşa.

— Chemați doctorul! strigă altul. Avem nevoie de ajutor!

— Nu-ți fie frică, eşti în siguranță acum!

Bărbații se aplecară asupra ei şi o apucară cu delicatețe, ridicând-o din noroi.

Ea începu să strige:

— Doro! Doro! Doro!

Soldații nu ştiau de cine era vorba. Se vedea însă autobuzul care ardea ca o torță câțiva metri mai încolo, aprinzând pomii din jur ca pe nişte bombe. Dogoarea ajungea până la ei. Se uitau unii la alții, clătinând din cap. Chiar şi dacă ar fi fost în stare s-o găsească, nu ar mai fi avut ce salva. Creară un perimetru de securitate în jurul lui Irene, ca nu cumva să fie surprinşi de vreun duşman atras de zgomot.

— Doctore!

— Aici sunt! strigă doctorul, coborând panta.

Pietricelele desprinse de coborârea lui se împrăştiară peste Irene, care stătea întinsă pe spate, tremurând acum din cauza şocului. Ochii i se roteau îngroziți, iar de la brâu în jos era scăldată în sânge. Doctorul fluieră încetişor, apoi îi tăie ce mai rămăsese din pantaloni. Ceilalți soldați îşi

feriră privirea. Avea o piele îngrozitor de albă sub roşul sângelui care o acoperea.

La lumina lanternei, medicul se apucă să toarne sulfamidă peste tăieturile din picioare şi peste dunga sângerie care-i brăzda abdomenul.

— Gata, gata, şoptea el.

— Aoleo, Loot, mi se pare mie, sau ăla e un os? zise unul din băieți.

— Tacă-ți gura, îi răspunse el, uitându-se la oamenii care stăteau în jur. Rugați-vă, băieți, rugați-vă.

Continuă s-o înfăşoare în bandaje până le termină. Ceru o cămaşă, pe care o tăie în fâşii pe care le înfăşură în jurul bandajelor în care îi învelise picioarele. Apoi apăsă un alt bandaj pe burta ei tăiată. Acesta se făcu roz pe margini şi roşu aprins în mijloc. Irene plângea, mişcându-şi capul în noroi, strigând-o pe Doro.

— Nu te mai mişca, drăguță, că ai să sângerezi de tot, îi spuse doctorul.

Făcu un garou pe care-l legă în jurul unei coapse, aproape de trunchi. Scoase apoi o doză de morfină din trusă şi o înțepă.

— Încearcă să te odihneşti.

În câteva minute, drogul o trimise în țara viselor.

— Si-acum ce facem? întrebă unul dintre soldați, uitându-se la buza abruptă a râpei.

Nu aveau nici un fel de targă. Se nimeriseră să patruleze pe acolo, deci n-aveau nici un vehicul cu care s-o transporte. Şi cu siguranță era plin de nemți în jur.

Se apucară să-şi lege cămăşile una de alta, înnodându-le mânecile şi poalele, iar restul tovarăşilor lor îi imitară. Când isprăviră, o ridicară cu blândețe pe Irene, aşezată în acest hamac de cămăşi, iar doctorul o înveli cu o altă cămaşă, pe post de pătură. Ultima cămaşă îi fu înfăşurată strâns în jurul picioarelor, ca să nu dea din ele. Şi să o protejeze dacă

soldații o scăpau cumva pe jos. Dar fiecare dintre ei ştia că nu aveau s-o scape.

— Hai, la drum, spuse medicul.

Doi băieți o aburcară în spinare, iar alți doi îi urmară, ținând strâns hamacul şi încercând din răsputeri să n-o lovească. Doamne, dar abruptă mai era râpa aia! Şi, pe deasupra, mai trebuiau să-şi care şi armele. Şuierau şi gâfâiau de parcă ar fi dus în spate o piatră de moară.

— Ei, vedeți, de-aia ați făcut atâta instrucție, băieți, îşi încurajă un soldat tovarăşii.

Doctorul arăta ca unul care mai avea puțin şi dădea coltul din cauza urcuşului. Le luă douăzeci de minute, dar reuşiră să ajungă în vârf, pe drumul distrus, unde o aşezară pe Irene pe jos ca să-şi tragă un minut sufletul. Stăteau aplecați, cu mâinile pe genunchi, şi se uitau la chipul ei alb ca varul.

— Măi băieți, spuse unul. Vă dați seama că avem de mers aproape zece kilometri pe jos?

— Măcar e la vale, zise altul.

Deciseră s-o care prin rotație şi o nouă echipă o ridică, cocoşându-se sub greutatea ei. O porniră la drum.

Spitalul de campanie se dovedi a fi un nou coşmar. Ea nu-şi recăpătă cunoştința, aşa că chirurgii reuşiră cu uşurință să-i curețe rănile cu ser fiziologic. Lipiră bucățile de carne care fluturau, îi puseră la loc oasele, o cusură, o injectară şi îi trântiră şi o perfuzie în braț. Iar asistentele o curățară de mizerie pe tot corpul.

Ea visa. Pe Dorothy, pe Handyman, pe Garcia, pe Patton, pe Ellie, pe Holly, pe bunica Effie, pe mama, pe mătuşa Eva. Cu toții treceau pe lângă ea ca nişte stele căzătoare, în timp ce patul îi plutea pe cer.

42

Irene zăcu toată luna aprilie în cortul de convalescență. Surorile medicale, infirmierii şi doctorii continuau să se uite încruntați la fişa ei. Era un miracol că supraviețuise, îi repetau. Nu află niciodată cine fuseseră eroii care coborâseră s-o salveze. Acela era adevăratul miracol, se gândea. Cât despre faptul că era încă în viață, oare era asta ceva bun? Gândurile care-i umblau prin cap îi spuneau că nu. Luase hotărârea solemnă să nu care cumva să se gândească la bebeluş. Nu era în stare să se gândească la bebeluş. Şi nici la Doro. La scumpa ei Doro. Dumnezeu n-avea s-o ierte pentru fapta ei.

Simțea mirosul fetid al rănilor, care aveau un iz de carne expirată de la abatorul unui măcelar de țară. Putea a sudoare, a mizerie. Iar durerea care o făcea să se chircească în pat nu putea fi descrisă în cuvinte. După ce chirurgii îi nenorociseră şi mai tare picioarele băgându-i tije de metal în ele şi un şunt prin care se drena puroiul din coapsă, nu putea nici să se ridice, darămite să umble. Refuza de multe ori să mănânce. Era ca o fantomă. Şi mai era şi unicul pacient de sex feminin; se simțea dezgustată că unii dintre bărbați flirtau şi chiar îi băteau apropouri în halul în care era.

Fusese pusă în cortul cel mai apropiat de locuințele personalului medical, ca să poată fi controlată des de infirmieri şi de asistente. Era mascota lor, deşi nu vorbea încă. Câteva zile bune crezuseră că a suferit leziuni cerebrale. Din ochi i se prelingeau încontinuu lacrimi cât bobul de mazăre. În prima săptămână după ce îşi redobândise cunoştința nu reacționase nici la vorbele de încurajare şi nici la întrebările serioase. În ziua în care vorbise pentru prima dată, infirmierii aproape că sărbătoriseră.

Unul dintre ei, pe nume Darrell, o întrebase cum o cheamă.

— Apă, vă rog, spusese ea pe o voce răguşită.

— Ce nume caraghios.

Dar ea nu zâmbise.

Deşi cortul unde operau chirurgii avea saci de nisip stivuiți în jur, Irene auzea din patul ei țipetele şi activitățile chirurgilor şi pleoscăitul cumplit. Doctorii puneau muzică la pick-up, dar aceasta tot nu reuşea să acopere sunetele. De fapt, o făcea şi mai tare să sufere, pentru că discurile semănau cu cele de la *Rapid City.* „Hai, fruntea sus, Aligatoareo, n-ai nici o zgârietură”, îşi spunea.

Era separată de colegii ei răniți din cort printr-o perdea atârnată pe nişte inele de oțel care zăngăneau pe un cadru metalic. Aceştia o porecliseră Miss America şi Greer Garson[75], pentru că erau siguri că e ori fotomodel, ori vedetă de cinema, deşi nu o văzuseră cum arată. Tot nu le spusese cum o cheamă, dar ei îi auzeau vocea şi o auzeau cum plânge. Era de ajuns pentru ei.

— Hai, măi păpuşă, nu mai plânge! îi strigau vocile masculine. Îți promit că te scot în oraş când ieşim de-aici!

Durerea, aflase ea, era atotputernică, o copleşea de parcă tot universul nu era decât durere, de parcă însuşi vântul nu era decât o agonie mişcătoare. Te învăța zilnic câte ceva. O realitate pe care ar fi dat orice să n-o fi descoperit.

Un infirmier grăbit făcuse îndeajuns de mult curent când trecuse pe lângă ea. Şuruburile de metal care-şi ițeau capul din carnea ei inflamată începuseră să vibreze. Nu suporta

---

[75] Eileen Evelyn Greer Garson (1904-1996), actriță de origine britanică foarte populară în perioada celui de- A1 Doilea Război Mondial pentru filmele sale în care a interpretat roluri de femei capabile, descurcăreţe şi hotărâte.

nici măcar atingerea cearşafului. Când o asistentă încercă s-o curețe cu un burete înmuiat în apă caldă, simți cum urcă în ea un țipăt, de parcă întreg organismul ar fi vrut să urle. O durere mult mai groaznică decât cea din oase. Nici măcar gândul că se va reuni cu Handyman nu-i alina suferința. Cerşea morfină oricui venea s-o vadă.

La un moment dat, strigase la o asistentă care nu voise să-i dea:

— Am avut şi eu o singură prietenă pe lumea asta, şi-am ucis-o! Nu pot... lăsați-mă să dorm!

Darrell îi adusese o doză şi, când începuse să sforăie, o învelise.

Dar, ori de câte ori îşi revenea în simțiri, era chinuită de veşnica stare de vinovăție. Visele mult doritei morfine se dovedeau a fi mincinoase. Nu se plimbase niciodată cu Dorothy pe faleză. Nu se dusese niciodată să viziteze Marele Canion cu autobuzul lor. Nu călărise în munți cu cowboyul ei. Nu fusese la nici o petrecere în apartamentul din Chicago al lui Ellie, pe malul Lacului Michigan. Iar Russell şi Holly nu-i gătiseră o cină cu pui fript.

Se scula şi simțea imediat mirosul acru al cearşafurilor de pe pat. Gemetele şi sforăiturile şi trăncăneala necontenită a tovarăşilor de suferință. Picioarele îi erau ridicate pe perne. Şuruburile montate erau roşii acolo unde îi pătrundeau în piele, iar coapsele erau veşnic mânjite de sulfamidă. Încerca să nu se uite. Şi să nu se mişte.

— Asta nu e viață, spunea.

— Măi fătuco, îi răspundea soldatul din spatele perdelei, alta mai bună n-avem.

Asistentele de la Crucea Roşie se opreau de trei ori pe zi la patul ei cu plosca. Era umilitor. Nu-i venea să creadă câtă ruşine ajunsese să pățească zilnic. Ştia şi că băieții aud ce face ea. Asistentele puneau muzică, ca să acopere zgomotul. Asta o mai ajuta. I se adresau cu Verişoara.

— Morfină? întreba ea.

— Dacă nu eşti atentă, îi spunea asistenta, o să ai probleme.

Acela fusese momentul în care Irene râsese pentru prima oară. Un mârâit hidos, răguşit – în care gura i se deschisese ca într-un urlet.

Doctorii îi ridicaseră un soi de cort deasupra părții inferioare a corpului – un cearşaf pe un cadru. Sub cortul acesta era goală şi n-avea decât un şervet peste organele genitale. Infirmierii o mutau ei când trebuia să schimbe poziția. Într-o dimineață, apăru o călugăriță tânără belgiană cu un lighean cu apă caldă şi îi rase picioarele, ocolind locurile rănite. Lui Irene îi veni să plângă de recunoştință. Deasupra ei era un alt cadru de metal pe care putea să-l apuce, astfel încât să se poată ridica nițel, deşi țipa de durere.

Zile nesfârşite.

În cort erau doisprezece soldați răniți. Ea era al treisprezecelea locatar. Al paisprezecelea pat era ocupat de un birou unde ar fi trebuit să stea de veghe cineva, dar asta nu se întâmpla în fiecare noapte, pentru că personalul era insuficient. O sobă cu lemne stătea în mijloc. Nopțile începeau însă să se încălzească – nu mai ningea, ci ploua acum. Cortul era ridicat pe nişte postamente de lemn ca să nu stea în noroi. Irene începuse să simtă mirosul latrinei, deşi era şi mai rău când soldații se apucau să ardă fecalele cu benzină.

Nu avea nimic de citit sau de privit în afară de pânza albcenuşie de deasupra capului – nici măcar petele de pe ea n-aveau un model interesant pe care să-l însăileze într-o poveste sau să-l transforme într-un peisaj. Singurul lucru pe care-l avea era o Biblie pe care o uitase un pilot. Fiecare soldat avea câte o astfel de Biblie, chiar şi cei care mureau sau erau în comă.

Lăsă odată Biblia să se deschidă la întâmplare. Un mesaj din ceruri. Hai, Doamne, ajută-mă un pic, se gândi ea, apoi aruncă o privire. Din Psalmi: *Umblam plin de durere ca pentru un prieten, pentru un frate; cu capul plecat, ca de jalea unei mame*[76]. Închise sfânta carte. „Mulțumesc, Doamne." Făcea haz de necaz.

Nu reuşea să-şi ia de sub pat săculețul. Era un mister cum de-l avea la ea. Să-l fi găsit unul dintre soldații care o salvaseră? Nu ştia. Părea un miracol. Ştia că înăuntru se afla harta lui Doro, împăturită, deşi n-ar fi fost în stare să se uite la ea. Sau la carnetele ei. Nu voia să vadă ce scrisese şi îi era teamă de ce-ar putea să noteze acum în ele.

În carnet, Dorothy era încă în viață, cu bune, cu rele, iar ea n-ar fi putut suporta să citească aşa ceva. Surorile de pe *Rapid City* erau acolo, aproape, la ea sub pat, cele mai bune prietene, chiar dacă uneori se mai şi certau. Îşi mai spuneau vorbe ironice. Însă acum Irene n-ar fi putut îndura să citească nici o remarcă critică despre Doro. Nu voia să aibă nimic în comun cu ființa aia proastă şi răsfățată care scrisese asemenea vorbe.

Noaptea asculta gemetele şi sforăielile din întuneric. Tipul care zăcea în spatele perdelei de lângă ea cu siguranță se masturba. Îi auzea gâfâitul şi scârțâielile patului. Îşi imagina ce indignată ar fi fost mama, ce şocată ar fi fost mătuşa. Lui Irene i se părea interesant, chiar dacă ciudat. Sex. Un lucru care dispăruse din peisaj. Nu-şi putea imagina cum ar fi să aibă iar pornirile alea. Ura ideea de sex. Nu neapărat sexul în sine, ci groaza pe care o simțea în trup la acest gând. Cum ar mai fi putut Hans s-o accepte acum? Of, Doamne, ştia că ar fi tratat-o cu bunătate. Dar nu de bunătate ai nevoie când iubeşti... Ce îndrăgostit crede

---

[76] Psalmul 35:14. Biblia sau Sfânta Scriptură cu trimiteri, 1924, traducerea lui Dumitru Cornilescu.

că bunătatea e mai grozavă decât sentimentul acela că te topeşti de dor, de pasiune, de fierbinţeli? I-ar fi citit mila în ochi.

L-ar fi văzut cum tresare. Cum să se mai privească atunci în oglindă? Cum să-şi dezgolească trupul în faţa lui? Îşi băgă degetele în urechi.

În cele din urmă i se permise să mănânce mâncare solidă: ea nu voia decât supă de vită. Găsea că toate celelalte mâncăruri sunt greţoase. Fetele de la Crucea Roşie o convinseră totuşi să accepte pătrăţele de ciocolată. „E un medicament. Face minuni”, îi spuseră.

Se lăsă în voia reveriei. Îşi imagina cum o să vină Hans în cort, arătând în continuare ca Gary Cooper, cum îi va acoperi faţa de sărutări, cum o va ridica tandru în braţe şi va dispărea cu ea. Ea va fi înfăşurată în văluri, cuviincioasă şi acoperită, nedându-i decât darul ochilor ei căprui şi al buzelor... Era ridicol, adolescentin, şi totuşi roşea, tremura la acest gând. El avea să-i cânte cântecul „Irene”. O va lua cu el în avionul lui. Vor zbura spre ranchul unde vor călări pe întinderi nesfârşite.

Însă în majoritatea zilelor morfina o făcea să doarmă şi să viseze ca într-un delir. Culori umflate, vânt care vâjâia. Dacă nu avea drogul în vene, visa focul. Visa accidentul din munţi, copacii care ardeau. Vedea discuri arzând. Când se trezea, nu era sigură ce e vis şi ce realitate.

43

Când în sfârşit doctorii şi surorile medicale reuşiră să-i afle numele, începură să-i spună Tăcuta Irene. Întorcea capul când ofiţerii o băteau cu stângăcie pe umăr şi pozau pentru ştiri dedesubtul cărora scria: „Iată că-n acest război chiar şi fetele au fost eroi!” Chiar şi când apăru Martha Levin să-i dea un ecuson nou de la Crucea Roşie şi o insignă

pentru Grupul F al Serviciului pe Roți, Irene o prinse de mână şi plânse, ducând degetele căpitanului la frunte. Nu reuşi să-i pună decât o întrebare banală înainte să izbucnească în lacrimi:

— Tot pe Marea Martha o conduceți?

Căpitanul Levin se aşeză pe marginea patului şi o lăsă să plângă.

— Ai avut parte de o experiență groaznică, spuse, aplecându-se spre ea. Dar să vezi c-o să te întorci acasă în curând, Woodward. S-a terminat. Gata. Ai făcut treabă bună. Am învins.

Răguşită de atâta plâns, cu răsuflarea amară, Irene reuşi să îngaime:

— Îmi pare aşa de rău de autobuz. Îmi pare aşa de rău.

— Nu-i nimic, a trecut. Gândeşte-te că o să ajungi acasă. Nu trebuie să faci altceva. Să vii să mă cauți doar dacă se mai porneşte alt război. Te fac şef de grupă, spuse căpitanul Levin, ridicându-se şi salutând-o. Şi eu plec acasă, adăugă ea. Să mă cauți.

Apoi se făcu nevăzută.

Irene nu ştia ce oră este. Era târziu. Foarte târziu, îşi dădea seama de asta. Cândva în afara orelor normale. În eternitatea orei trei dimineața. Întreaga tabără era tăcută. Auzea adierea de pe pajişte, glasul unei păsări de noapte. Cortul se cutremura de sforăituri, de mormăielile celor care visau. Cu toții erau la fel de singuri cum era şi ea, înconjurați de oameni care nu le puteau oferi alinare. Oare o visase pe mama? Mama şi cărămida ei fierbinte pe care i- o punea noaptea la picioare, mama cu băutura ei caldă cu bourbon. Îşi amintea că o rugase în vis: „Mamă, pune-mi mâna pe frunte, te rog!” Apoi totul se transformase în ecouri şi se trezise înspăimântată. Era sigură că acum era trează, din cauza durerii. Durerea nu dispărea când visai? Îşi simți

obrazul ud de lacrimi. Doar nu simți aşa ceva când visezi, nu? Şi nici nu zaci, tânjind după morfină.

Acum se afla pe o piatră rotundă şi neagră, care se învârtea perpetuu în întuneric. Hans îi spusese odată, într-o noapte petrecută împreună la hotelul din Cannes: „Ce-ar fi dacă întreg sistemul solar nu ar fi decât un electron? Un atom? Dacă pământul nu-i decât o particulă din degetul mic de la piciorul lui Dumnezeu?” Ea zâmbise pe întuneric atunci. Handyman şi ideile lui crețe. „O să fiu mereu în preajma ta”, îi şoptise el când o văzuse că plânge. Şi cum să nu plângă? El urma să se avânte iar pe cer în câteva zile. Ar fi putut dispărea într-un nor de fum fără ca ea să ştie. „Nu mi se întâmplă mie una ca asta, domnişoară Irene. Noi doi n-o să murim niciodată. Ai să vezi. Şi dacă mor, o să te aştept. Nu e nevoie de avioane acolo unde mergem noi. Te pot învăța să zbori.” Apoi dăduseră deoparte cearşafurile şi îşi demonstraseră iarăşi iubirea.

Poate că ațipise. Nu-şi dădea seama. Ochii i se deschiseră din nou în întuneric. Poate murise. O căută în noapte pe Dorothy. Îşi imagină cum Drăguța de Doro ar apărea într-un nimb de lumină şi ar ierta-o.

Apoi auzi strunele unei chitare afară. Vocea lui pluti până în cort: *Noapte bună, Irene, noapte bună, Irene, te voi vedea în vis.*

— Hans? şopti ea. Hans? strigă apoi.

Nu-i păsa că ar putea trezi pe cineva.

— Aici! Sunt aici!

Şi el apăru lângă ea. Nu-şi credea ochilor – timpul devenise fluid. Dar el era, trebuia să fie el. O ținea lipită de trup. Îi mirosea colonia.

— Şşşş, gata, scumpa mea. Sunt aici.

O luă în brațe.

— Mi-a fost aşa de dor de tine, şopti ea.

— N-am decât câteva minute la dispoziție, Irene. Am venit doar să-ți spun să dormi. Cum vrei să te faci bine dacă nu dormi?

— Nu. Nu. Eşti aici. Nu pot...

El îi dădu deoparte părul de pe față.

— Sigur că poți. Trebuie. Eu o să stau să te veghez.

Dădu deoparte cearşaful şi se aplecă asupra rănilor ei.

— Nu, spuse ea. E ceva groaznic.

El o sărută în locul unde pielea era mai roşie şi mai congestionată, apoi se întoarse către ea şi o luă iar în brațe, lungindu-se pe marginea patului, într-un echilibru precar. Râseră amândoi şi el îi şopti:

— O să mă întorc.

Pleoapele îi erau acum grele. „Nu”, îşi spuse. „Nu. Să nu care cumva să adormi tocmai acum, Aligatoareo!”

— O să fiu în preajmă, spuse el. Nu-ți face griji. Handyman o să te ajute să treci cu bine.

I se închideau ochii. Fi-r-ar să fie de morfină.

El pocni din degete şi făcu o rimă: „Aşa face el, aşa. Tra-la-la-la-la-la-la”.

„Irene, să nu adormi.”

În timp ce o cuprindea somnul, Irene întinse mâna pentru ultima dată să-l atingă, dar nu simți decât boarea răcoroasă a trecerii lui.

44

Se plimbau în grădină, în zona unde erau căpşuni, cu coşurile pline. Irene purta pălăria de pai pe care i-o dăduse mătuşa. Bunica Effie avea o pălărie de soare uriaşă care îi umbrea fața. Ambele purtau mănuşi de grădinărit. Plantele gemeau de rod. Căpşunile crude arătau ca şi cum ar fi fost de ceară, iar cele coapte erau aprinse de atâta culoare. Un

număr imposibil de fluturi pluteau ca nişte fulgi de zăpadă multicoloră.

— Ce multi colibri sunt anul ăsta, spuse bunica Effie.

Lui Irene îi tremurau mâinile. Se opriră toate să admire fluturii care zburau printre căpşuni.

— Să nu ieşi la şosea, o avertiză bunica Effie. Dincolo de copaci e parcat un Panzer.

— Dar trebuie să învăț să merg din nou, spuse Irene.

Mâncară toate fructele din cos.

— Pluteşte, puişor, îi spuse bunica Effie.

— Mă simt ca şi cum aş fi pe moarte.

— Cu toții suntem morți până ne trezim, dragă.

Irene tresări. Avea ochii larg deschişi.

Din afara cortului se auzeau țipete şi râsete. Irene se sforță să se ridice în capul oaselor.

— S-a sfârşit războiul! strigă un glas.

— Visez oare? spuse ea, adresându-se tuturor şi nimănui.

Se auziră apoi paşi alergând. Chiote. Soldații din cort se chinuiau să se dea jos din pat. Dar Irene, în mod straniu, nu se simțea mişcată. Războiul ei se terminase deja. De-acum lucrurile aveau să se îmbunătățească. Handyman avea să se întoarcă. Va pleca cu el învestul Americii şi vor zbura deasupra munților împreună.

Când îşi aminti de Dorothy, îndepărtă rapid acest gând.

Vocile ridicate şi claxoanele şi muzica de afară o făcură să-şi dea brusc seama că de fapt cortul ei era într-un complex mare. Ea îşi închipuise că stăteau izolați, pe cine ştie ce păşune uitată de lume, alături de cortul chirurgilor. Îşi imaginase câteva ambulanțe vechi uitate în câmpul de orz. În realitate se afla într-un întreg sat de răni. Un sat de pânză de cort, întins pe tot cuprinsul unui câmp nemțesc. Cineva sufla dintr-o trompetă.

Infirmierul ei favorit, Darrell, apăru în cort. Îi spusese de curând că nu era doar acadian[77], ci şi poet, ceea ce o făcuse să-l simpatizeze.

— Domnişoară Irene. *Ça va* astăzi? E o zi bună.

— A venit la mine ieri! spuse ea. Unde este?

— Cine?

— Handyman.

— Care Handyman?

— Iubitul meu. E pilot militar.

„Aoleu, fir-ar să fie de morfină”, se gândi infirmierul.

— E foarte bine, atunci, spuse el.

— Darrell, începu ea pe o voce aspră. Ai cumva să-mi dai...

— Morfină? *Cher,* o să primeşti peste o oră. Ştii care e regula. Doar nu vrei să te găsească băiatul ăla într-un hal fără de hal! Luă fişa ei de la capul patului şi îşi adăugă inițialele în dreptul unei rubrici. Dar mai e cineva aici care spune că te cunoaşte. Poate o fi el.

Pentru o clipă, Irene simți că îi explodează inima de bucurie.

— Un pilot?

— Ştiu şi eu, *cher?* spuse el afectând un accent pronunțat, pentru că ştia că asta avea darul să facă să-i răsară lui Irene unul din rarele zâmbete pe buze. De unde să ştiu?

— E pacient aici?

— Nu, nu cred. E un băiat jerpelit. Abia a venit.

„El trebuie să fie! Oh, nu cred. Doamne, el e.”

Era atât de jenată de cum arăta. Nu voia s-o vadă în halul ăsta. Nu voia să vină în cort pe lumină. Era aşa de

---

[77] Descendenţi ai canadienilor exilaţi în secolul al XVIII- lea, locuitori francofoni din statul american Louisiana.

murdară. Îşi simțea mirosul de sudoare de la subțiori. Dar, până să apuce ea să zică ceva, Darrell dispăruse.

Ascultă zarva de afară, dar nu putu distinge vocea lui Handyman în toată hărmălaia. Odată ce chiotele de bucurie se mai domoliră, reveniră la obişnuita dimineață dintr-un cort de spital. Camioanele treceau pe lângă ei. Bărbații făceau scandal. Viața mergea mai departe. Era greu să absorbi toate sunetele din jur. Şi-ar fi dorit o fereastră. Nu c-ar fi meritat una... Dar ce-ar fi fost dacă?... Oare el să fie? Puțin probabil. Cine ştie...

Se deschise uşa cortului. Înăuntru pătrunseră lumina şi un nou val de zgomot. Auzi bocanci care încercau să dea jos noroiul, scârțâit de scânduri pe care păşea cineva, apoi un alt scârțâit şi râsul lui Darrell. Tipul tuşi. Apărură amândoi, dând perdeaua la o parte.

Darrell îi făcu cu ochiul şi plecă.

Soldatul avea mâna într-o faşă. Şi un pansament la un ochi. Altminteri, arăta ca de obicei. Era Garcia.

— Ah, spuse ea. Tu eşti, Zoot.

— Păi, ce să zic, şi eu mă bucur că te văd.

— Arăți bine, Zoot.

Avea fața îmbujorată de dezamăgire.

— Bun, nebun şi frumos ca un păun! declamă el, scoțându-şi chipiul. Voiam să văd ce faci, înainte să mă trimită acasă.

— Îți mulțumesc că te-ai gândit la mine.

— Ştii doar că da. *Claro que si, weesa. Ya sabes.*[78]

— Pe Rusty Penney l-ai văzut?

— *Nel,* zise, ceea ce însemna „nu” în limba lui.

— N-am înțeles niciodată prea bine ce spui tu acolo, Zoot.

---

[78] Sigur că da, ştii asta. (în limba spaniolă în original).

— Nu mare lucru.

Se studiară îndeaproape, fiecare încercând să-şi ascundă şocul.

Era cenuşie, observă Zoot. Iar orbitele ochilor îi erau aproape negre. Arăta ca unul din craniile de zahăr[79] din Nogales. În cele din urmă, el rupse tăcerea:

— Hei, de-aici se văd munții. Sunt încă acoperiți de zăpadă.

— N-am ieşit deloc afară. Irene îşi privi picioarele cu o expresie plină de regret, apoi se uită la el. Ce-ai pățit la ochi?

Garcia se aşeză la capul patului, după ce îi ceru permisiunea cu un semn din sprâncene.

— O schijă de la un obuz. Bucățile mai mari mi-au intrat în braț. Nu mai arăt bine, dar o să pot cânta la pian după ce mi se vindecă.

— Ba arăți foarte bine, spuse ea.

— Să ştii că ai dreptate. Şi cu juma de față, şi tot arăt de două ori mai bine decât oricare din băieții ăştia...

Rămaseră tăcuți, nesimțind nevoia să mai spună ceva. Într-un târziu, el reluă:

— Când am auzit ce s-a întâmplat, m-am dus şi eu să ajut. Acolo, la locul unde v-ați prăbuşit. Am vrut s-o caut pe Lungană. Că doar nu era s-o lăsăm acolo.

Irene nu voia să-l privească în ochi.

— N-am găsit absolut nimic. Arsese totul, Irene. Nu era decât cenuşă. Nu se mai distingea nimic. Nu ştiu cum ai reuşit să scapi, dar să ştii c-ai avut noroc. Altfel n-ai fi putut supraviețui focului.

Irene încuviință scurt din cap. El începu să se scuze, dar ea întinse mâna şi îi puse un deget pe buze.

---

[79] În spaniolă *calaveras de azucar;* craniile de zahăr sunt dulciuri decorative tradiţionale preparate de Ziua Morţilor în Mexic.

— Ştii ceva? Picioarele mele n-au să fie niciodată la fel de frumoase ca fata ta.

— N-aş fi aşa sigur, spuse el, pipăindu-şi buzunarul cămăşii în căutarea ţigărilor şi negăsind nici una. Am auzit că ai fi internată aici. De îndată ce-au terminat să mă bandajeze, am sărit într-o maşină si-am venit să te văd.

Trecu un minut întreg până ce ea răspunse:

— Şi iată-mă-s.

El fixă podeaua, urmele de sânge lăsate de tălpi pe scânduri, care se uscaseră şi acum erau maronii, şi se întrebă dacă era într-adevăr sângele ei.

— Nici o problemă, spuse. Frate! Groaznică situaţie, nu-i aşa?

— Ba chiar aşa.

— Mă bucur că ai scăpat cu viaţă.

Ea răspunse printr-o înclinare scurtă a capului.

— Irene, ştii că datorită ţie am reuşit să rezist în ziua aia îngrozitoare, în locul ăla cumplit...

— Ssss.

Ea îi puse mâna pe braţ.

Nici unul din ei nu se simţea încă în stare să pronunţe cuvântul „Buchenwald”.

După ce mai tăcură un minut, Irene spuse:

— Îmi pare rău.

— De ce?

Se uitară unul la altul zâmbind melancolic.

— Da, un căcat, nu-i aşa? spuse el. O treabă tare nenorocită şi războiul ăsta...

— Da. Oribil. Cel. Mai. Mare. Căcat.

Faptul că ea vorbea urât îl făcu să rânjească, îşi duse iar mâna la buzunarul de la piept.

— Zoot. Sunt ţigări în sertar.

El scotoci în noptiera ei mică. Nişte țigări vechi. Lucky Strike. Îşi scoase bricheta Zippo din buzunar, o deschise cu un gest brusc, apoi aprinse capătul unui cui de sicriu.

Irene auzea cum arde tutunul. Dar când i se oferi un fum, clătină din cap.

— Mersi, eşti drăguț.

El suflă cu mulțumire nişte vălătuci groşi de fum pe nări. Se răspândi un miros delicios, care înlătură putoarea de pansamente şi urină.

— Ştii ce, zise ea, o să trag şi eu un fum.

El îi întinse țigara şi aruncă o privire cearşafului care-i acoperea picioarele.

— Îmi pare rău că treci prin aşa ceva.

Ea îi dădu țigara înapoi.

— Atâtea motive pentru păreri de rău...

— Nu-i nevoie să-mi povesteşti dacă nu te simți în stare, îi spuse el trăgând un fum.

Irene ridică degetele. El îi aşeză binişor țigara între ele şi îi făcu semn s-o termine ea. Lui Irene îi dădură lacrimile. Un gest de bunătate. Doamne! Suflă printre buze fumul în timp ce încerca să-şi țină firea. Întoarse capul. „Nu face o scenă”, îşi spuse cu asprime.

Garcia o atinse pe încheietura mâinii, apoi înhăță altă țigară din pachet şi şi-o înfipse între buze.

— E în regulă, prințeso, spuse cu țigara între dinți. Nu mai durează mult şi o să ne întoarcem acasă. O să fii o vedetă. Iar eu o să boxez. Boxerul de Fier din Mexic. O să te prind din urmă la Hollywood.

Irene îşi ridică cearşaful spre față. Strânse marginile cearşafului în pumni şi îşi acoperi gura. Începu să tremure.

Alarmat, Garcia se grăbi spre uşa cortului şi aruncă mucul țigării în noroi. Fluieră după Darrell şi-i făcu semn să vină, apoi se întoarse lângă ea, ascunse pachetul de Lucky

Strike în buzunar şi o atinse cu mâna. Era îngrozitor de încordată.

— Hei, spuse el. Hei. Ai să vezi că o să fie bine.

Irene simțea că patul o ia la vale. Că saltă sub ea. Îşi duse mâinile la ochi. Vocea lui Zoot se auzea acum departe. El vorbea. Vorbea cum vorbea el mereu.

— Domnişoara Dorothy... a scăpat de griji, e într-un loc mai bun, sunt sigur... Se opri şi privi lung podeaua. Tre' să-l găsesc pe Smitty, să-i dau vestea. Ți-aduci aminte de Smitty? Era topit după Lungană.

— Îl cunoşti şi tu?

— Ei, pe cine nu cunosc eu? zise Garcia. O să-l afecteze rău pe Smitty, săracu', mai ales după tragedia cu amicul lui. Ai auzit ce s-a întâmplat, nu?

Irene, care se simțea istovită, nu-l mai asculta.

— Ce prieten? întrebă într-o doară.

— Ştii care. Cowboyul ăla. Al de-a câştigat concursul de talente pe care l-ai organizat tu la Glatton. Îl cunoşti pe tip?

Irene nu fu în stare să răspundă. Se uita la Garcia cu ochii măriți.

— Ce vrei să spui? Ce?

Garcia se arătă zăpăcit de expresia ei.

— Păi, nu ştii că bietul om e dat dispărut? Da' e de mult povestea asta. Lumea crede că a fost doborât după Ofensiva din Ardeni. Smitty ne-a spus că i-au găsit avionul, da' pe el nu. Numai chipiul lui şmecher. Smitty e cam dărâmat din cauza asta.

Garcia îşi regretă imediat vorbele când văzu expresia de oroare care se întipărise pe fața lui Irene. Nu ştia sigur ce spusese de-o supărase aşa de rău, dar era clar că ceva nu era în regulă.

— Poftim?! strigă ea. Nu era o întrebare însă. Doar noaptea trecută a fost la mine în pat! Chiar aici!

În urechi îi suna un zgomot asurzitor. Îşi duse pumnii la tâmple.

Garcia se uită în jur. Nu venea nimeni să-l salveze. Irene o luase razna. Era clar că-i fila o lampă.

— Doamne, îngăimă el. Îmi pare aşa de rău, Irene. Era iubitul tău? Cowboyul ăla e un supraviețuitor... Sunt sigur că s-au înşelat şi că probabil s-a paraşutat la timp. De-acum se vor deschide lagărele şi se va da drumul prizonierilor. O să-l găsim. Probabil că e în viață. Sigur. O să vezi că se întoarce. Pe bune.

Țipătul ei de panică îl alungă din cort. Îi tremurau mâinile şi începuse să geamă. Garcia se trase între corturi şi îşi duse şi el mâinile la urechi.

45

Darrell se aşeză pe un colț al patului.

— Înțeleg, *cher.*

— Da?

— Da. Cred că da. Şi îmi cer scuze.

— Dar n-aveai de unde şti.

— Ar fi trebuit să-mi dau seama.

— Am pierdut copilul. Cred că ăsta e lucrul care mă doare cel mai rău.

— *Mon Dieu.* Îți mulțumesc că-mi spui lucrurile astea, Irene.

Darrell lăsase privirea în pământ.

— Acum vreau să-mi văd de necazurile mele, spuse Irene.

Îşi acoperi ochii cu mâna şi rămase nemişcată.

Darrell se furişă afară.

În seara aceea, Irene ceru să i se servească la cină micul-dejun favorit al unchiului Will. „Ochiuri soldățeşti”. Două felii de pâine prăjită, găurite în mijloc, cu câte un ou ochi în

fiecare gaură. Plus costiță prăjită. Ochiurile o fixau. Primi şi o farfurie de metal cu cartofi țărăneşti.

Adormi şi visă că generalul Patton îi frământa bietele picioare prin pătură. Când îşi veni în fire, toată oroarea pe care crezuse că o poate stăvili răbufni afară. Digul se sparse definitiv, şi ea începu să urle: „Hans! Hans! Hans!”

Darrell şi asistentele năvăliră înăuntru. Nu ştia nimeni cum să procedeze. Darrell striga întruna:

— Ce ți-ai făcut la mâini?

Ea dădea din picioare şi simțea cum i se rupe carnea de pe coapse. Una din surorile medicale o plesni. Nu îndrăzneau să-i mai dea alte sedative. Veni un chirurg şi se aplecă să o consulte.

— Hans! țipa ea.

Ceilalți pacienți din cort se săturară repede, începură să fluiere, să strige măscări, să înjure. Darrell se duse după perdea să-i calmeze.

— A dracu’ casă de nebuni! pufni chirurgul, ridicând mâinile într-un gest de exasperare şi ieşind furtunos din cort.

Toate fețele astea străine o înspăimântau cumplit. Voia să le strige: „Nu vă mai supărați pe mine!” îi era îngrozitor de dor de casă.

Darrell se aşeză pe marginea patului ei, fără să scoată un cuvânt. Stătu cu ea până când, în cele din urmă, Irene se prăbuşi istovită. Ieşirea asta o mai răcorise nițel.

Când se trezi, avea mintea limpede. Se simțea ruşinată că îşi pierduse astfel controlul. Era umilitor să te vaiți aşa în fața altora, să plângi cu sughițuri. Darrell nu mai apăru, iar ea regretă că ultima lor întâlnire fusese aşa de îngrozitoare. Unde mai pui că nici n-apucase să-i mulțumească pentru cât de bun fusese cu ea.

Brusc, deşi încă nu era în stare să se ridice din pat, cu atât mai puțin să umble, armata se hotărî s-o trimită acasă. Urma să ia avionul din Franța.

Chirurgul care o văzuse cu o noapte înainte veni să-i dea vestea.

— Încearcă să nu te mai gândeşti la război, îi spuse el. Dacă mă întrebi pe mine, ai rămas cu traume: ai ceea ce băieții noştri numesc oboseală de luptă, e o tulburare numită stres posttraumatic. Îți trebuie luni bune ca să-ți revii.

Ea ar fi vrut să se opună: „N-am nimic ce nu poate fi rezolvat cu un pic de relaxare şi o aspirină. Poate şi cu un păhărel de tărie, două. Eu sunt din familia Woodward, băiete. Tu cine te crezi?” Dar nu comentă nimic.

El îşi aprinse pipa şi ieşi din cort.

Irene nu se putea gândi decât că ar fi fost bine să se ducă la o clinică unde să se repună pe picioare ca să poată pleca acasă. Însă n-avea deloc chef să se întoarcă în State. Ştia că nu are cum explica acest lucru nimănui. Ei nu fuseseră acolo, cu ea, când i se întâmplaseră toate, deci n-aveau cum să înțeleagă. Şi nici nu merita nici unul dintre ei să afle povestea. Parcă-i auzea gândind: „Măi, măi, măi, ce fandosită”. Şi gândind: „Atâtea figuri”. Gândind: „Ce să spun... fițele lui Irene”.

Doar că nu mai rămăsese mare lucru din Irene. Nu rămăsese decât o umbră care reuşise să distrugă tot ce avea mai scump pe lume. Nu putea suporta gândul acesta – că toți se aşteptau să povestească istorii palpitante, să spună vorbe de duh, să facă portrete de călătorie. Avea încă jurnalele ei şi harta lui Doro. Rămăseseră neatinse acolo, în sacul ei, acoperite de mizerie şi ace de pin.

Dorothy nu-i mai apărea în vis. Irene îşi dorea ca ea să reapară, să se plimbe cu ea pe mal din nou, să călătorească în *Rapid City* într-un peisaj vast, pe o şosea interminabilă,

sub bolta imensă a cerului. Însă prietena ei îi dispăruse până şi din vise.

Era gata să plece de acolo. Asistentele îi acoperiseră grijuliu picioarele cu o fustă. Cineva făcuse, cine ştie de unde, rost de un pulover bleu, pufos. Îi pieptănaseră părul şi-i înfăşuraseră o eşarfă în jurul capului. Mergea. Iar călugărița belgiană, tocmai ea dintre toate femeile de acolo, îi adusese o oglinjoară, un ruj şi nişte pudră. Râseseră împreună, iar călugărița roşise. Irene îşi văzuse pentru prima dată fața de la accident. Era slabă. Avea obrajii supți. Pudra era de la Chanel. Avea gusturi alese călugărița. Irene se pudră până i se păru că aduce a ființă omenească, nu a vampir. „Hai că e cât de cât acceptabil”, se gândi ea. Scumpa ei Doro ar fi făcut mişto. Îşi dădu cu ruj – un roz corai. „Hai, Aligatoareo, că arăți aproape normal.”

Era jenată că ceva atât de trivial precum fardurile reusise s-o înveselească.

Trebuia să sosească un avion. Personalul avea s-o transporte pe o targă. Deodată, îşi dori să aibă în brațe săculețul. Se întreba unde-i este cufărul. Îşi dăduse seama că tot ce avea acolo, în cufăr, era sacru. Florile uscate de la nunta lui Holly şi Rusty. Schițele ei. Fotografiile. Beretele – Dorothy dorise să le păstreze ea pe amândouă. Atâtea lucruri de care nu-şi putea aduce acum aminte erau băgate în cufărul acela. Toate comorile astea şi le dorea nespus. Erau singurele lucruri care dovedeau că fusese la război. Singurele lucruri, nu cicatricile.

Deşi era îngrijorată că trebuie să se întoarcă acasă, îşi dăduse seama că de fapt şi-o dorea. Prima oprire era Franța, apoi New York. Simțea un fior de interes, sau poate de speranță, pentru prima dată de la accident. Însă când veniră cu targa, află că mai avea ceva de făcut.

46

— Asta este, Irene, trebuie să strângi din dinți nițel, îşi spuse Irene cu voce tare şi trase adânc aer în piept.

În alt cort erau doi soldați. Oamenii ăştia fuseseră arşi pe tot corpul, îi explicase sora medicală. Din cauza unui accident îngrozitor cu nişte aruncătoare de flăcări. Şi erau pe moarte. Nu aveau să supraviețuiască. Era clar. Iar surorile erau extrem de ocupate, îi spuseseră ele. Nu era destul personal şi nu-şi vedeau capul de treburi, aşa că aveau nevoie de cineva care să le ofere un pic de alinare. Şi acea persoană era Irene. Nu era şi ea membră a Crucii Roşii? Avea pregătirea necesară pentru a-i ajuta pe băieții ăştia.

— Bine, dar..., încercase ea să obiecteze.

— Sunt pe moarte, spusese asistenta. Nu mai e nimic de făcut. Nu le poți face nici un rău. Stai cu ei, să nu se simtă singuri.

O duseră pe Irene în cort, împotriva dorinței ei, şi o aşezară pe patul gol dintre cei doi arşi. Podeaua era de lemn, ca şi în cortul în care stătuse ea. Era acoperită cu un amestec înfiorător de fluide şi unguente maronii, de bandaje cu bucăți de piele jupuită. Oamenii şedeau întinşi pe paturi, pe nişte saltele moi. În brațe aveau perfuzii. Bandajele murdare îi mumificaseră, cu excepția zonelor în care se vedea pielea carbonizată şi pârlită. Respirația le era şuierătoare. Se chinuiau să tragă aer în piept. Cortul era gol, cu excepția sticlelor cu ser de pe noptiere, a aparatelor şi a celor doi.

Irene închise ochii.

— Îmi pare aşa de rău, le spuse. Mi-este aşa de ruşine... Nu pot.

Se gândi: „Eu nu ştiu decât să fac gogoşi şi cafea şi să discut nimicuri – pentru numele Domnului, scoateți-mă de aici”.

Unul din ei era tăcut, nemişcat. Poate că murise deja. Celălalt avea un soi de mască pe față. De oxigen, poate?

Acesta ridică nițel capul şi privi printr-o deschizătură în bandaje, cu ochii scăldați în unsori. Ridică mâna aceea carbonizată şi o atinse uşor, aşa de uşor pe mâna ei albă, apoi spuse:

— Nu-i nimic, drăguțo. N-arăți chiar aşa de rău. Să vezi c-ai să scapi. O să fie bine, îți spun eu.

Muri douăzeci de minute mai târziu.Ea se gândi: „Şi iată ultimul serviciu pe care l-am prestat în războiul ăsta”.

Veniră infirmierii şi o îmbarcară spre Franța. Nu aşa se aşteptase ea să părăsească acest război. Venise singură şi pleca singură şi nu-şi dădea nici ea seama ce se schimbase şi ce nu.

Singurul lucru pe care Irene îl ştia cu certitudine era acela că de mult încetase să fie acea tânără visătoare care se suise în tren la New York în speranța că îşi va schimba viața. Cum să le explice oare acum mamei şi bunicii cine era ea, când nu găsea cuvintele potrivite să spună ce avea pe suflet? Oare toate suferințele şi necazurile adunate aveau s-o condamne pe veci la o viată de tăcere? Nu ştia cum să-şi ceară scuze şi cum să mulțumească cerului că supraviețuise.

Când revăzu Franța, i se păru ca o cuvertură de licurici şi stele colorate, şi se ținu strâns de pături în timp ce avionul se înclina ca să execute coborârea.

PARTEA A CINCEA

ULTIMA SUPRAVIEȚUITOARE

47

Apoi bătrâna se ridică la capătul deceniilor, într-un câmp lung şi sălbatic, spunându-şi că războiul era acum doar o simplă amintire îndepărtată, de multă vreme pusă la păstrare. Nu era nimic special. Un vis comun, împărtăşit de milioane de oameni. Aproape uitat, uitat din ce în ce mai tare în fiecare zi. Cel puțin Serviciul pe Roți fusese deja şters din amintire. Nu găsise nicăieri pomenite serviciile aduse de ea şi de suratele ei, Păpuşelele.

— E posibil să fiu ultima care mai trăieşte, spuse ea în gol.

Pe măsură ce soarele începea să coboare la orizont, ochii i se înceţoşau în lumina văratică. Era conştientă că aşa păţea cu ochii de ceva vreme încoace, însă cum se putea oare ca amintirile să rămână atât de limpezi, iar un morman de haine de pe scaun să arate ca o pisică? Bătrânețea, acesta era adevăratul război. Se auzi un camion în depărtare, şi pentru o clipă crezu că *Rapid City* s-a întors cu provizii – întoarcerile astea în trecut i se întâmplau în ultima vreme din ce în ce mai des. Se redresă şi privi câmpul care i se întindea în fața ochilor. Războiul se încheiase de multă vreme, îşi aduse aminte. Erau ani şi ani de când autobuzul lor mistuit de flăcări îşi găsise odihna într-o țărână neştiută, chiar dacă ea încă avea coşmarul în care vedea oasele partenerei sale printre rămăşițele vehiculului.

— Încetează, îşi spuse. Eşti aici, acum. E o zi frumoasă, şi trăieşti. Fii atentă.

Deseori îşi povestea singură zilele, temându-se de momentul în care îşi va pierde bruma de minte şi va uita ce face. Îşi făcea griji că va veni un moment în care-şi va

descoperi ochelarii de citit în congelator şi se va întreba cine i-a pus acolo.

— Nu mi-a venit încă timpul, îi spuse vântului.

Iată că revenise în acest loc după cincizeci de ani. Era dificil să citească pietrele de mormânt din cimitirul familiei, unde iarba oricum
trebuia cosită. Tufele de ochiul-boului crescuseră peste gard. I se părea o imagine înduioşătoare. Dar aşa i se păreau toate în ultima vreme. Când eşti bătrân parcă îți dau lacrimile mult mai des, se gândi.

În ciuda soarelui, pe măsură ce se apropia venirea serii, vântul era din ce în ce mai necruțător şi începuse să-i fie frig. Se pare că o parte din ea rămăsese veşnic în lunga iarnă de la Bastogne. Încă o mai chinuiau vechile răni. Din cauza durerilor de cap purta o căciulă de lână, de parcă doar cu căldura găsea alinare, iar piciorul – nici moartă n-avea de gând să meargă în baston.

Anul acesta, deşi plin de bucurii, fusese un an greu. Greu din cauza schimbărilor. Nu-i plăceau schimbările. Făcuse tot ce putuse ca să-şi creeze o viață stabilă, lipsită de orice surprize, atât pentru ea, cât şi pentru cei dragi. Acum era departe de casă, afară, în vânt, şi chinuită de amintiri nechemate. Ca nişte lilieci erau gândurile astea, roind într-o clopotniță în ruine.

Călătoria asta o făcuse mai mult de dragul nepoatei sale, un cadou de absolvire, înainte să plece la facultate. O călătorie prin America, să vadă ce mai rămăsese de valoare. Ea şi fiica ei completau echipa expediționară.

— De ce atâta supărare? îşi spuse. Doar ai trăit atâtea momente frumoase.

Adesea îşi vorbea singură când nu era nimeni s-o audă, deşi era încredințată că fantomele erau întotdeauna aproape.

Nepoata ei, care împlinise nouăsprezece ani, venea în urmă. De mult încetase să se mai mire de tiradele ciudate ale lui Buni.

— Hei, Buni, eşti tare! strigă ea şi o luă la goană prin iarba galbenă de parcă ar fi fost o fetiță de şapte ani.

„Buni” – auzi colo. Nu reuşise niciodată să se obişnuiască cu numele acesta. Miji ochii şi privi în depărtare. Nu mai rămăsese nimic din vechea casă, din şopronul dărăpănat sau din vechiul puț săpat de bunici. Nu departe, drumul de țară mergea pe lângă un şanț plin de floarea-soarelui uriaşe, care, îi plăcea ei să creadă, erau urmaşele celor din grădina bunicii. Altminteri, capătul acesta de cimitir n-avea nimic aparte. Se întindea în spatele unui gard de sârmă care înconjura terenul cu docuri de încărcare ale unui magazin Target.

Strămoşii ei odihneau aici în pace, privind peste acoperişul plat al magazinului la toate culorile şi mirosurile, sunetele şi păsările din copilărie, la aceiaşi nori de acum şaizeci de ani, adunați de parcă ar fi aşteptat-o. Şoseaua cu două sensuri era nouă-nouță, iar liniile de marcaj de pe drum erau încă de un alb şi un galben strălucitor. Camioanele şi maşinile străine depăşeau unicul tractor înnoroiat şi lent care ducea o încărcătură de... porumb? Nu, nu vedea bine.

— Ei, n-o să dureze mult şi-o să ne deplasăm în nave spațiale.

Un stejar mare şi bătrân umbrea lotul familiei. De sus, dintre crengi, o certă o veveriță. Un camion ieşi din curtea magazinului şi se duse în treaba lui.

— Nu sunt singură, îşi zise ea cu voce tare.

Fiica ei, Andrea, mama fetei, i se alătură, aşezându-se pe o bancă joasă de ciment de lângă gard.

— Bineînțeles că nu eşti singură, mamă. Îşi aprinse o țigară şi suflă fumul în direcția opusă. Doar ne ai pe noi.

Bătrâna se întoarse spre fîică-sa.

— Şi ce norocoasă sunt.

Când Andrea se uită la mama ei, cum stă acolo în picioare, văzu o femeie care încercase să țină trecutul sub cheie cincizeci de ani. Nu dădea drumul fantomelor decât când bea un Manhattan. Întotdeauna dublu şi întotdeauna cu gheață. Îi spunea „licoarea fericirii”. Cincizeci de ani. Numărul acesta încă reuşea s-o surprindă pe Andrea, pentru că ea, una, nu se simțea ca o femeie de cincizeci de ani. Asta însemna că mama avea – cât? – şaptezeci şi cinci deja? Şaptezeci şi şapte? Îi era jenă să admită că pierduse şirul.

Fiica ei se zbenguia pe pajişte ca un mânz. Dolly[80], aşa i se spunea. Avea nouăsprezece ani şi ai fi zis că-i copil de zâne, frumoasă şi deşteaptă. Îi plăcea istoria şi fusese, printr-o minune, acceptată la Harvard, ceea ce le dăduse pe toate trei peste cap. O posibilă arheoloagă. Care acum citea Sappho, Le Guin şi reviste de benzi desenate cu Wonder Woman, scria nuvele într-un carnet pe care-l ținea ascuns. Copila părea să se înfrățească cu iarba înaltă, iar mâinile i se întindeau după fluturi; fără îndoială că vorbea cu păsările şi sufla puf de păpădie în aer. Andrea clătină din cap. Era însoțită de două femei îndărătnice.

Dolly o întrebase la un moment dat pe bunică-sa la ce folosise toată treaba aia cu gogoşi şi cafea. Adică cum să colinzi şoselele în plin război? Să fii în pericol să te omoare naziştii? Iar bătrâna îi răspunsese:

— Femeile sunt chemate să pună la loc cioburile lumii pe care au spart-o bărbații. Ei aruncă totul în aer. Inclusiv pe ei înşişi. Şi după aia şi pe noi. Iar noi lipim totul la loc – pe ei, lumea, pe noi înşine.

---

[80] Dolly, nume propriu, dar și diminutivul cuvântului englezesc *doll,* „păpuşă”.

După o lungă tăcere, Dolly oftase şi spusese:

— Bărbații ăştia. Nu ne-ar fi mai bine fără ei?

Purta un tricou cu numele unei anume PJ Harvey. Andrea zâmbi la această amintire.

Din cauza fetei erau ele aici, la cimitir, privind pietrele de mormânt. Mama nu voise să viziteze niciodată locul acesta uitat de lume. Dar copila îşi dorise să îşi aducă omagiile strămoşilor, istoriei familiei lor. De unde şi ideea asta, de a face un tur prin America într-o rulotă închiriată: o cutie mare de aluminiu cu ferestre panoramice şi un radio care izbucnea din când în când şi din care voci masculine le spuneau starea drumurilor şi vorbe de duh. Vehiculul se numea *Căpetenie,* sau ceva de genul acesta.

Îl închiriaseră la Chicago. Inima țării, cum insistase mama să-i spună oraşului când aterizaseră. De acolo puteai pleca în orice direcție în țară. Aleseseră să meargă spre sud, spre parcul Dollywood[81] din Tennessee – pentru că li se păruse o glumă bună –, apoi colindaseră prin Vestul Mijlociu, căutând câmpurile de luptă şi parcurile cu dinozauri. Dolly era foarte mulțumită să doarmă într-un pat pe care-l încropiseră pentru ea pe masa rabatabilă din rulotă.

Mamei părea să-i placă vehiculul, dar Andrea ştia că era în reverie. Cu cât mai lungă era călătoria, cu atât mama părea că se relaxează, că se uită în gol, uneori chicoteşte, amintindu-şi cine ştie ce scenă secretă la care însoțitoarele ei si-ar fi dorit tare mult să asiste şi ele. O vedeai apoi că-şi acoperă ochii un minut şi că, poate, lăcrimează. Totul se termina în secunda următoare. Dolly o surprinsese pe Buni că mângâie bordul rulotei când credea că n-o vede nimeni.

---

[81] Parc de distracții celebru, din Tennessee, al cărui nume provine de la unul din proprietari, cunoscuta cântăreață de muzică country Dolly Parton.

— Rulota asta, anunță într-o dimineață însorită bătrâna, are nevoie de o maşină de gogoşi.

— Credeam că nu le poți suferi, spuse Andrea.

— Ei, mănânc gogoşi. Doar că nu-mi place să le fac eu. N-aveți decât să le faceți voi, tu şi cu Dolly.

Nici nu băgară de seamă când Dorothy începu să se refere la *Căpetenie* cu numele de „autobuz”.

Andrea nu îşi dădea bine seama cât de incomodă era o astfel de călătorie pentru o femeie de vârsta mamei ei. Cumpărase câteva casete de la o benzinărie: hituri din anii ‘40, Frank Sinatra, Jitterbug Boogie – cele mai tari hituri din timpul războiului. Acestea păreau să- i facă plăcere mamei. Combinate cu sticloanța de Baileys pe care o sugerase Dolly. Aveau un termos plin la orice oră. Un bun mijloc de a ridica moralul membrelor expediției.

Dorothy se întoarse spre Andrea acum şi îi făcu semn să se ridice.

— Vrea şi maică-ta să stea jos, spuse ea.

Andrea sări în picioare şi întinse mâna s-o ajute. Maică-sa o apucă şi se sprijini de ea. Bătrâna arăta fragilă, dar era ca un tanc. Mâna ei, deşi osoasă, avea o strânsoare puternică. Ştia să strângă mâna ca un docher. Însă terenul era inegal, şi fiicei sale îi era frică să nu cumva să se împiedice şi să cadă tocmai acolo, în fața tuturor acelor fantome. Întotdeauna o şoca răceala mâinii subțiri ca o gheară. Era ca şi cum maică-sa se transformase într-o pasăre. Se aşezară împreună pe banca crăpată, respirând aerul rece, curat şi vântos. Firele aurii de iarbă închipuiau forme fantastice în jurul lor.

— Mă bucur c-am lăsat-o pe junioară să ne convingă să facem călătoria asta, spuse Dorothy.

— Credeam c-a fost ideea ta.

— Ei, mai ştii?

— E totuşi mult de mers, se scuză Andrea. Să-mi spui dacă nu mai poți.

Dorothy o împunse cu degetul în coaste.

— Am rezistat să călătoresc aşa un război întreg, poate-ai uitat.

Privirea i se pierdu în zare, apoi închise ochii şi rămase aşa, nemişcată, de parcă ar fi fost o statuetă de lemn.

— Buni iar s-a pierdut în amintiri, constată Dolly apropiindu-se ele.

— Măi spiriduşule, spuse Dorothy fără să deschidă ochii.

— Buni, ce faci, meditezi?

— Îmi odihnesc pleoapele. Deschise ochii şi, ridicând privirea spre nepoată, anunță: Se pare că sunt prea afurisită ca să crăp.

— *Ja, mor*[82], aprobă Andrea.

— Andrea, copilul tău merge la Harvard.

— Da.

— E un copil inteligent.

— Mamă, eşti sigură că eşti în stare să faci călătoria asta? Să continui? Cambridge e departe.

— Bineînțeles. Nu fi prostuță.

— Dar mai întâi facem o oprire, spuse Dolly, în Long Island.

— Da, zise Dorothy. Să punem flori pe alt mormânt.

— Cum zici că-ți spunea prietena ta? întrebă Andrea.

— Scumpa de ea îmi spunea Drăguța de Doro. După o vreme, Dolly zise:

— Ştiu că era prietena ta cea mai bună. Şi ştiu că m-ai botezat după ea. Am auzit poveştile astea toată viața. Dar spune-mi acum cinstit, cum era ea?

---

[82] Da, mamă (în limba daneză în original).

La început i se păru că Dorothy n-a auzit-o. Privea în depărtare iar. Dar apoi se întoarse şi o privi adânc în ochi:

— Era ca o primăvară, îi răspunse Dorothy.

Apoi ea şi Andrea şi Cea de-a Treia Fată din Autobuz absorbiră lumina portocalie a apusului şi nu mai spuseră nimic.

48

În sufrageria lui Irene timpul se oprise în anul 1945.

În majoritatea zilelor cânta la fonograf muzică din perioada războiului. Nu numai că Irene o asculta, ci o ştia pe de rost. Erau nenumărate discuri care aşteptau cuminți: Betty Hutton, OF Blue Eyes, Harry James, Benny Goodman, Kay Kyser şi trista, dar minunata Billie[83]. De fire invizibile de nailon atârnau machetele avioanelor militare – un B-17 verde, un Mustang P-51 argintiu. Un Gooney Bird C-47 nevopsit. Un colecționar înrăit îi făcuse rost de sunetul motorului unui P-51 înregistrat, în toată splendoarea celor doisprezece cilindri ai lui, de o ferocitate de Rolls-Royce. Din nefericire, nu exista şi o înregistrare a motorului unui autobuz al Serviciului pe Roți, sau a zgomotelor din bucătăria unui astfel de vehicul. Dar nu conta – oricum nu credea că ar fi suportat să mai audă acele sunete.

Îşi construise realitatea în aşa fel încât să uite. Însă oricât ar fi încercat, nu avea scăpare.

Tot ce avea mai scump se afla în casa veche a lui Effie şi a Evei. Care era acum a ei. Muzeul ei cu fantome. I se părea ironic cât de mult umblase după un viitor care să-i aducă satisfacții, când de fapt tot ce conta pentru ea acum era

---

[83] E vorba despre cunoscuta cântăreață americană de jazz Billie Holiday (1915-1959).

trecutul. În ultima vreme începuse să se gândească la acea zi de mult trecută când începuse aventura asta. Cum călătorise cu trenul la sud de New York. Soldatul şchiop. Modul în care o privise când ea îi zisese că nu înțelege ce vrea să spună prin „supraviețuire”. Câtă dreptate avusese. Pentru că supraviețuise şi ea, dar asta însemna că de o viață întreagă se străduia să înțeleagă de ce. O viață întreagă de „mi-am ucis prietena cea mai bună”.

Era ultima din familia ei şi moştenise pământul şi casa când îi murise mama. Pământul era în familia Woodward de când lumea. Acum Irene trăia mai mult în muzica şi cărțile ei, dar tot se mai chinuia cu pompa de fier pe care familia ei o folosise dintotdeauna pentru a scoate apă rece.

Când Irene se întorsese acasă, după terminarea războiului, distrusă atât fizic, cât şi psihic, alesese să se refugieze la Mattituck mai degrabă decât în casa de pe Staten Island, unde locuia mama ei. Mătuşa Eva şi bunica Effie o îngrijiseră, o alinaseră când avea coşmaruri, o ascultaseră cum plânge. Mama, încă supărată de modul în care plecase Irene, o vizita cam o dată la două săptămâni. Irene nu o întrebase niciodată de ce nu-i răspunsese la scrisori, iar mama nu o întrebase niciodată nimic despre război.

Pe măsură ce se vindeca, Irene încerca să-şi reia vechea viață. Dar îi secaseră replicile ironice, dorința de a purta ruj, de a lega prietenii. Nu avea încredere într-o lume pe care o văzuse în toată cruzimea ei. Singurul loc sigur era aici, pe pământul strămoşilor. Zidurile de piatră ale fermei adăpostiseră generații întregi de femei din familia Woodward. Acum îi venise rândul.

Când mama ajunsese la capătul nervilor şi, exasperată, îi ceruse să se întoarcă pe Staten Island şi să îşi caute o slujbă, Irene îi sugerase că mai are nevoie de un răgaz ca să-şi revină după experiențele din război.

Mama îi răsese în nas: „E ridicol”, îi spusese. „Nici măcar n-ai fost în armată. Făceai prăjituri. Chiar ai nevoie să-ți revii după aşa ceva?

Conştientă că n-avea sens să-i explice pentru că n-ar fi putut înțelege niciodată, nici nu se mai obosise s-o corecteze.

De primul Crăciun de după război, mama îi trimisese o felicitare de la Holly şi Rusty. Dar Irene nu se simțise în stare s-o deschidă. Asta o făcuse să se întrebe ce se întâmplase cu Garcia. Îşi închipuia că el era probabil singura persoană în afară de ea care se gândea cu dor la Dorothy. Dar aceasta era o capcană mult prea cumplită şi nu voia să se lase prinsă în ea, aşa că aruncase felicitarea la gunoi. Orice amintire de la persoanele care supraviețuiseră era un prilej să îşi reamintească faptul că alții nu reuşiseră să scape. Nu avea să primească niciodată o felicitare de la persoanele care contau cu adevărat pentru ea.

Ca să continue să aibă un viitor, Irene ştia că era nevoie să ridice o barieră între ea şi trecut, ceva la fel de solid precum zidurile de piatră din jurul fermei. Aşa că rămăsese la Mattituck şi se înzdrăvenise. Dădea de mâncare la găini, zăpăcindu-le pe bunică şi mătuşă cu rugămințile de a nu mai tăia nici una pentru mâncare. În cele din urmă reuşise să se ducă până în oraş, unde păstra o distanță prietenoasă față de vecini. Se ducea regulat la bibliotecă şi la băcănie, iar uneori, în câte o după-amiază, îşi permitea plăcerea unei ceşti de cafea şi a unei prăjituri la brutăria oraşului. Aceste expediții o istoveau şi îi stârneau melancolie.

Mai întâi, trebui să le îngrijească pe bunică şi pe mătuşă, când acestea începură să fie din ce în ce mai slăbite. În cele din urmă, Irene le îngropă în locul de veci al familiei, în curtea bisericii prezbiteriene. Când muri şi mama, iar Irene moşteni ferma, vându cincizeci de acri din proprietate şi îşi administră cu grijă banii obținuți. Şi, ca orice Woodward

dinaintea ei, se încăpățâna să se agațe de numele familiei. Era ultimul vlăstar din vița lor matriarhală.

Acum era bătrână. Reuşise să evite orice pericol care o pândea din spatele uşii. Se amuza cu ce-i mai rămăsese din grădină şi cu micile ei proiecte. O vreme, vizitele ei ocazionale la Căminul Asociației Veteranilor când se organiza seara de bingo fuseseră plăcute, chiar dacă obositoare. Toți cei care spuneau „n-am d-aia”. Doamne. Se obişnuise să se abțină să le corecteze vorbirea, chiar şi atunci când făceau dezacorduri.

Iar pachetul cu cărți pe care şi-l cumpăra din când în când de la soldurile vândute la bibliotecă îi era de ajuns ca să aibă ce citi. Îi plăceau mult Travis McGee şi Spenser[84]. Cumpăra des revista *Yankee* şi câte un *New Yorker* când se aventura să iasă la cumpărături. Nu putea sta totuşi fără înghețată şi cafea. Deşi nu conducea, avea câteva prietene care îşi făceau timp să vină s-o ia cu maşina.

Sus, pe ultimul raft al bibliotecii, se aflau o machetă a unui Jeep şi un tanc Sherman de plastic. La celălalt capăt al camerei, un camion de două tone şi jumătate în miniatură. Nu se pricepuse însă să construiască o bucătărie în spatele lui. În cameră nu se afla nici un suvenir german.

Pe peretele cel mai apropiat de bucătărie, lângă uşa veche, deasupra mesei pentru micul- dejun, unde întotdeauna era o supieră cu flori proaspete de câmp abia culese, atârna o fotografie mare înrămată. Era portretul unei femei în uniformă, cu chipiul înclinat şăgalnic pe părul blond, cu bărbia ridicată, ochii privind la cer, de parcă atunci ar fi ridicat privirea spre bombardierele care se grăbeau să se reîntoarcă la Glatton. *Cu drag, Doro,* scria în colțul de jos.

---

[84] Personaje principale ale unor serii de romane poliţiste americane foarte populare.

În fața canapelei, pe un covor oval străvechi, era aşezat cufărul ei din armată. Verdele lui se transformase de-acum în cenuşiu. Era acoperit cu o față de masă pe care o brodase cu imagini din locurile pe unde fuseseră. Nu se ştie cum, cufărul îşi găsise până la urmă drumul spre ea, adus în fata uşii de un camion militar în 1946. Nu avusese sufletul să-l deschidă. Ştia că înăuntru sunt cărțile ei vechi şi murdare. Şi mare parte din uniformă. Şi două lucruri pe care şi-ar fi dorit să le pună bine la păstrare, dar nu avea inima să le scoată de acolo, să le atingă şi să le miroasă – beretele lor, cea roşie şi cea neagră, pe care ea şi Doro şi le cumpăraseră când fuseseră pe Riviera. Ştia că erau învelite în satin alb şi în hârtie de ziar şi că erau băgate sub tunica ei, tunica aceea de un verde mult încercat pe care băieții o decoraseră cu tot felul de însemne: Compania 457, Corpul al VIII-lea de armată, trupele aviației.

Mai bine să stea cufărul acela închis.

Bănuia că tot acolo sunt şi jurnalele şi caietele ei cu schițe. Neterminate şi abandonate. Şi fotografiile, libere şi vii. Acestea o speriau. Nu voia să se gândească la ce-ar putea elibera în casă. Atâția soldați râzând. Phyl, Jill şi Sălbatica Helen în fața autobuzului *Cheyenne.* Fotografiile de la Cannes, cu ea şi Handyman, amândoi în costume de baie negre, amândoi încă entuziasmați de apropierea fizică abia înfăptuită la momentul în care Dorothy făcuse pozele. Trupuri tinere în lumina aceea crudă, acum simple umbre. Apoi privirile goale ale oamenilor pozați la Buchenwald. Mormanele, grămezile de trupuri fără suflare. Mirosul acela îngrozitor o urmărea încă. Şi de mult dispărutul *Rapid City,* arătând aşa de minunat în poze – o obsesie de-a ei, la început nou şi lucitor, mai apoi mizerabil şi ciuruit de gloanțe, acoperit de graffiti. Era sigură că dacă va deschide cufărul acela, toate spiritele prinse în el aveau să se reverse afară, invadându-i casa.

Sus, pe perete, deasupra pick-upului, era o hartă cu multe însemnări, cu colturile zdrenţuite, însemnată cu cerneală şi creion, care indica ce drumuri urmaseră ele – prin Franța, Belgia şi Germania. Până şi micile escale în oraşele mai prietenoase, în căutare de ciocolată şi dresuri. Petele de cafea şi de ciocolată arătau ca nişte umbre de nori. Doro îi pusese în mână harta asta în acea ultimă noapte şi Irene o ascunsese în raniță, singurul lucru pe care avea să-l aducă acasă. Cineva îi aşezase ranița sub patul din spitalul de campanie, neştiind că acea foaie mototolită avea să fie talismanul ei cel mai de preț. Fiecare urmă de cerneală era urma peniței ținute în mână de prietena ei.

În raniță se găsea şi ultimul ei jurnal. Era pe jumătate gol şi fusese aşezat pe macheta autobuzului, la loc de cinste, unde rămăsese decenii întregi. Când era cald afară sau făcea focul după o zi mai răcoroasă, sau când se zărea lucirea primilor fulgi în lumina felinarelor de pe drum, ca nişte licurici ascunşi în nişte conuri perfecte, îşi făcea o băutură caldă cu rom, unt şi frişcă, cu scorțişoară şi zahăr. Apoi deschidea carnetul acela vechi şi mirosea miile de arome ale trecutului. Poemele caraghioase pe care le scrisese. Frunzele de stejar din Staten Island. Florile europene presate între file. Dantelăria fragilă a unei frunze de ferigă uscate. Jurnalul nu conținea memorii. Nu o interesa să revadă episoade din trecut, îşi spunea atunci când întorcea privirea de la pereții şi vitrinele ei. Şi nici nu încerca să- şi consemneze observațiile zilnice, căci ele nu erau decât repetări ale aceleiaşi zile, ale aceleiaşi frici de moarte, după care în acelaşi timp tânjea. Şi apoi, ce mai era oare de zis? „I- am dat pisicii de mâncare?” „Am avut un coşmar?” „Am dormit prea mult, stă să plouă.” „Handyman mi-a spus odată...”

Se surprinsese însă că scrie câte o poezie în carnet. Mă rog, mai degrabă încercări de poezie. Ştia că nu le va citi

nimeni niciodată. Erau poeziile ei, cântece despre lucruri trecute. Voia să scrie şi o listă cu instrucțiuni pentru înmormântare, iar primul lucru era: „A se pune jurnalul meu, nedeschis, în sicriu, alături de mine”.

— Ei, haide, Aligatoareo, îşi spunea. Devii morbidă.

La etaj erau trei dormitoare, fiecare dintre ele micuț, după tipicul unei ferme din secolul al XIX-lea. Arătau cam ponosite, dar când soarele răbufnea prin perdelele de dantelă se înveseleau. Holul dintre ele era îngust, iar podeaua neregulată gemea şi scârțâia la fiecare pas. Întreg etajul avea un uşor iz de lavandă. În partea de sud a casei, toaleta (aşa îi spunea ea) avea un closet cu rezervor exterior şi lanț. O cadă de fontă pe gheare de leu. O fereastră înaltă îi permitea să spioneze tot ce se întâmpla la marginea oraşului.

Ca toate casele vechi, şi aceasta avea secretele ei, iar cele mai importante erau ascunse în uşi. Uşa de la dormitorul ei şi cea din față, de la parter, erau portaluri spre un alt timp, un alt loc. Mama o învățase pe Irene taina pe când era mică. Pentru că mama era specialistă în antichități, ştia că mânerele clanțelor de aramă fuseseră făcute în 1860 şi erau goale pe dinăuntru. Locul gol din fiecare mâner era închis cu un scut rotund de aramă, fixat cu şase flanşe înguste. Acestea puteau fi cu uşurință date deoparte, apoi puse la loc. Ori de câte ori veneau în vizită de la New York, mama ascundea o bomboană înăuntrul clanței de la uşa dormitorului lui Irene, pe care aceasta o descoperea duminica dimineața, înainte să meargă la biserică.

Irene le arătase şi zgâmboilor ei de veri secretul prin anii ‘20. Aceştia desfăcuseră toate clanțele din casă şi creaseră o serie de ascunzători sigure pentru tot felul de comori şi de mesaje împăturite. Cranii de şoareci, scoici mititele, un cap de săgeată, monede, bile de sticlă, dropsuri, un glonț

calibrul 22. Dar acum numai uşa dormitorului şi cea din față, de la parter, ascundeau ceva, şi anume cele mai dragi secrete ale sufletului ei, pe care nimeni n-ar fi ştiut să le găsească. O sută de vizitatori să fi venit şi să fi atins clanțele cu pricina, şi tot n-ar fi avut nici cea mai mică idee despre obiectele sacre pe care le tăinuiau.

Separat de suvenirele de război, Irene avea şi o fotografie cu rame aurii. Jack Dashiell cel Vesel, fostul ei adorator. Şoferul nebun al maşinii transformate în vehicul de curse, celebră în Mattituck şi poreclită de toți Tărăboanța. Adică acel şasiu gol de Ford cu două scaune din care ieşeau căiții şi o banchetă care abia se mai ținea în spate. Unchiul Will spunea că în maşina aia e mai mult sfoară decât metal. Într-o zi, după ce abia terminaseră liceul, Jack apăruse fără anturajul lui obişnuit şi o invitase să se plimbe cu el în Tărăboanță. Fuseseră într-un loc pe care nu-l mai văzuse niciodată şi care nu se găsea pe hartă – Goat's Neck Beach. Jack avea cu el o sticlă plată cu tărie. Stătuseră acolo întinşi, beți de atât de multă tinerețe şi atât de puțină tărie, de atâta vânt, privind egretele cum zboară spre cuiburile din pini. Pietrele plajei aveau formă de ou şi erau straniu de reconfortante.

— Nu cred că e vremea potrivită să ne combinăm acu', frumoaso, îi spusese el. Dar să ştii că într-o zi o să fii nevasta mea.

Pe vremea aceea era mai bătăioasă. Nu se uita ea la băieți. Nici nu-i lua în serios. Aşa că se întorsese spre el şi îi spusese:

— Mac, mac, mac. Numa' gura-i de tine.

După terminarea războiului, Jack se întorsese din Pacificul de Sud cu un pic de burtică, nişte tatuaje neclare şi o pensie de la Marină. Venise s-o vadă regulat pe Irene în timpul convalescenței. Uneori o lua cu maşina şi se plimbau pe coastă. Prezența lui era o alinare. Iată că el nu se

căsătorise. După ce bunica şi mătuşa se stinseseră, Jack devenise vizitatorul ei favorit. Petrecerea de nuntă se ținuse la Asociația Veteranilor.

Jack cel Vesel îşi luase un Buick Roadmaster alb cu maro cu care o ducea peste tot. După război Irene refuzase să mai conducă. Când Jack se oferea să o învețe din nou, ceea ce făcea des, ea exclama: „Ce oroare!” şi îşi turna imediat un păhărel de sherry. Apoi el o conducea la maşina lor mare, braț la braț, şi îi deschidea uşa, după care îşi arunca trabucul ca să nu împuțească habitaclul. O amuza mersul lui legănat când ocolea Buick-ul ca să se suie pe locul şoferului, frecându-şi mâinile încântat. Serile de bingo de la Asociația Veteranilor erau marea lui bucurie, pe lângă popicele cu băieții la Mastic. Montase pe volan un soi de mâner care îi permitea să conducă lejer, cu o singură mână, ca un căpitan care-şi duce nava în port.

Când se duceau la serile de bingo, făcea mişto cu ceilalți soldați bătrâni: „Ce te tot lauzi că eşti de la Marină? Păi, tu ştii ce înseamnă MARINĂ, frate-meu? Marinarii Au Rămas ÎNNĂmoliți!”

Gestul cel mai romantic pe care-l făcuse Jack, în afară de faza cu maşina, fusese să-i zică: „Aligatoareo, eşti o fată bună”. Dar se distraseră de minune, şi dacă el suspectase că inima ei îi aparține de fapt altcuiva, nu îi spusese nimic niciodată.

Avuseseră parte de paisprezece ani împreună. Ani pentru care era recunoscătoare. În seara în care lui îi cedase inima, se dusese în sufragerie să se uite la televizor şi să-şi bea obişnuita lui bere Rolling Rock, în timp ce ea stătea în pat şi recitea Scott Fitzgerald. Lui Irene i se păruse la un moment dat că aude un țipăt scurt.

— Jackie? strigase. Ai pățit ceva?

Tăcerea îi confirmase temerile. Se furişase jos pe scări de parcă ar fi avut un hoț în casă. Îşi ținea răsuflarea, nu ştia

nici ea de ce. El părea că doarme, cu un papuc căzut pe podea, iar celălalt atârnând încă pe vârful piciorului. Avea gura deschisă şi berea i se vărsase în poală.

Irene nu se putuse opri din tremurat. Nu ştia ce să facă, aşa că sunase la Asociația Veteranilor şi la doamna Livingston, de peste drum. Apoi se aşezase pe verandă să-şi aştepte noua viață, despre care ştia că va fi plină de tăcere şi singurătate.

Încet, încet, se izolase. Încetase să se mai ducă la serile de bingo, chiar şi atunci când doamna Livingston se oferea s-o ia cu maşina. Câțiva ani continuase să participe la parada de Ziua Veteranilor, aşezată pe bancheta unui jeep Willys, făcând cu mâna binevoitorilor şi celor care erau pasionați de istoria războiului, precum şi patrioților. Era ca o mică vedetă de cinema care le făcea cu mâna unor adolescenți plictisiți şi părinților lor care beau beri, plus bunicilor care fluturau steguleţe. Toată lumea se alinia de-a lungul drumului cu scaune de grădină. Când îşi dădu seama că adolescenții ăia plictisiți erau acum părinții băutori de bere şi că bunicii dispăruseră, renunță. Sigur, avea să-i fie dor de avioanele vechi care se învârteau deasupra paradei, al căror huruit îi amintea de zborurile lui Handyman când dădea roată cerului la Glatton. Dar le putea auzi şi din grădina cu căpşuni a bunicii Effie, ba uneori le şi zărea de acolo.

Mai venea câte un vecin, bineînțeles. Uneori o mai duceau cu maşina la supermarket. Dar în alte zile îşi lua căruțul şi pornea pe drum, spunându-şi că nu-i strică mişcarea. Nu era nici măcar un kilometru de mers, deşi atunci când era obosită şi târa spre casă căruțul încărcat cu supă şi cartofi, costiță şi sherry, i se părea că mai are zece kilometri de făcut. Iar maşinile care treceau în viteză pe lângă ea le percepea ca pe nişte adevărate insulte.

49

Călătoria cu *Căpetenia* putea deja fi considerată un succes. Toate cele trei femei purtau suvenire de la Dollywood: şepci de un roz aprins, cu inscripția DOLLY! pe frunte. Autorulota înghițea combustibil ca un elefant însetat. În timpul acestei aventuri, Dolly îşi dezvăluise afecțiunea supraumană față de nişte snacksuri din porumb cu numele de Bugles, pe care le cumpăra cu religiozitate din fiecare benzinărie. Adesea îşi punea pe vârful degetelor aceste conuri de porumb, de parcă ar fi avut gheare. Şi apoi urmau nişte crănțăneli înfiorătoare.

Andrea, pe de altă parte, era cafegioaică. Bea cantități industriale. Noroc cu toaleta rulotei, care le scutea de opriri, aşa că puteau continua să ruleze pe şosea fără întrerupere, ca John Steinbeck şi cățelul lui, Charley[85]. La Dollywood, Dorothy redescoperise prăjiturile din graham şi bezea spumoasă şi îşi pusese la păstrare vreo două cutii în micul frigider al rulotei, un dar al zeilor şoselei. Dorothy încă îi mai spunea frigiderului „răcitor”, lucru care le amuza pe fiică şi pe nepoată. Conştientă de acest lucru, Dorothy folosea cuvântul dinadins, ca să le arate că n-are de gând să-şi schimbe obiceiurile pentru nişte ființe de teapa lor.

Pe măsură ce apunea soarele, examina Indiana din scaunul ei ca de pe un tron. Pe gardurile văruite apăreau inscripții precum: IADUL ESTE ADEVĂRAT, ISUS VA VENI, FOCUL GHEENEI, ALEGEȚI-L PE ISUS SAU VĂ PAŞTE

---

[85] Travels with Charley: În Search of America, jurnal de călătorie al scriitorului american John Steinbeck, publicat în 1962. Ediția în română, Călătorii cu Charley în căutarea Americii, a apărut în 2021 la Editura Litera, sub semnătura traducătoarei Gabriela Tănase.

IADUL. Se simțea ca şi cum s-ar fi întors în autobuzul Greyhound cu care plecase în 1943 la război şi la afurisita aia de Aligatoare. Ezita când se gândea că urmează să-i vadă mormântul. I-ar fi fost mai simplu să-şi spună doar că nu a văzut-o pe Irene de ceva vreme. Că poate Irene îl găsise pe Handyman după război şi trăiseră fericiți la ranchul lui din Oregon. Că pilotau împreună avioane de marfă. Că stropeau recoltele cu insecticid. Probabil că el ar fi învățat-o pe Irene să călărească, apoi ar fi luat-o cu el în călătorii, pe poteci acoperite de nea, în ținuturi care gemeau de elani şi de lupi. Dorothy îşi imaginase de multe ori lucrurile astea ca să poată dormi. Cum biata Irene se împleticea pe o potecă verde, clătinându-se şi alunecând, pierzându-şi pălăria de cowboy de pe cap, împroşcând calul cu insulte – „Bestie recalcitrantă!” Era suficient să-şi închipuie o scenă ca asta ca să adoarmă cu zâmbetul pe buze. Deşi, în unele nopți, Irene se întorcea în şa către ea şi o privea lung. Atunci somnul îi pierea ca luat cu mâna.

Dorothy ştia că dacă va vedea mormântul lui Irene, asemenea fantezii prosteşti vor dispărea pentru totdeauna. Însă până şi acest lucru era preferabil imaginii întipărite pe veci în memorie, în care Irene se chinuia disperată să întoarcă *Rapid City* peste vârful copacilor înainte să explodeze. Îi trebuiseră cincizeci de ani, însă Dorothy credea că în sfârşit are tăria să-şi ia rămas-bun.

Lui Dorothy îi plăcea să-şi dezmorțească piciorul bolnav ori de câte ori avea ocazia. La o benzinărie uriaşă, care părea să aibă câteva mii de pompe, dăduse ture în jurul rulotei chiar înainte să apună soarele, privind coțofenele care se certau pe cartofi de la McDonald’s. Îşi frecase şalele care o dureau şi se întinsese. Andrea reuşise să mai adauge câteva picături de benzină în rezervor şi pusese la loc capacul. Se întorsese să-şi privească mama şi îi zâmbise

larg, făcându-i semn cu degetele mari ridicate că totul e în regulă.

Când soțul pescar al Andreei fusese dat dispărut pe mare, aceasta se bazase pe asigurările maică-sii că femeile sunt întotdeauna capabile să se descurce. Dolly era încă bebeluş când se mutaseră la Dorothy, iar Andrea investise banii de la asigurarea de deces într-o brutărie pe care s-o țină cu mama ei. Dorothy fusese complet de acord, la rândul ei, să-şi pună la bătaie economiile din pensia pe care o primise după ce predase ani de zile engleza străinilor.

Andrea învățase de mică să facă prăjituri şi copturi. Se trezea şi-o găsea pe Dorothy pe jumătate adormită, cocând pe pilot automat plăcinte şi pesmeciori sau pâine ore în şir. Andrea trecea ea la prepararea aluatului şi muncea alături de Dorothy, care uneori plângea pe tăcute. Într-o dimineață devreme, în timp ce soarele se ridica pe cer şi pâinea se răcea, Andrea îşi pusese brațele în jurul mamei şi o întrebase: „E cumva un leac împotriva coşmarurilor?” Ochii lui Dorothy se umpluseră de lacrimi. Nu fusese în stare decât să încuviințeze din cap şi să-i taie fiicei sale o felie de pâine caldă.

Îşi cumpăraseră o brutărie în Christianshavn, pe marginea unui canal care traversa centrul oraşului Copenhaga. Magazinul se numea *Brutăria Americană Rapid City.* Turiştii şi expații iubeau acel loc. Localnicii îl iubeau sau îl urau, în funcție de cine era în acel moment preşedinte în America. Tinerilor părea să le placă pentru că Dorothy le permitea să zacă acolo toată ziua atâta vreme cât îşi turnau singuri cafea şi puneau monede în borcan. Ştiau şi că totul va fi în regulă atâta timp cât îi dădeau o țigară din oră în oră. Brutăria era un succes, aşa că atunci când proprietarul magazinului de lângă ele murise, o extinseseră, adăugând canapele vechi şi ghivece cu plante pentru beatnici, căci aşa

îi numea Dorothy pe toți cei care veneau să petreacă o noapte, două în oraş, chiar dacă trecuseră de mult anii ‘70.

Irene cea mică crescuse acolo, în brutărie. Dorothy începuse s-o strige Dolly când nu era decât o mogâldeață, ca un fel de glumă ştiută numai de ele, dar apoi nu mai reuşise să scape de porecla asta caraghioasă. Râdeau toate trei cu poftă când le striga: „Nu-mi mai spuneți Dolly!”

Cele trei femei formau o echipă strâns unită la brutărie. Dolly îşi făcea temele pe o masă din fundul localului, juca bile cu prietenele ei cu alură de viking şi ajungea să facă pe vânzătoarea, pe brutăreasa de serviciu, pe depanatoarea de pick-upuri. Era un magnet pentru ceilalți tineri, mai ales pentru băieții aceia stângaci, încinşi în blugi, care o rupeau pe englezeşte. Făcuse chiar un anunț pe care scrisese: SCUZE, DAR NU ȚINEM GOGOŞI!

Dorothy deschise ochii şi se trezi înapoi la benzinăria de pe şosea înconjurată de mirosul acela străvechi al Vestului Mijlociu american. Şi deodată avu revelația: Europa nu mirosise niciodată ca acasă. Îşi plimbă palma pe o latură a rulotei. Ce-ar fi făcut Irene dacă ar fi fost acolo? Ar fi sărit pe locul pasagerului şi i-ar fi zâmbit lui Dorothy, aşteptându-se să conducă altcineva autobuzul.

Lângă ea trase un motociclist ars de soare. Purta o bandană murdară şi o vestă de piele pe care scria mare SUNDOWNERS[86]. Pe antebrațe avea tatuaje cu vulturi şi steaguri. Stătea încovoiat pe motor în timp ce-şi alimenta rezervorul.

Dorothy îi lăudă motocicleta, iar el îi mulțumi.

— Veteran? întrebă ea, făcând semn cu capul către tatuaje.

— Da.

---

[86] Vagabonzi.

— Crucea Roşie, spuse ea. Am mers cu generalul Patton.

— Adevărat? se miră el, dând din cap cu admirație.

— Ce zici? Mă iau după tine?

Omul începu să râdă şi o întrebă încotro merge.

— În o mie nouă sute patruşcinci, răspunse ea, făcându-i cu mâna şi întorcându-se la *Căpetenie.* Deschise uşa şoferului şi dădu de Andrea pe scaun.

— De-acum conduc eu, îi spuse.

— Nu-i nevoie, mamă, mă descurc.

— Da' ce, crezi că nu-s în stare?

— Încerc şi eu să am grijă de tine.

Dolly îi aruncă o privire de pe locul pasagerului, pe care şi-l adjudecase de la început.

— Dar nici măcar n-ai permis, Buni.

Dorothy simți că moare după o țigară. Se aplecă şi scuipă. Ce s-o fi întâmplat cu Zoot şi cu Rusty?

— Măi copile, cred că tot mă descurc mai bine cu ce-am uitat din condus decât te descurci tu cu ce-ai învățat.

Dolly se trase înapoi în penumbra vizuinii ei.

— Preaiubită fiică, o interpelă Dorothy pe Andrea, privind-o chiorâş, nu mă face să mă repet: ia-ți fundu' de pe scaunu' ăla.

Andrea strânse volanul cu îndărătnicie. Dar nu îndrăzni să i se opună mamei, oricât de nebunesc ar fi părut ordinul ei. Se căzni să se mute pe scaunul pe care-l eliberase Dolly.

— O să fie interesant, spuse Dolly de pe masa transformată în pat.

— Ia mai tacă-ți fleanca, Dolly.

— Mie să nu-mi spui Dolly.

Începură să râdă tustrele auzind vorba asta. Motociclistul trecu în trombă pe lângă ele, cu o mână ridicată, iar Dorothy îl salută cu claxonul.

Dorothy se simțea din ce în ce mai sigură pe ea pe măsură ce autorulota, mult mai uşor de condus decât *Rapid City,* pătrundea spre ținuturile din est. Scaunul şoferului se legăna odată cu vehiculul, pe nişte arcuri elastice. Iar bestia asta nouă era aproape silențioasă – nu era nevoie să țipi ca să te auzi în ea. Servodirecția electrică îi permitea să manevreze maşina cu un singur deget, iar transmisia automată o scutea de grija de a se chinui să apese pe ambreiaj cu piciorul ei bolnav. În plus, bucățica aceea de carton în formă de brad care atârna de oglinda retrovizoare răspândea un miros plăcut, ca apa de colonie, înlăturând mirosul de benzină, gaze de eşapament şi sudoare.

— Ei, asa să tot şofezi, mormăi, încercând să identifice toate butoanele şi luminile de la bord.

Andrea băga în ea bomboane Life Savers cu rom şi unt. Dolly era şi ea în spate, asculta muzică la căşti, la un aparat numit Walkerman, parcă. Dorothy n-auzea din căştile ei decât un sâsâit ritmic.

Radioul scotea tot felul de sunete neclare. În mijlocul zgomotului aceluia cu paraziți se auzi brusc o voce care le lăsă cu gura căscată pe celelalte două călătoare: „M-auzi, bre? Scooter Bob i-o trage lu' Xenia. Tu pe unde eşti? Hai încoa. Recepție".

Dorothy ştia că probabil tipul care transmitea era la vreo treizeci, patruzeci de kilometri distanță, dar, spre uimirea ei, se trezi că înhață microfonul şi că apasă pe buton fără să stea pe gânduri: „Te-am recepționat, Scooter. Aici *Rapid City* de la Crucea Roşie Americană, cu un echipaj complet, pe ruta nord-est. Ne chinuim să ne ținem după Corpul al VIII-lea. Însă Patton ăla e iute rău de picior. Recepție".

Scooter spuse: „Aăăă... Terminat".

Dorothy începu să chicotească şi închise microfonul cu mare satisfacție. Ce mai distracție pe cinste!

După o vreme se întoarse să se uite la Dolly, care ațipise. Andrea trăgea şi ea la aghioase, legănată de mersul rulotei. Oricât s-ar fi străduit să nu rămână singură cu gândurile ei, şofatul începuse să-i amintească lui Dorothy de noaptea aceea cumplită – deşi zumzetul lin al motorului nu semăna cu huruitul pe care-l scosese *Rapid City* atunci când încercaseră să fugă de poliția militară; de aşa-zisul Suedez şi ciracii lui; de nemți. Parcă o vedea pe Irene cum se luptă cu volanul. *Ce ți-a venit, Dorothy? De ce nu te-ai gândit înainte să procedezi astfel? Nu m-am gândit. Eram scoasă din minți. Nu înțelegi?* De undeva de acolo, din umbre, Irene o fixa cu privirea, nespunând nimic.

Se înnoptase aproape, iar Dorothy ştia că ar fi trebuit deja să facă popas, dar se lăsase furată de amintiri. Conducea *Căpetenia* pe şoseaua întunecată ce i se aşternea în față, iar pădurea şi copacii parcă se amestecau cu cele din amintirile pe care se chinuise din răsputeri să le înăbuşe cincizeci de ani. De data asta însă, ea era la volan. „De data asta”, se gândi, „am să opresc coşmarul înainte să se întâmple.”

În zadar. Coşmarul era acolo.

Rapid City se prăbuşeşte, într-o avalanşă neagră care surpă muntele.

Bufnetul uluitor şi smucitura când autobuzul plonjează în aer, scrâşnetul îngrozitor când loveşte buza drumului şi cade în hău, iuțeala înfiorătoare a acelei avântări. Sunetele obiectelor din bucătărie – ceştile şi farfuriile care se fac țăndări în timp ce zboară prin autobuz. Gândul ei stupid: „Să nu se spargă ceştile”.

Se prăbuşesc, iar Dorothy cuprinde bebeluşul cu brațele, lipindu-l de pieptul ei, proptindu-se cu picioarele în bordul vehiculului. Irene se luptă cu volanul, încercând să repare nenorocirea, strigându-i numele. Un strigăt cumplit.

Încercând să nu omoare copilul în strânsoarea aceea încrâncenată, Dorothy îşi încleştează dinții atât de tare, că e gata să-i spargă. Autobuzul loveşte solul, sau un bolovan sau un copac, sau pe toate trei, uşa lui Dorothy sare din țâțâni şi ea se trezeşte în aer – cu copilul încă la piept, în sânul jachetei.

într-o mişcare încetinită pentru totdeauna, în care fracțiuni de secundă au împietrit pe vecie, zboară pe uşă afară, învârtindu-se în aer şi îndepărtându-se de autobuzul care, la rândul lui, se învârteşte în aer, lăsând-o în urmă.

Şi, pentru o infinitezimală fracțiune de secundă, Dorothy vede ce se întâmplă în cabină. Fața albă a lui Irene întoarsă spre ea, gura ei deschisă, ochii măriți. Oare o strigă pe nume? Dorothy n-are timp să-i răspundă, căci autobuzul explodează, şi ea zboară din cerul care arde şi se loveşte de pământ.

Şi n-a încetat să cadă astfel de cincizeci de ani.

Mirosul de păr ars de la bila de foc care se aprinsese pe cer păru să umple acum şi *Căpetenia.* Dorothy viră spre un popas de pe marginea şoselei, unde manevră neglijent, ocupând trei locuri de parcare.

Oprirea bruscă le trezi din somn pe Andrea şi pe Dolly. Dorothy se uita lung înainte, cu mâinile încleştate pe volan, cu lacrimile scurgându-i-se pe bărbie. I se părea că simte mirosul ghiulelelor rânduite pe rafturi, al grăsimii din friteuză. Că gustă aerul plin de zahăr care părea să umple întreg autobuzul. Acestea erau unicele amintiri care o alinau în timpul coşmarului. Erau amintirile care o împingeau în bucătărie la trei dimineața.

Andrea o văzuse pe Dorothy după ce se consumau aceste coşmaruri, în toiul acelor sesiuni de bucătăreală. Dar nu o văzuse niciodată în halul acesta.

— Mama? o tatonă pe un ton blând, de parcă ar fi încercat să trezească un copil dintr-un vis urât.

Dolly se târî în spațiul dintre scaune, îngenunche şi îşi sprijini capul de şoldul bunicii.

— Mama? şopti către Andrea.

— Mamă, ți-e rău? repetă Andrea. Ce-i cu tine?

Capul lui Dorothy era aplecat spre volan. Andrea nu-i zărea decât silueta, luminată de luminile din parcare.

— A fost groaznic. Groaznic, le spuse Dorothy fără să ridice privirea. Nu ți-am povestit niciodată, scumpo. E prea cumplit.

— Buni, mă sperii, îi zise Dolly.

Această destăinuire se cerea însă de multă vreme. Dorothy trebuia să dea piept cu ea, şi era bine că-şi avea fetele alături. Prin urmare, dădu drumul unui potop de cuvinte, conştientă că dacă s-ar fi oprit, poate n-ar mai fi ajuns să zică ce trebuia zis.

— Nu într-o tabără de refugiați te-am găsit eu pe tine, începu ea. Plecasem într-o misiune cu un grup de soldați. N-ar fi trebuit să fiu acolo, iar Irene nu ştia că plecasem. Am găsit un grup de prizoniere încuiate într-un vagon de tren. Erau moarte cu toatele, însă unul din băieți a auzit un zgomot. Te-a auzit pe tine, Andrea. Plângeai. Erai încă la mama ta în brațe, învelită într-un şal murdar pe al cărui tiv era brodat numele Andrea. N-am fost în stare să te las acolo. Ti-am văzut fata şi mi-am dat seama că n-aş putea niciodată face aşa ceva. Aşa că te-am strecurat la noi în autobuz şi i-am spus lui Irene că am nevoie să mă ajute să te trec peste graniță. Nu puteam să risc să mi te ia cineva. Speram să te salvez. Poate că eu aveam nevoie să fiu salvată de tine. Nu am de unde şti, pentru că eram atât de debusolată... Şi, deodată, am simțit că tu eşti busola mea.

Aveam un drum, un plan. Am luat o decizie. Te-am ales pe tine. Irene a fost furioasă, dar eu am pus-o să conducă

autobuzul pentru că n- aveam încredere să o las să te țină în brațe. Până atunci condusesem mai mult eu. Atâta ştiam să fac şi cu atât contribuiam. Irene însă? Irene contribuia cu bucuria pe care o aducea. Dar acum ea a fost cea care ne-a condus în munți. M-a implorat să mă răzgândesc de mai multe ori, dar eu n-am vrut s-o ascult. Era aşa de speriată, şi oricum nu se prea pricepea să conducă. Drumurile erau pline de pericole şi se mai şi întuneca. Am luat o curbă şi... nu ştiu ce s-a întâmplat. Ne-am rostogolit într-o râpă. Dar eu n-aveam de gând să te las să mori. Am zburat prin aer. Autobuzul a explodat. Irene nu mai era. Dar tu erai încă în viață şi erai a mea. Am deschis ochii, îmi țiuiau urechile. Aveam sânge pe față. Şi am văzut nişte femei. La început am crezut că sunt stafii, am zis că Irene e printre ele şi că eu o chemasem. Dar femeile mi-au şters fața şi m-au făcut să privesc focul uriaş care fusese *Rapid City,* autobuzul nostru. Nu aveam cum s-o mai salvez. De-acum tu începuseşi să plângi. Una dintre femei te-a tras afară din jacheta mea şi ți-a dat sân. Cred că spuneam încontinuu: „Să-ți dea Dumnezeu sănătate”. Erau toate îngenuncheate în jurul meu. Începusem să le aud, mi-am dat seama că vorbeau o limbă străină. Toate fugeau de război, exact ca mine şi ca tine. Mi-au adus apă să beau de la un pârâu din vale. Mi-au pus comprese ude şi reci pe frunte. Mi-au udat buzele cu apă. Mi-a fost uşor să rămân acolo, cu femeile acelea. Nu m-a întrebat nimeni de ce am un copil. Mă vedeau ca pe mama ta. Miau pansat rănile şi m-au primit în căruța lor până am fost în stare să merg pe jos. Erau aşa de multi refugiați! Atunci mi-am început noua viață. Am închis o uşă, îngropând tot trecutul. Nu mi-am permis să mă mai gândesc la Irene sau la vreo persoană pe care o cunoscusem înainte. Nu conta decât să găsesc un cămin pentru noi două. După război, Europa era în ruine. Ne-a luat luni întregi, însă în cele din urmă am ajuns în Danemarca. Mi-a venit să râd

când Crucea Roşie de la tabăra de refugiați ne- a pus pe un vapor cu destinația Danemarca. Am refuzat să vorbesc englezeşte, iar ei, văzându-mi părul blond, au crezut că sunt daneză. Restul poveştii îl ştii. Dar ar trebui să mai afli şi că am tot încercat să păstrez aceste amintiri îngropate cincizeci de ani. Îmi tot apare imaginea lui Irene, fața ei din momentul acela, din autobuz, înainte să explodeze. Îi promisesem că ne vom întoarce împreună acasă. Dar am preferat s-o sacrific, şi am remuşcări şi în ziua de azi.

În cele din urmă, epuizată, Dorothy se opri din vorbit. Îşi luă mâinile de pe volan. În tăcerea care se aşternuse, Andrea o luă de mână. Mâinile lui Dolly le găsiră pe amândouă, şi cele trei femei rămaseră aşa minute în şir.

— Când vom ajunge acolo, spuse Dorothy într-un târziu, o să pun flori pe mormântul lui Irene Woodward. Să mă susțineți, pentru că îmi va fi foarte greu.

50

Irene se zvârcolea în pat. Avea unul din coşmarurile ei. Afară se vedeau lanterne care brăzdau întunericul nopții. Se auzeau sunete de paşi alergând şi motoare cu muget de dinozaur care îi devastau gardurile vii şi grădina, bărbații țipând şi puştile scuipând rafale scurte, ca nişte pietre care lovesc zidurile. Urletele femeilor o treziră, iar ea țipă şi dădu din picioare, până când nimeri pisica, făcând-o să sară din pat.

Se sculă foarte istovită şi se târî la baie ca beată, revenindu-şi foarte greu de pe urma acelei nopți lipsite de lumină petrecute într-o casă care se prăbuşea. Dacă n-ar fi visat acea casă, ar fi visat rănile de pe picioare, cicatricile abdominale care i se deschid şi trupul care i se dezmembrează şi alunecă în bucăți pe podea. Mai erau însă

şi unele nopți, foarte rare, e adevărat, când visa un bărbat frumos cu o chitară, care îi cânta acel cântec.

Îşi scoase cămaşa de noapte şi se schimbă în nişte haine decente, o rochie sobră. Se încălță cu nişte pantofi foarte vechi, apoi făcu patul. Pisica îi făcea observație din pragul dormitorului. O dureau picioarele şi şoldul îi ardea. Simțea furnicături de la genunchi până la buric. Nu trecuse o zi de când se terminase războiul fără să simtă durere.

Coborî scările cu mare atenție, ca nu cumva să cadă. Pisica învățase să stea un pas în urma ei. Traversă camera, se sprijini de balansoar şi apăsă pe butonul play al casetofonului, care îi oferi vocea lui Louis Armstrong cântând despre ce lume minunată este cea din jur. Se târî apoi în bucătărie şi dădu drumul aparatului electric de cafea. O amuza să mănânce zilnic o gogoaşă simplă la prima ceaşcă de cafea amară. Parcă simțea mirosul noroiului, al gazelor de eşapament, putoarea sutelor de băieți nespălați din fața ferestruicii. Ce mult îi plăcea lumina dimineților din Europa. Asta probabil pentru că nu începuseră încă împuşcăturile. Totul părea sacru şi aproape de divinitate când singurul sunet care se auzea era cel al copacilor şi al bărbaților tăcuți.

După ce cafeaua fu gata, îşi luă gogoaşa şi ceaşca pe o farfurioară şi se duse la portretul lui Dorothy ca să-şi facă obişnuita conversație matinală cu scumpa ei amică. „Pare că e o zi care promite!”, îi spuse ea.

Afară, pe fereastră, se vedea cum natura se grăbeşte să iasă din vară, deşi florile galbene erau încărcate de albine încă, iar de-a lungul gardului de lângă drum, frunzele din copaci erau încă de un verde aprins. Avea să bată vântul – pescăruşii zburau pieziş pe cer.

Când termină cafeaua, puse ceaşca şi farfurioara în chiuvetă şi se îndreptă spre uşa din față, cu un cuțit în mână. Se sprijini de spătarul scaunului mai apropiat şi

coborî la nivel cu clanța uşii, cu scârțâit de genunchi. Băgă lama cuțitului sub marginea scutului mic şi rotund de la clanță. Când trase, acesta se desprinse şi căzu pe covor.

Privi înăuntru. Uite-l acolo. Era mereu acolo, în alb-negru, o poză tăiată rotund. Îmbrăcat doar într-un slip negru şi mijind ochii în soarele de pe Riviera, cu brațul în jurul umerilor ei, cu mâna deasupra inimii ei. Protector. Paznic credincios al uşii, ştia ea, nelăsând pe nimeni să-i facă vreun rău când doarme. Trecuseră cincizeci de ani, şi el rămăsese tânăr şi zâmbitor.

— Bună dimineața, dragostea mea, îi spuse. Da, am visat urât.

Cât de mult tânjea să-i mai audă cântecul, să- 1 vadă ciupind strunele chitarei! întinse un deget şi îi netezi părul, îi atinse obrazul.

Ajunsă sus, îngenunche din nou, de data aceasta în fața uşii dormitorului, gemând, dar reuşind să se aplece la nivelul clanței. Doro, bătăioasă ca de obicei, era probabil într-o dispoziție proastă, căci în momentul în care Irene duse lama cuțitului la clanță, prietena ei zbură afară şi căzu lin pe covor.

Irene o ridică şi îşi aduse imediat aminte de mirosul ei, chiar şi atunci când ea mirosea doar a sudoare. Atinse fața aceea care rânjea şi o puse binişor înapoi în căuşul clanței. Puse scutul de metal la loc şi îşi odihni palma pe lemnul uşii înainte să se ridice în picioare.

Avea obiceiul să tragă un pui de somn în balansoar în timp ce se uita la *Tânăr şi neliniştit.* Îşi puse pledul pe genunchi, lăsă pisica să i se suie în poală şi adormi. Nici nu ajunsese episodul la jumătate, că ea sforăia de zor.

Când simți că-i sare pisica din poală, Irene se trezi şi ea. La televizor era un concurs, o pleiadă de culori vii şi oameni care țopăiau prosteşte. Pisica fugi sus, speriată de cine ştie

ce zgomot neauzit de Irene. Aceasta se frecă la ochi şi auzi zgomotul unei portiere trântite, închise televizorul cu telecomanda şi ciuli urechile.

— Ce Doamne iartă-mă?

Se furişă până la fereastra de lângă uşa din faţă şi se lipi de perete ca o suferindă de paranoia, ridică un colţ de perdea ca să tragă cu ochiul afară.

Pe proprietatea ei trăsese o autorulotă. Se oprise chiar în mijlocul aleii cu pietriş, blocând accesul.

Pe Irene o apucară dracii.

— Câtă nesimţire!

Cum era posibil să se fi făcut că nu văd tăblița cu ACCESUL INTERZIS? Sau pe cea cu NU DERANJAŢI?

Lângă rulotă stătea o tânără care vorbea cu cineva de deasupra, din cabina şoferului. Irene îşi duse palma căuş la frunte, ca să nu-i intre soarele în ochi. Păreau să mai fie încă două persoane în rulotă. Martorii lui lehova oare? Democraţi? Fata se întoarse spre casă, îşi duse mâna la ochi să se ferească de soarele puternic şi se îndreptă spre uşa din faţă.

51

Câţi kilometri condusese Dorothy în timpul războiului, timp în care se străduise să n-o audă pe Irene ridicând în slavă orăşelul acesta? De câte ori nu i se povestise despre sticlele de whisky pe care le ascunsese unchiul lui Irene în şopron? Despre grădina cu zmeură şi căpşuni a mătuşii? Despre strada care ducea la răscrucea unde era biserica prezbiteriană? De aşa de multe ori, că fusese în stare să-i dea instrucţiuni fiicei sale de parcă ar fi fost locurile ei de baştină.

Era o zi frumoasă, dar în zona asta aşa de nordică sfârşitul verii era mai degrabă un început de toamnă, după

cum se vedea pe ramurile pomilor. Iar în aer pluteau pescăruşi. După călătoria pe care o făcuse pe întuneric, acompaniată de fantomele trecutului, Dorothy preferase să se dea deoparte şi s-o lase pe Andrea să treacă înapoi la volan. Hotărâseră să facă mai întâi o vizită la ferma Woodward, iar Dorothy fusese de acord. Nu voia ca primul lucru pe care-l vedea azi să fie tocmai locul de veci al lui Irene. Ştia că după ce depunea florile pe mormânt avea să se simtă întoarsă pe dos multă vreme. Să începem cu începutul, după cum zicea pe vremuri mama ei. Dorothy chiar se bucura să vadă în sfârşit locul despre care îi povestise Irene atâtea.

Când văzu biserica bucolică de la răscruce, îşi dădu seama că erau pe aproape. Parcă auzea instrucțiunile cântate pe care i le dădea Irene: „După biserică faci stânga, traversezi calea ferată, mai mergi vreo patru sute de metri şi o să vezi o grădină uriaşă cu zmeură, şi gata! Ai ajuns!”

însă după vreo trei kilometri, Dorothy îşi dădu seama că nu mai treceau pe lângă nici o casă şi că nici una din căsuțele poştale n-avea pe ea numele Woodward.

— Trebuie să te întorci, îi spuse fiicei sale.

— Eşti sigură că aici e? întrebă Andrea.

Dolly sări cu gura din spate:

— Normal că-i aici. Buni nu se înşală niciodată.

Andrea se chinui puțin, dar până la urmă reuşi să întoarcă rulota şi o luară înapoi pe şosea.

Dorothy îşi repeta în gând instrucțiunile date de Irene.

— Eu ştiu că se pot schimba multe în cincizeci de ani, spuse, dar ferma Woodward tot aici trebuie să fie. Nu-i aia grădina cu zmeură?

Andrea intră pe aleea cu pietriş, iar Dolly se apucă să descifreze ce scrie pe cutia poştală ruginită de pe marginea drumului.

— Nu ştiu ce să zic, Buni. Pe cutie scrie Dash... şi nu se mai înțelege.

Dolly anunță că se duce să întrebe la uşă. Înainte să apuce ele să-i spună ceva, neastâmpărata fată sări din rulotă şi se îndreptă spre verandă.

Irene aştepta la uşă cu mâna pe tăblie, gândindu-se cu neplăcere că urmează să audă un ciocănit. De ce se încăpățânau unii s-o deranjeze, n-avea să înțeleagă niciodată. „Să vezi că-s Martorii lui Iehova”, se gândi. Acum părea că durează o veşnicie. Cât putea să-i ia fetişcanei ăleia să ajungă până la uşă? Oare nu cumva se apucase să umble pe câmp în ciuda anunțului care interzicea acest lucru?

În sfârşit auzi ciocănitul.

Irene se căzni să dea deoparte zăvorul, apoi crăpă uşa doar un pic. Şi ea şi fata se priviră lung o clipă. Fata afişă un zâmbet fals.

— Cu ce te pot ajuta, domnişoară? întrebă Irene.

— Scuze de deranj, doamnă, spuse fata cu un accent greu de identificat. Încerc să dau de vechea fermă a familiei Woodward.

Aruncă o privire peste umăr.

Irene se trase un pic îndărăt ca să verifice dacă nu cumva cineva stătea la pândă ascuns după gardul viu. Păstră mâna pe clanță, în caz că era nevoie să trântească repede uşa. Privi iar fața fetei, fără să-i răspundă.

— Colegii te aşteaptă în rulotă? o întrebă.

Fata chicoti nervos:

— Nu e cazul să vă faceți griji, doamnă.

— Nu vreau să cumpăr nimic, spuse Irene. Dar mulțumesc că v-ați gândit la mine. Mi-ați făcut o surpriză.

Se grăbi să închidă uşa.

— Stați puțin.

Irene o fixă cu privirea.

— Şi de ce vă interesează pe voi familia Woodward?

— Facem o călătorie şi am vrut să vedem locul şi să ne aducem omagiile, începu să îi explice fata. Bunica mea cunoştea pe cineva de aici, continuă ea, conştientă că începuse să se bâlbâie. Eu urmează să plec la facultate, dar am vrut să trecem mai întâi pe aici, căci tot ne e în drum. Pentru că bunica mi-a povestit despre locul acesta de multe ori.

— Ei, atunci succes. La revedere, domnişoară.

Dolly privi iar rulota – căreia i se deschideau uşile – şi apoi se uită iar la Irene. Ştia că nu s-a descurcat bine. Toată lumea se uita acum la ea.

— Doar o singură întrebare, doamnă.

Irene se plictisise deja de fătuca asta şi de accentul ei ciudat.

— Dar n-am cu ce să te ajut, spuse ea. Poate că bibliotecara oraşului îți poate arăta nişte articole despre familia Woodward.

Intenția ei era să închidă ferm uşa, nu s-o trântească. Apoi, nu se ştie cum, se trezi că fata i se împotriveşte şi se împinge în uşă.

— Vă rog, nu închideți! îi spuse ea. Vă rog, trebuie să...

Împinse un pic mai tare, iar uşa se deschise un pic mai larg, cu un scârțâit. Acum Dolly reuşi să se uite în casă. Se opri din vorbit şi rămase cu gura deschisă, privind peste umărul lui Irene.

Irene se întoarse să vadă ce-o speriase aşa de tare pe fată. Nu se vedea nimic în afară de portretul lui Dorothy, care se uita în sus, de parcă ar fi aşteptat să se întoarcă avioanele din misiune. Irene se răsuci iar spre Dolly, uimită.

— Dar ce s-a întâmplat, fetițo?

— Nu pricep. Femeia aia din poză e bunica mea. De ce aveți fotografia ei în casă?

Irene clătină din cap.

— Nu, drăguță, îi spuse ea cu un zâmbet condescendent. Femeia de care spui tu s-a prăpădit cu mult înainte să te naşti mătăluță.

— Nu, nu, vă spun că aia e bunica mea. Dorothy.

— Poftim?

— Dorothy Dunford.

Dintr-odată, Irene simți că-i fuge podeaua de sub picioare. Nu reuşea să înțeleagă ce-i spune fata aceea. Între timp, din rulotă debarcară două femei pe aleea scăldată în soare.

Lui Irene îi tremurau mâinile.

— Nu e deloc amuzant, spuse ea.

Dolly întoarse capul spre rulotă.

— Uite-o, ea este, bunica mea. Mi-a povestit că prietena ei cu care a făcut războiul o numea Drăguța de Doro. De-aia am şi venit aici, să ne aducem omagiile acestei doamne. Pe mine mă cheamă Irene – după dânsa –, dar mi se spune Dolly. Bunica îmi zice mereu că aş fi A Treia Fată din Echipă.

Irene simți că i se taie răsuflarea.

— Cum e posibil? zise fata.

— Mi se spunea Aligatoarea, şopti Irene.

În ochii fetei se aprinse o lumină.

— Sunteți cumva...?

Irene se simțea la fel de năucită de parcă s-ar fi transportat cu cincizeci de ani în urmă pe vasul care traversa Atlanticul. Era la fel de confuză ca atunci când căzuse bomba. Nu se putea ține pe picioare. Se rezemă greoi de cadrul uşii. Încercă să răsufle adânc, să se calmeze.

Una din fantomele de pe alee ridică brațul şi le făcu cu mâna.

— E totul în regulă, Dolly?

Fiecare regret, fiecare necaz, fiecare speranță, toată vinovăția, toată teama, toată singurătatea – toate i se

adunaseră acum în gât. Irene se agăță de marginea uşii. Lumea din jur începu să se dubleze, să deraieze.

— Îmi pare rău, spuse ea.

Era ca şi cum un telescop care nu se putuse concentra pe o stea extrem de îndepărtată se fixase brusc, cu o acuitate orbitoare, asupra acelui punct din spațiu. Femeia bătrână care purta pantaloni – numai asta vedea Irene în fața ochilor. Era tot ce-şi dorise să vadă ea vreodată.

— Îmi pare rău, spuse. Lasă-mă să...

Se opri brusc, retrăgându-se în casă şi închizând uşa. Dolly se întoarse la maică-sa.

— Ce se petrece, Dolly? întrebă Andrea, îngrijorată.

— Nu ştiu, îi răspunse fata. Dar cred că tocmai am vorbit cu domnişoara Irene.

— Scumpo, sunt sigură că e o confuzie, spuse Andrea. Nu e posibil.

— Ea e, mamă.

Dintr-odată, amândouă se repeziră într-un suflet spre Dorothy, care se clătina cu răsuflarea întretăiată, cu ochii pironiți la veranda casei.

— Cred c-am văzut o stafie, spuse ea.

Toate trei se uitară lung la uşă.

— Hai, Aligatoareo, spuse Dorothy. Deschide uşa aia din nou. Vocea îi era aşa de joasă, că abia se putea distinge. Hai că poți. Doar n-o să accepți să se sfârşească povestea noastră astfel, ia-ți inima în dinți şi vino la mine. Nu trebuie să faci decât un pas.

— Eşti bine, mamă? o întrebă Andrea.

Dorothy arăta mai înaltă, spatele încovoiat i se îndreptase pentru întâia dată după atâția ani.

— N-am nimic.

— Mai aşteptăm mult? De ce stăm aici şi nu ne ducem să vorbim cu ea? întrebă Dolly, ştergându-şi de pe obraz lacrimile pe care nu le observase până atunci.

Undeva deasupra capului lor se auzi țipăt de pescăruşi, apoi croncănit de ciori. Pe drumul de țară trecu o maşină.

— Aşteptăm cât e nevoie, spuse Dorothy.

— Mamă, zise Andrea. Nu înțeleg ce se întâmplă. Cum e posibil aşa ceva?

Dorothy trasă un fir imaginar cu vârful pantofului în țărână. Chiar aşa simplu să fie? După jumătate de secol, călătoreşti câțiva kilometri şi descoperi că tot ce ți-ai dorit era acolo deja? Că ți-ai petrecut aproape toată viața crezând ceva cu totul fals? Văzu cum se dă la o parte perdeaua lui Irene, apoi cum este trasă la loc, şi zâmbi larg.

— Fetelor, spuse ea. Cred c-a venit vremea să vă duceți să aşteptați în rulotă. Întâlnirea asta e între patru ochi.

Fata şi nepoata nu prea voiau să plece.

— N-aveți decât să ne urmăriți din *Căpetenie,* drăguțelor. Dar chiar e cazul s-o ştergeți de- aici.

Rămasă singură în soarele acela puternic, Dorothy se îndreptă din umeri şi zâmbi spre casă.

— Hai afară, spuse.

În casă, după ce se furişase înapoi la fereastră şi trăsese draperia să se uite la silueta solitară care aştepta în soare, Irene se aşeză în balansoar tremurând. Avea mâinile ca lovite de paralizie, le vedea cum tremură şi tresar. Nu reuşea să-şi tragă răsuflarea. Nu înțelegea ce se întâmplă. Să fi avut loc un miracol? Lumea asta, care de cincizeci de ani i se părea strâmbă, se îndreptase oare dintr-odată prin prezența acelei străine în fața uşii ei? Sau era pe moarte şi Doro venise s-o ia cu ea?

Irene îşi duse mâinile la obraji. Simți în nări mirosul autobuzului în flăcări, îşi auzi propriile țipete. „Am băgat autobuzul în râpă”, îşi minti. „Şi pe ea am părăsit-o acolo. Era în viață, şi eu am lăsat-o acolo. Doamne sfinte, am

lăsat-o acolo, singură.” Se uită la portret, şi ochii i se umplură de lacrimi.

În sfârşit începea să înțeleagă. A supraviețui însemna o viață de iertare. Din acea noapte de pe munte, îşi petrecuse zilele făcând o penitență încărcată de o vinovăție de care nu putea scăpa decât acum, dacă alegea să se ierte. Orice se afla în spatele acelei uşi, ştia că azi era ziua în care avea să aibă parte de reconciliere.

— Drăguța mea Doro, spuse ea tare, n-am de gând să te mai părăsesc.

Se ridică încet şi păşi spre uşă. Puse mâna pe clanță, prinzând puteri de la ea pentru o ultimă dată.

— Handyman, ține-mă de mână, spuse. Am nevoie de tine.

Metalul clanței se încălzise în strânsoarea degetelor ei.

Irene trase adânc aer în piept, închise ochii şi deschise uşa. Rămase în prag, în lumina zilei, şi îi luă ceva până găsi puterea să redeschidă ochii. În acel moment o văzu pe Dorothy la picioarele verandei. Şi ea avea ochii închişi şi mâinile împreunate în fața inimii, ca şi cum s- ar fi rugat. Irene ieşi pe verandă, coborî scările, făcând scândurile să scârțâie.

Petrecuse cincizeci de ani încercând să găsească o noimă în ce se întâmplase, să fie în stare să-şi aline durerea, trauma pe care i-o provocase lumea din jurul ei. Războiul fusese ca un întuneric care explodase peste tot, un haos inexplicabil. Dar iată că exista şi milostenie divină. Exista şi iertare. Când Dorothy deschise ochii în fine, Irene scoase un mic țipăt şi întinse mâinile spre prietena ei. Uite, în sfârşit, bucuria.

Irene îi luă fața între palme, iar Dorothy i-o cuprinse pe a ei. Nu se mai săturau să se privească. Dispăruse totul în jur – susurul slab al valurilor, țipetele îndepărtate ale pescăruşilor, foşnetul vântului prin copaci. Vrăjite de scena care li se desfăşura în fața ochilor, Andrea şi Dolly coborâră

din rulotă şi se apropiară, dar cele două prietene nu le băgară în seamă. Era ca şi cum se scursese o viață, şi totuşi nu se scursese nici una în acest răstimp.

Rămaseră împreună sub acel cer învolburat, iar sângele, sângele lor plin de viață, le clocotea în vine. Îşi imaginau deja următorii ani, aventurile care urmau, destăinuirile, eliberarea, whiskyul, valurile de pe plajele calde, nopțile nebântuite de coşmaruri şi regrete, ci pline de râsete până în zorii zilei. Li se dăruise iarăşi timpul. Aveau să vorbească fără încetare. Oricare va fi fost povestea care le adusese în acest punct, erau ani întregi de povestit.

În cele din urmă, Dorothy schiță un zâmbet şi se aplecă spre prietena ei.

— Bună dimineața, Irene, îi şopti ea cu o sprânceană ridicată şi începu să chicotească.

— Dragă Doro, chiar eşti bunică? o întrebă Irene, nevenindu-i să creadă.

— Da. Şi ştii ce? spuse Dorothy, făcând semn cu capul spre Andrea şi Dolly. Mama ei? E bebeluşul pe care l-am salvat noi. E bebeluşul nostru.

Ca lovită în moalele capului, Irene întoarse ochii spre Andrea. Iată, acesta era adevăratul miracol.

Andrea şi Dolly rămăseseră pe alee. Irene le zâmbi şi le făcu timid cu mâna, iar ele îi răspunseră cu acelaşi salut.

— Uite, măi Doro, ce-ai realizat tu, spuse Irene. Uite ce-ai realizat.

— Poate n-ar fi rău să intrăm în casă? îi propuse Dorothy. Am atâtea să-ți povestesc.

— Iar eu cred că vă voi trata cu nişte ghiulele şi nişte cafea, îi răspunse Irene cu un zâmbet poznaş.

Dorothy pufni.

— Eu, una, prefer un whisky!

Irene îi înconjură umerii cu brațul şi o ajută să urce treptele.

— Doro, nici nu ştii tu ce am păstrat eu în cufăr. Beretele noastre!

Gândul la ele o făcu pe Dorothy să izbucnească în râs. Nu trecu mult şi cele două râdeau aşa de tare, că trebuiau să se sprijine una de alta. Iar Irene, care atâta vreme crezuse că lumea este construită din întuneric, îşi dădu dintr-odată seama că avea să locuiască în lumină tot restul zilelor. Urcară treptele verandei braț la braț, de parcă s-ar fi aflat iar pe străzile din Cannes. Apoi cele două Surori le ținură deschisă uşa femeilor care veneau în urma lor.

NOTA AUTORULUI ŞI MULȚUMIRI

În fotografia de la începutul acestei cărți apare autobuzul *Cheyenne* al Crucii Roşii Americane. Fotografia a fost făcută în Europa, în timpul războiului. Cele trei femei care stau în fața vehiculului sunt (de la stânga la dreapta) mama mea, Jill şi Helen. Îmi place să îmi imaginez că figura fantomatică de la fereastra de servire este a lui Handyman.

Cartea de față este un roman, deci ficțiune, îmi dă acum prin cap că e modul meu de a-mi regăsi mama. Uneori, o închipuire este modul cel mai sigur de a vedea adevărul trecutului. Scriind această poveste, am descoperit ce femeie eroică şi aventuroasă a fost mama înainte să mă aducă pe lume. Femeia care s-a chinuit să îşi refacă viața după război şi care părea mereu pierdută în coşmaruri îngrozitoare şi izolare inexplicabilă. Am vrut să vă împărtăşesc şi vouă, cititorilor, aceste întâmplări. Despre ea şi despre surorile ei de pe front.

Deşi detaliile principale sunt bazate pe fapte reale, procesul scrierii acestei cărți a fost un act de imaginație, dictat de necesitatea de a respecta aceste fapte.

Inițial, plănuisem să scriu o relatare nefictivă despre mama şi Serviciul pe Roți al Crucii Roşii Americane. Cu toate acestea, povestea de față nu este în primul rând importantă pentru consemnările istorice. Când am început să ne documentăm pentru această carte, am aflat că în anii ‘70 un incendiu a distrus toate documentele privind Serviciul pe Roți din cel de-Al Doilea Război Mondial. Prin urmare, nu există o hartă oficială a călătoriilor întreprinse de aceste femei şi nici dosare personale. Nu am reuşit să găsim documente despre groaznicul accident suferit de mama şi nici despre spitalul de campanie unde a fost îngrijită. Nu există aproape nici un fel de informații în arhive, doar artefacte personale păstrate de femeile respective. Singurul motiv pentru care aceste poveşti există se datorează faptului că femeile Crucii Roşii Americane le-au povestit celor dragi. Ne-am bazat, aşadar, pe scrisori trimise celor de acasă, pe memorii publicate individual, pe puținele articole de ziar şi pe interviurile păstrate în arhivele muzeelor. Există la Harvard o Arhivă a Serviciului pe Roți al CRA care are o colecție splendidă de astfel de scrisori. Deşi, în cazul de față, subliniez faptul că m-am bazat mai ales pe scrisorile mamei şi ale lui Jill, precum şi pe jurnalele lor.

La începutul documentării, cu aproape douăzeci de ani în urmă, am încercat să căutăm absolut toate lucrurile pomenite în carte – inclusiv o copie uzată a „bibliei”: *Serviciul pe Roți – Crucea Roşie Americană în mijlocul furtunii* de Marjorie Lee Morgan, publicată pe spezele autoarei în 1982. Doamna Morgan le-a intervievat pe fetele de la Serviciul pe Roți – inclusiv pe mama mea – cu prilejul unor reuniuni, şi ei îi datorăm unica istorie a acestui fenomen. Sursele ei însă nu sunt citate, iar pe domnia-sa nu am

reuşit s-o găsesc. Asta nu înseamnă însă că poveştile pe care le-au spus femeile acestea despre ele şi despre tovarăşele lor nu sunt adevărate sau nu sunt valoroase pentru istoria celui de-Al Doilea Război Mondial. Îi mulțumesc doamnei Morgan pentru devotamentul cu care le-a dăruit recunoaşterea cuvenită acestor femei şi serviciilor aduse de ele, precum şi pentru perseverența de a fi publicat această carte. Țin foarte mult la exemplarul meu şi la pozele cu mama din el, pe care nu le văzusem până atunci, precum şi la povestea pe care i-a spus-o doamnei Morgan şi pe care eu, unul, n-o ştiam.

Pe site-ul meu există o listă detaliată a volumelor şi publicațiilor de care m-am folosit pentru această carte.

Mama mea, Phyllis Irene, se trage din Manhattan, cartierul Bronx, şi din Richmond Village, Staten Island; mama ei a fost proprietara unui magazin de antichități pe Broadway; iar ea şi-a petrecut anii copilăriei şi ultimii ani din viată la Mattituck. Toate aceste locuri îmi sunt străine. La fel ca locurile şi experiențele din război, de aceste locuri am aflat din frânturi de amintiri şi poveşti pe jumătate spuse, din privirile furişe în cufărul ei din timpul războiului, din studierea fotografiilor din albumele ei. Deşi nu am avut inima să citesc jurnalele mamei, Cindy a făcut- o şi m-a ajutat când a trebuit să scriu părțile critice. Călătoria fictivă a autobuzului inventat *Rapid City* al Crucii Roşii Americane urmează în general itinerarul pe care l-a urmat *Cheyenne,* autobuzul adevărat al mamei. Atât ea, cât şi echipa ei au fost într-adevăr membre ale Grupului F.

Mama a murit în aprilie 1990. Avea lângă ea o Biblie şi o carte de bucate de Julia Child.

Astăzi ştiu că atunci când mă uitam la ea n-o vedeam decât pe mama; dar ea se vedea ca pe o vedetă de cinema din Manhattan, cu un cocktail în mână şi o țigară în

portțigaretul din mâna cealaltă, delectând cu poveştile ei un grup de personaje sofisticate, în timp ce pe fundal se auzeau acorduri de jazz la pian. Nu locuia în nici un caz într-un apartament amărât dintr-o suburbie care să i se pară ca un deşert. Ea se vedea ca pe o femeie plină de viață, hohotind de râs. Sper că ori de câte ori se adună la petrecere cu prietenii, sau se reuneşte cu tovarăşele ei, mama e mulțumită de încercarea mea de a-i istorisi povestea aşa cum s-a întâmplat ea.

Desigur, sursa inspirației pentru personajul Dorothy este Jill Pitts Knappengerger, chiar dacă Dorothy a fost creată dintr-un material diferit. Însă spiritul descurcăreț al lui Jill, umorul şi patriotismul ei au fost ingredientele adăugate în plămada acestui personaj; Jill a fost de altfel unicul martor încă în viață al mamei şi al experienței care a fost Serviciul pe Roți. Jill a fost cea care a condus autobuzul *Cheyenne.* Mama se referea la ea întotdeauna cu cuvintele „Drăguța de Jill”.

Dar în anii de după război mama nu a mai pomenit-o pe Jill, aşa că am presupus că murise. Se pare că avusese loc un accident înfiorător care pusese capăt serviciului mamei, iar cealaltă „fată” nu fusese niciodată găsită pe munte – şi am crezut că acea femeie era Jill, pentru că mamei nu-i plăcea să vorbească despre accident.

Pe când căuta prin scrisorile mamei pentru a nu ştiu câta oară, Cindy a descoperit o adresă a doamnei Jill Pitts Knappenberger şi şi-a dat seama că Jill supraviețuise războiului. Cu ajutorul internetului, Cindy a aflat că Jill locuia la doar o sută cincizeci de kilometri de noi. Şi, minunea minunilor, a descoperit şi un interviu pe care i-l luase o televiziune locală acum câțiva ani. Doamna Jill. Drăguța de Jill. Era în viață şi gata să-şi spună povestea.

Emoționată, Cindy i-a scris şi i-a povestit ce încercam să facem. Doamna Jill ne-a sunat chiar a doua zi.

Avea nouăzeci şi patru de ani. Mi-a spus să mergem s-o vedem imediat. Mi-a zis aşa: „Louis, nu aştepta să împlinesc nouăzeci şi cinci de ani. Dacă înțelegi unde bat eu”. Ne-am grăbit spre apartamentul ei din Champaign chiar a doua zi. Când doamna Jill a deschis uşa, primul lucru pe care l-am văzut a fost un portret mare al mamei atârnat pe peretele din sufragerie.

Am vizitat-o apoi regulat, am petrecut zile întregi cu ea, ani fericiți, am invitat-o la restaurant să mâncăm (şi să bem cocktailuri Manhattan – duble –, cărora chiar aşa le spunea, licoarea fericirii, denumire pe care am împrumutat-o şi eu în carte.) Ne-a cusut multe şervete de masă cu inițialele noastre. Ne-am uitat împreună la pozele din timpului războiului, la ea pe covor am măsurat interiorul autobuzelor de la Serviciul pe Roți, am văzut harta pe care o foloseau în misiuni, am râs cu lacrimi împreună. Ni l-a arătat chiar şi pe iubitul mamei de pe plaja de la Cannes, care a fost sursa de inspirație pentru personajul Handyman. Il chema Jake. Cindy a făcut înregistrări cu toate aceste ore lungi de discuții.

Jill m-a ajutat să dau substanță plăsmuirilor mele, să le ancorez în realitate. Sper că veți observa că şi ea şi Phyl conduc autobuzul în anumite scene din carte. Ele sunt cele care m- au ajutat să dau cărții veridicitate. (Să nu uităm însă că această carte este un roman. Jill n-a plecat niciodată noaptea să patruleze în căutare de nemți. Aceasta a fost invenția mea, pentru personajul Dorothy Dunford.)

Jill ne-a părăsit la vârsta de o sută doi ani. Arhivele ei personale au ajuns la Universitatea din Illinois, unde sunt păstrate şi acum. Una din prietenele şi vecinele ei cele mai dragi a fost Nancy Johnson, custode la această universitate. Ea a stat adesea de vorbă cu noi, şi cu ea şi soțul ei am

petrecut mult timp la clubul nostru. Nancy se uita în fiecare după- masă la televizor cu Jill. După ce Jill s-a stins, Nancy ne-a lăsat să consultăm documentele, scrisorile şi fotografiile ei o zi întreagă înainte să le transporte la departamentul special al bibliotecii Universității.

Cât despre Handyman, geneza lui Hans Handyman a fost inspirată de două lucruri din viața reală: albumele lui Jill şi clanța cu ascunzătoare de la dormitorul mamei. A mai fost un lucru care l-a transformat într-un personaj important în roman.

Jill ne arăta albumul la care ținea cel mai mult – era o persoană foarte organizată, iar această colecție personală de poze era aranjată foarte frumos într-un album mic cu pagini negre. Şi fiecare poză avea dedesubt câteva vorbe notate cu cerneală albă. Pentru că înainta în vârstă, Jill s-a hotărât să ne dea nouă albumul, însă noi am considerat că se cuvenea să rămână în familia ei. Când m-am apucat să-l răsfoiesc, am discutat despre unele din poze şi am ajuns la perioada în care cele două prietene vizitaseră oraşul Cannes. Şi acolo am văzut-o pe mama, pe plajă, tânără şi frumoasă. Am dat pagina şi am surprins-o alături de un tânăr vesel care o ținea de umeri.

— Cine-i tipul? am întrebat.

Jill s-a aplecat să se uite şi a zâmbit.

— Ei, ăsta e Jake.

— Jake! am strigat. Dar cine eJake?

În acel moment s-a născut personajul. Jill m-a privit cu subînțeles şi-a spus:

— Louis. Erau vremuri de război. Bineînțeles că toate eram combinate.

Clanțele de la sfârşitul cărții provin dintr-o realitate mai apropiată. După ce mama a murit în somn, am descoperit în clanța dormitorului ei poza unui bărbat cu păr negru. N-am

ştiut niciodată cine a fost, dar mi-am dat seama că 1- a pus acolo ca să-i vegheze somnul. Când l-am văzut pe Jake în acea poză, mi-am dat seama că neapărat îl voi pune în clanța lui Irene. Iar mai apoi, consultând scrisorile lui Jill, am găsit nişte referiri la locotenentul chipeş al lui Phyl care era pilot militar. Astfel a luat viață acest personaj.

Deşi, aşa cum am mai spus, mai există şi un al treilea element care a contribuit la geneza acestui personaj.

E vorba de munții Wallowas, din vecinătatea oraşului Joseph, Oregon. Am petrecut ani întregi acolo, organizând ateliere la Fishtrap, extraordinarul festival de compoziție literară ținut pe malurile lacului, cu scriitori de geniu precum Le Guin şi William Stafford. Eu particip adesea la strângerea de fonduri pentru aceste ateliere, şi într-un an m-am decis să fac un fel de tombolă pentru numele personajelor din carte. Un domn pe nume Mike Andrews a contribuit cu o sumă generoasă şi mi-a relatat apoi o poveste personală care m-a mişcat profund. Nu avea de unde şti că Hans Enricus avea să fie iubitul mamei în roman.

Notă pentru detectivii literari: mai există şi alte personaje denumite după oameni adevărați. Unii au participat la tombolă, alții mi-au scris scrisori, alții sunt prieteni de-ai mei, iar multe nume au fost inspirate de cărți sau scrisori. Garcia apare şi în primul meu roman. Din 1994 aştept să-i spun povestea întreagă. Am apreciat mult istoriile auzite de la oamenii care au luat parte la război sau rudele acestora, la o ceaşcă de cafea sau la o mâncare mexicană. Scena mişcătoare a vasului lovit de torpilă şi a marinarilor care s-au înecat, de la începutul cărții, a fost de pildă inspirată de lungi conversații cu Bill „Paw-Paw” Somers (odihnească-se în pace).

Toată lumea care mă cunoaşte ştie că n-as fi putut în veci scrie această carte fără minunata mea soție, La

Cinderella. Ea m-a ajutat să rezolv nenumărate probleme cu computerul, să mă documentez, m-a însoțit în călătoriile mele de sute de kilometri în căutarea istoriilor adevărate, m-a ajutat să fac interviuri şi să revizuiesc materialul. O mare parte din acest roman este rodul nenumăratelor discuții avute cu ea în toiul nopții.

Cindy este primul cititor al cărții şi ea este cea care m-a ajutat să integrez în carte povestea de dragoste cu Handyman. Cindy avea experiență din cariera ei de jurnalist în legătură cu sindromul posttraumatic suferit de femei şi era convinsă că mama fusese afectată de acest sindrom, ceea ce explică multe din suferințele ei. Împreună ne-am documentat despre sindromul posttraumatic al supraviețuitorilor războiului, şi astfel am reuşit să înțeleg multe lucruri despre umbrele interioare ale lui Irene, precum şi ale mamei.

Am străbătut nenumărate locuri în Statele Unite, am fost la toate muzeele dedicate războiului şi aviației. Am fost în Anglia, Franța, Belgia, Austria, Bavaria, Danemarca, Suedia, am explorat îndelung Germania. Suntem o echipă foarte conştiincioasă, care munceşte din greu. Această carte există datorită energiei ei neobosite. Viva Cinderella!

Trebuie să o menționez şi pe cea care ne-a însoțit sute de kilometri în această investigație, inclusiv pe potecile pe care tânăra Phyllis le-a colindat în Staten Island, München, Londra sau Paris, Buchenwald, bazele aeriene din Anglia, chiar în Munții Wallowas, ai lui Handyman. În cele din urmă, ea a ajuns până la casa doamnei Jill, unde s-a împrietenit la toartă cu aceasta. Îți mulțumesc, fiica mea, Chayo. Sunt recunoscător că ai reuşit s-o cunoşti şi să urmăreşti traiectoria bunicii pe care nu ai apucat s-o întâlneşti vreodată. Sunt sigur că ea nu şi-ar fi imaginat că are o nepoată care să fie atât de interesată de povestea vieții ei.

Toată recunoştinţa şi dragostea mea celei mai bune agente literare de pe pământ, minunata Julie Barer. Julie m-a susţinut de-a lungul anilor, aşteptând cu răbdare naşterea şi renaşterea acestui roman.

Mulţumiri lui Ben George, cel mai grozav redactor din lume. Un om atât de meticulos, că ştie până şi la ce oră se înălţa soarele pe cer în Germania anului 1945. Ben a înţeles care era miza romanului meu şi, mai mult, m-a ajutat să explorez zone noi. Le mulţumesc şefilor mei de la Little, Brown, lui Bruce Nichols şi Craig Young, pentru că au crezut în mine. Şi lui Michael Pietsch, ca întotdeauna.

Le sunt atât de recunoscător celor de la Little, Brown pentru încrederea şi susţinerea lor, tuturor departamentelor lor, care m-au ajutat enorm. Corectorului Allan Fallow, care mi-a revizuit la sânge manuscrisul, un rege al corectorilor şi un maestru al conversaţiei: a fost prima dată când am râs în loc să plâng în timpul acestui duel dintre scriitor şi corector. Sper să repetăm experienţa. Betsy Uhrig, Katherine Akey, Sabrina Callahan, Lauren Hesse, Elizabeth Garriga şi Tom Mis au avut grijă de mine şi de cartea mea în nenumărate moduri şi le sunt recunoscător. Îi mulţumesc şi lui Michael Cendejas de la Agenţia Pleshette – care mi-a citit şi recitit manuscrisul cu neobosită încredere. Trinity Ray şi Agenţia Tuesday m-au susţinut întotdeauna. O contribuţie importantă la succesul volumului de faţă o are Michael Taeckens, care s-a ocupat de publicitatea şi marketingul acestei cărţi cu priceperea unui adevărat profesionist, de înaltă ţinută.

Scumpa mea prietenă Lyn Nyles (odihnească-se în pace) s-a ocupat cu documentarea genealogiei mamei şi familiei ei; singurul meu regret este că n-a apucat să citească romanul. Fano Suarez, unicul expert în Serviciul pe Roţi din Spania, mi-a trimis date despre echipele de la Serviciul pe Roţi şi

schițe de o inestimabilă valoare ale interiorului bucătăriei vehiculelor. Sunt extrem de recunoscător ajutorului pe care mi l-a oferit Fundația Guggenheim şi girului din partea Fundației Borchard. Mi-au oferit un colac de salvare şi validare în momentul în care aveam cel mai mult nevoie de aşa ceva. Le rămân veşnic recunoscător.

Una din marile plăceri datorate documentării pentru această carte a fost că am dat peste un site şi o pagină de Facebook a Companiei de genişti 457, care îşi avea baza în Glatton. Familiile soldaților care au staționat odinioară acolo sunt posesorii unei moşteniri nemaipomenite, iar ocazia de a afla poveştile lor, de a le privi fotografiile, m-a făcut să înțeleg mai bine perioada de început a echipei de la Serviciul pe Roți. Datorită acestei pagini de Facebook şi administratorului ei, Erwin de Mooij, am făcut cunoştință cu istoricii şi custozii care se ocupă de documentele Bazei de la Glatton, Tim şi Angela Newell. Din cauza pandemiei, reuniunea care trebuia să aibă loc în 2020 nu s-a mai putut ține, dar Tim şi Angie ne-au primit doi ani mai târziu. Le trimiseserăm fotografiile mamei din perioada în care fusese detaşată la Glatton, iar ei ne-au

dus să vizităm locurile pe care le văzuse ea, o experiență cu adevărat memorabilă. Tim a crescut în Conington, chiar lângă bază, şi ne-a dus la aerodrom. L-am ajutat să facă curățenie la monument şi ne-am plimbat pe vechile piste de aterizare, care acum sunt un aeroport local. Câmpul fermierului unde fusese construită baza mai există încă. Geoff, managerul aeroportului local, a fost o gazdă ireproşabilă. Am băut cu toții o Minge de Foc în cinstea băieților noştri şi a avioanelor lor, apoi am mers pe pistă. Geoff a desprins o bucățică din asfaltul original şi mi-a dat-o, spunând: „Cine ştie, poate mama ta a păşit exact pe aici”. Am păstrat acel suvenir, care m-a vegheat pe birou tot timpul cât am scris cartea. Un cuvânt de mulțumire şi

pentru Leadbelly şi minunatul lui cântec. Sper că l-am evocat cum se cuvine şi îi mulțumesc pentru inspirație.

În cele din urmă, le mulțumesc tuturor fantomelor care ne-au permis să ne găsim calea prin toate aceste umbre.